mum qua prudentia, qua religione, Germanam se filiam Olesnicki, Annæ Sieniawska, Neptem, Magni Cardinalis illius Zbignei exhibuit. Amorem pariter ac dolorem de ...catissimæ suæ Coniugis decessu Perillustris ac Mag. DD. Stanislaus Wlodek, Palat. Belzen. Capit. Halicien. Colomien. est testatus hac argentea tabula, quam superstitum mortalis corporis cinerum memoriam, voluit esse diuturnam. Decessit è viuis Anno Christi, M. DC. XL. die 18. Ianuarij. Non obijt, sed abijt.

...ic sepultus quiescit vir Nobilis Benko, hæres de Zabokruki, qui ...llam suam Zarudce huic Cœnobio SS. Corporis Christi pio ti...o, pro su... suorumque salute, Anno Domini, M. CCCCII. do...it, pro quo, in hoc Sacello, & pro Maioribus, Posterisque eius, ... Lunæ sacrificatur.

Mors vita...
Cun... ...*issoluit.*
Melliflue duos Ga... & Dorotheam Coniugem, mutu... ...cum sua proge-

---

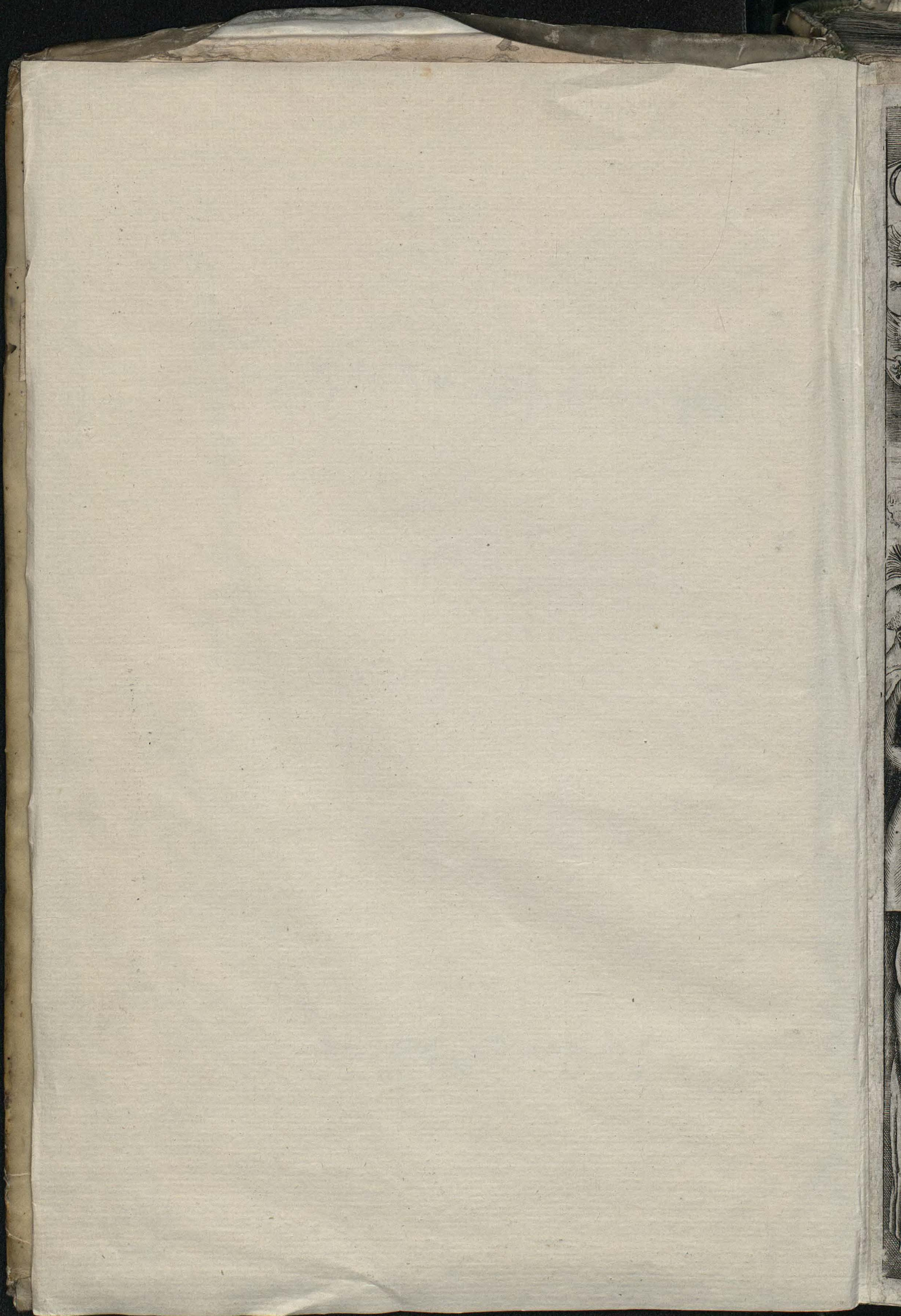
...edimus IESV... ...*se, ita etiam Deus eos,*
quio... ...*cum eo.*

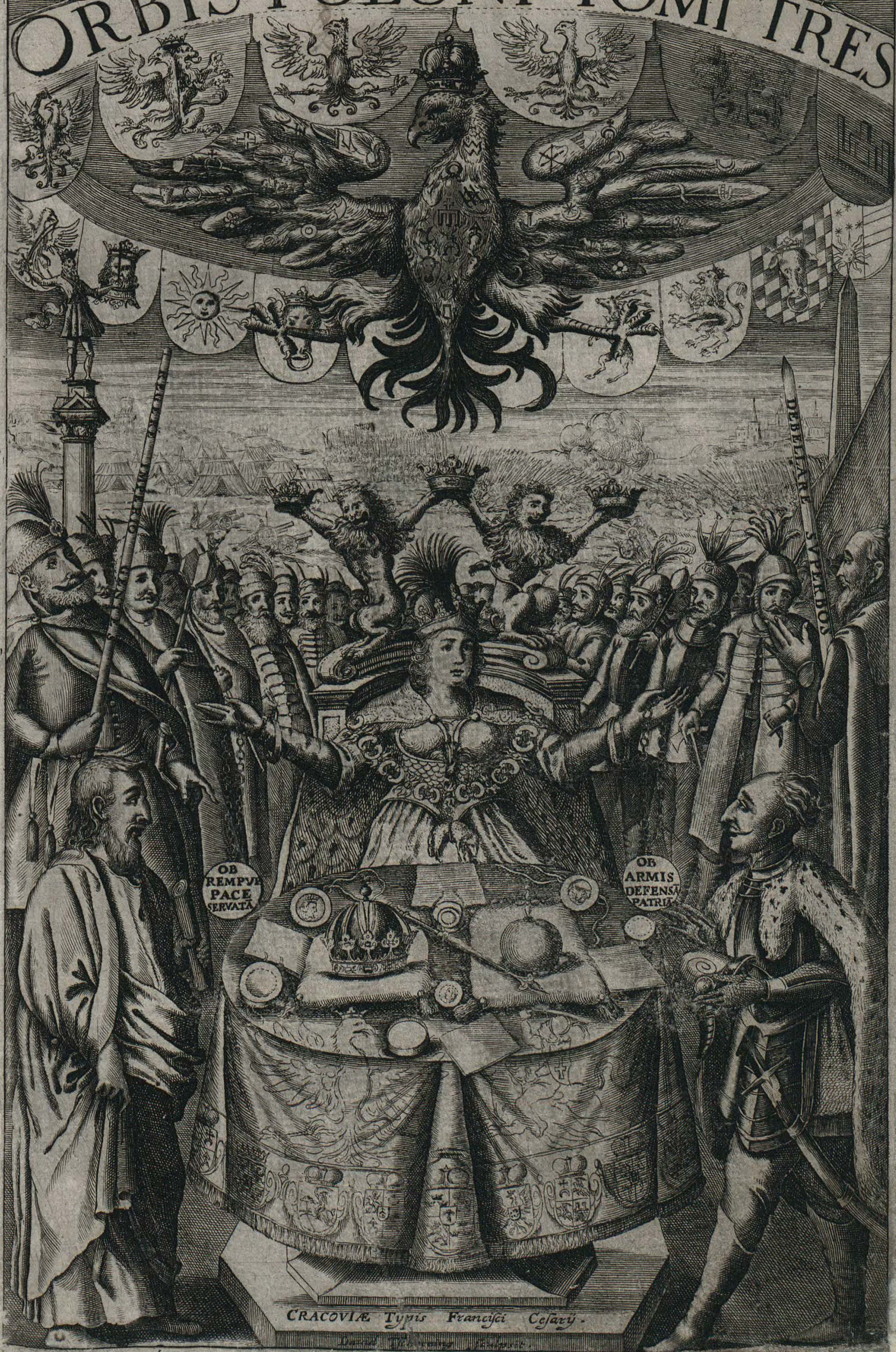
A. ... M.

Sumptibus Benefactorum, Specialium nostrorum,
Hæc Capella restaurata, His Patronis decorata.
Valentino H... ...nclyto:
Antonio, ac I... ...furibundo.
Martyrio dec... ...latorum:
A Sanctissimo... ...Romano.
Omnibus hic... ...postulabunt:
Iuuamen con... ...n inuocetur.

Sanctissimæ Dei Gen... ...& honori, suæ suorumque

z tytułem sztychowanym

ORBIS POLONI TOMI TRES
DEBELLARE SVPERBOS
OB REMPVB PACE SERVATÂ
OB ARMIS DEFENSÂ PATRIÂ
CRACOVIÆ Typis Francisci Cesarij.

ORBIS POLONVS,

Splendoribus cæli: Triumphis mundi:
Pulchritudine animantium: Decore aquatilium:
Naturæ excellentia reptilium,

CONDECORATVS.

IN QVO

ANTIQVA SARMATARVM GENTILITIA,
PERVETVSTÆ NOBILITATIS POLONÆ
INSIGNIA,
Vetera & Noua Indigenatus meritorum præmia & Arma,
ſpecificantur, & relucent.

Nunc primùm, vt Latinitati conſecratus, ita claritate & veritate perſpicuus.

AVTHORE
R. P. Fr. SIMONE OKOLSKI, S. Th. Bacc. Ordinis Prædic. Prouinciæ Ruſſiæ, Priore Cameń. & Illuſtriſſ: Potocij Campiductoris Regni, Ordinario Concionatore.

CRACOVIÆ,
In Officina Typographica Franciſci Cæſarij,
Anno Dñi, 1641.

Ex Libris Christophori Rudnicki

Illustrate piam, clarissima lumina, Gentem,
Et seruate potens viribus imperium:
Morphne decus vobis, & libertatis honores,
Et firmas reparat posteritatis opes.
Fascia liligero fruges complexa maniplo,
Pectoris in medio dulce tuetur onus.
Tot Victor nobis utinam fortissimus annos
Viuat, quot niueus grana maniplus habet.

M. Ioan: Cynerski Rachtamouius,
Coll: Maior. Eloq: Profess. Tylicianus.

SERENISSIMO & INVICTISSIMO

VLADISLAO IV.

DEI GRATIA

REGI POLONIÆ,

Magno Duci Lithuaniæ, Russiæ, Prussię, Masouiæ, Samogitiæ, Liuoniæ, Smolensci, Czerniechouiæ, &c. &c. necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorum Hereditario Regi, Domino Dno Clementissimo,

VITAM ET FÆLICITATEM.

ORBEM Polonum, splendore politico illustrem, sacratæ crucis imagine excellentem, figuris planetarum radiãtem, Martis trophæis speciosum, Neptuni fauoribus decoratum, Iouis benignitate affabilem, Mineruæ prudentia lucidum, Vestræ S. Reg: M. Serenissimo Poloniarum Regi VLADISLAO IV. humilis, & S. R. M. deuinctus, & deuotus reuerenter offerro,

✠

& dedico. Nam ſicut Sol inter ſpecioſas planetas olympi præeminentiæ dignitatem retinet & commonſtrat: ita Sereniſſimi Reges in Regno, inter Senatores Regni & Nobiles, ſummoperè excellunt; imò Corona Regni totius & ſplendor nobilitatis ſunt & fiunt. Hi enim non aliud legibus, moribus, virtute volunt & ſatagunt, quàm ſplendorem, honorem, decorem, Regno, Nobilitati, Coronæ. Et ſicut video Solem depellere tenebroſam noctem, & nigredine circumueſtitum àërem, inducere verò clarum & lucentem in ſublunarem ſphæram ſplendorem; ita in Regno promotione & auctoritate Regia, omnes Archiepiſcopi & Primates, Epiſcopi & Abbates, Palatini, Caſtelani, & in vniuerſum Senatores, toga ſplendorem, ſago claritatem, militari claua & ſigillo Regali ſuam exiſtimationem, deducunt & firmant. Et ſicut Sol nedum terræ inferiori lumen amicum impartitur radiis, verùm etiam dat lumen lunæ & ſtellis: ita Sereniſſimi Reges, ceu pauperem de ſtercore erigendo, illos tamen, quos ipſis Mars & Pallas, fides in Regem, Rempub. & Regnum perſuaſerint, in ordinem & Nobilium dignitatem,

dedu-

deducunt & ſtatuunt, confirmant nobiles & reddunt. Et ſicut Sol, dum interpoſitionem orbis lunæ inter ſe & terram permittit ac patitur, retrahit lunam à terra: ita Sereniſſimis Regibus, eò quòd gladii acumen & pomi gracilitas in coronatione augurata ipſis defertur, datur omnis auctoritas retrahendi honorem & titulum, atque immutandi ſigna gentilitia, & omninò, etiam à nobiliter progenitis, tollendi; ſi videlicet degenerauerint à virtute, & ad vitia contemptibilia declinauerint. Regum namque eſt auream libertatem tueri, decorem Regni confouere, pacem inuiolatam ſeruare, coronam virtutum promouere, legum ſecuritatem iuratam ſanctificare. Et quoniam Orbis hic Polonus, licet modico deſcriptus calamo, non aliud quàm gentilitia Nobilium, & Arma dignitatis & honoris ipſorum in ſe continet, quorum ſcilicet V. Sac: Reg: M. eſt fidelis tutor & verus Patronus, vtpotè à quo & incrementa ſua deferunt & lumina acquirunt, nullum erat conueniens aliis à V. S. R. M. ſiue in, ſiue extra exiſtentibus, offerre, dedicare, inſcribere. Et quod præcipuum ac ſingulare eſt, benigniſſimum & ſolenniſſimum Promo-

torem, Fundatorem, Tutorem, Patronum Prouinciæ meæ Russiæ Ordinis Prædicatorum, (quam vsque ad confinia Moschorum, Cosacorum, Scytharum, Nouogrodi, Seueriæ, Czerniechouię, Smolensci, & in Chodak munitionem nouiter erectam, tam in promontorium fidei, quàm fidelitatis V. S. R. M. deduxit & fundauit,) semper & vbique sese pręstitit & effecit. Hunc idcirco Orbem Polonum, cuius Regni V. S. R. M. est supremus Rex & Parens, humiliter ac demissè, cum sacratæ manus ambasio deferro & dedico. Recipiat benignè, Æqui bonique consulat, Protectione foueat, Gratia medeatur. Viuat V. S. R. M. diu incolumis & fælix, virtute comite, superstite fama, meritoria beatitudine. Camenetiæ in Podolia, vltima Septembr. Anno 1640.

Sacræ & Serenissimæ Maiest. Vestræ

humilis exorator & cliens.

Fr. Simon Okolski, S. Th. Bac.
Prior Camen. Ord: Prædic.

AD LECTOREM.

Vametsi triplex bonum, quod cuiusdam præoptati finis rationem habeat parens Philosophiæ Aristot. statuerit: verùm quia vtile, magis ad vulgum diuertit, quàm ad Nobiles. Vulgi enim est amicitias vtilitate probare: & delectatio magis Epicureos, qui mundum immundum pro termino fælicitatis statuunt, concernit; quàm vita actu intentione & fine nobiles, ipsum & solùm honestum nobilium bonum affero. Et quoniam in hoc Opere nostro Nobilibus deferre honorem intentio est, Lectorem beneuolum in his admonitum esse cupio.

Primò. Cùm virtuti in actu nullum præstat adhibere calcar, dum maius studium gloriæ & virtutis in nobili opere Stemmatum excitare intendo: non iam perfectis virtute, claris nobili actione, meritis propriis parentum merita superantibus, vel æquantibus curam adhibeo, Non enim opus est benè valentibus Medicus, sed illis, quos vel minus diligenter officium nobilis administrare, vel penitus famam gloriosam negligere, vel odiosa conuersatione, & illicitis actibus denigrare contemplor. Bonos enim & vigiles, laus & decus: ineptos & ignauos, correctio & admonitio conuenit. Refero igitur merita parentum & maiorum vobis proficientibus in virtute & fortitudine; in laudem, aliis à vobis in exemplum: ineptis verò & ignauis, in verecundiam & confusionem. Armis autem præsentibus & decore Nobilium, sicut nec mens est nec fuit, illos qui verè & propriè nobiles progenie ex vtroq; parente non fuerunt, nobiles affirmare: ita nec illos laudibus efferre, nec titulis nobilium condecorare desidero. Etsi quomodo inter cognomina & honores nobilium irrepserunt, hoc vel opinioni aliorum scriptorum, quia eos nominarunt tribuendũ, vel quia non perspecta origine ipsorum, somniata ab eis figmẽta inter nobilium gentilitia & arma ordinarunt. Paruus quidem error in principio, magnus fit in fine. Corrigere verò id quod totus Palatinatus (licet quandoq; non sinistrè in eos acclamauerit) non correxit, non quemlibet iam corrigere decet.

Secundò. Nec dubitandum, quòd currentibus annis alii quoq; Nobilium Arma demonstrabunt, hoc tamen verisimile est, quòd nullus omnia Nobilium arma assignabit. Tum quia plurimorum familiæ in Repub. &

Senatu

Senatu grauissimæ ita iam decesserunt, vt eorum nec mentio, nec memoria, nec literæ habeantur. (reuolue Volhiniam in literis, M.D.Lith.in priuilegiis, Palatinatum Chiiouiensem in dispositionibus, &c. & facilè comprobabis. Fuerunt, non sunt. Miramur, non memoramur. Transiit cum puluere puluis. Cassauit fama sine fama.) Tum quia vt Sol oritur & occidit: ita Familiæ cadent & resurgent: vt qui erat Nobilis, fiat plebeius; & qui erat liber, fiat captiuus, & ècontra. Dabitur stante hoc sole, & succedentibus in Monarchias virtuti speciosæ honos fortitudini heroicæ præmium, referunt autem ista iustitia ipsa distributiua nobilis & ignobilis.

Tertiò. Hoc supra alios scriptores tibi affero. Correctiores Stemmatum origines, & Familiarum lineas videbis, & quos alij non nominarunt, reperies, gustu quoq; graciliore masticabis; nedum ob diuersos colores emblemata & epitaphia, sed quia nedum regnum hoc tua præmia & merita vt antè, sed exteræ quoq; gentes & nationes contemplabuntur. Cùm enim Latinitati Gentilitia vestra donata sunt, iam nobilem Prosapiam vestram nedum sapientissimi Hispani, doctissimi Galli, religiosissimi Itali, generosi Poloni, solertes Germani, bellicosissimi Vngari, reuoluent & legent: sed quicunque maritimi Sueui, Angli, Dani, Scoti, Hollandi, insuper tota Iliria & Dacia, Regna quoq; Græcorum, Moschorum, Othomani & Tartarorum, quibus confinia vestra, magnus quoq; & heroicus animus cum summo in Patriam & Rempub. amore, & cognita satis & probata fuit.

Vltimò. Ordinem hunc in lectura obseruabis, vt primo delineatio sit Gentilitiorum, tum origo. Iuxta verò substantiam & qualitatem Armorum discursus applicantur, qui nedum ad legendum amænitatem conciliabunt; sed etiam ad obseruantias ceremoniarum in sponsalitijs, donorum dedicationes in nuptijs, terminatæ vitæ humanæ in sepulturis, viam dicendi cōmonstrabunt. Pro quibus hoc vnicum à Te nobilissime Lector expectabo, & orabo: Parcas, si quid vitij ex prælo animaduerteris. Ignosce, si quomodo parciùs vel latiùs alicui Familiæ seruierim, occasio enim & approximatio, non negligentia hoc effecit. Et qui in omnibus tibi precatur fælicia & beata, vti Lectori, Tu quoq; & mihi precare Scriptori. Vale fæliciter & æuiternè.

FACVL-

FACVLTAS REVIDENDI ET APPROBANDI A. R. P. PROVINCIALIS RVSSIÆ.

FR. Dominicus à Potok Potocki, S. Th. L. Prouincialis Prouinciæ Russ. Ordinis Prædicatorum, Auctoritate Officij nostri damus authoritatem A. RR. PP. Moderatoribus Studij nostri Leopolien. Gen. A. R. P. Fr. Thomæ Mosticen. S. Th. Magistro & Regenti. & R. P. Fr. Petro Chlasceuio, S. Th. & Studij Gener. Bacc. reuidendi libros de Stemmatibus Regni Poloniæ, nunc primùm per R. P. Simonem Okolski in lucem producendorum. In quorum fidem his manu nostra subscriptis sigillum Officij apponi mandauimus. Datum in Conuentu nostro Laticouien. die 27. Septemb. Anno 1637.

Fr. Iacobus Dominicus Potocki. qui supra manu propr.
Fr. Stephanus L. Prior Lubart. loco Socij.

Facultas Adm. R. P. Commissarij Prouinciarum Poloniæ & Russiæ, & Visitatoris Apost. Ord: Prædicat.

FR. Augustinus de Imola, S. Th. Magister, Prouinciarum Pol. & Russ. Commiss. & Visitator Apostolicus Ordinis Prædicatorum. ORBEM POLONVM, A. R. P. Simon Okolski, S. Th. Bacc. & Prior Camen. Orbi demonstrare intendit, quem cum multo labore delineatum per prælum Typographi expressiorem reddere, vt prudentum oculis manifestius elucescat, contendit; authoritatem nostram qua fungimur adijcere voluit. Quapropter nostra authoritate Vobis Adm. RR. PP. Magistris, Fratri M. Camillo Iasinski, & Fratri M. Hiacyncto Miakowski, Prouinciæ nostræ Polonæ committimus, vt huius Orbis inspecturam assumetis, vt nulla eclipsi doctrinæ S. Romanæ Ecclesiæ inuenta, eundem conspectui humano tradatis, manibusque vestris approbetis. Dat. in Conuentu nostro Leop. Sanctissimi Corporis Christi. Die 30 Augusti, Anno 1640.

Fr. August. qui supra. manupropr.
Registr: folio 2. *Fr. Honorius Lect. & Socius.*

APPROBATIO.

EX *mandato Adm. R. P. Prouincialis Iacobi Dominici à Potok Potocki, S. Th. Bac. Ord: Prædic: vidi Opus certè Lectore dignum, intitulatum* Orbis Polonus, *siue Stemmata Nobilitatis Polonæ, multo labore & sudore, R. P. Simonis Okolski, S. Th. Bac. Ordinis Prædic. conflatum, in quo nihil inuenitur aduersari Fidei Catholicæ ac bonis moribus, imò eisdem incrementa virtutum augeri. Quapropter dignum censui vt prælo mandetur. Dat. in Conuentu Leopoli. SS. Corp. Christi, Ordinis Prædicatorum. Die 20. Iunij. Anno 1638.*

Fr. Thomas Mosticen. S. Th. M. & Regens Studij Generalis, Ord: Prædicat. Prouinciæ Russiæ.

)()(APPRO-

APPROBATIO.

EX mandato Adm. R. P. Iacobi Dominici à Potok Potocki, S. Th. Bacc. ProuincialisRussiæ Ordinis Prædicatorum, præsentatus est mihi ad perlegendum nouus & copiosissimus liber Stemmatum Nobilitatis Regni Poloniæ, R. P. Siuonis Okolscij. S. T. Bac. Ordinis Prædicatorum, immenso labore industriaq; vtili exantlatus. Qui cum nihil habeat quod Catholicum & benè moratum Lectorem offendat, eum dignum vt in lucem prodeat approbo. Datum in Conuentu Colomien. Contratæ Pocutiæ, 10. *April. Anno* 1638.

Fr. Petrus Chlasceuius S. T. Bac.
Prior Colomien. Ord: Prædic.

Confirmatio Adm. R. P. Commissarii & Visitatoris Apost. Ord: Prædicatorum in Regno Poloniæ.

Confirmo vt suprà. Ego Fr. Augustinus de Imola, Mag. & Commissarius, ac Visitator Apost. Prouinciarum Poloniæ & Russiæ manu propr.

APPROBATIO A. R. P. M. IASINSKI.

EX mandato Adm. R. P. Fr. Augustini de Imola, Apostolici Commissarij ac Visitatoris Prouinciarum Poloniæ & Rusiæ Ordinis Prædicat. Ego infrascriptus vidi, & accuratè legi Tomum Primum Operis dicti ORBIS POLONVS, summa eruditione refertum, editi ab Adm. R. P. Simone Okolski, S. T. Bac. Prædic. Gen. ac Priore Camen. eiusdem Ordinis. Cùmque in eo nihil quod fidei aut moribus aduersetur repererim, vt iste Orbis sole suo non careat, typis vt mandetur, dignum iudicaui. Datum Cracouiæ 1. Decembr. Anno 1640.

Fr. Camillus Iaśinski, Magister
Ordinis Prædicat. manu prop.

Fr.

FR. HYACINTHVS MIAKOWSKI, S. TH. M ac Ordinarius in Ecclesia B. M: V. in Circulo Cracouiensi Concionator.

ORbis Poloni Tomum primum Adm. R. P. F. Simonis Okolski, S. Th. Bacc. vidi, & cum iucunda intellectus mei dulcedine magna ex parte legi. In quo, dum Author quidquid Orbis vniuersus in hoc Amplissimũ Pol. Regnum ac eius longè patentes ditiones, honesti ac nobilis perpetuò in flore conseruandi intulit, quidquid reciprocè nobilissimum Regnum cum suis Prouinciis ac Ducatibus Orbi vniuerso gloriæ ac triumphi spiritu toga & sago adiecit; quidquid insuper nobilissimus totius Sarmatici Imperij sanguis, Religionis in Deum, Reuerentiæ in Ecclesiam, Amoris in Rempub. factis, scriptis, sanguine & obsequio, vnquam professus est, deduxit: dignum se præbuit, vt non solùm à Sarmatico, verùm etiam à toto Orbe gratam beneuolentiam agnoscat. Eò vel maximè, quod vnus & primus, sit qui Stemmata Nobilitatis Polonæ veridica deductione ex materna lingua, eaq; limites Regni vix excedente, in Latinam translata omnibus mundi nationibus fecit conspicua. Et reddidisset gloriosiora, si quod à solis Historicis recepit, ab vnaquaq; nobilissimarum Regni familiarum antiquitatis suæ genealogiæ, meritorum, habere meruisset. Dum igitur scriptum hoc nihil contra Religionem Catholicam Rom. nihil contra bonos mores continet, quinimò potentissimi Regni, ac illustrissimæ Nobilitatis gloriam auget: censui vt prælo ac publico vsui quantocius, & vtinam cum reliquis eiusdem Adm. R. P. laboribus exponatur. Dedi Cracouiæ in cella mea, die 1. Ianuarij Anni 1641.

Idem qui supra manu propr.

Iudicium Fr. IOANNIS CONSTANTINI MORSKI, S. T. D. Prioris Conuentus Cracouien. SS. Triniattis Ordinis Prædicatorum.

ASpexi & perspexi Orbem Polonum admirabili eruditione, per elegãti stylo, & singulari ingenio, R. A. P. F. Simonis Okolski Ord: Prædicatorum eximij Theologi conditum. In quo nihil fidei Catholicæ incongruum, nihil bonis moribus contrarium, nihil à veritate alienum reperi. Plurima verò ex quibus nobilitas Polona splendorem referat & profectum. Siquidem in eo familiarum originem, prosapiarum vetustatem, virorum illustrium gesta heroica posteritate meritò imitanda, vni cuiq; legenti & diligenter consideranti conspicere licebit. Quamobrem dignum iudico quod & mandetur typis, & omnium terratur manibus, et celebretur linguis. Ita testabar Cracouiæ, die vltima Decembris, Anni 1640.

Fr. Io. Constantinus Morski Ord: Prædicat.

)(2

CONCILIATIO NOBILISSIMI affectus & fauoris in Auctorem.

TAnta distantia loci, & per diuinam clementiam ac Serenis: Regum benedictionem latitudo florentissimi Regni hoc effecit, vt speciosæ nobilitatis familias ad manus & mentem illicò habere non sit possibile. Quocirca humillimè expostulo ab Illustris: Gener: Nobilibus Dominationibus vestris, vt si alicui familiæ, vel origini & meritis non apprimè satisfactum in hoc Tomo Primo fuit, me certiorem pro sua innata benignitate velint: edoceant, producant, authenticæ demonstrent, & Cracouiam, Varsauiam, Lublinum, & Leopolim, A. R. P. Prioribus Conuentuum Ordinis Prædicatorum transmittant. Promitto me satisfacturum singulis & omnibus exposcentibus. Et quoniam Tomus alter nunc colligitur, antequam typis committetur, obnixè expostulo, instruendum litteris & dispositionibus domorũ & familiarum non grauentur: Nunc à littera L. prout Stemmatum denominatio idiomatis Polonici dictabit, vsque ad litteram Z. in hoc Tomo Secundo Deo auxiliante continuabimus. Dùm verò me cum Sacra Religione mea Illustris: & Gen: Nobilitatibus vestris, in obsequia obtuli, gratia sua humaniùs prosequi velint.

Exoratorem perpetuum ante vota suscipientem & coronantem Deum obtinebunt.

ORBIS POLONI TOMVS I.

ABDANK ſeu HABDANK.

Habdank.

DELINEATIO.

CRomerus lib. 5. ita delineauit Arma. Inſigne hoc, habet lineas iunctas in modum duorum trigonum æqualium, acutos angulos habentium, quorum baſes ſurſum verſus patent. Verùm facilius delineanda veniunt. Arma hæc exprimunt litteram latinam maiuſculam ſurſum baſis obuerſam M, geminatam tamen. Aut V maius, iteratum tamen, & ligatum. Tracturæ ſunt albæ, in campo rubeo, ſuper galeam: corona, ſupra quam, eadem Arma ſunt.

Littera M.
Littera V. geminata & ligata.

ORIGO.

Skuba.

ORiginem Dlugoſsius, quem cæteri ſcriptores ſecuti fuerunt, exprimit. Conceſſa fuêre viro à natura forti robore prædito, cognomine Skuba; quapropter primitus, Skubow vocata. Cùm namque fortiſsimum Alemanæ gentis virum lucta in conſpectu Principis ſuperaſſet, vt Paprocius in Nido refert; ex humili ſorte ad nobile ſubſellium vocatus, miles fortiſsimus fuit. Aſsignant nec immeritò Armorum tempora diebus Grachi Monarchæ & fundatoris Cracouiæ.

Draco peremptus à Skuba.

Illud autem inuentum, quo Draco ſub arce Cracouienſi intoxicatum fuerat, boue ſcilicet artificioſè efformato; nitro, reſina, ſulphure, puluere tormentario impleto, Skubæ huic aſſcribitur. Sed ſunt qui ingeniũ Gracho tale aſſcripſerunt. Vnde *in Compendio rerum Pol. ſub Gracho.*

Sulphure farcit ouem Gracus, monſtro obijcit: illo
Interijt ingens bellua victa cibo.

Demùm Anno 1109. (vnde etiam colligere licebit antiquiſsima in Regno Arma Skubow) mutatum fuit cognomen Armorum in Habdank, occaſione Ioannis Skarbek Comitis, à Boleslao Kriuouſtio ad Henricum Imperatorem nuntij. Cùm enim Cæſar ambitioſè admodum & arroganter oſtenderet legatis theſaurum ingentem, hic inquit, Polonos perdomabit. Scarbicus ſtultam iactantiam Cæſaris notans, annulo, quem digito geſtabat, in theſaurum proiecto: Aurum inquit, addamus auro. Scomma intellexit Cæſar, eludendo Habdanck dixit. hoc eſt, Gratias ago. Hinc arma ſua Skubow, receperunt cognomen Habdanck.

Magnanimitas legati.
Palatium Neronis ſplendidum.

O magnanimitatem legati. Ampliora iam tibi debemus quàm Dlugoſsius notabat. Erant, inquit, illi ſolertes & viri magni. Maximus tu inde fuiſti. Struxerat quondam Nero Palatium ex auro, gemmis, ſapphiris, alijſque pretioſis margaritis, cui adinuenerat fornicem cryſtallinam, in quâ ſol, luna, horarum ortus & occaſus monſtrabantur ait Sueton.

Fax in die ad Senatum.
Polyb. lib. 9. cap. 11.

Vbi dum ſemel conſultat cum Senatu, quidam Philoſophorum aduenit die media cum face lucente dicendo. Lucem luci non addo, ſed pudori duco, in tanta Aſtrorum & Heroum luce, in obſcuro pallio, ſine luce apparere.

O virum magni animi, vt non immeritò quidam.
Hic tamen attolit mens generoſa caput.

Victoria quo fortunatior eſt.

Longè nobiliorem animum nuntij affero, dum audet aurum in præſentia Cæſaris, committere auro. Commonſtrabat enim, nec Regno Poloniæ, & Regi inuictiſsimo noſtro, abfuiſſe theſauros: nec victoriam fortunatiorem fore, niſi iuſtitiæ, pietatis ac religionis viribus munitam.

Ferrum ad defendendum.

Quapropter licet Val. Max. Ciniacam vrbem extollerit, quod vno ore legatis M. Bruti ſuadentibus, vt pecunia data ſint liberi ſuique

iuris

iuris, reſponderint: Ferrum nobis à maioribus relictum quo tueremur ciuitatem, non aurum. Magis tamen Caroli V. dictum efferendum erit, vt in Deo noſtro ſpem reponamus. Non eſt, inquit, cur timeamus, cum præſidio Dei ſatis vallati ſumus. *Franc. Robertellus. Orat: Funebr. habita Bononiæ.*

à maioribus relictum, non aurum.

Dei præſidiũ ſumma fortitudo.

FAVSTVM OMEN ABDANCIIS.

MAGNI

Secretarij Regum & Principum.

ANtiqui dum litteras cum notis celebrare cœperunt, magni honoris tunc litteræ erant. Ita M. Manlius lib. 4. Aſtron.

Hic & ſcriptor erit fælix cui littera verbum eſt.
Quique notis linguam ſuperet, curſumque loquentis
Excipiet, longas noua per compendia voces.

Litterarum honor.

Littera verbum eſt.

Scriptores veloces.

Et tales Romana fælicitas, Scribas Regios, Queſtorios, Ædilitios, Pontificios, Militares, nec Roma modò, ſed & Bizantium læta conſpexit. *Curopal. lib: de Offic. Aulæ Conſtantinopol. pag:* 233. Hoc omen ac tale familiæ veſtræ primùm Abdanck præſagit. Eſt namque littera, & in notam perilluſtrem verſa. Nec tantum Lacedæmonijs littera in Scutis Lambda, vel Meſſenijs littera Mi, licet in notas verſa ſplendoris ac inſignij tulit, quantum littera veſtra in notam conuerſa fert & tulit, cum & littera ſit geminata & in cælum obuerſa. Faueant dictis Scarbkouij Magni duces exercituum Regni Scarbimirius, & Sueborius, Faueant graues Archiepiſcopi Wloſtyborius & Slomouius.

Lambda littera Græca, Mi littera Meſſenijs.

MAXIMI IN REGNO.

CHalcidenſis quidam, dum Sillæ adhuc pueri vultum, ingenium, motumq; corporis ſæpiùs contemplaretur: Neceſſe, eſt ait, hunc fieri magnum virum: & miror quod omnium iam primus non fuerit. *Bruſon. lib: 7. cap: 20.* Quis vobis ô Habdancij magnum quid non ominabitur? Me hercule, ſi quis non ominatur, iam cælum ominatur. Hoc ſatis concinnè de Armis veſtris in Epigram. R.P. Matthias Sarbieuius è Societate Ieſu, in Chodkieuicij Caroli laudem expreſsit dicens.

Sylla facies magnum protendebat.

Ominatur magnũ Habdancijs, cælum.

Magnus Alexander, Magnus Pompeius habetur,
Magnus habebaris Carole, Magnus Otho.
Scilicet hos magnos, magnifecere triumphi,
Te maior magnum Carole palma facit.
Perlege ſtemma tuum, vincis te, vincis & hoſtem,
Hic quæ terra legi non putat, aſtra legunt.

Chodkieuicij laus.

Si dubitas, hoc ipse Deo da stemma legendum
De cælo magnum, maximus ille leget.

Et V. Gregor. Samboritanus in laudem Stanislai Słomowski Archiepisc. Leopol. ita in stemma vestrum.

Slomouiana Domus.

Sola refert vnam maiuscula littera vocem;
Littera res plures congeminata refert.
Hic domus, hæc cuncta repetit Slomouia, signum,
Nam parit egregios, per sua facta viros.
Corpore sunt fortes, animi sunt robore fortes,
Et virtute viri, parta trophæa gerunt.

PALMA VIRTVTVM.

Scriptura in folijs palmæ.

M. Varro apud Seruium ad lib. 6. Æneid. ait. In folijs palmæ interdum notis, interdum sermonibus scribebant. Cùm palma præstantior fieri nequeat, Virtute, Religione, Fama, has litteras & notas in ea scribite; Hercules, Vlysses, Cato, Fabius, Metellus, Annibal. Litteris Romani signa militaria notabant. vt prima littera ex nomine ducis, totum nomen notaret. *Alex. ab Alex. lib: 4. cap: 2.* In his palmis vestris si litteram hanc vestram adnotaueritis, nedum dracones, leones, elephantos notabit, sed & clarè significabit, & fæliciter pronunciabit. Talis fuerat Choienski Ioan. Vice Cancel. Regni, quem Philip. Padniewski Episcop. Crac. in elogijs post Cromerum lib. 5. multis extollit, Vir clarissimus, & admirabili ingenio, excelso animo, maximo consilio, eruditione & iurisperitia non vulgari. Quod & Cracouiæ Epitaphium exprimit.

Litteris notabant signa militaria.

Choienski laudatur. Padniewski laudat.

Epitaphium Io. Choienski.

Mens ego Regis eram summi columenque Senatus.
Idem ope Mercurij, Palladis & Fidei.
Summorum celerem cursum succidit honorum.
Quem dederat virtus, inuida parca mihi.

MAXIMI SCIENTIA.

Lineæ sese in puncto secantes.

O Quàm distinctam linearum commonstrauit differentiam Euclydes: at præcipuè linearum tangentium sese in puncto. Hinc enim profluxere differentes anguli, hinc quadraturæ, trigoni, tetragoni, pentagoni, cæterique Mathematicarum differentiarum scopuli. Domus Musarum quam pulchrè arridet vobis doctissimi Habdancij. Ego tamen reginam vobis cui cæteræ subseruiunt scientiæ ominabor. Cadentes lineæ vestræ hæc quatuor registrant.

Veritas, Victoria, Virtus, Vita.

Catena virtutum.

Quæ ita sibi inuicem sunt colligata, vt nec catena Homeri vicinius possit.

Quæ

Quæ enim eſt Veritas ſine Virtute?
Quæ Virtus ſine Veritate?
Quæ Vita ſine Victoria?
Quæ Victoria ſine Virtute & Vita?

In ſumma quæcunque media ex his quatuor tanges, extrema concordabunt: & ſi quæ extrema tetigeris, media reſpondebunt.

At in vobis

Omnis res iam eſt in vado, vt Terent. dixit. Hinc de tumulo vmbra Pſarſki Officialis Gneſnen. loquitur. Quæris qua is ſolertia in conſilijs dandis, qua iuſtitia in cauſis decidendis, qua benignitate & liberalitate in pauperes fuerit, interroga ſingulos, rem tibi ex ordine pandent.

SVMMI RELIGIONE.

Librum ſignatum quis leget? Stemma veſtrum liber ſignatus eſt. Eſt enim geminatum V. iteratis vicibus, miris faſcijs ſtriptum, Quis igitur librum hunc leget? Illum Apocalypſeos, legit agnus, iſtum leget ſapiens. Quomodo? Sapienter. *Liber ſignatus.*

Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Igitur valedicite vanitati. Sit animis veſtris Carol. V. Imperat. ſenſus, qui abdicatis Imperij ſceptris, ſuo Domino vota reddere elegit, & dies ſuos precibus conſecrauit. Sit repetita cuiuſdam Philoſophi morientis, recens veſtra in memoria lectio. *Linquo* inquit *coax ranis, cras coruis, vanaq; vanis.* Eiuſmodi virum ex armis veſtris Ioan. Konarski Epitaph Crac. 1580. celebrandum offert. Dum legirur *Carol. V. ſceptra depoſuit. Epithaph. I. Konarſki deuotum.*

Cur ſic deſpectus rigida ſub arbore pendes
Tam diram pateris cur bone Chriſte necem?
Pro me quidem ſuffers, mea crimina portas,
In cruce tu moreris, ne crucifigar ego.
Omne igitur toto mihi quod contigit in orbe,
Atq; animo iuncto corpore, ſemper habe.

LINEA FAMILIÆ ABDANCK.

Skubow *primus parens Clenodij miles fortiſſimus, Anno 999. Michaël filius eius, Comes maximæ dignitatis, cuius filij* *Skubow.*

I. Lampertus *Epiſcop. Cracouien. Anno* 1083. *De quo Chriſtoph. Kantſki, in vitis Epiſcop. Cracouien.*

Præſulis ob cædem longum paſtore carentem
Lampertus prudens accipit inde gregem.
Tranſtulit in propriam Staniſlai oſſa Cathedram,
Permotus multis mirificiſque modis.

Magnus honor cæsis pro Christi nomine membris
Debetur, quorum vita perennis erit.

Skarbek. II. Michael, à quo & *familia Scarbkonum propagata fuit. Notabant familiam suam à Gory seu de Gora.*

Ioannes Skarbek Comes à Gora, ad Henricum Imperat. nuntius 1109.

Skarbek pius fundator. *Michaël Skarbek de Gora Comes, monasterium Lubineń. in Maiori Polonia construxit & dotauit Ord. Sancti Benedicti. Anno* 1114. *Ibidem quiescit. Dlugossius eum singularis deuotionis & zeli, in Deum & Religionem Christianam, dicit.*

Skarbek dux exercitus Regni. *Skarbimirium Ducem exercitus Regni, & contra Pomeranos,* 1106. *Boleslai Kriuousti temporibus, vbi & oculum dextrum in conspectu Regis amisit. Pugnauit & in campo Canino contra Henricum Imperat. Pugnauit & contra Bohemos. Verùm dum contra Principes proterue ac minùs fideliter egisset, excæcatur (vt ferunt) penitùs. & loco cædere coactus, Castellano Cracouień. Senatoriam superiorem concessit.* Cromerus lib: 5. *Et* Miechouius lib: 3. Cap: 10.

Ruslaus Comes, in cuius monasterium Suleiouien. exædificatum fundo Casimirus Princeps possessionibus ampliauit. Miechoui lib: 3.

Fundator Skarbek. *Ioan. Skarbek Comes de Gora Monasterio Pokrzywnicen. à Casimiro fundato, villas aliquot donat,* 1186.

Skarbek dux exercituum Regni. *Wseborius Skarbek Vladislai II. temporibus Dux exercituum Regni.* Cromerus lib: 6.

Skarbek Archiep. Gnesn. *Wlostyborium Archiep. Gnesn. Cathal.* 1279. *At confirmationem non recepit, ob Principis affectum duriorem Præmislai. Quinquennio Archiepiscopo Gnesna tunc caruit.*

Skarbek Ep. Posnan. *Petricium Skarbek de Skorzeuo. Dlugossius Episcop. Posnanen.* 1265. *filium Drogoslai Comitis meminit.*

Skarbek Pal. Send. Skarbek Castel. Calisien. *Albertum Palat. Sendomir.* Cromerus lib: 12. *qui à Paganis ex arcu balista transfixus fuit. Anno* 1357. *Et Dlugossius A.* 1488. *Nicolaum Castellanum Caillsien. meminit. Skora de Gory.*

Skarbek Gubern. Russiæ. *Scarbkonem de Gora priuilegia Ducatus Russiæ rubeæ in Castro Leopol. Gubernatorem dicunt Ducatus A.* 1436. *Cuius posteritas clara in Russia hæc fuit: Petrus Skarbek. Ioan. Skarbek in Saranczuki. maximus militia, summus ingenio vir. Reliquerat filium Petrum & Margaretham filiam, quam in matrimonium Baworowski acceperat. Tertius eorum Germanus æterna memoria clarus Raphaël, qui ex Ostrowska Armorum Leliua prolem acceperat. Soror horum Scarbkonum Iudici terrestri Halicien. Martino Wilczek Tribuno Leopol. in coniugium data fuit.*

Konarski. Konarski *Hi Scarbkones sunt. Nam & Gora ex qua originem Scarbkones suam habent, illis cessit. Statiua eorum in Maiori Polonia. Aliorum in terra Sendomiren. & sub Vngariæ montibus. Magnæ reputationis*

tionis viros commendat dictum Casimiri Iusti, vt Cromer. refert, quem & Comitem Princeps nominat. Non Comitum inquit, iudices, vt pro maxilla illata mihi in iniuria miles hic, cuius opera in R. P. aliquando mihi erit necessaria, intereat. Ioannem Konárski fuisse nominat Papr. Anno 1177.

Ioannes Konárski, Episc. Crac. 1534. *Paproc. proponit. Sed Christoph. Kantski ad Annum* 1503. *assumptum in Episc. & Ducem Seuerień. refert. In cuius laudem ita illle:*

Konarski Episc: Crac. sedit annos 21

Gymnasium Craci artibus, at splendore Cathedræ
Huc alijsque ornat pluribus aula bonis.
Confectus Patriæ curis, confectus ab annis,
Tomicio, Christi tradit ouile suo:
Vtilitate gregis motus. Quàm tempore nostro
Difficile huic similem quis reperire quæat?

Cedit Episco. pat. vtiliter & piè.

Ioannes Konarski Palat. Kalisień. germanus Episc. Cracouień. qui reliquit filios Adamū Episc. Posnanień. 1574. *& Ioan. Castell: Kalisień.* 1578. *Hic ex Opalińska Marschalci Regni filia & Generali Maioris Poloniæ, filiam vnicam Annam, postmodum Coniugem Zborowski, Castell. Gnesneń. &c. reliquerat. Cuius pietatem Epitaphium in Zborow dicet.*

Ioan: Konarski, Palat: Kalisień.

Ioan. Konarski Præpositus Swietomichalscen. Canonic. Crac. filius Stanislai Konarski, Marte & Pallade clarissimi, cuius Præpositi deuotus animus apparet ex Epitaph. Crac. Anno 1580.

Ioan: Konarski, Can: Cracouien.

Cur sic despectus rigida sub arbore pendes,
Tam diram pateris &c.

Kolaczkowski *de Konari, idem est origine & statiuorum diuisione cum Konarscijs, per abusum obscessam forte fraternam villam Kolaczkouice, sic nuncupatus. Præmislaus de Konari Kolaczkowski Castellanus Konariensis in Aula Sigismundi I. multis obsequijs commendatus: tempore Sigismundi Augusti pietate & zelo Religionis Catholicæ feruentissimus, pluries ad exteros Reges, Principes functus est legationibus, Vbislaus de Konari Subcamerarius Calisien. vir doctus & vsu loquendi exoticis nationibus cognitus fuit. Ab hoc strenui milites & Rothmagistri tanquam ex equo Troiano prodière. Nepotes eius Pacosius & Iacobus supra modum candore & amicitia in Maiori Polonia excelluerunt. Nicolaus de Konari Kolaczkowski Iacobi filius Castellanus Krziuinensis, Vislensis & Pilensis, Capitaneus, Serenissimi olim Regis Poloniæ Sigismundi* III. *multis & varijs functionibus maximè sub tempus absentiæ & expeditionis ad Regnum Sueticum probè & fideliter commendatus. Serenissimi & Victoriosissimi Vladislai IV. Regis Poloniæ in prima ætate nutritius omnibus morum comitate & candore charus & perspectus fuit. Duas reliquit filias, Constantiam & Cæciliam, Constantia cessit in matrimo-*

Kolaczkowski.

nium

nium Magnifico Stephano à Grudna Grudzinſki, Palatinidi Rauenſi, Capitaneo Vſten. Pilen. Bolemouienſi. Cæcilia nupſit à Leſzno Leſczynſki Palatinidi Brzeſtenſi. Stanislaus de Konari Kołaczkowſki Præpoſitus Caliſien. Canonicus Gneſn. Sereniſſimi Sigiſmundi III. Secretarius Abbatiæ Landen. nominatus, ſtrenuam & fidelem ſub tempus Moſchouiticæ expeditionis operam Sereniſſimo protunc Principi Vladislao nunc glorioſiſſimo Regi Poloniæ & Sueciæ præſtitit. Andreas frater illorum germanus Sereniſſimæ Conſtantiæ Auſtriacæ, Sereniſſimi olim Sigiſmundi III. coniugis Reginæ Cubicularius. Georgius ſtrenuus miles & in pacificandis ac decidendis amicorum controuerſijs felix. Andreas de Konari Pakoſy filius, translatus eſt de Maiori Polonia in Palatinatum Sendomirien. ſummo vir ingenio ſcripto pariter & eloquio functus, ob idque Illuſtriſſimo Ianuſio Duci in Oſtrog, Caſtellano Cracouien. charus fuit: eius opera in difficilimis temporibus Reipub. vſus eſt, ſcripſit de Arte Militari, liber hic in Archiuo Illuſtriſſimi extare debet. Andreas & Alexander eius filij ſtrenui contra quemuis hoſtem milites & probati. Andreæ filij quatuor, Alexander, Ioannes, Andreas, Stanislaus. Ioannes in Comitatu Sereniſſimæ Conſtantiæ infantis obſequia Camerdini peragit. Cæteri ad omnia magna nati. Marcus Pakoſy patruelis ſtrenuus miles, & in Maiori Polonia terræ ſuæ Palatinalis varijs factionibus clarus. Filij ipſius Andreas & Albertus, hic hoſpitalitate & candore paucis ſecundus, ille multis expeditionibus contra varium Reipub. hoſtem ſtrenuus miles probatus fuit. Alberti filius Procopius, vir ſtrenuus & ad ſumma natus. Petrus de Konari Kołaczkowſki, vir pius & religioſus. Filij ipſius Martinus, Petrus, Georgius; omnes ſtrenui milites & rerum agendarum dexteritate prompti. Martinus Æconomus fuit Ducatus Seuerien. Sereniſſimi Principis Vladislai, & in arce Smoleſcen. fatis ceſſit. Petri filij quinque, ex Elizabetha de Bnin, procreati; Adamus in Aula Sereniſſimi Sigiſmundi III. Regis multum ætatis inſumpſit, & ſtrenuus in agendo apparuit. Sigiſmundus, Ioannes, Petrus ſeruitio bellico, Stanislaus intenti vitæ ſuæ tempora finiuêre. Iacobus de Konari Kołaczkowſki, Canon. Cracouien. Sacræ Regiæ Maieſtatis Secretarius, vir literatus ingenio viuaci, maiorum ſuorum factis & geſtis intentus reſpondere conabitur.

Choienſki Epiſc: Crac.

Choienski *in Maiori Polonia in Kaliſien. & Poſnan. Palat. Ioan. Choienſki Cathal. meminit, Anno* 1538. *Epiſcop. Crac. Quem nedum Cromerus, ſed & Padnieuius Epiſcop. Crac. ſummè commendarunt. Eius animum in virtutibus & pio affectu ita aperuit Kantcius.*

Epitaphium Choienſcij.

O mihi ſi plures annos fera parca dediſſet,
Et vellent vitæ fata fauere meæ.
Quàm tibi multa forent noſtro de nomine, quamque

Afflue-

Afflueres magnis Grachia docta bonis.
Sed quia, quod volui, nequeo; grata accipe mente:
In rebus magnis & voluisse sat est.

Filij ex fratre Episc. Anno 1584. *Hieron. Canonic. Crac. & Posnanień. Et Petrus, qui iuuentutem suam in exteris nationibus excolendo, in Cæsarea Rudolphi Imperat. Rom. militaria exercitia, summo profectu & effectu deducebat. His temporibus Ducis in Ostrog Vladislai Dominici ductor exercituum contra Kosacos in Starzec Choieński fuit.*

Buczacciorum *familia clarior sole. Gabriel Capit. Camenec.* 1260. *Nicolaus Palat. Podoliæ. Georgius & Ioannes à Tartaris interempti. Michael Buczacki Castel. Halicien. & alter Capitan. Sniatinen. de quibus multa præclara & æterna memoria dignissima referunt Historici, & præcipuè* Cromerus lib: 21. 28. 29. *Theodorum Gubernatorem Podoliæ à Vladislao Rege, meminit* lib: 20. & 22. *Quos expedita manu in angustis & impeditis locis adortus multis incommodis affecit, & multos captiuos liberauit.* Buczacki.

Iacobum Episcop. Plocen. & alios plurimos graues ingenio, salutares bello, victores hostium, & procuratores strenuos, regni scripta referunt. Verum Periodum passi cælestûm incolæ fieri meruerunt. Sic transit gloria mundi. Vt non immeritò quidam de morte;

Vis? non vis, ego iure meo procedere cogor.
Effluxêre, annus, mensis, & hora, dies.

Iazlowieccy de Buczac. *Georgius Iazlowiecki* 1577. *Palat. Russiæ, Magnus Dux exercituum regni, Lubacouien. Sniatinen. Czerwonogroden. Capit. Nullus hostium regnum S. Crucis illo præuidente grauiter inuasit; Nec aliquis Magnorum Ducum, tam profundè in hostilem terram exercitum ante ipsum introduxit. At non est cognitum bonum nisi amissum, dum per decessum, magna deuastatio in confinibus Regni per incursiones Tartarorum accessit. Reliquit ex Tarłowna Incisoris Regni filia Michaelem Capit. Chmielnicen. auidè parentis vestigia in rebus agendis obseruantem.* Iazlowiecki.

Nicolaum Capit. Sniatinen. qui in exteris nationibus eximia indolis specimina collegerat. Demùm in patria Iankulium Palat. Valachiæ, hostem Russiæ & Regni colligauit vinculis, qui iussu Regis Leopoli truncatus fuit. Clarus vbique & illustris. In senatu, grauis sententiâ; in bello, expeditus authoritate; domi, humanissimus fuit.

Andream Capit. Czeruonogrod. & Hieronymum, Filias verò, vnam matrimonio Martino Czuryło, alteram Wolscio in Podchayce, Heduigis verò Belzeccio, dotata, Omnes Clarissimi & Generosi milites, Rothmagistri Generales Duces. Verùm lineam hanc Iazłouieciorum auream, iam Hieronymus terminauit, cum sterilis cum filia Illustrissimi Ducis in

Ostrog Ianussij decessisset. Cuius laudes encomia, Epitaphium in Ecclesia Ord: Prædic. Iazłoueciæ dicit, & ad speculandum offert.

Białobrzescy *in Palat. Sendom. Martinus Episc. Cameń. Claræ Tumbæ Abbas, multoties Legatus, ad Confæderatos milites, ad Cæsarem Maximilianum vt supersedeat à Regno Pol: & in Vngaria, ad exequias Christoph. Bathorij. Plurimos conscripsit libros ad vtilitatem S. Ecclesiæ. In cuius Arma in Agenda sub titulo eius, Coloniæ A. 1578. impressa hæc leguntur.*

Fælix ante alias Vrbes Camenecia, fælix
Podolici populus promptus ad arma soli
Te Białobrzesi meritò est Martine potenti
Præsule, diuini potibus ingenij
Doctrinam, pietas, longè pulcherrima virtus
Splendore exornat, cum grauitate suo.
Iudicium Regis Stephani hic cognoscite, tales
Ille Senatores quod facit esse suos.

Andreas, quem alij Stanislaum, Białobrzeski Abbas Andreiouień. Anno 1578. non absimilis fratri Humanitate, Liberalitate, Religione.

Słumowscy *Stanislaus à Sigismundo Rege Episc. Laodiceń. Suffragan. Cracou. vitâ, ætate maturus, eruditione & virtute conspicuus, & in vtroq; iure exercitatissimus. Archiepisc. Leopol. De hoc Scrobisouius Canon. Leopol.*

——————— Conamine magno
Promouit Cathedræ commoda quæque suæ.

Pękosławscy *in Palat. Sendomir. de Pękosławice. Stanislaus cum Georgio Iazłowiecki indefessus miles, postmodum cohortum sub Gedanum Illustr. & Reuerendiss: D. Episc. Cracouień. Krasinski gubernator strenuus, & à Stephano Rege ad Laternam machinarum bellicarum vigilans custos, animum Regis ita conuertit, vt contra Scythas & Moschum ad Polociam &c. præfectum militiæ elegerit, ae in Filandiam transmiserit, vbi in meritorum præmia, cum certa summa pecuniaria, Mariemburg. & Ascaradum collatum sibi priuilegio accepit.*

Cieklinscy *à Cieklin, ex Russia in Poloniam & sub montes Vngariæ translati, in hæc tempora sub papilionibus & in Curia Regis & Ducum, florent, ac gloriæ & famæ domus magnificæ suæ, consulunt. Stanisłaus Cieklinski, Vice Capit: Sanocen. Quem ita Crosnæ Epitaphium, Virtute, fide, sapientia, ac pietate præstantissimus, in Domino obdormiuit Anno 1568. Andreas filius, multarum linguarum peritissimus, Canonicus Cracouień. Episcopis dilectus fuit. Hunc Paproc. vita, ingenio, doctrina, grauitateq; morum Clarissimum refert. Nicolaum Germanum Stanislai Burgrabium Cracouień. referunt. Qui reliquit Florianum Camerarium*

rarium Palatinatus Sendomir. & Christophorum militia praeclarum. Filius Floriani Ioannes Camerarius, Palat. Sendomir. & Vice Cap. Officij Nouae Ciuit. ex filia Kresij. Alter filius Stanislaus Rothmag. usque ad senium. Et Nicolaus apud Hieremiam Palat. Moldauiae magnus militia. Qui reliquit filios, Dobeslaum Secr. S. R. M. Alexandrum & Ioannem. Alios Cieklinscios in Podolia Laticouiae plurima Epitaphia referunt, immortali gloria maxime dignos, Alexandri Iacobi &c. Quorum relicta posteritas gloriosa facta, è tumulis virtute ac fortitudine reuocare & reuiuiscere conabitur.

Warsiccij, *in Palat. Lancicień. pacis belliq; gloria illustres, semper floruerunt. Origine à familia Skárbek veniunt, & sicut ille primus in gente sua Ioannes Skárbek de Gorá, ob egregium magnanimitatis Polonae in Aula Henrici Imperatoris editum specimen, (dum ingenti per iactantiam ostenso auro, aurum de manu propria detractum addidit) stemmate antiquo, nouum cum gloria, acquisiuit cognomen Habdank. Ita hi à natiua Maiorum suorum non degeneres virtute, dum pretioso nobilitatis auro, ignitum pietatis in Deum & Patriam aurum accumulant, nouis insignitum lemmatibus antiquatum suum stemma exornant. Ex hac Illustri familia velut ex equo Troiano tot tamq; inclyti prosiliunt viri, quorum alios Martis labores continui, alios pacis iucundae tranquillitas, hos zelus Patriae, illos amor fidelitasq; Principum, omnes boni communis vtilitas commendat, vt pote qui se non sibi sed Patriae & bonis omnibus natos esse arbitrantur.*

Arma eorum gentilitia explicant tres istae tracturae, ab imo quidem simul iunctae, sursum verò disiunctim tendentes. Crediderim arma haec, Spartanorum more, triplicis in hac familia generosae aetatis, senum scilicet, iuuenum, ac puerorum symbola gestare: Senes cum gloria canescentes occinunt: Nos quondam fuimus inclyti bello viri: Iuuenes ad virtutem nati & educati inquiunt: Nos iidem modo sumus si velis periculum facere. Pueri innatae parentum maturantes virtuti spondent: Nos fortitudine plurimum praestabimus. Quidni praestent? Cùm tracturas has Titan Sarmaticus descendere nunquam ascendere semper in posteris intueatur, vt non immerito ex Plauto in Bachide illud ipsis appropriem:

Ite nunc fortes, vbi celsa magni
Ducit exempli via.

Acta Terrestria Lancicień. sub anno 1484. mentionem faciunt Stanislai de Wárszyce, qui Vincentianae de Lanzenice Palatinissae Bresteń. & Capitaneissae Lancicień. quatuor millium aureorum Vngaricalium precio bona haereditaria obligauit, in eodem Palatinatu consistentia, videlicet Oppidum Skoszewy cum pagis ad il-

lud ſpectantibus, nimirum Byſzowy, Kalen, Mieczkowa Wola, Moſkiew, Polik, Witkowice, Bendon, Buczek, Oſtrow, Parzyce, Czerzchow, Modlna, Krzeſzow maior & minor, Leznica maior, Bogdáncow, Tymienicá, Dąbrowká maior & minor. Quæ bona ab eadem Vincentiana reſignata, anno Dñi, 1484. ad Regem Caſimirum peruenerunt, vti acta in hanc formam teſtantur.

Actum in Terminis Terreſtribus Lancicień. Feria tertia proxima Conductus Paſchalis, anno Domini, Milleſimo, quadringenteſimo, octuageſimo quarto.

Veniens Nobilis Staniſlaus de Warſzyce, ſanus mente & corpore exiſtens, non compulſus nec coactus, nec aliquo deuio errore ſeductus, ſed matura ſua ex deliberatione amicorum ſuorum ſano fretus conſilio, publicè & per expreſſum recognouit, quia omnia bona ſua hæreditaria in quatuor millibus florenorum Hungaricalium auri iuxta Acta Caſtreń. Lancicień. reformata & inſcripta, videlicet Oppidum Skoſzewy, necnon villas ad ipſum Oppidum ſpectantes, hoc eſt Byſzewy, Kalien, Mieczkowa Wola, Moſkiew, Polik, Witkowice, Bendon, Buczek, Oſtrow, Parzyce, Czerzchow, Modlna, Krzeſzow maior & minor, Leznica maior, Bogdancow, Tymienica, Dąbrowki maior & minor, cum eorum iure & dominio quod ſolus tenuit & habuit, agris, campis, pratis, paſcuis, ſyluis, borris, gais, rubetis, indaginibus, aquis, piſcinis, fluminibus, fluuijs, riuis, ſtagnis, lacubus, molendinis aquaticis & ventilibus, ac eorum emolumentis & menſuris, Oppidanis, incolis, villarijs, Cmetonibus, Cenſibus, Obuentionibus, Laboribus, Angarijs, Curijs, prædijs, domibus, Arcis, hortis, & omnibus fructibus ſeu vtilitatibus vniuerſis ad dicta bona ſupraſcripta ſpectantibus quorumlibet nuncupatis, vel in futurum nuncupan. quæ ibi nunc ſunt vel in futurum fieri poſſunt, nihil pro ſe in eiſdem bonis excipiendo à Graniciebus ad Granicies Magnificæ Vincentianæ de Lącznice ſeu Viazd, Palatiniſſæ Breſteń. & Lancicień. Capitaneiſſæ in quatuor millibus florenorum Hungaricalium auri puri & iuſti ponderis inſcripſit & inſcribit, ratificat & reformat per præſentes, cùm effectu per ipſam Magnificam Vincentianam teneń. habeń. vti frueń. & poſſideń. vſque ad debitam certam & realem deſcriptorum Quatuor millium florenorum ſolutionem. Quæ quidem bona ſupraſcripta præfata Magnifica Vincentiana debet tenere à Natiuitate ad Natiuitatem Domini more obligatorio in ſumma ſuperius expreſſa & inſcripta. Intromiſſionem debet ei dare in bona ſupraſcripta in duabus ſeptimanis, per miniſterialem quem habere poterit ſub pæna LXX. Marcarũ & litteraria. Et hic idem in præſentia Iudicij Nobilis Ioannes de Rogozno cum ſufficienti procuratorio, tanquam patruus Clenodiatus pro parte Magnificæ Vincentianæ acceptat eandem ſupraſcriptam obligationem, inſcriptionem, ratificationem & reformationem, Præſentibus ibidem Magnificis & Generoſis ac Nobilibus Thoma de Sobotha Lancicień. Andrea de Wroczyny Brzezineń. Caſtellanis, Vladiſlao de Milonice Pincerna, Ioanne de Wozniki Vexillifero maiore, Ioanni Karwat de Stoki Venatore, Petro de Gay Vexillifero minore, Adamo de Parzyncew Gladifero Lancicień. Martino de Krośniowice, Adamo de Wozniki, Alberto de Glandzianowo, Petro de Kamiona, Petro de Golice, & alijs multis circa præmiſſa fide dignis & honore.

Pietas

Pietas illorum erga Deum quæ sit, templa & Sacella frequentia Illustribus Warsicciorum sumptibus extructa, & magnifice dotata, omnibus palam faciunt. Cernis hanc egregio opere in Modlna antiqua Warsicciorum possessione extructam Ecclesiam, quam à fundamentis manus illorum erexit. Capella quoq; eidem Ecclesiæ coniuncta illorum impensis stetit, vt communis fieret sepultura Warsicciorum Familiæ, quæ villam Miazsa Sośnia dictam pro annuali dote assignatam habet. Præterea Varsauiæ Virginum Deo dicatarum Ecclesia eiusdem familiæ opera extructa est, quam Stanislaus Warsycki Thesaurarius Regni à fundamentis excitauit, dotauit, & propria sepultura nobilitauit. Ostendit Oppidum Brzeżiny, & aliud ad Ecclesiam suam situm Sacellum eiusdem Thesaurarij Regni sumptibus dotatum, in quo soror eius Mariana de Warsyce Lasocka Vexilliferi Lancicień. vxor tumulata quiescit.

*Ex eadem domo oriundus Ioannes Iacobi Warsycki filius, dum Patriam fortiter ab inuasiuis hostium armis tutaretur, acriter dimicando sub Rewel in acie occisus est, mille strenue mortes subiturus pro charissima vnius incolumitate Patriæ. Matthias verò Ensifer Lancicień. ex Rumiszewska tres magnæ expectationis suscepit filios, Ioannem, qui sub Magno Zamoscio cohorti Equitum Præfectus, postmodum cælebs obijt. Epaminondæ ni fallor dictum amplexus, hic enim (*vt refert Stobæus ser: 66.*) interrogatus, quid nam vtilitatis homo caperet innuptus? respondit: Pro Patria mori non dubitare. Hunc sequitur Stanislaus Warsycki eiusdem Matthiæ post Ioannem filius, qui nihil tam affine laudi duxit, quam id, quod acri studio, virtute, ac boni nominis excellentia partum est. Is primum in Aula Serenissimæ Annæ Iagellonicæ cum honore familiæ suæ versatus, postea in Aulam Serenissimi Sigismundi III. migrauit, cui quam gratiosus in vita fuerit, mors illius & funebris solennitas quam ille præsentia sua Regia decorare voluit abundè testatur, quem etiam dum pro recuperando suo hæreditario Regno in Sueciam nauigaret, indiuiduum itineris comitem habuit, cui ille difficillimo tempore in Sueciam magna submisit auxilia. Is eundem Regem magna Equitum hastatorum Peditumq; manu, suis proprijs impensis, solo amore in Regem tractus gloriosè iuuit, tam in Expeditionibus contra Moschum factis, quam in formidoloso bello ciuili, quod communiter Rokosz dicitur, dignus certe, vt ab optimo Rege, illud Pyrrhi assertum sibi tribuatur, quod ille Ciuibus suis, Pyrrhum fæliciter de bello redeuntem Aquilam salutantibus, respondit: Per vos Aquila sum, quid enim non essem, cùm vestris armis subleuer? Functus præterea magna cum laude legatione, ad Ioannem Basilidem magnum Moschouiæ Ducem. Postmodum ab eodem Rege, in cuius Aula gratiosus extitit,*

Supremus Regni Thesaurarius designatur, in eo munere, tanta virtutum ac præcipue liberalitatis specimina ostendit, vt omnium in se conuerteret oculos, magnaq; posteritati ad imitationem sui exempla relinqueret: Nam cum vbiq; immoderata militum licentia, sub tempus Confœderationis ipsorum grassaretur, & omnia publica vectigalia intercepta, prouentusq; pro mensa Regia instituti imminuti fuissent, ipse aliquot mensibus, propriis fructibus, pro dignitate Regiam Maiestatem sustentauit. Gessit postmodum plurimis in Rempub. meritis & Regiam Maiestatem clarus, Præfecturam Cobrineń. in Magno Ducatu Lithuaniæ, Varsauień. Osieceń. & Czersceń. Cum vero in dies pene singulos virtuti generosæ de præclarè gestis aliquid superadderet, annuentibus omnibus bonis, laboriosum munus Thesaurarij in Palatinat. Podlachiæ commutauit, sed tam cordatum Senatorem inuida mors, Regno præceps abstulit & toti familiæ de oculis lachrymas excussit. Mortuus est anno 1616. & Varsauiæ in Ecclesia propriis sumptibus extructa, sepultus. Cuius fama nunquam moritura etiam post cineres viuit.

Tertius Matthiæ Warszycki filius Andreas Succamerarius Siradień. vitam quietam, & ab omni ambitione alienam honorificentissimè duxit, contentusq; sorte priuata, Senatoriam dignitatem aliquoties sibi oblatam recusauit, locauit sibi in matrimonium Catharinam de Rokszyce, de Armis Pobog, fœminam raræ prudentiæ & sanctitatis, de qua illud Ecclesiastici 26. dici potuit: Sicut sol oriens mundo, sic mulieris bonæ species in ornamentum domus suæ, moribus enim ac pietate coniugali inclytam Warsicciorum familiam, mirum in modum illustrauit, & prole sanctè educata, veluti auro obrizo, Thesaurum Habdanckorum amplificauit. *Frustra ô Mater Grachorum Cornelia, ornamenta domus tuæ, filios è schola redeuntes iactabunda præsentas: En Catharina Warszycka, marito suo tres filios, & duas filias gignendo, totam Poloniam in laudes suas conuertit, Adamum Warszycki Aulicum S. R. M. Stanislaum Palatinum Generalem Masouiæ: qui Magni illius Castellani Crac. Ducis in Zbáraż, neptem & hæredem, Ducissam de Wiśniewiec in matrimonium accepit, Paulum Castellanum Conarień. Lancicień. Quos ne in faciem laudare videar, illud saltem Horatij gratulandum appono:*

--- --- --- Viuite fortes
Fortiaque aduersis opponite pectora rebus.

Præter hæc tria Regni ornamenta, natæ sunt ei & duæ filiæ, quarum natu maior Catharina primum in matrimonium iuncta fuit Illust. Gabrieli Comiti à Tarnow, Generali Capitaneo Cracou. post mortem huius, Illustri Ioanni Zebrzydowski, Ensifero Regni. Alteram autem minorem natu, iunxit sibi Magnificus Dominus Georgius Kalinowski,

quæ

quæ morte immatura è viuis cessit, sepultaq; est Petricouiæ in Ecclesia Monialium S. Dominici secundi habitus, quam illis mater sua, propriis sumptibus à fundamentis erexit, & dotauit. Ex eadem familia superstes manet Alexander Warszycki, in Warszyce & Biale hæres, optime versatus in rebus & linguis exoticis vitam adamauit priuatam, liberos ex vxore Walowska reliquit.

Suchodolscij *ex Sendomirień Palat. Nicolaus Capit: Księżyneń. & Marnauæ. A Moschis 1578. obsessus, fortiter hostem repressit. Moschis, ereptis tormentis bellicis, victorem se demonstrauit. Kniazium Obolinski, Kniazium Kropodkinia, & alios in captiuitatem recepit. Pauco milite* propriis *sumptibus collecto, gloriose de hoste triumphabat.*

Lewikowscij, *Albertus acierum Ductor, Castrorum Custos & rector, sub magnis exercituum Ducibus Zamoyski, Zolkiewski, Koniecpolski, in expeditionibus Vngaricis, Moldauicis fuit, &c. Epitaph. Bari in Podol.*

Rogowscij *in districtu Radomień. Fælix Abbas Sieciechouień. vt Epitaphium ibidem.*

Rogouius fælix Abbas hac mole sepultus
Lustra iacet vitæ post duodena suæ,
Quod fuit immortale Polo stellante receptum est.
Fama etiam in terris non moritura viget.

Ioannes Rogowski, vir Martis & Palladis, Germanus suus Stanislaus, in districtu Chelmensi sua statiua posuit. Nicolaus ex Siedlecka prolem reliquit.

Borzykowscij *in Palat. Siradień. Fridericus Præpositus Steinbergeń. in Morauia, vir acer ingenio, & pietate clarus.*

Piotraszewscij *in Palat. Sendomir. Erat Ioan: ViceCapit. Osuecimeń. Reipub. in Legationibus proficuus.*

Ankuikowicz *in Palat. Cracouień.* Beszewscij *in Palat. Sendomirień.*

Przezwiccij *ex Palat. Łęczycień. Stanislaus acquisiuerat bona in Palat. Sendomirień.* Radzanowscij *in districtu Wisliceń.*

Milkowscij *in Palat. Sendomirień. Iacobus veteranus miles, ad Zamoscij insignia.*

Iugoszewscij *in Palat. Sendomir.*

Klonowscij *in districtu Radomsceń.*

Kowalscij *clarus ætate & virtute.*

Dunikowscij *in Premysllień. Terra.*

Bystrzeiowscij *ex Palat. Lublin.* Dłotowie *ibidem.*

Czarkowscij *ex districtu Drohiceń.*

Woiewodscij *ex Podlasceń. Vnus ex illis à Moschis crudeliter occisus Wlad. 4. expugnante Smolenscum.*

Mikołaiewscij *ex Gnesneń.* Szczyienscij *ibidem.*

Malczewſcij *ibidem.*

Roguſcij *in Maſouia & in Ruſſia. Erat Albertus ſub Chmielnik S. R. M. Rothmagiſter bello vbiq; clarus, & ad prouectam ætatem Caſtris deditus, reliquit ex Karśnicka filios optimæ ſpei.*

Raimirij *in diſtrictu Lukouień.*

Chorynſcij *in diſtrictu Kośćineń. Symon Choryńſki qui reliquit filios Iacobum Rothmagiſtrum famoſiſſimum apud Ludouicum Regem Vngriæ, ex tormento bellico, à Turcis occiſus, Albertum & Ioannem milites, Martinum & Matthiam ex altera vxore. Qui inſeruiendo aliis conſumpti ſunt, & bona ſua Choryn Brodnicijs vendiderunt.*

Rogozinſcij *in Palat. Sendomirień.*

Kuniccij *in Maiori Pol: Exornant virtute familiam.*

Skoroſzewſcij *ibidem, obſeruant famæ lumina.*

Oborſki *ſub Steph. Rege optimus miles ad Kieſſiam, Polociam, Sokoliam, Lenuartiam, Iaſkaratiam, ſua namq; Tyrocinia in exteris regionibus, & Cæſaream Maieſtatem acuebat.*

Białoſkorſcij *in Palat. Płocenſi, Erat Notarius Campeſtris, Regni & Leopol. Terræ, ac ſimul Rothmagiſter S. R. M.*

Wołczek *in Chełmenſi Terra, denotatio quidem hæc eſt extrinſeca, at propria Rokuć, Ioannes Miles, & eximius Rothmagiſter.*

Borzyminſcij *in Dobrineń Terra.*

Bielenſcij *Aptarunt virtuti animum.*

Czelaticcij *in Præmyſlień.*

Wazenſcij *in Palat. Płoceń.*

Dąbrowſcij *in Palat. Sieradień. Bernardus ex Kurpiowná reliquit filios quinque.*

Magnuſcij *venantur æuiternitatem pietate.*

Pſarſki *Albertus, Iuris vtriusq; Doctor, Canonicus, Vicarius, & Officialis in Spiritualibus Gneſneń. Generalis, vir eximia eruditione, ſingulari prudentia, ſumma pietate præditus, vt dixi ſupra.*

Leſczyńſki *Notarius Płocenſis, vnus & Germanus ſuus, ibidem Canonicus, erat Capit. Radzeieuień. & Legatus in Moſchouiam:* Papr. *in Biberſtein.*

Młynkowſcij *in Maiori Polonia.*

Woienkowſki *Paulus, Secr. S. R. M. & Notarius Theſauri S. R. M. ad ſoluendũ exercitibus Regni ordinatus fuit. Factus locuples, cito mortuus.*

Budziſzewſcij *Noti Ducibus exercituum & Regi, in bello, Caſtris, & expeditionibus variis.*

A BDANCK

ABDANCK SECVNDO.

DELINEATIO.

SImile Stemma præcedenti, ſed in hoc differt, quod ſuper galeam eſt erectus Leo, anterioribus vnguibus placidè Arma Abdanck continens.

ORIGO.

ADditionis Origo tam celebris vnde fuerit? Democritus dicet. Magna gaudia, niſi ex facinorum præclarorum ſpectaculo naſcuntur. Ex Prudentia, fortitudine, Conſtantia. Nam nec Prudentia ſine Fortitudine præclara elicit, vnde Plato in Phædro. Prudentia & magna vis, natura coniungi ſolent, nec fortitudo ſine prudentia alta molitur, vnde Iſocrat. Fortitudo cum prudentia iuuat, ſine ipſa verò magis lædit habentes, nec Fortitudo ſine Conſtantia, nec conſtantia ſine fortitudine & prudentia, præclara facinora gerunt, cùm hæc ipſa Romanos & in prudentia prudentes, & in fortitudine fortes effecerit, dicente Horat.

Per damna, per cædes, ab ipſo
Ducit opes animumq́, ferro.

Refert *Hector Poeta Boet. lib.*2. Quod Ferguſio primo Scotorum in Albione Regi, inſigne fuerat, Leo erectus rubẽs, aurea facie, cauda verberans

berans terga, vt mos feræ est sese ad pugnam incitantis, generosam significans iracundiam. Mane hoc insigne de hinc Regum Scotiæ. Dum talem additionem considero, Leoninam virtutem in Abdantio, iunctam fortitudini Prudentiæ & Constantiæ suspicor. Et verè ita erat. Carolo Imperatore cum Turcis pugnante, agilis Turca, manuq; strenuus ante conspectum Caroli plurimos curuo gladio decapitabat. Hortatur verbis & donis, vt aggredi fortis insidiator posſit: Magnus animo Matthias Machowski de Familia Abdank, ad Cæsarem militiam tractando procedit in medium, & auidum sanguinis hostem hasta adorsus est, ac vinctum Imperatori reddidit. Gratus officij Imperator, cum aureis donis, & ornatum Leoninum eius insignijs Abdank addidit. Hinc velim perpendita ponderosa D. Bern. verba in Epistolis. Non est vir fortis, cui non crescit animus, in ipsa rerum difficultate. *Et Val: Max: lib:* 3. Æqualiter se in aduersis gerere, quid aliud est, quam seuientem fortunam in adiutorium sui pudore victam, conuertere.

Vir fortis in aduersis.

LINEA FAMILIÆ MACHOWSCIORVM.

NIcolaus Machowski *cui addito facta, reliquit ex Dambrowska Balthasarum filium. Hic post iuuenilem ætatem honorificè peractam, & conatus gloriosos militares, copulatus matrimonio, ex Iezowska reliquit Ioannem, Petrum, & Martinum filios, & filiam. Eius Germani erant Stanislaus Abbas Mogilneń. Nicolaus miles, & Achacius. In expeditione contra Kosacos, Anno* 1637. *miles strenuus Machowski fuit.*

AICHI-

AICHIGER vel AICHINGER.

DELINEATIO.

SCiurus rubens ſupernè, albus infernè, pedibus anterioribus erectus, in campo aureo. Super galeam & coronam, Sciurus intra duo cornua. *Sciurus.*

ORIGO.

EX Germania in Regnum Pol: veniſſe, conſtat ex ſecundo Aichinger, Sigiſmundo primo regnante, per Zibultum Aichinger, qui in Ruſsia Nobili ſanguini per matrimonium coniunctus, claram familiam ſuam incolis virtute commendauit. Prima tamen Armorum origo, ex Francia Orientali, vt ex Epitaph. Cracouiæ habetur, aſſumitur. *Aichinger.*

FAVSTVM OMEN.

Solertia in rebus agendis.

STemma veſtrum, ſolertiam in rebus agendis, offert. De qua Eurip. *Et quid vires ſine ſolertia? Periculoſiſſimum impedimentum.* Sciurus enim tranat amnes exiguo ligno pedibus ſuppoſito, caudā pro velo expanſam gerens, vt in Collectan. apud Pier. *Solertia in rebus.*

Exiguus tranat ceu flumina magna Sciurus
Res gerimus magnas viribus ingenij. *Sciurus quomodo aquas tranat.*

Quod

Sciurus solertiam significat. *Solertia ingenium largitii.*

Quod solertiam eiusque vim significasset, Oppianus narrat. *Quæ plus obtinet in difficilibus & impeditis, quàm vires.* Vnde Paradinus. *Solertiam, ingenij largitorem dixit.*

LABOR IN VIRTVTE.

Non temere. *Negotia quomodo tractãda.* *Cura omnia constant.*

NON *temere.* Hæc verba Cochleæ conantis salebrosum iter ad excelsum montis, Io: Bapt. *Pittonus in Hierogliph. subscripserat.* Sed de Sciuro vestro iocundius eadem *suadente Aristot.* 3. *Ethic.* fero. Negotia, *inquit*, aggredienda cunctanter, sed in susceptis constanter inhærendum. Quod vtrumque Sciurus habet, qui Castaneam quamuis aspero & spinoso cortice circumdatam, tam diu laboriosè tractat: donec aperiat & fructu vescatur. Hinc Pinander. *In cura & diligentia omnia consistunt.* Stemma igitur vestrum erit omen laboris, diligentiæ, & curæ, in Virtute: vt dicere possitis

Disce puer virtutem ex me, verumq; laborem
Si vere ornari, laudis honore cupis.

Virtutis imago.

Quapropter *Q. Smyrnæus in Clipei Achillis descriptione lib: 5.* Virtutem in celsissimo monte collocat, ad cuius fastigium, non nisi extremo cum sudore & periculo ingenti peruenire licet, vnde & Silius Italicus virtutem sic loquentem introducit

Casta mihi domus, & celso stant colle penates,
Ardua saxoso perducit semita cliuo.
Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)
Prosequitur labor ad nitendum, intrare volenti.

PRÆCVSTODITIONES
Ad solertiam prosequendam.

Gloriæ studium. *Themistocles melior ex tropheo Milthiadis.*

PLut. *in Apoph. Græc.* Gloriæ studium, excussit amorem voluptatum. Clauum *vt aiunt clauo.* Vnde Themistocles compotationem & mulierum otia reiecit, vt Milthiadem triumphantem ex Barbaris apud Marathonem conspexit, dicens: *Milthiadis trophæũ, non patitur me dormire, neq; cessare.* Sic præibat solertia Aichinger. Sic sequimini Virum.

AD VIRTVTEM ET LABOREM.

Labor in virtute. *Fenestra ad vitia.* *Vacia suius mortuo similis.*

PLurimum nocuit Reip. quisquis fenestram vitijs aperuit. *Plut. in Lacon.* Talis est qui fugit virtutem. Quapropter vituperatur Seruilius Vacia, Prætorius vir, & diues, qui negotiorum odio abdiderat se in villam *à Seneca Epist: 51.* cum eò præterirens dicebat. *Hic situs est Vacia.* Subindicans. *Nibil interesse inter mortuum, & inerti*

otio abditum. Concordat *Plat. in Laert. lib:* 3. *Nemo dormiens vlla re dignus est.* Ergo in animis habete prudentiam, in lingua silentium, in vultu verecundiam. Et illud Claudiani in Epithalamijs Honorij foribus imprimite.

Non quisquam fruitur veris odoribus,
Hibleis latebris, nec spoliat fauos,
Si fronti caueat, si timeat rubos,
Armat spina rosas, mella tegunt apes.

Nil sine labore.

LINEA AICHINGERORVM FAMILIAE.

Zibultus *Aichinger,* vel vt alij volunt, *Aichiger, Sigismundo I. regnante, in Russia & bona tenuit, & statiua sua constituerat. Ex Maleckowska Magni gubernatoris filia, reliquerat Zibultum & Georgium. Zibultus erat vir maximè tractabilis, & viuacis ingenij, ac moribus benè compositis. Bochdano Palat. Moldauiæ, maximè charus. Georgius verò Stephano Regi adolescens ad obsequia applicatus Principis gratiam diligenter obseruauit, vndè ad Reges & Principes mittebatur. In Vngaria cum Risperterowna, matrimonium coluerat. Qui Rispert in Curia Reginæ Isabellæ Pedissequam Gaiowska de Armis Rola, (ex qua hanc filiam habuit) in connubia impetrauerat. Augustinus Aichinger ex Fratre Zibulti primi, præcipuus miles, & hostium strages. Familia Aichingerorum, vsq; modo in Pokućia reperitur, militiæ dedita sub signis militaribus Martini Kazanowski, Campiductoris Regni, ac filij ipsius Dominici Kazanowski, Notarij Generalis Exercituum & Capit. Bobuslauień.*

Familia Aichingerorum.

Gaiowska.

Kazanowski.

AICHINGER STEMMA SECVNDVM.

DELINEATIO.

LOco campi eſt ſcutum lineis diſtinctum ad ſex campos ſupernè binos, infernè quadrinos. Primus Campus eſt rubeus, ſuper quem turris alba, ſecundus Campus eſt flauus, ſuper quem Sciurus erectus. Interius verò, Campus primus niger, ſecundus flauus, tertius rubeus, quartus albus. Deſuper verò ſuper Coronam ſunt alæ duæ expanſæ, leua inferius rubea, ſuperius alba, dextra verò è contra. Inter has vir armatus cum ſtricto gladio, cuius manubrij pomum aureum eſt.

VNDE ADDITIO FACTA EST.

DVM Aichinger in Ruſsia Familiam ſuam virtutibus claris clariorem effeciſſet: accidit vt feruente hoſte Scytico, ac depopulante omnia igne & ferro, etiam Auguſtino Aichingerio litteræ antiquæ Nobilitatis, teſtimonia & monumenta abſumpta ſunt. Excurrit igitur ad Imperatorem Rudolphum 2. Auguſtinus Aichinger. Anno 1577. & de data 2. April. Nobilitatis teſtimonium, & additionem ad Arma hæc, de Clementia & Maieſtate Cæſaris accepit. *Papr. in Stem.* Hinc accipe ſolem veritatis, *ex Eurip.* de Nobilium domo & loco.

Pecuniæ

Pecuniæ quidem domesticæ nos deficiunt,
Nobilitas autem & generositas manent.
Papè. Nobili Patre nasci.
Quantam vim habet ac authoritatem,
Quamuis enim pauper, si qui honesto loco natus est.
Honore tamen afficitur: & animo suo reuoluens
Patris nobilitatem suis moribus proficit.

OMEN BONVM
Ornamentum Patriæ.

MIra hæc varietas, tamque armorum pulchritudo, dulce, decorum, admirandumque omen vobis proponunt. Cum Petrus Sabaudiæ Comes apud Othonem 4. feudum petiturus, Homagiumque facturus venisset, tali habitu comparuit. Latus dextrum aureo torque & auro, sinistrum armis insignioribus & acutioribus adaptauit. Quærit Imperator, quid tam inusitatus vestium habitus modusq; protenderet? Respondit. Aurum gesto in dextra, ad honorandam Maiestatem Imperatoriam, Arma autem læua sustinet, vt contra eiusdem maleuolos ad extremum vsque spiritum dimicem. *Camerinus in Meditullio Histor: cap: 6.* Ita vobis omne sit dulce & decorum, pro Patria & Principe, & agere & pati. Hoc namque Stemma vestrum à vobis requirit. Sic enim declinabitis inuidiam vulgi, & insidias odio vos prosequentium cauebitis, *vt dixit Theobulus.* Sic cum potentia mansuetudinem seruabitis, & reuerentia digni eritis ab his, qui in vos inciderint, *vt dicebat Philo.*

Petri Sabaudiæ Comitis habitus ad feudum.

Stemmata quid innuunt.

ACADEMIA GLORIÆ.

DEmetrius Phalerius Ptolomæum Regem hortabatur, vt libros de Regno emeret, ac legeret. Nam de quibus amici Reges admonere non auderent, ea in libris scripta esse. Stemma vestrum ceu quædam Academia & liber, memoria quædam ac virtutis stimulus est. Legito igitur ac memoria complectere hoc primùm, *quod Nazianz. in Orat. de Athanas. reliquit.*

Libri Regibus legendi, cur.

Quod sol est sensibus, id intelligentibus est Deus.

Hinc quidam Pòëtarum.

Mons omni hoc, nisi sol foueat viduatur honore
Quicquid ages, cassum disperit absq; Deo.

Absq; Deo omnia nihil.

Legito & hoc secundùm quod Cato Vticensis, in Lybiam exercitum ducturus, militibus suis inter alia suggesserit, vt Lucan. lib. 9.

Dux militem animabat.

——— *Serpens, sitis, ardor, arenæ,*
Dulcia virtuti: gaudet patientia duris,
Lætius est quoties magno sibi constat honestum.

Animi imperterriti symbolum. Quapropter Othoni semper verè magno hierogliphicon illud gratũ & in vsu fuit; vbi Aper à canibus venaticis agitatus, summa vi venabulum irruit, quod aut excutere conatur, aut ab illo confici cupit. Signum fortis ac imperterriti animi, & symbolum. *Pet. Angelius Bargæus lib: 4. Cinegætic. obseruauit.* Arripe igitur licet mortem honestam, ne paulò post moriendum tibi sit, sed honestè facere non sit tibi amplius integrum.

LINEA FAMILIÆ.

AVgustinus *Aichinger, Eques Franciæ Orientalis à Facha, qui ornatus virtutibus, varias Regiones & hominum mores perlustrauit, linguarum Turcicæ, Græcæ, Latinæ, Polonicæ, Valachicæ peritus. Sed sterilis, Cracouiæ obijt 1582. Frater Patruelis Georgius ei monumentum posuit.*

ALABANDA
Seu
ALBA LVNA.

DELINEATIO.

Alabanda. MEdia Luna alba, erectis sursum vtriusque cornibus, intra quam est caput equinum versus cælum ore disposito collo Lunam *Alba Luna.* tangens, coloris nigri, Campus est coloris grisei. Supra galeam verò sunt pennæ Strutionis, alij tres pingunt.

ORIGO.

ORIGO.

Mieschonis primi Catholicorum Principum Domini, Episcopus primus Krusuiceñ. Lucidus ex Italia, à Summo Pontifice missus, Anno 966. in Regnum Arma hæc intulit. Ita *Bielscius fol*: 52. Paprocius autem in Nido virtutum, militem eo nomine dictum à sua Patria & loco, tempore Boleslai Kriwousti, ex Carinthia in Regnum cum his armis venisse refert. Sed prior sententia communior videtur. *Episcopus primus in Poloniam.*

OMEN BONUM REGNO.

Propagatio Fidei S.

PHysico Astrologi proprietates Lunæ contemplantes, pallidam, rubicundam albam, pluuiam flatum, & serenitatem futuram præsagiunt. Cùm ergò Luna hæc sit alba, sine periculo, serena dabit. Et sicut Scorpio, Leo, Aries, Taurus, quia supra Lunam eiusque orbem numerantur, & quodam modo quiescunt, ideò non nociua sublunaribus, sed proficua sunt. Ita & hic Equus, quia super Lunam est, proficua & fælicia Regno attulit. Puta cognitionem veri Dei, & fidem Catholicam atque salutarem. Illam scilicet, de qua *Chris. in Symb.* Fides est lumen animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ. De cognitione autem veri Dei, *Hugo de S. Vict. lib*: 1. *de claustro animæ sic refert & docet.* Sicut nullum est momentum, quo homo non vtatur vel fruatur Dei bonitate & misericordia, sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria. Omne enim tempus, in quo de Deo non cogitas, hoc te puta perdidisse. Hinc D. Ludouicus Francor. Rex, docebat Seneschalcum Campaniæ: Quid sit DEUS. Res adeò bona & præstans, vt nihil ea melius præstantiusq; dari, vel cogitari possit. Si ergo Luna & Equus vobis insignia cesserunt, iam omen optimum ex vobis sumendum; nam Luna & Persis est optimum signum, & Equus non postponendum viris indicium. Propagabitis igitur fidem Catholicam & doctrina & fortitudine.

Quod est supra vel sursum lunam proficuum est.

Fides quid est.

Deum semper cogita.

Deus quid est.

Sed animet mentes gratia dia pias.

VITÆ SANCTIMONIA.

Æuum Æygptij, pingentes *ait Hierap. Hierog. lib*: 1. *cap*: 1. Lunam, pingebant, tum quia est æterna, tum quia producit vnà cum Sole, fluxum elementorum æuo conuenientem. Equus verò *dicit Plat. in Phædr.* cupiditates & affectus significat, quæ si rationi obtemperent, bonæ sunt: sin minus, malæ. Dum igitur super lunam equus vel caput eius est, in nobis domitos vel optimos affectus iam suspicari licebit. Sic enim Claudianus in Theod. Panegyr.

Luna æuum signat.

Equus signat cupiditates & affectus.

Affectus quisquis mentis moderatur habenis.
Fertur equo domito, qui vagus, ille fero.

Affectus domini. Sunt autem habenæ mentis, ratio. Nam à ratione domiti & assueti affectus, nec in somnis, nec in morbis aliquid turpe tentant. Sunt quoque habenæ mentis cælum, quod profectò stemma vestrum inculcat vobis. Est enim simile Vranoscopi, pisciculo videlicet à Græcis sic dicto, eo quod natura sua semper est cæli speculatrix. *Tollere ad sydera vultus.* Erecta vestra luna, erectos vos docet tollere ad sydera vultus. Non liceat silentio dari Caroli Magni factum. De quo *Crantius lib. 2. Sax. hist. cap. 4.* *Wedekindus.* Wedekindus Saxonum Dux ad fidem Christi conuersus, cum armorum eius insignia quæ in signis militaribus præferebantur pullum equinum haberent atrum: *Pullus equi niger reijcitur & albus assumitur.* placuit Carolo Magno postquam de tenebris errorum gentilium peruenit in lucem veritatis, vt candidum acciperet. Ita si ad sydera erectos tolletis vultus, conformabitur equinum caput candori lunæ, imò æterno splendebit vbique decore.

PRÆCVSTODITIONES AD SANctimoniam assequendam & conseruandam.

Luna soli propinqua, minus habet de lumine. Astrologorum est aphorismus. *Luna quò propior est Soli, minus habet de lumine.* Quod dum contemplatur Plinius lib. 2. cap. 9. ait. *Etiam plus fructus atq; dignitatis est ijs, qui procul sunt à magnis Principibus.* Igitur ob sanctimoniam assequendam, proximi estote soli Christo & Deo, & magnam dignitatem adepturi estis. *Aula vrit.* Quadrat Plutarchi de Aula. *Accedendum ad aulam vt ad ignem nec propè, nec procul, ne vraris, affligaris.*

ALTERA PRÆCVSTODITIO.

Alciatus emblemate 164.

Lunarem noctu vt speculum canis inspicit orbem,
Seq; videns alium credit inesse canem,
Et latrat. Sed frustra.

Canis ad lunam latrat, lupus ululat. Minister Christi latratus nõ timet. En tuus equus iam super lunam. Sperne conuitia, vt luna luporum vlulatus & canum latratus. Hinc quidam.

Si quis Christum allatrat, Christiq; ministros,
Index stultitiæ spernitur vsque suæ.

FAMILIA ARMORVM.

Non notatur, si induxit arma Episcopus Krusuicen. sed si miles, aut nepos ex fratre Episcopi aliquis indigena receptus fuit in regno, fieri potest, vt linea deduceretur familiæ. Sed nobis non fuit præsentata.

ALA-

A L A M Æ N I.

D E L I N E A T I O.

EST clipeus in tres partes diſtinctus. Partitur namque per lineam longam prius, poſt media pars vna, per lineam diametralem, in hac parte ſecta, ſunt duo globi tormenti bellici, in ſecunda parte inferius eſt vnus globus, in integra verò clipei parte, ſunt 4 lineæ diametrales curuæ à dextra in leuam, media diſtantia interpoſita, vt quaſi campos duos efformarent. Super galeam virgo laurea corona ad aurem verſus coronata, dextra lauream coronam porrigit.

O R I G O.

ALamæni natione Florentini, multis Regibus in obſequia gratioſè mancipati fuerunt. Aloiſius erat præfectus Catharinæ de Medicis Reginæ Galliæ. Eius filius erat maior domus apud Henricum Regem Poloniæ, alter verò filius, erat Epiſcopus Madzonen. in Gallia, vir erutus & exemplaris. Referunt Guicciardinus & Machziauell. Dominicus Alamænius in Regnum Poloniæ Sigiſmundo Auguſto regnante venit, & indigena in Conuentu Lublinen. 1566, die 19 Maij declaratus fuit. Erat poſtmodum Dapifer Lublinenſis & Capitaneus Nouæ Ciuitatis.

MAGNA-

MAGNANIMITAS
Alamæniorum.

Sphæræ bellicæ. QVid hæ ſphęræ & globi tormenti pręſagiunt bellici? Num primũ inuentor machinarum bellicarum Alamænius? Minimè. Taliter enim in ſcuto Argiuorum vel non poneretur, vel fruſtra poneretur. *Tonitrua bellica.* Erat talis tonitruoſi inſtrumenti vel Amulius, vel Suarcius, vt Foſſa Clodia in bello Genuenſi An. 1330. acclamauit, inuentor. Alamænius autem idcirco ſphæras globoſque in ſcuto complectitur, quia, & ſcuto ſtrenuus miles, & globis inuictus, & ingenio ſupremus. Hinc Magni Duces Etruriæ de quinque globis inſigniorum magni ſui Ducatus, ei tria contulerunt, & Sereniſsimus Rex Poloniæ Sigiſmundus Augu. Regno aſſcriptum, dignitatibus Regni, pro virtute, officio, fortitudine, prudenti conſilio Alamænium condecorare non dedignatus fuit. *Virtutem ſequitur gloria.* *Virtutem enim neceſſariò ſequitur gloria.* Cic. 1. Tuſc. Quamqui adeptus fuerit, vbicunque erit gentium à nobis diligetur, lib. de nat. deor.

FAVSTVM OMEN.
Fortitudinis.

EXpreſſum fuiſſe in vobis illud Horatij quis non animaduertet.

Fortes ex fortibus.

Fortes creantur fortibus & bonis:
Eſt in iuuencis, eſt in equis patrum.
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant Aquilæ columbam.

Clamor in bello. Recogito Romanos dum claſsico dato arma inirent. Hi primo in concurſu ad excitandum ardorem, alto clamore vtebantur, tum ſignis & armis fremitum ſtrepitumque educebant, qui clamor ſi non diſſonus *Proba boni militis.* variusque in echo diffundebatur, ſatis animorum in milite, & ad certamen & ad victoriam portendebat. Erat enim ceu index voluntatis cuiuſcunque & animi. Si verò excitatior, clarior, crebrior ab hoſte clamor ſublatus in æthera fuerat, quæ pars caſura, ſine dubio prænotabant. *Prima vis in bello.* Non enim parui momenti eſt prima vis in bello, & congreſsio militaris. *Dempſer. Antiq. Rom. lib.* 10. *c.* 15. Idem mihi dicendum de infracta Familia veſtra ô Alamæni venit. Placuit enim vobis non ſuis iam, at hoſtium diuellere ſcutum telis, ſagittis & globis, quarum hæc veſtra inſignia vmbræ ſunt. In ipſo namque limine belli & penu, tam capitibus hoſtium, quàm hoſtium armis pectora pro ſcutis oppoſuiſtis: vt non mirum ſit, quod & Reges Galliæ, & Reges Poloniæ, & Magni Duces Florentiæ tot dignitatibus vos cohoneſtari vt fuerint dedignati: vt ſic veſtro decori decor, ſplendori ſplendor, & faueat & luceat. Refert Auenti-

uentinus lib. 1. Annal. Boiorum Alemannum Herculem vndecimum Regem German. primumq́ue Boiorum, quod ab insignijs suis, leonis etiam cognomen haberet. Hinc Gentilitium Regibus & Ducibus Boiorum, alere leones. Est certè modica differentia Alamænij ab Alemanno, sit ergò illorum alere leones, vestrum sit gignere leones, qui & præsint ceruis, & sint reges animo & fortitudine.

Alemannus, Leo dictus.

Leones alunt Boiorum Reges, cur?

PRÆCVSTODITIO.

CIc. 5. Tuscul. In virtute satis est præsidij ad benè viuendum, satis etiam ad beatè, satis vt fortiter viuamus etiam vt magno animo, & quidem vt nulla re egeamus, semperq́ue simus inuicti. Sequitur, vt nihil pœniteat, nihil desit, nihil obstet.

Virtutis quæ est gloria & potenutia.

Idem & Basil. Orat. de Gloria. Si gloriam quæris, & cupis superior multis videri, & in rebus mundanis clarus fieri, sis iustus, temperans, prudens, fortis, & patiens in aduersis pro religione suscipiendis.

LINEA ALAMÆNIORVM.

IAm in origine Armorum diximus. Ille Dominicus notabat hic domus suæ excellentiam, hæres in Gawronow. Matrimonium contraxerat cum Sorore Dapiferi Lublinen. Fanuel. Alios qui his Armis hîc vterentur, ignoro.

AMADÆI.

DELINEATIO.

Amadæi delineatio.

Aquila alba in corona.

Aquila tenet rostro annulum.

AQuila alba in corona, rostro annulum aureum tenet, dislargatis alis & pedibus, sine cauda, super galeam sunt quinque pennæ Strutionis, pingitur in campo rubeo. *Bielscius fol.* 207.

ORIGO.

Sine cauda aquila. Wladislai Lokietek peregrinatio.

Amadæi Palat. Vngar.

Lokietek Wisliciam oppugnat.

WLadislaus dictus Lokietek, dum Anno D. 1302. Romam peregrinaretur: siue ob implorandam misericordiam diuinam pro peccatis, siue vt diceret causam Summo Pontifici querelæ in Poloniæ proceres, qui exulare ipsum electum à multis in Regem suum coegerunt, media Vngaria iter accepit, vbi tàm adeundo quàm redeundo ex vrbe, à Palatino Vngariæ Amadæi dicto, lætus & gratus excipiebatur hospitio, à quo postmodum sumptis auxilijs inuasit arcem Pelciscensem prope Wisliciam, qua dedita reliqua loca faciliora deditioni fuère. Hinc verisimile habetur nepotem vel cognatos dicti Palatini in regnum Poloniæ venisse, à quo & hæc insignia nomen retinent. Bielscius. Paproc. in Nido virtutum, Annum 1300 assignat.

ANI-

ANIMADVERSIO AD ARMA.

QVid quæso dicti erit, vt tam insigniter Aquila ornata, & tamen sine completo sit decore, cauda? Anne in toto sit similis Aquilæ Regiæ? aut ne excedere videatur Regiam, hoc annulo appenso? At crediderim seriùs, factum vt honor Vngaricus honore Polono in viro adornatus, claré exprimeretur. Exprimitur quidam coactus Regis in tam insperata hospitalitate Palatini, & nimia. Coactum enim coëgit. Cui namque hospitalitas non est grata? Multis bestijs, venenosisque serpentibus grata fuit. Refert Plutarchus. Aspis ab Ægyptiaco viro tam familiariter superstitione patriæ alita fuerat, vt asiduè ad mensam eius ventitaret, quæ cum enixa esset catulos, & vnus filium hospitis enecauit: illa facinore intellecto filium suum morte mulctauit, ac sibi voluntarium exilium perpetuò delegit. Dulci igitur & amœna hospitalitate detentus Rex fuerat, idcirco sine cauda aquila exprimitur, & ne aliquo defectu notetur, Strutionis pennis donatur.

Cur Aquila sine cauda.

Hospitalitatis res.

Aspis perimit filium.

Hospitalitatem aspis colit.

Aut idcirco sine cauda Aquila donata Amadæo, vt illud Pyrrhi Epirotarum Regis in se exprimat & legat. Ille namque ob res gestas & gloriam, cùm à militibus suis vocaretur, Aquila, dicebat. Aquila sum, at vestris armis veluti pennis subleuor: pari modo Regia Aquila subleuatus Amadæus fuit. Hinc similis ex parte, sua Aquila, Regiæ, dissimilis ex alia mansit. Id tamen quod est, ex Regia est.

Pyrrhi Aquila.

FAVSTVM OMEN AMADÆIS. FÆLICITAS.

DVm natus est Alexander Macedo, Aquilæ duæ tota ea die super culmen domus insederunt, omen duplicis Imperij, Europæ Asiæque præferentes. *Pier. Val. in Hierogl. lib. 19. cap. 2.* Dum Aquila Regia & Rex Wladislaus quiescit intra penu aulæ vestræ, quod omen quodque faustum vobis donabo? Felicitatis. Et illius de qua Sophoc. in Antigone. Fortunati sunt quorum vita nil mali gustauit. Aquilæ enim conspectus felicitatem Romanis augurio inducebat. Regum autem oculus liberalitatem amabat, hoc enim præsagit suus iste Aquilæ volatus, sedentem enim Aquilam aues infestare consueuerunt, volantem autem fugiunt, & vt Reginam reuerentur. Hoc aurea corona, hoc annulus aureus, felicitatis scilicet habent indicia. Vnde appositè conueniat vobis, quod in nummo Pyrrhi Regis expressum erat. Erat impressa aquila sub pedibus suis fulmens, continens & calcans: ramis duobus quernis in coronam flexis, cohonestatus cum inscriptione Epirotan. ab altera verò parte, caput vel Epyrotarum Regis vel Iouis. *Pier. Val.*

Aquila super aulam Alex. Mac.

Felicitas.

Nũmi Pyrrhi Regis.

Aquila fulmen tenet.

Val. Hierogl. lib. 19. c. 3. Fæliciter enim viuentibus hoc necessariò inesse imprimis oportet, vt nec ipsi alijs, nec alij ipsis iniuriam inferant. *Euriphan. 9. lib. 1. legum.* Sic namq; veræ felicitatis domini fiunt, de qua Diogen. *Veram fælicitatem hanc dicimus quæ facit ut mens & anima in perpetua tranquillitate hilaritateq; collocetur.* Refert Stob. ser. III.

Vera felicitas in quo.

ALIVD OMEN.

Natura optima & nobilis.

Vtrum natura sit melior in nobili an ignobili.

DVxit in quæstionem Plato in 1. Alcibid. Vtrum consentaneum sit naturas esse meliores, nobili genere ac ignobili? Sed habet non modicam perplexitatem dicta thesis. Ait Sophoc. in Tyro:

Filij Nobilium degeneres.

Nihil constans aut fidum est homini
Bonus ignobili genere natus, & rursus claro
Aquilis valdè malus.

Euripides in Electra. *Iam enim vidi hominem generoso parente natum,*
Nullius esse pretij.

Seminarium pro nobilibus & ignobilibus.

Carolus Magnus instituerat Seminarium, in quo tenuioris fortunæ adolescentes alebantur; & alterum in quo nobiliores instruerentur. Vbi autem illos præ his ampliorem in studijs progressum fecisse animduertisset, eos ad dextram segregatos hoc sermone compellabat; Macti virtute estote filioli, vos manent sacerdotia & dignitates non aspernandæ. Conuersus verò ad alios. Vos, inquit, comperi dicto imperioque nostro inobedientes. Deum testor, nihil penitùs commodi honorisque à me ad vos profecturum. *Auent. lib. 4. Annal. Boiorum.*

Plato pro nobilitate.

Lego & aliorum differentes sententias, qui nobilitatem virtuti, non generi asscribendam censuerunt. Verùm Platonis & Plutarchi sententia maximè arridet, *vt Stob. Serm. 86.* Manifestum quod in nobili, dicit Plato. Nonne benè nati, si benè etiam educantur, ita demum ad virtutem perueniunt? Necesse est. Et Plutarchus pro nobilitate quid? Absurda est Sophistarum contra nobilitatem calumnia, qui vulgaria etiam & omnibus notissima non considerant, nempe quod generandæ sobolis gratia generosi canes & equi emantur, ita vitium, olearum optima quæque quæruntur semina. Homini autem nil nobilitatem conferre putant. nec credunt latentia quædam semina virtutis, in generatione liberis communicari, vt Thelemacho Vlysis. De quo Homer: Instillata Patris virtus tibi. *Stob. Serm. 88.*

Plutarch. pro nobilitate.

Maximam itaque ac nobilissimam in vobis naturam ominabor ô clarissimi Amadæi; quam nedum sanguis Palatinus ita delicatè nutriuit: verùm & amor regius singulari quadam maiestate & protexit & ornauit. Sit igitur naturæ tam nobili vestræ Lydij natura coniuncta. Vt ex

Lydij Natura.

illo

illo auri, ex vobis nobilis naturæ iudicium, & probando ostentent, & ostentando cæteri probent. *Nobilis ex se nobiles actu prabet.*

PRÆCVSTODITIONES AD nobilitatem & naturam bonam conseruandam.

1. SOphocles in Inone:

Omnia scio quæ nobilem scire conuenit
Tacere vbi opus est, & loqui vbi tutum, *Nobilis conditiones & scientia.*
Et videre quæ fas est, & non videre quæ nefas aspici,
Et moderari ventrem.

Hæc Præcustoditio obiurgationem Socratis non feret, nempe: *Mihi quidem genus dedecori est, tu verò generi.* *Socratis obiurgatio improbi nobilis.*

2. Euripides in Helona.

Hæc liberis est gloria
Pulcherrima: si quis bonis parentibus natus
Moribus eos similibus referat, & patrisset. *Hæres fortunæ & morum. Filius parentes in virtute imitetur.*

Qui enim hæres fortunæ parentum & non laborum & virtutum est; ceu alter Aurelij Imperatoris Commodus filius, degener, ac omnibus incommodus erit. *Commodus Aurelij filius degener.*

LINEA AMADÆORVM FAMILIÆ.

A*Madæus Palatini Vngariæ, filius vel nepos 1300.*
Paprocius non inueniebat qui armis nunc vterentur his. Notat tamen Ptaczek in districtu Præmisliensi. Suskraiewski ibidem. Sed nunc Herburthorum insignia sumunt.

BAVOROVIORVM.

DELINEATIO.

Bauorouiorũ sagitta.

EST ſagitta diſrupta ab auricula, ſpiculum ferri à leva parte tenet fractum, in medio ſagittæ eſt crux à framea ablata & ſagittæ adiuncta, intra diſruptionem ſagittæ eſt figura numeri latinis octaui, ſuper galeam autem ſunt pennæ quinq; ſtrutionis. Coloris eſt aurei, in campo cæruleo.

ORIGO.

SIgiſmundo regnante, ex Sileſia Venceſlaus militari arte præcellens ad curiam regalem obſequiorum Regis gratiâ ſeſe contulerat. Magnis ſumptibus officia peregit tam in bello quàm in curia. Sed quia bellicis rebus aptiſsimus erat, & frequens, contulit ſibi notariatum campeſtrem Rex. In quo celeberrimè & cum omnium applauſu, & amore expediebat milites. Hic in officio dum vigil permanet, arcem in Podolia cum oppido Baworow comparauit.

INVICTA POTENTIA.

EST celebre proverbium: *Quo minime reris piſcis erit.* Fractam & diſruptam ſagittam, quid quæſo potentiam & invictam affirmabit? Hæc tria affirmabunt, crux, aurum, & adiuncta figura. Au-

debiſne

debisne crucem potentiam inuictam non asserere! Non à fortuna, nec à viribus, sed à Deo & per crucem est omnis victoria. Aurum, dirupta & fracta medetur, & ornat ; figura autem index est potentiæ infractæ. Quid namq; hæc figura numeri octavi significabit? Dicerem quod Octaviani Romanorum felicitatem significat. Ille enim primus Augustus nuncupatus fuit. Augusti estis ex tali nota, nam ducum sanguini iuncti, & ducali sanguine procreandi esse debebatis. Sed quid excellentius de vobis dicam. Numerus septimus antiquis magni momenti fuit, ea enim Centuriones notabantur, sicut Pier Val. adnotauit. *Hieroglyph. lib.* 37. *c.* 19. *&* 20. Numerus verò octauus Christo & Christianis exoptatissimus est. Octo namq; beatitudines & summa perfectio octaua est. Quod in magnifica domo vestra quam florentissime conspicitur. Recogita Ioan. Bawrowski virtute & fortitudine, pietate & religione clarissimum. Considera matronas Annam Bucaccio iunctam, & Annam Duci Poryccio in coniugem collatam. Procul & de ultimis finibus pretium eorum, sic potentes sic & invicti manetis.

Octo Octauium Augustum meminit.

Signum centurionis numerus septenarius.

Octauus numerus Christo & Christianis celeberrimus.

CENTRVM DIVITIARVM.

Nota divitiarum est aurum, sed & auri cum sit certum quoq; pondus, habet & suam notam. Non quidem faciem Cæsaris, nam hæc & super plumbum etiam crescente in immensum Roma efformabatur. Neq; crux pondus auri est, nam tali signo insigniti aurei nummi, minoris valoris quam alii nummi sunt, ac consequenter fortè & ponderis. Pondus certum auri est numerus octauus. Quapropter Rauennæ in marmore insculptum lego antiquitus. Ob memoriam patris sui *Dec. VII. Collegij Fabr. M. R.* HSCO liberalitate donavit. Hoc est Decurionibus septimi collegii fabrum municipii Rauennatis sestertia mille nummûm. Nota igitur ponderis auri, est numerus octo. Iure meritò vos ô Bauorouii tanto numero notarunt maiores, nam virtus vestra millies notata & explorata est Regi & Regno. Advenienti hosti & cum numerosis copiis ad castra Bauorouiana, millies restitistis, deuastanti & depopulanti agros patrios scissa, millies obfuistis. Centrum gloriæ centrum diuitiarum permanetis. Vnum nobis igitur cauendum venit, ne sub armis sic fractis vestris litera numeralis vertatur in dictionem. Componitur namq; ex duplici litera O, quas quidam Philosophorum conuertit in hanc dictionem obliuio. Cauete igitur ne cum defeceritis à defensione fidei & patriæ, in obliuionem à Deo & Principe decidatis.

LINEA

LINEA FAMILIÆ
Baworowsciorum.

VEnceslaus *in Baworow Notarius Campestris Regni conspicuus virtute & fama ex Kolanowska reliquit prolem.*

Ioan: filius strenuus militia.

Anna filia Buccaccio in matrimonium data, parens Capit. Barensis.

Nicolaus *Rothmagister ex ducissa in Zbaraz cum Scythis bellator fortunatissimus, etiam ad Bauorow.*

Anna soror Ducis Porycki coniux. Moderni successores Rothmagistri & in castris vigiles.

BELINA seu BELINII.

DESCRIPTIO.

Belina. Tres soleæ, gladius inter soleas.

SVnt tres soleæ anterioribus partibus sese contingentes, ita quod vna sit ad partem dextram, altera ad partem sinistram, tertia autem inferius his duabus, quasi vtrasq; anteriori sua parte sustentans, inter has est gladius quassatus, soleæ sunt coloris albi, campus coloris glauci, desuper corona, super quam manus aurea extenta vibrans gladium.

Manus aurea.

ORIGO.

LONGINVS processit ab Iastrzebcijs seu Accipitris armis. Vnde ferè & omnes soleæ processernut. Refert Paprocius in Nido virtutum, quod arma hæc primitus à Boleslao Audace concessa fuerunt

runt parenti Zelislai, dum cum Ruthenis pugnaret Rex infæliciter, ille namq; peruigil custodes fudit, & nocte hostem inuasit vicitque. Quapropter Rex simplicia arma gerenti, soleam sine cruce, addidit soleas duas,& gladium quassatum loco crucis. Verùm circa Annum 1103.Cum Boleslaus Kriuoustius arma contra Swiatopelcium Morauiæ Principem mouisset, Zelislaum Belina filium dicti Zelislai Præfectum belli elegit, remq; totam ipsi commisit, qui victoria potitus hoc suæ virtutis insigne cum victoria ostendit,manum propriam dextram sibi ablatam.Quapropter Boleslaus insignijs suis armis, manum auream addidit. *Ita Paprocius & Bielscius.* Quocirca vel à dicto Præfecto initia habent hæc arma, vel maximam partem retinent ab illo. Cum & nomen ab ipso retineant.

Zelislaus Belyna Dux.

Boleslaus auream dat manum.

GENEROSITAS SVMMA MAGNI PRÆFECTI.

TImothæus Atheniensium Dux plurimorum victor fuit, sed magis duce fortuna quàm virtute. Vnde pictores dormientem in castris pingebant,fortunam autem supra caput pendentem, & ciuitates quasi in rete quoddam impellentem. *Aelius lib.* 14. *de Var. Hist.* Virum tenentem hæc arma quisquis inspexerit, meritò sibi vires & fortitudinem, non fortunam vagam ascribendam dicet. Quid enim gladius quassatus? quid soleæ disiectæ? quid manus auro inducta? quid vibratus gladius aliud? quàm [illegible]imum, vires, fortitudinem clamant? Quondam Romana parens monuit filium ne sibi breuis displiceat gladius dicens. Tu propius ad hostem accede. Et hic fecit quod illa monebat. Soleæ nisi deciderent velocioribus equis insequendo vel aggrediendo hostem, non cadebant in insigne. En iste & die tota bellator, & omni hora victor, iam veras sibi debere soleas, tusos quassatosque gladios & Principis Boleslai gratia, & hostium conflictu, dignè iusteque testatur. *Sic omnis*

Vincere pro patria vel pulchra occumbere morte
Fortis amat.

Tales enim cum vos natura formet, magnarum virium vos esse voluit, vt de Martino Brzozouio, qui cum dolio onusto choreas duxit, de vestris Armis refert Paprocius.

Timotheus Atheniensium Dux. Victor duce fortuna non virtute.

Gladius breuis pro hoste melior.

Fortis viri intentio.

Dolium portat & choreas ducit. Brzozowius.

FAMA, FORTITVDO, DIVITIÆ.

NVnquam soleæ minimum prætendunt, quametsi è ligno formatæ fuerint. Præmislus Rex Bohæmorum ligneas soleas quibus arans vtebatur, in primario templo à suis conseruari & reuereri conspexit, quas nouis Regibus dum diademate ornarentur, præferri solitas.

Soleæ ligneæ Præmisli.

Fulgos. lib. 3. *c.* 4. memoriæ tradidit. Erant soleæ ligneæ & antiquis Romanis, singularis iustitiæ monumentum, ex præcepto senatus, nam pœna horrendo sceleri debita, puta parricidio, fratricidio, &c. erant soleæ ligneæ quibus induebantur, in eisque à senatu in carcerem deducebantur, *vt Cic. ad Heren. lib.* 1. *Rhet.* forte ea ratione, *vt ait Adrianus Turnedo lib.* 13. *aduers. cap.* 13. ne terram communem omnium parentem attactu improbo contaminarent. Has igitur soleas non iam ligneas sed ferreas, gladijs ornatas, fracto & stricto, in manu aurea, vobis debitas, quis non singularis famæ, admirandæ fortitudinis, diuitiarum, honoris bonique, & memoriam recenset, & omnia deferet? Parati & fuistis & estis, ô Bylinij, aut viuere, aut mori fortiter, pro patria, aris, & focis.

Soleæ ligneæ parricidarū.

Fama Byliniorum.

PRÆCVSTODITIO.

GLadium piscem inesse mari *ait Maiolius*, qui ferit naues, ne feriatur cauet, vnde donatur Ioui. Igitur & vestrum erit illud Menandri. Cum quid sanctum agis bonam spem tibi propone, certus quod conatum iustum etiam Deus adiuuat. Qui enim pugnat pro Deo, Ecclesia, Patria, soleæ eius erunt aureæ & gemmeæ, & sicut ferrum Romanis parturiebat aurum, non noua quadam Alchimia, sed virtute militum, qui ferro subijciebant varias prouincias imperio. Ita istæ soleæ, gladij & brachia vobis germen aureum diuitiarum fodinas comparabunt. Hinc Homerus: Vnum augurium optimum, pugnandum esse pro patria.

Gladius piscis.

Ferrum aurum parturijt.

Talem in spiritualibus Borislaum Archiepiscopum Gnesn. Auenioni demortuum refert Ianicius sub An. 1311. sub Benedicto XI. Papa.

Borislaus Archiepisc. Gnesnen.

Commoda dum quærens patriæ versatur in aula
Pontificis curis obrutus occubuit.
Gallia redde virum, patria dignissimus ille est,
Cur habet immeritum mortuus exilium?

LINEA FAMILIARVM BYLINÆ.

ZElislaus Bylina, *Boleslai Audacis temporibus* 1064.
Zelislaus *filius eius*, *Dux exercituum Boleslai Kriuousły temporibus*, 1103. *Vide Miechouium* cui additio ad arma facta fuit.
Borislaus *filius eius*, 1149. *&* Iaroslaus, *non dissimiles parenti*, 1199.
Borislaus *filius* Borislai *reliquit plures filios, à quibus hæ familiæ profluxerunt.*
Borislaus *Archiepiscopus Gnesnensis* 1307. *de quo Cathal. qui pro sacra & negotijs regni ad Summum Pontificem missus fuerat, sed vbi venit Perusium ad Benedictum XI. eo die obijt. Expectando igitur quatuor annis*

annis & confirmationem & causarum cum Cruciferis & Episcopo Rigensi decisionem, apud Clementem Quintum. Obijt Auenione 1311.

Belinij in Masouia & sub montibus Vngariæ.

Taranowscy *in terra Præmisliensi. Memoratur imprimis Nicodemus à Taranowice.* Taranowski *Archiepiscopus Haliciensis, vt patet ex sarcophago plumbeo Halicij in quodam templo reperto.*

Anno D. 1462. Ioannes Taranowski *cognominatus* Kraska, *Episc. Chelmensis, de domo Bilinarum. Cùm in Sabbatho Paschæ sacris Ordinibus in oppido Krasnostaw celebratis, in Rubieszow Pascha Domini, quod tunc in* 11. *April. cadebat, & duos dies sequentes incolumis & alacer exegisset, quarto ægritudine correptus Sacramentis omnibus procuratis, & vltima voluntatis dispositione expleta, in Sabbatho ante conductum Paschæ, quæ fuit* 17. *April. Annis* 14. *in Episcopatu Chelmensi exactis apud Komowo vicum sui Episcopatus infirmitate corripitur, qua tandem ingrauescente ex cubiculo in porticum egressus per somnum moritur, & in Ecclesiam suam Chelmensem relatus in ea sepelitur. Vir mansuetus, ingenij pacificus & modestus, obesus corpore & crassus, capite caluus,* Ita Dlugosius Tomo 4. Hist. Polonicæ.

Nicolaus Taranowski *Castellanus Haliciensis. Hunc Vladislaus Rex Vngariæ & Poloniæ in quodam priuilegio vocat familiarem suum, dilectum, & fidelem. Hic fundauit Moscicij prope Præmisliam Monasterium Ordinis S. Dominici, vbi etiam sepeliri voluit.*

Andreas Taranowski *Pocillator terræ Haliciensis, multoties legatus à Sigismundo Augusto, Henrico, & Stephano Regibus, ad Imperatores, Reges, & Principes. Ad Regem Daniæ tribus vicibus, quem cum Rege Sueciæ feliciter iam stantibus agminibus proruptis ad bellum & frementibus inuicem pacificauit. Ad Regem Sueciæ dum Legatus pergit, glaciale mare triremis confecit, plurimi aquis submersi, ille per glaciem euadens generosè vitam conseruauit. Erat Legatus & ad Holsatiam. Ad Selimum Turcarum Imperatorem ad mare Caspium cum Mahmet Caus. Astrahacium missus remouit exercitum Tartarorum. Iterum ad Selimum pro Bogdano Waiwoda supplex à Rege erat legatus. Et ab Henrico Rege ad Amuratum. In Moscouia aliquot legationes expediuit, præsertim vnam difficillimam & periculo plenam, sub tempus electionis Stephani Bathori, à quo iterum in Daniam & Turciam Legatus missus, & ab eodem Stephano pro multis meritis, tum in varijs expeditionibus, tum in legationibus, quas sedecim cum summa laude expediuit, hac in parte nulli in regno Poloniæ secundus, Bratkowice cum villis in districtu Sendomiriensi ad centum annos in domo sua gentilitia donatus est.*

Nicolaus Taranowski *Canonicus Cracouiensis, germanus Andreæ, & hic celebrem reddidit suam familiam sedecim legationibus. Sic Nicolaus*

eximia & spectabili sanctitate, multa testimonia suæ pietatis Cracouiæ reliquit, & præsertim in Confraternitatem Misericordiæ. In pauperes munificus adeò vt communiter Pater pauperum vocaretur. Profectò moriens cum nudo nudus luctari potuit, siquidem ante mortem in pauperes totam suam supellectilem distribuit. Sepultus Cracouiæ in Ecclesia Cathedrali ad pedes Petri Tilicij Episcopi Cracouiensis, magna opinione apud omnes sanctimoniæ relicta.

Ioannes Taranowski, *Stabularius terræ Præmisliensis & Capitaneus Medicensis, ex Waczowska duos filios accepit, nimirum Mathiam, qui peragratis exteris nationibus, rediens in patriam prope Patauium Antenoris obijt. Alterum Christophorum, qui ex Grochowska germana Archiepiscopisci Leopoliensis, Episcopi Luceorien. Castellani Præmislien. & Vice Stabularij Regni, tres filios reliquit. Andream Taranowski Pincernam Leopoliensem, Rothmagistrum pluribus expeditionibus, præsertim in Moscouiam, Liuoniam, Chocimum, vbi præter alia viriliter gesta, semel irruentem in castra nostra exercitum Turcarum, peditatu suo generosè sustinuit, ibiq; militi præcipuo exercitus Turcici in castra per vim irrumpenti dexteram amputauit, repetens forsitan illam, quam suus Gentilitius Zelislaus olim bello Morauico amiserat. Bello Pruthenico cum Gustauo ad Ornam primus cum peditatu suo in fossam ciuitatis insiluit, ibiq; generosè dimicans in expugnatione ciuitatis Suecis eiectis illam regno restituit. Et dum An. 1637. contra Cosacos rebelles iter pararet, apoplexia tactus, obijt, relicto filio ex Anna Koziconka Germana Dapiferi Wolyniæ. Sepultus Mościci apud PP. Dominicanos in sepulchro suorum maiorum. Secundum Stanislaum Tanarowski, qui per septemdecim annos in exteris nationibus commoratus, Romæ religionem Societatis Iesu ingressus est. Tertium Achatium Taranowski, Pincernam Sanocensem, qui post varias regiones peragratas publicis functionibus Reipublicæ attendit. Ex eadem Grochowska Christophorus reliquit septem filias, quarum quinque Moniales, rarum in Polonia exemplum, ex duabus relictis sæculo, vna nupsit Christophoro Sredzinski Pocillatori Halicien. Altera Iosepho Latoszynski de gente Gryphorum Pincernæ Leopoliensi.*

Narapinscy *in Siradiensi terra, ex quibus Castellanus Siradiensis, in sago & toga illustris,* 1406.

Ioannes Narapinski *Scholasticus Cracouien. Epitaphium Cracou.* 1543. *Et in Cathedra Włodauien. germanos fratres Fælicem Decanum, Ioannem Canonicum, Epitaphium refert* 1528.

Borzymowscy: *Vnius Pincernæ Brestensis Epitaph. & Włoclau.* 1516. *In viridi iacet hic ætate vir, qui verè specimen nobilitatis erat. Stephano Rege regnante Rothmagistri pedestres duo in Moschouiam & audaces & animosi fuerant.*

Okun

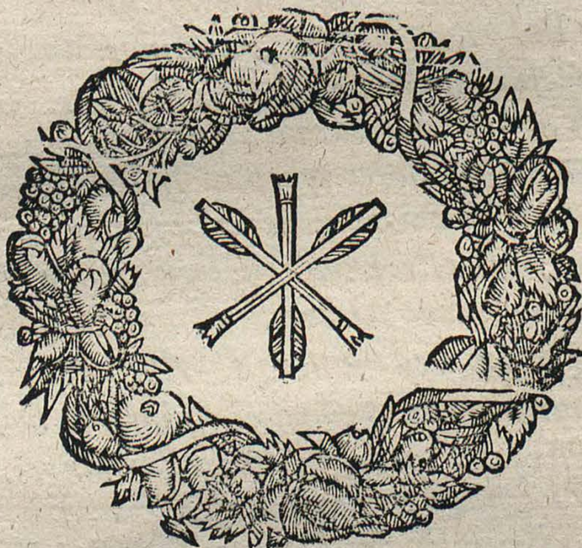
Okuniorũ *Palatin. Rauen. clara & antiqua familia, bello, consilio, pietate.*
Porudenski *in terra Præmisliensi, magni nominis vir.*
Ioannes Porudenski *aulicus Stephani Regis, & miles generosus, quæ & quanta sub Gedano, Polocia, Sokolo, Wielcolucis, Toropcio declarauit fortitudinis & magnamitatis indicia & specimina declarauerit, Historici dicant.*

Podhoreccy *in Palatinatu Bełzensi & Lublinensi.*
Arnolphus *Pocillator in curia Stephani Regis. In Moschouitica expeditione maximus bellator, maximus consultor. Arte, Marte, Ingenio excellens. In districtu Buscensi Iudex terrestris, & substantia clarus quidam ex illis fuit, cuius proles vsq; nunc incolas optimos habet.*
Brzozowscy *ex Gostinen. districtu: Erat unus ex illis in curia Stephani Regis educatus Abbas in Czerwiensko.*
Martinus *frater Abbatis Kaptur nuncupatus. Hic tantarum virium fuit, vt plenum dolium ceruisiæ humeris sustentaret, choreas cum dolio duceret. Fertur quod ex Iudicijs redeundo Castren. offendisset Palat. Srzenen. & grizeum eius ornatum spreuisset, diceretq; Quis iste est rusticus. Respondit. Cras tibi referet. Conuocatis igitur vicinis & amicis, turmatim iter occupat Palatino. Quærit Palatinus. Quæ est gens ista? Respondit. Brzozowski: Ille est hesternus rusticus. Cupit fieri notus suæ Celsitudini. Tunc masticando nucem Senator, deprecatorias fecit, & donis placatum in curia pro amico recepit. In hominum genere vna produxit ex patre & matre vix nos omnes neq; præstantior alius alio natus est.*
Ioannes Brzozowski *miles strenuus, qui ex Witowska filios reliquit Casparum Vexiliferum Gostinen. Maiorem domus Ioannis Comitis in Tęcin, qui & Rothmagist. sub Gedanum egit. Alij verò filij Iacobus, Andreas, Hieronymus ad finem vitę expeditionibus intenti, bellis vitam finiebant. Lydorum equitum confertas disturbabant phalanges.*
Gruszczęnscy *in Palatinatu Sendomiriensi.*
Ioannes *aulicus filij Regis Vngar. Ioannis. scripsit librum de officio optimi commilitonis, quem suus Germanus Valentinus typis obtulit. Optimum est honesta cuncta nouisse.*
Falenccy: Stanislaus *Abbas Czerueuen. Verum Monachum refert Paprocius, Si rectè sapias per omnia beatus eris.*
Młochowscy *in Masouia à Tarczyn.*
Goleniewscy *in Palatinatu Cracouiensi.*
Iaszczułtowscy Petrus *in Cuiauia ex Palat. Brestensi.*
Skupięnscy *in Masouia ad Warsauiam.*
Wąngrowscy *in Masouia.*
Łochowscy *in Palatinatu Rauensi.*
Szczytniccy *in Cuiauia Brestensi.*

Wolscy *in Warsauiensi Districtu.*
Groccy *de Rzeczyca in Palatinat. Lublinensi.*
Czechowscy *in Wielunensi Districtu.*
Węgierscy *in Palatinat. Kalisiensi.*
Zeligowscy *in Palatinatu Lęczyciensi.*

Iacobus *Rothmagister in Filandiam ad Smeltinum, Nouogrodum, ad Rewlum in varijs expeditionibus clarus & magnus.*

BEŁTOWIE, SEV SPICVLA BALISTARVM.

DELINEATIO.

Spiculæ Balistarum.

SVnt tria spicula alba, in modum stellæ composita, in campo rubeo, pingitur campus ceu scutum.

ORIGO.

NOn aliud de origine habetur, nisi quod ex Morauia illata essent in regnum Poloniæ. At quoniam talia arma antiquitatem redolent,

lent, vnde puto Semouiti Principis Poloniæ tempora reuocant, ille enim Anno 888. à Suiatoplugio Morauiæ Principe bello recuperauerat maximam partem Morauiæ, quam à Popielo Principe Poloniæ extorserant. Quo tempore & successor Swiatoplugi Swiatoboius coactus est vitam finire in eremo, exosus genti ob S. Methody persecutionem. Itaque Principatus Morauiæ in tres partes diuisus, quarum vnam Princeps Poloniæ tenuit, alteram Vngari, tertiam Germaniæ Cæsares, nomen & famam amisit. *Bielscius in Semouitho Piasti.*

Swiatoplugius Morauiæ Princeps.

Morauiæ Principatus diuisus.

MAGNANIMITAS FAMILIÆ.

DEcet signum impressum vbique generosos, & nota egregia magnanimitatis. *Ait Euripides.* Inter cæteros tamen placuit Archileonidæ Brasidæ matris generosus & magnus animus. Hæc cùm filium in prælio occubuisse audisset, non aliud quæsiuit, quàm an honestè occubuisset? Nuntiant Thraces, apud Lacedæmonios non fuisse nec esse illi parem. Et illa. Ignoratis hospites quales Lacedæmonij? Erat quidem vir bonus Brasida, cæterum Sparta multos habet præstantiores illo. Quod ita Plutarchus miratus est, vt dixerit. Quid quæso in hac muliere miraberis? animine generositatem de morte filij, an modestiam & affectum in patriam, quæ non passa est ita filium prædicare, vt reliquorum Spartanorum gloriæ aliquid decideret. *Plutarch. in Lacon.* Enimuerò qui præsentia Stemmata inspexerit, quid in eis prius mirandum venerit, an antiquitas insigniornm, an fortis animus, an sapiens in rebus progressus. non facilè dicet. Multa enim sunt in eis miranda, nullum tamen satis. Machinæ quibus antiqui vsi fuerant ad oppugnandas & expugnandas vrbes balistas intendo, non iam apparent: at animi inuicti & fortes, eo vsque quod maneant vide. Viros enim bonos non ita vita longa, quàm clara & illustri opus habere, dicebat Plato. Habet in additionibus *Collect. Hierogl. Pier. Val. lib. 6. Tit. Voluptatum vincula.* Quod nobili ex illecebris Veneris liberato, & ad frugem bonam reddito, quis hoc hemistichion subscripserit vnus. Sine pennis non potest scilicet volare. Alter. Et feci & fregi. Sed valeat iam hæc prima intentio imponentis. Vobis tale symbolum ô magnanimi iam subscribendum & magno cum applausu erit. Non enim balistarum perspiculæ sine pennis esse possunt. Possunt autem & facere & frangere, imò fregerunt & fecerunt.

Archileonida. Brasida. Mater quærit de filio, an bene occubuisset.

Lætatur mater quod optimè filius occubuit.

Spicula Balistarum.

Viri boni vita.

Adolescenti ad vitam meliorem conuerso symbola.

FAVSTVM OMEN SVCCESSORIBVS ANIMVS GENEROSVS.

VIdete hæc Balistarum spicula multiplicia. Et dicite amabo. Ab eo ne? vel ad eum? Si ab eo, Epaminondam ipsum dicito, cum

quo

Agesilaus. quo dum pugnabat Agesilaus, ita suos Lacedæmonios admonebat. Omissis cæteris, totam vim prælij in vnum Epaminondam intendite. Soli *Quis fortis est.* enim cordati sunt & fortes, & victoriæ authores. *Plutarch. in Lacon.* *Leonidas.* Si verò ad eum, Leonidam Græcorum Ducem cogitato. Cui cum nunciatum esset, quod præ iaculis Barbarorum nec Solem videre licebit, re- *Vmbra ex sagittis.* spondit. Quam lepidum erit, cum illis sub vmbra pugnare. Quid aliud his ac tantis armis Mæcenas vester vobis suæ posteritati reliquit? Non aliud plane, quam singulare Omen generosi animi & affectus. Vnum igitur admonebo, quod *Horat. serm. lib.* 2. *sat.* 3. admonebat. Vitanda *Desidia.* est vobis improba Syren, Desidia.

PRÆCVSTODITIONES.

Stella ex spiculis. 1. Videtisne quod spicula vestra quandam stellam efforment, ac multis vicibus cruces depingunt? Scitote, quod fortis animus est, si cum æquo bonoq; coniunctus fuerit. Vnde con- *Superata tellus quid donat.* cinnè quidam: Superata tellus sydera donat.

2. Cognoscite quomodo vnicum punctum tres lineæ secent? Quid *Lineæ punctũ secantes.* ducetis inde? Ego quidem cogito quod *Hali lib.* 8. *cap.* 24. de Marte & *Mars cum Ioue quid significant.* Ioue reliquerit, vt si iungantur quando in vno signo, erit Rex in periculo, donec transierint 75. dies cum suis noctibus. Constituite igitur vestram familiam quandam legionem inuincibilem, ipsumque Nodum Gorgium & fuisse & esse debere, pro Rege, Libertate, Fide.

LINEA FAMILIÆ BELTORVM.

Chochorowscy *sub montibus Vngariæ ad Sandeciam.*
Ioannes & Albertus *fratres erant, vt Epitaphium Cracouiæ ad S. Franciscum.*
Sniechiowscy *ibidem.*

Alios Nobiles in tam amplissimo regno plurimos esse puto, quandoquidem sunt antiqua Arma hæc, sed ad notitiam nostram non peruenerunt.

BER-

BERSZTEN.

DELINEATIO.

SVnt tres rotæ ab aratro, in campo rubeo, desuper galea, corona, & pennæ Pauonis. *Bersten rota ab aratro.*

ORIGO.

DEnominatio indicat, ex Germania, vel à confini Regno Silesia in Poloniam venisse, cum viro eiusdem appellationis. Bielscius dum Annum 1563. describit, in quo Ioann: Basilij Moschorum Principis sub Polocia bellum recenset, meminit Rothmagistri Wirzchleiski, qui cum Polonis animosè resistebat hosti, licet demum grauati, certis conditionibus Polocia cesserint, quorum virtutem etiam hostis laudauit, & honori habuit. Habebat ille talia arma, at genere Silesius fuisse dicitur. Verùm alij Germanum dixere. *Wierzchleiski.*

NOBILITAS INSIGNIORVM.

ROtæ magno semper boni præsagio fuerant, cum & Deorum & inferorum, & humanæ & marinæ legantur rotæ. Rotæ, quæ Dijs tribuuntur, octo radijs figurantur, eo quod rerum cælestium motus in octauam sphæram porrigit humana obseruatio. *Pier. Val. hier. lib. 39. cap.* 22. Quæ verò inferis, quatuor radijs compacta finguntur, *Rota Deorū, inferorum, hominum, maris.*

ait Pindarus in Pythijs Ode ad Hier. 2. putarem fore auersionem, conuersionem, obstinationem, & iustitiam Dei. Quæ autem hominibus, sex radijs pingitur, quia tot sunt motus naturæ humanæ, antè, retrò, dextrorsum, sinistrorsum, sursum, deorsum. *Pier. Val. ibidem.* Quæ ad extremum mari aut piscibus, in eo, quatuor distinguuntur radijs, quod in se piscis stella nuncupatus, qui quatuor radios in capite habet, expressit. *Plin. lib. 9. cap. 4.* Has igitur rotas sic terno numero & plurimis radijs figuratas, num dignitatis maioris esse non iudicabimus. Credemihi, omnis fortuna in sensu habitat Sapientis. Non est quod deprimat has rotas, & si quid deprimet, mox auro tinctæ pauonis galeatæ pennæ eas subleuabunt. Sed optimè Horat. Carm. lib. 3. Ode 2.

Fortunæ sedes.

Virtus non repellitur.

Virtus repulsæ nescia sordidæ,
Intaminatis fulget honoribus,
Nec sumit aut ponit secures
Arbitrio popularis auræ.

OMEN FAVSTVM BERSTENIIS.
VIA HONESTA, VTILIS, DELECTABILIS.

Nummus Traiani.

NEruæ Traiani nummus erat, à cuius vna parte ipse pro suggestu populum alloquitur, cui togatus populus subleuatis in cælum manibus applaudet, inde in margine Pyramis est, iuxta cuius Nympha iacet sinistro brachio supra rotam exporrecto, aut sicut in alijs eiusdem nummis læua ramum frondibus vestitum, dextra curulem rotam iuxta genu tenet cum inscriptione VIA TRAIANA. Dum nobilibus Armis vestris ô Berstenij animum flecto, atque hinc & inde oculos per familias vestras dirigo. Viam quandam, Deo & fortuna fauente, appropriatam video, vt acclamare liceat. Via Berstenna. Nam licet sumat quæque augurium, iamque vaticinetur aliquis vt lubeat, non aliud eruet, nisi Honestum, Vtile, & Delectabile, Patriæ, Amicis, Deo. Omnia enim ei adsunt bona quem penes est virtus, dicebat Plautus. Quondam hoc Horat. lib. 2. Serm. Sat. 7.

Via Traiana.

Via Berstena.

Virtus bonorum fons.

In seipso totus teres atque rotundus
Externi ne quid valeat per læue morari,
In quem manca ruit semper fortuna.

ALIVD OMEN BENEFICENTIÆ ET LABORIS AVGVSTI.

SEnec Epist. 44. *Animus facit nobilem: cui ex quacunque conditione supra fortunam surgere licet.* Equidem aratrum quis non nouit? rotas quis non vidit? Quisquis est haud etiam nouit, quod qui his fortuna duce rectè vsi fuerint, liberè illud Plutarchi in vita Syll. pronunciabunt.

Nemo

Nemo me amicus in beneficentia, nemo in ferenda iniuria ſuperauit. Sed dicite obſecro, quis aratrum trium rotarum vidit? Si Græcum quid nominabitur? Igitur vel illud Horatij exprimetur. *Beneficentia. Aratrum tres habet rotas.*

Nil ſine magno
Vita labore dedit mortalibus. *Labor.*

Vel illud Ouidianum.

Fertilis aſſiduo ſi non renouetur aratro,
Nil niſi cum ſpinis gramen habebit ager.

Aut quid diuinum habebimus. Nam S. Iſidor. cum orationi inter rubea, aratrum & iuga intendit, cælitùs Angeli aratrum fructuosè trahentes opus perficiebant. At mihi humaniùs dicendum erit, Beneficentiam explicabo. Quæ & Piaſtum Regem effecit Polonis. Et Præmiſlaum commendauit Bohemis, & Berſteinos nobilitauit. *Angeli arant.*

LINEA FAMILIÆ BERSTENNIORVM.

KArniowſcy *in Palat. Sierad. diſtrictu Radomſc.* Petrus *Subiudex eiuſdem terræ, peritus in iure, ſanus in conſilio, & in iudicijs iuſtitiæ cultor.* Wierzchlinski *in Sileſia Rothmagiſter Regis, Auguſto fæliciter regnante ad Polociam contra Moſchum, Anno* 1563.

At cum antiqua in Regno ſint Arma, claros virtute & fortitudine alios de Armis his eſſe & fuiſſe non impoſsibile eſt, ſed antiqui Hiſtorici tacuerunt viros, modo in tam amplisſimo Regno, quis eiſdem vtatur, non mihi erat collatum.

BIALINA. *Bialina.*

DELINEATIO.

EST additio ad Accipitrios ſeu Iaſtrzebcios. Pingitur Solea ſurſum verſa, intra quam crux, ſupra crucem verò eſt miſsile baliſtæ, *Solea intra quam & miſſile baliſtarũ.*

 alij

alij sagittam nominant. Supra galeam tres pennæ Strutionis: in campo glauco.

ORIGO.

Sagitta sulphurea vrens.

REgnante Wladislao dicto Łokietek Anno D. 1332. in expeditione contra Magistros Prussiæ facta est talis additio, sub villa sic dicta Bialina, quia ibi vnus militum Regis, inuentiosè elaborato iaculo, pleno sulphure, puluere tormentario, & igne, in hostium castra illud de balista vel arcu explodebat, quæ etiam succendit. Illi cum extinguere conantur, accurrit exercitus Regis, hostes inuasit & suppressit. Quapropter Armis Iastrzebcijs addita fuit sagitta. *Bielsc. & Paproc.*

CONSIDERATIO PRIMA.

Theodosii crux.

THeodosius Imperator secundus cum offendisset aliquando in palatio crucem in marmore pauimenti, indignum arbitratus vt eo loco crux sita sit, vbi pedibus conculcatur, eleuari imperauit. *dicit P. Diac. Hist. Longob. lib. 3. cap. 6.* Sacra equidem cogitatio. Contemplanti prædicta arma, non deest quod oculos constantis pijque viri moueat, & fortius: nempe crux calcibus equi, equorumque ferramentis introacta. Quæ enim conuentio lucis cum tenebris, crux cum soleis equi? Conueniunt quidem cum balistæ iaculis soleæ, arcus & sagittæ cum ijsdem; verùm crux in nullo. At velim paululum sistas. Nullo suauius pietas exprimitur, quàm cruce sacra, quam quia hic, cui talia insignia primùm fuerant consecrata, virili, forti, pioque animo Regi, debita obseruantia protestatus fuit; obtinuit inde, vt quod vigil miles pro Rege tentauit, hoc idem Rex pro milite expressit.

Solea cur crux.

Crux pietatis signum.

Grachus, vt hic illi foret, hic vt Mutius illi. Horat. l. 2. Ep. 2.

CONSIDERATIO SECVNDA.

Crux habet primas partes.

VT quid crux sancta, non supra cuspidem & sagittam ceu quandam Pyramidem eleuata cernitur? Id enim primas debet habere partes, quod dignitate primum, nobilissimum, & salutare est? Talis autem est crux, quæ iuxta Damasc. est omnium malorum auersio, omnium bonorum datrix. Sed erat in hoc non aliud quàm placitum imponentis, aut fortè vt insignijs Iastrzebciorum potiretur certis additis, vt sagitta seu balistæ missili, certis mutatis vt galearum ornamentis, accipitri, videlicet in pennas Strutionis: quatenus per hoc & Iustitia Regalis, Regis virtus esse non desit, & militis nobilitas, & antiqua appareat, & mutatione clarior fiat. Sed aliò supremi animorum rectoris Dei intentio direxit, nimirum vt & solea ex alma cruce suam virtutem hauriat, & spiculæ balistarũ vim sui impetus sortiantur. Hinc dulciter Poëta: *Ventorum aduersis solidatur flatibus arbor,*
A cura & precibus mens pia robur habet.

OMEN

OMEN FAVSTVM.

SVMMA SPES IN DEO.

THeodosio Magno Imperatore signa cum Eugenio Tyranno conferre paranti, cum ordinum ductores prælium differendum, ob copiarum hostilium numerum superante suaderent, dixit: *Absit, agamus, Exercitui meo Crux præit, illius copias Hercules ducit.* Irruit, & palmam reportauit. *Niceph.lib.*12.*cap.*39. Idem omen insignia vestra portendunt, dum crux & telum vibrat, & solea firmat, vt quiuis vobis dicere posit inspecta cruce: *Theodosius Magnus.* *Crux in bello præit & vincit.*

Spemq; fidemq; agapemq; tene, fluxa omnia linquens,
Has nihil in tabulas, vlla procella potest. *Spes in Deo ex cruce.*

Quapropter vt faustum omen vos sæpiùs celeriter continuoq; maneat, vobisque faueat; illud D. August. in Ioan. animis recondite & operibus implete. Signum crucis à nobis expellit exterminatorem, si tamen cor nostrum habeat Christum inhabitatorem. *Crucis quando est potestas pro nobis.*

ALIVD OMEN.

IESVS CHRISTVS VOBISCVM.

MAgnum diuinæ liberalitatis beneficium, cum homo Deum alloquitur: maius, cum alloquentem audit: maximum, vt vna cum illo sit. In quod suspirabat D. Aug. lib. 7. Conf. dicens: *O æterna veritas, ô vera charitas, & chara æternitas, tu es Deus meus, vbi suspiro die ac nocte.* Dulcissimum est mehercule illud S. Elizabethæ Panonorum Regis filiæ etiam legentibus, quæ cum cælestibus rebus intenta supra se sublata esset, & Iesum in nubibus videret, audiretque. Ego tecum sum. Illa cunctis audientibus respondebat. Ita Domine tu mecum, atque ego tecum. *Conrad. in Conc. de S. Elizabetha.* Idem monendo loquitur, & crux sancta vobis intra soleam hanc & hastile posita. Ego tecum, restat. Tu sis mecum. Eo enim modo & victor hostium, & tutor familiæ & triumphator animæ etiam minimus vestrum, iudicabitur. *Cum Deo loqui & esse.* *Christus cum S. Elizabetha, & illa cum eo.*

LINEA FAMILIÆ BIALINIORVM.

WIlczek *in Palatinatu Cracouiensi.*

In alijs quoque Palatinatibus, & præcipuè in Masouia plurimi vtuntur his armis, sed cognomina illorum nec ab Historicis notata sunt, nec nobis ob distantiam cognita esse possunt.

BIBERSTEIN.

DELINEATIO.

Cornua cerui.

EST cornu cerui rubeum in campo flauo, super galeam verò idem cornu.

ORIGO.

Origo cornuum cerui.

Vtuntur his Kasimirski ex quibus Petrus magni nominis Lazwiecki. Blonski. Sadecki. Bialkowski. Sebienski.

ORiginem eius ex cognomine viri qui apud Henricum Ducem Posnaniensem, seu maioris Poloniæ, Princeps militiæ circa Annum 1311 fuerat, Bielscius deducit. Hic enim dum miles & nobilis Henrico rebellauerat, atque Wladislao Lokietkoni sese commiserat, missus Posnaniam fraude cuiusdam ciuis ingressus est, vbi maxima mala contulerat vrbi, tandem victus erat. Ex Germania igitur ad Poloniam transijt, sed primitùs ex Heluetijs in Germaniam venerat. Ex huius igitur cognomine, nomen suum sumpserunt dicta Arma nobilitatis. Longinus de familia hac refert, quod in ea Oratores ingenio præditi existimabantur. *Vide Cromer. lib.* 11.

OMINIS BONI BIBERSTEINIS PLENA PRONVNCIATIO.

Cornua nata ex quercu. Cornua in capite hominis nata.

DIcant qui naturas rerum speculantur, quid horum sit mirabilius? An quod truncus querci produxerit via quadam secreta cornua cerui, an quod homo nascatur cornutus capite? Primum temporibus Augusti Regis Poloniæ accidit, prout insignia Dęmborog rem cum

cum nomine dicunt. Alterum habent scriptores ut Maiol. coll. 4. Sed in natura causam inuenire impoßibile est. In prodigium versa est hæc tempestas, & potius maleficijs quam natura gaudens, aut quandã vindictam iusti Dei, & non ipsius misericordiam in homine acclamans. Verũ cui non natura cornua imponit sed fortuna, honestam rem omnisque boni plenam de ipso pronunciandum erit. Hinc enim & in hæbreo vna ad emque dictio, & cornu & coronam denotat. Hinc cornua, dignitatis, potentiæ, fortitudinis, authoritatis & Imperij indicia certa commonstrãt. Hinc Moyses cornibus insignis effingitur. Hinc capiti Apollinis duodecim cornua, lapillis pretiosis qui splendore caput vniuersũ illustrarent, confecta. Hinc Cant. 2. dicitur *Similis est dilectus meus capreæ hinnuloque ceruorum.* En cui fortuna, non vero natura cornua dõat quod omen subito, bonumque illi scribant. Hic & mihi plenum omen vobis ô *Bibersteini* nunciare fortuna vestra suggerit. Hæc cornua cerui & ita disposita, vt vnum pro stemmate, alterum pro honoris galea ponatur, fortitudinem vobis afferunt, nam quidam de Achaias cervis reliquit, quod cornua deponant cum volunt, verum castratis nunquã decidunt, sicut si iam deciderint, non renascuntur. Democritus autem ita de forti homine loquitur. *Fortis est non qui hostes modo superat, sed & qui voluptatibus superior existit.* Aliqui autem licet civitatibꝰ imperent, mulieribus seruiunt. Aut fortes vos dixero, quia singulare remedium abigendi serpentes, est ceruini cornu suffitus, ut ait *Micander*. Serpentes autem qui? furiosi, contumaces, implacabiles, vt *Ps.* 58. *Furor eius sicut aspidis surdæ obturantis aures suas, qui vocem rite quantum libet excantantium non exaudiunt.* Etiam vos hospitales & officiosos asseram. Nam insigniter ramosa cornua cænaculis affiguntur, in quorũ ramos hospites & domestici annulos, sudaria, pileos cænaturi accubaturiq; appendunt. vt *Pier. Val. Hier. lib. 8. Cap.* 19. Memorans enim Leonis X. Pontificis dicterium: *Principis inquit loco indigni sunt, qui fortunæ muneribus benefica manu vti nesciunt.* Quare merito suum etiam Proculeium hoc versu *Horat.* celebrat.

Cornua à fortuna.

Cornu signum coronæ & Regni.

Cerui cornuâ signant fortitudinem.

Fortitudo in quo.

Cornua cerui significant hospitalitatem & beneficentiam.

Leonis X. dicterium de beneficio.

Viuet extento Proculeius æuo,
Notus in Fratres animi Paterni:
Illum aget penna metuente solui
Fama superstes.

PRÆCVSTODITIO.

Cum cervi nunc deponant nunc aßumant cornua, Hieroglyphicum illorum erunt qui ab ignobilitate ad honores euecti, modo ad ignobilitatem redacti, vt quidam in Lyricis.

Fortu-

Fortunæ volubilitas.

Fortuna læto sæua negotio &
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi nunc alij benigna.

Fortuna ad summum venit.

Rectè monuerat quidam Alexand. Farnesium Parmæ ducem, dum Antuerpiam occuparat dicens: Iam Marti valedicito, nam gloria tua ad summum apicem attigit, nam fortuna cum ad summum venit, rotam voluit, summa imis commutat, nunquam diu stat, *Ianson. l. 5. Merc.*

Vt sit vna fortuna.

Vt ergo vobis fortuna sit semper vna, ipsaq; mors, fiat dulcis sors, à cerua consilium discite:

Ore capit patulo rorem vaga cerua cadentem.
Rore riget vobis, torrida corda Deus.

LINEA FAMILIÆ BIBERSTHEORVM.

Fridericus Biberstein Comes in Regenstat.

FRidericus Bibersthein *Comes in Regenstat ex Heluetiis, sicut ex Moneta Silesiana grossorum patet, in quibus scriptum est, Maria Mater Saluatoris, ex alia parte Vlricus Comes in Regenstat* 1509. *vel Gaspar vel Ernestus.*

Ioannes Bibersthein Comes.

Ioannes Bibersthein *Comes Lokietkonis tempore inuaserat Palatinatum Posnanień, cum Bohemo exercitu* 1310. Crom. lib. 11. *Cuius fratres antea per Hermanum Principem Poloniæ victoriæ Bohemorum captiui cum alijs Germanis Polonicis in Polonia acceperunt* 1094.

Kazimirski Petrus.

Kazimirscy *in Palat. Crac.* Petrus Kazimirski *contra Petrum Szuiski Ducem exercitus Moschorum sub Vla expeditus miles* 1582. *Sed demum captiuus sub Monasterio Feczareń, cum* 163. *nobilibus Anno* 1564. *in seruitutem venit, quem de medio sui postmodum ad Regem cum legato Moschorum miserat, quibus omnia confecit.*

Nicolaus Radziewski. Stanislaus. Christophorus Canonicus in Taonow. Stephanus & Laurentius Kosimirski Episc. Chiou. Iaswiecki. Blonski. Sebienski.

Nicolaus Radziewski *frater Petri tam militia quam consilijs clarus.*
Stanislaus *tertius frater non dissimilis opere & virtute, Et Christophorus Canonicus in Tarnow. Stephanus & Laurentius præstantes armis & gloria.*
Kazimirski *Episcopus Chiouień. Cathedram ædificauit & reformauit.*
Iazwieccy *in Biecen. terra.* Blotiscy *milites strenui. Iudex Sadeceń. quidam ex eis prægnans pietate & iustitia.* Sebienscy *in Biecen. districtu & alij plurimi in diuersis districtibus.* Bialkowscy *ibid.*

BODV-

BODVŁA.

Boduła.

DELINEATIO.

SVnt tria lilia alba, inter duas lineas per longitudinem ductas, quarum vna est sub alia; in campo. Lilia tria.

Pingitur verò campus in modum scuti.

ORIGO.

ORiginem à quo & vnde, scriptores nostri non exprimunt, verum familiæ huius multi mentionem faciunt Bielscius. Sub Boleslao Pudico Anno 1278. Martinus Archiep. Gnesnen. electus qui Bononiæ obiit horum insigniorum, ex Pænitentiario Romano. Fundatio Conuentus Sendomir. Anno 1289. sub Lescone Nigro, Deodatum Boduła. Idem 1283. Pomscibori cum Fratre Nadbor Boduła. Item Paproc. Bononiæ sepultus Martinus Archiepiscop. Gnesn.

FAVSTVM OMEN BODVLIIS

Flos pudicitiæ, Viror Fortitudinis,
Laurea virtutum.

LIlia tam Regius flos, qui sua celsitudine super flores attollitur, qui ex Deæ Iunonis lacte dum Herculem nutriuit in terram prolapso creuit, quem Sacerdotes gentilium candidum Nimphis suis in sacris offerebant dicente in Propertio Terpeia. Lilia flos Regius.

G Sæpè

Sæpè tulit blandis argentea lilia Nimphis,
Romula ne faciem læderet hasta Taci.

Tantus inquam flos candidus Regius, Iunonius sacer & triplex, quæ secum Herculis trophæa, quæ Larium Penatumq; folia non ducet, dicet, debebit.

Me hercule
Pulchra suis veluti est volucris Iunonia pennis.
Sic virtus proprio lumine clara nitet.

Lilia florem puduitiæ signat. Est in nobis flos pudicitiæ. Nam lilia sunt inuisa Veneri vt Nicander in Alexipharmacis dixit, quod & Hieron. contra Iouinianum in Cant. Cant. (dum speculatur dum sponsa Christi fratruelem suum inter lilia pascit, quod est inter candidissimos virginum choros) clarè expressit. Quale dictum sic Tibullus versibus expressit.

Casta placent.

Casta placent superis pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.

S. Vando Vir causa castitatis mulieri. Quam Pipini nepos S. Vando à Dagoberto per matrimonium instructus ita sponsam allocutus. Quæso Deo potius quam mundo seruiamus, vterque vitam monasticam amplexi sunt.

Iphigenia. *Sponsa Christi.* Et sancta Iphigenia Virgo à S. Matthæo Apostolo illuminata Ægyppi Æthiopum Regis filia, in matrimonium stimulata, dixit: Æterni Regis sponsa sum, nec mihi eo relicto, alteri nubere fas est. Abdias in vita S. Mathæi.

Est in vobis viror Fortitudinis. Vt lib. 6. Æneid.

Si qua fata aspera rumpas.
Tu Marcellus eris: manibus date lilia plenis.

Lilia virorem fortitudinem signant. Hinc in nummis Alexand. Pij Aug. Dea lilium dextra protendebat cum inscriptione; Spes Publica. Qualis vobis ô Romani spes? Securitatis Reipub. P. R. Secur. Perp. per fortes Imperatores respondent in alijs nummis. Quibus namque ad propositum benè viuendi aditum confert securitas publica, necesse est vt hi autorem huius boni vt parentem colant, dixit Seneca. Hinc Romani Deam Spem pro fortitudine colunt. Est igitur in vobis viror fortitudinis, spes & fortitudo ipsa.

Spes fortitudinis. Est spes fortitudinis iucunda nutrix, & illa de qua Nazianzenus in Tetrastichis.

Nec fidendũ, nec desperandum nimis.

Ne fide multum neue despera nimis
Illud solutos efficit, pessundat hoc.
Hoc corrigens illud tenens, reliquam sine
Liuore rectius peragrabis viam.

Lilia fortitudinem signãt. *Fortitudo à natura & educatione animorum.* Est & fortitudo ipsa, nam lilia, insignia fortissimorum sunt Regnorum Galliæ, & Magni Duc. Etruriæ. Sed vt intimus sermo ad duos pertineat. Cum fortitudo à natura debitaq; educatione proueniat animorum,

rum, vt docet Plato in Apologia Socr. hanc seriem lineamq; familiæ vestræ oculis obiectam, sine inuidiæ macula in veritate contempletur quisque, ac de vobis dicet illud Erinnæ.

Certè enim inter omnes
Tu sola fortissimos viros bellatores
Egregiè paris facundam Cereris
Vt comportes fructum à viris.
Sed ne cede malis, nam fortia quæq; peribunt.
Est DENIQVE vobis laurea virtutum.

Aduertendum igitur vobis diligentius erit. Quod virtus licet versetur circa difficilia, tamen semper emergit, vt Arist. 2.Ethicor. *Nec aliter fieri potest, quin virtutis sectator plures habeat hostes; sed eò longè illustrior euadet.* Vt non sine admiratione *Greg. Turon.* aduertit, quod lilia in die S. Seueri festo florere consueuerint. Quocirca quid hoc versu: *Virtus emergit.* *Lilia, virtus*

Quamlibet è medijs
Consurgunt lilia spinis.
Sic virtus ipsis crescit
Ouatq; malis.
Poscat igitur lilia Anchises
Quibus donis animam tumulet.

FAMILIA BODVLIORVM.

ANno 1283. *Lescone Nigro gubernante Pomsciborus Bodula. Et in litteris Conuent. Sendomirien. Anno* 1289. *Deodatum Bodula idem Lesco meminit.*

Bogoria

BOGORIA.

DELINEATIO.

Sagitta fracta.

SVnt duæ sagittæ fractæ, ita dispositæ, vt vnius spiculum versus cœlum, alterius versus terram dirigatur. Albi sunt coloris in campo rubeo. Alij depingunt hoc stemma in quadrata tabula, ac circulo quodam obducto pulchre, sed hoc forte antequam galeis super addita fuerant ita pingebatur. Modo autē super galeam est pavo

Pavo.

expansa cauda, ore suo sagittā fractam deferens. Quocirca more aliorum stemmatum & hoc depingendū venit, vide *Bielsc. ad Annum* 1341 In quo possumus & licentiam pictorum arguere, qui non vt debent, sed ut audent, res depingere quandoque solent.

ORIGO.

DEnominata sic ex nomine militis dicti, Bogoria qui in bello contra Poloucios pro Boleslao Audace ad Snowskum signa inuicti animi sui hic sagittis duabus detulit, cum sibi in pectus vibratas ostendit Regi, ita Bielsc. Papr. ex quibusdam litteris datis cuidam Ecclesiæ S. Crucis Bogorios Anno 1069 meminit, quem aliqui hunc fuisse primum Bogoriam memorant. Longinus humanos fuisse & tractabiles dicit. Quod nec immodicæ est virtutis. Ianicius Iaroslai Bogoriæ quem Bielscius Skotni-

Bogory pietas

cium vocat. Archiep. Gnesnen. qui Ludovicum Vngariæ Regem in Regem Poloniæ consecrauerat Anno 1370 meminit his verbis.

Bogoriam

Bogoriam lapides muri delubra loquuntur.
Et quas pro templis ille reliquit opes.
Fœlix qui potuit famam meruisse perennem
Fœlix qui populi saxaque multa sonant.

Qui ad Archiepiscopatum assumptus erat An. 1341. Ista arma ad vnionem Ducat. Litu. cum Regno Polon. Wisigen assumserat, quibus Wolonicy vtuntur in Lituania Macieiowiczowie & alij vt Papr. & Bielscius.

Volovicy Ma[ie]iowiczowie in Litua. his armis utuntur.

CONSIDERATIO IN ARMIS BOGORIORVM.

O Celsissimi animi Bogoria, vt Salamandra inter ignes & flammas, ita inter sagittas viuis, & victor viuis. Sagittarios admirandos lego. In Tartaria comperti erant vnicum tantum brachium in pectore habentes, sagittariorum tamen officium perfectissime compleuisse, dũ alter arcum alter sagittam vibraret emitteret, *Vincent: Hist: lib.* 31. *Cap.* 16. Alij ita animose binas sagittas simul mittebant, vt vtrasq; in metam. Quod militares palestræ Constãtinopolitanæ etiam nunc commonstrant. Verùm nouum modum audio nunc sagittandi? Duæ simul sagittæ currunt sed vna sursum, altera deorsum, vna è terra in cœlum, altera è cœlo in terram, vtrarumque tamen Bogoria est meta. Quid causæ? An cum vibrat homo, vibrat & Deus? vel cum vibrat Deus, vibrat & homo? Quid ni. Cum enim Deus sit iustus omnia iuste disponit. Audi Eccles. 19. *Initium necessariæ rei vitæ hominum, aqua, ignis, ferrũ sal, lac, panis, mel, vua, oleum, &c.* hæc omnia sanctis in bona, impijs & peccatoribus in mala conuertentur. Iam ergo iaciente hoste sagittam, voluit eandem iacere & Deus in Bogoriam. Non quidem vt se adurentem è cœlis, & videret & sentiret, ut olim Romani ante pestẽ inguinariam corporali visu discretas quosque ferientes sagittas conspexerant (hoc enim Iunonia volucris pauo nusquam splendore suo adornasset) sed vt præstantem animum otius triumphantem haberet in cœlis, piorum enim zelus erga Deum & patriam honesta morte à Dijs recompensatur. Quod & gentilium acta testantur Plutarcho narrante, in Cleobis enim Bitonis factis, cum enim ipsorum mater Cydippe Iunonem rogasset vt optimam rem filijs donaret, eo quod iugum ipsimet subijcissẽt matremque ad templum perduxissent, vitam statim finierunt. De hoc etiam Stob. Serm. 120. Hanc profecto pietatem erga Deum & patriã Bogoriæ pauo hic galeatus exprimit, qui cum gloriam loqui sagittarum velit, & natura prohibeat, ore tamen blandiri vt cæpit non cessat.

Inter sagittas vita.

Sagittatores duo vnius sagittæ simul, duarum sagittarum simul sagittatores, sagitta in cœlum & terram.

Sagitta à Deo & homine vibrata.

Sagitta vrens.

Sagitta triumphatrix.

Bonum dii bonis, morte bona recompensant.

FAVSTVM OMEN.

Fractarum Sagittarum infractus animus.

 Vbique

Fractarum sagittarum in fractus animus.
Mars telis gaudet non periodis.
Antonij Silueria ad Commilitones sermo hoste viso.

VBique opera verbis præstant. Qui arma talia vident, legunt & cito sola opera, & nulla vana verba. Mars etenim ipsis telis & sanguini studet, & non comptis periodis. Habet *Maffæus hist. Indic. lib.* 11. Antonium Sylueria Lusitanum Præfectum arcis Diensis, dum conspicatus esset Turcicam classem ad arcem expugnandam aduentare, ad commilitones conuersus in hæc verba prorupit. *En viri tempus nunc acceptam à maioribus gloriam bellicam, debitamq́ tum Deo, tum Regi fidem nobis ob oculos ponendi.* Profuit sermo, & vix speratam victoriam reportauit. Cum his intendo Nobilibus armis re ipsa ac opere, non verbis ac voce, facta non dicta. Antonij apicum dogmata in eis lego, disco: ac vestris campis deducere & ominari nec hæsito nec dubito. Vnde de quodam Bogoria in Consilijs lego dictum sermonem.

Seruire cœlo & patriæ.

Seruiui cœlo, nec te mea patria liqui,
Arbitror id de me bina sagitta canit.

Cursus vitæ Bogoriorum.

ALIVD OMEN
Cursus vitæ Bogoriorum.

CVm nil præter sagittas & has fractas in insignijs vestris conspicio, cursus vitæ vestræ me hercule vos admonent vt non tam prospera & fælicia, quæ mundus & optio mortalium confingit & optat: quam perplexa magisq́; in partem sinistram declinata tempora, quasi vobis à fortuna vestra propinata, in mentem securiorem reuocetis. Nam quod Poetarum parce de filio diducto & scisso in cursum vitæ humanæ deduxerunt, hoc ex vestris sagittis & tribus & omnibus fractis in cursum vitæ vestræ deducere nihil obstat. Nam ad nobilitatis vestræ gaudia & arma dum animum flecto, & fractas sagittas video, venit in mentem *Chilonis Æschili in Agamen. Multi gaudia præ se ferunt nocti similes, & risum vultu inuito vi exprimunt, vt si ei dixeris salue, necessariò ipsum lugere iubes.* Ita vestra arma dant omen cuiusdam tristitiæ, sed hoc delectat, quod Iunonia auis illis & astat, & blanditur, vt miro modo instruat omni aduersæ fortunæ vestræ Dei adiutorium non deesse, sed mutare aduersa in prospera, vt verba Psalmi modulari iam vobis liceat: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum & glorificabo eum, longitudine dierum replebo eum.* Ita enim Catharinæ Aragoniæ Henric. 8. Anglorum repudiatæ coniugis, cum aduersa sors sagittas venenatas misit, ei Deus astitit, ut cecinerit: *Infælicibus raro deest consolatio, fortunatis vero plerumq́ mens ipsa & ratio. Sander.* Ita & Wenceslaus Bohemiæ Rex, dum è Rege captiuum aduersitas fecit, Deum præsentem sensit, cùm quomodo valeat quæsitus respondit: *Nunquam melius! Dum enim omnibus humanis præsidijs vallatus essem, vix de Deo cogitandi*

Parcarum filius.
Sagitta cursum vitæ notat.
Arma tristitiæ signa.
Pauo lætitiæ signum.
Tristibus Deus non deest.
Henrici 8. Anglor. Cathar. vxoris eius dictum de infortunatis.
Wenceslaus Bohemiæ Rex

gitandi

gitandi dabatur ſpatium, nunc omnibus illis exutus ſolum Deum cogito, qui me ſat ſcio inuocantem exaudiet. Æn. Sylui. in hiſt. Bohem.

De quo & quidam in mente Bogoriæ.

Bina meo radiare vides in ſtemmate Tela,
Hoc cælum, veſtram proſpicit iſtud humum.
O quisquis terram, terrenaq́ gaudia ſpectas,
Aſtra etiam cenſe conſpicienda ſimul.

Cælum conſpiciendum qui terram conſpicit.

ALIVD OMEN.

Cita mors, at demum beata.

Cita & beata mors.

NOn eſſe has ſagittas de cupidinis pharetra, quiuis affirmabit, ſed neque (licet ſint à morte) infelices eſſe ex tanto antecedente in Bogorijs non negabit: vt non mors, ſed potius ſomnus quidam fratri ſuo tradens Bogarias, cum Gorgia Leontino diceres. Omnibus quidem eſt cita mors, vt optime admonuit Abb. Olympius in Prato Spir. Cap. 12. vbicunque ſederis dic aſsiduè, peregrinus ſum: at non omnibus iam hoc minãtur ſagittæ. Nam licet omnibus ſint ſuæ ſagittæ. Omnia enim perueniunt ad vnam voraginem diram dixit Simonid: at non omnia beatè: ſed illi, vt ait Phocylidis, quorum animos Deus regit. Si verò vobis mortem ſagittæ præſagiunt, at beatam Iunonia auis præſagit. Hinc de Illuſtriſsimo & Reuerendiſsimo Bogoria, Euſtachio Wołowicz, Epiſcopo Wilnenſi quidam ominatus non mortem, ſed beatam mortem.

Omnibꝰ mors cita non omnibus beata.

Sagitta fructa citā mortem ſignificat. Pauo beatam.

Cerno Wołowicy pulcherrima pignora ceræ
Bina, in diuerſas tendere Tela plagas.
Vnum ſublimi pergit trans nubila curſu,
In noſtris aliud vult habitare plagis.
Hinc habeo magnum Præſul digniſſime ſignum,
Te cælis animam, membra dediſſe ſolo.

Epitaph. Wołowicy Epiſc. Wilnenſ.

PRÆCVSTODITIO TRIPLICI OMINI.

GAlieni temporibus Marinus vir genere & virtute illuſtris pro tribunali vocatus, quod Chriſtianus eſſet, accepit ad deliberandum horarum trium ſpatium, quem egreſſum Theotegnus Cæſar, Paleſtinæ Epiſc. ſecutus. Monſtrato Euangelio Chriſti dixit: Tene & adhæreſce Deo. Sic enim ab eo roboratus, quod in optatis eſt, certo aſſequeris, miſſa deliberatio, cucurrit, & moritur. Hæc vna præcuſtoditio veſtris omnibus, vim, virtutem & veritatem prorogabit. Tenere & adhæreſcere Deo.

FAMI-

Bogorij,

FAMILIA BOGORIORVM.

Michael & Nicolaus Bogorij Comites

IN fundationibus Monasteriorum Montis Calui Sanctæ Crucis & Tremesen. Bogorij Comites nominantur, Michael præcipuè Anno 1069. Et Miechouius lib. 3. Comitem Nicolaum Bogoriam, qui ad Pokrziwnicen. Monasterium, villas aliquot contulit sub Casimiro Iusto Anno 1186. Et Nicolaum Bogoriam Cromer. lib. 14. Castell. Zawichwosten. In Palat. Sendomir. Scotniccy. Martinus Castell. Zawichwosten. & Iudex Sendomir. Hi Bogorij sunt militiæ Palladis Iustitiæ exemplaria.

Stotnicki in Pal. Sendom. Martinus Castell. Zawichwosten.

Iaroslaus Archiep. Gnesn.

Iaroslaum Archiepisc. Gnesn. Cathal. refert Anno 1342. à Benedicto XI. confirmatum, qui fuit multarum Ecclesiarum Patronus, defensor & fundator. Cui Epitaph. Ianicius scripsit. Bogoriam lapides muri delubra loquuntur.

Eustach. Wołowicz Episc. Wilnens. primus ex Wołowiciis Sacerdos, alter Soc. Iesu.

Wołowicz Eustachius Episc. Wilneń. de quo plurima bona Academiæ dixerant. Primus ex Wołowiciis Sacerdos alter erat Societatis Iesu.

Hieron. Cap. Samogitiæ.

Hieronimus Capitaneus Samogitiæ.

Petrus Eust.

Petrus Succamerarius Trocensis.

Eustachius Cap. Plotelen. & Vcianen. filius Pauli Thesaurarij Capitanei Grodnen. Aulicus S. R. M.

Marcianus Wułowiecz.

Marcianus Wołowic Aulicus S. R. Maiestatis.

Staśkowski.

Staśkowscy in Palat. Cracou. cum Duce exercituum Tarnowski contra Valachos & Tartaros milites, & directores tormentorum bellicorum, vt Bielscius lib. 4. Iacobus Canonicus Cracou. Stanislaus ex Minowska filios sex, quorum Hier. multas regiones vidit, ex Ohowska habet posteritatem.

Iacobus Canonicus Cracou.

Stanislaus alter ad Połockum Vexillifer apud Magnum Ducem exercituum, dignus laudari à laudato viro.

Ioannes Christophorus Iach. qui præconibus non egent, & filiæ Mazowiecka Sokołowska Kmicina.

Gwiazdowscy in Palat. Kalisien.

Mokranowscy in eodem Palat.

Podlescy ibidem.

Corscy in Plocensi & Bełzen. Palat. Erat vnus ex illis Notar. Bełzen.

Stanislaus Canonicus Cracou. & Płocen. Epitaph. Cracou.

Suscipe terra tuo corpus de corpore sumptum,
Reddere quod valeas viuificante Deo.

Kolanowscy in Russia.

Alios permultos Nobiles & Familias antiquas non potui adnotare.

BOYCZA.

Boyca.

DELINEATIO.

TRes cruces albæ, super vicam lineam vel basim, in campo ceruleo, super galeam tres pennæ strutionis, pinguntur ad modum pilauæ. *Tres cruces.*

ORIGO.

EX ipsa dictione constat, hic in regno acquisita fuisse. At cui, quando vel ex qua occasione concessa fuerint, non est facile colligere. Bielscius eorum meminit sub anno 1587. regnante Wladislao Iagel. Etiam refert, quod Rusiæ incolis vsui sint. Animaduertendum tamen venit, quod crux salutaris non nisi pro salute animæ, corporis, Reipub. Regis & Patriæ collata fuit. *Crux salutaris cui cessit in insigne.*

OMEN MAGNVM.
AMOR DEI ET PATRIÆ.

AmorDei & Patriæ.

EST Aphorismus Astrologicus, quod Sol fecit sibi Martem propinquissimum. Ratio est. Quia decet militiæ principem, esse iuxta Regem. Insignia hæc Boycza vel Boyca, ex idiomate proprio, militem strenuum & ad arma instigantem, exprimunt: sed nec insignia virum & authorem armorum exprimentia socordem volunt. Quid enim sunt tres cruces? Si ante Christi aduentum Atheniensibus oblatæ fuissent, illi summum infortunium dixissent. Illorum enim si aliquis infælici morte interierit, tumulus eius cruce adnotabatur, refert Suidas. At post Christum natum & passum, crux sancta, & fælicitatis summæ *Sol fecit sibi martem propinquum.* *Boyca quid significat.* *Crux Atheniensib. infortunium.* *Crux in sepulchris.*

Crux felicitatis signum. *Crux amore Dei signat.* *Crux signum Christiani.*

signum, & insigne Regium esse, Constantinus Magnus testatus est. Quid igitur tres cruces? Primò dicendum. Est amor Dei, pietate insignis, quem melius exprimas, dum cruce exprimimus. Hinc S. Theophilus miles & Martyr cruci datus dicebat: *Ecce iam Christianus sum, quia in cruce suspensus. Gratias ago tibi Christe, quia in signo tuo leuari me permisisti.* Surius tom. 1. in vita. Secundò dico. Est amor patriæ fortitudine clarus. Hoc docet crux insignijs Bozawola addita. Tertiò dicam. Est honor domus, strenuitate cultus. Hoc referunt Arma Bokijow cruce insignita. Cui igitur Boyca propè Regem vt Mars prope solem, erit crux eius Amorem Dei, amorem patriæ, & honorem domus lucidè referens, vt dicere possit honoratus tot crucibus. Inuenimus in cruce gloriam, est enim crux Dei virtus, & omnium plenitudo virtutum.

Crux est plenitudo virtutum.

DOMVS FORTVNÆ.

SI trinus numerus perfectionem aliquam inducit, certè tres cruces & ita simul iunctæ cuiusdam salutaris fortunæ, perenne hospitium in familia Boyciarum erunt. Crux enim est causa nobis totius beatitudinis, quæ nos à cœcitate liberat, à tenebris reducit, est pacis firmamentum ac donorum largitio. *August. serm. de Parasc.* Lego sæpè sæpius quod in vno crucis signo ampla victoria fuerit. Vnde Singraphe. *In hoc signo vinces.* In vno quoq; signo crucis fronti impresso pestis fugata, licet fuerint infideles Turcæ. *Baron.* Infirmis tam corpore quam in bello crux salutis causa fuit Regis Nortadum Simbrorum Osualdi. *Beda in Angl. hist. lib. 3. cap. 2.* Si igitur tam salutaris fortunæ erat vna crux, tres cruces, quantæ beatitudinis erunt? Vnum inducere de tribus crucibus vestris cupio. Conspexerat Heraclium Imperat. dum copias duceret contra Persas *in Oratione Gregor. Episc. Pisiden.* & ille efformata cruce corporis prostratione interrogabat, tum dixit:

Crux causa totius beatitudinis. *Crux vna quam salutaris.* *Oratio humilis Heracli. Imperat.*

Nigrum Imperator nunc indue calceum,
Rubefacias tinctum cruore Persico.

Conspicio quoq; vos & cruces vestras, & recogitando illud Pythagoricum: *Ne quid nimis.* Dico. Vltra, supra, citra, modum, rem, mensuram, tempora, fortuna, Deus huc euexit, cui tria hæc crucis signa obligauit, vt dignè quidam:

Bonis bona.

Rectè animis cedunt generosis omnia, Celsæ
Nil menti, atq; viribus ardua nulla, bonis.

PRÆCVSTODITIO AD VTRVMQVE.

CLementis tertij Pontif. Max. in Galliam Legatus Wilhelmus Episc. dum expeditionem in terram sanctam, cum plenaria indulgentia, ac insignijs

Legatio pro bello in terrã sanctam.

insignijs sanctæ crucis prædicat, ea ipsa hora crux apparuit in cælo. Mox omnes cateruatim veniunt ad crucem suscipiendam, & Rex Christianissimus Galliarum cum proceribus regni accepit in signum Christianæ militiæ, crucem rubeam, Rex Angliæ albam, Comes Flandriæ viridem. *Ita Aug. Manno in hist. selecta fol.* 252. Apparuit & vobis triplex crux. Sit igitur in vobis triplici sinceritate, intentionis, affectus, & effectus, alba: Sit in vobis triplici rubedine rubea, amore, feruore, sanguine. Sit triplici viriditate viridis, deuotionis, honoris, famæ. Vel tota sit alba, conscientia: tota rubea, meditatione Christi: tota viridis, iustis operibus. Ita enim & cruce crescetis & perfectiores eritis. *Crux in cælo.*

FAMILIA BOYCIORVM.

Boyca. *Anno* 1387. *Bielscius.*
Babinscij. *His delitiæ Mars & campus.*

BONAROWA, alias HIBRIDA.

DELINEATIO.

ESt lilium vnicum latum campestre, iunctum altero lilio, suis radicibus, vt quasi vnicum videatur. Medietas est albi coloris, altera nigri. Supra galeam est vir in galea, supra quam est idem lilium, ad humeros bellica vexilla gestans. Lilium verò album pingitur in campo nigro, nigrum verò in campo albo *Bielsc: fol.* 507. similia arma habent reges Galliæ, lilia scilicet, sed multiplicata. *Lilium ex Regno Fransiæ.*

ORIGO.

Bonarii.

IN regnum Poloniæ ex Niderlandiæ partibus venerunt, vbi Bonarij bona hereditaria ad Landaw retinebant. Concessa verò sunt occasione tali. Rex Galliæ cum vicinis Regibus Scotiæ & Angliæ bellum susceperat, ad cuius castra Bonar fama regi antea notus peruenit. Probat affectu n Rex & Rothmagistrum præficit: cui dum fortuna favet, præfecturam super exercitum confert. Arridet fortuna, commisso cum regibus prælio, eorum exercitum fudit, dispersit, occidit, vexilla duo album & nigrum regi attulit. Lætus ex victoria Rex & bona confert, & insignia alba & nigra cùm lilio regio Franciæ contulit. Supra galeam virum victorem & præfectum efformando. Demum *Ioannes Bonar* à *Wisenberg* in Poloniam venit & Casimiro regi ac successoribus suis Alberto & Alexandro dilectus fuit. Tempore Sigismundi Regis fratres Iacobum Fridericum & Andream in regnum vocauit, regia bona oppignorata redemit & regi restitui, officinam monetariam in regno curauit. Papr: & Miechou.

ANIMADVERSIO

Fortunæ lubricæ.

Fortuna lubrica.

Discendum lenè.

Nemo felix per omnia.

Omnibus mori.

NVllus hominum fœlix est per omnia, *dixit Nicostr:* Quare non inconcinnè Henric: III. Franc: Rex discenti litteras diligenter filio dicebat, *Canta fili mi canta*, sed cum alaudis non cum luscinijs, innuens, dotem vnicuiq; auium datam esse, ut hæc dulcius, sed breuius, hæc longius, at minus iucundè cantet. Ita & in floribus, flos odore præstantior celerius cadit. Quapropter & lilium, hoc cum sit album mixtum colori nigro, non per omnia vos fælices dicit, florere, odorem dare, medicinales esse regi & Regno, fortes conra hostium venena fieri multis debuistis, sed nigra fortuna & in vitam & in sortem vestram citò prospicit, vt non immeritò admiratur *Pythag. Iustitiam præstes, tam dictis quam factis. Asuefac vt ommes tuas res cum ratione agas, vnum tamen scias: Quod omnibus fato decretum est mori.* Allusit huic antiqua Romana obseruantia, Rex enim sacrorum apud eos dum in Comitio sacrificia agebat, illis peractis, fuga protinus sese & properanter eripiebat, *ait Dempsterus.* Verè in multis Bonarij erant Reges sacrorum, at peractis sacrificijs, properanti fuga decedunt vt illis accomodari illud *Euripidis in Andromeda* possit.

Vanitas mundi.

Hic erat diues, sed abstulit ei Deus opes
Et illorum quondam insignium declinat vita,
Declinat & fortuna, similiter & flatus ventorum.
In rebus enim humanis
Nihil quicquam est ad finem usq; beatum.

Esto

ADMONITIO LECTORI.

ESto igitur quisq; cautus, & disce illud, *Demosthenis.*

Oportet optare bona Deosq; rogare vt ea nobis conferant. Omnia autem humana existimare.

Et Simonidis dogma in *Trenis.*

Homo existens nunqam dixeris quid futurum sit. Neq; intuitus virum, quam diu sit victurus. Fit enim citius quam volucris muscæ, status mutatio præsentis. Ad vltimum disce Eurip: in Ædip:

Satis magnum regnum est marito liberi & vxor. Æqualem enim calamitatem viri esse iudico liberis priuari, & patria & pecunijs. Vnum enim ex his rogatum vel neglectum, talem in nobis accelerabit periodum.

Cautela ad conseruandos domos.

LINEA FAMILIÆ BONARORVM.

IOannes Boner seu Bonar *apud Sigismundum Regem in magno prætio, & antea apud alios Reges Poloniæ habitus.* Seuerinus *filius eius Castel: Sadecen: ex Betmanowna filios habuit Franciscum Sec: S. R. M.* Iacobum *qui statiua sua in Silesiam transtulit.* Ioannem *Castell. Biecen: & Magnum Gubernatorem, qui filiam à Tęcin in matrimonium habuit, & Stanislaum Capit. Biecen qui Castell. Cracou. filam Domini Iordani in matrimonium habuit Sed hi steriles in matrimonijs. Filiam verò Sophiam Ioann. Tirley Palat: & Cap. Cracou. nupsit. Ille Seuerinus Bonar Cast. Sadecen. post mortem Betmanowna, ex Koscielecka hos acceperat filios, Seuerinum Capit. Rabstinen: & Bobrzinen. qui habuit in vxorem filiam Castellani Wilnen. & Cancell. M. D. L. Wolowicz. Vir erat magnus in toga & sago, in arte & marte, sterilis tamen, & filium Fridericum, vixit celebs,* ait Paprot: *nullas molestias dignitatum voluit, sola venatione contentus. Vt referunt alij, quatuor filios reliquit* Franciscum & Andream *qui celebs vixit. A Francisco ex Kropcanka* Adamus Andreas & Severinus: *Ex Adamo & Bidzinska Ioan: Christoph. Adamus, & Martinus qui à Kosacis occisus est. Redierunt quoq; ex Silesia filij* Iacobi *in Poloniam, Iacobus, qui ex Catharina Zaigliezowna suscepit Zebaldum qui Ordinem de obseruantia S. Francisci professus, Fr. Bonauentura dictus, & Seuerinum ac filias Annam, quam Zagorscio & Lucretiam quam* Ioan. *Iezierscio Not: terrestri Luceorien. concesserat. Alij non reperiuntur qui his vterentur Armis.*

Bonca.

BONCZA
SIVE
VNICORNV.

DELINEATIO.

ESt albus Vnicornis in campo rubeo, super galeam & coronam, medietas Vnicorni in campo.

ORIGO.

DIuersam originem armorum in regno ponunt. Alij quod cum Clemente Episcopo Kruswicen. Anno 994. venerint, & per fratrem suum familia propagata, fortè à Bonifacio lingua corrupta ex Italico ad Polonismum Bonca dicto. Alij quod cum Archiep. Cracou. Proculpho venerat ex Italia quidam vir nomine Mierzb, An. 996. Bona & possesiones plurimas à Rege ad Czerwiensko habuit, quibus & cognomen suumBoncza ob memoriam loci Italici à quo venerat imposuit. Posteritas sua nuncupata fuit Bonieccij, filij sui duo Canonici Cracou. notabant familiam suam à Wscieklice, Cathalogus Nicolaum & Boguslaum nomine dicit, An. 1061. sub Lamberto Zula, qui solum nobiles Canonicos habere voluit. *Papr. Bielsc. Dlugossus.*

Miersb.

GENEROSITAS BONCIORVM.

Non compar. pecunia.

VT concinnè ita verè Eurip. in Meleagro. *Hec sola pecunijs comparari non possunt, Generositas & Virtus.*

Quocirca Familia hæc insignis non tam Paridis Liram, quàm Achillis hastam cum Magno Alexandro sibi optabat & aptabat. Eorum enim erat cum Lacedæmonijs non inuestigare hostes quot, sed vbi sint.

Erat

Erant namque illorum alij Polyzeli, alij Callimachi, alij Cynegiri non iam Atheniensium, sed Polonorum. De illis ita refert *Plut. in Pararell.* quod cùm contra Darium fuerint ab eis missi, acie iam inter se concurrente, Polyzelus spectrum supra hominem cum vidisset, visum amisit, & tamen cæcus factus, 48. hostes interemit. Calimachus autem, multis vndiq; confixus hastis, mortuus, tamen erectus stabat, Cynegirus autem Persicam nauem detinens, manibus truncatis, dentibus nauem retinebat. Hic in eos Pantelei scripta:

O irritum laborem & infectum bellum,
Nostro Regi quid dicemus obuiam euntes?
O Rex! Cur me misisti contra mori nescios hostes?
Iacimus non cadunt, vulneramus non metuunt,
Vnus vir spoliauit totum exercitum, in medio autem
Cruenta stetit indomiti Martis imago.
Arbor autem velut, stat ferreis firmata radicibus,
Nec vult cadere. Mox autem veniet intra naues.
Solue ô gubernator, hominis mortui euitemus minas.

De vobis autem quid refert ô generosi Boncij. Idem de vobis ac libere prædicarem, nisi vosmet ipsi, tum vestra prudentia & fortitudine, tum vestra audacia & pietate prædicaretis. Video enim sub his armis Zołkiewskios, video Chmieleccios, Sulikowios aliosq; innumeros, re & nomine magnos. Sed horum trium cum virtutem, animum ac pietatem inspicio, amplius dicere quicquam nec scio, nec valeo. Obruit enim eorum grauitas & authoritas ingenium. Quod si ita est quomodo iter ad Fredrones Charleccios, Tomasouios, mihi comparabo: Illud vobis Rinocerotis appropriabo, iuxta Martialis dictum, RINOCEROS NVNQVAM VICTVS AB HOSTE REDIT.

Generositas Bonciorum.

Rinoceros inuictus.

TRIVMPHATORES HOSTIVM.

EXaltabitur sicut vnicornis cornu meum, *Psal.* 91. cecinit Dauid. Tacitè alludit verbis, ad triumphos antiquos, & præcipuè ad triumphos, & exaltationem Romanorum & Atheniensium in triumphis. Vbi præter omnes tribus, Pontifices, Senatum, Nobiles obuiam triumphatori euntes, imagines quoq; Deorum obuiam efferebant, simulachra ciuitatum, fluuiorum, montium, triumphatores introducebant. Currus aureos cum insignijs Imperij, equis, ceruis, leonibus demum victis Regibus ductos, ascendebant, ac delinita facie, exaltabantur vt cornu vnicornis. *Alex. ab Alex. Genial, lib. 6. cap. 6.* Aptius animis vestris hæc applicanda veniunt, quibus Vnicornis in gloriam æuiternam, ac insigne nobilitatis concessum fuit. Vos etenim nedum triumpha-

Triumphi antiquorum.

umphatores hostium estis, hostium regno & fidei, sed triumphatores & vitiorum. Quapropter de Armis vestris tot in Regno Episcopi, Palatini, Senatores, exercituum præfecti, Iudices terrarum fuerunt, quos scilicet Rex inuictissimus & Respub. Poloniæ nouerant, quod in bello apud vos ferrum præstantius fuerat auro, in pace, diuitijs eruditio. Nec magna apud vos fuerat vita, sed bona & cum pietate vita. Hinc ad Illustrssimi Ioan, Demetrij Sulikowski Archiep. Leopol. perpetuam memoriam quidam ad Arma reliquit.

Nobilis ô cornu quadrupes, quo te incitat ardor
In fronte inuicta sydera summa feri
Præclarisq; tuis & raris dotibus Cia
Æternum Lechico commodus esto solo.

Sed inter Neothericos triumphatores Stephanum Chmieleccium, cui licet Bari in propatulo militum hoc solum Epitaphium ponitur: *Stephanus Chmielecki Palat. Chiouień.* Alij tamen laudis gloria permoti, hoc Epitaphium typis mandarunt.

Chmielecey Epitaphium.

Lassus Viator
Etsi properas, lege.
Etsi legis, propera.
Vixisset Chmeleccius,
Fuisset
Patriæ, Maiestatis, Hostium
Vindex, Vindex, Vindex.
At nunc
Fumus, Heu fumus
Fecit gloriæ eum
Liuicæ, Scythicæ, Turcicæ,
Vmbram, Vmbram, Vmbram.
Tantum est Vale. Curre,
Et patriæ voue, Ciues
Bonos & Fortes.

Vobis igitur Boncij & superstites viri, & cælestes curiæ, vt palmam gloriæ & triumphorum deferunt: ita vos imitari, ac in speculare vitæ, & triumphorum in exemplar deducere, descendentes à vobis magni habebunt.

PRÆCVSTODITIONES.

Tres virtutes nobili obseruandæ.

PRima Euripidis. Tres sunt virtutes quas te exercere oportet. Deos colas, & qui te genuerunt parentes, & leges communes. Hæc si feceris, plurimam feres coronam bonæ famæ. Secunda ex Aphorismis Astrolog. Planetæ malefici cum coniunguntur Ioui, minus ledunt.

Malefici Planetæ minus lædunt.

Ita

Ita heroicus animus cum possit nocere non nocet, Arma enim sunt potentissima hominibus bonis VIRTVS. *Senarius.*

LINEA FAMILIÆ BONCICIÆ.

CLemens *Italus natione Episcopus Krusnicen: Anno 996. Catalogus. Germanus Episc: qui cum Episc. Cracou. Proculfo venerat, Mirzb. 988. Hic multa bona concessa habuit ad Czerwiensko, ex possessionibus ad Kozlow pertinentibus vbi & villas fundauit quas vocauerat Boncza, ex quibus Boneiczij. Reliquerat filios duos Nicolaum & Boguslaum An:1061. Canon. Cracouien. qui notabant suam familiam à Wscieklice.* Mirzb. Boniecci.

Fredrij *de Niznow in Russia, Dobiestaus Fredro Casimiri Mag: Marschalcus. Fabulantur, quasi victor Dobiestaus cuiusdam Germani conserui in aula petentis gratiam à Victore his verbis, Frid her, inde cognomen habent Fridherowie.* Fredro.

Ioannes *Palat: Russiæ* 1496.

Andreas *Palat: Podoliæ & Cap:Camenen:*

Franciscus *à Tartaris defensor Lubacouiæ, animi generosi vir & præclarus in rebus regni & exercitus: Reliquit filios ex Dersniakowna.*

Stanislaum *Tribunum Samborien: Qui ex Dobracinska accepit filios Valentinum Pocillatorem Prem:sl: cui Skorucianka in matrimonium erat.*

Ioannem *Castell: Sanocen: & Georgium Tribunum Samborien: qui reliquit prolem cum Stadnicka.*

Solikowscy: *Ioannes Demetrius apud Sigismundum, Augustum, Henricum, Stephanum Reges, Aulicus & secretarius, ad magnos Principes multoties Orator & legatus, postmodum Archiep: Leopolien: optimus Pastor, & Ecclesiæ parens, in cuius laudem ita Skrobisowski Canon. Leopol:* Solikowscy. Anno 1583.

Te pleps, templa, scholæ, clerus, te claustra loquuntur.
Exemplar veræ religionis eras,
Laus tibi succrescit de multis, inde suprema.
Seruisti domino, nocte, dieque tuo.

Solikowski *Canon. Leopol: & S. R. M. secretarius.*

Strzeszkowscy *in palat: Lublinen: Epitaphium Lublini apud Patres de Obseruantia Stanislaum refert cum ossibus parentis & aui de Zochow in Kossicze & Strzeskowice hæredem Vexilliferum Lublinen: mortuus Annos habens 33. Heu! moriendum est, cum viuentem plus vita delectat.* Strzeskowski

Sieniccy *in Chelmen. terra, Antiqua familia. Eorum virtutes Heroicæ luculenta dent testimonia.* Sienicki.

Osmolscy *in Lublinen: Pal: Ioan: divitijs & honore amplissimum referunt. Omnia fui sed nihil expedit. Pereunt cuncta, fama in æternum viuit.* Osmolski.

Zolkiewscy *Radwan dicti, in Chelmen. terra, Nobilissimo & antiquissimo* Zolkiewski.

I maio-

maiorum sanguine nituntur. Hos Mars educauit, sanum consilium Reip: datum in senectam & euiternitatem deduxit.

Strzebiecki. Strzebieccy *in Belzen. Palat: in districtu Krasnostaw.*

Tomaszewski. Tomaszewscy *in Palat: Lublinensi.* Iacobus *Rothmagister Casimiri Regis vna cum Mathia Zamoyski & Nicolao Streikowski A.* 1471.

Iacobus *Capit: in Teczyn & Morauica.*

Charleski. Charlescy *in Lublin. Palat: Hi veri sunt Tomassewsczy: Ioan: Culinæ præfectus Reginæ Bonæ. Nicolaus in Wolinia ex Lubicka reliquit filios* 4. *filias* 3. *Ioannes filius eius dilectus filijs S. Cæs. Maiest: in lingua Latina, Italica, Hispanica, Germanica bene peritus. Simon suus Germanus in Curia Regis Galliæ aulicus & miles, vt rediit ad patriam ad extremum vitæ ad Zamoiscium miles Rothmagister, Sebastianus & Georgius reliquit Andream. N. Patruus horum Vexillifer Kijouień. semper auidus maiorum laudis & nominis in Aula & in exercitu clarissimus.*

Hieronymus *à Charlez Luccorien. & Caniouien. Capit: in cuius laudem ita Academia Zamoscen: ad Arma Monocœrotis.*

Quò, ter fauste tuis laribus Lechicoq; trioni:
Quò cursu tendis præperè Monoceros?
Non nobis rapière, tuis nec totus abibis.
Ad superos quamuis gloria monstret iter
Illa eadem in nostris nunquam delebile nomen
Imponet fastis, quo super astra voles.

Chmielecki. Chmieleccy *in Premisl: terra, quibus ipsa virtus præmium fuit. Stephanus Chmielecki Palat: Kiouien: cuius merita & laudem quidam in Epitaph:*

Ah lethi aduersum semper virtutibus vncum.
Ille ego pręcipiti funere condor humo.
Quem timuêre ducem lunatis agmina peltis
Fisus equo celeri cui scytha lusus erat
Quem magni heredem Rex iusserat optimus esse
Nominis, heu magni nominis vmbra cado
Ergo spe cessi, spem alijs ex asse relinquo,
Speret qui morsum non timet inuidiæ.

Reliquit filium tyrocinia in Aula Serenissimi Regis Wladislai 4. *virtute colentem. Chmieleccios in Podolia & nomine magnos & virtute referunt Epitaphia apud Predicatores in Camenetia Podoliæ.*

Braciewski. Bracieiewscy *in Premisl: terra.*

Isicki. Iziecy *in Palat: Lublin:*

Skokowski. Skokowscy *ibidem.*

Chroscieiowski. Chroscieiowscy *in Sendomir, Palat:*

Klonowski. Klonowscy *ex Rauensi terra.*

Piorouij *in Belzen. Palat:*

Kargonf-

Kargowſcij *in Mlawenſi diſtr.* Szerzenſcy *in Palat: Crac: Biecen: terr:* Waſniewſcij *in Mlauenſi diſtr.* Sochaccij *in Sendom. Pal.* Rutkowſcij. Skocewſcij *in Ciechanou. Fœlix Canon. Varſauien. & Confeſſ: Reginæ Annæ,* Lucas *Fr. Canonicus Poznan: Adamus Fr. reliquit filos Fęlicem Andream Iacobum, Albertus fr. quartus Roſa dictus. Omnes vt pietate, ita animi fortitudine glorioſi.*

Pokrziwniccij *in Ciechanouien: diſtr:*

Romanowſcij *ibidem.* Poſtruſcij *ibidem.* Wielgowie.

Bartoſzewſcij *ex Palat:Chelmenſi.* Bukowſcij *ex Mlauenſi terra.*

Gozimirſcij, *Petrum de terra Rauenſi Epitaphium Conſtantinouiæ apud P. Prædicatores virum virtute & fortitudine clarum refert.*

Pax mihi aratra tulit, mars me vocabat ad arma,
Semper eques nunc ſum ſordida maſſa ſoli,
Me fera mors hodie funeſta falce peremit.
Cras tibi, ſis cautus demet & illa caput.

Wilga, Adamus *Modernis temporibus in Luceorien: diſtrictu & Wolinia, eſt tenutarius multorum bonorum Ducum in Zaſlaw & Oſtrog, vir ad virtutem & pietatem pronus.*

BOZAWOLA ſeu VOLVNTAS DEI.

DELINEATIO.

Eſt ſolea alba, intra quam & ſupra quam ſunt cruces: ex Lubicijs etiam Armis ſunt, infra ſoleam verò luna ſubducitur cornibus ſurſum, coloris flavi, ſeu aurei. Campus eſt ceruleus, ſupra galeam tres pennæ ſtrutionis. *Bozawola ex Armis Lubic.*

ORIGO.

CVidam de Armis Lubicz, à Duce Masouiæ additio facta, eò quod hostilia castra latitantia, nocte inuaserit, fuderit, victoriam reportauerit. Eorum *Bielscius meminit Anno* 1190. Sed cui concessa fuerint non refert.

NOBILITAS VERA.

Indulgentia patrum segnes facit natos.

CVm blanda patrum segnes faciat indulgentia natos. Quibus facta est hæc additio ad Arma, nec parentum indulgentia potest amplius argui, nec is cui additio facta, in magnum nobilitatis nomen, non potest non adduci. Lego varias additiones ad Arma Pomian, gladium habent additum ad Wieniawa Arma, attamen quid virtutis inde colligatur *Bielscius sub Anno* 1278. *referat.* Armis Crucin additur Abdank. Sed lege rationem alibi. Similem controuersiam infero. Inter Eduardum Angliæ Regem & Philippum Valesium Franciæ Reges Corozetus habet. Eduardus insignijs Angliæ Leopardis, Lilia Francorum Regum adscripserat, qui cum à Philippo argueretur, illi sic Eduardus respondit.

Additio ad arma vnde.
Pomian additio.
Crucin additio.
Leopardus Anglor. Regis. Lilia Reg. Fr.
Regum de armis controuersia.

Rex sum, regnorum bina ratione duorum,
Anglorum Regno sum Rex ego iure paterno
Matris iure quidem Francorum nuncupor idem,
Hinc est armorum variatio facta meorum.

Philippus replicat:

Prædo Regnorum qui diceris esse duorum
Francorum Regno priuaberis atq; paterno
Matris vbiq; proles ius semper non habet vllum.
Succedunt mares huic regno non mulieres,
Hinc est armorum variatio stulta tuorum.

Varia igitur fuit ratio additionum ad Arma. Quapropter colendus est Euripidis in Inon.

Parcamus Viris nobilibus parcamus,
Malos autem, ut merentur respuamus.

Vestra additio hæc Lunæ ad soleam & cruces, magnæ virtutis & amoris priuilegia porrigunt. Porrigunt priuilegia veræ nobilitatis, Genus enim sui specimen honestum præbens, nobilis famæ honestatem comparat, dicebat Sophocl: De quo & Plaut: in Rudent.

Nobilis vigilare debet in honesto & fama.

Vigilare decet hominem, qui vult sua tempori conficere officia.
Nam qui dormiunt libenter, sine lucro & cum malo quiescunt.

FIRMITAS PERPETVA.

Solifera quid?

SOlifera Romanis inter arma fuerunt, narrat *Liuius* 1.*decad: lib:* 4 erat species lanceæ vel teli, vnde solifera quod solidum esset è

ferro

ferro telum nec quicquam haberet ligneæ materiæ admixtum, Galli vocant Gesum. Hinc colligitur fuisse hastas viriles, nam viros fortes & robustos Galli Gesos vocant. Dum considero vestra arma, video arma soliferrea, nam luna demonstrat solem, crux veriorem solem refert, nempè Christum, solea autem nuncupet, solidum ferrum, hinc existimo, animos soliferos, auguror posteritatem soliferam. Nam si quid rei, huius veri quid nominis Bozavola, hoc est voluntas Dei in nobis adimplebitur, soli ferrei; id est solidè ferrei, quod est, constantes, fælices, victores tam fortunæ quàm temporis eritis. Aliter vt Alexander Mag: cum vidit quendam adolescentem idem nomen cum ipso habere, & non eundem animum, dixit: Adolescens, aut nomen aut mores muta- to. Idem dicam, si degeneres eritis, & insigniorum nomen & insignia mutabitis. *Alexand. nomen & mores mutados vult.*

PRÆCVSTODITIO.

ISidis nauis Ægiptijs erat, id est Lunæ nauis, *Pier. Val. lib.* 13. *c.* 39. eo quod Nauigium in honorem lunæ coluerint. Vnde Sesostris nauim fecerat è Cedro 80. cubitorum deargentatam & deauratam intus & extra ait *Diodorus.* Hinc & Lunæ vectatio Idem *lib.* 55. *c.* 9. Pulchrè profectò aduecta est luna vobis, & crescens prout crux interna denotat. Laborandum vobis ne decrescat. Opes cum magnæ pereunt, dicimus in fumum abierunt. Adnotabitis igitur illud *Hesiodi: Quamprimum fumo properes clauum imposuisse, & ita vectatam lunam crescentemq; auspicaturi.* *Isis. Luna vectatio.*

FAMILIÆ BOZAWOLORVM.

Kosciminscij *in Vyssogrodensi districtu.* *Kosciminscij.*
Komorowscij *ad Ostrouie.* *Komorowscij.*
Iemieliccij *in Palat. Lomsensi.* *Zemieliccij.*
Cæteros adnotabis in diuersis Palat.

Bratczic.

BRATCYCZ seu CONFRATER. ALII OKSZA.

DELINEATIO.

Secures.

SVnt duæ secures decussatim coherentes, id est in modum crucis, vt acumen vnum dextrum aliud sinistrum occupet latus. Campo rubeo gaudent. Super galeam tribus pennis Strutionis splendescunt: Sunt qui secures portant, sed quia vnam in armis, alteram super arma, ideò differentia sunt ab his. Qui tamen Ascij non sunt, sed Oksicij.

ORIGO.

Nassa aurea.

Wirsouicius.
Mnates.

Suiatopelcus Bohemiæ dux occiditur.

In bello pacem acquirit.

VEniunt à Bohemia succedentes Nassæ aureæ à qua Wirsouiccij nuncupabantur. Est verò mutationis ratio, vt Papr. refert. Wirsouicius Gubernator Bohemiæ contra Mnatem Principem Bohemiæ moliebatur in Regno acquirendo. Mnates re cognita astutè vocat Gubernatorem, rem aperit, iubetq; vt se proprio gladio interimat. Oritur mox inter consanguineos seditio contra Mnatem, capiuntur illi, cæduntur, proclamantur. Tandem Ioannes Wirsouicius, Ducem Bohemiæ Suiatopelcum vita priuauit. Confugit inde ad Boleslaum Kriuoustium Principem Poloniæ, vbi postmodum incolæ Regno adscripti, quieti in pace, virtuti in bello consulebant. An. 1160. Dum Frideric. & Præmislus fratres contra Conradum arma movent Ratiborius Wirsouicius exercitum ex Polon. Friderico adduxit. Fauet fortuna, fiunt victores. Recipitur vt amicus Ratiborius. Sed vt cum memoriâ

moria antiqua, facta quoq; deleantur, insignia nassæ aureæ mutantur in secures decussatim sibi cohærentes; ob maius verò vinculum amicitiæ Fridericus Ratiborio euiternæ arcem inscripsit & consecrauit.

Secures pro Nassis.

FIDA AMICITIA.

REges Romanorum dum curruli sella vehebantur, præferebantur fasces virgarum, intra quas obligata fuerat securis, vt ferrum in summo fascium extaret. Admonebant vt conijcio magistratum, ne in iram sint procliui ac precipites, quæ si iam præcesserit, antequam fasces soluerentur, aliam sententiam inducant. Et ita vitia sanabilia & insanabilia conuenienter resecabant. Hic iam duas secures sed iam non ligatas fascijs video, attamen Romanis minus effusiores, cum cruce sancta fuerint ligatæ, quas disligare nefas. Constantinus Magnus post victoriam Maxentij Tyranni, in tropheum imagini suæ, signum salutiferum crucis adhibuit, erexit & inscripsit: *Hoc salutari signo, vero fortitudinis indice, vrbem vestram ex Tyranni iugo ereptam in libertatem vindicaui, senatumq; & Romanum populum, in pristinum splendorem restitui.* Ita & crux hæc ex securibus efformata subscribenda esset. Hoc est signum fortitudinis fœderis & pacis, hac cruce familia Wirsouiciorum è iugo erepta in libertatem processit id obtestor & conseruo. Hac fidam amicitiam cum posteris deuoueo, & fero. Quapropter celebre fuit illud *Cornelij Taciti. Vera amicitia inter bonos oritur, inter maiores proficit, inter optimos consummatur, morumq; constantia continuatur.*

Securis cum fascijs.

Crucis S. dignitas.

Amicitia vbi.

OMEN FORTITVDINIS ET AMORIS IN PATRIAM.

VIrum fortem & patriæ amantem, nec aliud sibi in bello iusto proponentem, quam præclare pugnando vincere, aut laudabiliter succumbendo mori: ramorum duorum decussatim sibi inhærentium veteres figurabant. Refert in Pier. Val. Collect. Palmæ videlicet, qua vsi sunt in suis victorijs vt patet ex picturis & nummis; cuius rationem Plutar. in Symposiac. Quia proprietas Palmæ est vrgentibus præmentibusque ponderibus non cedere, & cupressi funeribus destinatæ quod corruptionem non sentiat. Has secures licet, sed quia decussatim positas ac formis suis clarissimam familiam ornantes, vti in victoria præclares, & pro patria mori paratissimos denunciantes iam his donare laureis & supra vnam securim legere palma supra alteram, cupressus liceat ex quo liquido Ratiborius Virsouicius eas in se expresserit, aut vincere scilicet aut mori pro patria.

Vir fortis per palmas significatur.

Crux ex palma & Cupresso.

Palma & Cupressus victoribus data.

Secures cum ramis.

PRÆ.

PRÆCVSTODITIO.

Bos non occidendus. Sacrificans fugit. Securis ad aram: Securis in iudicio. Amicitia non rumpenda.

LEx Athenis erat, qui bouem occideret capite plectetur. Quare Athenienſium Eretheo Regnante, dum quodam die ſacro bouem occidere neceſſe eſſet, vt lex dignitatem haberet, Sacerdotem mactato boue, & relicta ſecuri ad aram, protinus fugere conſuluerunt, quod ne impunitum foret, conſtitutum eſt, ſecurim in iudicio ream ponere. Amicitia contracta cum non ſit aliud quam æqualitas animorum *ut Diogenes in Laert:* nec ioco nec neceſsitate rumpenda eſt. Amicitia enim iuxta Ariſtotelem, eſt anima vna in duobus corporibus habitans. Quapropter vitia, quibus honor amicitiæ obfuſcatur, euitat & fugit, & hæc *Petrus Bleſen. in lib. de Amicitia enumerat.* Iracundia, Inſtabilitas, Suſpicio, Garrulitas, Ergò ſecures cruce fidelitatis, pietatis, religionis conſignatas, horum fuga conſeruate, ac acceſſum ad amorem patriæ dirigentes, fortitudinem colligite, ſic nullus erit qui ſecures veſtras obiurgarit.

Amicitiam rumpunt.

FAMILIA BRATCICIORVM.

RAtiborius Wierſouicki, *Anno* 1160. *Cui Præmislaus Pryndam arcem ad Bauariam ſpectantem contulerat.* Dubrauius in hiſt. Bohemica. *Alij deſcendentes ab eo Okſicij vocantur, & ſecures tranſpoſuerunt. Quare alio loco de Okſſa dicemus Armis.*

Okſſa.

Bozezdars.

Deus fauens.

BOZEZDARS SEV DEVS FAVENS.

DELINEATIO.

Crux cum liliis nigris.

EST crux lata, intra cuius terminos ſunt lilia nigra, ſuper galeam eſt cauda Pauonis, intra quam, eadem apparent arma.

ORI-

ORIGO.

Anno 1442. regnante Wladiſlao Iagellonide ſub coronis & ſceptris Poloniæ & Vngariæ, Georgio Nigri iuxta Bielſcium, dicto Szworc zincolæ Cracouien. iuxta Paproc. conceſſa, ſed quæ eſſet cauſa monens, tacent, at forte ciuilis, de qua Poeta: *O ciues ciues, quærenda pecunia primum eſt.* Hic tamen Budzini gratus ex ſtrenuitate Regi. Sed cum nemo ſua ſorte contentus, iam degenerari in aquilam & hic cogitauerat. Quapropter Deum fauentem ſibi inuocabat. DEVS FAVEAS.

Szworcz.

Nemo ſua arte contentus.

INTENTIO PRINCIPIS IN CONFERENDIS ARMIS NOBILITATIS.

Philipp. III. Hiſpaniarum Catholiciſsimus Rex filio ſucceſſori iam morti proximus, inter cætera monumenta crucis imaginem porrexit dicens. Hanc tuus proauus, Carolo parenti meo, & ille mihi donauit: hanc ego nunc tibi pro teſtamento lego, hanc tanquam Rex Chriſtianus veneraberis, & in illius conſpectu mortalitatis tuæ recordaberis, *Iul. Bel. in Laur. Auſtri. lib.* 5. Simile intueor magna ex parte, dum ad hæc arma oculos fero. Data enim ſunt in perpetuum teſtamentum & decus futuræ familiæ Sworcz. Sed qua intentione aduertite. Data eſt crux ſplendida, ornata lilijs, vt ſi ſplendenti virtute coruſcantem reddidiſſent, ſint illis hæc arma in arma & tutamen, ſi autem adornati tanto honore marceſcerint, vt nigra hæc ſunt lilia, etiam crucem hanc albam, nigredine in memoria mortalium obducent. Reddens enim malum pro bono, non recedet de eius domo malum, *Prouerb.* 17.

Hiſpaniarum Rex filio crucifixum legat.

Arma cur dantur.

Non reddat malum pro bono.

OMNIS HONOS A DEO, qui ſoli debetur virtuti.

Digna eſt ſententia memoriâ æternâ: *Dimidium facti qui benè cæpit habet.* Sed dignior eſt hæc: *Finis coronat opus.* Verùm res nouæ, vix prima dignitate gaudent, cum varios effectus res ſemper habet. Et ratio eſt, inquit Mimus, quia fortuna cum blanditur captatum aduenit. Hinc *D. Paul ad Timoth.* 1. *cap.* 2. *Milita bonam militiam, retinens fidem & bonam conſcientiam.* Quaſi diceret, eò enim ante omnem fortunam, veſtra fortuna ſemper proſpera initia habebit, quæ vllum finem glorioſæ famæ, nominis, ac proſperitatis, capeſſet. Sed alia vobis ô Sworcij, ſors ominata eſt cæli; & quæ arma veſtra clarè exprimere nequibant, hoc cælum apertè in vobis demonſtrabit citatum honorem, citiorem mortem. Albus color eſt ſymbolum vitæ, niger ſymbolum mortis. Vnde Terent. *Notata nigro lapillo.* Hoc alba crux, hoc nigra lilia volebant. Defecit in te lux crucis atra morte, ſicut in te inchoata fuit. Hoc ſi odore graui, vel ſuaui Dij ponderent.

Sententia æterna memoriæ.

Albus color vitam, niger mortem.

O tutos satis hos ciues populumq́; beatum
Queis velut in patrio fas habitare sinu.

ADMONITIO.

VT Dij similium conatus, albo lapillo notent: oculos ad Dauidis melos dirigite, quod in timore Domini sancto, & in iuditijs eius custoditis, est retributio multa. *Psal.* 18. Vnde *Tertull. in lib. de Pudicitia, de vitioso temporum statu, supra* 1. *Ioh. cap.* 5. *Totus mundus in maligno positus est.* Hac admonitione cauet, optima virtutum omnium & assequendarum & conseruandarum ratio est, si natura præstruxerit, si disciplina persuaserit, si censura compresserit, siquidem omne animi bonum aut nascitur, aut eruditur, aut cogitur. Sed vt mala mala magis vincant, quæ vltimorum temporum ratio est, bona iam non nasci. Ita corrupta sunt semina, nec erudiri, ita deserta sunt optimarum rerum studia, nec cogi, ita exarmata sunt iura. Hæc ille.

Virtutes quomodo fiunt.

Defectus virtutum.

LINEA FAMILIÆ.

H*Æc in filiabus Cracouiæ remansit, ex quibus Pernusij & alij Ciues Cracouij processerunt.*

Brochwic primò.

BROCHWIC Primò:

DELINEATIO.

Ceruus cum corona.

ESt ceruus rubei coloris in campo albo, tenet coronam super collum auream, super galeam Pauonaceæ pennæ.

ORIGO.

EX Germania in rRegnum venêre, vt quidam asserunt. Sed modum, personam non referunt.

BONVS

BONVS ODOR FAMÆ.

AGatoclea Syracuſanorum Princeps, dum venabatur ceruum & interfecerat eum, circa collum inuenit torquem aheneam ſuper inductam pelle, cui inſcriptum erat: Diomedis Artemij, quem Princeps magna veneratione Diannæ conſecrauit. *Pier. lib. 7. c. 15.* En modo alium ceruum & cum torque de auro, & qui vtebatur illis mox Dijs conſecrandus erat. Obducta eſt mortis tela Sobkorum memoria, nam & ceruus licet viuacitatem & tempora ferat, attamen terminanda. Sed licet domus ac familia tranſijt, odor tamen bonæ famæ remanſit. Vir enim bonus multis in locis ſalutaris eſt, ait *Menand.* Hinc Auguſtus Cæſar deuictis Antonio & Cleopatra in Ægypto, Alexandriam ingreſſus eſt, vbi Alexandri Magni corpus inuiſit, quod & verborum bonorum proſecutus eſt honore, & coronam Regiam deſuper relinquendo, floribus ſepulchrum conſperſit, & abijt. Cum verò animaretur, vt & Regum Ptolomeorum corpora videret, reſpondit: *Reges ſe non mortuos videre voluiſſe. Fulgoſ. lib. 2. cap. 5.* Eadem fama ſuperſtes manet, licet demortui veſtri cerui. Vbiq; corona & aurum, famam dignam coronari, & aurum famam auream referebat, dum aurea roſa à ſummis Pontificibus, Regibus & mundi Monarchis mittitur, quid refert? quid poſtulat? famam auream, protectionem aureæ Chriſtianitatis, & defenſionem S. Fidei & Eccleſiæ. Cum Zeliſlao Bylinæ aurea manus à Boleſlao III. Polon. Rege addita in inſigniorum perpetuum decus, quid refert? Famam & auream. Aurum te oſtendit, vel de ſanguine Romano cretum, vel continuum victorem, & Ducem Leonem. Non enim quid iam exitij ſuſpicari licebit ex ceruo, ſi auro coronatus triumphat.

Ceruus cum corona & inſcriptione.
Familia tranſit, fama manet.
Alexandri corpus honoratur corona & floribus.
Reges nō mortui qui?
Aurea roſa.
Aurum quid ſignificat.
Manus aurea

ADMONITIO CERVINA.

PLacilla Theodoſij Imp. Conjunx tali ſermone maritum compellabat. *Conſiderare te oportet quis ante fueris, & in quem locum te euexerit vniuerſitatis conditor, & ſic eum qui tibi vt fideli miniſtro Imperium commiſit, ritè decenterq́; coles.* Niceph. lib. 12. c. 42. O dignam coniugem. Sumo admonitionem ceruinam quam cuiq; naturaliter offert, referente Lucretio.

Naribus alipedes vt cerui ſæpè putantur
Ducere de latebris ſerpentia ſecla ferarum.

Decet enim virum, vt morum impuritatem corrigat, ſcelera eluat, prauitatem emendet, eodem interprete dicente.

Veridicis hominum perpurget pectora dictis,
Et finem ſtatuat cupidinis atq́; timoris
Exponatq́;, bonum ſummum quo tendimus omnes.
Quale ſit, atq́; viam commonſtret tramite paruo.

Vxor Imper. quomodo monet maritum.
Ceruina admonitio.
Ceruus ſerpenses educit è latebris.

Qua possimus ad id recto contendere cursu,
Quidue mali immineat rebus mortalibus olim.

Hoc enim est maleficum serpentem qui clam in insidijs excubat è latebris extrahere, extractumq; interficere, interfectum deniq; deuorare, & sic viues sempiterno æuo.

FAMILIA BROCHWIC PRIMO.

SObkowij *de Szuleiow alij notarunt familiam suam.* Christophorum Sobek & Stanislaum 1544. *exemptiones de arce Solecz litteræ Korij cinsciorum habent. Erat vnus ex illis Capit. Varsau. qui Radziuilio filiam in vxorem, alteram Ciołko dederat. Alter erat Castell. Sendomir. & Thesaurarius Regni. Reliquit filios tres, filias tres.*

BROCHWIC Secundò.

ESt ceruus sed sine corona super collum.

OMEN.

Formido sublata.

Cor ceruinum. AChilles apud Homerum *Iliad: lib:* 1. ignauiam obijciens Agamnenoni, eum ceruino corde præditum obiurgat. Verum oppositum fabulantur etiam Poëtæ, dum Herculem ceruum enecantem multa artificum opera proponunt. *Hercules ceruum enecat.* Et ne quid veritatis fundamentum, ex figmento solo lumen decusque habeat, *Servium Tullum* eiusque

ædem

ædem *Dianæ* consecratam, Idibus Aug: celebrem, cum Ceremonialibus inducere non est, cur vereamur, ibi enim ara ex cornibus ceruorum erat, ceruorumque capita, valuis & parietibus affigebantur, ac post modum in nummis cum simulachro *Dianæ* cerui sculpebantur, vt iam cerui non servi, nec contra serui, non cerui, sed Gerui, seu fortes, solertes, audaces, nomen & omen habeant & ferant,. Quapropter Romani munitionem ac defensionem castrorum meditantes & prouidentes, Cervos ad inuenerunt, vt *Demost: lib:* 10: *Antiquit:cap.*16 refert. Erāt autem Cerui stipites, cornicula eminentia habentes, quibus ad commissuras pluteorum, hoc est crassorum asserum atque aggerum vtebantur, ad impediendum ascensum. Non igitur mirum erit, tantam subsequi debere fortitudinem quantam cessisse constat formidinem; Heroici animi *Spartana mulier* hoc in se declaret, de qua *Plut: in Sed Lacon:* Quinq; liberos vno prælio amiserat, quæ antequam novisset, venientem quendam inde perquirit, quo in statu rerum summa versaretur? Respondente illo, filios tuos omnes perijsse, dixit: Malo tuo fato, hoc à te non petij, sed vt patriæ res se habeat? Cum is postea subiunxisset, Pulchrè omnia se habere. Lugeant ergo miseræ, inquit, ego Victrice patria beatam me esse iudico. Cogita velim quæ qualisque formido de vita liberorum sit in muliere, & vide quod quanta esset ante formido, tanta sit nunc oportet fortitudo. At quoniam propria experientia fidelior, sublatam in vobis omnem formidinem, sumpta proportione à subducto exemplo ita declarabitis, memoriæ proditum de Germanis, quod pudicitiam vxorum ita probassent. Infantes recens natos scutis impositos in Rhenum deferebant, si mergerentur, vxores adulterij conuincebant, sin supernatarent, infantes pro suis agnoscebant: *Hinc Claud: in Rufin: lib:* 2.

Dianæ ara nibus ornata & capitibus ceruorum.

Cerui munitiones castrorum.

Animus stabilis & inuictus mulieris.

Filiorum legitimorum probatio in scutis.

Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus

Igitur sublatam formidinem vmbra cerui descriptam, scuto, & bello, in Campo & fluvio, probate, ostendite.

DOMICILIVM PIETATIS AC TIMORIS DOMINI.

CVm ne dum Mares, sed & fœminas ceruas, non sine cornibus alicubi esse, vt *Pier. Val. lib.* 7. *cap.* 12. ostendit, quæ cum sint difficilimi partus, vt *Iob.* 34. audito tonitru præ timore pariunt: licuit, pietatis domicilium, ac timoris diuini, in familia vestra fundare. Ita enim *Psal.* 28. erudimur. Vox domini præparantis ceruos, vbi text. hebr. ceruas, ex addito, aialoth. quod fæmininum est ostenditur, Græcum enim elaphos vtrumque signant, & ceruos & ceruas. Vox ergo Domini obstetricans, id est parturire faciens peccatores, (qui difficilem

Pietatis Domicilium.

Cerua cornuta.

Cerua difficile parturit.

Tonitru audito cerua parturit.

Peccator non conuertitur nisi ad tonitrua.

cilem ceruarum instar, spiritualem conuersionis fœtum emittunt, nisi videlicet audita terribili de iudicio & inferni cruciatibus conditione quasi tonitru quodam audito conuertunrur, sicut in *Isaia*. 26. in persona illorum dicitur. A facie tua Domine concepimus & quasi parturiuimus & peperimus spiritum salutis) quod in vobis iam locum non habet; quia feritas Cerui, in vos homines translata, ipsum decorum ac salutiferum vobis intulit, pietatem scilicet & timorem Dei, eorumque domicilium fecit. Vt iam partus vester spiritualis non tonitruorum ac magnorum miraculorum auxilio sed sibillo dulcis & levis auræ, ceu ab audientibus, & obedientibus proferatur, Hoc profectò *Prou*. 5. ostenditur de hominibus pys. *Ceruus amicitiæ & gratiarum pullus fabuletur tecum Cerua charissima & gratissimus hinnulus, vbera eius inebrient te in omni tempore: in amore eius delectare iugiter.* Vt verò radicatum domicilium pietatis ac timoris Domini in vobis permaneat. Illud *Arist: lib*: 9. *de Nat*: *Animi mentibus agitate. Ceruus cum aures demiserit, insidias non sentit & capitur, cum verò eas intenderit, & arrectas tenuerit, facile insidiarum admonetur.*

Spiritualis fœtus ad sibillum auræ.

Ceruus surdus Aures demissæ.

LINEA FAMILIÆ BROCHVIC SECVNDO SEV CERVI SINE CORONA.

WIctor *sub montibus Vngariæ clarus titulis, & honoribus.*

Worakowscij *in Cracou: Palat. & Præmistien. graves scientia, & periti in iure.*

Kącij à *Czehow*. Eustachius *in Prussia exactor Conributionum Regni, & iudicio præclarus.*

Polomscij. Grabanij. Szalowscy.

Dobrociescij *Rothmagister Sigismundi III. Regis.*

Bruskowscij.

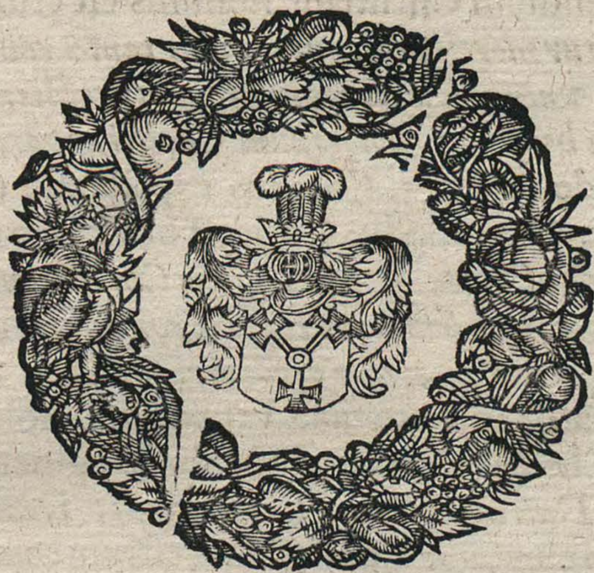
Paleccij, Philippus, Seuerinus, Sebastianus *cum Illustrissima Familia iuncti Zebrzydowsciorum.*

Orzelscij. Alij quoq; in diuersis Palatinatibus inueniuntur.

BROD

BRODZIC.

DELINEATIO.

SVnt tres cruces coloris flaui, in campo rubeo, ita dispositæ, ut cruces duæ sint sursum, vna deorsum, omnesque Spheræ campi rubeæ, quasi ibi radicatæ fuerint, tangendo exprimunt. Super galeam verò in corona sunt tres pennæ Strutionis. *Cruces tres in campo rubeo.*

ORIGO.

AD *Annum* 1058. *ait Papr. in Nido:* in Regno concessa fuerunt, viro sic cognominato à Barba prolixa Brodzic, dum in bello contra Iacwingos pro Casimiro fortiter pugnaret. At in stemmatibus Brodzic arma à possessione Brodij refert, dum Comites Sueborium Suentoslaum, Christinum hæredes fratres germanos nominat de Brodi ad An. 1106. Sed interstitio temporis tanto, variæ fiunt denominationes. Eorum meminit Bielsc. sub Sigismundo primo An. 1616. Vbi luctam Radziminscij cum Bohemo Steblic in conspectu Imperatoris refert. Dlugossus genus Polonicum prouidum in Masouia propagatum ponit *Brodzic cognominatus à barba prolixa*

FAVSTVM OMEN.
PRÆSIDIVM DIVINVM.

SI quando mater hominum nutritur in siluis, si aer inuenitur in cauernum terris, si monstrum conspiciatur in sublunaribus, omnia hæc nec sine causa, nec sine admiranda: At crux sancta primas tenat, hic admirationis causas. Conuenientius namq; gladium reperiri in campo, quàm crucem: nam aampus militi, crux debetur Ecclesiæ. Enimuerò vt pennæ strutionum, nec Ecclesiæ aduersantur, nec campo indulgent, sed illis & Ecclesia admiratur, & mundus fauet: Ita & crux *Crux præsidium diuinum.* *Crux ab Ecclesia in campo.*

sancta, licet sit Ecclesiæ, tamen à Tyaris & infulis, etiam in campos euocatur, vt sicut non est terra sine campo, ita non securitas sit sine cruce. Totum enim præsidium Christiani hominis est crux. Vt *Cypr. serm. de Nat. Non timetur mortis periculum, vbi tantæ reuerentiæ conspicitur signum. Etiamsi vniuersæ legiones in arenam prosiliant, & totas gehennæ flammas iaciant in homines, vbi signum Christi apparet, omnia iustorum fient in tuto.* Vnde Marc. 5. Christus expellendo dæmonem quærit: Quod tibi nomen? Respondit: Legio. Tota Legio expugnare non potuit. Optimè *Ambros. serm.* 43. *In hoc signo Christi omnium rerum est prosperitas. Qui in hoc signo seminare cœperit, vitæ fructum consequetur æternæ. Qui in hoc signo iter facere aggreditur, ad cœlum vsq; perueniet.* Hinc Carol. V. Imperator in Tunetana expeditione solicitus de Palemarcho, vexillum Christi in cruce pendentis imaginem hominis in altum sustulit dicens: *Dux noster erit: Rex Regum: Dominus Deus exercituum.* Corozetus in eius vita. Cum igitur vestrum campum crucibus vallatum cernitis, præsidium singulare Dei vobis proponite. De quo Psal. 86. *Gloriosa dicta sunt de te ciuitas Dei.* Quod expendens Bruno in *Dedicat. Eccles. cap. 6. ait. Et quæ gloriosa? Memor ero Rahab & Babilonis scientium me.* DEVS VESTER ERIT VOBIS VIRTVS.

Crucis S. virtutes.

Crucifixus obit vicem Ducis.

ALIVD.

EXPLORATA GRATIARVM ACTIO.

Regnante Casimiro Poloniæ Rege, Machometus Turcarum Imperator, pro Dragulio Palatino Dacorum, contra Stephanum Moldauiæ Palat. centum viginti exercitus numerati millia, vltra Danubium transmiserat, refert *Bielsc. lib. 4. fol.* 459. Stephanus subsidio Bucaciorum, ad fluuium Berladi, Deo promouente bellum, 100. millia Turcarum fudit, peremit, ibique in gratiarum actionem omnipotenti Deo & Victori, tres cruces è lapide efformauit, erexit, ipse quoq; ieiunium quatriduanum Domino consecrauit. Ita & Regem Poloniæ Stephanum Batorium victis Gedanen. fecisse nouimus, qui hæc quoque inscribi iussit. *Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo sit gloria.* Exploratam igitur gratiarum actionem Deo & Creatori suo, in vobis deducere non grauabor, quos tot præsidijs ac testimonijs sacris, circummunitos ac testificatos conspicio. Illud igitur *S. Chrysost. in Tract. de Symbol. satagite. Admoneo vos vt Domino semper benedicatis, si venerint mala benedicite, & dissoluentur mala: si prospera venerint, benedicite, & perseuerabunt bona & prospera, optima enim beneficiorum custos est ipsa memoria beneficiorum, & perpetua confessio gratiarum, vt idem Chrysost. super Matth. hom.* 25.

Crucis gratiarum actionem docent.

Stephan. Woywoda 100. millia fudit Turcarum.

Cruces tres erexit in loco pugnæ.

Stephani Regis Pol. crux victis Gedan.

Gratiarum actio semper dicenda.

ALIVD.

RELIGIONIS VIGOR.

Quoni-

QVoniam tres Cruces non rubeas sanguine, sed colore subaureo video, ac familiares fuisse Mazouiæ incolis ex scriptoribus colligo; datas pro fidei ardua existimatione (prout zelus illorum vsque modo inuincibilis in fide, ardensq; affectus testatur) teneo. Nam sicut apud Deum plus habet loci, qui plus attulit, non argenti, sed fidei, vt *D. August. lib. de Ouib.* refert: ita apud homines fide nil maius esse potest, sed nocens est in quo succumbit fides seu veritas, vt dicebat *Cato.* Verùm pedem referendo ad propositum, sit ne fides in vobis politica, in Regnum & Regem, sit ne diuina, in Ecclesiam & cœlestium Dominum, sit ne vtraque: sic assero ne cessero. Attamen concludendo quid velim attendite. Apud Regem Midam, vidit aures asininas barbitonsor, vt taceat remuneratur, sed quoniam nullo adustior lingua quàm secreto, in quodam campo libenter arundini concredidit. Midas habet asininas aures, vox illa & sibillus factus inter arundines, echo, facto vento resonuit clarè. *Midas habet aures asininas.* Cum igitur religionis ac fidei in campo vestro, & familia, sacra signa concredita teneatis, consentaneum erit, vt hac fama religionis ita sitis celebres, vt si in aliis eius laus peregrinatur, in vobis hospitet. Qualem in normam *Oros. lib.* 12. Emanuelem Portugaliæ Regem, qui seditiosis regnum Castellæ offerentibus respondit, ponit. *Nunquam vllum additamentum Imperij, fide & officio antiquius me habiturum scitote.*

Crux religionis signum.

Fides non violanda.

Midas aures asininas habet proclamatur, & quomodo.

Emanuel Portugaliæ Rex.

Imperij additamentum.

PRÆCVSTODITIONES.

1. SIc. de Amicitia: *Fructus ingenij, virtutis, omnisq; præstantiæ, tunc maximus capitur, cum in proximum quemq; confertur.* Quod & *D. Gregor.* in quadam *hom. super parab. talenti innuit. Habens intellectum, curet omninò ne taceat, habens rerum affluentiam, à misericordia ne torpescat, habens artem qua regitur, vsum ipsius cum proximo partiatur, habens loquendi locum apud diuitem, pro pauperibus intercedat, talenta enim sunt quibus negotiandum est.*

Virtutis fructus vnde.

Proximus iuuandus.

2. L. Crassus Orator Cn. Domitium atauum Neronis Cæsar. audiens quod Ænobarbus diceretur, addidit: *Non esse mirandum, quod æneam barbam haberet, si esset os ferreum, & cor plumbeum,* Sueton. *in Ner. cap.* 2. Maximum verò miraculum erit pijs sacrisq; hominibus, si crucibus sacris insigniti, ob gratiarum actionem Domino debitam, neglectam, cruciatibus deuolueremini: *O negligentia crassa!*

Ænobarbus cur.

3. Dictum Triumparæ Regis Cocin. *Vitæ spatium breue ac definitum: perfidiæ autem macula sempiterna est.*

Perfidiæ malum.

LINEA FAMILIÆ BRODZICIORVM.

BRoda. *Rothmagist. Casimiri Primi Regis Polon.* Radziminscij. Matthias *apud Ducem Masouiæ Zemouithum Marschalcus,* 1382.

Mathias *Palat. Masouiæ* 1400. Ioannes *Castell. Warsau. Dux exercituum Masouiæ.* Ioannes *filius Ioannis Rothmag. fælicissimus contra Walachos, Moschos & Tartaros.* Bartholomæus *Varsauien. Pincerna.*

Radziminski. Stanislaus *Radziminski, alij Ioannem dicunt, Castell. Zakrocimeń. Capit. Liueń. & Caminen. in aula Regis Augusti educatus, demum Rothmag. in Moschouia, & tempore interregni, à Nobilibus Palat. Laueń. electus (mortuo Palat.) fuit. Sub Stephano Rege Thesaurarius Regni. Erat tantarum virium, vt nullus luctatoribus eo præstantior. Equum indomitum auribus detinuit, & mansuetum reddidit, quod sex viri non effecerunt.* Konieccij *in Sendomiriens. Palat.* Zawaccij *in Wisogroden. Palat. & in Podgorze, Sebastianus vir scientia & conscientia clarus, cum Zdziarska reliquit prolem.*

Koniecki. Zawacki. Zochowski. Sierowski. Kliczewski. Bonikowski. Politowski. Radomski. Kurzątkowski.

Zochowscij *in Ciechanou. districtu Capitan. Piotrkouien. cum Podoska reliquit Nicolaum & Prebislaum.* Sieromscij *in Plocen. Palat.* Kliczewscij. Bonikowscij. Politowscij. Radomscij. Kurzątkowscij. Alias domos lector notabit.

BROG, alias LESZCZYC.

Aceruus frumentarius, vel operimentum acerui frumentorum.

DELINEATIO.

Aceruus frumenti vel cooperimentum eius.

Est antiquus vsus conseruandi frumenta demessa in suo stramine in Polonia, inter quatuor columnas, duabus rectis lineis disposi-

tas,

tas,ita vt quadrangulum rectum efforment: supra quas desuper est cooperimentum à cœli iniurijs defensorium quadratum, suis angulis, singulas columnas amplectens, protensum in formam spiceam, altitudinis proportionatæ. Tale igitur conseruatorium & cooperimentum frumentorum, in Arma Nobilitatis cesserunt antiquitus, at colore dissimilis,columnæ enim sunt albę,cooperculum flauum,campus rubeus, super galeam in corona pennæ Iunoniæ auis, intra quas eadem Arma.

ORIGO.

DŁugossus in Regno acquisita fuisse refert, at primis fere temporibus Regni. Eorum sub Boleslao audaci meminit *Bielsc*: vbi de hac familia successorem Stephani de Armis Ascia, Petrum Archiep: Gnesnen: de Armis Aceruorum *Anno* 1068. *refert*. Verisimile autem est, Virum cui primitus talia insigniorum collata fuere, & probatissimæ fuisse vitæ, & domui suæ optimæ prouidentem, vt quasi Philemonis dogma complexus fuisset.

Iustissima hominibus possessio est ager: *Agrigulturæ fructus.*
Ea enim quibus eget natura, profert abunde
Triticum, oleum, vinum, caricas, mel,
Argentea autem vasa atque purpura,
Ad tragedias vsum habent idoneum, non ad vitam.

Sed hac missa verisimilitudine quam *Bielsc*: *refert*, non hanc singularem fuisse occasionem, horum Armorum satis constat: cum arma, ac Nobilium libertates, cum sua dignitate, nisi Heroicis animis vel factis, vel heroica concernentibus, donare consuetum esset. Quapropter non ita ingenium in agri seminatione, quam fructum seminationis considero; quod aut metentibus hostilium capita, aut peste & fame ad sanguinem laborantibus, panem subministrauerit, aut vt prouidum se in necessarijs vitæ, ita prouidum & in necessarijs bellicis ostenderit Principi & præstiterit. Vt sicut ex vtroque dicitur quis Cæsar, ita ille ex vtroque vir. Quapropter *Papr*: in stemmatibus Nobil: Polo: probato militi & viro rei militaris industrio data fuisse narrat. *Paproc*: in Nido clarius de origine Leśczyc dicitur ex nomine militis sic dicti, quem Princeps iratus vomere potius quam gladio occupari coegit. Hic Regis filium sub aceruo pane vescit, à quo & ditatus fuit, Vnde Leśczyc dicitur quasi à Lesconibus Polo: primis.

Vide Arma Aceruorum.

Leśczyc cur.

DOMVS PANIS.

LIcet nunquam satis dicitur quod nunquam satis dicitur, attamen quibusdam remedia monstranda, quibusdam sunt inculcanda, *docet Seneca Epist*: 27. Vtrumque igitur in vobis fabulando DOMVM PANIS benedictione omnipotentis Dei exopto. Quid *Domus panis.*

 enim

Grana in vnū duo millia.

Petrus Wiß Episc. Crac. & Posnan.

enim eſt aliud ſtemma veſtrum, quam domus panis? Habet Petrus Martyr Hiſpaniolam noui orbis deſcribendo, tam ingentes ſpicas frumenti exiſtere, vt duo millia granorum ſingulæ contineant, additque miraculi gratia, quod ſatum menſe Februario, exitu Martij meti poſsit. Vberior eſt domus panis veſter fauendo Domino. Quare illuſtriſsimum ac Reverendiſsimum olim Epiſc: Cracou: & Poſnanien: Chriſtophorus Kanicki Petrum Wiſz Armorum veſtrorum lumen referendo ita habet.

In terra ſancta Wiſſus Sinodisq; duabus
Promouit patrij nomen abunde ſoli.
Prodigus in viduas & egenos, templa ſcholasq;
Vnde Patris nomen promeruitq; Pij.

Ager eſt virtutis magiſt.

Diuitiæ ſine auro non nocebant.

Opes in pectore.

Et quoniam non in ſolo pane viuit homo ut docuit Chriſtus ſed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Domum Patris ſpiritualis in vobis denuncio. Hoc etenim aceruus longe præſagebat, vt ait Menander in Ploca. Eſt ſanè virtutis & vitæ magiſter ingenuus, cunctis hominibus ager. Nec aliud Xenophon habet in Oeconomicis dum ait. *Quam Pulchre ille quidam qui agriculturam aliarum artium parentem atq; nutricem appellauit: qua benè habente, cætera valeant: neglecta vero, terra mariq; iacent omnia.* At forte quæres? Cur potius domus panis non auri? *Vt enim eſt viuendi Pater hominibus Ager, ita ſolus nouit abſcondere paupertatem* dixit *Amphides. DOMVM PANIS pronuncio, quia terreni agri prouentus, dum aurum abſit, non ſic hominem à regno cœlorum excludunt.* Hinc licet Abraham & Iob, haberent diuitias, quia eis aurum abfuit, ceteræ diuitiæ illis non nocuerunt. Quare *Chriſoſtomus hom: 12. in Epiſt: ad Timot.* opes illis non in auri argentique talenetis, ſed in pectoribus eraſit. Quæ profecto diuitiæ & innocuæ & diuinitus permiſſæ ſunt. Vnde ſapientibus Salamon in oratione ad Dominum: *Paupertatem & diuitias ne dederis mihi, ſed tantum victui meo des neceſſaria.* Igitur domum panis in refectionem corporis & animæ firmet in vobis confirmetque Dominus.

SACRAMENTVM SALVTIS.

Sacramentū ſalutis ſub vmbris.

Qui Deum colit ſub vmbris, manifeſtè Deum videbit.

MAximum Sacramentum Salutis *Luc: 2.* expreſſum habemus, quo maius fieri nec cogitandum venit. *Virtus altiſſimi obumbrabit tibi, ideo & quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur filius Dei.* Elicio aliud ſacramentum ſalutis ex hoc principio: nempe, qui occultum hunc Deum, & ſub vmbris coluerit, manifeſtisſimum illum videbit, hoc enim ex tali antecedente *Orig: hom: 2. in cant.* elicuit & ſubiunxit. Ego puto ideo & Natiuitatem Ieſu ab vmbra cæpiſſe, non in vmbra, ſed veritate finitam. Cum recolo igitur veſtra

ſtra

ſtra Arma, & quoddam vmbraculum eſſe video, & ſub vmbris his, quoddam Sacramentum Salutis aut ſalutare contemplor, vt quaſi ſecreta quadam admonitione vobis id quod *Origenes proſequitur* recitetur. Fac igitur vt poſsis capere vmbram eius, & cum vmbra fueris dignus effectus, veniat ad te corpus eius. Tale ſacramentum executi ſunt familiæ veſtræ complures, at præcipuè Stephani de Armis Aſcia Archiep: Gneſnen: ſucceſſor Petrus, aliuſque iam nominatus Epiſc: Crac: & Poznan: Petrus Wiſs: Ad tale inuitabat Dominus Sacramentum *Apoc:* 2. *Vincenti dabo manna abſconditum*, & poſt illud *dabo illi candidum calculum & nomen nouum*, quod explicando *Richar. Victor. lib.* 1. *Apoc. part.* 2. *cap. In calculo candido nouum nomen ſcriptum dabit, quia diuinitatis ſuæ notitiam, nunc à nobis valde remotam, nobis manifeſtabit.* Innuit non mediocri argumento, quod videbunt Ieſum in gloria, qui illum modo ſub Sacramentorum vmbraculis digne venerantur. Quapropter vt ſtimulis veſtris verax calcar adhibeã Wenceſlaum Bohemiæ Regem in exemplum proponam. Hic ex ſummo ſalutiferi Sacramenti Euchariſtiæ ſanctoque amore, ad palatium terram habuit, quam ipſe quotannis coluit, ſeminauit, collectoque tritico excuſsit, in farinam redegit, totamque ad conſecrandam Euchariſtiam accomodauit. Itidem habuit Vineam, quam ipſe curauit, ac ad ſacrificium expoſuit. *Author Manip.* Regum Svetiæ & Poloniæ in *Sigiſm.* 3. *Regis celebritatibus.* O dignum Principem ac vere dignum, vt Sacramento ſalutis in æuum letetur, fruatur. Habebat neſcio quo lumine doctus, antiquis ſacrificulorum obſeruator vt *Feſtus memorat in officio.* Primitias & Calpar Primitias, dum fruges præmetebatur ad ſacrificium. Calpar cum vinum primum ad idem præmebat. Ita *Att. Bell. in vita priſc.* Etiam vos via quadam occulta, at ex centro Nobilitatis veſtræ, ad quoddam Sacramentum Salutis obſeruandum aptisſimè mouent hæc veſtra inſignia.

Nomen nouum poſt manna.

S. Euchariſtia amor & honor.

Venceſlaus Bohemiæ Rex præparat manibus ſuis vinum & farinam ad altare.

Calpar. Antiqui primitias vini & tritici demetebant ſacrifiandum.

CORONA FORTITVDINIS. ET HONORIS.

Corona fortitudinis.

VArias coronas fortitudinis & honoris præſentisſimas fuiſſe plurimi ſcriptorum teſtantur, verum inter alias gramineas lego nobilisſimas, quæ dabatur eis, qui ab obſidio aliquos liberaſſent, nulloque herbarum vel graminis delectu, ſed decerptæ in loco obſidionis honorem nobilem faciebant, *vt Plinius lib.* 22 *cap.* 5.6. Vnde P. Decius Tribunus cum Rom. exercitum ab hoſtibus *Sabinis* circumuentum liberaſſet à Conſule *C. Cornelio* gratitudinis ergo aurea corona, à militibus vero graminea honoratus fuit. *Sab. lib.* 3. *En.* 4. Quid igitur mirum, ſi coronam fortitudinis Aceruus frumentarius veſter ſignifi-

graminea corona.

gratitudinis corona aurea.

ſignificabit. Sed vt maximo ad ſignificandum honorem & Fortitudinem, accomodatum eſſe perſpicacius colligamus, quid ſentiat *Socrates apud Stob. ſerm.56.* audiamus. *Omnia* inquit *quorum egemus in agricultura ſunt, quamobrem ipſis bonus genius, bonaque fortuna introducitur.* Huius profectò rei non dedignatus *Innocent. tertius Pont: Max.* Cum Petro Aragonum Regi ſeptimo honorem Regium Romæ, fortitudineque præſaga benedictionem in augurando impartiret, pro omni corona honoraria, coronam panis azymi impoſuit, *vt Marineus lib. 10. rerum Hiſpan: retulit.* Aceruus ergo frumentarius infert vobis coronam honoris, coronam fortis animi, qui cor veſtrum confirmet & ornet.

Azimo pane coronatur Aragon. Rex.

PRÆCVSTODITIONES.

Manipulus in quo ſunt fulmina.

1. APollo Heliopol: tenebat manipulum aureum, in cuius viſceribus fulgura & fulmina conſeruabantur, Refert author *Regal. Manip: Sig: 3 Regis Pol: & Sueciæ.* Talis manipulus abſit à horreis veſtris. Melius eſt enim agrum perire propter vos, vt ait *Ariſtippus* quam vos propter agrum. Non erit autem, ſi maledictio Dei non erit. Benedictione namque Dei domus panis conſtituitur, maledictione annihilatur.

Domus panis ſit benedictione Dei.

2. Sacramentum Salutis *Philip: 2. Hiſp: Rex* ſibi comparabat, ſumma pietate & ardore in ſacroſanctam Euchariſtiam. Hic in die Corporis Chriſti reuelato capite dum comitatur Sacramentum, & vnus è Dynaſtis moneret æſtum vitare, reſpondit. Iſto quidem die ſol aut lædere aut offendere quenquam nequit. Incaleſcite igitur à radijs ſole iuſtitiæ, & hanc vel ſimilem præcuſtoditionem, ad Sacramentum ſalutis veſtræ promouendum & conſeruadum aſſumite.

S. Euchariſt. honor & reuerentia.

Die Corporis Chriſti ſol non lædit quenquā.

3. Pro Fortitudine veſtra & Honore, Elæmoſina Sacra præcuſtoditio firma. Et panis cor hominis confirmet. Feneratur enim Domino qui miſeretur pauperi, & viciſſitudinem ſuam reddet ei. *Prou: 19.*

Eleemoſina fortitudinis & honoris.

LINEA FAMILIÆ ACERVORVM SEV LESCZYC.

Leſczie.

DErſlaus *fama, virtute, & fortitudine clarus, optimè meritus Monarchis Polon. vſq; ad Boleslaum Chrabry, An.* 1020. *Alij à Leſchis Monarchis deducunt annos & originem ex illis.* Petrum *Archiepiſcopum Gneſnen. Cathalogus refert Anno* 1078. *Boleslao Audace regnante. Hic ex communicationi ſubduxit Eccleſias, dum occiſus fuerat S. Stanislaus Epiſc. Cracou. quæ triennio durauit. De hoc Ianicius.*

O ego ſi vellem rabidum monuiſſe Tyrannum
Staniſlae tibi præmia præriperem.
Sed quia lentus eram mentiſq; ad magna puſillæ,
Barbarico timui Regis ab enſe mori.

Andreas

Andreas *patruelis Episcop.* 1190. Heimum *Episcop. Wroclauien. Dlugossus & Anonimus clarius dicit filium Imislai Comitis de villa Skarssow Palat. Calis.* 28. *annis Episcopus fuit, obijt* 1120. *cuius nepos ex fratre Iacobus Canonicus Cracou. & Iuris Doctor à Prandota Cracou. Episc: legatus ad Pontif. Max. gratia canonizationis S. Stanislai.* Miech. lib. 3. Cromer. *lib.* 3. Adamum de Skarßow *Castell. Caliss.* 1380. Petrum *Castell. Gnesnen. Literæ fundationum Ecclesiæ* 1400. Stanislaum *Castellanum Biechouien.* 1436. *Ex quibus progenies Skarssouiorum.* Martinus *Canon. Cracou. Vir ingenio & doctrina pollens. qui ad interrogationem de lege Domini, respondere optimè nouerat.* Nicolaus *Capit. Duc. Seuerien.* Stanislaus *Canon. Cracou. qui Thesaurarius Episcopi Cracou. & Deo deuotus.* Ioannes *Capit. Ilzecen.* Andream Lesczic *Castell. Kalis. priuilegia Ecclesiæ* 1190, Bernardus *Episc. Posnanien.* 1153. *Cath.* Derslaum 1395. *Præmislai Regis tempore* 129. Florianum *Episcop. Plocen. Cathal. refert sub Venceslao Principe Mazouiæ, obijt* 1392. Petrum *de* Radolin, *filius Comitis Macudæ & Annæ. Episc. Cracou. Cathal.* 1414. *largus in pauperes fuit in Concil. Nisenen. & Pisano. Hic plurima bona & ornamenta Ecclesiis diuersis contulit. Cognominabatur Wisich Latine Visz. In letargum dum inciderat, amotus Regis Boleslai Chrabri ab Episcopatu Cracou. translatus ad Posnanien. vbi duobus annis vixit.* **Soarßowski.**

Krotowscij de Krotoßin. Ioann. *Palat. Inowlocen. omni gratia & laude esset dignus, si non alienus à fide fuisset.* Ioannes *filius eius ex Latalska Palat. Posnan. filia Castel. Inoulodlauien. qui ad fidem Orthodoxam deuote accessit & errores obiurauit. Erat corona domus Krotouiorum Legatus in Moschouiam, obijt* 1583. Iacobum & Andream *idem Palatin. reliquerat ex Iacobi Ostrorog General. Maioris Polon. filia. Germana vero soror Palatini Niewiarowscios produxit.* **Krotowski.**

Ponętowscij *in Lencinen. Palat.* Nicolaum *strenuum & magni animi virum priuilegia & præmia concessa in expeditione Prussica decantant.* Pelcius *cum Cruciferis ingenue pugnando immortalem gloriam recepit,* 1415. Ioannes *Iudex Lęcicien.* 1480. *Reliquit filios Vincentium qui ex Rudnicka reliquit Ioannem, Albertum, Stanislaum. Nicolaum qui ex filio Martino successores bonorum reliquit Matthiam & Petrum Iudicem Lencicien. Stanislaus vero Vincentij filius ex Borzislawska reliquit Ioann. Abbatem Grodziccn. in Morauia virum literis præclarum & munificum, Iacobum Pincernam Lencicien. alterum Ciceronem in facundia. Oratorem ad Regem Daniæ à Stephano Rege* 1583. *& Matthiam non dissimilem moribus & doctrina à fratre.* **Ponetowski.**

Valentinus Ponętowski *Aulicus Aug. Regis Succamerarius Lencicienfis multarum regionum indagator, Sepulchri Christi Domini visitator ex Firleiowna suscepit filium, & filias.* Szumien-

Szumiinſki. Szumienſcij *in Dobrinen. terra.* Sigiſmundus *Iudex Dobrzinen. in Comitijs Regni Legatus copioſiſſimus, poſtea Caſtell. Slonſcenſis. ex Wiſocka Caſtell. Lencicien. filia reliquit Melchiorem.* Valentinus *Notarius germanus in Rempubl. clariſſimus.*

Klonowſki. Klonowſcij *a Klonow dicti in terra Dobrinen. virtute & ſanguine clari. Stanislaus Wolborienſis, Gneſnen. Capit. Laurentius huius germanus Capitaneus Gneznenſis. Ioſephus eorundem ex Gregorio germano Nepos Secretarius Regiæ Maieſt. Dapifex Polocen. in Comitijs regni toties legatus copioſiſſimus. Sub tempus interregni poſt deceſſum ſanctæ memoriæ Sereniſſimi Sigiſmundi Tertij Iudex Regni & Magni Ducatus Lithuaniæ dexterrimus. Varijs Reipub. Commiſſionibus & maximè illa vltima inter Moſchouiam & Ducatum Seuerienſem atq; totius Lithuaniæ clariſſimus. Lucas Stanislai filius bello & pace vir commendatiſſimus, primus contra Guſtaui Sudermaniæ Principis in Pruſſiam irruptionem in comitatu Drialimorum ſuis ſumptibus Haſtariorum Vexillifer. Fabianus ſub ſignis Sereniſſimi Regis Vladislai IV. feliciſſimè regnantis in ſuppetijs Smolenſcio ferendis non minus fortiter quam animosè inter haſtarios dimicans, globo tormentario traiectus occubuit, Smolenſcij apud Patres Dominicanos ſepultus quieſcit.*

Lubſtowſki. Lubſtowſcy *in Cuiauia. Lęcicien. & Caliſ. Palat.* Nicolaus *Caſtellan. Kruſuicen.* 1436. *N. Succamerarius Lencicien. N. Vexillifer Lencicien. & alij in Palat. illo honoribus primis aucti.* Ioann. & Barthol. *germani cum Stephano Rege ad Gedanum copias expenſis egerunt. pro Rege, patria & dignitate ſibi conuenienti.*

Pierſchlinſki. Pierſchlenſcij *in maiori Polonia.* Albertus *Capit. Kiſporſcen. reliquit ex Dzialynſka filium Lucas non ſterilis, Stephanus celebs.*

Wegorzewſki. Węgorzewſki. *N. Abbas Premeten. pius & timens Deum.*

Falecki. Falęcki *in Maſouien. Palat.* Martinus *Aulicus Auguſt. Regis, Reuiſor Capitaneatuum, Economus Maſouiæ, Succamerarius Sirad. qui licet non litteraturæ, ſed quotidiana experientia & diligentia, magna facile exercebat, & cum laude eximia.*

Woſinowſki. Woſinowſcij *ex maiori Polon. de Ianowiec honore, ſubſtantia & antiquitate celeberrimi.*

Koſucki. Koſuccij *in Lencicien. Palat. qui omnem ſpem ſuam in virtute ponebant.*

Ryſienſki. Ryſiemſkij *in Lencicien. Palat. Ianuſius Caſtell. Konaren.*

Laſſowſki. Laſkowſcij *in Palat. Caliſien.* Iacobus *reuiſor terræ Samogitiæ.*

Lubonſcij *in Caliſ. Palat.* Ioan. *Notarius Oſuiecinen. caſtri.* Ioan. *alter Canon. Caliſ.* Ioan. *tertius Orator, Poeta & miles ſtrenuus. Perbeati ſunt qui eum tenent vitæ curſum, vt vel in negotio ſine periculo, vel in otio cum dignitate verſantur.*

Bieganowſcij *in Caliſ. Palat. In exteris nationibus cum litteris, etiam Martis offi-*

tis officia collegerunt. Bieganowski *sub magno Duce exercituum Koniecpolski, Rothmagist. exercitus Germanorum vigilantissimus, ac postmodum Castrorum præfectus, & ordinator Generalis, contra Cosaccos ad Kumeiki & Holtew, cum Zoldatis suis magna moliebatur fortiter & fæliciter.* Słupscij *in districtu Pysdren. antiquitate familiæ, & cultus iustitiæ eminentes.*

Smielowscy *ibidem domorum prouisores & honesti.*

Strzeziminscij *in Palat. Posnanien.*

Siestrzewitowscij *in Lublin. Palat.*

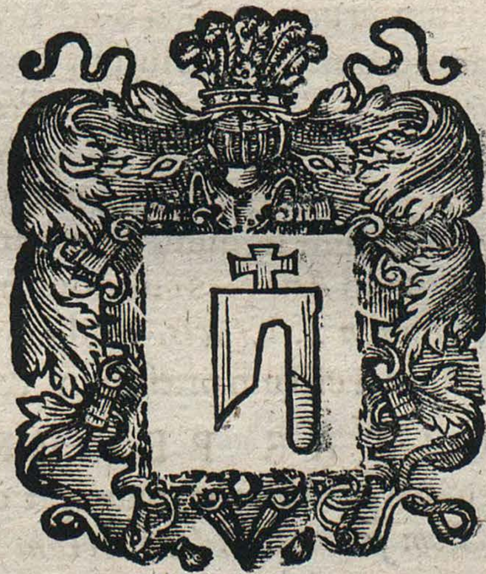
Pßczynscij *in Polon. Maiori.* Gutowscij *ibid.*

Dobrziccij *ad Plesouiam.*

Swiesowscij *in Cuiauia.* Andreas & Paulus *cum Capitaneo Camenecensi Tartataros perfligarunt.* Christoph. *ad Stephanum Regem strenuus miles in Moschouia & ad Gedanum.* Mieraccij.

Skulimowscij *in Siradien. Palat. In diuersis districtibus & Palatinatibus adnotare alios non contingebat, Lector notabit.*

B O K I I O W.

DELINEATIO.

EST Ascia seu securis, coloris albi in campo rubeo, desuper quam coloris flaui est crux. Auersam ferri aciem in partem dextram habens, super galeam quinque pennæ strutionis. *Ascia securis fabrilignaria.*

ORIGO.

DAta sunt insignia hæc viro sic prænominato Boki, qui ante conspectum sui principis Gentilem in belli ingressu ad duellum vocitantem acriter insecutus fuit, at dum vibrantem gladium forti con- *Crux super asciam vnde est.*

ti congressu cum hoste fractum possedisset, animo infracto in hostem conuersus iam inermis factus eum apprehendit & ascia necauit. Quapropter crux salutaris super asciam sibi addita fuit.

ANIMADVERSIO CIRCA HÆC NOBILITATIS ARMA.

Starza.

Ascia cum cognominetur Starza, quasi longæuitas antiqua, vt *Bielsc.* notat ante Cracum fuisse, imò inter primos 12. Palatinos connotat, putat quæ cum Lecho simul virum appulisse, iam crux addita, longe posteriora tempora exprimet videlicet decorata Christi nomine, sicut auersio aciei ferri alia esse demonstrat. At quicquid de hoc fuerit Crux Sancta dignitatem non modicam Asciæ prædictæ addit, & exprimit ipsam. Nam & Græcorum Respub: Temediorum ascia vtebantur, ait *Arist:* in eorum Repub: imo in nummis eorum ascia cudebatur ex vna, duo capita humana parte ex altera, Ratio: quia Tunderus legem ferendo in adulteros ne mas fœmina in vita conseruarentur, tali monumento insigniri voluit, vt nec filio proprio parceret. Iustum præmium labori, at non honestum. Accepit præmium labor vester, & honestum, & delectabile. Securim cruce Sancta seu splendido sole ornatam, in qua vna ex parte manum Principis cum cruce; altera, cor vestrum crucis trophæo ad ornatum imaginari licebit. Nam si apud Homerum Cor hirsutum prudentiæ & fortitudinis est nota (quod patuit ex Leonida dicente *Plutarcho & Aristomene* miræ dexteritatis bonitatisque viro *ut Plin: lib:* 11. *cap:* 37.) quomodo Crucem hanc Asciæ vestræ additam, magnæ fortitudinis, altæque prudentiæ explicatissimum signum, non admirari licebit? Non immerito in Isai: 3. dicitur ad Angelos custodes hominum, *super montem caliginosum leuate signum S. Crucis.* Additam igitur vos honorate, & Dominus leuatam in vestrum præsidium & honos conseruabit.

Nummi in quibus Ascia & capita humana.

Adulterium quomodo punitur.

Cor hirsutum prudentiæ & fortitudinis signum.

Signum crucis super omnia signa.

FÆLICITAS PERPETVA.

Vera felicitas

Perpetua fælicitas est crux

Veram fœlicitatem perpetuamque, paucis at dignis expresit Diogen: verbis, *in Stob: ser:* 103. *Hanc veram fœlicitatem esse dicimus, quæ facit vt mens & anima in perpetua tranquilitate hilaritateq; collocetur.* Qualem magno artificij ingenio Staresbano in Ascia vel securi Lydiæ ita delineauerat. Farrago historiarum habet. Hic super filium demortuum appendit securim seu asciam, in cuius vna parte sculpsit ver, & inscripsit *Ver annorum,* in altera vero sculpsit autumnum, cum inscriptione *Autumnus virtutum.* Quibus verbis compendium innocentis rectissimæque vitæ, ac per consequens veram quandam fælicitatem in filio & dixit & sperauit; Et quoniam veræ perpetuæque fælicitatis gloria & spes, ex solis scripturis Sacris habetur

In Ascia & securi Ver & Autumnus.

Innocens vita

Benedictio Affer.

tur *Deu*: 33. non differentem legimus in benedictione Asser filij Moysi. Sic enim eum benedixit. *Sit benedictus Asser in filijs, sit placens fratribus suis, tingat oleum pede, æs & ferrum sit calceamentum eius, sit sicut in iuuentute, ita in senectute sua.* Quasi diceret ita sit eius Autumnus sicut Ver, quapropter addit. Non est enim Dominus Deus nisi virtuosi. Dum Crucem appositam expositamque in vestra Ascia cerno, securè ver annorum, Autumnum virtutum, hoc est vitam prosperam, & prouectam, virtutum autem profectum perfectum, vobis inauguratum lego, legendiq; stimulor. Nam crux Christi, nobis totius causa beatitudinis est. Hæc est pacis firmamentum. Hæc donorum omnium abundans largitio *Aug: in ser. de Parasceue.* Digne ergo portata crux à vobis perpetuam fælicitatem vobis promittit. Tollitur autem & portatur digne, cum per abstinentiam affligitur corpus, & per compassionem animi affligitur animus. In cuius fælicitatis perpetuæ encomium Boki prædecessor vester *Anno* 1577. apud *Bielsc. fol*: 755. contemplandus vobis præscribitur.

Ver annorum Autumnus virtutum.

Crux causa totius benedictionis.

ÆQVA IVSTITIA.

SI ad speciositatem rei, circumstantiæ perfectiores requiruntur, profecto ad æquitatem iustitiæ, qua preciosius esse nil potest, plurimæ requiruntur, Quocirca *Arist: in Etic. ad Nicon. Iustitia est præclarissima virtutum, vt neq; Hesperus neque Aurora sit adeo admirabilis, Vnde Cic. pro Rabir.* ait: *Sapientia iudicis est in hoc, vt non solum quod possit, sed etiam quod habeat ponderet, nec quantum sibi permissum, sed quatenus commissum sit meminerit. Et Senec: in prouerb. Non iudicare cito, ad pænitendum enim properat, qui cito iudicat. Considerare non quis damnatur, sed quatenus, nam iudex damnatur cum nocens absoluitur.* Et Cassiodus: *Sit ipse iustus, quia tamdiu iudex est, nam nomen quod ab æquitate sumitur, per superbiam non tenetur.* Et Greg: *Sit sine odio, & respectu gratiæ iudex, sine his enim æqua iustitia, cum his iniqua erit.* Nec aliud suggerit hæç vestra Ascia & Securis, à qua ob iustitiam Balduinus 12. Comes Fland: Securis (ab ea quæ de reis supplicium sumebat) cognominatus fuit, *vt Cam. cap. 76. Hist*: Dignissimum planè est æquam iustitiam, magnis honestissime apellare nominibus, quam & Maximil: I. Imper: in effectu conspectam, Salue iustitia, salutabat, & sacræ litteræ benedictione quadam cohonestant, *Sap.* 13. *Benedictum lignum per quod fit iustitia.*

Æquam iustitiam securis significat.

Iudicis conditiones.

Iustitia circumstantiæ.

Balduinus securis dictus.

Iustitia salutata.

PRÆCVSTODITIONES.

PRo fælicitate perpetua *Aug. de verbis Domini cap.* 13. *Magnæ virtutis est cum fœlicitate luctari, magne virtutis est à fœlicitate non vinci.* Est ratio dicti ab eodem in *Math*: 17. *cap. Si haberes sapientiam*

Virtus à felicitate non vinci.

entiam Salomonis, si pulchritudinem Absolonis, si fortitudinem Samsonis si longeuitatem Enoch, si diuitias Craesi, si faelicitatem Octauiani: quid prosunt haec, cum caro datur vermibus, anima daemonibus crucianda? Est ergo faelicitatis praecustoditio, à faelicitate non vinci. Quapropter in antiquorum memorijs, Securis & Ascia sed haec frequentius sculpebatur, cum subscriptione, *sub Ascia dedi vetuit*, cum defunctum non obliterandam memoriam sepulchro cauebant. *Pier. Val. hierogl. lib.* 42. *cap*: 73.

Securis in sepulchris & Ascia sculpebantur.

Nimia iustitia peccatum.

2. Æqua iustitia, *Aug: de vera religione. Nimia iustititia incurrit peccatum, temperata iustittia, facit perfectos*, Cuius rationem ponit super 1 *ad Cor.* 6. Mitigare enim iudicem pudor reorum, excitare autem pertinacia denegantium, qui tamen sine accusatore non damnabit, nec ignoranter iudicabit. Hoc antiqui fecerunt, iuste condemnatos in misericordia condemnabant, ac damnatis caenam lautissimam mittebant. Hoc quoq; Crux vestra vos admonet, Æquiter, & in misericordia iudicare, & iustitiam amplecti.

Caena condemnatis mittebatur.

Bokij.

FAMILIA BOKIORVM.

IN *Volinen Palat. antiqua familia Bokiiorum.* N. *Iudex Cremenecen. & veteranus miles, pro patria ab hostili manu Tartarica occubuit*, 1577. *Filius eius dum militiam exercet & pugnat cum Scythis, in captiuitatem venit. Quem postmodum Cosaccus Podkowa in libertatem gladio & arcu vindicauit. Reliquit prolem.*

Bronickij.

BRONIC seu BRONICIORVM.

DELINEATIO.

Defendicula framearum.

SVnt duo framearum defendicula in modum crucis disposita, in Campo rubeo. Efformantur vero in modum litterae, S. apud latinos In extremitatibus globuli apparent.

ORIGO.

ORIGO.

Ex Bohemia in Regnum illata esse videntur, nam vocantur defendicula Bohemica, aut militi Polono concessa fuêre in Regno, dum strenuè contra Bohemos decertasset. Et hoc videtur Paprocius innuere in Nido Virtutum dum inquit: Cum Bohemis pugnaret, eorum protoparens infractum animum ibi demonstrauerat.

VIRTVS FORTVNÆ BRONICIORVM.

Antiqua gentilitas dum nouum militem conscribebat, cum clipeo albo, ipso fundamento pictorum adornato conscribebat, vt qua virtute ac fortitudine bellum victoriamq; tentaret & efficeret, illam clypeo efformaret. Legimus hoc in clypeo Agamnenonis, in quo Leo flammas de ore spumans, exprimebatur cum hac inscriptione: *Virtus fortunæ Agamnenonis.* Etiam arma vestra hæc virtutem fortunæ Bronicij dicunt, ille etenim tulerat clypeum album in bellum Bohemicum, at viribus elephanticis, fortitudine leonina, illud versabatur, & tam feliciter vt meritò sibi crucem super illud depinxerit sanguine, & efformauerit ex defendiculis framearum.

Scutum album in bello cur.

Leo cum flamma.

Virtus fortunæ Agamenonis.

Bellicosus enim animus fortitudine ardens
Spirabat, tanquam leonum, martem triensium.
vt ait Eschyl.

CRVX ET ORNAT ET VINCIT.

Vt nullus piger inuenitur in domo sapientis, *ait Orig. hom. 4. in Gen. de Abrahamo.* ita nullus inuenitur victus, nullus non ornatus, vtrumq; enim sapiens Christianus colligit ex cruce. Crux enim est quæ ornat, crux quæ vincit. Expressit hoc *Theodosius M.* qui cum Eugenio Tyranno, dum prælium confert, & ordines dissuaderent, dixit: *Absit id agamus, exercitui enim meo crux præit, illius copias Herculis Ducis.* Vicit igitur cruce. *Niceph. lib. 12. cap. 29.* Ornatum ex cruce tenet familia vestra. Leuis quidem est ornatus, esse hominem, & non esse virum. Leuis est ornatus esse nobilem, & mores habere profanos & ignobiles. Leuis est ornatus esse militem, & cor habere leporum. Graui autem ornatu crux S. vos vestiuit, dum vos prudentia viros, morum dexteritate nobiles, inuicta fortitudine milites esse voluit & constituit.

Crux ornat & vincit.

In domo sapientis nullus piger, nullus non ornatus, nullus non victor.

Crux præit Theodos.

Hercules ducit exercitũ Theod. M.

Ornatus leuis & grauis.

Condere virtutem nulla sepulchra queunt.
Illa viget semper dum tempus stabit & vnda,
Et surgent nitidis sydera celsa polis.

Fortis & virtuosus non moritur.

Crux igitur est vobis ornatus, Crux erit & victoria de hostibus, vtrumq; enim hoc celerius, fortius, iucundiusq; crux confert.

PRÆCVSTODITIONES.

Crocus conculcatus pulcherius renascitur.

AD primum Theophrastus. Croci plantam priusquam in florem sese exerat, conculcatam nonnihil & pedibus leuiter attritam, postmodum pulcherius renasci, ita virtus fortunæ fortior aduersis permixta si gaudet. Hinc quidam:

Fortuna fortior si mixta aduersis.

Pulchrior vt crescat territur Crocus, O furor ingens
Lætior vt possis surgere nolle premi.

Coruinus per crucem à latronibus liber

Bonfinius lib.7.de c.3. Matthias Coruinus post infaustum bellum cum Turcis in Bulgariæ finibus, fuga sibi consuluit, vnus & solus per auia loca: iamq; dimisso equo fatigato, post triduum pedes iter accipit, incidit in latrones inermis, sese spoliandum dedit, crucem auream pendentem è collo præbet, oborta de cruce controuersia inter latrones, ille arrepto gladio, occidit vtrosq; eorum armis.

Crux tribulationis ornat & vincit.

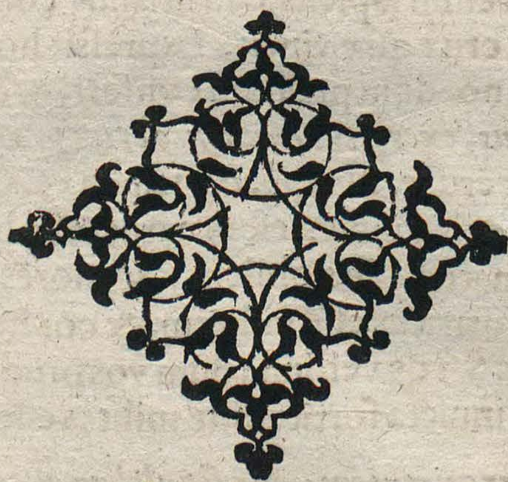
Ad secundum vt crux ornet & vincat. *Isidorus.* Magna est virtus, si non lædis à quo læsus es. Magna est fortitudo si etiam læsus remittas. Magna est gloria si cui potuisti nocere parcas. Quasi innuat, duo hæc sunt ob patientiam ex cruce tribulationum. Vnde quidam ad Christianum profectum.

Amor Christi Amor Patriæ

Vicit amor patriæ, laudumq; immensa cupido
Vincat amor Christi cæliq; immensa cupido.

FAMILIA.

Bronicťij *in Palat. Wołynensi.*

CHOD-

CHODKIEWICZ.

Chodkiewicz.

DELINEATIO.

ANtiquæ familiæ ac toti orbi fermè notiſsimæ, Chodkieuiciorum non vnica ſunt arma. Alia primæua, à Ducibus Lithuan. alia cum Regnum Polon. ſub Iagiellone, vnionem Ducatus Lithuan. cum Regno confirmaret. Alia cum Comites Roman. Imperij in Skłow, Myß & Bychow, ab Imperatoribus ſemper Aug. (fortia facta ſua firmioribus in æuum exemplis hoſtibus vt probarent) fuiſſent. Quæ fuerunt primęua, ex ſcriptoribus non apparet. Crediderim tres pennas Strutionis fuiſſe, quas arma Koſcieſa ſuper galeam retinent. Quælibet enim familiarum celſitudo ſibi proporcionata Arma, vt ad Aquilas, Tubas & Soleas eligebant, vt patet in Armis Radziwił & Połubinski Ducibus. Vnde & Chodkiewicz elegit Koſcieſſe arma, quia pennas Strutionum antiquitus ſibi propria retinebant. Vnionis vero ſunt arma Koſcieſa de quibus ſuo loco dicemus. Comitatus verò ſunt arma Griff dextra vibrans gladium, *vt Paproc. refert edit:* 2. & ex delineationibus armorum dum grypha in medio ponitur, patet ad ſepulchra Alexandri Chodkiewic. Sed quoniam certa periodus eſt omnium Regnorum & Familiarum à primo Regum Rege & Domino Familiarum Deo inſtituta: iam quod; (ô heu) vltimam Comitatui & Armis Griffa periodum. Parens Patronus ac Munificus Fundator noſter in Skłow, Illuſtriſsimus D D. Alexander Chodkiewicz Palat. Trocenſ. Capit. Boriſon. iam ſexagenarius & vltra poſuit & firmauit. Quapropter ne tacitis vocibus inuidia & ignara poſteritas amariora obſtrepet. Magnificas eorum laudes Griffa.

dès

des sub fauentes radios solis celebrandas constituemus: donec relicta Illustriss. Chodkieuiciorum posteritas, quam virtute claram, educatione grauem, prædecessorum memorem, videt & auguratur Polona Nobilitas, de cineribus Griffa suum reuocabit, & reuiuiscere faciet. Tempus hoc sanabit, quòd communis est medicus vt dixit *Eurip. in Philippo.*

CHODKIEWICIORVM FAMILIA.
Columna Mag. Duc. Lithuan.

Chodkiewicia familia, Columna Magni Duc. Litu.

IVstißima generis laus est, inquit *Astydama serm.* 86.
Virum collaudare qui iustus fuerit
Et moribus omnibus, ac eundem vocare Nobilem.

Sed huiusmodi in Familia Chodkieuicia virum cum inuenire non esset difficile, imò inquirentibus, infinitos numerare licebit. Non immerito Familiam Chodkieuiciam iam Columnam Mag. Duc. Litu. pronunciabo. Video hæc symbola enconomia & epiteta iam dudum Familiæ Chodkieuicianæ adscripta, apud Bartholomæum Paprocki, in stemmatibus Mag. Duc. Litu. secundò editis, dum Ioannem Chodkiewicium Comitem S. R. Imperij filium Hieronymi Chodkieuicz Comitis Castellani Wilnen. his verbis extollit. Ioannes Chodkiewicz Castell. Wilnen. Capit. Samogit. Magnus Marschalcus M. Duc. Lit. Administrator & Magnus exercituum Dux Liuoniæ, obiit An. 1579. Erat murus, columna & fundamentum M. Duc. Lit. Quibus si Chreorium Chodkiewicz Castell. Wilnen. & Magnum Ducem exercitus M. Duc. Lith. Ioannem Chodkiewic Palat. Witebsc. Georgium Chodkiewicz Duc. super Rosiam. Ioannem Carolum Chodkiewicz aliosq; innumeros à Magnis Ducibus Lithu. in propugnaculum & columnas contra Moschos, Cruciferos, cæterosq; Principes Sarmatiæ, electos & positos, quibus ipsa maiestas diuina, & in præsens benedictionum affluentiam non derogat, annumeraueris, nisi veritatis lumini velamen opposueris, columnam fortem firmamq; fuisse non negabis. Sed ne aduersis rationibus mens nescia agitetur qualis columna M. Duc. Lit. Chodkieuiciana familia fuerit, apertius proclamabo. Maiora damna æstimari non possunt, quàm fidei & famæ, *vt Liuius lib.* 3. Ille namq; & apud Deum habet plus loci, qui plus affert non argenti, sed fidei, *ait D. August. lib. de ouibus.* Et qui perdit fidem, nil potest vltra perdere, *dixit Sen. in Prou.* Ita Famæ diligere commodum, inclyti animi signum est, *dixit Cassiod. lib.* 1. *Epist.* Fuit Chodkieuiciana Familia columna fidei & columna Famæ. Fidei quidem, nam cum multo sudore à Rege Christiani Iagielone in Lituania plantata, ab ipsis tenebris niger atramento disturbauerat horrore. Nam Ioannes Chodkiewicz, Ioannes Carolus Chodkiewicij parens, diuina gratia fauente illuminatus, ope Illustris. Card. in Polonia

Dignitas Chodkiewiciorum.

Chodkiewicij columna fidei, Famæ.

nia tunc Apostolici Nuncij fidem recepit, illamq́; per se & filios successores, per Albam Russiam, Seueriam, Finlandiam, Corlandiam, Smolenscum, fundatis Religionibus & fidei Romanæ Pastoribus, Ordinibus S. Dominici, S. Francisci de obseruantia, Canonicis Regularibus, PP. Iesuitis alijsq́; Parochis, Præsbyteris, Præpositis plurimis in locis ab hæresi purgauit & veritati Ecclesiæ restituit. Hoc idem in alijs Chodkieuicijs video, quorum tot antiquæ & nouæ fundationes Ecclesiarum, Ordinum Græci & Latini ritus innouantur & exædificantur in dies, vt mirum hoc illis sit quod

Columna cum inscriptione terminorum.

Vna fides cum sit, quam nos docuere parentes,
Sic nunc tot fidibus luditur vna fides.

Fuit domus Chodkieuiciana & columna M. Duc. Litu. Famæ tam securitatis, qualem antiqui vix nummis exprimebant Augustorum quam firmitatis, de qua Spiritus S. Ego confirmaui columnas eius. Habet Plutarchus in Theseo. Hic cum agro Attico solido Megaricum adiunxisset celebrem, in Isthmo collocauit columnam & inscripsit ad Orientem hæc; *Hæc non sunt Peloponnesus ast Ionia.*

Ad Occidentem vero.

Sunt Peloponnesus hæc haud Ionia.

Non alia à finibus Moschorum, Prussorum, Suecorum, Valachorum, veniebat ab Chodkieuiciis fama, quam. Hæc sunt Regnum & Lituania, illa Moschus & Prusia, illis manipulus insidet, istis aquila præsidet. Dixerunt. Fecerunt. Vnde Mathias Sarbierouius Soc. Iesu, Griffam Chodkieuiciorum signum certum victoriæ triumphi Famæ in Epig. C. ostendit, dum de Ioan. Card. Notat.

Chodkiewicz Turcas ad Chotinum expectat alacriter.

Auertat isthinc peruicax Ethruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuncias Coturnices
Vates columbos, auguresq́ Cornices
En certiora. M. M. D.
Gryff Lechicorum, signa dat Triumphorum
Vi dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali.
Pugil bipenne motat aera ferrum,
Sectator ipse nesciat, Tuum Grypha
An prœliantem cernat, an Triumphantem.

CHODKIEVICIORVM FAMILIA MVNVS REGNI POLONIÆ.

Chodkieuicii Murus Regni Poloniæ. Iulii Cæs. magna laus.

IVlij Cæs. res comparando Plin. Pompeij rebus hæc prosecutus est. Si quis eorum res percensere vellet, totum profecto orbem enumerare necessum erit. Ita res Chodkiewiciorum, si quis prosequi velit,

totam Sarmatorum oram ipsum percurrere pernecessarium erit. Nam quorum gesta Moschouitica, Liuona, Suecica, Prussica, Russiaca, Valachica terra, Samogitia, Polocia, Flandia, Curlandia, aliæq; limitum Poloniæ & M. D. Lituaniæ confiniumq; dominica Regna & Principatus non silent, horum preclara gesta dicere æstuanti, reuoluere & complecti quam primum ea necesse erit. Quapropter Familiam Chodkieuicianam, non immerito hoc vnico verbo, Murum Reipub. Polonæ, incomplexè dicere licebit. Quod paucis quidem verbis, sed acutè expresit Chodkieuicio inspiciendo Grypha Lyricorum author dicens.

Chodkieuiczorum laudes.

Gryph innuit fortem Chodkiewicz.

Quid dubitem Fortem, fælicem & dicere Murum,
Cum Gryphs ad voces annuat ense meas.

Ad muros templaq; Bellonæ Deæ Romanis erat murus columnæ instar, in quem hastam dum bellum indicebatur iaciebant, refert *Demost. lib.* 3. *cap.* 21. at ille murus indicere quidem & suscipere bellum potuit, at perficere nunquam. O quoties supremis exercituum ducibus Chodkieuicijs cruentam hastam arduumq; bellum hostis armatus mittebat, at illi, ne dum suscipiebant, sed & eo pectore quo dabatur suscipiebant & maiori finiebant, finiebantue non numero sed virtute. Testis *Parnaua*, testis *Cauconausus*, testis *Chircolonia*, testis *Chotinum*, testes fama, gesta, virtutes omnium in memoria viui, Io. Caroli Chodkieuicij quem murum Reipub. tota Patria elegerat, consecrarat, miserat contra Turcas, Scytas, Valachos, Moldauos, Serbiam, Prouadiam, Silistriam, totamq; Asiam hiantemq; Osmanum. Vnde murus istius firmitatem tantis notificauerat Sarbierouius verbis.

Velox fama malum tumultuosis
Dum præteruolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, Ciuitates,
Hostem millibus imminere Turcam.
Carolus audit: vt sciamus.
Veri nuncia Fama num sit (inquit)
Hic hostem mihi computabit ensis.

Muri quomodo firmantur

Romani muros antiquæ Romæ firmabant aratro. Muros Reipub. Polonæ. Victor Cruciferorum Rex firmauit humili oratione. Muros exercitui suo Io. Carolus firmabat, in terram sui ante Dominum prostratione. Dicite qualis murus fortior? ille cecidit, iste immobilis manet. Vnde oranti Heraclio, contra Persas ducendo exercitum *S. Episc. Gregor. Pisiden.* dixit.

Oratio Heraclius victor.

Nigrum Imperator nunc indue calceum
Rubefacies tinctum cruore Persico.

Discite igitur qualis murus Chodkieuicius erat. Murus & antemurale, Murus Aheneus antemurale aureum. Lego Atenien. muros contra

Darium

Darium in *Plutar. Parael.* tres. Vnum Polizelſum Ducem qui iam cœcus factus, adhuc 48. hoſtes occidit, alterum Calimachum, qui multis haſtis confixus adhuc ſtabat, licet mortuus. Tertium Cynigerum, qui confixus gladijs manibuſq; priuatus, dentibus nauem retinebat. Vnde quidam, Regi noſtro quid dicemus. O Rex cur nos miſiſti contra mori neſcios hoſtes? Et de muro Chodkieuicio quid referemus Patriæ, Reipub. & Regno? Non aliud quam murus eſt & Deo mori neſcius. Vt enim Sylla cognomento Felix inter felicitates ſuas duas præcipuè ducebat, alteram quod P. Metellum haberet amicum, alteram quod Vrbem Athenien. non ſubuertiſſet. Refert *Plutarch. in Rom. Apophi.* Ita duobus Chodkieuicij murus eſt fælix & mori neſcius, altero quod pios Reges Poloniæ haberent amicos, altero, quod Rempublicam Polonam nullus Chodkieuiciorum ſubuertere nec ſibillauit. Vt autem de Io. Carolo propoſitum non attenuatum ducamus. Hunc vicit quidem mors, ſed ad ſuperaddendam Coronam. Quapropter ita quidam de morte ipſius legendum porrexit.

Miles occiſus pugnat.

Fælicitates Syllæ.

Fælicitates Chodkieuicio-rum.

Turcos Chodkieuicius cum paſſim ſterneret atq;
Inſolitum letho corpora multa daret
Mors mirata virum; qui tantum vinceret hoſtem,
De cuncti qui orbis cæde triumphat ouans.
Protinus extimuit ne victo funditus hoſte
In parcas ipſas ſtringeret arma quoq;
Hunc ex inſidijs, more eſt latronis adorſa
Signaq; non auſa eſt Martis aperta dare
Carole te nocuit fortem fieri Herculis inſtar
Id ſuaſit morti quin morerere cito.

Mors mirata vires Chodkieuecii.

Olaus Mag. de gentibus Septentrionalibus *lib. 1. cap. 29.* habet. Illi nouum murum nec ex lapidibus vſitatis, in æuiternum duraturos ita conſtituunt. Colligunt columnas, non arte ſed caſu aliquo, puta vel terræ motu deiectas, vel fulmine altitudinis pedum 15. 20. 30. latitudine 4. vel 6. pedum, & ex rectis pigillum certamina deſignant, ex quadratis bellatorum, ex orbicularibus Familiarum, ex Clieatis trophea hoſtium, his columnis & muris plena ſunt inquit deſerta, in quibus ſcripturæ, ad teſtudinis orbem exprimuntur. Erexit nouum murum tibi ô Patria Nobilis proſapia Chodkieuiciorum, non ex vulgatis lapidibus, ſed ex probatis viris, conſilijs, pectoribus, victorijs, tropheis in fulmine & profulmine artificiali erutis, cui hoc vnum præcare deuinctus.

Murus æterni quomodo fiant

Immortalis habe præconia Carole famæ,
Nullaq; ſit geſti neſcia terra tui.

FAMILIA CHODKIEVICIA
RELIGIONIS EST PARENS.

Chodkiewicz religionis parens.

Nobilium necessitudo à maioribus non degenerari.

IMposita est nobilibus necessitudo, ne à maiorum virtute degenerent, *Boët. lib. 3. de Consol. 6.* ast vigor necessitudinis tantæ, non est, nisi veræ & sanctæ religionis amor & patrocinium in eis fiat. Nam cum sint ad inferos duæ viæ post mortem, altera iustorum, altera iniustorum, vt dixit *Phocylides*, scientibus se & Deum, necessitudo erit via iustorum consequenter necessitudo non degenerandi, nescientibus verò necessitudo, via iniustorum, & consequenter degenerandi à vera virtute maiorum. De quo & Horat.

Nobiles non degenerant à maioribus religionis patrocinio.

Illi mors grauis incubat
Qui notus nimis omnibus
Ignotus moritur sibi.
Et
Scimus vt impios
Titanas, immanemq; Turmam
Fulmine sustulerit caduco.

Chodkiewicii Ordi. Prædic. Fundatores continui.

Non profectò degenerauit à virtute maiorum Chodkieuicia domus, quæ singulare tulit, propriumq; ascripsit, esse veræ religionis parentem, protectorem, fundatorem, vt nullus ferè Chodkieuiciorum censeatur, qui se Patronum & Fundatorem Ecclesiæ Romanæ fuisse non glorietur. Ecce post fundatam munificentissime in Skłow Ecclesiam, ab Illustriss. D. D. Alexandro Chodkieuicz Comite & Palat. Trocen. vltimi Fundatoris post alios. Illustriss. Christoph. Chodkiewicz Castellanus Trocen. Capit. Mozyren. ad propugnandam Chodkieuiciorum Familiam diuina benedictione derelictus Anno præsenti Nouogrodi in Litu. olim Koriatouiciorum Ducum Lituaniæ sede Ordini Prædicatorio Prouinciæ Russiæ, sub Reuerendiss. Nicolao Generali Magistro, & Admodum R. P. Fabiano Præmislien. S. T. M. Prouinciali Russiæ Ecclesiam erigit & fundat, in parteq; iam erexit & fundauit. Quid igitur vobis ô continui sacræ Religionis parentes, ac familiæ Dominicanæ deuincti Fundatores & Patroni munificentissimi deuouebo? Cum gloriosa hæc sint, quæ & iustis & peccatoribus magnam spem dare possunt, & immensam lætitiam, vt ait *Bruno de laude Eccles. cap. 6.* Imitabor Salamonem sapientissimum, qui exædificata Ecclesia Domino, columnas æreas in frontibus Ecclesiæ duas erexit, quas vocauit Boos & Iachin, id est fortitudinem seu firmitatem & directionem, quasi dicat vtinam Deus hoc templum diutissime seruet, dirigat, confirmet. Eadem sacris ædificijs vestris exopto, & amplius deuoueo, vt per hoc in tabernaculo Domini portionem habeatis. Non enim latet Deum vnusquisq; quid offerat, *inquit Orig. hom. 13. in Exod.* Hoc namq; Deus singulare explicuit in S. Patriarcha Iacob, qui cum erexit Domino lapidem, & fudit supra eum oleum, dedicauitq; dicens; *Erit mihi Dominus*

Columnæ ereæ in Ecclesia 3. Regum cap 7. Columnæ in fronte Eccles. firmitas & directio. Boos, Iachin.

in De-

in Deum, & lapis iste quem erexi in titulum, Gen. 28. accepit responsum à Domino cum iam factus fuerat maritus, & ingentis familiæ & diuitiarum Dominus, vt reuertetur ad terram suam securus & diues. Igitur per erectum & dedicatum Domino lapidem, tantam gratiam meruit? ita sane. Sed audi Moysen *Gen.* 31. *Ego sum Deus Bethel, vbi vnxisti lapidem, & votum vouisti mihi, nunc ergo surge, &c.* O quantum emolumentum, qui diuino tabernaculo operam nauat? Hoc igitur quantum sit, tantum vobis deuoueo, deuouebitq; Sac. Dominici religio, in dies noctesq; duratura.

DOMVS CHODKIEVICIA GERMEN FORTVNARVM.

NOn minus argutè quam verè, fortunæ faueritis virus quidam apparuit dicens. Fortuna cum blanditur insidiatur, igitur cui blādiri desinit, fauet. Est insidiata Chodkieuiciorum Gryphæ, & quod blandiendo tentauit, effecit. Verum Chodkieuicijs non Gryph, eiusdem Familiæ, tamen quibus Fortuna blandiri, (prudentiæ eorum rigidis progressibus deterrita) non audebat, impulsa Fortunarum Rectore Deo, ceu insidiarum oblita, fauere non desijt. Quocirca illos sustulit, istos promouit, illorum germina infecit, horum rigauit, Grypharum surculos iam sustulit, non Grypharum iam multiplicauit. Desijt igitur Grypha, sed Kostiesa, & Strzegonia non desijt, itaque Chodkieuicij & omnino abscesserunt & omnino remanserunt, vt plantagine recenti visa, germen fortunarum Chodkieuiciarum est, cum adolescentem suæ adolescentiæ lustra adhuc mirantem, supremi Stabularij Mag. D. Litu. honore iam excipio, & digne excipio? An non germen Fortunarum Chodkieuiciarum est, contemplari Chodkieuicium annos ephebios paululum excedentem, & iam se Domino cum Spiritu & Fortuna auide consecrantem? Me hercule, tantum germen & primum Chodkieuiciorum quod Reuerentiali honore cum Reuerendiss. Capitulo Vilnensi miramur, & fortunarum Chodkieuiciarum fulcrum & infortuniorum fulmen habebitur. Sed liceat prosequi vlterius. An non germen Fortunarum Chodkieuiciarum erit, ab ipsis mammillis, ad macheram assuesci, ipsamque infantiam solide Marti consecrare? Verè hic Regi Reipub. & Patriæ nascitur & educatur, qui plus à Martis filia lactis quam maternis ab vberibus suxit. Iam expressam cernere liceat hic Chodkieuiciorum famam, fortunam, animum & vires in vno hoc viro, & Reipub: Ciue in quo tantum sui germinis extitit motiuum, vt in eum illud *Plut: Lacænar. Apoph: Epigramma cadat.* quo ignauiam illi filiosque cum ipsa abdicarunt. Accepisti charissime Parens quod olim in exemplum à Theodosij Arcadij & Honorij Parense propositum fuerat ipsorum Magistro. Executus es quod Philoso-

Chodkieuiciorum fama fortunarum germen.

Chodkieuicii Gryff decesserunt.

Chodkieuicii & abscesserunt & remanserunt.

Supremi Stabularii M. D. Litu. Chodk.

Canonicus Wilnensis Chodkiewicz.

Tales sunt Ioan. Alex. Hieron. Chodkiewiczii.

Ignauos non amat Chodkieuici domus.

Educatio liberorum Nobilium maximũ bonum. phorum Crateres inclamabat: Impendisti curam & hanc præcipuam, in filiorum educatione, esto benedictione Iacob à Domino benedictus vt & tu Pater magnum numen sis illis, & illi dignas tibi posśint referre gratias.

Choleuæ.

CHOLEWA.

DELINEATIO.

Ansæ ferreæ cum gladio. SVnt duæ ansæ ferreæ, inter quas gladius quassatus, ansarum cuspidine à gladio auersæ in campo rubeo, super galeam quinque sunt pennæ strutionum. Alij aliter delineant quasi literam H. cum crucibus.

ORIGO.

FAberlignarius casam sibi dum in siluis struit, Boleslaus Audax Rex Pol. Iacuingos tunc insequitur, sed cum densiśsimæ siluæ inuia loca darent ac lacubus, niuis equos neci ponerent, fabrilignarius siccum iter, ac tutum, atq; in hostes proximum, ac insperatum, demonstrauit. Quo indice, cecidit hostis. Ferebat ansas duas ad latus artifex, & à militibus gladium impetrauit, quem & sanguine, spersum & trisum victoribus ostendit. Boleslaus gratitudinis memor, & cordis intrepidi contemplator, hæc arma illi contulit. Posuerat namq; fortuna fallax casum maiestati Regiæ ab hoste: at ille dum ansa equi cursu præcidit, & altera ansa hostem interemit, sic vitę equi gladij dominus & strenuus possessor extitit.

VERA FORTITVDO.

Vera Fortitudo. Quis veram fortitudinem viam regiam esse, non libere proclamabit? cum ab ea declinans ad dexteram, temerarius & pertinax sit, declinans autem ad sinistram, formidolosus & pauidus habetur? *Hier.*

Hier. Si vero hac via Regia incesserit, ornamenta virtutum omnium, & iustitiam custodiet, inuictus ad labores, fortis ad pericula, rigidus aduersus voluptates erit. Ita *Amb. lib.* 1. *de off*: Nec immerito: vera enim fortitudo absq; constantia non est, vt *Hier*. nec consilio ac moderamine rationis aliquando destituitur, vt *Gregor: lib*: 5. *Moral. expressit*. Talem fortitudinem quassatus vester gladius docet, talem ansæ ferreę à vobis volunt. Hæc enim vt vobis digne cesserunt ad ornatum; monent quoq; & ad ipsam fortitudinem. Rei enim militaris virtus præstat, cæteris virtutibus, cum omnia nostra studia & hæc forensis laus, lateant in tutela & præsidio bellicæ virtutis, nam vt increpuit tumultus, artes illico nostræ conticescunt, vt ait *Cic: pro: Mur*. Vnde nec firmior, nec fælicior, nec laudabilior est Respublica, quam in qua abundant eruditi milites dicente *Veget*: Eam igitur vobis prædecessores & Generosi parentes vestri in se & declararunt & commendarunt. Satagite itaq; , sic namque & Patre & Patria hac digni eritis, vt Tynnichus de Tharsibal lo filio teste *Plut*: dixit At quoniam ad veram fortitudinem mentis deuotio requiratur, vt D. *Aug*: ostendit dicens. Hæc est vera fortitudo, quæ naturæ vsum, sexus infirmitatem, mentis deuotione transgreditur. Vnum de vestra familia Episcopum Poznanien: in speculis afferam *Ioan*: *Wiskiwiecz* de quo hæc Cathalogus habet. Electus erat propter singulares virtutes, & prebeatam vitam. Nihil igitur deest in vestra familia, ad veram fortitudinem vobis demonstrandam, & commendandam. Bonus igitur Circuitus vester sit, Iustitia querat, Prudentia inueniat, Fortitudo vendicet, Temperantia possideat.

Militaris virtus præstat cæteris virtutibus.

Vera fortitudo iuncta deuotioni.

Laus Ioannis Episcopi Posnaniensis.

OPEROSITAS INGENII.

Ingenii opus.

MVltis medetur malis qui obuiat otijs, plurimis vero abundat virtutibus, qui illustribus occupat ingenium operibus. Quapropter qualem oporteat esse Nobilem cum *Stob: serm*: 89. perquirit, ita ei respondet *Demosth: Nobiles ac honestos inprimis decet, vt perseuerent habere pulchritudinem in facie, temperantiam in anima, in vtrisque fortitudinem, & in verbis gratiam. Et Sophocles. Dixisti vt decebat te, & non acerbe, Genus enim sui specimen honestum præbens, Nobilis famæ honestatem potius quam reprehensionem sibi comparabit*. Operositatem vero ingenij in Imperatore *Pet: Blos: lib*: 5. optime ita expresit. *In bono Imperatore inter cæteras artes hæc requiruntur, vt seuere imperare sciat, & molliter contumacibus cadere*, nam sine disciplina non bonitas dicam, aut felicitas non constat, sed vix nomen. Milites vero ad opera ingenij ita stimulat. Miles discat in otio quod proficere posit in bello, nam semper in otio debet fieri quod necessario faciendum restet in prælio. *Veget. lib*. 2. c. 22. & præcipue quia otiosus in castris miles nedum facile euadit seditiosus,

Otium causa mali.

Nobilis qualis.

Imperatoris cura quæ.

Miles quid faciet in castris.

tiosus, & immodestus, sed vsus morum dediscitur, nutritur pusillanimitas, vires fatiscunt, obrepit inertia, & immunditiarum actu animus occupatur *Petr: Blesen: Epist: 6.* Eiusdem operositates ingenij admonent vos hæ ansæ ferreæ ad quassatum gladium appositæ. Vt quid enim proportionis habent architectoris instrumenta cum potentissimis militaris doctrinæ armis, ceu gladius est; Docent profecto non ducem, non centurionem, non militem, non Nobilem, recte posse nobiliterque vti gladio, nisi operosa ingenij cura circumstans & vibrans gladium adfuerit. Inde enim fossæ, inde sagittæ, inde cuniculi, inde hastæ, pilum, phalarica, soliferea, gesum, sparus, falces, calciæ, romphea, enses. Cerui apud Romanos *Demost: lib: 10 paralip:* ad cap. 10. enumerat præcessere, Vnde *Martialis lib 4. Epist: 32.*

Gladius benè vtitur si ingenuè.

Militiam inuenta.

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris.

Talem in familia vestra operam strenui Vbyssowij, Prudentes & Generosi Charsowij, Illustres & Notissimi Babeccij &c. exercuere, executamq; toga Senatoria finiere constat. Hoc medio nec nobis genus dedecori, nec vos generi eritis vt dixit *Socrates.*

ERVGO NOBILITATIS.

Diuina non sine lumine quærenda.

EST Pythagoræ præceptum, *de rebus Diuinis absq; lumine ne loquere:* Nec hoc sine Sacræ paginæ testimonio, nam sicut exaltantur cæli à terra, ita exaltatæ sunt cogitationes Dei à cogitationibus hominum. Est modicum lumen Arma Nobilitatis vestræ inspicienti, eruginem nobilitatis non vestræ quidem singulariter, sed omnium inuestigare. Nam cum fabriles ansæ iunguntur nobili & quassato gladio, innuunt quidem ex recto nobile & honorificum ingenium, cum nec mensuratum, nec vlnarum sint formæ, licet sint Mechanicæ, sed ex obliquo, eruginem degenerationem, & causam nobilis familiæ inferunt, vt ex illis ceu quoddam astrolabio aduersam reuolutionem dierum quibus Nobilitas Fama & Illustre nomē vobis valedicere sint parata, excipere liceat, nimirum cum digne gestati vestri gladij, inter faciles & leues, mores & homines requiescere delectabuntur. Nam quale iudicium vestrum de Rosa inter stercora volutata erit: tale de Nobili inter humiles casus hominum errores, infestos, sordidosque mores iudicium habetote. Me hercule non aliud, quam ipsam degenerationem, lapsum enormem veramque ignobilitatem eligere vltro & amplecti talem hunc Nobilem pronunciabitis. Quapropter Nero degener moribus iam factus cum ab Astrologis audisset à vero & recto degeneratum imperio priuaturum; remedium adhibere curauit dicens. Terra quæuis artem alit. Musices artem excellentissime didicit, sed nec mediū profuit. Quapropter de salute desperando cum cogitaret vim sibi afferre, subin-

Vnde crescit nobilis degeneratio.

Nero musicā imperant.

ſubinde dixit: Quantus artifex pereo, ait *Suetonius*. Rarum certe remedium vt vnus forte Themiſtocles fuerit, qui dum Mitriadem triumphantem proſpexerit, virtutem ſibi propoſuerit. Quod *Adrianus Cæſar* & *Florus* Dialogiſmo expoſuere.

Dialogiſmus Flori cum Adriano.

Dicebat in Adrianum Florus, Ego nolo Cæſar eſſe, Ambulare per Britannos, Scythitas pati pruinas,	Cui Cæſar,	Ego nolo Florus eſſe, Ambulare per tabernas, Curſitare per popinas, Calices pati rotundos.

At pro omni exemplo ſit exempli cauſa, & monitorij: Epiſcopus Matthæus Familiæ verus Cholewa ſingulis & omnibus Nobilibus.

LINEA FAMILIÆ CHOLEWA.

MAttheus *Epiſcopus Cracouien*: *Anno* 1143. Cathal.

Ioannes *Wyſkiwiec Epiſcopus Poznan*: *Cathal*: *Electus fuit ob ſingulares virtutes & præ beatam vitam.*

Vbyſij *in terra Plocen. ſemper in Caſtris eximij & in literis exercitatiſſimi. His temporibus cum Illuſtriſſ. Magno duce exercitum Vbiſſ præſtantiſſimus miles, & à militibus ad inuictum Vladislaum Regem Polon: legatus fuit.*

Skarbek Tłuchowſki *in Dobrinenſi terra.*

Babeccij *in Plocen*: *& Dobrinen*: *terra, clari militia, & domus adminiſtratione viros claros* Staniſlaum, Paulum, Ioan: Nicolaum, Martinum, & Sigiſmundum *hiſtoriæ nominant*.

Charſzowſcij *in Dobrinen*: *terra* Ioannes *in Sendomirien. terra. Vir ſcientiæ pietati & commodis Reipub*: *deditus*.

Peſzenſcij *in Plocen*. *Palat*: Ioſephus, *in Ruſſia ſedem elegerat, & ſucceſſores reliquit*.

Malonowſcij *in Dobrinenſi terra.*

Kamienſcij *ibidem.*

Wieliccij *cum Babeccijs confines & ijd.*

Czermienſcij *in Dobrin*: *terra.*

Dobroſielſcij *à Dobrin, etiam Babeccij.*

Daniſzewſcij *ex Viſſogroden*: *diſtrictu.*

Marſzewſcij *in Palat. Cracou*:

Moraczewſcij *in Lencicen*: *Palat.*

Alios quamplurimos adnotare licebit.

O CIE-

Cielatkowa.

CIELĄTKOWA.

DELINEATIO.

Lunæ media tertia.

EST media luna ſurſum cornibus verſa, à cuius medietate, dimidium mediæ lunæ inferius verſus leuam protenditur, vt inſignia hęc ſint ſeſqui duæ mediæ lunæ, in cuius extremitatibus ſunt ſtellæ ſingulæ. Id totum coloris flaui, in campo ceruleo, quod ad ſimilitudinem ſcuti efformatur.

ORIGO.

ORiginem eius, an in vel extra regnum acquiſita, nullus noſtrorum ſcriptorum recenſet. Hoc vnicum Paprocius in ſtemmatibus habet. Erant Cielątkowij Milites ſtrenui. Bielſcius eorum meminit. *Sub Wladiſlao* I. *Monarcha Polon. fol.* 93.

AMATORES PATRIÆ.

Patria vnde dicitur.

MEmorandam doctrinam Hieroclis de Patria *Stob. ſerm*: 39. nobis expoſuit dicens. *Eſt patria per Iouem vel vt alter quidam Deus & primus maximusque parens.* Quare qui nomen ipſi impoſuit, à re ipſa non temere patriam nominauit, vocabulo quidem à Patre deducto, pronunciato tamen fæminea terminatione, vt ex vtroque parente mixtum eſſet, inſinuando patriam vnam, ex æquo duobus parentibus colendam eſſe. Hæc ille. Sunt mihi veſtra arma ſpeculum quoddam amoris in patriam, nam cum antiqua illis comparo, nõ aliud quam amorem patriæ ſuſpicor. Erat namque Atticis antiquus mos, capillorum cinnis aureas cicadas addere, ſignificantes ſe eſſe indigenas, nam ſicut cicadæ, non aliunde commigrant, ſed ſuis ſedibus natæ viuunt, ita indigenæ, & amatores patriæ. Iſta *Eſtatius Iliad*: 3. Dum video lunis veſtris appenſas, non quidem iam cicadas, ſed ſtellas, ex quibus nedum

Cicadæ ad capillos.

Indigenæ.

collígo

colligo quod luna, ita in familia vestra indigenatū fixerit, vt nec decrescere, nec deficere, nec Ecclipsari propter stellas affixas posit: sed tantos ac tales amatores patriæ, vt quasi soli sub lunæ Spherico & Orbium, patriæ fueritis. Maximos amatores patriæ non dubito dicere. Est quidem *Euripidis* in pręmisis sententia: *Necesse est cunctos amare patriam, quod si quis secus ait, Verba fundare gaudet, animum tamen in patriam conuertit.* Ast in his omnibus est inuenire excedens & excessum. Quod optimè expresit *Cranz. lib. Nouergiæ cap* 11. *de Nouergiæ incolis.* Hac enim gente cum nulla ante Christum agnitum intuenda superstitione pertinatior esset, post susceptum nulla constantior fuit, vt cum reduces terram suam attigissent, proni caderent in terram, & facto signo crucis, exosculari solitos ac perclamare. O terra Christiana ante omnes. Eisdem stimulis, lunæ hæc cum stellis, Familiam vestram, ad amorem in patriam præstandum incitant & admonent. Quocirca ita *Homerus* admonebat & incitabat.

Patriam omnes amant.

Non vnanimiter amatur patria.

Nouergiæ Christiani terra osculata facta cruce.

Auguriũ optimum.

Vnum augurium optimum, pugnandum esse pro patria,
Vos ad naues pugnate donec vestrum
Ictus aut vulneratus mortem aut fatum quilibet sequatur
Moriatur, non enim indecorum est ei defendenti patriam mori.

ORATORIVM FIDEI.

Oratorium fidei.

NVllum felicius est opus, quam familia fidei oratorium firmans. Vnde quęrentibus quid faciemus vt operemur opera Dei. *Ioan*: 6. respondetur. *Hoc est opus Dei, vt credatis in illum quem misit ille.* Si ergo opus Dei est credere, nullum profecto felicius opus erit familię, quam fidei oratorium firmare. Quocirca *D. Augusł. serm.* 18. *super Ioan*: *Ambula per fidem vt peruenias ad spem: spes non ædificabit in patria, quem fides non consolatur in via.* Qui hæc insignia vestra inspicit, oratorium quoddam fidei meditabitur, non quidem quam Astrologi perhibent: hæc enim magis coniectura quam fides, sed quam docet Ecclesia. Nam luna Eccesiam, stellæ Sanctos significant. Quale oratorium fidei innuebat *Pythagoras*, qui lunam modo terram cœlestem, modo cœlum terrestræ, vt *Pier. lib.* 44. *cap.* 15. refert nuncupabat. De quo & *Horat. Carminum lib.* 4. *ode* 7. *Damna tamen celeres reparant cælestia lunæ.* Quapropter & Ægiptij in nummis Antonni Aug: Pij à parte qua inscriptio est Alexandria videtur humanæ figuræ signum, quod ambabus manibus lunam affectat apprehendere, quasi quodam adorationis gestu, *vt Pier. ibid. cap.* 19. Magis igitur de vestræ nobilitatis armis id denunciandum venit, vbi lunæ & stellæ, se ipsis quoddam Tau, id est templum, & quoddam Omicron in cœlum apertum inchoant, cum dicant. Oratorium innuendo quod sit in vobis & vestra familia, oratorium quoddam fidei S. radicatum. Sit igitur vobis cum Omine Deus.

Fides.

Luna Ecclesiã stella sanctos.

Luna in manibus & nummis.

PRÆCVSTODITIONES.

Reipub. optimus vir. PRo primo. Periander, illum ego probum Reipub: municipem, illum optimum procerem duco, qui erga principem obsequium, erga Rempubli: officium, erga vtrumque fidem tenuit; quique ad amplificandam vtriusque gloriam vires contulit quas potuit.

Optimum quid. Pro Secundo *Plato lib*: 5. *de Repub*: optimum sane hoc dictum est eritque semper. Quod vtile, statim etiam honestum sit, noxium vero, turpe Maxime quidem. Vanus est homo, qui ridiculum aliud æstimat quam malum, & qui risum mouere volens non insipientis & mali, sed *Vanus quis.* cuiusdam alterius vultum intuetur. Vanus etiam est, qui cum honesto studeat; scopum sibi alium virum, quam bonum proponit.

Familia de Armis Cielatkowa quæ fuerit, aut quæ prædictis armis insigniretur, hic obstrusis in locis dum commoror, cognoscere non potui. Parces nobilissime Lector, & spatiosissimum Regnum Poloniæ contemplaberis.

CIOŁEK.

DELINEATIO.

Vitulus. ESt Bos seu vitellus coloris rubei in campo albo, Desuper, ex corona medius bos seu vitellus.

ORIGO.

Vitellinorum familia. EX Vitellinorum familia in Italijs, sub Miecislao Monarcha *Anno D.* 971. in regnum Poloniæ illata fuere, per Illustriss: & Reveren: Dominum Robertum Archiepisc: Gnesnen: Cuius vterinus frater Paulinus teste Bielscio familiam suam in Regno hoc in posteros propagauit.

gauit. Ita Ianicius Longinus, & alij. Qui quidem Ciołkowie seu Vitellini in Polonia, à bonis suis & possessionibus denominationem differentem & cognomina postmodum assumpserunt, vt à Macieiowice dicti sunt Macieiowij, à Drzewice, Drzewiecij, à Zelechowo Zelechowscij &c. Ex quibus Macieiowsky erat Cardinalis S.R. E. Episc: Cracou: Archiep: Gneznen: *Robertus Anno* 971. *Scislaus* 1199. Stanislaus Ciołek Episcopus Posnanien: & alij.

FAX GLORIÆ.

Fax gloriæ.

IVstus Lipsius lib: 2. *Monitorum cap*: 18. fundamentum perennis gloriæ, & facem, non aliter exprimere ausus quam mentem Honestam vocitando. Fax inquit mentis honestæ est gloria. Nec immerito. Considerandi namque, quid secum tantum honestum ferat; occurrit Polybius dicens. Argentum quidem & pecunia est communis omnium hominum possessio; at honestum & ex eo laus & gloria, Deorum est, aut eorum, qui à Dijs proximi censentur. O dictum egregium. Sunt namq; alia alijs communia, & adipiscenda: at bona & magna fama magnis convenit, & quos Deus vicem suam fungi voluit in terris. Illi namque nil humile & abiectum cogitant, quia sciunt de se semper locuturos. Insignia hæc vestra facem gloriæ non hæsitanter dico ô Vitellij, cum mentem honestam in vobis conspicio, in vestrisque prædecessoribus & successoribus contemplor: vt quod de vno Roberto Archiepiscopo Gneznensi Ianicius habere voluit, hoc, maioraq; de plurimis ex vobis dicendum venit.

Mens honestá

Honestum est decorum & laus.

Robertus Archiep. Gnesn.

Ausonius patria sacri pariterq; prophani
Mirandus studij laude Robertus erat.
Comis in alloquio, facilis venientibus, vno
Durus, quod nequiuit verba Polona loqui.

Non enim aliter de vobis elogium Longinus deduxit, quam Ad pietatem proni. Et Epitaphium Cracouiæ. Illustrissimi & Reuerendissimi Macieiowij, non diuersum habet. Sustinuit Ordinem Ecclesiasticum, & Reipublicæ tranquilitatem: Consilio, Prudentia, Integritate. Nec diminuta referunt Encomia Valeriani & Mathæi Drzewieciorum verificatum; namq; in familia vestra est illud Anxagoræ, qui ad Periclem dixit. *O Pericle.* Quibus opus est lucerna, oleum infundunt, inuicta fortitudo vestra, magnanimus vester animus, circumspecta prudentia, indeficiens in patriam amor, non conditionatus in Deum honos, inuacillata in proximum pietas, subministrarunt incessanter vestræ lucernæ oleum virtutibus sacratum, & ita abunde: vt solo stemmate vestro exhibito, plura legi, quam subscribi possent, Clypeus Titi Flamminij in templo Delphico suspensus, talem subscriptionem ferebat.

Epitaph. Macieiouii Episc. Cracouien.

Oleum virtutes.

Clypeus Titi Flamminii inscriptus.

Tynderidæ fratres quorum fuit inclita virtus,
Custodes inter quos modo Sparta colit,
Leges, Libertas, & Pax, sunt optima dona.
Hæc Græcæ genti dat Titus Æneades.
Eadem, & maiora de vestra familia concludendo.
Hæc Lechicæ genti, dat dico Vitelesca domus,
Religionem, Libertatem, Pacem, Pietate, Consilio, Armis.

VICTORIARVM TRIVMPHVS.

Victoriarum Triumphus.

SI nulli fortunæ minus benè, quàm optimè creditur, quandoquidem alia fælicitate ad tuendam fælicitatem opus sit dicente *Seneca lib. de breuit. vitæ cap.* 17. Iure meritò ad deducendum omen Victoriarum & Triumphorum ex Armis vestris priora omina afferenda veniunt. Cn. Pompeius cognomento Magnus, dum hostilibus armis cum Cæsare congrederetur, Cæsar fortunæ sacrificare prius nititur. Accidit vt vitulus aptatus priusquam feriretur, extra vrbem profectus ad lacum peruenerit, & enatauerit. Aurusplices rem contemplantes dixerunt Cæsari: Si Romæ manseris, peribis; si mare transieris, victor euades. Præbuit omnia vota, & triumphauit. *Dion. Niceus in Pompeio.* Nec alio medio Annibal Carthagin. trans alpes cum exercitu volando, triumphale Io cecinit, nisi cornibus vitulorum faces alligando, vitulorumq; figuris hostem terrendo, fugando, vincendo. *Plutarch. in Hannib.* Igitur vt addam fortunam fortunæ, & insignia vestra vobis signa esse victoriarum & triumphorum, ostendam, seriem triumphantem de familia vestra opponam. Erasmum Ciolek Palatinum Mazouiæ, qui cum ducibus suis victoriosè pugnando triumphauit An. 1388. Stanislaum Ciolek magnæ fortitudinis virum, qui decem fortes viros leuissimè superabat. Reuerendissimum Andream Episcopum Plocensem, hæreticorum expugnatorem. Sed quid prodest numerare singulos, cum singuli vestrum vt nomen consequerentur, cum Dijs mouere hastam didicerint. At inde vobis victoriam & triumphum ominabor, vnde triumphos & victorias sacra pagina ominari, & sperare profitetur. *Psal.* 50. *Imponent super altare tuum vitulos.* Contulistis tot tamq; magnificas hostias victrices, & triumphatrices super altaria, reddetis quoq; vitulos labiorum vestrorum, vt dixit *Hos.* 14.

Sacrificium ante bellum Cæsaris.
Bos à sacrificio fugit.
Romæ manere mors.
Mare transire salus.
Vitulis faces ad cornua Anibal fecit.
Ciolkorum.
Vitulus super altare.

PACIS FIRMAMENTVM.

Pacis firmitas

PAcis qua dulcius nihil, quæ firmitas asseri poterit, plures inuestigarunt, *Plato lib.* 7. *de legib.* firmitatem pacis, ponit respectum publicæ vtilitatis. Bonum namq; vniuersale præponderare necesse est bonum particulare. Quocirca A. Vitellius Imperator, cum publicæ vtilitatis nullum respectum haberet, priuatę verò plurimum, misere cadit.

Vitellii Imp. mors vnde.

cadit. Præceperat edicto, vt Mathematici Vrbe & Italia excederent, intra Cal. Octob. exclamarunt Chaldæi, *Bonum factum*, ne Aul. Vitellius Germanicus intra eundem diem Calendarum vnquam esset. Igitur desciuit ab eo exercitus in verba Vespasiani, interijt, & nullus miserius. Optimè cauit Agesilaus Lacædæmoniorum Rex. Imperatorem habere oportet aduersus hostes audaciam, erga subditos beneuolentiam, in opportunitate verò rationem & consilium. Alij firmamentum pacis concordiam inter fratres existimant, concordia namq; paruæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Quocirca & conditor orbis, abominabilem reijcit, qui seminarit discordias inter fratres. *Fulgosius lib*. 5. de fratribus Vitellijs hoc singulare ex Vitellio Nicolao natos Ioannem, Camillum, Paulum & Vitellosium posuit. Tanta charitas inter eos erat, vt Patre mortuo, illius ex fratribus qui inter eos maior natu erat, dicto semper audientes fuerint. Et si inter eos in Italia arma ferrebant exercitus ductarent, insignesq; haberentur, imò ductis vxoribus, ne minima inter se ambitione laborarunt, maioreq; natu inter eos moriente, in ætate proximiori imperandi maiestas transferebatur. Eandem Scilurus Scytha filijs commendabat, firmitatis & pacis gratia. Optima quidem hæc ratio ad firmandam pacem, sed quandoq; deficiens in bono. Aliam inexpugnabilem habeo, pax firmata securior esse non potest, quàm habendo pacem cum Deo & hominibus. Hanc firmitatem Deus monstrauit, hanc vitulus vester significauit, hanc antiqui parentes coluerunt. Vnde præcipiendo pactum Deus hominum cum suæ maiestatis virtute dicit. *Hierm*. 34. Vitulum inconcisum nominat, præuaricatoribus verò fœderis, vitulum concisum in duas partes, vt transeant inter diuisiones eius. Eandem firmitatem Vitulus vester significat. Inde namq; expugnatores hæresum, inde Cancellarij inuictissimi Regis Poloniæ Wladislai Iagellonis, inde Pastores gregis Christi vigilantissimi, inde Ciues, Senatores, Iudices dignissimi, in familia vestra promanarunt. Hanc firmitatem pacis, non degener à virtute animus, ipsis in primordijs Vitellij electi in Germania, coluit & seruauit. Inuenerat optimus Princeps, inter Othonis scripta Commentarium, refert *Fulgosius lib*. 6. Centum viginti virorum, ab Othone præmia poscentium, quod Galbæ morti interfuissent, qui licet inimicus & ipse Galbæ fuisset, iniquum tamen arbitratus est, non modò eiusmodi hominibus præmia dare, sed ne perpeti quidem vt viuerent, cum Principem suum precio occidissent: quæsitos igitur diligenter omnes, quos nactus est, interimit. Quocirca & antiqui Romani per Tarquinium superbum deuictis Hetruscis, & fædere inter populos Latinos icto, in sempiternum fœdus, designarunt commune fanum. Romanorum, Latinorum, Hernicorum, Volscorum, vbi vitulum mactabant, de intestinis vna epulabantur,

Mathematici

Agesilai Regis documenta ad principes.

Concordia fratrum.

Maior inter fratres.

Pax cum Deo & hominibus.

Præmium pro re mala non dandum.

Fanum commune.

Pax vera. tur fruebanturq; sacris communibus. *Dempst. lib.* 4.*c.*17. Alex: ab Ales, *Gen. lib.* 4: *cap.* 7. Vnicum vobis animaduertendum duxi, quod Cassiod. super Psal. adiunxit Pacem veram cum moribus habere concordiam probis, & litigare cum vitijs.

Monitorium virtutis.

MONITORIVM VIRTVTIS.

Bos in triclinio Vespasiani. Tit. Flau. Vespasiano regnante, dum in triclinio cænasset, bos arator decusso iugo, triclinium irrupit: ac fugatis ministris, quasi repente defessus, procidit ad ipsos accumbentis pedes, ceruicemque submisit. Ait Sueton. in Vespas. Quid tantum ferret portentum, dum *Pier. Val. lib.* 3. *cap.* 13. considerat, ait populum oneribus pressum repræsentabat, quasi ad virtutem monendo clementiæ & pietatis, fædamq; iram, auaritiam reprimebat. Erat equidem non immodicum *Vitellus Marchio.* calcar ad virtutem familiæ vestræ, Vitellius Marchio Centonen. vir ingenio acer, consilio magnus, bellicarum rerum gloria illustris, sed postmodum paruæ Religionis & Magus factus. Vnde *L. Beierlink fol.* 43. asscriptum tale Distichon refert in Epitaphio:

Epitaphium Vitelli.

O miserere Deus Crassi miserere Vitelli,
Quem mors præueniens non sinit esse bouem.
Corpus habet Italus, tenet intestina Brabantus,
Ast animam nemo. Cur? quia non habuit.

Vitellius Tyrannus. Erat monitorium virtutis, & Vitellius Imperator: at nihilo Nerone humanior factus, qui duos fratres adolescentes ad mortem damnauit, quod pro patris periculo rogarent, adeo enim inuisa ei pietas fuit, vt *Pietas inuisa: filii pro parente intercedunt & damnantur.* eam in filijs quoq; erga parentes damnatione dignam duceret. *Fulgosius lib.* 9. At vitulus vester abhorreat vituli Iudaici fulgorem, fulgor namq; iste tetram nigredinem orcumque donabit, amplectetur verò sensum monentis Domini, vt sit vitulus, victima pacifica Domino, *Exod.* 24. Moneat vos Archiep. Gnesn. 1183. Ciołek affinis, qui multa bona Ecclesiæ contulit. Moneat Macieiouius Cardinalis, moneant alij prædecessores ad virtutem, & incitent. Arma enim Ciołek sunt, monumentum virtutis. Vnde natum dictu: *Immolare boues.* Bos in ciuitate, istud ob nouos honores, illud ob magnificos piosq; sumptus.

Labor saluificus.

SALVIFICVS LABOR.

Diuersa manent epitheta laboris, ex multis quidem conijcere libet, at præcipuè ipsa ex differentia laboris. Vnde *D. Bernard. serm. de pœnit. Laborem & dolorem multi sustinent, quem tamen Deus non considerat.* Et super Cant. *Qui in labore hominum non sunt, in labore profectò dæmonum erunt.* Quocirca laborem saluificum, à mortifico discernere necesse erit. Ille saluificus labor est, de quo *Sen. Epist.* 31. Generosos animos labor nutrit. Et ille de quo *Greg. in Moral.* Sancti,

cti,

cti, quot labores nunc veritati commendantes exhibent, tot iam remunerationis suæ pignora, intra spei sui cubiculum clausa tenent. Ille verò labor mortificus erit, de quo *Hiere.9.* vt inique agerent laborauerunt. Ad saluificum inducendum laborem, Seruius Rex boum effigiem primus in ære insculpsit, vt *Plaut. in Persa. & Plin. lib. 8. cap. 3.* Ad mortificum designandum, Atheniensium iocus de Lysia, quod bouis imaginem in arce collocasset, cum eius in agro vsus proprius esset, argumento erit. O clarissima Familia Vitellinorum, quam saluifico labore, hoc amplissimum Regnum Poloniæ recreasti. Tu fidem Christi, quam Regno intulisti, conseruasti, promouisti, dilexisti. Tu fidem Regno & Regibus debitam priuatim & publicè, toto pectore, totaq; substantia obstrinxisti. Tu Reipub. salutem, Nobilium libertatem, Ecclesiarum decorem, consilio in Senatu, armis in bello defendisti. Itaq; in te aspiciant iuuenes, ex te delectentur senes, totaq; Lechica propago, ornatum suum decusq; teneat in æuum. Dixi. *Malo quippe vnum Catonem, quam trecentos Socrates.*

Bos in ære.

Bos in arce.

PRÆCVSTODITIONES.

PRo prima. *Velleius de Pompeio Magno.* Hoc viro nemo alia omnia minus, aut gloriam magis concupiuit. Tu itaq; Mittiade cælestis trophæis è somno exciteris Christi inquam, qui dixit, *Gloriam meam alteri non dabo,* puta: nisi gloriæ suæ indeficiens desiderium in se foueat. Inde illud: *Vbi ego sum, illic erit & Minister meus.*

Gloria desiderium.

Pro 2. Galba Imperator cum veniret Romam ex Hispania, & per viam in honorem eius sacra peragerentur, Iuuencus è manibus sacrificantium accepto iam vulnere elapsus, in pedes anteriores, ad Galbæ lecticam se erexit, eandemq; sanguine suo totam respersit. Quod factum erat mali ominis, *Fulgos. lib. 1.* At insignia vestra licet sint iuuencus, cum non ferinum in vobis animum, neq; belluam generositatem repræsentent: triumphos & victorias significabunt, præsertim dum vincentem Christum imitabuntur. Apocal. 17. *Dabo vincenti manna absconditum nomem nouum.*

Vitulus ad Galbam venit, à sacrificio fugiens.

Pro 3. *Hugo de claustro animæ lib. 3.* Lingua quandoq; pacem prædicat, sed sæpius turbat; cum autem habitus cor & lingua concordant, pacem seruant: vbi verò dissoluta discurrunt, pacem soluunt: vnde de lingua quæ pacem turbat, dissoluto sermone vel importuno silentio prouerbium fertur. *Bouem tenet in lingua.* De lingua verò quæ corde habitu pacem seruant, dicitur *Bouem humeris portat.*

Bos in lingua

Bos in humeris.

Pro 4. Non sunt virtutes vt vitia, ista sine Magistro discuntur, illa rectorem ducemq; desiderant. Discite igitur à Magistro Christo, qui est Via, Veritas & Vita.

Virtus & vitium aliter discuntur.

Bos loquitur. Pro 5. *Eutropius & Eusebius* referunt, in agro Romano conuersum ad aratorum suum bouem plane locutum fuisse. *Frustra me stimulis agis, quia prius homines quàm frumenta defutura erunt.* Profectò ad laborem saluificum Spiritus S. multoties stimulat, tamen animalis homo loquitur, frustra me cædis. Non tamen amouetur talis gratia à nobis, donec desierint homines, & abundantem gratiam in se diuinitus collatam; non præsenserint.

LINEA FAMILIÆ VITELLINORVM.

RObertus *Archiep. Gnesn.* 971. *Italus.* Paulinus *germanus Archiep.* 971. Scislaus *Archiep. Gnesn.* 118:. Paulinus *vir encomiorum plurimorum,* 1199. Zbigneus Ciołek *Cancell.* 1260. Erasmus *Palat. Masouiæ, cum suis Ducibus bella gessit.* 1388. Ioannes Ciołek *veneno extinctus ab aduersario, strenuus Marte. Germanus* Ioan. Stanislaus *robore magnus, arbores sustulit à terra. Occisus in bello à paganis.* Andreas *Episcop. Plocen.* 1258. *Erat animosus in propulsandis & defendendis Ecclesiæ iniuriis.* Andreas Ciołek *Stanislai frater reliquit filios quatuor, Andream Episc. Posnan. Poëtam & in litteris virum magnum. Cancel. Vladisl. Iagelonis acerrimus hæreticorum propulsator.* Crom. l. 21. Viganthum *Castell. Czerscen. cuius filij ab hæreditate vocantur Powsinscij, Ostroleccij, Guthowscij, Pileccij, Dobrzynieccij.* Andreas *filius Viganthi Palat. Mazouiæ reliquit Sigism. Alexand. Christoph.* Ioannes *qui filiam Euam Sobkoni Capit. Varsauiensi in matrimonium concessit, ex qua Anna Radziwiłowa Pocill. Lituan.* Alexandri *filius Ioan: qui reliquit Stanislaum, qui steriliter decessit.* Christophori *filius Alexius Petrum reliquit, ex quo Andreas, Franciscus, Christoph. & Hieronim.* Macieiowscij, *qui veri sunt Ciołkowie.* Bernardus *de Macieiowice Castel. Lublinen. Capit: Zawichost. Reliquit Ioann. qui miles in exteris nationibus clarus, obijt in Vngaria.* Samuel *Bernardi filius Episcopus Cracouien. De quo Christophorus Kantski.*

Multa alij extollant Samuelis gesta sub auras,
  Ille quibus Patrio luxit abundè solo.
Tu studiosa cohors eius iactabis amorem,
  Et studium erga te, munificamq; manum.
His surgunt Christo messes cultoribus, horum
  Curam habeat, curam qui pietatis habet.

Stanislaus *Episc. Germanus, qui vt fertur ante tempus consuetum natus fuit, quapropter quatuor septimanas in adipe apri conseruabatur. Creuit in maximum virum. Castell. Sendomir. Marschalcus curiæ. Reliquit Stanislaum Capit. Zauichuost. Gasparum Capit. Spisens. qui multorum mores vidit & vrbes, liberalis, humanus, Catholicus, & optimus miles &*

Catha-

Catharinam filiam matronam pientissimam. Nicolaus *filius Gaspari Palat. Lublin. contra hostes patriæ promptissimus. Vir in Epitaph. ipsius Crac. Vir pietate in Deum, amore in patriam insignis.* Bernardus Macieiowsky *primum Episcopus Luceoriensis, postmodum Cracou. tandem ad Archiepiscopatum Gnesnen. assumptus, & S. R. Ecclesiæ Cardinalis Tituli SS: Ioannis & Pauli factus, ac pro secundis nuptijs Serenissimi Tertij Regis Poloniæ & Sueciæ, cum Serenissima Constantia Austriaca celebrandis à Paulo V. Legatus à latere. Homo erga omnes affabilis, omnibus, etiam infimæ conditionis facilem ad se aditum præbens, & quicquid ab eo postularent, pro conditione & necessitate vnius cuiusq; liberaliter concedens, ob miram eamq; raram morum & præcipuè humanitatis suauitatem omnibus amabilis, verè pius & munificus pauperum, viduarũq; patronus, quibus de vestitu & victu maximè grassante pestis & annonæ contagione, liberalissimè prouidebat, quem regulares diuersi Ordinis in Vrbe Cracou. degentes, & Xenodochia debilibus infirmisq; repleta, non tam pastorem quàm parentem clementissimum, affectuosis vocibus compellabant, vtpote quorum necessitates ex proprijs sumptibus & bonis supplebat. Patribus Societatis Iesu Collegium Lublini primus à fundamentis erexit, patrimonio suo satis optimo illorum vsui donato. Quoties eum in Episcopatu Luccoriensi sedentem Cracouiæ adisse contigeret, singulis hebdomadibus, pedes, Capellano vnico & altero comitantibus, Monasterium & Ecclesiam claræ Tumbæ Ordinis Cistercien. vno milliari Cracouiâ distantem, deuotionis gratia quam Patronum suum S. Bernardum flagrabat studiosè visitabat. Cracouiensi Episcopatu dotatus, quo facilius à seculari aura auulsus deuotioni vacaret, solo Capellano & puero, arbitris & conscijs vitæ admotis, ad Conuentum Ordinis Prædicatorum, SS. Trinitati sese conferebat, ex deuotione qua S. Hyacintum venerabatur summum hauriens in animo dulcedinem. Incredibilis in eo fulgebat viuendi parsimonia, toto tempore commorationis suæ in prædicto Prædicatorum Cœnobio, in communi cum Religiosis nullis superadditis adhæc apparatioribus ferculis, vescebatur Refectorio: quod si aliquid speciale Prior Conuentus pro dignitate hospitis parare iuberet, nihil penitus ex eo degustans, inter fratres, præcipuè inter aduenticios Religionis Tyrones distribuebat. Immensis pro Ecclesia Dei exantlatis laboribus & forma Pastoris ad amussim Paulinam effectus feliciter moritur, cum magno omnium mærore, Cracou. die 19. Ianuarij An. 1608. corpus eius honorificè sepultum est in Ecclesia Cathedrali eiusdem ciuitatis, cui etiam propria industria & liberali sumptu, dum sibi viuens præesset, multa pretiosa acquisierat, interq; non postremum locum tenet statua S. Bernardi ex argento facta. Eius Epitaphium in Claustro Conuentus Cracouien. apud fratres Ordinis Minorum Conuentualium cum tali inscriptione cernitur.*

Spectet posteritas viuam probi oris effigiem.

Bernardi Macieiowski S. R. E. Cardinalis Episcopi primum Cracou. deinde Archiep. Gnesnen. vitam præclarè actam imitetur. Hic quicquid honoris atq; dignitatis, quod in eum caderet, domi, forisq; fuit, amplissimis virtutibus consecutus, de ipso quoq; triumphauit inuidia, Ciuis, Senator, Pontifex, inter paucos pius, magnanimus, liberalis, fortunatus in omni vita. Si turbatam Patriæ tranquillitatem nunquam aut restitutam, quod sollicitè curabat. Ante obitum vidisset, hoc vnum perpetuæ fælicitati defuit. Moritur Cracouiæ 19. Ianuarij 1608. Ætatis suæ LX. *Huius frater vterinus N. fuit Stabularius S. R. M. & Castellanus Zauichosten.*

Drzewiccij. Valerianus *Secretarius S. R. M. Canon. Poznan. In Epitaph.*

Spes patriæ Domui Drzeuiciæq; fuit.
Nemo iuuenis confidat viribus, ergo
Sic recipit iuuenes vt in orbe senes.

Matthias Drzewicky *Archiep. Gnesn. De quo Cathalogus.*

Parcus eram forsan vel sic me fama vocabat,
Quæ solet insignes insimulare viros,
Siue tamen verum, cur sim vitiosus in isto,
Est virtus rebus parcere magna suis.

Andreas Adamus *Castell. Inuieloc.* Iacobus, Sigismundus, Adamus, Martinus, *Viri spirituales, & in Marte splendidioris famæ.*

Bzicki *in Chelmen. terra Castell. ibid. loricatus miles & strenuus.*

Zielenski, *Capit. Stęzicen. ingenio acer & bellicosissimus vir.*

Brzeski *in Aula Regis Augusti dignissimus, postmodum Capit. Camenecen. in Podolia.*

Wozniccij *in Płocen. Palat. & in Eccl: dignissimi, & inter viros illustres.*

Chądzenski *in Podlasia Capitan. Zakrocimen. Vir in iustitiæ diligentia proficuus.*

Gorzyſewski *in Plocensi Palat. Thesaurarius Reginæ Annæ.*

Gluscij *in Belzensi Palat.*

Czarnołoscij *in Chelmensi.*

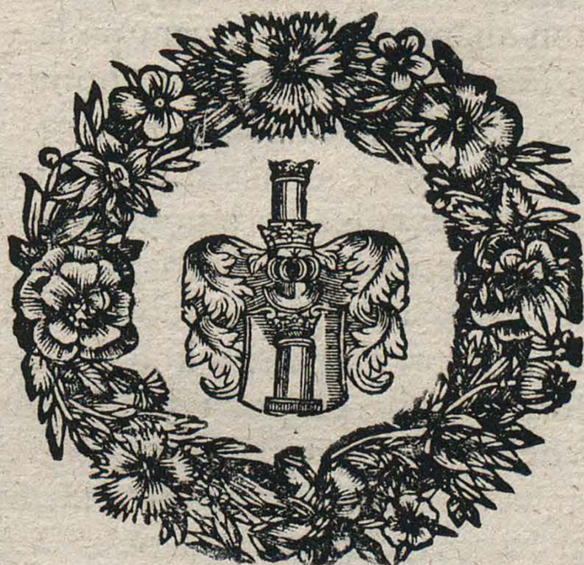
Roſewscij *in Drochicensi.* Lipowiecium, *vt Epitaph. Wlocłau. Canon. Gnesnen. & Wladislau. Stanislaum* 1340.

Zielenscij *Ducibus exercituum notissimi.*

COLV-

COLVMNA.

DELINEATIO.

EST columna è lapide, in cuius limo aurea Corona, super galeam columna cum corona eadem in campo rubeo. Quæ postmodum mutata est in turrim. Roch dicitur vel Pierschálá, & tunc super galeam quinq; pennæ strutionis. *Columna e lapide cum Corona.*

ORIGO.

SVnt ex Italia allata in Regnum Poloniæ ab Hatto aut Hanno Archiep: Gneznen: ex prouisione Apostolica tempore Miecislai misso *Anno* 967. iuxta *Ianic*: 970. erat vir grandæuus & exemplaris *ait Paproc*: Acquisita vero in Italia, cum Martinus V. Pontifex Max: ex Concilio Constantiensi redibat. Nam cùm Pontificem excepisset in domo sua, Prouani, Taurinensis Pedemontanus qui pro armis ferebat vitem cum viridi botro, Pontifex tale stabilimentum supposuit viti, vnde columnam pro nobilitatis dignitate gratus sumpsit, & vitem cum columna super galeam imposuit. Viuente igitur Regina Poloniæ Bona, ad Sigismundum Augustum vti consanguinei Reginæ venerunt. Prosper & Troian Prouani, quos Regni stemmatibus, dum incorporat & inscribit. *Anno* 1557. Donauit illis aquilam albam in Campo rubeo intra cuius pectus hæc eorum insignia affixit, Cathalogus, Ianicius, Paprocius, Bielscius. *Hatto Episc. Gnesnensis.* *Martinus V. Pontifex.* *Prouani.* *Vitis cum botro.* *Aquila in pectore gestans columnam.*

GLORIA PERENNIS.

PRæclarior actus mortalium non fuit (dixit summus oratorum Philip: XIV. *Cic.*) quam quorum virtus nec obliuione eorum qui sunt, nec reticentia posteriorum, sepulta esse possunt. Nam sicut sol omnia deformia monstrat: ita actus tales, veram, radicatam, & certam gloriam, *Gloria perennis.* *Actus preclarus mortalium quis.*

gloriam perennem progenerat. excellentibus namque ingenijs præditis, non alia spe gloriæ excitantur, quàm quæ formam honestatis & similitudinis, consequuntur perennitatis; habent stemma columnarum vestrarum non aliam gloriam, quam perennem vobis præsagit: Quod ita Reges, Pontifices Maximi, imo homines, & Angeli terrestres, terra quasi & cœlum ita benignè, fortiter, & splendidè adornarũt. Revocant columnæ vestræ in mentem columnas immortalis gloriæ Caroli V. Imperatoris, quas ille ad promontoria duo, Africæ & Europæ erexerat cum inscriptione, *Plus vltra*, vt Parad. in signis Heroicis refert. Dum enim sic ab vtroq; hemisphærio sublunari adornatæ sunt, non restat, nisi vt subscribantur, *Plus vltra*, hoc & gloriam perennem, immortalem & æuiternam vobis proponite, vobis assumite. Sed ne aliquis subscribat verum decus in virtute positum esse. Gloriam perennem, nedum à tali extrinseco ornatu, sed ab ornatu intrinseco virtutis vestræ inducam. Vester Hatto Columna, Episcopus Gnesn. Vir grandæuus, exemplaris, Thimotheus Columna, Episcopus Poznanien: 1002. occisus à Castellano Wiskensi, quod bona Ecclesiæ, & Christi patrimonia defendisset. Stanislaus Columna Episcopus Plocen: ex Vice Cancell: Semouiti Mazouiæ Principis, Episcopus. Roscislaus Columna, Comes *Anno* 1218. fugiendo hostem post confecit. Quid de Oborscio Scythis in Zynkow horribili. Quid de Lesniowolscijs, Ciecíszeiowijs, Pruszkowijs, Nadolscijs, Senatoribus, Militibus oratoribus referam? fideles filij Patriæ, veri Ciues Coronæ, firmæ Columnæ Reipublicæ, in omni tempore, & quamuis inclinatione fortunæ, erant, sunt, erunt. Sed declarabo: Aiunt *Demosthenem* excelsi ingenij oratorem, dum concionando Phocionem accedentem videret, dixisse: Orationis meæ malleus, & bipennis advenit: Ita omnis posteritas columnarum, cuiuscunque sermonis orationisue, malleus & bipennis est; nam plus virtutem facere, quam de illa aliquis dicere posit, nouerunt.

Columna Caroli V.

Plus vltra.

Columnarum familiæ dignitas.

Demosthenes orationis malleus.

TRIVMPHVS ANIMÆ.

NOn est cur moueatur Socratis sententia, dum in vobis Clarissim: Columnæ facem extollo triumphum. Idem est, inquit, in secunda fortuna, altum sapere, & in lubrica via, cursu certare. Scio namq; quod omnis rei oporteat inspicere exitum, quo sit euasura quoniam multos Deus, quibus fortunas suppeditauerat, radicitus euertit. Sed magnifacio virtutem in vobis, quæ triumphum animæ & triumphum in cælis spectate præparat. Eminentissimo Cardinali Lotharingiæ cum nouissimæ Cluniacensem Abbatiam ingrederetur, præ Cænobij valuis erecta fuit columna ab imo ad summum hedera obducta, in cuius cuspide media luna affixa fuit cum inscriptione TE STANTE VIREBO. Quæro

Triumphus animæ.

Alte sapere malum.

Parad.

Columna cum luna & hadera.

Te stante virebo.

Quæro tantæ inſcriptionis cauſam? & ecce in fundo Gallico Idiomate.

Nam tua quæ virtus, plane mortalia linquens
Ipſius laudis ſuſtinet ipſa baſim.

Certè probus inuidet nemini, ſed dum veſtra inſignia ſpecto, columnam, vitem, viriditatem, coronam video, explicitas quidem litteras non habeo, ſed inplicitam, occluſamq; hanc virtutem noſco, vt legere poſsim. Te virente conabor. Veſter Columna Myſczenſki Epiſcopus Magariten. qui viuens, tale ſibi Epitaphium ait Paprocius Vloclauiæ fieri curauerat, teſtis. *Te virente coronabor.*

Quid Magiſtro proſunt artes?
Quid Theologia, quid peritia iuris?
Quid ſanguis Nobilis?
Quid Canonicari?
Quid infula Pontificis præfuiſſe?
Omnia hæc pereunt, præter amare Deum. *Amare Deum.*
His verbis quid docuit? TRIVMPHVM ANIMÆ.

Dicebat per *Prophetam Ieremiam cap: 2.* Dominus: *Dabo te in columnam ferream & murum æneum, ſuper vniuerſam terram.* Effecit Dominus quod promiſit in hoc veſtro Epiſcopo & Doctore, Columnam lapideam conuertit in ferream, conuertit & in murum æneum, vniuerſis in terra degentibus, cum ſolum Amorem Dei, Coronari triumphariue in cælis oſtenderit. Quintus Seruilius, indignabatur Pompeio conceſſum triumphum & milites plures obſiſtebant, non quod inuiderent, ſed munera poſcebant, alias direptionem minabantur. Pompeius vbi reſciuit laureatos faſces eis obiecit dicens: Hinc direptionem incipite. Cui Seruilius: Nunc te Pompei verè magnum video, dignumq; triumpho *Plut: in Rom: Apoph: Nec indigni eritis triumpho animæ ô Columnæ, dum Amorem Dei colueritis.* *Columna ferrea.* *Triumphus Pompeii. Faſces.*

PRÆCVSTODITIO AD VTRVMQVE.

Aſichis quartus à Cleope Rex Ægypti, cupiens anteceſsores gloriæ antecellere, latericiam conſtruxit Pyramidem: cui vt Herodotus teſtatur inſcripſit. Ne me cæteris Pyramidibus compares, quæ tantum illis precello, quantum Iuppiter cæteris Dijs, nam fundum lacus conto verberantes, quod luti conto adhæreſcebat, id colligentes me compoſuerunt, & in talem menſuram redegerunt. O clariſsimi Columnæ, nulla columnarum & Pyramidum vobis comparari poteſt. Eſt enim hominis cum Deo ſocietas, ſed ſi gloriam perennem, & triumphum animæ deſideratis, vos laterem ex puluere formatum, inæſtimabili pretio redemtum, cogitate, exiſtimate. Sed nec diuerſo ſenſu à *Cic.* *Columna è latere præſtantiſsima. Nobilior è lateribus columna quàm ex alia materia.*

1. Parad.

1. *Parad.* Cum tibi siue Deus, siue mater omnium rerum natura dederit animum, quo nihil est præstantius, neq; diuinius: sic te ipse abijcies atq; prosternes, vt nihil inter te, atq; inter quadrupedem aliquem putes interesse. Pius animus hoc sentiat, quod grano salis ab intellectu conspergendum venit.

LINEA FAMILIÆ COLVMNARVM.

HAtto *Apostolica prouisione Italus Archiep. Gnesnen. substitutus est* 970. *Vir grandæuus, senio & labore confectus, sed exemplaris.* Thimotheus *Italus Episc. Posnan. à Benedicto septimo missus,* 1002.

Roscislaus *Comes* 1238. *à Conrado contra Iacuingos & Lituanos missus, qui hostem fugientem insequendo inciderat in aciem belli, vnde fuga dum sibi consuluit, offendit exercitum Polonum, redijt itaq; & vincit hostem. Quapropter vocatus ex illa fuga à societate nobilium Pierschala. Præfectum Płocensem fuisse dicunt, de familia quæ defert columnam vel Rochum scacalem à parente nominato Roch.* Ioan. Brigier. Vernerus *Episc. Płocen. occisus à Bolesta Castell. Vislicen. ratione villæ Karsko.* Cathal. 1166. *Sed alij cum de Armis Rosarum fuisse narrant.* Clemens *Episcop. Płocen.* 1333. *Annis* 24. *erat Episcopus.* Stanislaus *Episc. Płocen. Pawlowski dictus, quia Parochiam ante tenebat Pawlouien. Ex Archidiacono Płocen. & Vice Cancell. Semouiti Masouiæ Ducis. Sed à filijs Semouiti multoties persecutus fuit.*

Lesniowolscij. Stanislaus *Augusto regnante Castell. Varsau. & exercituum Regni Dux fortunatissimus, qui non degenerem sibi filium reliquit.* Nicolaus *Castell. Podlascen. Capit. Łosicen.* 1583.

Oborscij *Clari in hostilium regionibus in Podolia Ioan. tenutarius in Zynkow, multoties à Scythis turbatus, & illi ab eo.*

Ciecisewski *Capit. Grabouiecen. famæ auidissimus fuit, quam in Castris venabatur.*

Pruszkowscij *in Varsauień. districtu, Ducibus Masouiæ dilecti, sicut literæ Ioan. Ducis testantur, quibus contulit villas, Prusskowo, Wolicá, Pęczycká. Ex his* Klębowscij. Pogroszowscij.

Erasmus Pęczycki, *Generalis Ord. Minor. de Obseruant.*

Brulenscij, *Nicolaus Episc. Lacedemoneń. Suffrag. Płoceń. Archidiac. & Offic. Pultouień.*

Myscenscij, *Alexandr. Episc. Margariteń.*

Walewscij, *Nicolaus Adamum reliquit, Castellanum Olbiescen. qui cum filia Firley Palat. Russ. fil. nupserat.*

Lącij *in Maiori Pol. Nicol: Castell. Camieneń. filius eius Legatus in Filandiam, relicta proles ex Nicolao.*

Kozuchowscij *in Varsaueń. districtu.*

Chrap-

Chraplewſcij *in Poſnanień Palat.*
Nadolſcij *in Palat. Rauen. Stanislaus reliquit Paulum in Cracou. terra.*
Cioſnowſcij *in Maſouia.*
Columna Proſper *cum Regina Bona Legatus à Ioan: Sforcia Mediolaneń. Duce. Vtuntur quoq; Prouani his armis in Taurino, cui Martinus Pontifex, dum pro armis vitem gereret, columnam ad firmitatem obtinendam à Deo addidit. Sed Troianus Prouani, dum Nobilibus Regno Pol: aſſcriptus à Sigiſmundo Aug. fuit & incorporatus, ad antiquum & proprium Stemma, Aquilam albam in rubentis campi ſpatio adiunxit. Continent ergo intra pectus Aquilæ arma propria, vites & columnas mixtim in campis.*
Proſperum Prouana Epitaphium in Capella Eccleſiæ SS. Trinitatis, apud PP. Prædic. ſic refert:
Proſper Prouana apud ſuos maiorum nobilitate clarus, apud exteros virtutis ſplendore clarior, cum tribus ſummis Polonorum Regibus, Sigiſmundo Auguſto, Henrico Valeſio, Stephano Bathoreo, vni Vngarorum, Ioanni ſecundo, ſua fide atque induſtria probata, ampliſsima munera adminiſtraſſet, in his Salinarum Cracouienſium præfecturam quam ingenti prouentu auxit. Deſperato in hac mortali vita, honeſtiſsimorum laborum præmio, ad immortalem vnde verum præmium rectæ vitæ munere defunctos manet auolauit, die 20. Menſis Septemb. Anni Dni. M. D. LXXX. quarti.
Fuit & alter noſtrâ memoriâ Abraham Prouana, qui ſe titulabat de Cariginano SS. Maur. Theb. & Lazari Hieroſolym. Miles.

CRVCZYN.

DELINEATIO.

Crux, formæ militum equeſtris Ordinis, coloris albi in campo nigro.

ORIGO.

Vnde Crucin.

EX Galliæ Regno temporibus Miecislai per Vilibalinum Archiep. Gnesnensem, qui primus Pastor ouium conuersarum Christi fuit. Anno 966. *Ita Ianicius, Bielscius.* Sed quia eodem anno Prochorus Italus primus Archiep. Cracou. Ecclesiæ, à Ioanne XIII. Pont. Max. missus, eisdem vtebatur Armis, vt vitæ Archiepiscoporum & Episcoporum Cracou. author, *Christophorus Kantski refert.* Restat; aliunde arma acquisita fuisse, ad Regnum vero Pola inducta, dicere. A ut processisse Gnesnensem dixerim, sicque è Gallijs deriuata arma habebimus. Acceperunt postmodum additionem talia arma, nam temporibus Stephani Bathorij R. P. Edmundus Abbas Castistilicn. Ordinis Cistercienfium, à Greg. 13. Pont. Max. ad visitandos Conuentus missus, venerat in Regnum comitate mira, prudentia summa & sagacitate; qui ad Crucem qua Vilibalinus vtebatur, addita gestabat Stellam infra crucem, & super galeam Crux, quæ additio eius prædecessoribus facta est. *Ita Paproc.* Postmodum tamen, Stephanus Bathorius Poloniarum Rex, talia Arma cum indigenatu Nobili Cretensi Korniat concessit, cuius familiæ Chodkieuicz, Princeps Wiśnioueceń. Ossolinski, & aliæ domus authoritate potentia, diuitijs & fama graues, coniugio sese addicere, honori duxerunt.

Crux in Polonia concessa Nob. stemma.

Differentia Cruciniorum.

MONVMENTVM CHRISTIANITATIS.

Monumentũ Christianitatis.

Crucis significatio.

MAximus nomine & sanctitate, *sermone de Martyribus, ita de Cruce Christi.* Crux non solum intelligitur ligni patibulum, sed piæ vitæ virtutisque propositum. Durum quidem à signis salutaribus Christi, ad signa mortalia comparatione venire, at vbi sermo de fidelibus, & membris non dissonis à corpore mistico Christi, dum Crux eorum non contra, sed pro Cruce Christi; non supra, sed sub Cruce Christi: in monumentum Christianitatis & obsequij Christi, cruces Nobilium terræ deducere, nil derogabit. Crux vestra ô Crucinij, admonet vos Christianitatis vestræ, & efficacius, quam Solonis & Hilonis odmonitio, *Nosce te ipsum.* Crux qualis sit admonitio, & Christianitatis monumentum, *Cesarius refert.* Sacrificium tremendũ altaris dum peragebat Sacerdos, eleuando Calicem Sanguinis in adorationem, sub pede Calicis conspexit crucem auream super corporale, & chartulam; Sacro finito, legit scriptum, Militi Vualtero amico meo propè Birbach defer eam ex parte mea. Maria Mater Christi acclamat Presbyter. *Estne hic miles qui vocetur hoc nomine?* Dicunt. *Iste est.* Ducto seorsum, Reddidit. Hic accepta cruce, B. V. Mariæ, cum esset peccator, mancipauit se conuersus ad altare collo fune imposito, & quot-

Crux sub calice.

Militi malo à B. V. donũ.

Missa cruce è cælo decorata.

quotannis se redimebat. Vestram vero crucem, quale monumentum Christianitatis referam. Hæc sunt quæ posteritati dantur. Ianicius de Vilibalino Gnesneñ. Episcopo.

Vilibalinus Episc. Gnesn.

Primus Gnesna tuum conuersa vocauit ouile
Gallus, innocuum Vilibalinus iter.
Nobilitate Patrum clarus, virtute sed ipsa
Clarior, & sancti dotibus ingenij.

Christophorus Kantski de Prochoro, Italo Archiep. Crac.

Prochorius Archiep Cracouiensis.

Primus ad astra viam superasq; Prochorius arces
Monstrauit populo, maxima Croca tuo.
Clarus auis proauisq; suis, sed clarior omni
Laude vir, è vera qua probitate micat.

Quid de alijs Crucinijs magnificabo. Omnibus Crux eorum, est monumentum Christianitatis, vt quod de vnico Rachelino Italo Archiep. Crac. Anno 1046. Crucina legimus, hoc in ipsis, probare, affirmare, atque deducere licebit.

Rachelinus.

Largus erat viduis hic, largus egentibus, eius
Respexit semper mens pietatis opus.
Contulit in propriam multa ornamenta Cathedram,
Contulit in sacros plurima dona locos:
Discite Pontifices sacra in vsus vertere sacros.
Ponite delicijs luxuriæq; modum.

Christ. Kant. in Vit. Crac. Ar. & Ep.

Si igitur vos ô Crucinij Christianos esse delectat, quæ Christianitatis sunt agite, & cum cruce hac, merito vobis nomen Christiani assumite. Ita monumentum Christianitatis agetis.

FASTIGIVM POTENTIÆ.

Crux fastigium potentiæ.

PLutarchus cum Val. Max. Romuli Romanorum Principis fastigium potentiæ licet eburneum at tantæ felicitatis fuisse asserit, vt medijs in incendijs Romanæ vrbis haud violatum fuisset, igne seuero tantum scelus refugiente. Verum crux in fastigium potentiæ denunciata, potioribus gaudet priuilegijs, omnia namque elementa seruiunt cruci, omniaque aduersa elongantur ab ipsa. Est namq; crux verum fastigium totius potentię, & vera potentia totius fastigij omino-si. Audi *Nicephorum Historiarum lib: 17. cap. 3.* Antiochia maximo terræ motu quassata, solæ domus medias inter ruinas saluæ, quorum postes tali inscriptione ornatæ fuerunt, IESVS nobiscum est, nemo loco moueatur. O cruce signati Crucinij, in quale igitur vos fastigium potentiæ Deus, Fortuna, Virtus vocauerit, vel inde colligite. Simon Mon-

Eburneum fastigium potentiæ Romuli.

Crux potentia fastigium.

Iesus in domibus scriptus.

Simon montis fortus Comes.

Cruce signatus millia hostium sternit.

Montisfortis Comes, cruce signatorum aliquando Dux in vrbe Murello cum ducentis sexaginta equitibus, & quingentis peditibus, à magno Aragonij Regis exercitu obsessus, in obsidentes irruit, decemseptem millia hostium strauit, ex suis non plus quam octo amissis. Tantum est potentiæ vestræ o Crucinij fastigium.

Summi est potestas omnis & gloria Dei.

Sed nobis à dijs cum cruce concessa, vt illud Psalmi 88. vobis concinere liceat. *Posui adiutorium super potentem, & exaltaui electum de plebe mea*: non est in potentia nisi ex cruce, nec electus nisi per crucem. Cum cruce igitur vestra, fastigium potentiæ vestræ, ominandum conspiciendumque venit.

Crux thesaurus diuitiarum.

THESAVRVS DIVITIARVM.

Crux Coronæ Vngarorum.

ISabella Sigismundi I. Regis Poloniarum filia, Regina Vngariæ, cũ filio suo quem Solimanus Turc. Imperator infantem victor dum aspexit, fusis lachrymis, vita & matre donauit. Dum Ferdinando Imperatori Christianorum Coronam Vngariæ iuxta pacta porrexit, genas ob temporis infortunium exsiccare non potuit. Accurrit dilectus filius blandiendo, fletus causam inuestigat, & illa vberius flendo & ingemiscendo ait: O fili fili, quomodo afflicta non manebo quæ mihi & tibi omnia amisi, & vltimum quod consolabatur Corona, & hanc reddidi. Et filius puer spoliatus Regno, amissam quo pacto nescitur, crucem à Corona Regni Vngariæ reddita, è sinu productam ostendit, & dixit: En pars potissima Coronæ, non desperandum, iterum redibit vere crux thesaurus diuitiarum. Expeditné aliud dicere? Amænissimam rem igitur affero: Wiltrudis Orthulphj Comitis Bauariæ soror, in cruce thesaurum diuitiarum inspexit, & dixit:

Bielsc. fol. 596.

Crux thesaurus Wiltrudis.

Huic germane meum despondi casta pudorem
Hoc melior toto siquis in orbe sequar:
Si neq; ditior quisquam neq; sanctior hoc est,
Cur mihi quem superi, quem colis ipse negas.
Cernis vt extendat suspensus ab arbore palmas,
Sponsus in amplexus me vocat ecce suos.
Accipe quem dederas pulchro de corpore florem.
In cruce suspensum perdere nemo potest.

Bauaria S. Matth. Radero Soc. Iessu.

Meritò igitur crucem vestram thesaurum diuitiarum ominabor, ô cruce Nobiles Crucinij, cum omnium donorum crux abundans sit largitio. Hac cruce ditatus Korniakt, factus est thesaurus diuitiarum. Hac cruce ditata Polonia, facta est speculum virtutum, & sanctitatis depositum: Hac diues, pauper & Dominus, miles & dux, Rex & ser-

August. serm. de Parasc.

uus,

uus, æger & medicus. Crux namque est virtus Dei, & Dei sapientia.

PRÆCVSTODITIO PRO PRIMO.

IVlius Cæsar cum in Hispania quæstor Gadibus, Alexandri M. imaginem conspexisset, grauiter suspirauit. Cogitans ea ætate, qua Alexander Asiam penè totam subegerat, se nondum gerere præclaram rem cæpisse. *Fulg. lib*: 8. *c.* 15. *Iulius Cæsar fleuit quod ea ætate qua Asiam Alexand. subegit, nil cæpit ille facere.*

PRO SECVNDO.

D*Eposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Beatissimæ V. M. præcustoditio. *Expono,* non deijcit potentes vt potentes. Posui adiutorium super potentem, sed quia iniquitas opilabit os suum, *Iob* 36. Deus potentes non abijcit, cum & ipse sit potens, aut potentes qui supra mensuram suæ conditionis efferuntur, exaltat vero humiles, qui non brachio suæ potentiæ confidunt, sed Dei & Christi. *Potens qui dicitur.*

PRO TERTIO OMINE.

COnstantinus Magnus, Romam nouam ædificando, vt thesauri omnes antiquæ Romæ, Iudicij, sapientiæ, Senatus, rectum iusticia bonum, virtus, perpetuitas, Deus, in ipsam translata æuiternè regnarent, in porta palatij sui imaginem Crucifixi ex lapidibus preciosis & auro efformatam collocauit. *Baron Anno* 330. Et prosecuta est benignitate diuina maiestas intentionem, donec superstes linea, obicem atram non habuit. Igitur pro lapidibus & margaritis pretiosis, fides, conscientia, virtus, crucem vestram adornet, & vita viuetis incommutabili. *In porta crucifixi imago.*

SERIES CRVCINIORVM.

Crucinscij.
Korniakt *cum Dzyßucka habuit matrimonia filius suus cum Offolińska, Filia verò Chodkieuicio Palat. Trocensi, data fuit in Coniugem.*

CZERWNIA.

DELINEATIO.

Est scutum album nudum, nullam retinens figuram vel notam, supra galeam quinq; pennæ Iunoniæ auis.

ORIGO.

Bielscius in Regno acquisita fuisse refert dum in cruento bello cum Cruciferis, in quo & fortis Cruciferorum vis ceciderat, An. 1400. in die diuisionis Apostolorum. Dum miles fortiter hostem scuto præmendo, triumpharet.

THEATRVM FORTVNÆ.

Thesaurus fortunæ.

Scutum cum linea rubea signum atrum Scutum albũ.

Scuto inscriptum vel in hoc vel super hoc.

Arma his similia Austriæ Dux Lupuldus coluerat, An. 1386. Demum, ob aduersam fortunam cum Heluetijs ad Sempacum, rubenti sanguine illud diuisit. Refert *Crantz. Vandal. Hist. lib. 9. cap.* 39. Sed nostra arma cum à tristi sectura, sint vacua, iure meritò in illis theatrum fortunæ speculabimur. Fauet his Lacæna matrona, referente *Plutar.* quæ clipeum filio appendens, dicebat: *Fili aut in hoc, aut super hoc.* Quam breuitatem Laconicam non in alium sensum retraxit, nisi sic rem belligerendam noueris, vt aut victor clypeum referas, aut occisus in bello, super illud domum deporteris. Est clypeus vester theatrum fortunæ, nam vagam fugacemq; fortunam clypeo suo acer in certamine prædecessor vester, ita alligauit, vt cruciferis laurea victoriæ adempta, scutis suis perpetuam efformauerit. Vnde rectè *Plut. In bello plus habere momenti vnum prudentem & cordatum, quàm turbam imprudentium.*

MILI-

MILITIÆ DECVS.

Filiorum legittimorum decus lidiumq; scutum fuisse in stemmatibus Brochwic diximus. Fortiorem nobilioremq; decorem militiæ, Scutum vestrum pronunciabo. Nam sicut enorme est malum fugere è bello, ita abiecto scuto redire, nefandum erat. Vnde fugienti filio è castris & pugna, mater asperum tugurium vt latitaret monstrauerat, refert *Iustinus*. Redeunti verò sine scuto & armis quam graue supplicium fuerat attende. M. Scæua Iulij Cæsaris miles, in conflictionibus aduersus Pompeium ad Durazum dimicando, alterum oculorum amiserat, ipse septies perfossus fuit, clypeus suus 1020. iaculis confixus, 1030. locis perforatus erat, nihilominus seruata est ab eodem porta aditusq; propugnaculi, cuius defensionem susceperat, cum ad castra Cæsaris peruenit, & se gladio ancili, & galea nudatum, (quod erat militari lege interdictum) animaduertit, cæpit exclamare: *Parce Imperator, parce, armis priuatus redeo. Sueton.* Est igitur Scutum decus militiæ ac proba militaris, strenui animosiq; viri. Vestri sunt isti honores ô Czerwnij, ad spem vestram quam dextera gerebatis, clypeus protectionis ad sinistram perrectus est. Stetistis in arena, vt sitis filij veri patriæ, ciuesq; sapientissimi. Expendite scuta hæc, in quibus iam non muscas & ranas exarate, sed forti virtute hæc insculpta appareant. Cor Pompeij, Gladius Iulij, brachium Achillis, fortitudo Vlissis, fortuna Alexandri, ingenium Q. Metelli. Et mori aut vincere pro fide, patria, & gloria, more maiorum vestrorum, nedum non dubitate, sed satagite.

Fugere è bello & sine scuto redire nefas fuit.

Miles strenuus.

In scutis quæ exaranda.

PRÆCVSTODITIONES.

Ad 1. L. Septimius Rom. Imper. dicere, & in medium dare consueuerat. *Militemus*. Et P. Helicius. *Laboremus*. His duobus theatrum fortunæ fælicis conseruabitis.

Militemus. Laboremus.

Ad 2. Gallici Admiralis Andr. Lualli Symbolum fuit *Remis ardens & inflammatus, manibus valide tentus*, cum inscriptione, *Non alteri*. Expositum hoc manet in suburbio Melunensi, ob feruentem officiosumq; zelum in patriam & Regem indicatum, sed præsertim in suscepta per Oceanum nauali Prouincia. Hac ratione decus militiæ conseruatur. *Parad. in Heroic. Symbolis.*

Remis ardens

Lineam familiæ non noto, ob difficilem indagationem in tam amplissimo Regno, quisnam illis modò vtatur.

DABRO-

Dabrowa.

DABOVA ſeu DAMBROWA.

DELINEATIO.

EST ſolea alba in campo ceruleo, extenditur ſummitate ſuperius, ſupra quam eſt crux aurea, ad extremitates verò à latere deforis, etiam cruces aureæ, *Bielſcius*. Super galeam verò, ala vulturis, per cuius medium currit ſagitta.

ORIGO.

ORta fuiſſe Arma in Regno Poloniæ, deducta verò ab Iaſtrzębcijs armis, vt omnes ſoleæ. *Dlugoſſ.* ait. Verùm circa Annum 1246. Conrado Principe Maſouiæ inuictiſsimo regnante, clariora facta fuêre. Nam Pribyſlao Dambrowa (cum fortiter aggreſſus Iacuingas fuiſſet, ac viciſſet) prudentiſsimo gubernatori exercituum Maſouiæ Princeps Praſniciam cum omni territorio contulit. *Paprocius.* In altero vero ſuo opere, militem hunc fuiſſe de armis Pobog refert, cui cruces duæ additæ ſunt in hoc congreſſu cum hoſte, dum blaſphemos in Chriſtum hoſtes inuaſerat. Hanc familiam longe lateque per Regnum & Lithuaniam Dominus vſque in præſens benedicit, benedicatque. Habet Dąbrowá cognomen, qui miles ſtatiua tunc ageret ad glandinum arbores.

FORTIS MILITIA.

HOC *opus, hic labor.* Vnde namque tantum Nodum Gorgium ſoluere inchoabimus? Quis neſcit euentus in bellis inopinatos accidere, & longe alios, quam ferat multitudinis ratio. Quid igitur

igitur hac in parte Demoſthenes, quid Valerius, quid Seneca, quidue alij proferemus, & quid ſit veritatis deducemus. Fortem militiam *Valer. Max. lib.* 4. in conſilio Ducis poſuit. Ducis inquit in conſilio poſita eſt virtus militum, fortior namq; exercitus eſt ceruorum ducente leone, quàm leonum ducente ceruo. Et ſi quis exercitui imperat qui nunquam fuit miles, hic planè Hecatombem hoſtibus educit, ait *Menander*. Sed quia conſilium ſapienter initum, multas manus vincis, exiguum viri robur præualebit animi induſtria. Semper namq, vir imperitus & robuſtus corpore minus timendus, quàm imbecillis & ſapiens, Imperatores enim & duces innumeros fieri licet, ſapientem verò vix vnum aut alterum longo tempore, *Euripid. in Stob. ſerm.* 54. Rem affert iocundam in libro an ſeni adminiſtranda Reſpub. *Plutarch.* Athenis inquit Rhetores Iphicrati & Timotheo adductum Chaterem robuſtum hominem oſtendentes dicebat, *Talem Imperatorem conſtituendum eſſe.* Et Timotheus: Non per Deos, ſed talis ille ſit qui Imperatori geſtaturus eſt ſtragula: Imperator verò tum quæ ante ipſum, tum quæ à tergo ſunt proſpiciat. Hinc *Vegetius*, in tribus fortem militiam in Duce exiſtere. 1. In conſilio ſecreto quæ ſcilicet aduerſarius ignorat, vnde conſilium quid facturus ſit, vel cum pacaciſsimis vel cum fideliſsimis, vel potius ſecum ipſe habeat. 2. In ordine, tam in itinere quàm in acie, periculum enim ab hoſtibus ſemper grauiſsimum ſuſtinet, diuiſus & inordinatus exercitus. 3. In exercitato & erudito milite, nil enim firmius, fælicius, laudabiliuſq; in Republica quàm in qua abundant milites eruditi.

Fortitudo militaris in Duce.

Dux Leo & Ceruus.

Eligendus Imperator non robuſtus, ſed ſapiens.

De re milit. 18.

In Duce 3. ponenda.

Idem lib: 1.

Ibidem.

FORTEM MILITIAM EX MILITE.

ALexander M. breui tempore totius orbis Imperium cum obtinuiſſet, perquiſitus à quibuſdam, quonam fortis militia ſua & inuicta ſtetiſset, reſpondit: Conſilijs, eloquentia, arte Imperatoria & cunctando, *Stob. ſerm.* 54. Sed fortem militiam nedum ex parte Ducis, verùm etiam ex parte militis affirmandam eſſe. Nam ſi magnus & egregius exercitus ſine Duce, eſt magna quædam bellua ſine capite, vt *Thebanus Epaminondas* dicebat. Certè Dux ſine militibus monſtrum quoddam, caput ſine membris, ars ſine viribus erit. Hinc *Iphicr.* exercitum ſic oportere conſtitutum eſſe dicebat, ceu vnum corpus: ita vt loco thoracis phalangem habeat, manuum inſtar, leuis armaturæ milites, pedum, equites; capitis autem loco Imperatorem. Quomodo namq; illa ſemper deteſtabilis vox in Imperatore exercitus tollitur. NON PVTARAM, niſi per militem, quomodo conſilia hoſtium plana fiunt ducibus quæ erant hoſti ſecretiſsima, niſi per militem. Quomodo experientia, fortitudo, audacia, ſpes quoq; optima belli in Duce ſuccreſcit milite. Quis primus foſſas, muros, arces, ſcalis, caniculis, por-

Fortis militia eſt ex milite.

Inuictus Alexander M. quomodo & victor.

Exercitus ſine duce quid.

Dux ſine exercitu quid.

Corpus eſt quoddam exercitus.

Non putarā quomodo caueatur ex parte.

Militum dignitas. tis ingreditur? Miles, quis bellandi nouas artes, genus diuersum tali, quibus hostium & ducum interit vis, & virtus adduxit, inuenit, composuit? Miles. Est igitur fortis militia & inuicta ex milite. *Vnum Cic:2. de Orat.* Magna laus & admirabilis tulisse casus sapienter aduersos, non fractum esse fortuna, retinuisse in rebus asperis dignitatem.

Militis tria Capita boni. Sed ne ambiges vagarisque animo disparem militem, animique finem concipiendo. Ille, *inquam*, (fortis militia & inuicta) miles, qui existimat obseruatque tria rectè bellum gerendi Capita, velle, reuereri, & obedire ducibus, vt *Demost. lib: 5. in Concio. Brasidæ.* Ille, qui Triballium constituta non expectant, hi namque quatuor Phalanges in pugnis instituebant, primam ex imbecillis, alteram ex optimis & fortibus viris, tertiam ex equitibus, postremam ex mulieribus, quæ ipsos in fugam conuersos conuicijs insectantes retinerent. *Stob.serm: 54.* Ille, qui non ob prædam militat, sed eius manum durus exasperauit capulus, & qui fortior ex confragoso venit. *Hier. in Ep. ad Theo. Mon.* Ille, cui decretum est, in prælio aut vincere, aut mortem oppetere. Ille, cui non est operis velle dare consilium, sed vbi res postulat, bonam nauare operam. Talis est vsui, talis Martis, talis Reipublicæ filius.

Oppugnare, defendere. Vt igitur fortis militiæ famam referant milites, memoria teneant magnificam laudem & famam militum Rhodiorum, & Ducis Demetrij oppugnantis, Rhodium à Demetrio magnificè oppugnatam, & Rhodios fortiter patriam defendisse. *Plut. in Demetrio.*

FORTIS MILITIA EX DISCIPLINA MILITARI.

Disciplina militaris fortitudo. ROmanæ eloquentiæ parens *Cic.Orat. pro Mar.* militiam dum extollit, *ait*: Rei militaris virtus præstat cæteris virtutibus, omnia namque nostra studia, & hæc forensis laus, latet in tutela ac præsidio bellicæ virtutis, & simul ac increpuit tumultus, artes illico nostræ conticescunt. Sed ne anguis lateat postmodum sub herba: (rebellio ac profusa licentia sub tutela) adiunxit admonendo *Val. Max: lib: 2.* Aspero & abscisso castigationis genere militaris disciplina indiget: quia vires armis constant, quæ vbi à recto itinere desciuerunt, oppressura sunt, nisi opprimantur. Hinc *Val: Max: lib: 8.* Nunquam ad contumaciam pari consensu multitudo prærupit, sed incitantur non pauci vitiorum scelerumque impunitate. Et cum eos qui rectè bellum gessuri sunt, non sequi res & occasiones à tergo debere, sed ipsas antecedere: oportet Imperatorem exercitui præesse, vt ea faciant quæ ipse iusserit, non autem cogantur res quomodocunque euenerint sequi.

Vt quid tantum efferrimus rem militarem eiusque disciplinam, quoniam

niam ex ea maxima fælicitas, ex neglecta verò summum infortunium enascitur. Quapropter Lacedæmoniorum Legislator Lycurgus, ne sæpe aduersus eosdem bellum mouerent, præcepit: ne vel inuitos rei militaris peritos efficiant. Sed eo magis quod hac stante, victoria stat: hac exultante, detrimentum, casus, ruinaque subsequatur. Qua de re *Petr.Bles.Epist.*19. deflet collapsam disciplinā militarē, & ait: Disciplina militaris euanuit, & in quandā delinquendi libertatem deformauit. Olim enim se iuramenti vinculo milites obligabant, quod starent pro Reip. statu, quod in acie non fugerent, & quod vitæ propriæ vtilitatem publicam præhaberent: sed & hodie tyrones enses suos recipiunt de altari, vt profiteantur se filios Ecclesiæ, atque honorem sacerdotij, ad tuitionem pauperum, ad vindictam malefactorum, & patriæ liberationem se gladium accepisse; porro in contrarium versa intentio; nam ex quo militari cingulo decoratur, statim insurgunt in Christos Dn̄i, & deseuiunt in patrocinium Crucifixi: spoliant & prædantur subiectos Christi pauperes, & miserabiliter atque immisericorditer affligunt miseros; vt in doloribus alienis illicitos appetitus, & extraordinarias impleant voluntates. *Deflenda collapsa militia disciplina.*

Vt igitur fortis sit militia ex disciplina militari, summopere curandū est. Quapropter iuuentus cui defensio Prouinciarum, cui bellorum est committenda fortuna, & genere si copia suppeditat, & moribus debet excellere, honestas enim idoneum militem reddit, & verecundia dum prohibet fugere, facit esse victorem. *Veget. de re Mil. lib*: 1. Commune igitur sit duci exercituum: Bonos præmijs afficere, malos autem pænis, sed rectè imperabit si ipse iustus existerit. Nam *Xenophon lib*: 2. expeditionis Cyri docuit. Expedit militem magis metuere Ducem quam hostem, si talis sit futurus, vt custodias seruet, amicis abstineat, hostes citra tergiuersationem aggrediatur. Hoc namque & militem & ducem afficit, nam cum dijs mouere hastam sapientis est, & nullus satis vnquam enumerauit singula mala, quæ viro obueniunt qui turpiter sese gesserit. Quo igitur victoria paretur in bello, inde colligite, & disciplinam militarem seruate, non enim multitudine neque fortitudine paratur: sed vtri deorum auxilio freti, fortioribus animis hostes inuaserint, vt plurimum ab aduersarijs non sustinentur. *Xenophon lib*: 3. *de Cyriped*. *Dux magis ti menaus militi quam hosti.*

FORTIS MILITIA EX AVDACIA.

Gloria hominum si crescit, certe in rebus arduis crescit, nec aliter quam audacia. Maxima enim quæque efficit hominibus audacia. Quare *Menander*. Nulla præstantior dea est quam audacia. Audendum est: Labor enim tempestiuus multam parit fælicita- *Audacia fortitudo militis.* *Audacia Dea*

[illegible]a de-[illegible] [illegible]oni vin[illegible]lla.

licitatem hominibus. Verùm non talem audaciam efferendam in fortitudinem militatem duxerim, quæ desperationi iuncta sit; non enim eximius in bellis est, qui magni facit virtutem, & vitam nihilo ducit, sed quæ rationi coniuncta, præsentem in periculis animum conseruat, illam enim & necessitas parit, hanc sola ratio persuadet, illa principum fieri actionis potest, vt ait *Democritus*. Sed quia seorsim est, nocet & calamitatem infert; ista licet virium mensuram excedat, tamen cum fortuna dominabitur fini. Quocirca filium temerè contra Athenienses pugnantem, cum vidisset Lacedæmoniorum Rex Archidamus, dixit: *Aut vires tibi sunt augendæ, aut minuenda audacia.* Audaciam igitur fortem militiam dico, iunctam rationi, quæ nedum corpora exercentium se ornat, sed nec animi studia obtenebrat, vt ait *Isocr. ad Demonicum.*

Te[illegible]è non pu[illegible]ndum.

FORTIS MILITIA EX EQVO.

[illegible]citatus [illegible].

[illegible] in Hist. [illegible]. lib. 59.

[illegible]orum gra[illegible].

INcitatus equus C. Caligulæ Imperat. nomine, cui in auro hordeum apponebat, & in poculis vinum propinabat, per salutem eius & fortunam iurabat, multam de militari fortitudine præueniente ab equo occasionem dicendi præbet: at stolidum est, licet viri magnanimi factum, sed decreto ac Senatus consulto populorum, qui in fauorem equi pronunciarunt, deberi illi pabulum ad non scio ad dies vitæ, vt *Maiol. Tom: 5. Coll:* 1. magis moueor. Quare equorum sepulchra & alta Epitaphia fuerunt. Multa namq; sagacitas, inexplicabilis affectio erga dominos in equis deprehenditur.

Sed cauendus est Seianus equus.

[illegible] equus [illegible] prouerb.

Habuit Seianus nobilissimum, at cum eum M. Ant. capitis damnaret, Corn. Dolabella Consul cum equi fama commotus, magno eum pretio redemisset, in Syria bello ciuili obsessus, interfectus est. Mox C. Cassius equo potitus est, sed fuso exercitu suo, miseram quoque mortem oppetijt. Antonius parta contra Cassium victoria, eodem equo potitus est, sed victus postea ac desertus, detestabili exitio interijt. *Aul. Gel: Noct: Attic. lib: 3. cap. 9.*

[illegible] infelix.

Tales sunt iniquè auarè acquisiti educati equi.

S[illegible]arum [illegible].

[illegible] equi [illegible]victo[illegible].

Nec sit Sybaritanarum equus, hic enim populus Italiæ equos saltare ad tibiam conuiuij tempore docuerunt. Crotoniatæ his cognitis ad pugnam cum eis tubam bellicum canentem secum non sumpserunt, sed tibias & tibicines, commissoq; prælio cecinerunt saltatoriam cantionem, quo audito equi, victoriam hostibus dederunt. *Plin. lib. 8. cap. 42.*

Tales sunt delicantium equi.

At vestri equi ob fortitudinem militarem sint sapientia Salomonis insigniti. Parentur ad pugnæ diem equi, vt à Deo victoria sit.

FOR-

FORTIS MILITIA EX ARMIS.

GRaue testimonium huius rei nobis attulit *Plut.* dum Pompeium Magnum à Sylla missum in Siciliam, non solùm vigilanter strenueq; & magnanimiter militantem refert, sed etiam quod militum qui hostes excursione agros prædati sunt, & ab obuiorum oppressione refrenarent, gladios annulo proprio sigillatorio adnotabant, quasi fortitudinem & victoriam ex armis deducendo. At longè grauius testimonium est omnipotentis Dei. *Deut.* 33. Scutum virtutis, & gladius gloriæ tuæ, negabunt te inimici tui & tu eorum colla calcabis. Benedicendo Israeli loquitur. Sed quis affirmare verebitur fortem victoriam esse ex armis? præcipuè

Fortitudo ex armis. Pompeius gladios signabat annulo suo.

Scutum virtutis ladgiue gloriæ.

Cum gladio feriens hostilem virum capiat
Et pedem pedi apponens, & scutum scuto committens,
Et cristam cristæ, galeamq; galeæ,
Et pectus pectori conferens, hostem impugnet,
Vel gladij capulum, vel oblongam hastam apprehendens.

Quomodo pugnandum.

Hinc Leonidas Xerxe mãdante vt sibi arma mitteret, respondit: Veni, cape. Maluit enim armis mori, quàm traditis armis turpiter cum hoste pacisci. Sed cui fortis victoria ex armis in sinum reclinabitur. Profectò non huic, qui viso gladio, aut nouo telo exclamat, perijt viri virtus cũ Archidamo. Sed qui respondet cum Epaminonda, an Antigenidas gemet quum Tollen. nouas tibias habeat? hic enim malus, ille optimus erat tibicen. Illi namq; plus præsidij habent in clypeo, quod multipliciter auro & gemmis adornarent: isti plus habent præsidij in gladio. Nam illi prædam ex hostibus cupiunt, isti certamen & victoriam. Non illis ergo victoria fortis delabitur, sed qui non laudant in pace prædas, inter arma fugas, inter vina victorias: qui non leones in prætorijs, non lepores in prælijs, sed qui bene norunt ingenium difficilis belli.

Arma hosti non mittenda.

Fortis victoria cui.

Plut. in Lacon. Brison: 17. cap. 2.

Nouis armis non terrendum.

Victoria fortium.

ICONOLOGIA FORTIS MILITIÆ DABOWA.

NE aliquis retorquendo vulgati sermonis rem afferat, qui se ipsum non habet, Samum petit! Quod familia prædictorum armorum sit prototypus quidam fortis militiæ, ipsumq; specimen, nullo discrimine amplector. Quid hæc solea? nisi fortem in militia Ducem, militem, audaciam equum, refert. Cruces verò, disciplinam militarem, vim quoq; fortitudinis in armis ingerunt & expendunt, sed vltra hæc, quicquid fortem militiam efformat, vel impegit; in hoc nobilitatis stemmate magis quam in speculo relucet. Hic enim est fortis, quem ornatus cœlestis vsq; ad plantam equi in bello adornat, hic verè fortis,

Samum petere.

Quid solea cum crucibus.

Quis fortis in bello.

quem crux sancta in bello dirigit. Verè fortis, quem decor virtusque Christi contra hostem firmat. Verè fortis, qui virtutem suam virtuti Christi nomenq; proprium nomini eius subduxit. Vnde iure meritò insignia hæc machinam quandam Iconologiam fortis militiæ dixerim. Demetrium Phalerium Plutarchus tantum ingenio arteq; præcelluisse in machinis bellicis refert, vt amicis magnitudine stuporem, hostibus pulchritudine adferrent voluptatem. At insignia hæc & pulchritudine adferunt voluptatem, & magnitudine omnibus stuporem. Sunt namq; prototypus omnium machinarum bellicarum, sunt imago, speculum, facies fortis militiæ. Vt quidam ex Soc. Iesu de illis.

Dabowa est machina bellica.

Quis tam concordi iunxit duo robora nexu?
Quis soleam socias iussit habere cruces?
---- quia ---- monstrant insignia gentis
Certatimq; sacro laudis honore nitent.

Quam namq; laudem solea ornata crucibus, quam cruces aureæ iunctæ albæ soleæ non dicent? Dicent virum magni animi, quem nec celer eques, nullusq; Pogoniorum æquabit. Virum dicent vallatum præsidio cœlesti, roboratum virtute Christi, qui gladium contusum & fractum cruce Domini acuit, cruce Domini firmat. Verè militem pro Deo, patria, libertate, verè seruum crucis, pro cruce, Christo, Ecclesia. De quibus ita *D. Thomas de Kempis lib.* 3. *de imit. cap.* 61. Soli serui crucis inueniunt viam beatitudinis & veræ lucis. Et si super galeam alam cum sagitta spectes, pharetram quandam cogita, nec aliam quàm de qua Horat. canebat.

Serui crucis beati.

Pharetra.

Integer vitæ scelerisq; purus
Non eget Mauri iaculis, nec arcu,
Nec venenatis grauida sagittis
Fusce pharetra.

Aperta pugna, congressu lucenti, audax simplex & fortis mouere arma, districtos deducere gladios, amat. Hic Longinus de illis, Viri huius familiæ audaces & simplices. Dic amabo quales numerabis Kostkouiciorũ familiæ animos? Quales Zgierscios? Sceciminscios? Ianusewscios? Budzinscios? Mlodzanouios? at super alios familiam Kyskorum in Lituania? Stanislao Kiska Palat. Smolenscen. Quot ex eis Mag. Duc. Litu. Supremi exercituum Duces, quot vigilantissimi Senatores, quot Patriæ defensores, quorum moribus, virtute, fama, commoti Duces Radziuilij, Comites Chodkieuici, Principes Hołowscij, Regalis Sanguskorum sanguis ipsorum sese sanguini iunxit. Sed in præsens vt referendo tempus inuidis ora patefacere ne sinamus. Illust. D. S. Kiska Palat. Polocen. M.D.Lit. Exercituum Dux Campi, cuius fortitudo contra Moschum ad Polociam, omnibus nota manet, quam in multis ex-

Kostka.

Kiska.

ris expeditionibus virtutem, quam in patriam promptitudinem & amorem non festinauit? sed de familia eorum illustri. Hoc vnum coniecturæ sit, quod *Cic. 2. offic.* attulit. Vera gloria radices agit & propagatur, ficta, tanquam flosculi celeriter decidit. A tantis centenarijs orbis reuolutionibus, en peridum temporis non nouit Kiskorum familia. Nam sinceri pro patria, zelatores pro Deo, pietatis amantes, deuotione, elemosinis, confessione, soleam crucibus firmatam, corroborant, & reuiuiscere faciunt. *Gloria vera.* *Kisskorum familia antiqua.*

Faustum igitur premitote gradum, & date pectus in hostem
Aduersis poscit patria pressa malis.
Ausibus ingentes dabitur deuincere auras,
Fas etiam rutilos laude ferire polos.
Sic vos totius mundi incola noscet, & almum
Mortales veniet nomen ad Antipodas.

SANCTVARIVM PIETATIS. *Sanctuarium pietatis.*

NObilior titulus Armorum Dabouiorum non potuit fieri quàm sanctuarium pietatis. Nam si licuit Sanctorum imagines pro reliquiis sumere, profectò Nobilium arma in specimen pietatis & cuiusdam sanctuarij deducere non pudebit. Vnde *Sedulius.* *Arma Nobilium pietatis specimen.*

Insignes pietate viros, virtutibus arte,
Ingenio, meritis, doctrina, viribus, armis.
Moris erat quondam statuis ornare dicatis, *Statuæ mortuorum.*
Viuat vt æternum per postera sæcula nomen.
Olim sic fertur magnum decorasse Platonem,
Rex Ponti meritis sic Sceuola Clælia clari
In patriam dicto pariter celebrantur honore,
Effigiemq; sui Demosthenis Attica tellus
Exhibet ingenti fabricatum in mole colossum.

Quod non tubicen, figmenta vana faciunt, sed acer respectus familiæ, domus, dignitatis, Armorum virtutis, vt bene Pyrrchus Epirotarum Rex innuebat cum quærentibus inter pocula, vtrum Antigenidas aut Satyrus melior esset tibicen, respondit: M. h. præstare vester Dux Polysperchon. Docuit quæri oportere & responsum hominem, in necessaria non in vana & inutilia. *Quæstio verū grauium sit.*

Familiam vestram ô Dabowij Sanctuarium pietatis meritò refero, cùm ex vobis Sanctos Ecclesia sperat, & congaudent B. Stanislaum Kostkam, miraculose altaris Sacramento pastum intendo. Neque absimilem Illustriss: Stanislaum Episcopum Samogitiæ Kiszkam, qui cōiugali matrimonio repudiato, piè, sanctè, in omni castimonia vitam finiuit, vt de illo non dubitauerit quidam Poëtarum hæc dicere, dum in illius Arma scribebat. *B. Kostka.* *Stanislaus Kisska Episc. Samog.*

O ce-

O celebres humilesq́ nimis, magis inter honorem
Dum nituere latent: dum latuere nitent.

Magnum quid fert secum omnis pietas, est namque parentibus amica, est Deo grata, sed pietas in Deum præualet, nam ordo rectus ille post Deum amare patrem & amicos, si vtrumque seruari non potest, odium in suos, pietas est in Deum. Quapropter D. Hier. ad Heliod. admonendo Nobilem matrem, vt filiam suam in pudicitia conseruet, ait: *Contristabitur pater, sed lætabitur Christus; lugebit familia, sed Angeli gratulabuntur.* Ita fecerunt Kiszkowij, disparem religione parentem abiecerunt, & Deo vero, vero ritu, veris Sacramentis in S. Romana Ecclesia seruire inchoarunt, pluresq́; filias Christo consecrandas, Sanctimoniales fieri curarunt, reddiderunt. Alij Ecclesias fundare, Parochias ex Hæresi reformare, Episcopatum Samogitiæ erigere & dotare, Xenodochia militum ampliare, vi propriam virtutem assumpserunt. Mirabilis profectò in suo paradoxo *ad Lucil. Sen.* Cum volueris, *inquit*, veram hominis æstimationem videre, & scire qualis sit, nudum inspice, deponat patrimonium, deponat honores, & alia fortunæ mendacia, corpus ipsum exuat, & animum intuere, qualis quantusque sit, alieno an suo magnus. Obseruarunt Dabowij talem doctrinam nouam, pristinæ, propriam alienæ adhibuerunt æstimationem, vt sint & pietatis cultores, & pietatis sanctuarium. Discite igitur ex eis, quod

Christo non parentibus obedire.

Hominis vera æstimant.

Non ebore & gemmis non auro vera paratur
Nobilitas, aliquid maius honore decet.

PRÆCVSTODITIONES.

Sic floret decore decus.

ERubescere ex eburnea vagina, plumbeum educere gladium, dum secunda fortuna arridet superbire noli, aduersa perstrepente noli frangi. *Cleobulus.* Præfige tibi certum modum, & characterem quem obserues. Tum solus tecum, tum cum alijs conuersando, operam da, ne in colloquia plebeia descendas, sed si quidem fieri potest, orationem transfer ad aliquid decorum, sin minus, silentium age. *Epictetus.*

Pro secundo. Fili concupiscens sapientiam, conserua iustitiam, & Deus præbebit illam tibi: Sapientia enim & disciplina timor Domini, & quod beneplacitum est illi, fides & mansuetudo, & adimplebit thesauros illius. *Ecl*: 1.

LINEA FAMILIÆ DABROWA.

KOstcij *de Strzymberg, in Prussia & Masouia. Ioan: Kostka Palat. Pomeraniæ. Ioan: Palat. Sendomirień. Candidatus Regni*, 1576.

N. *Capit.*

N. *Capit. Golubień. Petrus Kostká Episc. Chelmeń. Ioan: Castell. Zakroćimeń.* N. *Filius eius ex Kryska.*

Łosij *in Masouień. Palat.*

Karniewscij.

Ianuszowscij *in Prussia.*

Morawscij *in Ciechánow.*

Budzinscij *in Makouień. districtu.*

Dąbrowscij *ibidem.*

Młodziánowscij *in Ciechanouień.*

Zgierscij *Domus antiquæ vetustatis in Masouia, ex quibus vnus in Ducat. Litu. fæliciter statiua elegit: vocantur ibi Kißkowie. Nupserat ille cum filia Petri Albi Ducis Exercituum in Lituań.*

Stanislaum Kiszka *Miechouius Exercituum Litu. Ducem meminit, Alexand. Regis temporibus, qui infirmitate detentus, Glinscio commiserat Regimen, hic victor de hostibus, duodecim millia equorum cum præda receperunt.* Et Anno 1508. *Sigismundus miserat cum copijs Stanislaum Kißká versus Moschorum arcem Wosniam, qui omnia ferro & flamma consumpsit, sed venienti Exercitui, Nicolaus Firley Exercituũ Regni Dux, auxiliares detulit. Palat. Witepsceń. & Capitaneum Bractauień.* 1551. *Epitaph Vilnæ refert. Nicolaus Palatinus Podlasiæ, Capit. Bielsceń. Drohicineń. Ioan: Kißká Capit. Samogit. Generalis. Stanislaus Kißká Episc. Samogitiæ, in cuius laudem Sarbieiouius Soc. Iesu, ad Arma:*

Quis tam concordi iunxit duo robora nexu,
Quis Soleam socias iussit habere Cruces?
An quia Kiszkanæ monstrant Insignia gentis,
Certatimque sacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humilesque latere
A Domino morem quem didicere suo?
O celebres humilesque nimis, magis inter honorem
Dum nituêre latent, dum latuêre nitent.

His temporibus Palatinum Poloceń. & Campi ductorem Exerc. Litu. grauem consilio Virum veneramur. Christophorum Kißka Pincernam Litua. magnarum litterarum ac virtutum Mæcenatem.

Dąbrowſkich

DĄBROWSKICH.

DELINEATIO.

Virgo cum tubis.

VIrgo diductis comis, in veſte candida, Coronam auream geſtans in capite, in tubas binas clangorem promouet, vt vna ſit in leuam, altera in dexteram partem, in Campo rubeo, ſuper Galeam eadem Virgo.

ORIGO.

H. Dabrowſki.

NIderlandiæ partibus inchoata, ſeu in inferiori Germania, poſtmodum in Pruſsiam deuenere, vbi & clara manent in Polonia Caſimiri temporibus, maiorem dignitatem aſſecuti ſunt. Nam ad Radzinum in Villa Dąbrowka cum ſtatiua honoret, Caſimirus Hectori Dambrowſki pro bene meritis Capitaneatum Radzynenſem contulit, qui nedum ipſe, ſed cum filijs fortiter Patriam decorauerat. Nam Ioannes filius ad Choyniciam inter occiſos vix viuus repertus, Bartholomæus in Vngaria, Nicolaus in Moſchouia, ſtrenuè occubuerunt. Sed qua occaſione talia Arma primitus collata fuerant, authores noſtri non referunt. Crediderim tamen, vel pro virgine Duciſſa bella duxiſſe, vt quondam Vanda Poloniæ, dum contra Rotigerum geſsit bella, vel in victoria, triumphantem Virginem victorijs conduxerat, prædeceſſor ipſorum in triumpho, ſed fiant quacunque ex occaſione, illa tamen erit, quia dexteram tetigerunt tyranni.

AMAZONICVM ROBVR IN DAMBROVIIS.

Amazonicum robur.

MVlierem fortem quis inueniet? *quæsiuit Sapiens.* Esset namque precium eius procul & de vltimis finibus, sed ecce fortis mulier ô Salomon. Mulier magnæ fortitudinis, eximiæ virtutis, inuicti animi, claſsicum vocans, promouens, dicens, tubiſque duabus dicens. Cecinerat quondam Vanda vltima Craci progenies contra Rotigerum, at victoria elata, fortitudinem profluenti condidit. At hæc mulier, vti omnium Amazonum robur, & claſsicum canit, & triumphum. Dextra & ſiniſtra omniſque vaſti orbis plaga, & clangorem buccinæ ſuæ ſentiat, hoc intendit. Lybuſſæ Bohemorum Amazonidi, caſtra virginum habenti, Virginem cum tuba & lagena excubias faciẽti, Generalis Præmyſlij Bohemorum in manus venerat, vnde ſumma pecuniari redimitus euaſit, ſed tale claſsicum fraus nominatur & indignitas. Sed hæc Virgo Dambrouiorum, familiæ ſignum nobile, aperte duabus præcinens tubis caſtra, Dambrouiorum mares, Martis & Iouis filios procreaſſe, fæminas & matres, Amazones & Vliſſes genuiſſe affirmat. Vnum Hectorem Dambrowski, *Paprocius*, à Rege Caſimiro Poloniæ pro meritis Capitaneatu Radzyneñ. donatum fuiſſe teſtatur, cuius filij quam ſtrenue pugnarunt pro Rege & Patria, audiſti. Quid dicam de Ioanne Dambrowski, Palatino Chełmeñ. eius filio Hugone, illiuſque ſex filijs referam? Spectatum robur Amazonicum reconditum pectoribus, & animis late demonſtrarunt.

Mulier fortis.

Vanda victrix.

Bohemorum Amazones.

Exercenda virtus eſt, & bona fortuna diuinitus petenda:
Nam qui hæc duo habet, beati ſimul
Et boni viri nomine ferens, vitam degere poterit. Stob. ſerm: CIII.

DVCES IVSTI BELLI DAMBROVII.

Duces belli iuſti.

VIrginem & tubam in cælo lectito. Nubes tubæ ſpecie ad dies quadraginta viſa eſt, vt *Niceph. lib*: 15. & *Plin*: *lib*: 2. *cap*: 57. Annorum crepitus & tubæ ſonitus auditos è cælo, Cimbricis bellis accepimus crebroſque; Virgo verò inter Leonem & Libram ſita, in cælis conſpicitur: forte non aliud quam vices Bellonæ gerens, vt *Exod.* 19. clangor buccinæ vehementius obſtrepebat. Ab hac Virgine hæc edocta eſt, vt non alia bella ducat quam iuſta, hæc namque fortia, ſancta, & beata ſunt, nec Virgo alterius belli quam iuſti dux eſſe dignatur. *Oppmecrus fol*: 411. *rem ita refert*: Car. 7. Francorum Rex, cum ab Anglis vexaretur, venit ad eum puella annorum quaſi 18. dicens ſe diuinitus eſſe miſſam, vt ipſi indicet gladium eſſe in Æde Diuæ Catharinæ Fourbeñ. apud Turones, Aurelianam obſidionem ſoluturã,

Virgo dux belli.

Car. 7. Rex Gall.

Puella dux belli Gall. cōtra Anglos.

itaque veſtimentis virilibus induta, Gallicas acies ducebat, & prima inter primos pugnans, victoriam eripuit, & vrbem ab obſidione ſemeſtri liberauit: Iuſti belli Virgo Dux. Tale claſsicum & vobis demonſtrat Virgo ô Dambrouij, pro Deo, Eccleſia, Patria, pro aris & focis, tale bellum Reges, amant, honorant: Deus expoſcit, præmiat, eſt hoc negotium veſtrum proprium Dambrouij, nam Corona Regni Polon. non magis militibus abundat, quam Dambrouijs. Attendite igitur, quid Heſiodus dicat de Iuſtitia, & conſequendo bello iuſto.

Iuſtitia querimonia contra iniuſtos.

Iuſtitia Virgo eſt Ioue prognata,
Caſta, & veneranda dijs cælicolis:
Et quando quis ipſam læſerit, obliquè iniuriam inferens,
Statim apud Iouem patrem Saturnium ſedens,
Iniuſtam narrat hominum mentem, donec luat peccata.

VERÆ NOBILITATIS SYMBOLVM ET STEMMA.

Veræ Nobilitatis ſtemma.

Luna Romanis nobile ſtēma.

Compendium ſtemmatum perdam.

ROmani Nobilitatis veræ Stemma lunulas, quas Patricij in calceis geſtabant, aſſerebant: ſed ſunt varia Stemmata veræ Nobilitatis. Quapropter ne vt Solis rector, deijciar à patre, vt Phaeton, cùm hoc Stemma veræ Nobilitatis Stemma dixerim. Pono rationem, Stemma Dambrouiorum, eſt compendium quoddam multiplicium Stemmatum. Conſtruitur namque ex Virgine, tubis, Corona, candida veſte, quibus multiplicatur veram Nobilitatem, cùm exprimat: *Meritò ſtemma dicetur veræ Nobilitatis.* Aliam dicam. *Boëtius vt refert Maiol. Col. 7.* Nobilitatem veram ita complexus eſt, ſi quid eſt in Nobilitate bonum, id eſſe arbitror ſolum, vt impoſita Nobilibus neceſsitudo videatur, ne à Maiorum virtute degenerent. Hoc video in hoc Dambrowiorum Stemmate, curarunt non degenerare à Maiorum virtute, multos more Maiorum Patriæ ſeruire, ingenio & armis, vidimus, legimus. Adhibeatis igitur ad *Democriti* doctrinam aures ô Dambrouij. Non magis alios homines reuereare, quam te ipſum: neque magis delinquas, ſi nemo reſciturus ſit, quam ſi omnes homines, ſed te ipſum maxime verearis, & hanc animo tuo legem conſtituas, vt nihil abſurdum committas: ita namque veræ Nobilitatis Stemma conſeruabitis.

Nobilitatis bonum.

Homo ſe ipſum vt omnes reuereri debet.

LINEA FAMILIÆ DAMBROVIORVM.

HEctor Dambrowſki *Caſimiro Rege Sceptra tenente, Capit. Radzinen. vbi & Villa Dabrowka, à qua familiam notant. Eius filius Ioannes ad Choyniciam vulneribus confectus, inter cadauera militum vitam conſeruauit, dum à ſuis inuentus curæ chyrurgorum commiſſus fuit. Reliquę-*

liquerat filium Barthol. in Vngaris expeditionibus mortuus. Nicolaus alter filius in Moschouia occisus, Ioannis vero filius, Ioannes Palat. Chelmensis Capit. Radzinen. in multis expeditionibus & occasionibus Regni clarus. Filius eius Heicus seu Hugo ex filia Palat. Chelmeń. Catharina Działyńska, reliquit filios, Ioannem, Nicol. Michael. Stanisl. Andream & Fælicem, filias quatuor. Ioannes alter Capit. Radzin. filius, ex Głuchowska filios quinq; Est in Podolia superstes ex hac familia Ioannes Dabrowski, qui a iuuentute ad senectam miles, ad Illustres in bello viros, Nicolaum Strus in Moschouia, Martinum Kazanowski, Campiductorem Regni, in Prussia & Valachia Nicolaum Potocki, contra Scytharum expeditiones multoties clarus. Fert signa dexteritatis suę in corpore à tormentis bellicis sub *Stolicá*, & à sagittis Scytharum.

DĘBNO.

Dębno.

DELINEATIO.

EST Crux lata per totum campum deducta, coloris albi, ad latus sinistrum inferius est Abdank, coloris albi, in campo rubeo, vt Abdank, super Galeam sunt duo cornua *Báwolé*, intraq; Crux. Crux Lata.

ORIGO.

DEmbrotes nomine, genere Scytha, circa Annum 1244. Boleslao Pudico regnante, incorporatus Regno Poloniæ, & Nobilitatus ob strenuum animum, inter Arma & victores, cum fidem Christi amplexus fuisset ante nobilitationem, Crux sancta vt renato ex fonte Baptismatis, in insignia Nobilitatis æuiterna collata sibi fuêre. Qui virtute, fama, & moribus, cùm in dies proficeret; Virginê, genere, Dembrotes.

 diuitijs,

Abdank ad Crucem.

diuitijs & forma splendidam de Armis Abdank in coniugem acquisiuit, ad cuius rei memorem fortunam, Cruci Abdank associata fuere. Plurimos referunt Historiæ, qui originem suam & hæreditatem in Dębno & de Dębno ducunt & scribunt, Domus & Familia vsque in præsens clarissima manet. Stricouius hunc non Scytham, sed Lituanum asserit, Douoina dictum *Paproc.* in captiuitatem à Scythis ductum fuisse dicit.

Fons benedictionũ Crux.

FONS BENEDICTIONVM.

ALij Abdank seu VV. Virginem violatam, addita fuisse Cruci, quod Virum de Armis Abdank illudenti sibi ob genus Paganum, in congressu coram Rege vicerit. Quare donari vitam illius sibi Rex petijt, & Arma Abdank Armis Dembroti adiunxit, sed fiat ex vtroque Hercules. Anno 1275. in terra Cracouieñ. natus fuerat puer cum dentibus, qui eadem die loquebatur clarè & distinctè, ceu vir maturus, qui ad fontem Baptismi, vt deductus & baptizatus fuit, & dentes & loquelam amisit. *Cromer. i2. edit. lib: 8. fol: 165. Stricou. lib: 8. cap. 8.* Quis Baptisma eius non fontem benedictionis dicet? Videtur quidem amisisse bonum cum amisit loquelam, sed rectè inspiciendo, amisit malum & monstrum, atq; Sathanæ desijt esse instrumentum, & bonum ac fontem benedictionum accepit. Et bene Horat.

Baptismo amouetur loquela.

Fingere qui non visa potest, comm ssa tacere
Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueto.

Baptismi dignitas.

Nondum visa nec cognita loquebatur, & commissa per naturam, non loqui sed plangere nesciebat. Fontem benedictionum ex prædictis Armis vobis successoribus Dembroti merito ominabor, & ea ex ratione, quia Clodoueus Rex Franc. in horrendo cum Sueuis bello non aliundè fontem benedictionis, victoriæ & fælicitatis arripuit, quam ex Cruce baptismali & sancta. Inuocauerat namque IESVM Christum, quem Clotildis coniunx ipsius pijssima colebat, vt si in tanto discrimine faueret, Baptisma fidemque profiteretur; congreditur, vicit & baptizatur, *in vita S. Remigij, Hincarus de tali fonte Zachariæ.* In die illa erit fons patens domus Dauid, & habitatoribus in Hierusalem, in ablutionem peccatoris, & menstruatæ. quod exponendo *Isidorus l. 1. sent. c. 24. ait:* Domus Dauid & Ierusalem Christi Ecclesia est, in qua manat fons in ablutionem peccatorum. Hæretici id sola imaginaria ostentatione faciunt, ideoque illis Baptismus non ad remissionem peccatorũ, sed ad supplicij testimonium datur. Talem benedictionem vester Boleslaus de Olesnica, fontemque benedictionis Palatinus Sendomirien. *Anno* 1440. expresit, cum duodecim filios, & tres filias matrimonio suscepit. Quorum Iacobus erat Archiepisc. Gnesnen. qui sancto Adalberto de marmore struxit Mauseolum, alij omnes ferè dignitatis honores

Clotildis. Fides ex victoria.

Hæreticorum Bapt. differt à Bapt. Cathol.

nores, patriosque titulos abundè ampliatos, non sine admiratione & exemplo, posteris ex se tradiderunt.

SPLENDOR ECCLESIÆ SANCTÆ.

Crux splendor Ecclesiæ.

B. Nilus Martyr in suis Tropologicis sententijs, splendorem Ecclesiæ in duobus constituit, in Innocentia & Castitate. Innocentia, *inquit*, in corde, Castitatem in corpore exerce: vtraque enim Dei templum ædificat, hoc est, splendentem facit. At nullo splendidior facta Ecclesia, quam Cruce Dñi nostri IESV Christi: hinc namq; Crux signum Dei, signum Christi, signum Saluatoris, signum Ecclesiæ Christianæ, quasi tesseram & vexillum Summi Imperatoris S. Patres nominarunt. Quocirca in Antiochenorum dicterijs recenset *Iulianus*, vt habet *Lipsius in annotationibus de Cruce, lib: tertij, Capitis* 15. Litteræ Christi nomen exprimentes Chi & Kappa, semper splendidas fuisse referunt, dicentes: Chi & Kappa, nihil iniuriæ ciuitatibus intulerunt. Sed ad vos ô successores Dembrosi diuertere intentum placuit, splendorem Ecclesiæ in vobis concipio, nam innocentia in cordibus vestris apparuit, cùm Iacobus de Sienno Episc. Crac. & Dux Seueriæ inuitus, iubente Roma, Episcopatum Crac. accipit, cui ex eadem innocentia,& cedere erat promptissimus. Apparet talis spendor Ecclesiæ, & in Ioanne Sieniensćio, qui, *vt refert Paproc.* ex milite Castell. Halicień. ex Castellano Archiep. Leopol. factus, Orphanorum tutor, Oppressorũ iuuamen, Patriæ columna, Ecclesiæ suæ splendor. Quid referam de Zbigneo Olesnicio, Cardinali S. R. E. Episc. Crac, & Duce Seueriæ? qui à Duce Tessineum emit Ducatum Seuerień. pro Ecclesia, & Bernardinos Cracouiæ fundauit, vt *Cathalogus habet & Paprocius*. Non immerito de illo, vt splendore Eccl. Christ. Kantscius.

Innocentia & Castitas ædificant templũ.

Signum Dei.

Christi litteræ.

Chi, Kappa.

Gradus Sieniensćii.

Olesnicki Card.

Non hoc splendidior, non hoc animosior alter
Gratior atque suo, commodiorq; gregi:
Quiq; magis Patriæ, sacris prodesset & aris,
Nomine vel tantum posset vbiq; suo,
Dignus Nestorea, vt superaret sæcula. Paucos
Huic sperare potes, Sarmatis ora, pares.

Sed iam prodest quid enumerare multos? Effugiam Antalcidæ rumores, qui, vt *Plutarchus refert*, cuidam laudationem Herculis recitaturo, dixit: Quis verò, *inquit*, eum vituperat? Plurimi me hercule veniunt de his Armis laudandi & extollendi, pauci vituperandi.

PATRIÆ SALVS.

Patriæ salus.

SAlutis Patriæ genitricem esse,laborem & amorem innuit *Val. Max. lib*: 5. *dum inquit*: Virtutis est bona Patriæ auxisse, & eius mala in se transferre voluisse. Primum est laboris, alterum amoris. Quapropter

Genitrix salutis Patriæ Labor, amor.

propter Hector apud Homerum socios suos, vt fortiter pro Patria dimicent, nec laborem & mortem pro eius salute obire horreant, his verbis hortatur: Ill. O.

Pro Patria mori etiam.

Pro Patria magnum decus est, profundere vitam,
Nam reliqui ciues vestra virtute teguntur:
Et saluæ interea matres natiq; manebunt,
Qui sunt ætatis venturæ semina & vrbis,
Templa manent, legesq; bonæ, pietasq; pudorq;,
Et tunc quisq; suis rebus fundisq; fruetur
Cum pulsi fugient hostes in Patria Regna.

Labarum vnum dicitur.

Stemma vestrum, ò successores Dembroti, salutem Patriæ præsagit; nam Crux quæ ante in Labarum Constantini versa, Labarum dicta non aliunde quam à labore, & labore pro salute Patriæ, vt *Greg. Nazianzenus, doctus & fortis Orator, Orat. III. in Iulianum ait.* Laborum leuamen pausamque esse, & à Romanis appellari, quod & Græci innuũt, dum λαβωρον scribunt. Et forte sublato illo signo Imperatorio & conspecto, miles ad laborem expeditionem vocabatur, quo etiam viso, acclamabant. Labor, labor. *Ita Lips. de Cruce in Annotat. lib: 3. cap: 15.* Etiam Crux vestra ad laborem ceu Labarum Constantini vos incit. pro Patria, sed nedum ad laborem, verum & ad amorem. Hic in successoribus Dembroti hoc annotauit *Longinus,* erant audaces, vehementes, Martis filij. *Paprocius verò,* & ante ipsum *Cromerus,* plurimos Archiep. Episc. Palatinos, Castellanos, Legatos, Rothmagistr. enumerat. Erat Palatini Sendomirień. Dobieslaus Olesnicki de Dębno, 1440. Ioan. Dobieslaus alter Pal. Sendomir. Zbignei Card. Episc. Crac. fr. Ioan. filius. Ioannes Palat. Russiæ Olesnicki. Zbigneus Olesnicki Pal. Russiæ. Ioannes Pal. Lublin. filius Io. Głowacz. Iacobus Archiep. Gnesnen. Zbigneus Episc. Cracouień. Cardinal. Dux Seueriæ. Ioannes Archiep. Leopol. Ioannes Głowacz Marschalcus Regni Pol. Stephanus Legatus ad Turcas, & alios quos in serie videre licebit. Non est igitur difficile salutem Patriæ vobis asscribere, vbi non est difficile virum fortem, prudentem, eruditum, & de Repub. optime meritum numerare.

Labor. Amor.

Monitorium virtutis est Crux.

MONITORIVM VIRTVTIS.

Crux cum filiis Constantini.

COnstantinus M. auream Crucem cùm efformauerat, se, & filios suos ibi apposuit, non in aliud, quam in monumentum virtutis. Sic enim Suidas: Crux ad partem Borealem foris stabat, auro illita in extremis rotundis pomis, vbi & ipse & filij eius conspiciebantur aurati. Sed aliud quoque me monet, vt crucem monitorium virtutis referam. Deuotus quidam miles Vualterus nomine, B. V. Mariæ cum inuolue-

inuolueretur quodam peccato Cruce communitus fuit. Celebranti namque Sacerdoti Sacrificia incruenta, aurea Crux sub Calice apparuit cum chartula, in qua hæc. Ex parte Mariæ Matris Christi militi Vualtero hanc crucem defer. Facit. compungitur miles, & fune collo imposito ad altare B. Virg. sese illi mancipauit. *In exemplis Cæsarij.* Plurimis ex vobis Crux vestra o Successores Dembroti in monitorium æternum fuit: quocirca & in Sanctos pij, & in Patriam officiosi, in Ecclesiam deuoti, in pauperes liberales, in domesticos beneuoli extiterunt. Hinc dogma creuit Iacobi de Sienno Episcopi Cracouien. humilitatis ac virtutis plenum. *Militi B. V. deuoto Crux.*

Qui me felicior esse
Expetis, ad summos ne properato gradus.

Sed quia aliqui sunt, qui Crucem hanc ad similitudinem Crucis Christi efformatam, aduerso cruci dogmate, fœdissimoque blatratu Rakouiæ, & alibi locorum conspuerunt; nec in in monitorium virtutis promouendæ, & Ecclesiarum antiquorum prædecessorum morem inuigilare cæperunt, omnis benedictio Dei ab ipsis amota est, & miserè perierunt. Vt bene Plautus notandus reliquis eorum esset. *Crucis blasphemi pereunt.*

Tum demum nos homines nostra intelligimus bona,
Quum quæ in potestate habuimus, ea amisimus.

Et Pindari.

Antiqua gratia dormit, homines autem sunt ingrati.

Meritas Persæ admissorum pænas dedere Zenonis Imperatoris temporibus. Recogitarat enim Persarum exercitus in Cæsarea signa (quibus affixæ pendebant ostendebanturque pacis inter vtramque gentem initæ conditiones) præceps ruere, ac conuellere, verum ex improuiso in præparata à Romanis fossa, Rex & exercitus intercepti, & reliquiæ fusæ & profligatæ sunt. *Paradinus in Sym. Heroicis.* Crux vestra est signum Cęsaris supremi, in quibus pax inter vos & Deū inita cōtinetur, qui ea dolosè conuellit, extirpatur: qui & salutaria amplectitur, benedicitur, saluatur. Nam etsi sol & sceleratis & bonis oritur, & mare piratis & nauigatoribus paret: illorum tamen terminus in exitium, istorum verò in vitam. *Pacis conditiones lacerata.*

O factum iustè: sic rident lumina iustis,
Inuidiâ iniustis lumina, fracta, dolent.

FAMILIA ARMORVM DĘBNO.

STrenuus miles genere Scytha Dębno, seu Dembrotes. Anno 1244. Quem Stricouius lib: 13. Cap: 2. Dowoinam dicit. Demetrium cuius filius Iasan Iudex terræ Cracouień. multa priuilegia referunt.

Olesniccij, *Dobieslaum Palat. Sandomirień. Epitaphium refert in monte te S. Crucis caluo,* 1440. *de Oleśnicá, qui ex filia Demetrij de Bożydar Catharina reliquit filios, Ioannem Cástell. Leopol. Petrum Venatorem Sendomir. Paulum, Iacobum Archiepisc: Gnesnen. Dauid Archidiac. Sendomir. Demetrium Præpositum Scarbimirień. Andream Succamerarium Sendomirień. Matthiam, Sigismundum. Victorinum Sbigneum & Martinum. Filias verò, Catharinam, Elisabeth. & Dorotheam, consortem Ioannis Koniecpolski, Cancell. Regni Pol. Ioannes filius Iudicis Cracouień. Pater Reuerendissimi Sbignei Cardinalis & Episcopi Cracouień. & Ioannis Palatini Sendomirień. Erat horum Pater Marschalcus Regni,* 1436.

Sinienscij *de Oleśnicá, Iacobus Archiepisc. Gnesnensis ab Oppido Sienno, nominatus genitor suus Sienienski. Hic pro Ecclesia Dei, & ornatu Archiep. sui plurimum laborauit, cui Ianicius subscripsit.*

Vir pius, & patiens, non longam pronus ad iram,
Qui sortis varium pertulit imperium :
Struxit Adalberto de marmore Mausolæum,
Dignus qui tantum conderet vnus opus.

Sbigneus *de Oleśnicá, Artium Magister, post ViceCancell. Regni, tum Episc. Włocłáuień. demum Cracouień. postmodum Archiep. Gnesneń. Hic Eccl. Cracouień. terram Seuerień. à Venceslao Duce Tessinen. pro sex millibus marcarũ latorum grossorum emit. RR. Patres Bernardinos in area sui germani Cracouiæ constituit.* Miechouius lib: 4. *Ecclesiam Sadeciæ fundauit. Et plurima alia beneficia contulit. Vnde Ianicius:*

Magnanimus vindex Patriæ, pietatis Asylum
Pro grege qui gessit prælia iusta suo,
Huic similem fas est nobis sperare Poloni?
Nunquam Sbigneum qui superabit, erit.

Dobeslaus *de Oleśnicá, Palat. Sendomir. Ioannem Głowacz Marschalcum Regni & Palat. Russiæ reliquit, ex illo Andreas & Ioannes. Ioannes reliquit Petrum & Stanislaum, Petrus partita bona Patris cum fratre accepit, Olesko, Załosce, Podkámienie, quæ bona cum filiabus cesserunt alijs familiis. Stanislaus acceperat bona Złoczow, Lopáczyn, Stolpin, sed postmodum Regi cessit, Sienno à quo Sienienscij in Sienno. Andreas Głowacij filius, Dominus in Rimanow & Chrostiná ex Kulikowska hæredissa in Gologory, reliquit Victorinum & Ioannem, qui Pomorzany emerunt. Victorinus ex hæredissa in Buczac, reliquit Victorinum & Sbigneum Castellanum Sanocensem, qui reliquit Ioannem Castell. Haliciensem, Legatũ ad Imperatorẽ Turcarum. Rothmag. in Moscouiam; qui vt copias ducit, moritur, relicta prole ex Paniewska, filia*

ska, filia

ska, filia Capitanei Zydacouiensis. Alterum filium Nicolaum Succamerarium Sanoceń. Oratorem, occisus à Kamienieccio, reliquit filium ex Stárzechowska, filia Palatini Podoliæ, Stanislaum & Sbigneum. Dauid Magnus in Exercitu, hasta ad Obertin vitam finiuit. Nec dissimilem filium reliquit Ioannem, erat enim & consilio & virtute, in Legationibus cum Valachis, & in expeditionibus publicis præclarus. Sed quis tam amplissimam domum, ac Senatorum dignitate splendentem enumerabit. Ab anno 1244. ad annum 1577. continuos Senatores habuit, & habet. Sed inter alios Sienieńscios, Ioannem Archiep. Leopoliensem referre dignum est, cum marmor de illo Leopoli sic referat.

Dic mihi quo titulo, vel quo sit nomine dignus
Hic, cuius tumulus nobile corpus habet:
Hic fuit à Sienno, claro de sanguine cretus
Ipse Ioannes, dextra animoque potens.
Acer in Arma, Getas, Moschum, Turcamq; ferocem,
Fudit, Obertini prælia magna tulit:
Qui genitor vidit natos, natasq; nurusq;
Diues opum magnis, diues amicitijs.
Qui post Castellanus erat magnusque Senator
Sarmatiæ, ex oris vrbs Halicia tuis.
Qui deductus erat, grauis hanc Antistes in vrbem
Miles erat, Pater, & denique Præsul erat.

Potworowscij *doctrina & pietate excellentes.*

Sulimowscij *de Mileiow, ex Dobeslao Głowacz, Marschalco Regni, procedunt. Rothmagister S. R. M. annis multis, ac demum in Turciam Legatus vnus fuit, qui Constantinopoli agebat plurima negotia pro captiuis, redimerat & Sacerdotem Ordin. Prædicatorum ex triremibus. Habent statiua sua in confinibus Regni ad Vinniciam expectationis optimè adolescentes.*

Czermienscij *cum eisdem Sulimouijs confinia tenent, æmuli in virtute & pharetra.*

Stoiewscij *in Palatinatu Siradiensi, antiqua familia.*

Pozowscij *in Palat. Sendomirień. Stanislaus in castris Ducibus Exercituum dilectus, & in scientijs bene versatus, consilio sano celebris.*

Czáykouij *in Sendomirień. Palat. Ducibus in Ostrog sub signis militaribus obsequia ponebant, aliqui in captiuitatem Scythicam deducti.*

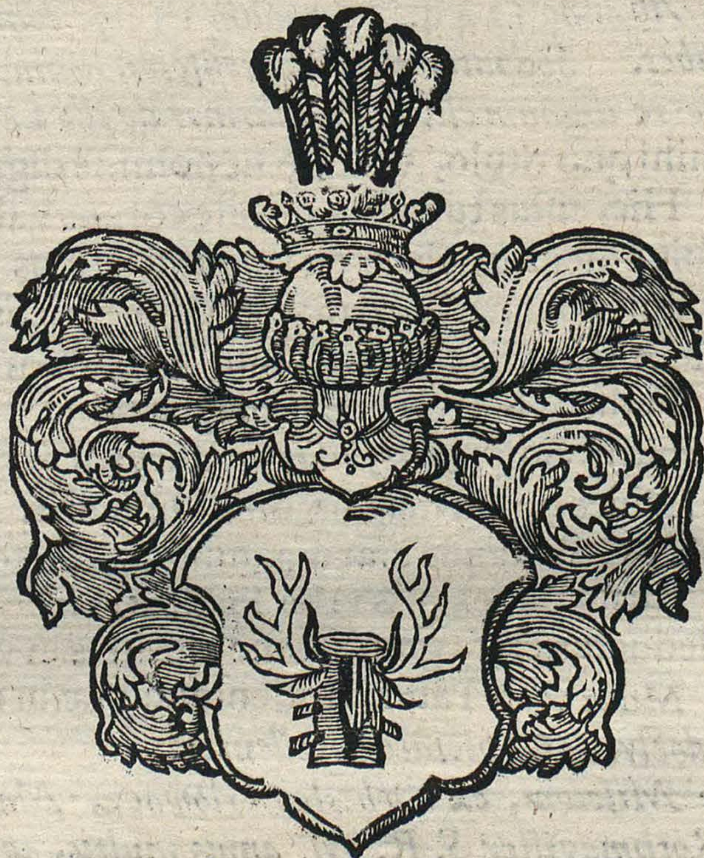
Nádkowscij *in Præmyslień. terra. Iustitiæ cultores, militarem obseruāt.*

Czyminscij *cum Sulimouijs & Potworowscijs vicini, tàm possessione, quàm virtute.*

Skronski Petrus, *ad omne ac singulare bonum & honestum, aptus & promptus vir.*

Plurimas fortè domos & familias quas non enumerauimus reperies in Regno, sed his adscribere Lectori licebit.

DĘBOROG.

DELINEATIO.

EST truncus quercinus vetustate consumptus, terræ radicibus firmatus, ex cuius medio prodeunt duo cornua ceruina.

ORIGO.

AVGVSTVS Rex Poloniæ dum recreat animum venatione, venator illius diligenter dum obseruat inter arbores & arbusta feras, conspexit à longe cornua Cerui, recreatus putabat se inuenisse ceruum, sed cum disponit retia, & venaticos canes, non Ceruum, sed naturæ monstrum quoddam cornua è trunco quercino producta comperit, Aduocat itaque Serenissimum Regem, qui plurimum recreatus tam re nunquam audita nec visa, Venatori eiusmodi truncum cum cornibus Ceruinis in signum Nobilitatis Regia benignitate contulit.

MAXI-

MAXIMA FORTVNARVM.

MAgnis coniecturis statuebant antiqui fortunam, quapropter nedum diuersis figuris fortunæ potentiam figurabant, sed diuersis quoque vocibus, nominibus exprimebant, nunc perpetuam, nunc stabilem, nunc talem & tantam vocitantes. Vnde maiores nostri omnibus rebus agendis præfabantur. *Quod bonum faustum fælix fortunatumq; sit.* Hinc mos solennis Persis fuit, vt de nulla re graui & seria quicquam prius statuant eamque auspicarentur, quamprius oratio & colloquium religiose haberetur, *vt refert Cedrinus.* Quapropter & Isocrates ad Dæmoniacum. Si velis tibi parare (*inquit*) amicos, bonum quid dicito apud illos quod aliquis illis renunciet, nam principium amicitiæ laudatio est. Magna equidem tribuebant fortunæ, quam & reuerenter habebant: sed maxima fortunarum ipse Deus est, omnium creator, conseruator, auctor. Cur tam mirandum naturæ Cornua è quercu non demonstrauit alteri venatorum Deus, nisi prædicto ad Regem venatori? Quia Deus tám suaui medio disposuit ipsum ad maximam fortunam, honorem, titulos & nobilitatem, vnde Horatius de fortuna: *Fortuna fortunarum Deus.*

Fortuna sæua læta negotio
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmittat in certos honores
Nunc mihi nunc aliis benigna.

Et Christianus Pöëta ita de Deo

Tu Deus ex alto qui prospicis omnia cælo
Quiq; vides maneat quanta ruina tuos.
Consule militibus sacris & consule templis
His ducibus prohibe bella cruenta geri.

Quæ familiarum his armis insigniretur, animaduertere non potui. Sed si qua familia superest, lector æqui boniq; consulet.

DOŁĘGA.

DELINEATIO.

Solea cum cruce & sagitta.

EST solea alba supra quam crux eiusdem coloris, In cuius concauitate est sagitta pennis tangens soliditatem soleæ. In campo ceruleo. Supra galeam vulturis ala, per cuius medium sagitta.

ORIGO.

HAbet originem ab Iastrzembsciorum Armis, sicut & omnes soleæ. Militi sic vocato Dolega, de armis Pobog collata, dum hostem Prusicum fortiter dimicando, eorumq; cuneos ceu solido incude, forti & inuicto pectore inuadendo, illorum Ducem è balista interemit, ac victoriam Boleslao Kriuoustio porrexit. Sed in Regno ab Arnoldo Episcopo Posnaniensi circa Annum 1162. & consanguineos ipsius clara extiterunt. *Addit Paprocius Anno* 1414. Iagello Rex Poloniæ in Comitijs Hrodlensibus, eadem arma viro Lithuano Monskwilto concesit.

Monskwilt.

NEMINI CEDO.

FÆlix inscriptio, at non communis. *Appianus de Cassio Romanorum refert:* Cum exercitus Parthorum sagittis cæsus esset, Cassius

ſiııs reliquias ad ſe confugientes ſeruare conabatur: *Admonet Chaldeus.* Tantisper pertrahe tempus, dum luna ſcorpione decurſo ſagittarium attigiſſet. *Cui ille:* Magis ſagittarium metuo, quam ſcorpionem, habuit cui cedat. At Dolega noſter: Nemini cedit, non enim ſcorpio, & ſagittarius nocet, cui præſidio Mars, cui ferreum pectus, cui munitio crux. Omnia poſſum in eo, qui me confortat, dicebat expertus Apoſtolus. Et Dolega nemini cedit, quia omnia poteſt, qui virtutem ſuam fide & cruce firmat. *Paradinus in Simbolis Heroicis:* Virum conſtantem integerrimum & cordatum ita efformauit. Poſuit incudem in quem ſagittæ tentant, ſed franguntur. Quare inſcripſit: INFRINGIT SOLIDO. Me hercule, quiſquis Dolegios cædere coëgerit, infringet ſolido, ſunt namq; & virtutibus clari, & pietate inſignes, & conſilio graues & ſapientia ſtrenui, ſunt ore & re proficientes, Patriæ, Regi, & Regno. Alij namque ex illis erant Cardinales S. R. E. Alij Epiſcopi, & Senatores Regni, alij theſaurarij, alij Palatini, Legati ad Turcas, varijque officiales, vt in ſerie videre licebit, & omnes digniſsimi. Vt de ipſis liceat dicere, quod de Aureliano Venantio dixit Caſsiodorus. In ipſo ætatis, ingenij, virtutis flore, ſpes publicas ſtatim fulcire cæperunt.

Sagittarius & Scorpio.

Incus cum ſagittis.

Spes publica in flore ætatis.

STEMMA VIRTVTIS SOLIDÆ.

SOlidi acuminis rem narrat. N. Clau: Parad. Cum cultellum Philoſophicum, longa mora temporis adinuentum notat. Erat inquit tantæ ſoliditatis & acuminis, vt incudem per medium ſecaret. Ego verò dum ſtemma Dolegiorum conſidero, ſolidæ virtutis ſtemma non immerito dico. An Sancta Crux, non ſtemma virtutis ſolidæ? Agnes virgo de Ordine ſacro Prædicatorio ſancta in teſtimonium ſit, quæ cum oraſſet ſacer habitus rore in modum crucis cælitus conſpargebatur, & violæ ex loco orationis emicabant. Et veſtra crux, quæ ſoleam opponit ardenti ſagittæ, profectò ſtemma virtutis erit. Referebat Licoſtenes de equite quoddam. T. Labieno de præda Gallica ſtrenuo equiti Romano, aurum donauit. Videt Scipio & ait: Habebis donum viri diuitis, & eques aurum abiecit. Audit poſt à Scipione: Imperator te armillis argenteis donat: alacer cum gaudio abijt, accepit. Aurum abiecit, honorem amplexus eſt. quid

Cultellus Philoſophicus.

Crux ſtemma ſolidæ virtutis.

Aurum pro honore abiecit.

Virtus ſolida in milite. Non aliud talia Dolegiorum arma expræſſerunt quam virtutem ſolidam. Quid enim crux, ſolea, ſagitta, ala vulturis cum telo? Sunt hæc pietatis ſpecimina, fortitudinis inſignia, victorum trophea, perennitatis monumenta. His iuſtructi milites Sierakowſcij, Iaſtrzembſcij, Kowalewſcij, Patriæ murus & ante-

Solida virtus in milite.

antemurale facti. His commoti Lasoccij, Ioan: Hunniadi consilio, graui prompti fuêre. His admoniti Káwetccij, Krętkouij, Bábieccij, facti iudices, iuste iudicando, electi legati, libere pro libertate egerunt. Vocati Senatores, parentis affectum in Rempub: conseruarunt. Luctarunt cum fælicitate, & à fælicitate non vincebantur.

AMABILES DEO TERRIBILES MVNDO.

Honesta petenda.

LAcones si quando suos inuitarent Deos, nihil petebant aliud, quam vt adderent Dij cæteris bonis, ea quæ honestissima essent. Tantum valebat apud gentiles rerũ honestas. *Plutar: in Apophst. Laconicis.* Verum interius rem indagando, honestas Christiani hominis, non alia, quam esse amabilem Deo terribilem mundo. Nam cum nulla sit tanta naturæ bonitas, quæ praua disciplina non corrumpatur; si aliquis ista honestate Christiana munietur, à disciplina peruersa non mouebitur. Vobis ô Dolegij talis gratia, quasi cum ortu venit, vt sitis amabiles Deo, atq; in Deo radicati ex cruce, terribiles mundo & diabolo, ex sagitta audebat quidam nuntijs Demetrij Antigoni filij Hectoris Magaræ stilpo, cum gratia ipsius libertate donatus libellum bonorum amissorum daret, respondere.

Disciplina praua.

Dona quæ nõ amittuntur.

Nil bonorum meorum amisi, nam eloquentia & eruditio mihi sunt. *Laert: lib: 2. Cap. 12.* Vobis verô ô Dolegij dicendum: Nostra bona propria & domestica sunt, Amabiles esse Deo, terribiles mundo. Multi namque ex vobis, & omnes ferrè exercitatissimi milites, plurimi doctissimi iudices, sapientissimi Notarij, Optimi Senatores. Iudicem Terrestrem in Podolia, & Notarium germanum eius Kaueccios de vestris armis dum recolo, iure meritò tales titulos tribuo. Obseruarunt namque, *quod B. Nilus in Tropol: sententiis docebat:* Cum inquit operi manum adhibes, lingua cantet, mens verò oret, Deus enim á nobis vt sui memores simus exigit. Quid dicam de pijssimo Cardinali Episcopo Wloclauieñ. Nicolao Lasocky, quid de Arnoldo Episcopo Posnanieñ. Alexandro Episcopo Plloceñ. Erant amabiles Deo, terribiles mundo. Sed concludat iam Fælix Srzeñsky Eques Polonus de vestris armis, cui Palatinus Plloceñ. Capit: Margeburg. Visneñ. Łomzeń. tale Epitaphium posuit.

Káweccij.

Epitaphium nobilis Poloni.

Vixi Patriæ, volui, feci, honesta, vtilia, iusta
Defunctus quiesco hic clarus auis factisq; meis
Post funera viuam, inclyta defuncto fama superstes erit.

LINEA

LINEA FAMILIÆ DOLEGIORVM.

ARnolphus *Episcop. Posnanien.* de quo Cathalog. *qui obijt anno* 1162. *Alexander Episcopus Płocensis, qui Ecclesiam ibidem B. V. M. è lapidibus extruxit, obijt* 1166.

Echo è Sarcophago piè demortuorum.

In vita viuum Christum comitabar euntem:
In tumulo positum, mortuus ecce sequor?
Et velut ille polos superata morte meauit,
Scandam cælestes sic rediuiua thronos:
Quisquis es hæc tacitâ tecum qui mente reuolues,
In tumulis etiam tædia nulla feres.

Lasoccij, *Nicolaus Decanus Cracouień. in Concil. Basilień. legatus. Electus Episcopus Posnanień. De quo* Cromer. lib: 21. *vir ingenio, solertia, doctrinaq; singulari potens, cuius consilio Ioannes Huniades plurimum vsus fuit, vt fertur: Vixit anno* 1439. *Nicolaum alterum ibidem* Cromer. *Thesaurarium Curiæ Regalis meminit. Anno* 1443. *Nicolaum tertium Episcopum Vroclauiensem, Cardinalem S. R. Ecclesiæ, Epitaphium in Caminensi Ecclesia offert. Anno* 1450. *Georgium Vexilliferum Dobrzyneń. & Ioannem Contributionum Regni exactorem, sub anno* 1436. Papr. in Nido *meminit. In Dobrzynensi terra Lasoccij à Lasotki, Iacobus qui notat familiam à Brzeźie, Castell. Łęczycień. qui ex Leżeńska reliquit Ioannem, virum singularem, virum in studio Martis, & Iacobum Præpositum Brzeźineń. Germanus verò Iacobi Stanislaus Succamerarius Łęczycień. ex Bábska reliquit Stanislaum, Abrahamum, & Ioannem, qui ex Sacramentali Matrimonio susceperant optimè spei prolem, considerarunt namq; quod*

Viuere non verum est, vitam traducere longam,
Si poscis verum viuere, viue benè.

Christophorus tertius illorum frater Capit. Gostineń. reliquit ex Sczawinska filium & filiam, Myscouio consortem. Satis magno decori Reipub. & Patriæ Domus Lasoccia vsq; modò permanet, permanebitq; dum memoria nimisq; celebrabunt illud dogma sancti Spiritus, 2. Paralip. 20. Si quæsieritis Dominum, inuenietis: si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.

Kretkowscij *in Dobrzynensi terra, Ioannes Palat. Bresteń. vt* Priluscius in suo opere, lib: 2. cap: 2. *Nicolaus etiam ibidem Palat. vt* Priluscius lib: 1. cap: 2. *Reliquerat filium Erasmum Castell. Gnesnensem, Legatum in Turciam, regnante Augusto Rege Pol. Vir magnæ æstimationis,*

tionis, virtutis & gloriæ, cælebs obijt. Alij filij eius Andreas & Lasota domi pacem, quam bellum in campis magis elegerunt. Gregorius Germanus Nicolai, Castell. Bresteń. Reliquit optimæ educationis, & maiorum gloriæ, zelantes successores. Contra Moschos, Gedanenses, aliosq́ Patriæ hostes, strenuos milites, sic vinctus & nitidus miles in primo puluere deficit, fortior autem, ex confragoso venit, ait Seneca. *Erasmus Kretkowski, Archidiaconus & Officialis Generalis Cracou. Secretarius S. Regiæ Maiestatis.*

Srzenscij *in Palat. Płoceń. notant familiam suam à Socolouo. Stanislaus Palat. Masouiæ, vt Epitaph. in Ecclesia Srzeńsceń.* Illust. & Mag. D. Stanislaus Srzenski, Palat. Masouiæ, dictus Grad. *Obijt* 30. *Mart.* 1636. *Eius filius Fælix Palat. Płoceń. Malborceń. Visneń. Lomzensis Capit. Cuius Epitaph. ibidem.*

Fælix Srzenski à Sokolouo, Palat. Plocensis, Marieburgensis, Visnensis, Lomzensis Capit. pietate in religionem singularis, ac in Reip. administratione, prudentia, fide incredibili, &c. *Super Sepulchrum verò incisum est.*

Vixi Patriæ, volui, feci honesta, vtilia, iusta, his defunctus posteriorum exemplo hic quiesco, Clarus auis factisque meis post funera viuam inclyta, defuncto fama superstes erit. Nec primus, nec vltimus, omnes me antecesserunt, omnesq́; sequentur.

Reliquit primam filiam Dzierzgouio, Capitan. Sochacouień. nuptam, quæ filiam Maćiciouio Capit. Zauichost. nupsit. Alteram Fierlegio Castell. Lublineń. Capitan. Sendomirień. Obseruet igitur relicta tempori posteritas, quod Socrates monuit. *Neq́ frumentum pulcherrimum iudicamus, quod in pulcherrimo agro natum est, sed quod commodè nutrit: neq́ virum bonum & studiosum, aut amicum beneuolum, qui genere clarus, sed qui moribus egregijs fuerit.*

Narzymscij *in Zawkrze. Nicolaus Castell. Sierbsceń. qui ex Gostonowska Palatini Raueń. sorore reliquit filios Reip. optimè meritos Ioanem & Nicolaum. Thomas eius Vterinus Castell. Płoceń. Reliquit ex Mdzewska bonæ educationis posteritatem, quæ adulta claris virtutibus familiam adornauit. Manifestum enim est, quod benè nati, si benè etiam educantur, necessariò ad virtutem perueniunt, vt* dicebat Plato in Alcib.

Sobiciuscij *in Cuiaueń. & Płoceń. terra. Notant suam familiam à Stározrzeby. Albertus qui iuuentam bellicis studijs exercuit, & Regem Sarmatarum Ioan. Albertum post cladem Bucouianam strenuè tutatus est. Obijt* 1528. *Hic ex Elisabeth Lękowska reliquit Albertum Episc. Præmyslień. qui obijt* 1580. *Varsauiæ sepultus. Alterum filium habuit, qui duas filias Crasinsciam & Ciemniewsciam susceperat.*

rat. Martinum & Matthiam Epitaph. dicunt, vt Paproc. adnotauit. Martino & Matthiæ Sobieiuskim à Stározrzęby, fortiſsimis iuuenibus, quorum alter in bello quod Sigiſmundus Rex primus cum Pruſsis grauiſsimum geſsit, dum arcem Gutſtat ſuæ fidei creditam fortiſsimè tuêtur, hoſtium tellis confoſſus occubuit. Alter in Ludouici Regis Vngar. exercitu, vna cum Rege ſuo cecidit. *Adnotet igitur ſuccedens poſteritas, quod virtus recens antiquiore melior eſſe videtur, & vnumquemq; plus à patre ſuo quàm ab auo accepiſſe, præſtat autem, ſi quis ipſe virtutis amator ſit, quàm ſi talem auũ, aut alium ex maioribus habuerit.* Ariſt: in lib: de Nobilit.

Dobrzykowſcij *in Płocenſi Palat. qui cum antiquitate familiæ, clariſſima gloria fulſerunt. Stanislaus, quem mundo edidit Wolſka, Płoceń. Epiſcopi ſoror, in exteris nationibus magna exercitia iuuentutis cum probitate collegit, linguarum Italicæ, Gallicæ, Hiſpanicæ peritiſſimus, ad confines Regni Reges ſæpius ab Auguſto Rege legatus, Capitaneatu Pułtowſceń. condecoratus fuit. Hinc poſteritas colligat, quod veriſſima nobilitas ſit, ſimilitudo ſecundum virtutem, fortitudinem, & iuſtitiam.*

Mazouieccij *in Dobrzynenſi terra. Hi ob litterarum ſtudia, & grauiſſimos mores, diuerſis dignitatibus fulſerunt: Quocirca Boleslao Principi Anno* 1441. *grati fuerunt, & Iacobus in Bucouiana clade ſtrenuè euaſit, & cum Supremo exercituum Duce Tarnouio ad Orſſam glorioſè pugnauit. Reliquit filios Martinum, qui in Cracouień Palat. matrimonium elegit cum Staſſkowſka, & Bartholomæum diuerſarum nationum ſtudioſiſſimum, qui ex Moſſczynſka Dapiferi Dobrzynen. filia ſuſceperat optimè indolis prolem. Lupum cognomine Mazouieccium Hiſtorici dicunt, qui & hoſtium ſtrages, & virtutum integerrimus obſeruator fuit. Reliquit non diſſimilem poſteritatem.* Ita Aquila non degenerem producit columbam, ſed fortes creantur ex fortibus.

Kámienſcij *in Dobrzynen. terra: Canonicum Vladislauien. ibidem Epitaph. habet. Laurentium Vicecapit. & Iudicem Cauſ. officij, Plonſcium coluit. Exercitus quoq; Regni Pol. ad Cumeyki contra Koſaccos rebelles, ſtrenuum ac infracti animi virum, ſub ſignis Illuſtriſſimi Campiductoris Nicolai Potocki, Kamienſcium conſpexit & admiratus fuit. Non enim inchoabant genus ſuum, ſed longè inchoatum virtute & factis illuſtrabant.*

Dluzniewſcij *in Płocenſi & Ciechanouienſi diſtrictibus & Palat. Demonſtrarunt Patriæ & Sereniſſimis Regibus, & vnde nati, & qui, ac quales fuerint. Nati Nobiles, qui pro Patria & Regia Maieſtate, pugnare & mori, erant parati, & debitores.*

Vlinſcij *in Præmyslien. terra. Hi cum antiqua ſua proſapia hoc ſingulare coluerunt, vt quicquid haberent ſcirent & poſſent, id totum Patriæ conſecrarent. Hinc in bello fortiſſimi, in conſilio grauiſſimi, in Senatu prudentiſſimi extiterunt. In terra Cracouienſi ante hæredes in Magna Vlina. Ita litteræ diuiſiones bonorum inter Nicolaum Vice Cuſtodem Eccleſiæ Cathedralis Cracouien. S. Stanislai, & Fratres Petrum & Paulum 1442. teſtantur. Petrus Burgrab. Cracouien. 1454. Nicolaus Annæ Bal. reformat. 1462. Ioannes certam ſortem in Vlina vendidit, 1492. Transtulit ſedem in Sendomirienſem terram, Chriſtophorus reformat Barbaræ Borowſka, 1537. Veniunt in Præmyslien. terram. Ioannes Iudex terræ Præmyslien. Chriſtophorus eius frater, reliquit ex Lipnicka, Petrum, Stanislaum, Procopium. Stanislaus erat Pocillator Præmyslien. Reliquit ex Czerna Ioannem, qui ex Cathar. Potocka Iacobi Palat. Braclau. Gener. Podoliæ filia optimæ ſpei reliquit filios. Altero matrimonio ex Sulimianká, quæ ante Ducis in Zbáráż conſors fuit, ſuſcepit filium Georgium. aptum tum ad Martem, tum ad graue conſilium, celebrauit cum Tyráwſka Anna matrimonium.*

Kobierniccij *in Plocenſi Palat. Quoniam nulla nobilitas inter malos eſt. ſed tantum inter viros bonos, Kobierniccij id quod pulchrum & honeſtum erat adamarunt. Hoc Sebaſtianus optimè demonſtrauit, dum militarem ſtrenuè ampleƈteretur, iſtud etiam alij oſtendunt, dum honeſtis dotibus vitam condecorant.*

Gálemſcij *in Dobrzynèń. terra. Dicebat quondam Sophocles:* In hominum genere vna produxit ex patre & matre lux nos omnes: neq; præſtantior alius alio natus eſt. *Hoc tamen affirmandum ſemper venit, dicam ego: quod vnus alio nobilius naſcitur, & præſtantius viuendo nobilior efficitur. Vnde Gálemſcij arte & armis præſtantiores effeƈti.*

Mákowieccij *in Dobrzynenſi terra laudatiſſimi, Patriæ & Reipub. conſilio, opibus, & viribus plurimum proficui, in Magno Ducatu Lithuaniæ gubernatores obuentionum Regalium fideles & vigiles.*

Moſtowſcij *in Plocenſi Palat. Erat familia hæc in qua vir viro præſtantior fuit. Neq; laudatur Nobilis qui vtitur dominis indignis, nec laudabitur vir, qui dies amittit otio ignaui.*

Kowalewſcij *ibidem. Dicebat Euripides:* Ex conuerſatione homines iudicabitis, & ex moribus Nobiles. *Illorum conuerſatio in caſtris, quapropter & in captiuitatem Scythicam deuenerunt, mores autem compti illorum, in honores & titulos ſpecioſos illos deduxerunt.*

Sluccij *in Płoceń. Palat.* Nobilitas in prudentia ſita eſt. *Doƈti Sluccij in campo Martio, ſapientes in Areopago, prudentes in Reipub. & Patriæ negotijs.*

Babiccij

Babiccij *ad Varſauiam. Aduertite quod manus Dei noſtri eſt ſuper omnes qui quærunt eum in bonitate.* Eſdr. 8.

Sluzowieccij *Quidam ea differunt quæ differri non expedit, vbiq; ſunt præcipites, vbi res ſaniore conſilio indigent. Non differunt Sluzowieccij à teneris annis in bello & caſtris, demum quietam & honeſtam vitam obſeruarunt.*

Zaleſcij *in Lęczycen. terra. Qui conſilio ſe & ſua diſponendo, in aula Regia ſpecioſi, in Caſtris vigilantiſſimi nedum fuerunt, ſed & familiam ſuam adornauerunt.*

Mliccij *alias* Iármultowie, *in Płocenſi Palat. Mora omnis odio eſt, eſt tamen mora quæ facit ſapientiam,* ait Seneca. *Nam deliberare vtilia, mora tutiſſima eſt. Vtilia & honeſta elegerunt Mliccij, animum fidelem erga Regem, infractum erga hoſtem Patriæ.*

Kliczewſcij *in Zákrzeuo, Stanislaus & fortiſſimus, & probatiſſimus miles. qui hoſtes fidei, ſimul duabus militaribus haſtis, & inuadebat, & expugnabat.* Optimè Eurip. in Electra.

——— haſtam.
Fortè brachium magis expectat, quàm imbecillum,
Nam in animo iſtud ſitum eſt, & alacritate.

Otoccij *in Siradień. terra. Aſſerebat Menander quod in agendo fœlicitas, nobilitate præſtantior eſt. Non equidem improbandum eſt, ſi actio eſt nobilis, non mechanica, nam hæc corpora & animum corrumpunt, actio verò nobilis, & fœlix & præſtantiſſima eſt. Qualis erit ſi patriam armis defendit, & conſilio adiuuat.*

Iáſtrzębſcij *in Goſtineń. Palat. Optimum quidem eſt ex parentibus clariſſimis naſci, ſed clariſſimos quoq; habere vitæ ſuæ fructus, multò nobilius eſt. Vnde Antigonus patris ſtipendia petenti filio, dixit: At qui ego non paternæ, ſed propriæ fortitudini mercedem ac prœmia largior.* Homerus Odiſſ. 2.

Oſſowſcij *in Dobrzyneń. terra. Hi animo reuoluentes parentum nobilitatem, moribus ſuis proficiunt.*

Kozierowſcij *in Dobrzyneń. terra, & in Palat. Cracouień. cùm antiqua familia ſua meditantur excelſa. Egregia enim & inſignis nota eſt inter homines, bona ſtirpe naſci, nam & ſucceſſus augetur propter nobilitatis nomen hominibus dignis.*

Dyminſcij *in Siradień. Palat. Ipſa generis nobilitas ſpem facit quod futuri ſint, & Reipub. & militiæ amatores.* Eurip.

Sierakowſcij *in Dobrzyneń.* Dicebat Eurip. *Vidi generoſo parente natum, nullius eſſe pretij, & rurſus ex malis boni filij generantur. Hoc tamen educatio bona & exercitium virtutum efficit.*

Grábſcij. *Formoſus puer etiam ex malis parentibus gigni poteſt, at generoſus & virtuoſus, non gignitur.*

Rycharſcij *in Płoceń. Palat. numerant merita ſua. Nam quicunq; natura nullum habuerit ſibi bonum proprium, illi confugiunt ad monumenta auorum,* ait Menander.

Sklotowſcij. *Quia nullus locus vnquam diffinitus eſt, in quo omnes aut probi aut improbi gignantur, ideo probi Martem, improbi Saturnum, eligerunt.*

Oſtrouiccij *in Dobrzyneń. terra. Hi quamuis pauperes, non amittunt tamen patris ingenuitatem.*

Iaſienſcij *in Dobrzyneń. terra. Indicabo tibi ô homo quid ſit bonum, & quid Dominus requirat à te: vtiq; facere iudicium, & diligere miſericordiam, & ſolicitum ambulare cum Deo tuo.*

Dziublewſcij *in Siradienſi Palat. Hi in exteris nationibus præcipuè Turcarum verſati, qualis erat Ioannes, Iuonia Valachiam tenente. Neque domeſticis curis contenti, ſed magis militari delectati, ſub Palat. Bracłau. Stephani Potoccij ſignis militarem exercebant. Optimè ſpei progeniem in Pocutia reliquerunt.*

Zabienſcij *in Cuiauia. Qualis ſit vnuſquiſq; ſermone indicat. Sermo illorum verus, amicitiam colens, & paci conſulens.*

Wáldowſcij *in Pruſſia. Mens eſt hominibus magnum animæ frenum. Sit ergo vobis mens ſana & animus rectus.*

Ierzmánowſcij *ibidem. Optimum eſt honeſta cuncta nouiſſe. Nota eſt vobis & caſtrorum honeſtas, & iuriſprudentiæ authoritas, & decor pietatis.*

Bycháwſcij *in Lublineń. Palat. Antiquæ obſeruantiæ in papilionibus contra hoſtes Patriæ, legittimi executores. Hinc ſua Tyrocinia, ad Illuſtriſſimos Campiductores elegerunt.*

Czyndaccij *in Płocenſi & Rauenſi Palat. Faciunt ea quæ illis nihil obſunt, & ante factum deliberant, ideò probi, & exemplares, bonos affectus meruerunt.*

Roskowſcij *in Płoceń. Si rectè ſapias per omnia beatus eris.*

Radzimowſcij *in Płoceń. & Zákrzewſceń. diſtrictu. Cùm nemo mentem alterius nouit, facta eius inſpicit. Clari igitur ſuis factis, & in actionibus præſtantiſſimi ſunt & fuerunt.*

Turſcij *in Mlauenſi terra. Qui aſueſcit ſeipſum, vt nuſquam ſit imprudens, & vir inſignis, & probus euadit.*

Bartniccij *in Ciechanouień. diſtrictu. Robur & murum & arma ſapienti prudentia præſtat,* dixit Pythago. *Eſtis prudentes in caſtris, prudentes in conſilijs, eſtote prudentes & in vita, ſic enim eritis prudentes & in morte.*

Dziedziccij

Dziedziccii *in Płocensi Palat. Si sapientiam iactas, vel vires, vel diuitias, scito quod vnus Deus est sapiens potens, & omnifaciam diues. Sit vobis in his, Deus Dux gubernator & meta.*

Goreccii *in Siradień. Palat. Aggredere tardus agenda, aggressus age constans,* suadebat Biantes. *Sic vestra fortitudinem assumunt facta.*

Hic vt colligere, ita addere licebit familias vlteriores, florentes virtutibus, vt Cruces & Sagittæ.

DOLIWA.

Doliua.

DELINEATIO.

SVnt tres Rosæ rubeæ ex quatuor foliis constantes, in campo stricto albo, inter duas quasi lineas diametrales ductas per campum ceruleum: super galeam, inter duas tubas, tres rosæ vna supra aliam, in modum lineæ perpendicularis. *Rosæ tres rubeæ. Linea cum rosis.*

ORIGO.

ACquisita fuerant in Regno Poloniæ in Ducatu Masouiæ, sub arce Liua, vt *Longinus & Papr. referunt,* in bello contra Mazouiæ Duces. Nec mirandum, quod in bello cruento, non scutum, gladius, sagittæ, vel aliqua bellici nominis insignia concessa; nam antiquis Romanis consuetudo erat, vt obsesi ab hostili manu, suis liberatoribus, coronas radderent de herbis, quales illo in loco *Corona obsessorum.*

tunc

tunc cum liberati sunt habere & obseruare licebat. Quapropter strenuè ducenti exercituum contra hostem, rosæ campestres quoque con cessæ sunt, quasi cuidam liberatori, circumuentis ab hoste, ac in verticem sparsæ.

Eadem arma Iagelo Rex Poloniæ in Comitijs Hrolen. Natkoni concesśit Lithuano, Ioan. Rozycki in oratione Funebrali Alberti Glembocki Calisśien. Pocillator. arma hæc antiquisśima deducit, ac cum tempore progressum suscepisse. Nam nobili de armis Rosarum, quæ Rosinus in Regnum Polon. vnâ cum Columna & Vrsinæ intulerat, additio duarum Rosarum facta est, 1279. Regnante Lescone Nigro, ad arcem Liuo. Ita trino Rosarum decore, illius labor, virtus & strenuitas, floret & suauiter odorat.

Odor vitæ.

ODOR VITÆ.

ANhelabat in grauem benedictionem filii sanctisśimus Patriarcha Isaac, & dixit: *Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus.* Hunc & tantum odorem, nil verius signat, quam odorifera rosa. *Vnde Tibullus.*

Floret odoratis terra benigna rosis.

Flos campi quid. Quare flos campi in Cant. iuxta Hæbreos rosa, vt Rabi Selon, & R. Kimi exposuerunt. Meritò odorem vitæ, seu odoratam vitam inspectis armis vobis Doliuii offerro. Odore namque vestro Ecclesiæ plurimæ vsque modo redolent, Senatus Polonus suauis permanet, Patria dulcedinem spirat, dum Cardinales S. R. Ecclesiæ Archiepisc. Episcopos, Senatores, & innumerabiles ex vobis desumpti desiderabili, & odore pergrato eam nedum replere conati fuissent, sed repleuerunt. *Rosa scarabeum enecat.* Habent plurimi in suis Symbolicis & Chieroglificis sermonibus. rosæ scarabeum impositum subito emori, non enim delectat eum odor aliquis, sed excrementum equinum & sordes per viam. Ita plurimos molities & voluptates delectant, vnde mori ipsos miserè contingit, at vestra delectatio est, pietas & optimarum rerum studiũ, & quod aliquando personarum nutricula optabat, *referente Carthagena Hom: 3. de S. Rosario alumno suo & præcabatur.*

Rosa quicquid calcas.

Quidquid calcaueris id rosa fiat.

Hoc vobis benedictione Diuina concessum, vt quicquid calcatis id rosa est, & nedum pasśiuè sed actiuè. Non enim toties vos vti rosis in Ecclesia sua posuisset Dominus, nec toties vos Senatus ad se vocatos dignitatibus adornasset, nisi pasśiuè quoque rosæ florentes & odoriferæ fuissetis. *Rosa nata ex fæmina.* Fingunt Poetæ rosam natam ex quadam fæmina, quæ mane erat candida, in meridie rubea, vesperi viridis. Optimè id

me id quadrat de vestris rosis tribus. Candidi in Baptismo facti, rubei permanetis amore Dei & proximi flagrantes in Christo, in vita media, virides verò de hoc onere carnis ad vitam decedendo. Vnde de Petro Falcouio Episcopo Crac. Christoph Kantski habet.

Hic sua dum peragit Regniq; negotia Romæ
Perfunctus vita, cœlica regna petit.
Quid ruis in lachrimas, ô Patria? quis magis illo
Felix? qui tua dum commoda quærit, obit.
Hoc etiam sacris, quod sit tumulatus in oris
Optatum magnis, contigit ante viris.

Ad odorem igitur vestrum, Plinius in descriptione effectuum rosæ, sit à vobis recenti memoria obseruatus, ea quippe & in vobis obseruanda veniunt: Rosa per se medicas artes præbet, emplastris atque collariis inseritur, mordaci subtilitate susurrum ad aures, oris vlcera, tonsillas, capitis dolores, febres & alia ingentia mala pellit, quibus corpus humanum solet ab interno calore conflictari. *Rosa medicinalis.*

REGVM DELICIÆ.

Regum deliciæ.

FLos rosæ, longe præstat aliis floribus, quapropter inter flores Rex nuncupatur. Vnde Anacreontes: *Rosa rex inter flores.*

Si floribus vellet
Iupiter imponere regnum
Excellit rosa flores
Est veri Rosa curæ
Et gratæ sunt superis rosæ.

Merito igitur Rosas in delicias regales ponimus, atque per hæc insignitos rosis in regales delicias vocamus & assignamus. Habent namque rosæ innatam & latentem vim conciliandi sibi animos Principũ vt Pier. Valer. lib. 55. Cap. de Rosa refert: Habent & Doliuii edocti maiorum progressibus ac virtutum odore, vt in delicias regales veniant, in eisque primatum teneant, vt vix reperiatur surculus Doliuiorum qui inter delicias Regum non respiret. Hinc tantis Titulis Archiepis. Episcop. Palatinorum, Thesaurariorum &c. ornati: insuper donis æuiternis donati fuerunt, vt Cathalogus Doliuiorum recesset in Paprocio. Nec alicui vt fortuna prospera rosa admiranda. Additum namque habet quoddam diuinum ad naturam rosa, vt cum pulchritudine sanctitatem conferat. Refert Aelianus varia: Hist: lib: 12. hoc modo. Aspasiæ Virgini tumor teterrimus enatus, quem dum curare præ in opia non potest, in somnis visio oblata in hæc verba, protulit. Valeant medici cum suis Pharmacis, tu verò rosea serta quæ iam attriuerint, cape, eaq; contrita tuberi impone. Executa est

Rosa conciliat animos Principum.

Doliuii regum deliciæ

Rosa sicca sanat, sanctificat.

Tuber sanatur rosa.

Medicina à Deo. Rosa sanata Regum spōsa. tuber euanuit & Aspasia inter omnes adeo forma, vitæ honestate, & incorruptis moribus emicuit, vt primum Cyro Persarum Regi, & eo interfecto Artaxerxi nupta sit. Ea sane ratione Doliuii, cum se roseas animaduertunt, adhuc & virentes ætate, salutarem medicinam Patriæ, in bellis, tumultibus, offerunt; nam in eis natura, virtus, & fortuna facit compendium, & attriti senectute, Rempub. consilio graui sanant & medentur. Turpe namque putant in virtutis quæstu negligentes esse, idcirco in regum delicias venerunt, ac regum delitiis augentur & crescunt. Quasi dicente Catullo.

Vt flos in septis secretus nascitur hortis
Ignotus pecori, nullo contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber.

Mors in vitam.

MORS IN VITAM.

Citatam ac celerem mortem satius rosa significare videtur, ô Auditores. Caduca enim est gloria rosarum. Quocirca Virg.

Rosa cito decidit.

Quam longa vna dies, ætas tam longa rosarum
Quas pubescentes iuncta senecta premit.
Quam modo nascentem rutilus conspexit Eous
Hanc rediens sero vespere vidit anum.

Cita mors duplici ex. Sed est quod me horruit ne mortem citatam ominarer. Cita namque mors dicitur, quia vel vix natos & puberes eripit, vel quia improuisa & subitanea est: vtrumque enim bonis & iustis viam vita porrigit Ecclesiastes: *Iustus quacunque morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Vnde oranti quoque Deos matri pro filiis qui eam in Phanum reduxerunt suis viribus trahendo currum. Mors cita data est tanquam bonum & optimum mercedis. Sed peccatoribus & animo fracto abstrusis curis cita mors & horrenda. Vnde in vitis Episcop. Cracou. de *Io. Luteco. Kantscius* habet:

Bonis mors omnis bona.

Cita mors malis terribilis.

Sunt tibi cum socio plurima ———
Vt pote mors subita, æs alienum grande, suprema
Absque salutifero pene peracta via:
Sic cessit vobis iniuria facta Iacobo
Fortia pro iustis, sic gerit arma Deus.

Mortem igitur vobis ex fragili Rosa ominor, quæ omnes manet, quidem, vt *Ouidius Elegia* 8.

Fata manent omnes, omnes expectat auarus
Portitor.

Quibus mors ad vitam. Sed non omnes manet ad vitam! at illos qui in vita exaltati sunt vt Rosa in Iericho, hoc est, qui odorem suauem sparserunt ore, manu, corde, ad Deum, sanctos, & proximos. Vobis, ô Doliuii, omen hoc.

Flos campi.

Aurea fulgeat roseis aurora capillis.

Aquila,

Aquila exponendo locum *Ego flos campi*, in Cant: dicit: Legunt Hebræi *Ego sum Saron*. Saron est campus inter Ioppen & Cæsaream, cuius rosæ pulchritudinis decore, & odoris fragrantia, omnes longe antecellebant. Campus vester nihil habet præter rosas, curandum & vigilandum erit, vt pulchritudine & odore excellatis, sicut tot tantisque viris & titulis excelluistis. Ita Mors erit in vitam Rosasque spargemus vestris sepulchris.

LINEA FAMILIÆ DOLIVIORVM

PHilippum *Episc. Plocen. Cathalog. refert Vladislai primi temporibus, Anno* 1100. *Erat maximus elemosinarius, vitæ sanctitate, & munere pastorali insignis. Martinum Episcopum Posnaniensem idem ad Annum* 1102. *refert. Laurentium Episcopum Wrocłáuień.* Dlugossus meminit: *Anno* 1231. *Ioannem Episcopum Posnań.* Cathalog. dicit, *virum humanitate eximium, Anno* 1270. *Alterum Ioannem Episcopum Posnaniensem, refert* Cathal. 1323. *Petrum Episcopum Cracouień.* refert Cathal. *Anno* 1347. *Vice-Cancellarium Regni. Erat vir tam nobilitate, quàm virtuosis operibus insignis. A Casimiro Rege legatus ad Sanctissimum in Galliam. Auinione mortuus* 1348. *Kantscius verò Romæ mortuum dicit, quem ordine* 27. *refert, & Falconium cognominat. Ioannem Lutecium seu Lutco* Kantscius refert, *Anno* 1464. *Episcopum Crac. Vincentium Cardinalem Archiepisc. Gnesneń.* 1438. *plurimi referunt. De quo Ianicius*:

Effusus donator opum, sumptuque superbo,
A mensa stomachi languidioris erat.
Hunc noua Cardineo texit fortuna galero,
Sarmatico nulli quod dedit ante viro.

Scythscij, *de Ioanne* Cromer. lib: 17. *In expeditione ad Coronouiam, euocantem superbè ad duellum Conradum Nemcium Silesium equo deiecit, captiuum reddidit, & victoriæ futuræ signa non immodica commonstrauit.*

Sreckowscij, *De Ioanne Albo* Miechouius lib: 4. Anno 1463. *Hic dum Militum Dux in Exercitu Matthiæ Regis Vngarorum esset, quatuor millia Turcarum fudit.* Cap: 62. *Notabant familiam à Sreczkow.*

Mielosłáwski *Petrus cum Vitoldo contra Scythas fortissimè pugnando, occubuit.* Dlugossus Anno 1391.

Rozrażewscij. *Quorum familiam antiquissimam & splendidissimam litteris suis Stephanus Dei Gratia Rex Poloniæ, magnificè declarauit.*

Primum ex litteris authenticis Illustrissimi Boleslai Ducis olim Poloniæ de data 1270. *vbi titulo Comitum familia illorum insignita est, & nominatur Suentomirius bonorum Rozrazeuo Dominus, Bosnone Comite natus, & Comes esse exprimitur. Ab his igitur Comitibus, continua generationum serie, Rozrážewscij descendunt. Vnde colligere licet quod ante Bosnonem eorum familia cæpit, sed vetustioribus illis & priscis temporibus quia peregrinus erat litterarum vsus, difficile cognitu quis primitus eorum tali titulo insignitus esset.* Datum Grodnæ 22. Febru. 1579. Regni 3. *Stanislaus Comes Castell. Rogozineń. qui reliquit filios tres, Hieronymum Episcopum Cuiauiæ lumen ob virtutem & dexteritatem rectitudini iunctam Ecclesiæ, Ioannem Comitem in exteris nationibus, & Regum aulis clarissimum, virum morum grauitate, ingenio, doctrina insignem, Christophorum Capitan. Lęczyceń. strenuum Rothmagistrum Serenissimi Regis Stephani, in multis expeditionibus clarissimus fuit, Ornamentum & familiæ & Patriæ. In Moschouia, ad Záwołocie è tormento bellico vita priuatus est. Nec dissimiles fratres patrueles, sed virtuti, pietati, doctrinæ & fortitudini incumbentes, hinc Succamerarij Posnanień. Capitanei, Palatini &c. in Maiori Polonia, quorum posteritas commendata Ecclesiæ, Deo, & Patriæ, vsque nunc benedictione ab alto fulcitur & gaudet. Faueat vobis Dominus, vt quodcunque bonum & honestum imperat vobis animus, obtineatis.*

Soboccij *Magni in Regno & Senatu, Thomas Iudex terrarum Lęczycyæ, cuius filij Thomas Cancell. Regni, & Briccius Castell. Gostineń. qui ex Brudzewska reliquit Heduigim Comitis de Gorká, Palat. Posnanień. coniugem.*

Lubienscij *in Cuiauia. Marcum Palat. Bresteń. ibidem Epitaph. refert. Notant familiam de Lubin,* 1441. *susceperat filios sex & filias duas. Ieremias Lubieński, vir præcellentis industriæ, in Regia Augusti Regis adolescentiam excoluit. Ex Lubieniecka, quæ ante coniunx Boruccij Castell. Conarień. fuit, reliquit prolem eximiæ spei. Adam florentissimum seculum Polonum, quem Sigismundo III. & Vladislao IV. regnante Lubieńscij magnifice adornarunt, Matthiam Episcopum Cuiauiensem, & Germanum eius Stanislaum Episcopum Płocensem, maximos in pietate, graues in Senatu. Monebat Periand.* Ea facito quorum te non pæniteat.

Stepczenscij, *qui cum Lubieńscijs ijdem sunt, sed quia maiores illorum Stępczenum ex diuisione acceperunt, ideo ab illo denominati Stepczeńscij fuere.*

Rzeszowscij *de Armis Pułkozic propriè sunt. Sed cum linea paterna defecisset, & superstes de linea materna, illorum mariti vna cum pos-*

sessioni-

sessionibus Rzeszow, à plebe Rzeszowscij appellati sunt, quocirca & armis Doliua, pro armis Pulkozic vti cæperunt. Kmithá namq; in vxorem dum habet filiam Augustini Rzeszouij, & ex illa solum vnicam dum suscepit filiam, quam Mosciß de magna Cosmin de Armis Ostoiá in coniugem habuit, atq; hic etiam filiam solùm dum habet, quam Nicolao de Dębno in matrimonium concessit, posteritas illius Rzeßowscij nuncupata fuit. Modernis igitur Rzeszowscijs, Nicolaus Castell. Miedzirzycen. origo est, qui reliquerat Ioannem, Hic reliquit filios tres, ex quibus Nicolaus cum Láská Palatini de Siradiensi reliquit Adamum, & filias, Zophiam Sepichowscio Capit. Leżeyscensi matrimonio iunctam, postmodum Bieckowscio, & Catharina Niewiárowscij coniugem.

Kłoczewscii *in Sendom. Palat. Erant exercitatissimi & laudis auidissimi milites. Hinc Castell. Zauichoysten. Capitanei Małogosten. in bello Gedano vt cum Moschis strenui, vbi & vitam pro patria ponebant*

Zydowscii *in Pałucis maioris Poloniæ Nicolaum Epis. Naturien. Suffra. Gnesnen. Abbatem Mogielnen. Epitah. dicit* 1560. *Vbi additur:* Persuasum habens summam sapientiam esse memoriam mortis, viuens sibi monumentum posuit.

Adamus Zydowski *magnus in Consilio vir, & Iuris prudentiæ nobilis, exactissimus indagator, relicta opuscula in iure testantur. Litterarum sacrarum amantissimum, qui Theologiam & Physicam legendam iuxta mentem S. Thomæ Lublini curauit apud Prædicatores, & fundauit. Eius germanus reliquit prolem grauis armaturæ militem, ad signa Illustrissimi Campiductoris Potoccii.*

Rikowscij *de Riki in Radomnen. terra. Petrus reliquit Ioannem qui reliquit Fælicem, & Stanislaum homines vt moribus, ita conuersatione omnibus affabiles. Bona tam parentis quam aui, inter se diuiserunt. vt in Radomn.* 1554. *patet. Philippus Stanislai filius, sortem suam paternam & maternam vterino fratri Ioanni donauit* 1597. *vt in Actis Radomn. Nam cum Philippus militarem à iuuentute elegisset, demum in Russia ad Leopolim & Iauorow elegit sua statiua, & magnus æconomus, de bonis suis fundauit Conuentum Ordinis fratrum Prædicatorum & Ecclesiam de muro erigere cæpit. Reliquit ex Helizabeth Krásuska Venceslaum filium, quem à iuuentute Marti sub signis Margrabij Myskowski consecrauit.*

Sielniccij *in Palat. Crac. Quorum cum antiquitate familiæ hoc vnum menti fuit. Imitare honestum, vt optimi inter homines maneant. Plurimos sæculum hoc strenuos milites vidit, & Chotiniæ arcis præfectos studiosissimos, & Reip. Polonæ optimè meritos.*

Goyscij *in Podlasia. Nec castra Regia nec aulæ magnificæ sine his fuerunt. Optimum est enim esse socios illorum qui benè sapiant.*

Bobrowniccij *in Sendomirien. Palat: Clarissima domus & domi & in expeditionibus Castrensibus. Optime quidam in Stob: reliquit: Vbi vitam honestam agis, illic mane, & omnia tibi fæliciter succedent.*

Dzik *in Sendomirien. Palat. Pribislaum Castell. Zarnouien. referunt acta, 1436. Contra insolescentes Cosacos missus cum exercitu augustæ memoriæ Illustr. D. Thomæ Zamoyski ad Starzec, Dzik Vexillifer Bracłau. Vir militia clarus & magnæ humanitatis.*

Trzeccij *in Maiori Pol. Hi per illustrem familiam dum adornare cupierunt, in Podoliam vbi continuus Scytharum incursus, celeberriorem efficit virum, deuenerunt; post modum & mansiones ac matrimonia sibi ibidem constituerunt.*

Wrzebscii *in Biecen. terra. Instruebat quidam ex se genitum filium. Hoc tibi placeat, ne quid indecorum aut petulans committas, vt per omnem vitam tranquillitate fruaris. Tale studium nobilem decet.*

Gorziccij *in Calisien. terra. Lex & generatio ex claris parentibus, monitoria nobili primæua. Sed præcipua est lex Deus. Vnde quidam: Deus lex est, hanc omnino semper cole. Quod quidem Gorzyccius singulare.*

Skępscii *ibidem, In omnibus quæ decora sunt, obseruatorem te ipsum statue, ita namq; profectus virtutum accumulabitur.*

Zacharzewscij *Reip. proficui tam in pace quam in bello. Mathias Rothmag. celeberrimus ad Orßam, & felicissimus. Rectè sapientem, dolor fugit.*

Iamiołkowscij *in Sierad. Sed verè sunt Stronscij. Sed à possessione Iamiołki, quam vnus Stronsciorum cum Lißowska coniuge hæredissa acceperat, Iamiołkowscij nuncupati.*

Stronscij *de Silnica Ioannes ex Mastowiecka reliquit Aaronem, qui ex Victoria Lyskowska reliquit Ioannem salinarum in Wielicka administratorem. Lucam Notarium ibidem Petrum & Stanislaum Notarium in Cancell. Minori. Martinum qui cum Lascio ad Oczakouiam vna cum Andrea fratre strenuè decertauit.*

Zieleccij *in Sieradien. Palat. Sbigneum Castell. Rudcen. Habet priuilegium Anno* 1380. *Martianus qui cum Rothmag. Mężyk ad Połociam & in Moschouia, audacem fortunam, viribus intrepidis subleuabat. Eius vterinus erat Carolus. Quorum posteritas obseruabit ob immortalitatis famam. Quod vtilium atq; inutilium termini sunt, iucundum & iniucundum.*

Błotniccij *in Sendom. Palat.* Præmonuit Theognid. *Nunquam laudaueris priusquam videris hominis ignoti affectum, animum & mores. At cla-*

At clarum nomen Błotnicciorum ea facit, quorum non eos pæniteat.

Dzieczenscij *in Calisſ. Palat. Deus vnicuiq; animali arma dedit, áéream naturam auibus, magnã celerit item roburque leonibus, tauris cornua, aculeos apibus. At hominibus rationem. Altum ingenium vestrum, alta fert consilia.*

Slesynscii *in Bełzen. Palat. Fortitudinem & prudentiam amplectũtur. Fortitudo enim cum prudentia iuuat, sine prudentia verò magis lædit habentes.*

Kadłubscij *in Masouia. Multi falluntur suo consilio, sed qui considerat rem & postea aggreditur ipsam, non fallit,* ait Biantes. *Circumspecti estis, ideo & in iure peritissimi, & in moribus laude digni.*

Głęboccij *in Cuiauia. Georgius strenuus bellator cum Scythis & Turcis. In captiuitate detentum, Legatus Regni apud Sulimanum Andreas Taranowski, liberum fecit. Albertus Pocillator Calisſ. & Sec. Regius, ex magnanimo viro in campis, pientissimus in vita. Nobiles enim ex virtute & vbiq; nobiles sunt, & semper.*

Klechowscij *in Calisſ. Prodit quod ex bono genere, id nobile est.* dicit Arist. de natura animalium, *sed nobilius agunt, qui virtutibus natiuitatem illustrarunt.*

Dobroth *in Radomien. Cuiusq; mentem tempus prodit. Vestram in rebus agendis mentem, grauia consilia, iusta iudicia produnt.*

Boruchowscij *Ioan. Archidiac. Crac. Canon. Gnesnen. Cui Kárnkowscij tale Epitaph. posuerunt. Iuris pontij scientia claro, ac morum integritate conspicuo, ingeniorum ac virtutum fautori præcipuo, inopum & pauperum subsiduo, perpetuo religionis Christianæ cultori.*

Brzezinscij *in Cuiauia. Vt boni gubernatoris est, ventorum se mutationibus accommodare, ita sapientis viri fortunæ. Nam fortuna reuerenter habenda.*

Pasek de Gostáwice. Huic Epitaph. Crac. 1572. *Canon. Crac. Montanus tale posuit: Nicolao Canon. Wratislauien. viro acri, prompto ingenio, laborum patientissimo, negotiorum sacro sancti Tribunalis Romani perito, Anno* 1572. *mortuo.*

DRIA,

Dria.

DRIA, aliàs MVTINA.

DELINEATIO.

Tres lapides.

SVnt in campo ſtricto rubeo tres lapides coloris flaui, quaſi inter duas lineas diametrales à dextra ad ſiniſtram deſcendendo, ſuper galeam ſunt in Corona tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

VEniſſe ex Burgundia per Bohæmiam in Regionem Poloniæ, *Hiſt. teſtatur*, cum milite Mutina dicto Bohæmornm Hiſtoriæ Germanos duos Comites Vilhelmum & Germanum ad Fratrem Regis Angliæ Richardum nominant, 1264. Alij Comites Cornubiæ fuiſſe dicunt, *vt Adrianus.* Verùm ſub Pudico Rege Polon. per Stanislaum Comitem, Anno 1266. in Regnum allata fuiſſe. *Anonimus memorat.*

VALOR

VALOR INSIGNIS.

Valor insignis

MAximus valor est, & inæstimabile pretium vnionum & lapidum pretiosissimorum. Cleopatræ Reginæ Aegypti, vnio quam Veneri appenderat auribus Romæ, ducenta Quinquaginta Millia valebat, *Plutarch: lib*: 9. *Cap*. 35. Nonii Senatoris proscripti ab Antonio Opalis in annulo sestertiis viginti millibus æstimatus fuit *Plinius lib*: 37. *Cap*. 6. Sunt adamantini prætiosissimi lapides & diuersi, sed in comparatione ad lapides vestros nulli. Illis namque & Venus impudica vti potuit: Vestris sola virtus. Illi vniones mortem inferre, & bellum possunt; vestri vitam & pacem. Vnde Leoni Quarto Imperatori Constantinop. cum gemmatum ferret caput, margaritarum vis, & Apoplexiam, & impræmeditatam attulit mortem, vt *Plat in Paul*: 2. *Pont*: *Max*. Et Conradus Neapolitanus Princeps à Carolo Rege Neapolitanorum victus, etiam Agasonum veste indutus fugiendo, vitam ob gemmam in annulo turpissimè amisit. Mortui sunt & inanes omnes lapides; at vestri sunt viui, & valoris insignis, omniumque pretiosorum lapidum & vnionum in se virtutem continentes. Colorem lapidum vestrorum dum inspicio flauum, offert se cogitationi lapis fuluus Persicus, cui nomen Pyrites. De quo *Plinius lib*: 37. *Cap*: 11. *Solin*. *Cap*: 38. *Isid*. 16. *Cap*: 4. *&* 11. Huic plurimus inest ignis, ita vt scintillet, & præmentem se vehementius adurat. Similes nedũ colore sed virtute vestros lapides video. Igniti namque sunt in hostes Patriæ, & Regum suorum. Hinc plurimi ad Regum domicilia educati estis, hinc multi Comites ex vobis nominati. Alij in Patronos Regum Regnique diuinitus assignati. Nam Sanctissimum Bernardum illum mellifluum & deuotum cælestium contemplatorem, de Armis vestris fuisse dicunt. Gemmarum igitur harum vestrarum meritò insignis valor anunciabitur.

Cleopatra lapides.

Leo 4. Imperator.

Gemmatum caput mortem att.

Annulus causa mortis.

Lapides prætiosi virtutem habent.

ORNAMENTA PATRIÆ.

LApis Memmonis mirandus sanè videtur, nam vt refert *Rodoginus lib*: 22. *Cap*: 5. Calculo percussus insonabat, vt Lyra. Statua ex ipso facta, sole oriente, dum radijs percutiebatur, dabat voces: habet *Euseb*. *Cæsar in Chron*. Lapides insigniorum vestrorum non minorem stuporem ferunt: obiecta namque cuiuscunque oculis, sonumimò voces proferunt. Illa quidem statua, quas proferebat voces scriptores non referunt, at fortè suspectas & calcandas, nam nato Christo pisce taciturnior effecta. At lapides vestri omnium oculis obuersi, voces has proferunt: Ornamenta Patriæ sumus, filij Martis. Refert *Plutar*. *in Græcorum Apopht*. Cùm in

theatro recitarentur apud Athenienſem, hi verſus Aeſchilli:

Neq; enim videri, at eſſe ſtudet vir optimus,
Segetem profundam mente ſtudioſa colens:
Conſilia quando hic germinant ſalubria.

Oculos verte-re. Totus populus in Ariſtidem vertit oculos, agnoſcens hoc laudis in eum competere. Non excipiendus profectò ab his inſignijs aliquis, cui illa non competant: at omnibus tribuenda hæc laus, quod ornamenta Patriæ, filij Martis ſint. Non enim ad Pudicum Regem, non ad titulos Comitum acceſsiſſe, eſt præſtantior via. Tales erant Oſieccij Comitum Tarnouien. amor, tales Orzelſcij, tales Radeccij, & alij quos enumerare ſuperuacuum eſt, niſi fortè illud Senecæ de fortuna volubili accidat:

O fortuna viris inuida fortibus,
Quam non æqua bonis præmia diuidis.

CARDO DIVITIARVM.

Cardo diuitiarum.

Diuitiarum domus.

GVido Bonatus ita theſaurum diuitiarum ominatus fuerat Iupiter in domo quarta ſignificat augmentationem bonorum ex hæreditatibus, ex prædijs, ex theſauris abſconditis & inopinatis, vel ex rebus antiquis, & auferentur mærores ab hominibus, & venient eis res, de quibus poterunt lætari & gaudere, ceſſabuntque rixæ, & omne horribile. Vnde non immeritò lapidibus prætioſis in veſtris armis conſpectis, theſaurum nominabo. Tres namque hi lapides ſunt, quaſi domus tres, quarta verò poſſeſſor earum eſt. In hac ergo domo quarta, ſi Iuppiter ſtatoria poſuerit, diuitias theſauroſque innumerabiles ſperandos non dubito. Vnde *Prouerbiorum* 10. Benedictio Domini diuites facit, nec ſociabitur eis afflictio. At vanæ ſunt hæ diuitiæ huius mundi. Argumentum eorum foris proijcietur, & aurum eorum in ſterquilinio erit, *dicit Ezech.* 4. Quapropter inſtruit D. Paulus *Timoth*: 1. *Cap*: 6. Diuitibus huius ſæculi præcipe, diuites fieri in bonis operibus, exponit intentum *D. Bernard. in ſerm.* nam veræ diuitiæ non opes ſunt, ſed virtutes, quas ſecum conſcientia portat, vt in perpetuum diues fiat. Addit *Chriſoſt.* Illæ enim diuitiæ hæc conſequentia ducunt luxuriam, iram, intemperantiam, furorem, iniuſtitiam, arrogantiam, ſuperbiam, & omnes irrationabiles motus. Hæ verò diuitiæ, ſunt ſalutis, ex quibus ſapientia, ſcientia, & timor Domini, omnium theſaurus eſt. *Iſaiæ* 33. Tales diuitias commendo, qui his armis adornati eſtis, nam tres lapides has diuitias non alias ſignificant. Vnde deuoti virgini Margarithæ, de Ordine ſacro S. Dominici, ad diuitias animæ declaratas, tres lapides in corde diuinitus

præcioſiſ-

præciosissimi concessi, in quorum vno erat Imago Saluatoris, in altero B. V. Mariæ, in tertio Sanctissimi Patriarchæ Iozeph, quorum si vnus in statera positus fuisset, tantum ponderis habebat, quantum duo. Mirabilis statera, quia mirabile opus lapidum. His diuitijs locupletes, à morte non dilacerabuntur, dicebant Stoici optimè: Omnes sunt diuites, qui cælo & terra frui possunt, *Cic*: 1. *offic*.

LINEA FAMILIÆ MVTINORVM, SEV TRIVM LAPIDVM.

WIlhelmum *& Hermanum fratres, Historia Reg. Bohæmici, ad initia religionis Christianæ in dicto Regno meminit. Qui ædificarunt Monasterium sub titulo S. Wilhelmi. Apud Ricardum Comitem Cornubiæ, fratrem Regis Angliæ, ex hac familia Adrianus, qui & curauit in electione Cæsaris, Maiestatis lauream, in personam Ricardi. Suatislaum Comitem* Anonimos Anno 1266. refert. *qui Ducis Pudici Cracou: in die Geruasii & Protasii, contra Suarnonem Ducem Russiæ, Curiæ Regalis Præfectus exercitus fuit.*

Zierniecki *in maiori Pol: de Zerniki. Ioannes Vexill: Posnan:* 1467. *Petrum Castell: Cracou: qui reliquit Ioan: & Martinum ac filiam Margaretham matrem Philippi Padniewski, Epis: Cracou: & fratris eius. Martino Sigismun: Rex priuilegium in Zerniki pro nundinis concessit. Ioan: & Petrus Canonici Gnesnen:* 1553.

Grodzieccij *Adamus Castellanus Miedżyrzecensis.*

Orzelscij *Swiántoslaus Iudex Terrarum Calissien. vir doctrina, ingenio, eloquentia insignis: ex Dabrowska Armorum Drogostaw suscepit prolem. Nicolaus Pocill. Calissien. Matthias Iudex Terræ Nakielscen. Ioannes miles strenuus, & Andreas eius frater. Habuerunt sorores, Annam Wierzeyska, & Margaretham Palecka.*

Wysoccij *de Budźistaw, Castell. Lęczycen. Stanislaus seu Ladensis, vt* Epitaph. *in Budźistaw*, 1575. *Dicebat* Appian. de bello Hisp. *Nihil est tam arduum, quod animi fortitudine superari non possit. Fortis in vobis animus, ô Wysoccij, infractus virtute & pietate permanebit.*

Chłápowscij *in Posnanièn. Maxima tentat nobilis animus pro conseruanda familia, sed Plutarchi doctrina conseruanda* in Moral. *Prudentiæ Canones, quibus ad vtramq; vtendum est fortunam, quatuor sunt: Bona adipisci, tueri, adaugere, & prudenter vti.*

Bozeiewscij *in Calisiensi Palat. vir nobilis, admiratione dignus est. sed qui talis haberi vult, in sacrificando studiosus sit,* ait Theophrast.

non quod sumptuosè, sed quod crebro hunc honorem numini tribuat. Illud enim diuitiarum, hoc pietatis signum est.

Radeccij *in Calisiensi Palat. Homines in exercitu valorosi. Fortissimos enim esse oportet, qui fortissimos vicerunt,* dixit Tucidid.

Modliszewscij, *de paruo Modlißowo, in Calissień. viri pietatis cultores:* vt optimè Arist. *Fælicitas non in magnitudine possessionis est sita, sed in bono statu animæ.*

Lisieccij *in Caliss: Palat: & Militiæ, & Iurisprudentiæ dediti Milites, & nunc cum Illustriss: Campiductore Regni Nicolao Potoccio. Munus verò Instigatoris Regni, & scripta de dignitate Tribunalis seu Parlamento Lublinen: editi, testantur.*

Osieccij *ibidem. Multis honoribus, & perillustri sanguinis coniunctione, speciosè adornati. Anima si bene fuerit instituta, & illa, & homo, per illam beatus.*

Trapcenscij *ibidem. Cogitatio est orationis fons. Nobilis verò animi, fons educatio, terminus exercitium virtutis.*

Runowscij *ex Cerscensi & Chełmensi, Andreas ex Máłowieska, Stanislai Iudicis Terræ Chełmeń. filius, qui ex Modrzynska Ioannem & Bernardum reliquit.*

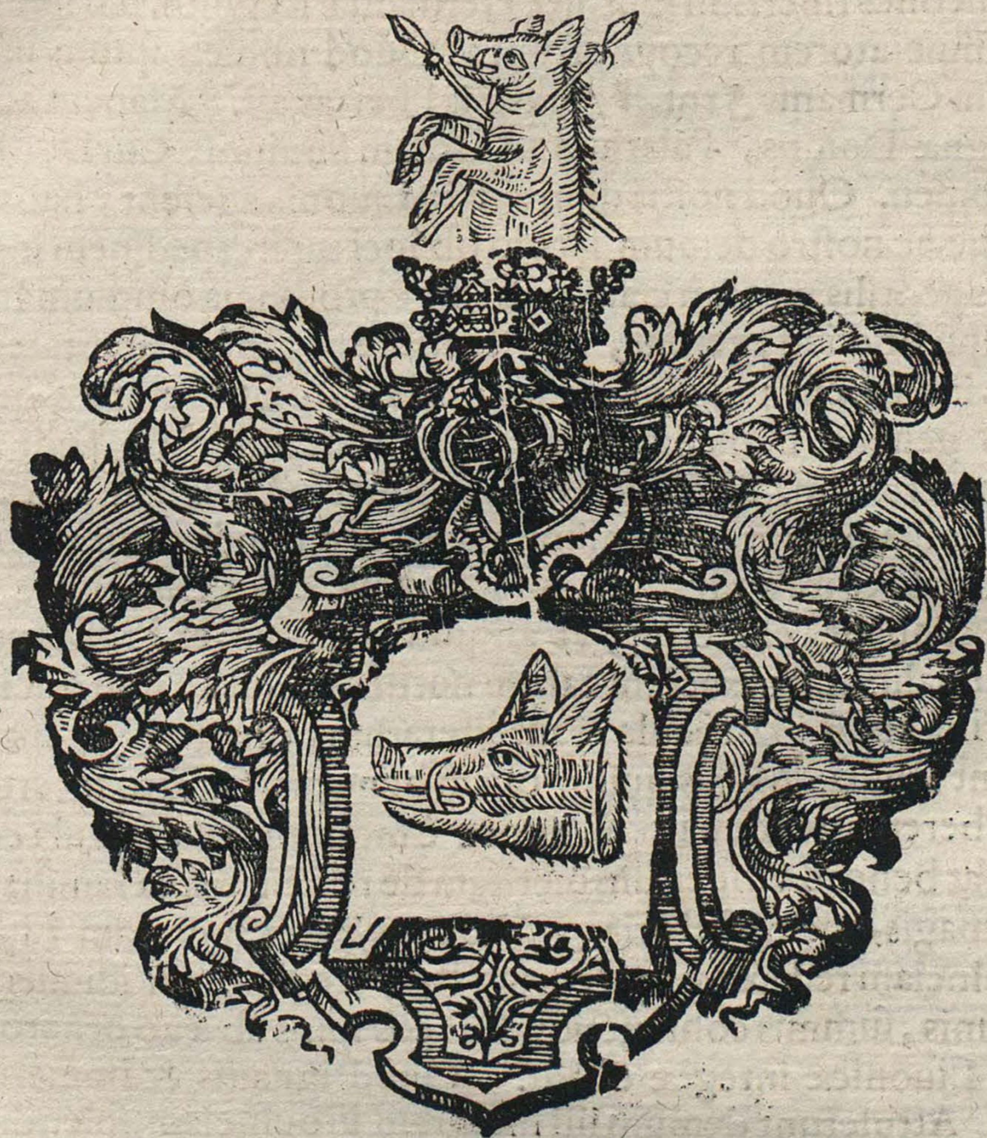
Czyżowscij. *Notarius in aula Regia Bartholomæus. Nobilem oportet esse prudentem. Duo autem sunt quæ prudentis habitum gignunt,* ait Architas: *alterum est, vt mens disciplinis & cognitione sit munita, alterum spectacula & negotia multa, quæ partim ipsimet spectasse oportet, partim alio modo percepisse.*

Gorecci *à Gorká Targowa, in Posnanień. Palat. Viri humanitatis studiosi.* Sed Epictetus adnotabat. *Philantropos, id est, humanus dicitur ille, qui honesta amat.*

Dziechtárscij *in Confinibus Regni, virtutis & militiæ cultores. Sed virtutes ad præscriptum & rationem prudentiæ constituuntur.*

Aliis familiis calamum adhibere lectori licebit.

DROGO-

DELINEATIO.

CApu Aprugnum in campo laneo, culmis horrentibus rigescit: galea verò desuper Regio diademate præcincta aprum medium erecto collo ostendit, lanceis duabus hinc & inde ab ima parte per caput confossum.

ORIGO.

STemma hoc quod à nobis iam descriptum est, cùm in orbe nostro Sarmatico non sit natum, sed exemplo Illustrißimarum familiarum Regni, quarum aliundè ingens numerus est, aduentitium. de vera eius origine difficilior est inuestigatio. Certum est eò antiquiùs esse, quò minus patet: recentium est monstrari posse. Hoc non est dubium olim ante multa sæcula viguisse hoc Stemma illustre in nobilißima Imperij

 prouin-

prouincia Franconia, veræ Nobilitatis Germanæ ſeminario. Omnium enim Francones liberrimi ſunt, nec Germaniæ Regulos, ſed ipſum caput Imperij Imperatorem recognoſcunt. Quod nomen ipſum indigitat; quod enim Germanis **Franck** / Latinis libertas eſt. Manent adhuc veſtigia magnæ Domus, Palatium ad Moſam fluuium, Cui Donhof cum familia nomen. Quod noſtri dum iam in Liuonia agerent, habebant in poſſeſsione, ac noſtro demum ſeculo ob loci intercapedinem ingentem, in alterius gentilis manum ceſſerunt. Sic è prouincia omnium liberrima oriundi, ipſi liberi id egerunt, vt è ſeruitute paganâ in libertatem Chriſtianam vindicarent populos ac nationes. Ac vt Hercules quondam beneficio generis humani natus, purgarent monſtris fœdi gentiliſmi orbem terrarum. Bono ſydere ac ſummi Numinis deſtinato, inciderunt in Liuoniam errore Paganiſmi magis deteſtandam an miſeram, incertum. Quas res ibi geſſerint aliquot ſæculis, quot triumphos Chriſto ſuo, cui militabant, erexerint; vt aliquid eſt petere ex Pruſſorum ac Liuonum Annalibus, ita exactam earum notitiam haurire non erit in promptu. Sterilia enim illa ſæcula erant literarum bonarum, ac inter arma languebant ſtudia. Magis quiſq; quàm bene pro Chriſto faceret, quàm pro ſe ſcriberet, attendebat. Si tamen è monumentis ſingula colligere non licet, at bene in vniuerſum meritam de re Chriſtiana familiam hanc res docet magis, quàm Hiſtoria. Vidimus enim lucratam Liuoniam, ac in Prouinciam redactam ope eorum Regi Regum. Vidimus ampliſſimis fortunis, ſummis coniunctionibus eos ipſos ab æuo ornatos, dum adhuc res Liuonicæ integræ eſſent. Quod ignauis & immeritis non obtigiſſet. Attulerunt demum illi integram Prouinciam, ſplendidas fortunas ſuas, Regno Poloniæ. Auguſti Sigiſmundi temporibus, quibus Prouincia hæc Regno incorporata, vt ſuis iuribus ac legibus viueret. A quo tempore non plures homines quàm ſago aut toga claros dedit Patriæ hæc illuſtris familia. Sic enim iudicabant, vt ſtrenuè cælo olim vindicarunt animas Maiores eorum; ita poſteris integra fide, forti animo ſeruiendum Principi ac Reipublicæ. Hinc ſummis in Regno ornati honoribus, euecti magiſtratibus, plerique meritorum ſuorum tulerunt gratiam.

ORNAMENTA DOMVS DONHOFFIORVM.

QVid priores Donhoffij ante aliquot ſæcula geſſerint, dum adhuc res Liuonum diſcretæ à Repub. eſſent, in proprijs eorum ac Pruſſorum inueſtigandum annalibus. Ex quo acceſſerunt Regno, foris armis, domi conſilio dextrè tractabant Rempublicam. Quos inter Otto

Donhof-

Donhoff.

Donhoffius, vir militia acer, multis pro Republica tam belli quàm pacis exantlatis laboribus, extrema iam ætate, dum per senectam impar militiæ esset, ne consilio quoque Rempublicam orbaret, in numerum Senatorum adoptatus, Palatinus Pernauiensis renunciatus, cùm manu non posset, consilio Patriam sustentabat. Hunc excepit frater Theodorus, par virtute, par meritis, parem à Principe habuit gratiam, Palatinus Vendensis creatus. Ernestus Donhoff, qui studia vt literatus, arma vt miles tractauit, ad diuersos Principes Legatus. Fortis militum contra vim Othomanicam Tribunus, Magnus idem pacis paranus, qui pacem inter Regnum Polonicum ac Sueti͂ę, tam dextrè composuit, quàm fortiter, dum bellum esset, Suecos sæpiùs cecidit. Is idem Palatinatu Pernauiensi, virtutis suæ debito Encomio ornatus. Hermanus verè Martis pullus, nondum iuuenis, & iam miles, mox Turmarum ductor, ea animi fuit fortitudine, vt ab Imperatore suo Zolkieuio audiuit encomium: Vir fortis pignus Martis. dum ad Cecoram clade nostra, nobilem qua exercitum & Imperatores perdideramus, fortiter pugnando pro patria occubuit. Eò maior quò minùs ei per fatum licuit enitescere magis. Gerrardus Legionum per plures annos ductor, quantum bello posset, Patria probauit. Sed & exteris Principibus virtus eius innotuit, vt orbus primâ vxore Opaliniâ, voto secundo duceret Piastidam, Regum sanguinem. Paterno genere Ducis Georgij Brigensium filiam; materno neptem Ioachimi Electoris Brandeburgici. Capitaneus Koscierensis, & rei familiaris in fructu Mariæburgensi suæ Maiestatis administrator. Casparus Palatinus Siradiensis, Senator sine exemplo prudentiæ, quâ iuuenis adhuc apud exercitum annis Principem Sigismundum Tertium, eam meruit gratiam, vt primus in ea esset, quâ tamen ita vsus temperanter, vt & publicè Rempub. tractaret vt bonus ciuis, & priuatim Principem vt minister fidelis. Hinc publicas & priuatorum vitauit offensas; vt post decessum Domini sui raro Intimorum Principibus exemplo, eandem retinuit amicitiam, & eadem sui ad filium Regni successorem propagauit charitatem. A quo è Derpatensi Palatinatu ad Siradiensem euectus, missus ad Imperatorem Ferdinandum III. Legatus Magnus, Cæciliam Renatam Consortem Regi Domino deduxit. Cui ab eodem Aulæ Magister supremus datus, summa dexteritate munus suum obit, & vt in eo diuturnet, interest & Regiæ domui & Patriæ. Stanislaus Donhoff Capitaneus Velunensis filius, Sigismundus & Alexander, ad maxima quæque nati. Filia vnica Anna, Illustris Boguslai Leszczynski Palatinidis Belzensis consors.

Quibus omnibus & quicunque de hac familia in Curia, Castris, &

Patria supersunt vel erunt magis fælicia optare, & à Superis precari, quàm præmonitione stimulare congruum iudico. Non enim sine præmeditata admonitione Sophocles in Stobæo reliquit: *Nullus bonorum bonam de se famam dehonestare vult.* Vnde his instillanda virtus cum amore Patriæ, quibus honestum & generis splendor non sufficit. Quare Menander:

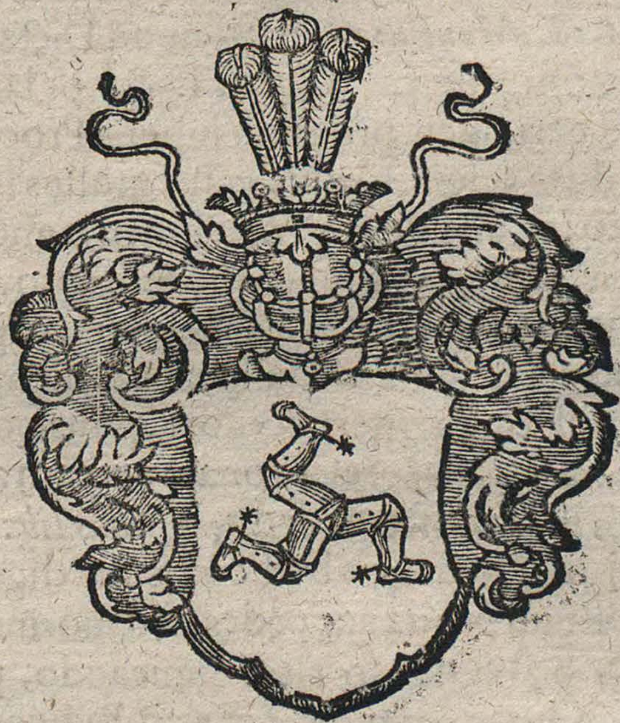
Tu quidem admones, quæ tui sunt officij monuisse,
Me verò ad faciendum quod decet, non tua
Oratio, crede mihi, sed proprij mores persuadent.

Dum ergo Apharantes Libyes, qui Soli orienti conuiciantur, quod multa mala conspectui offerat, natura vos & educatio nobilis non disposuerit: præcari vobis & exoptare fælicia ardet animus, vt sicut omni tempore & quauis inclinatione fortunæ hominum bonorum curam suscipit etiam ipse Deus: ita vobis quos suæ Ecclesiæ sanctæ promotores & patronos, Patriæ & Reipub. nostræ ornamenta & consultores, Regum & Maiestatis Regiæ religiosos obseruatores destinauit & elegit, alta protectione sua foueat, conseruet, beatificet. Addere his tantisque victoriarum trophæis, quibus ad præsens quoque gloriam Regni tueri & victricem lauream reportare per supremum Obersterum militiæ Alemanæ in castris ad confinia Regni non negligitis, parumper velim liceat. Vestris armis, familiæ grauissimæ & illustrissimæ insigniri dum ducunt honori: imò Regnum hoc florentissimum Poloniæ condecorari lætatur: commonere faciam in laudem familiæ vestræ, quibus gloria est & fuit Aprugni vertice illustrari. Alexander II. Pontifex Max. ex familia Pedaciana Mediolanensi, Reges inuicti Persarum, familia Gradockieorum & Treuartheniorum in Britannia, Grensingiorum in Misnia: ita Petrasanta Societatis IESV, in Tesseris gentilitijs nuper Romæ editis. Tantorum ergo Heroum cùm in delitias caput Aprugni & honorem claræ nobilitatis venerunt, quid iam magis animare, audaciam & vires addere, affectum in gloriæ & honoris vestigium maiorem excitare tantorum imaginum defensores & exornatores debebit? His concludo versibus.

Qui tibi fusus Aper lauros Meleagre parauit,
Quanta DONHOFFIACÆ *portio laudis erit.*
Tu telis armisq́ potens fera monstra petisti,
Sentit at hic nudam, bestia dira manum.
O fortem dextram! potuit si talia inermis
Armatam in bello, quid potuisse putem?

Drogo-

DROGOMIR. Drogomir.

DELINEATIO.

PEdes tres in ocreis fereis cum calcaribus, in campo rubeo dispositi, quasi ad crucem, sed à dextra vacuus campus cruribus iunguntur, vt plantæ cum calcaribus in extremitates fiant, super galeam corona, ex qua tres pennæ strutionis. *Pedes tres cū ocreis.*

ORIGO.

MIliti Drogomir dicto, à Boleslao Kriuoustio sunt data. Dum enim hic miles secum in bello pro Rege quinque filios habuisset, & duo fortiter occubuissent, tres verò amisisset, pedes vsque ad genua afflictus Regi præsentauit, infortunium & paupertatem deplorando, nisi subuenisset miseriæ. Pius Rex dominus. Bono animo esse iubetur: assignatoque Patrimonio de libertate Regia, pedes armatos cum ocreis amissos, pro armis & nobilitatis suæ vestigijs illis concessit. *Paproc. & alii.*

MAXIMA LAVDE DIGNI. *Laus maxima.*

MAxima laude dignus fuit. *T. Manlius.* Cum enim Galli Anno ab vrbe condita 394. ad tertium lapidem Salaria via trans pontem castra habuêre, & Dictator *T. Quintius.* in ripa citeriori castra posuisset. Pons in medio erat, neutris eum rumpentibus, ne *T. Manlius Torquatus.*

bus, ne timoris indicium esset. Prælia de occupando ponte crebra erant. Tum eximia corporis magnitudine in vacuum pontem Gallus processit, & inclamauit. Quem nunc Roma fortissimum virum habet, procedat ad pugnam, vt noster duorum euentus ostendat, vtra gens bello sit melior. Diu inter Primores iuuenum Romanorum silentium fuit, *T. Manlius* ex statione ad Dictatorem pergens, vltro sese dimicationi offert. Quem Dictator laude prosequens, fælici auspicio ad certamen progredi iubet. Processit, vbi constituere ambo inter duas acies. Gallus velut molles superne eminens, proiecto leua scuto in aduenientis arma hostis, validum cum ingenti sonitu ēsem deiecit. Romanus mucrone subrepto, cum scutum scuto percusisset, & sine vulnere factus esset, inter corpus armaque vno & altero ictu, ventrem & inguina Galli hausit, ruentem porrexit hostem, & torquem ablatum respersũ cruore ipsius, collo circumdedit suo: huc perducto, ad se Dictatore Coronam auream addidit. Cognomenque Torquati, illi & posteris dedit, *Liuius lib:* 7. Non minori laude Drogomirij iudicio Regis bellicosissimi digni fuerunt, licet ad Regem non hostium capita aut pedes, sed suorum attulisset. Pro Patria enim, Rege, & Regno, fortiter dimicando, pectora non dorsum porrexerunt. Quapropter, vt Zelislao Bylinæ amissa dextera, aurea in insigne data fuit, ita his pedes amissi. Hinc laudat *Plutar. in Lacon.* Lacenam matrem, quæ filium in bello ita vulneratum, vt ingredi non potuisset, sed quadrupedum more ambularet, irrisum & erubescentem, ita animauerat: Quanto præstat fili de fortitudine gaudere, quam de stulto risu pudescere? Hic decor est vester, ô Drogomirij, licet vestrorum pedes feratis insignia. Pedes enim vestri ad bonum non ad malum erant, *vt Prouerb.* 1. *dicitur:* Nec minor inde laus vobis debetur, cùm non minoris sit virtutis, parta tueri.

In bello vulnera honor.

SACRARIVM ARMORVM SPIRITVALIVM.

Armorum spiritualium sacrarium.

Littera & Syllaba carent sensu, *ait Priscianus.* Hoc est, significatione vltimata, vt exposuit *Ven. Beda*, sed minimum in Armis nobilitatis, fert secum maximum sensum & significationem. Vnde cùm armatos pedes, cùm ocreas considero, & signa nobilitatis esse coniector. Armorum spiritualium inuincibilium ratio significatiua venit in mentem; quæ quidem arma, non minori obseruantia hac in domo visentur. Varia sunt arma Spiritualia, in quibus amans Christum seruus, ante cameram cordis sui inuigilare debet, cùm illud videt, sentit, cupit, delectatur, inhabitare Deum. Est galea spei,

Littera & syllaba carent sensu.

Minimum in armis nobilitatis fert significationem magnam.

Varia arma spiritualia.

lea spei, quæ ad *Theſſ*: 1. *Cap*: 5. *dicitur*: Salutis eſt lorica fidei & charitatis, lorica non ex circulis connecta, ita fideles charitate connectuntur & fide, eſt thorax iuſtitiæ, *Sap*: 5. Induti pro thorace iuſticia, ſunt ocreæ ferreæ, humilitas duplex: interior in corde, exterior in conuerſatione, eſt lancea prudentiæ. Ioas triplicem in cor Abſolonis infixit, quia prima prudentia lancea eſt, memoria præteritorum. Secunda intelligentia præſentium. Tertia prouidentia futurorum, eſt enſis continentiæ, *Cant*: 3. Vniuſcuiuſque enſis circa femur ſuum. Eſt canis latrans, qui dormientem excitet, conſcientia ſcilicet animæ peccatrici improperans vitia. Vobis conueniunt, ô Drogomirij talia arma, nam nobiles & diuites facti eſtis, munificentia Regis, cùm non eſſetis apti amplius, niſi ad talia arma acuenda, & miniſtranda alijs, ex veſtro caſu, ac mutilatione: vt Orator pro vobis parens ad benignum Regem inducebat. Hinc eſtis natura affabiles, ad virtutes proni, ad honeſtum promptiſsimi: hinc Religio, auſteritas, ſeruitus Chriſti vobis electa & dilecta remanſerunt, certum habentes: *Quod dulcia non meruit, qui non guſtauit amara.*

GENEROSITAS TITVLORVM.

Titulorum generoſitas.

GEneroſi tituli, vt ex magno proueniunt, ita magnis conueniunt. Vnde Porus Indorum Rex, dicentibus amicis, ſi ſupplex Alexandro ceſsiſſes, non fuiſſes victus, reſpondit: Si Alexandro ſupplex ceſsiſſem, futurum erat, vt ipſe me ignauum ſeruum, ſi armatus reſtitiſſem, generoſum Regem iudicaret. *Bruſon. lib*: 2. *Cap*: 43. Vobis qui ſic hoſti reſtitiſtis, meritò iam Generoſi Tituli conuenient. Aſtrologi ex Marte generoſitatem, ex Saturno ignauiam colligunt: vnde Haly: *Saturnus in duodecima domo infortunatus, ſignat quod litigabunt homines, & habebunt multas inimicitias, odia, & damna ex litibus.* *Et Donatus*: Mars in domo octaua, acquiſitionem ex ſubſtantijs mortuorum in aliquibus hominibus. Vobis Mars fauit, ideò Generoſis, Generoſorumque titulis magnificandi eſtis. Romani in ſummis malis & periculis Regni, refugium habebant vltimum Dictatorem (cuius fama mentiri non auderet) eligendi, *dicit Liuius*; Dictator, non quidem nomine, ſed re factus fuerat in hoc bello, qui cum quinque filijs fortiter inuadentibus pugnauit accedendo, non recedendo ab hoſte Drogomirius, quapropter Generoſi nomen meritò illis conſentit. Erat quæſtio non parui momenti, an ablutio pedum poſt Baptiſmum ſit neceſſaria ad ſalutem? D. Ambroſius neceſſariam eſſe aſſerit *lib*: 3. *de Sacramentis*: *vbi habet ſermonem Chriſti cum Petro, de lotione pedum.* Qui lotus eſt, non habet neceſſe, niſi vt pedes lauet, vt habeat partem me-

Cedere in bello non ſemper iuuat.

Generoſitas ex Marte.

Dictator.

Abluere pedes poſt Baptiſmum.

tem mecum: Quare hoc? In Baptismate cùm omnis culpa diluatur, recedit culpa; sed quia Adam supplantatus à Diabolo, venenum sensit effusum supra pedes, ideò lauat Christus pedes, vt maius subsidium sanctificationis accedat. Laua ergo pedes, vt laues venena serpentis. *Six. Senen. lib: 6. Bibl. 5. Annot. CCIX. resoluit:* In Baptismo eodem temporis momento, omnia peccata dimitti, & nullum remanet, sed est humilitatis Christi propositum Apost. exemplū, vel fomes peccati, deleta culpa per Baptismum, remanet: *vt D. Paulus.* Scio, quia peccatum in me habitat. Per ablutionem ergò pedum, sanctificationis in Baptismo susceptæ, fit præsidium & incrementum. Tunc ad nostrum propositum, & Drogomiriorum generositatem, si pro Christo, Ecclesia, & Rege, sanguine proprio abluerunt pedes, Generositas est, vel si aliter: Cùm generositas in milite non apparet nisi ex sanguine, in cuius modi rem T. Manlius in sanguine torquem tinctum hostili, collo suo imposuit, & hoc generositatis erit, vt cùm vellent in sanguine hostili lauare manus, Bellona inuida in proprio sanguine pedes eorum lauit, vt sic fortes & generosi ex principio fiant solo, sed dimidium facti, qui bene cæpit, habet.

Generositas militis in sanguine.

BELLVM EXPERTVM.

Dulce bellum militi.

OMnium bellorum sunt exitus incerti, attamen bellantibus dulce bellum est: differenter tamen, quia sunt bellantes, differentem quoque dulcedinem tenent. Dulce namque bellum est inexpertis, sed eo dulcè, quia efferunt eos equus, gladius, licētia, rapina, census. Dulce verò est expertis, quia agunt pro aris & focis, scilicet Deo, Ecclesia, Patria. Hinc isti audito hoste, non quærunt quot sunt, sed vbi, quia quærunt, vt congrediantur. Illi verò quærunt, quot sunt? & audito numero fugiunt: sic experti fiunt victores pugnando, inexperti fugiendo. Experti post pugnam ostendunt signa in facie & pectore, inexperti in tergo & scapulis. Hinc titulus horum Euisceratores, ob rapinam, illorum protectores, ob vitutem. Conscripserat quidam bellum Gramaticale, vbi verbum ducit exercitum contra Anomalia, in quo Anomalia mutilata & truncata, à verbis adiectiuis & substantiuis, recedunt. Est inexpertorum verborum, in scholis bellum inexpertum in acie, quos si parentes non tam virtute, quàm verecundia moti, castris ingerūt. Hic intentio eorum venit audire, non belli voces, vocales duces, non semiuocales tubas, aut mutas, vexilla: sed vocales turbæ, quare redeuntibus & infælicia dicentibus parentes respondent: Anomalia, id est Anomali. Syn moy mogłby był pozbydź reki/nogi/ id est: Si contingat filium meum amittere manum, pedem, aret mecum,

Inexpertis, quomodo dulce bellum.

Anomala, verba.

mecum, ſic mutilatus non erit. Expertus verò non aliud ob oculos verſandum admittit, quam quod Rutilius dixit:

Iuſtis bellorum cauſis, nec pace ſuperba
Nobilis ad ſummas gloriâ venit opes.

LINEA FAMILIÆ DROGOMIRIORVM.

DRogomierzy. *In Volhinia. Domui & famæ optimè conſulunt. His Thales conſilium reliquit:* Ama diſciplinam, temperantiam, prudentiam, veritatem, fidem, experientiam, dexteritatem, ſocietatem, diligentiam, æconomiam, artem, pietatem.

Potrikowſcij, *ad iuſtitam vigiles. Docebat Cleobulus:* Virtutis eſt proprium, iniuſtitiam odiſſe, pietatem cuſtodire. Patriæ, & proximo, optima conſulere.

Romatowſcij, *Ex his vnus in Cracou. terra reliquerat filios & filiam Lutosłáwſka, Notarij Caſtren. Sadecen. coniugem.*

Sádowſcij, *in Cracou. Palat. Prudentiſſimi domi in iudiciis, & in bello. Dicebat Architas:* Vir prudens hoc pacto naſcetur. Primum nactus ſit oportet ingenium ſolers, memor, & laborioſum. Deinde à puero animum exerceat circa ſpeculationes & rectam Philoſophiam. Poſtea de dijs legibus & vitis hominum experientiam adipiſcatur.

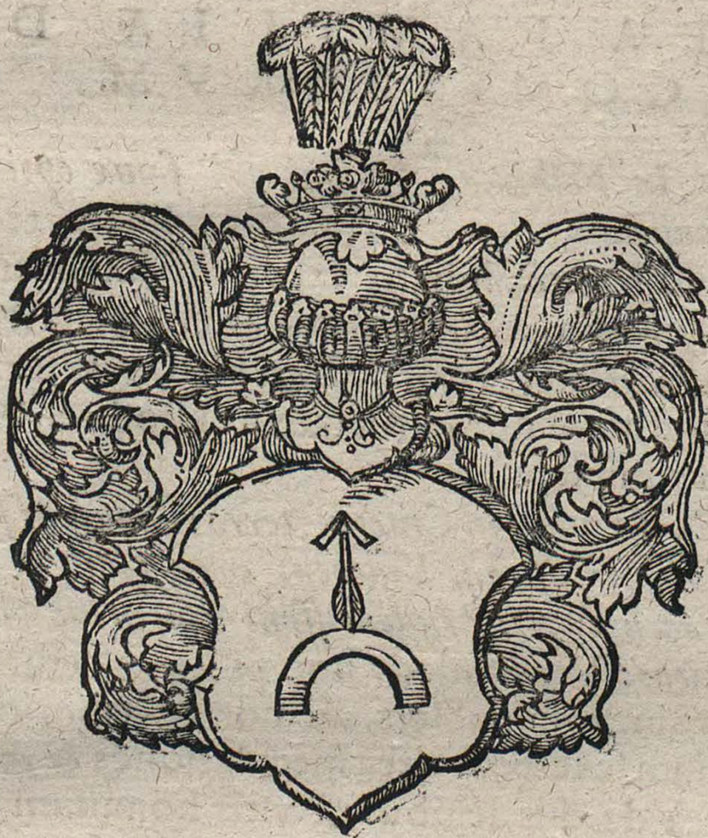
Kulik, *in Pruſſia. Eſt Biantis dogma:* Si pulcher videaris, pulchra facito: ſin deformis, naturæ defectum morum pulchritudine penſato.

Alias hic Familias vigilantior penna adnotabit.

Drogosław.

DROGOSŁAW.

DELINEATIO.

Annuli medium & sagitta.

EST medietas annuli in modum iridis dispoſita, in cuius vertice eſt Sagitta, cuſpide ſurſum obuerſa: eſt coloris albi, Annulus in campo ceruleo, ſuper coronam ſunt quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

ORiginem ex Sileſiæ partibus ponunt, quaſi omnes, qui Arma nobilium notabant, ſed quâ occaſione, nullus refert; nec quo pacto illata ſunt in Regnum, affirmant. Verùm tamen non aliud prætendunt, quam præclarorum geſtorum monimentum: Exiſtimo medium Annulum cum Sagitta veniſſe, quod fortiter ab hoſte vallatos (quos foris vaſtabat gladius, & intus pauor, *vt Deut: 32. dicitur:*) ab obſidione & morte liberauerit. Rupit ſcilicet annulum fidelem hoſtis ſagitta, & diſiecit.

FORTV-

FORTVNA INVIOLATA.

Fortuna inuiolata.

PRæstantior nobilitas est, *inquit Cassiod. lib*: 3. *Epist. cuius origo thesauris prudentiæ locuples inuenitur.* Cùm Arma Drogoslai considero, nedum originem prudentiæ, sed inuiolatam fortunam in eo animaduerto. Quid enim semicirculus iste cum telo, quid annulus cum sagitta designant? cuiusdam prudentiæ thesauros indubiè, ac fortunæ inuiolatæ vices. Dum namque considero exercitum Zipangrinorum, illi aduersus hostes, non alia fortuna & vi vtebantur, quam annulis, quorum ea vis erat, vt inuiolabiles permanerent, *vt Paul. Venet. de Tart. gestis refert*: *Ita Polyciates Samnius, Fortunæ quasi Hieroglyphicum, fortunam inuiolatam annulo demonstrabat*: Hic namque suasu Amasis Aegyptiorum Regis, vt fauorem fortunæ experiretur, annulum signatorium prætiosum in profundum maris abiecit. Capiunt postmodum piscem, inueniunt in eo annulum, & loco muneris obtulerunt: *Habet Plin.* Etiam Giges Indiarum Rex tam secretæ fortunæ annulum tenebat, vt in eo omnes videret, ipsum verò nullus. Multo præstantiùs in his armis fortunæ inuiolatæ vis apparuit. Zipangrinorum namque fortuna, si detracti fuerint annuli, cadebat: ac eorum gesta, leges, mores, intelligebantur; *vt addit nominatus author*: Hic verò annulus, licet medius, detrahi ab eis non potest, sed manebit, donec successores permanserint. Et vt dicebat Caius vxori: *Ego Caius, tu Caia,* ita nascentes ex Drogoslais vocabuntur: *Ego Drogoslaus, tu Drogoslaa.* Polycratis fortunam summum infortunium subsecutum fuit, nam ad extremum cruci ignominiosè affixus, Drogoslai verò annulus, gloriam sempiternam secum ducit: Laudabilis enim vena suam seruat originem, & fideliter posteris tradit, quæ in se gloriosa transmisione promeruit, *Cassiod. lib*: 3. *Epist.* Giges cùm multos videret annuli virtute, & illum nullus, persimilis erat homini profundè incarcerato, qui alios videt, illum nullus. Drogoslai verò annulus tantæ dignitatis & fortunæ est, vt in eo se quidem non videt, sed ab hominibus in illo videtur. Habet enim hoc optimum generosus animus, quod concitatur ad honesta, prospera tentabit, aduersa comminuet, & alijs admiranda despiciet. *Sen*: 37. *Epist.*

Annulo exercitus vincebatur.

Zypangini Polyciates.

Annulus, fortunæ inuiolatæ symbolū.

Annulus, Gigis Regis Indorum.

Caius Caia.

Generosi animi signa.

CVSTODIA PACIS.

Custodia pacis.

AD perpetuò stabiliendam pacem Deus cum terra, post illud videlicet lamentum, *Pænitet me hominem fecisse*, ac diluuium vniuersale, hac custodia vsus fuerat. Posuit medium annulum

 super cælos

super cælos, quem ex arcu iræ suæ formauit, & super eum saggittam versus cælum telo affixit, dixitque: *Hoc erit signum fæderis inter me & terram.* Hinc iridem custodiam pacis dicimus. Similia sunt vestra arma ô Drogoslai successores, non alio vt apparet fine, quam ad defferendum & offerendum vobis officium custodiæ pacis. Vt sicut Pompeius magnus, quondam à Sylla in Siciliam missus, custodes pacis, annulo signatorio in eorum gladijs præficiebat: ita vos à vestro Rege hoc annullo & sagitta, in custodiam ac defensionem pacis, procreari & eligi, notum & perspectum vobis tenetis. Tales habuit quondam de Familia vestra Rothmagistros, sub inuicto Ioanne Zamoyscio, Wieckouios in Podolia, tales sub Stanislao Zolkieuio, Bukouiecios, &c. pacis videlicet custodes in Castris, ergâ Michaelum Palatinum Multaniæ, & incurrentes Scythas in Regnum & confinia Regni Poloniæ: Resumite igitur vires, memores quod virtus nudo homine contenta sit. Et vt non fuit vobis rubor, more Romanorum eburneo Scipione deposito, agrestem aratri stiuam repetere: ita Attilij exemplo, manus rustico opere attritæ, salutem publicam stabiliant. Hoc namque principalius arma vestra præsagiunt, quæ quandam formam in se calcaris equitum referunt, & quandam ocream figurant.

Annulus Pompeii in signum militi.

Virtus nudo homine contēta.

Ponere scipionem Aratrū sumere.

FIDA AMICITIA.

EX medietate fidam & veram amicitiam plurimi colligebant. Ita Childericus Gall. Rex quartus, pulsus Regno, fidam amicitiam Guinei Senatoris, aureo nummo in duas partes secto, contestatam accepit de certa & vera reconciliatione. *Paul. Æmilius.* Etiam parentes tali medietate, fidam amicitiam cum suis filijs cognouisse referunt. Mater vnicum habendo filium, societatem eius multi expetebant in mercimonijs; dedit illa filium, atque in discessu dat tria poma filio, mandatque vt in via esuriens, ea amicis scindenda & distribuenda offerat, quid sit primus, partitur pomum in duas partes inæquales, ac partem minorem dedit filio, alter diuisit in partes inæquales, & partem maiorem dedit filio, tertius in partes æquales scindit, quibus ad matrem relatis, monet vt tertium eligat in socium mercimoniarum, quia primus iniustus fuerat alteri, secundus sibi ipsi, tertius æqualiter egit. *Author mensæ Theophilosophicæ.* Non aliud quoque ex vestra medietate annuli colligo, quam fidam amicitiam, nam pro amicis summos & hos iucundissimos sustinuistis labores. Amica vobis veritas, amica Patria, amica libertas. Vnde quod Achilles quærenti Aiaci respondebat, hoc quoque vobis est in respondendo: Quæsiuit Aiax, quos sustines Achil-

Aureo nummo amicitia fida.

In medio, pomo verus amicus.

Labor iucundus & maximus.

nes Achiles omnium maximos labores. Respondit, susceptos pro amicis: & quos iucundissimos sustines! eosdem respondit. Significabat heroicum virum flagrare immensa quadam amicos iuuandi cupiditate. Optime *Franc. Petrarcha:*

Verus amicitiæ cultor præciosior auro est.
Et gemmis, sed eum dic mihi vbi inuenias?

En quærulose Petrarcha habes Drogoslaos, hoc est care famosos, ita namque ex eius proprio idiomate interpretatur. Vt namque Parentesis Oratoribus est certum signum viuæ intelligentiæ & rationis, sensus præcedentis & subsequentis: ita Arma eorum Parentesim è cælo inchoatam, cum in se exprimant, non alium in se sensum, quam fidum amicumque fideliter generabunt. Ita namque Ennius: *Amicus certus, in re certa cernitur.* **Parenthesis.**

LINEA FAMILIÆ DROGOSLAVIORVM.

BVkowieccij, *in Posnan. Palat. Comparant in adolescentia bonam fortunam, in senectute verò sapientiam. Sunt Bukowieccij & in Pocutia militarem obseruantes.*

Herstopcij, *in Posnan. Optimam Drogoslauiis Biantes reliquit regulam*, vt Stob. *Curandum est, vt habeas in factis memoriam, in tempore cautionem, in moribus ingenuitatem, in labore patientiam, in metu fortitudinem, in diuitiis amicitiam, in oratione persuasionem, in silentio decorum, in mente iustitiam, in audacia fortitudinem, in actione potentiam, in gloria principatum, in natura ingenuitatem.*

Dąbrowscij, *Cum antiquitate familiæ, virtutum amatores. His optimè* Sosiades *vnus è septem sapientibus, commonstrauit iter. Modestus esto in pueritia, & adolescens quidem sis temperans, vigente ætate iustus, senex autem prudens, vt moriaris absq; tristitia.*

Wieczkowscij *ibidem, Demùm militando cum Scythis, facti sunt incolæ in Podolia. Dederunt operam, vt viuendo laudabiles, defuncti verò beati existimarentur.*

Gorziccij, *Cultores sapientiæ. Cultor sapientiæ maximi existimatur: quid de sapientia Christiana referam. Talis sapiens, pauca de virtute verba facit; multa interim re ipsa & opere declarat, & verbis suis authoritatem vitæ honestate conciliat.*

Szremscij, *in Maiori Pol. Honestæ & sapientis vitæ neruos diligenter obseruant.* De quibus Epicharmus: *Esto sobrius memorq; diffidere.*

Trusko, *in Prussia & Silesia. Maiores tuos corona, pro patria mortem oppetas. Non pugna aduersus vitam: Non quâuis de caussa tristeris, Diuitijs non confide. Hæc præcepta* Sosiades *nobili ac virtuoso præscripsit.*

Druzyna.

DRVZYNA.

DELINEATIO.

Fluuius albus

EST fluuius albus à leua ad dextram descendens, quasi ex alto, per lineam curuam, in campo rubeo, sine cruce, ad differentiam Armorum Srzeniáwá, super galeam duæ tubæ, intra quarum medietatem est Leo decubans.

ORIGO.

MIliti sic vocato Druzyná, cùm fortem dextram ad classica vocanti hosti porrexisset, atque tam fælici initio, fæliciorem finem pugnæ ad fluuium Srzeniáwá reddidisset: in Regno Poloniæ donata fuerant. Verius quod toti Companiæ strenuè militanti, cum suo duce concessa sint. At duci eorum fluuius cum cruce.

Oceanus Famæ.

OCEANVS FAMÆ,

DVlce pellitis ouibus Gelasi flumen, *dicebat Horat: 2. Carm.* at dulcius flumen Druzyniorum flumine esse nequit, pellit namque ad ipsos famam, & instar Oceani abundantem, quam scilicet

scilicet omnes famant, & exclamant: Habent Septemtrionales historiæ, quod iuxta maritima littora Ostrogottorum fluuius, qui alluebat vrbem Horcopiam, contineat in alueo suo omnium rerum formas saxeas, ac si essent arte confectæ, sed in confuso, nunc porrigit formam manus, nunc pedis &c. *Maiol. Colloq.* 11. Magna vis fluminis, sed in comparatione ad Druzyniorum flumen nullum. Horum namque flumen reddidit decentem, & perfectissimam formam Druzyniorum, qua euiterna posteritas fulget & splendet. Lego admirandum flumen in nouo orbe, cui nomen Zenen, quod cum pluuiis augetur, aureas glebas instar oui gallinacei defert. *Refert Petr. Hisp. p. 5. Cap.* 17. Verè nobilissimum & admirandum flumen; sed non minoris dignitatis est Druzyniorum flumen, in eo namque redundante sanguine hostili, piscati sunt famam & gloriam prætiosiorem omni auro, quæ nulla re diuelli potest, aut auferri: at domino benedicente tempora Oceani æquare potest. Vt verò benedictio domini vobis faueat, attendite, *quod Isidorus lib.* 13. *Cap.* 15. *remedium ponat:* In Tessalia, *inquit*, fluuij duo sunt eiusmodi, vt si biberint ex vno oues, erunt albæ, si ex altero, erunt nigræ, si ex vtroque variæ. Fluuius vester Srzeniawá; præbuit vobis Druzynij aquam candidam, curate igitur ne in aduersum fluuium famâ, conuersatione, vitâ, declinetis; nam ita ex candidis atri, ex benedictis maledictioni obnoxij eritis. Hinc Psal: *Flumen Dei repletum est aquis, quoniam ita est præparatio eius.* Cuius eius? Hominis, Cor namque hominis disponit viam suam, domini autem est dirigere gressum *Prouerb*, 16. Obseruate igitur animis vestris doctrinam *Iob.* 25. Iustificationem meam quam cæpi tenere non deseram, neque enim reprehendit me cor meum in omni vitâ mea.

Flumen formas saxeas vet. net.

Flumen in quo aurum.

Fluuius reddit album & nigrum.

Flumen Dei.

FLVVIVS FORTITVDINIS.

Fluuius fortitudinis.

INfirma mundi elegit Deus, vt fortia quæque confundat, *dicit Scriptura:* Nil infirmius aqua, nam diluendo, atteritur; sed nil quoque firmius aqua, quæ auellit montes à radicibus. Vnde meritò, fluuius fortitudinis, aliquod flumen nuncupabitur. Sed habent innatam vim ac fortitudinem flumina. *Plin. lib.* 31. *Cap.* 2. In Scyretico flumine quæcunque arbores abluantur, saxa fieri cum ramis. Idem in Etruria ad Senas, iuxta Collense oppidum, Leander dicit de flumine, vt columnæ conficiantur. Aliam quoque vim fluminis apud Bocatium noui Lyparam Ciliciæ, in quo qui lauatur vel natet, pervngi vt oleo ac adipe. Habet Symbolum igitur aqua fortitudinis, nam antiquitus luctatores oleo ob fortitudinis experimentum inungebantur. Sed quicquid sit de aliarum regionum

Arbores in saxa ob fluuium vertuntur

Aqua vt oleū

Aqua Symbolum fortitudinis.

Druzynij malitia in bonitatem per pænitentiã versa.

Fluuius epotus interficit.

Fluuius in cornu asini continetur.

Pænitentia vera recompensatur.

gionum fluuijs. Fluuius Druzyniorum est merito fluuius fortitudinis nuncupandus; nam testimonium & calcar insigne summæ fortitudinis gradus à Srzeniawa fluuio retinuerunt. Verum altero moueor, de Familia vestra, *referente Bielscio in stemmatibus.* Marcus nomine Reus innocentis sanguinis sancti, ac Deo dilecti Episcopi Crac: Stanislai degenerauerat à nobilitate Druzyniorum. Huic suus fluuius in Stygem Achaiæ conuersus, qui *vt inquit Senat. lib. 3. Cap. 25.* epotus illico interficit, nec aliquo potest vase contineri, nisi asini cornibus. Nascuntur enim in Scythia asini cum cornibus *vt Ælian lib. 10. Cap. 41.* Recordatus igitur pristini sui fluminis, tantam pænitentiæ ex oculis effudit aquam, vt Romam præcurrendo ne dum absolutionem meruit, sed etiam in Curia Romana, Prothonarius factus, post modum Episcopus Plocen. electus confirmaretur. Crediderim asini cornu in tam feruidam aquam non solum habuisse vim retinendi, sed immutandi etiam. Immutatus profectò & Druzynius, qui aquam generantem mortem, disposuit ad generandam sibi gloriam & coronam.

Temporis lucrum.

TEMPORIS LVCRVM.

Sol dux & moderator tẽporum.

Homo lucrum temporis curet.

Tempus nostrum.

DVx & moderator temporum sicut à multis assignatur esse Sol. (*Ita enim Plinius lib. 2. Nat. Hist: Cap. 2. Et Haben ragela:* Gubernator & factor tẽporum magnus est Sol; & rationem assignat. *lib. 3. de diebus Critic. Cap. 2.* Sol est author veris, æstatis, autumni, & Hyemis) ita à multis in lucrum temporis assignatur hominum. *Ita Sen. lib: 1. Epist. 1.* Omnia abeunt, tempus nostrum est. *Et D. Bernar. serm. ad scholarum:* Nihil prætiosius tempore, Hinc Vespasianus, diem perdidimus. Sed ô heu, rectè lamentabatur S. Bernar. Hodie nihil tempore vilius inuenitur. Transeunt enim dies salutis, & nemo considerat. Ad temporis lucrum citò præterfluens Srzeniawá, vos admonet Druzynij, vt sicut arripere lucrum nobilis virtutis in præterfluente non neglexistis, ita nullum tempus, nullamque occasionem sine lucro admittatis. Neque temerè per fluuium vestrum temporis lucrum significo, cum Deus ipse ter Opt. Max. temporis iacturam & lucrum per aquas & flumina significare dignatus sit, iacturam quidem, Diluuio Noe, & in vndatione Constantinopolitana temporibus Copronimi & Iuliani Apostatæ: Lucrum verò multoties pluribus, at præcipuè etiam Pelagij 2. Pont. Max. temporibus, cum fluuius Athæsis ad Veronam excrescens ad Beati Zenonis Ecclesiam venit, nec eius Ecclesiæ ianuas apertas ingressus est, sed velut aggere fores occlusit, atque hominibus in Ecclesia ma-

Flumina & aquæ iactura & lucri temporis signata.

Athæsis fluuius non obruit fores Ecclesiæ.

clesia manentibus officio erat. Quod non alio respectu, quàm ob meritum sancti Pontificis, qui lucrum temporis vt viuens obseruauit, ita Sanctus in adiutorium populo conuertit.

Sic vobis superi faueant: sic rector Olympi
Vos faciat tempus, lucro potiri suum.

LINEA FAMILIÆ DRVZYNA.

STadniccij *à Zmigrod. Martinus Palat: Cracou.* 1286. *De quo & Długossius. Iacobus Castell: Sanocen. qui cum Cruciferis pugnando pro patria obijt.* 1331. Bielscius lib. 3. *Marcus Castell: Sadecen.* 1480. *Nicolaum litteræ Casimiri in Conuentione Opatouien. datæ* 1473. *meminerunt & Iacobum Vladislai Regis litteræ, cui & bona tribuit in districtu Biecen: Siechowo & Bukowina,* 1440. Marcus *ex Barbara Zborowska Castell. Crac. filia, reliquit Stanislaū Roth-mag. & in militari ob experientiam & audacem fortunam Decium nominatum, Regis Stephani temporibus.* Anno 1577. *sub Gedano. In Moschouia contra Tartaros à Luki cum Nicolao Iazłowiecki Capitan. Sniatinen. à Rege missus, Sub Ianusio Duce in Zbaraz Palat. Braclauien. & in varijs expeditionibus Moschouiticis, & Vngaricis sub Agero & Berino. Reliquit & alios filios in bellicis rebus milites strenuos, Martinum, Ioannem, Samuelem, & Andream. Erat me hercule domus clarissima Stadnicciorum, malleus & bipennis hostium: murus & antemurale patriæ. Faxit Deus, vt & illa probitas morum, & egregia honestaque virtus refloreat, & semina posteritatis adornata pietate, triumphante fortuna, excellant. Adamus de Zmigrod Stadnicki Palat: Belzen. Præmislien. Strien. Colen. Capit: Andreas frater suus, quem nemo amicus in beneficentia, inimicus in ferenda iniuria superauit. Hic post reditum ex Moschouia vbi nomine S. R. M. Sigismundi Tertij Nuncius interfuerat pro solemnitate Nuptiarum inter Demetrium Magnum Ducem Moschouitarum, & Marinam Illustr. D. Georgij Mnißek Palatini Sendomirien. filiam. Cracouiæ subita morte oppressus ac ibid: in Ecclesia SS. Trinitatis apud PP. Ord. Prædicat. subtus Capellam S. Hyacinthi sepultus est, in cuius Epitaphio ibidem hæc insculpta sunt.*

Magnifico Domino Andreæ Petro Stadnicki, de Zmigrod. peranti-qua & clarissima stirpe oriundo, viro pietate, & prudentia eximia, atque animi magnitudine, morumque facilitate singulari, de Rege, Republica, amicis, optimè merito, Religionis auitæ, Ordinisque Sacri propugnatori acerrimo. Qui vix ex Moscouia reuersus, mane rebus diuinis Cracouiæ peractis, subita vi morbi oppressus, ex hac

mortali vita ad illam æternam commigrauit. Vixit annis XLVIII. Moritur Anno Dñi. 1608. die. 19. Octobris. Zophia Seninska hoc amoris & desiderij monumentum Coniugi Carissimo, mærens cum lachrimis posuit.

Lubomircij *antiquissima familia. Iacobus Iudex Terræ Crac. Ioachimus filius Præfectus exercituum Curiæ Augusti Regis, Capit. Iaslen. Sebastianus Comes à Wisnicz Lubomirski, Castellanus Woynicen. Sandomiriensis, Scepusiensis, Dobcycensis &c. &c. Capitaneus, de quo Epitaphium Cracouiæ in Ecclesia SS. Trinitatis, ante fores Capellæ eiusdem, pro sui suorumq; sepultura, ex marmore affabre extructæ, & dotatæ per villam dictam Wolica, hæc posteris tradit:*

SEBASTIANVS Comes à Wisnicz LVBOMIRSKI
Castellanus Woynicen. Sandomiriensis, &c. &c. Capitaneus.
Antiqua fide & virtute Senator
Religione in DEVM summa,
Ideoq; in Clerum & Religiosorum Ordines effusè propensus,
Reipublicæ integritatis studiosissimus,
Obsequio in Reges Maioribus suis par,
Bello & pace clarus
Humanitate & officiis certare solitus
Atque ideo omnibus amabilis.
HVIC
Nihil defuit, præterquam quod mortalis fuit.
Vixit annos 76. obiit 20. Iulij, Anno 1613.
Tu qui legis viator, dic, precor, Animæ
Parce DEVS.

Hic ex Anna de Rußca Branicka suscepit magnificam prolem: Filium Stanislaum, ante Palatinum Russiæ, modò feliciter Palatinum & Generalem Crac. Scepusien. Zatorien. Niepolomicen. Dobczycen. &c. Capitaneum, semper in necessitates Patriæ intentum, pluribus pro ea expeditionibus perfunctum probatumq;, miro omnium fauore, quem ipsi comparat Comitas & Beneficentia in omnes, naturæ dotes & magnæ in regendo artes, ad obtinenda occupandaq; officia & famam accommodatæ; quippe nemo in litteris armisq; inaudit commendatior, quem non aggrediatur, suaq; ipsum sibi non adiungat componatq; beneuolentia & virtute. Adhæc nulla in toto regno sedes hospitalior, ad quam frequentius vel ab externis Principibus missi Legati diuertant, vel Primores nobilesq; domestici excipiantur magnificentius, quàm Lubomirscij Domus. Hic Anno 1621. præfectus ExercituumRegni contra Osmanum Turcarum Imperatorem in castris Chocimen. primum quidem Iunior, at post mortem Caroli Chodkieuicij Supremus & Generalis extitit. Quo

in munere

in munere, quantum virtutis & fortitudinis suæ specimen ediderit, hostis profligatus sensit, & patria liberata testatur: Et cum in omnibus aliis expeditionibus(quarum nullam omittit)Regni fuisset victoriosus,in Chocimensi gloriosus apparuit; in aliis vocatur patriæ amator, in hac vocatus est Pater & Seruator. Nec mirum! ope enim cælesti post mortem Chodkieuicij iure omni belli paciśq; suscepto, regimen ac totum imperium suum Diuinæ administrationi addixerat, vt salutem totius exercitus cum fortuna sua sartam tectamque custodiret. Insuper pro victoria obtinenda inter precandum auditus est votum supremo bellorum administratori tale emisisse, vt si fælix, si victoriosus cum suis ex prælio recederet, monumentum æternitati poneret sempiternum, Basilicamq; aliquam sumptuosam, quam postmodum confecto feliciter bello inWisnic, ea magnificentia à fundamentis erexit, quam Regiæ opes vix amplius ornarent, augerentq;, & reddidit dedicauitq; cum Cænobio Carmelitarum Discalceatorum sacrum IESV CHRISTO SALVATORI, quasi Exercitus sui glorioso Imperatori ac Victori monumentum. Extruxit & aliud Fratribus Ordinis Prædicatorum Monasterium simul cum Ecclesia in Russiæ oppido dicto Lubartow, additis ad hoc possessionibus, piscaturis & redditibus annuis, ipsaq; Ecclesia suppellectili ampla, apparamentis elegantibus, auroq; & argento condecorata: Monialibus quoque eiusdem Ordinis Cracouiæ ad Ecclesiam S. Mariæ ad Niues,ex liberali munificentia sua,contulit possessionem,cupiens vt æterna sui nominis apud Deum in illo monasterio à sua parente Anna de Ruśca constructo, maneret memoria. Nec hic desistit sua liberalis pietas ergaDeum, nam præter dicta multas Ecclesias Parochiales erexit, fundauit, & sufficienter dotauit, inter quas est Præpositura Wisnien. cui ille in dotem contulit villam dictam Stradomia. Hic ex Sophia Ducissa in Ostrog suscepit Michaelem Alexandrum Capitaneum Sandomirien: Sebastianum Georgium Capitaneum Sadecen. & Constantinum Hyacinthum Capitaneum Białocerkien: & Filiam Constantiam, quam Francisco Czarnkouio Capitaneo Miedzyrzecen. in matrimonium fæliciter locauit, Alteram Christinam Illustrissimo S. R. Imperij Principi ac D. D. Alberto Stanislao Radziuil: Duci in Ołyka & Nieśwież. Magni Ducat. Lithuaniæ Cancellario. Pinscensi, Meuen. Caunen. Tucholien. Vielonen. &c. Capitaneo nuptam. Alter Ioachimus Comes de Wisnic. Lubomirski, eiusdem Sebastiani Castellani Woynicen. filius, ac Stanislai Palatini Crac. germanus Frater, Dobcicen. Lipcicen. Timbarcen. &c. Capitaneus, vir in toga sagoq; celeberrimus. qui in obsidione Smolensciana cum S. memoriæ Sigismundo Tertio Rege Poloniæ, omnibus bonis mærentibus, immatura morte præuentus, dum exuuias sui corporis Cracouiæ in Ecclesia SS. Trinitatis deponeret, tali Epitaphio est donatus.

 D.O.M.

D. O. M.

Illuſtris. & Generoſæ ſpei proles
IOACHIMVS Comes de Wiſnic LVBOMIRSKI
Dobcicen. Lipnicen. Timbarcen. &c. &c. Capitaneus,
Dum obſidioni Smolenſcianæ excubat, occumbit.
Et qui manu hoſtis occidi non potuit,
Vi febris victus occidit.
O mors immatura, nî inuidiſſes,
Magnum decus Patria vidiſſet.:
Eheu ſpes mortalium inanes
Quæ inter manus amplectentium
Quaſi vmbra diſsiliunt;
Nemo fuit, nemo erit fælix,
Priuſquam ex hoc errorum tugurio migrauerit.
Valete amici, & viuite morituri,
En vix edoctus viuere, morior,
Et plenus fortunis. Hoc vnum
Quod virtute paraui, ſecurè teneo,
Vixit annos 22. moritur 16. Iulij Anno 1610.

Idem Sebaſtianus Lubomirſki, ex eadem Anna de Rußca, reliquit filias, vt Catherinam Ioanni Duci in Oſtrog, Caſtellano Crac. in matrimonium datam. Annam, quæ Religioſa facta in Monaſterio Stániatecen. ante profeſſionem mortua eſt. Zophiam quæ Nicolao Oleſnicio Palatino Lublinen. nupta erat. Barbaram, Ioanni Zebrzydouio Enſifero Regni, Capitaneo Korcinen. & Lántſkoron: &c. nuptam. Chriſtinam Illuſtriſſ: D. Stanislao Koniècpolſcio, Caſtellano Crac. Præfecto Generali exercituum Regni in matrimonium locatam, & Leonoram, quæ in virginitate, cum magna opinione ſanctitatis mortua Cracouiæ in ſepulchro patris ſepulta quieſcit.

Wieruſcij *de Wierußyce in Palat. Crac. Ioannes Auguſto ſceptra tenente, Vexillifer Regiæ Curiæ & Capit. Sadecen. Horum vitæ teſtis, virtus.*

Skotnicij *in Palat Crac. Hos celſa virtus, & magnanimus honos, in immenſum euexit. Martinum Caſtell. Zauichoſten. ſub Anno 1500. Regni Priuilegia recenſent. Paulum in Reipub. negotiis ſtrenuum, Caſtell. Halicien. Anno 1578. ſcriptores referunt: eius familiæ poſteritas Illuſtriſſimæ domui Kalinowſciorum coniuncta fuit. Animaduertant obſecro, quod optimus ciuis patriæ, vt in ſermone eſt littera, ita ille elementum eſt Regni.*

Lapkowie *Alexandrum Epitaphium refert Crac. in Eccleſia S. Catharinæ Vi-*

rinæ Virum vt peritia litterarum, ita iurium apicibus, decenter ornatum. Registrarunt aliqui, Germani fratres luxui dediti, dum bona paterna & materna in pessum ire fecerunt, grassánte peste Crcouiæ, Thobiam iustum imitati, sepelire è vita decedentes elegerunt. Erat Annus 1537. Suscepit intentum Deus, superstites conseruauit, & collectis bonis decessorum, suauiter vti permisit. Petrus contra Moschos, Scythas, Valachos ad Senium vsq; cum magnis exercituum Ducibus Zołkieuio & Koniecpolscio indefessus miles, à Serenissimo Rege Sigismundo III. ad Barium villa prouisus.

Rupniewscij *in Crac. Pala. Cum antiquitate familiæ, multis meritis, tàm in consiliis Reipub. quàm in militaribus tropheis, præmia meruerunt.*

Charzewscij *in Sendomir. terra & in Lublinensi. Hæc antiquitus obseruarunt præcepta, vt sint & inter homines clari, & accepti Deo.*

Laskowscij *in Sendomir. & Cracou: Terra. Amabiles multis: Si cupis? Imitare. Nemini detrahere velis, & rarò in vita tua inimicum habebis.*

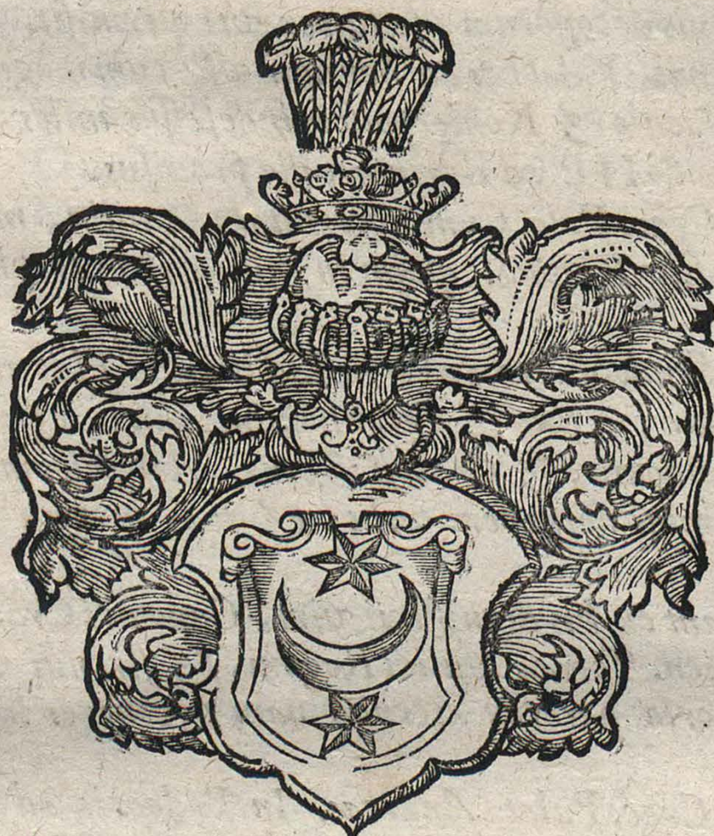
Mstowscij, *Erant ex his dignissimi viri, Canonici Cracouien. Subiudices Cracouien. Terræ, Aulici Regum, & strenui milites. His equidem memoria paratur æterna, nam degeneres lux arguit, probatos fouet.*

Tęgoborscij *in Crac. Palat. Andreas. In Podgoria ad Sadeciam, homo virtuosus, fugiens laudem, ac vituperium abhorrens.*

Lásoccij *Krzesowie dicti, Viti meminit Epitaphium in Czyrzic. vbi dum Hæretici Ecclesiam Catholicam deuastarunt ac igne consumpserunt, sub aere in campis sepulturæ Christianæ remanserunt. Eius filia Dorothea Andreæ Rozembarski, nupta demortua ibidem cum Epitaph. sepulta fuit.*

Drzewica.

DRZEWICA.

DELINEATIO.

Luna cum stellis.

EST luna cornibus sursum obuersa, subtus habet stellam, & intra lunam alteram coloris flaui, in campo cæruleo, super galeam pennæ strutionis.

ORIGO.

IN Regno Poloniæ sunt acquisita per alienigenam Arcadium nomine, à Principe Sieradiensi; eo quod Arcadius noctis custodiam dum perageret in bello contra Lithuanos, agmen hostium fuderit, & signo dato ad Castra Principis, hostem Princeps prostrauit. A Villa Drzewica nuncupata sunt. *Papr. in Stem. Nob. Polon.* Sed in Nido aliam originem notat, Leschus Niger cùm electus in Regem Polon. fuisset Procopius Drzewica, primus ei nuntia detulit, cui Rex in signum lætitiæ, hæc arma cum Patrimonio prouiso contulit. Addit tamen, quod cum pro armis stella vteretur, Rex illi Lunam cum stella apposuit.

FAVOR

FAVOR CÆLI.

Fauor cæli.

FAuor cæli summus in multis apparet, sed maximè quod eius lumina diuidant diem & noctem: animaduertebat id Plato in Tymæo, dum inquit: Hac ratione consilioque Dei tempus creare volentis, sol & luna, & aliæ stellæ, quæ vocantur erraticæ, factæ sunt, quo temporis numerus distinguatur & obseruetur. Sed tanti fauoris cæli, sunt non modicæ consequentiæ, prima, vt cum tali tēpore, veniat prouentus alimoniæ, secunda, vt fortunatè ac fæliciter veniat. Vos, ô incliti Drzeuicij, talis fauor cæli manebat, quo fauente luna & stellæ in hostes fauebant, & dum luna cum stellis stabit, vobis fauere cùm volueritis non tardabit. Est namque fauor cæli non immodicus & in hoc, cùm sol qui cursu properat ab oriente in occidentem omni die, quasi obliuiscitur cursus sui & stat, vt Iosue diebus. Est fauor cæli, cùm Luna mutabilis, immutabilis, decrescens, semper crescens alicui erit. Talis profectò est luna vestra, quæ ne quando decrescat vobis, at semper crescat, lumen stellarum superadditum ei cum sua pulchritudine & virtute; atque ceu ouanti, pennæ Strutionis applauserunt. Sed media quædam obseruanda, ob fauorem cæli permanendum. Luna decrescens atque ecclypsans alicui eo modo fit, & eo modo Illiada malorum nobis præsagiunt, cùm legem Dei relinquimus & deserimus, cum moribus nostris improbis & sceleratis, quibus à Deo ad Satanam deficimus, gloriam Diuinam obscuramus, & sanguinem Iesu Christi pedibus calcamus. Vide alias decrescentias lunæ, & Ecclipses hominibus cauendas, apud *Maiol. colloquio Tom: 4. Col: 1. De ludibrijs fortunæ.*

Sol & luminaria creata vt tempus distinguatur.

Luna non decrescens.

Cui luna decrescit.

LVSVS FORTVNÆ STABILIS.

Lusus fortunæ stabilis.

SÆpè sæpius lusum fortunæ legimus, at instabilis. Hinc quidam fortunæ imaginem Lunam assignabat,

Ludus fortunæ variatur in imagine lunæ
Crescit, decrescit, in eodem sistere nescit.

At luna vestra ita stellis munita & ornata stabilem fortunam licet ludentem inducit. Illi namque est lusus fortunæ stabilis, qui colludente sibi fortuna, coram Deo ludit. Ita enim Sap: *Delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore*, quod & S. Dauid imitatus fuerat, pro stabili fortuna scilicet aduocanda, ludum coram Leo X. Pont. Max. pro salute Camilli Archipoetæ ob ebrietatem podagrici,

Lusus coram Leone X. Pont. Max.

podagrici talem lusum instituerat: Decantabat ad lyram Archipoeta:

Archipoeta facit versus pro mille Poetis.
Cui Leo Pont: Max.
Et pro mille aliis Archipoeta bibit.
Cecinit iterum Archipoeta.
Porrige quod faciat mihi carmina docta Falernum.
Et Pontifex.
Hoc etiam eneruat debilitatq́; pedes.

Dum ergò ludit in humanis diuina potētia rebus, tu quoq; lude corā Deo cum Sanctis, & stabilis lusus tuæ fortunæ erit. Homines lunatici, communiter sunt homines leues, inconstantes, futiles, versipelles, luna ipsa mutabiliores. Quapropter non conceditur in insignia strenuè militantibus sola luna, nam sola luna habet monitorium instabilitatis rerum, sicut in Numa institutum erat Patricijs Romanis lunullas in calceamentis ferre, sed conceditur luna cum cruce, gladijs, stella, & vobis cum stellis, ne scilicet sitis lusus fortunæ mutabilis, at virtutibus & profectu fortunam vobis stabilem constituatis. Antoninus Pius dum Consulatum Romanum quarto ageret, repræsentata fuit fortuna, stabilis & obsequens, tali pacto. Fæmina stans, dextra manu deflectens ad timonem currus, sinistra verò tenens cornu copia, circum circa litteræ erant. *Cos: IIII.* Fortuna obsequens. S. C. Est viro in Christo renato non vnicum medium quo sibi clementem & obsequentem fortunam faciat, & magis perennem quam Antoninus prædictus, sed præcipuum habete ludente fortuna, coram Deo sanctè ludere. Hoc namque vestra luna nubibus obuersa cum stellis apertè docuit: Est enim litteræ C. similis, vnde docet lusum coram Deo prouenire ex conscientia munda, & bonis operibus lucente. *Hinc* 1. *ad Timot* 2. Milita bonam militiam retinens fidem, & bonam conscientiam. Vnde ingeniosum Distichon.

Lunatici homines.

Luna cum stella, cruce, gladio.

Fortuna stabilis Antonini Pij Imperatoris.

Omnibus antistat recti mens conscia rebus:
Hoc benè emi vita, tu quoq́; crede decus.

FAMILIA DRZEVICIORVM.

PRocopius *à Drzewicá Drzewicki, Lescone Nigro sceptra dirigente. Huic arma hæc collata fuêre.*

Záiąckowscij *ad Piotrkouiam, Cum antiquitate domus ornamenta posterorum effecti. Nemini dictis, vel factis, aut studiis nocuêrunt.*

Popławscij *in Crac: Palat. Hi ad Generosam indolem, exterorum nationum peritiam in politia, & militari addiderunt. Collectis demum virtutum studiis, in Cæsareæ Maiest. aula dignissimi, doctissimi.*

Mnifkow-

Mnißkowſcij *in Betzenſi Terra: Nobili latenter non viuendum.* Sed vt perſuadet Sophocles:

Namque æris inſtar, quod longo poſt tempore
Vſu refulget attritum, virtus viri
Comperta fulget actionibus puris.

D V B ſeu Q V E R C V S.

D E L I N E A T I O.

EST arbuſculum ſeu ramus querci, coloris flaui, in quo ſunt glandes tres, ita diſpoſitæ, vt medius ſit duabus altior, ſubter quas ſunt folia duo, ſummitatibus ſurſum tendentia, in campo rubeo, ſuper galeam ſunt ijdem glandes.

O R I G O.

EX Bohemia in Regnum illata fuerant, per Procopium Zoladz de Prázice, qui Cracouiæ ducta vxore in matrimonium, Ducem exercitus Pragenſis egit, ac in bello mortuus. *Anno* 1518. Reliqui fratres in Regno Poloniæ remanſerunt.

CLARISSIMORVM TITVLI.

CVM Dominium Iupiter nactus Anni fuerit, *refert Ptol. in ſuo Quadrip.* generaliter rebus incrementa confert, ſed pecu-

 liariter

liariter in âëre temperamentũ bonum ſalubre, ventoſum, humidum, alens res è terra naſcentes, profectò planeta inter omnes clariſsimus. Familiam horum armorum meritò quoq; clariſsimorum titulis donandam venit, ac fælicitati Iouis applicandam. Nam quercus Ioui dicata erat, *vt Virg.* 3. *Georg.* Magna Iouis antiquo robore quercus. Imò antiqui Iouem quercinum vocabant, quia antiquitus quercus hominibus (vt iuxta eorum mentem Iouis) victum dabat. Quapropter ad ſignificandam ſecuritatem, aquilam ſuper quercum depingebant, cum inſcriptione: *Requies tutiſſima.* Sed longè altiori ratione mouebor ad tantos titulos, viſa veſtra quercu, vobis aſſcribendos. Nam ſi Deum eiuſque myſteria conſpicio, ſummam myſteriorum ſub quercu fecit, vt de quercu Mambre *Gen*: 17. & 18. & de quercu Sychem *Gen*: 35. ſcriptura ſacra refert. Imò ſalutem hominis in ligno quercino creditur Christus perfeciſſe, cùm & particulæ crucis, quæ videntur, ſimiles ſunt forma, colore, fortitudine, ſolidatæ quercui. *Et Iſaiæ* 6. *dicitur:* Erit in oſtenſionem ſicut Terebinthus & quercus. Vnde Falconia clariſsima fæmina cecinit:

Aquila ſuper quercum.

Res tutiſſima.

Myſteria ſub quercu.

Tollitur in cælum clamor, cunctiq; repente
Corripuere ſacram effigiem, manibuſq; cruentis
Ingentem quercum deciſis vndiq; ramis
Conſtituunt. ——————

Zoladzij.

Neque degeneres tam clariſsimorum titulorum vos video, cùm alterum Ducem exercitus Prageñ. alterum Ducem Naualis prælij, & triremium apud Hiſpaniarum Regem *in Paprocio lego.* Vnde Pragæ Epitaphium tale legitur de vno veſtrum: *Mortuus miles ſtrenuus, Regibus multis notus.* Vobis igitur, quibus familia tam clara præceſsit, ſummopere ſatagendum eſt, vt motus contrarij non ſint ſuper veſtrum polum, prout *Ariſtot*: 2. *Meth. dicit.*

FIRMITATIS CENTRVM.

CÆſar Ripa in ſua Iconologia parte ſecunda, Prouinciam Marcæ Triuiſanæ dum delineat, eam dextra manu ſuſtentatam, ad quercum dicit. Et hac ratione, quia eſt Prouincia fortis, potentiſsima in Italia, per terram & mare dominium tenens, multiſque Principibus honori, amori, timori. Et vt apparet, centrum ac firmitatem Italiæ voluit habere: Quapropter addit, ex hoc quercu pendet roſtrum nauis. Neque abnuo, nam glandiferam teſtem & quandam ſecretariã diuinorum fuiſſe ſcio, & Idolatriam inſanam & ferocem, Iacob Patriarcha quercui, vti cuidam firmitatis centro alligauit: cùm idola & inaures ſub quercu in Sychẽ, vt aboleret, defodit.

Prouincia ſuper quercu fulcitur.

Idolatria alligata ad quercum.

defodit: Terebinthum enim hoc loco Iudæi quercum legunt. Arborem Caſsiæ, præditam ſingulari prærogatiua, *refert ex Ouet. ſum. Cap: 79. Maiol. de Plantis.* Radices eius ſemper rectè profundum petunt, nec deſinunt penetrare, donec aquam comperiant, etiam ſi plurima à ſuperficie foret diſtantia. Verùm potius habet imitationem Centri, at quercus ipſe eſt firmitatis centrum; ſuperat enim omnia firmitate & duratione. Collegiſtis tantam firmitatem, ô Zoładzij & Quercini, ex fortitudine plurimorum Regnorum, ex Sauromatico in Polonia, ex Catholicisſimo in Hiſpania, ex Bellicoſisſimo in Vngaria, ex Florentisſimo in Bohemia, ex Sereniſsimo in Dania. Vndè irrefragrabile firmitatis centrum meritò nuncupamini. Nobilior enim expertus, ſciente. Vnde ex folijs & fructibus quercuum ſeruati ciuis gratia, corona ciuica dabatur ciui, ex eo, quod priſcis hominibus non aliunde cibus quoque & alimentum, quam ex quercu ſuppeditabatur, vti fortitudine quadam vitæ humanæ.

Caſsia penetrat terram, donec aquam inueniat.

Corona quercina cur?

Cibus ex quercu.

AMBROSIÆ FRVCTVS.

Ambroſiæ fructus ex quercu.

GRæcum computabitis, quercum germinaſſe tam ſaccareum fructum? Equidem non me latuit, arbores mirabiles & mirandas eſſe in Inſula Zebul. comperta arbor Coccus nomine, *refert Petrus Hiſp. in ſylua par. 5. Cap: 17.* cuius fructus Peponibus ſimilis, ſuccus eorum butiro perſimilis, poſtmodum vertitur in oleum, quod aquæ ſuperfuſum videtur ſaccarum, ſoli expoſitum fit acetum; ex eius germinibus percommodum fit filum, à ſtipite aqueus humor perfluit ad bibendum ſuauis, ex trunco fiunt nauigia, ex ramis funes, vela, malus, claui. *Ludou. Barthol. rerum Indicar. lib: 2. Cap: 15.* Sunt prætereà arbores, è cuius medulla educitur præcipua farina ad hominum alimentum. Sunt ex quibus balſamus guttatim profluit ad vulnera & cicatrices obducendas. Sunt mella ferentes. Leguntur in Vrbitanenſium Ducum arborem eſſe, quæ loco pomorum gemmas & lapides habet, *vt Maiol. de lapidibus non procul à fine*, vera, an artificialis, non diſputo. Nulli tamen arborum Ambroſiæ fructus conuenit, quam arbori quercinæ conuenientius. Nam & Ioſue cùm renouaret fœdus cum Domino Deo, & populo Hebræo, ſuper quercum illud innouauit. *Gen: 35.* Tulit lapidem pergrandem, & poſuit ſuper quercum, quæ erat in Sanctuario Domini. Et Saluator noſter IESVS ſuper communem arborem & vilem quercum affigi voluit, & B. V. Mariam miraculis clariſsimam in ſua imagine, non procul à Roma ſancta ſuper quercum inuocamus. Angelis ſedes ſuper quercum, *Iudic: 6.* & Deboræ inſigni ſepulchrum ſubter quercum. Quis igitur Ambroſiæ fructus ex

Arbores ſaccarum generant.

Farina ex arbore.

Balſamus.

Mel ex arbore.

Gemmæ ex arbore.

quercu prouenire negabit? quis quercui appensas non dicet? Dicebat Martialis:

O cui Tarpeias licuit contingere quercus.

sic nobis dicendum:

O cui licuit hos contingere quercus, ambrosiæ fructus colligere non negabit.

Verùm cùm nobis non de quocunque, sed de Zołędziorum quercu, & Nobilitatis Quercinæ sermo, adfero vnicum, vnde de eorum quercu Ambrosianos fructus colligere posimus. Ioachimus Quercinus alias Zołądz, in Vngaria ad Tocaium cum Rege Daniæ dum venationi insistebat, aper occurrit Regi, qui vt arma mouit in eum, per abrupta fugit, sed insequitur, incidit in vallum altum, & quasi securus hæret. Quercinus compresso & moto equo, transilijt vallem saltu equi, & conuertit in partem Regiam aprum; Rex vt vidit, summam quam vellet pecuniæ, vt pro equo numeret, petit. At Quercinus generoso ex animo Regi non vendit, sed donat equum. Cui Rex: Rem satis pretiosam donas, hoc monile & gestamen nostrum depono, & tuo ornamento addo: ablatoque à latere ense, eum accingere proprio lateri fecit. Vide quos arbor quercina fructus quàm dulces, quamque Ambrosianas ferat? quapropter singularis coloris esse dicitur, vt ex noua forma, nouum fructum conspicias, nullamque ferocitatem, at dulcedinem speres.

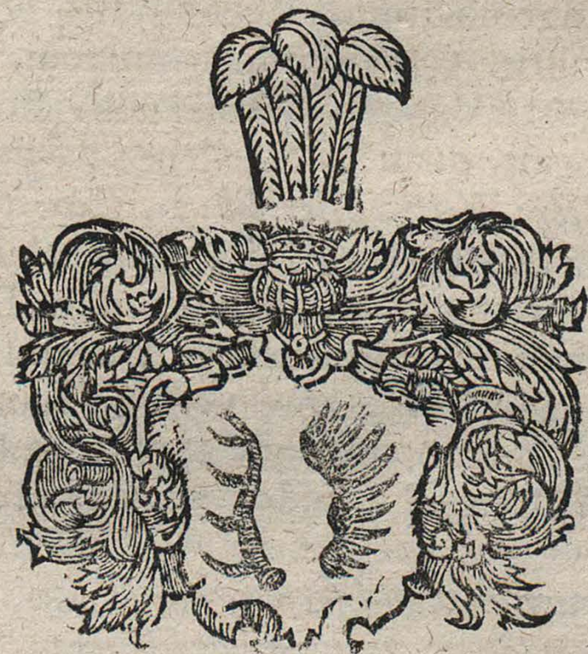
Equum agilē donat Zoladż Regi, & pro eo accepit donūgladium & monile.

FAMILIA QVERCINORVM.

PRocopius *Zoładź de Prážyce, Præfectus Exercituum Bohemiæ, aut Pragensium,* Epitaph: Pragæ, 1518. *Hic Regibus Vngariæ plurimis, post Sigismundo primo Poloniæ Regi summopere dilectus. Sigismundus Zoładź, Nauali bello Regi Hispaniarum, demùm in Vngaria ad Tocaium, strenuus miles. Non absimilis Ioachimus, Legatus in Moschouiam, in exteris nationibus virtute clarus, qui à Rege Daniæ gladio & torque aureo insignitus fuit. Procopius Sigismundi filius, inter militia claros clarissimus. Soror Sigismundi erat coniunx, Nicolai Orzechowski, Vicezuparij Vielicen.*

Achlerij, *ijsdem armis vtuntur.*

DZIAŁOSZA.

DELINEATIO.

Cornu cerui coloris grisei, cum ala ab altera parte vulturni, in campo rubeo, super coronam tres pennæ strutionis. *Cornu Cerui, ala Vulturis.*

ORIGO.

Militi sic dicto à Boleslao Kriuoustio Poloniæ Rege sunt concessa, dum venando, ceruum cornu currenti manu ademit, & claua vulturi, eodem die, in conspectu Regis alam effregit.

OPVS REGALE.

IVngere pennas Strutionis & Vulturis, cornibus cerui, quæ conuentio? Opus tamen Regale est, nec sine graui animaduersione, vt potè cuius cordi Deus quem exaltat, manifestat. Verùm opus Regale, & inde denominabor Arma Działoszyorum, quod hæc duo, cornu Cerui, & ala Vulturis ac Vultures, opus Regale significarent & Regnum. De primo quidem egimus in Armis Biberstein, ac in armis Brochwicz secundò, vbi cornibus Cerui ara Diannæ ornabatur. De secundo verò, Romulus exemplum præbet, & Remus: ex quibus Rex vnus, vulturibus inauguratus fuit. Imò Octauius Augustus Cæsar, cùm primo die Comitiorum, in campum Martium ingressus esset, sex vultures vidit, & paulò post duodecim, quum apud *Vultures Reges inaugurauant.*

 milites

milites concionaretur, quod ille ad Regnum futurum retulit. *Dio Niceus in Aug.* Dum igitur vobis talia arma concessa sunt, opus Regale quoddam vobis Præsagio fuit. Vt vel hoc referam, quod insigni solertia ac ingenio firmum Regnum alto & viuo consilio excellens facere debuistis. Cornu enim firmitatem, ala excellenter elatum Regnum signat. Vnde apud Romanos victoriæ simulachrum alatum confictum erat, quasi ala excellentis Regni sit symbolum, & victoriosissimi. *Pier: Valer: Hier. lib: 21. Cap: 19.* Vnde Dziáłoszij, vt opus Regale exequerentur, ad Regum palatia, & Principum viuunt, & modernis temporibus, diebus Bołko, Dziáłosius ad Regem Vladislaum, & suum germanum, ad Ducem Rádziuilium Nieswizeń. Castellanum Vilneń. ante verò ad suum fratellum commorari elegerunt; commoranturque & piè ante Deum, & fideliter ante Dominum. Optimè Euripides, vt viam ad opus Regale commonstret, dixit:

Victoria simulachrum alatum erat.

Discit puer quæcunq; seruare hæc solet,
Vsq; ad senectam: cura proinde liberos:
Est prima, dextris constituisse moribus.

TERROR HOSTIVM.

INter portenta hostilia, Aquilas, coruos, & vultures antiqui tenebant. Vnde cùm Crassus in Parthos exercitum mouebat, aurea aquila, quæ longissimæ hastæ exercitibus ex delectu comparatis præferebatur, vltra Euphratem transire noluit, sed ita terræ adhærebat, quasi in ea nata fuisset. *Dio. Nic. in Pompeio.* Verùm de Aquila viua si sermo fiat, terror esse non potest; at coruus hosti terror: nam Aquilæ viuæ stante super tentoria Augusti, corui adulantes ex eius alis plumas euellebant. Verumtamen est quod vincat coruos, ibi enim Aquila vicit & occidit eos. At si vultures spectes, illæ sunt semper terror hosti; pugnant namque contra hostes pacis, iustitiæ Dei, Ecclesiæ, quasi vultures piorum, à Deo constituti in corpora impiorum. Quocirca præsentiunt cladem, & ad centum ferè leucas odore ducuntur, illaque cadauera delicijs illis sunt. Profectò Dziálosius terror hostium fuit, vnde pro stemmate & Armis actuum suorum, acutum cornu cerui, & rapacis auis alam obtinuit, signaque Strutionis ferrum deglutientis. Etenim

Portenta hostilia atiquis, aquila, coruus, vultur.

Corui deplumant aquilam

Vultur hosti terror.

Nemo iniustorum non soluet crimine pœnas.

Qualia quis patratur, talis manet exitus ipsum.

Verùm vt progenies eorum semper terror hostium fiat, caueat summoperè illud, quod terrorem vulturibus aufert, atq; illos emori faciat. Hoc autem est: Vultures centum annis, vt Isidorus & Basil. viuunt, si tamen vnguento roseaceo inungantur, moriuntur. refert

Vnguentum roseaceum.

Clemens

Clemens Alex. præſag: lib: 2. *c.* 8. Vnguenta vobis fugienda, ac mollis vitæ actio. Feminarum enim iſta ſunt, & quæ non ſatis habent ornari actibus & virtute maritorum. Sic namque exercitus Annibalis effeminatus factus, Ducem vincibilem fecit, & hoſti ſubdidit. Ad æuiternum igitur terrorem hoſti ſtatuendum, trophæa ante oculos ponenda, apotecæ poſt tergum, Fama animo verſetur, vana pedibus conculcentur. *Exercitus effeminatus.*

FAMILIA DZIAŁOSIORVM.

DZIALOSZA, cui hæc arma collata fuerunt, agilis in equo, & ſtrenuus miles. Cui pro benè meritis Boleslaus Krzywouſtius Rogouiam contulerat Anno 1140. *Hinczá de Rogow, Caſtell: Siradien. vt in Priuilegiis Statutorum Regni apparet, Anno* 1190. *Hinczá Caſtell: Roſpercen. poſtmodum Sendomirien. erat Legatus in Magn. Duc. Lith. ad Iagellonem,* Crom: lib: 15. *Legati,* inquit, *ad Iagellonem miſſi ſunt, vt eum ad coniugium Heduigis & Regnum Poloniæ vocarent. Legati, Włodek, Száfrániec, & Hinczá Rogowſcius. Erat demum Theſaurarius Regni,* 1458. *Erant magno ornamento Eccleſiis, vt patet Crac. in arce, & in Eccl: SS. Trinitatis, & S. Catherinæ.*

Rogowſcij *à Rogow, qui ante Hinczowie.*

Rokutouicij, *Hi tempore vnionis ad Arma hæc vocati ſint à Hinciis, per ſuum prædeceſſorem Lupum Rakutouicium.*

Ratultowicij, *à Skrzydlno, quæ poſſeſſio per virginem in familiam Pieniażek inducta fuit: ſed refuderunt Ioanni de Ianowice ſummam ducentorum quinque Vngaricorum Anno* 1479. *Marcus & Georgius Ratulcij, hos litteræ quædam monſtrant, quod à Ioanne de Ianowice recipiebant arcem Száſláry.*

DVLICZ.

DVLICZ.

DELINEATIO.

EST annuli medium, in cuius vertice signum crucis latum, & altum in modum litteræ Tau, aut maioris litteræ T apud Latinos: ita tamen, vt transuersa linea in suis extremitatibus, instar comatum habeat lineas.

ORIGO.

ORiginem duo faciunt: Fidelitas in Ducem, & fidei Christianæ cognitio. Primum enim annulus exprimit, qui antiquitus illis, qui Regi erant fideles concedebatur: alterum autem signum crucis sanctæ repræsentat. Et quia à Gręcis vel Gręcæ religionis sunt, qui his vtuntur, Tau figuram amplexi fuerunt.

NOBILIS ANIMI SIGNVM.

Signum nobilis animi annulus.

INter signa nobilitatis, præcipua erant antiquis annulus, quandoquidem Romanorum nobilitas in signum post depositas lunulas, annulis vti inceperat. Signum autem & magnarum virtutum, & fortitudinis summæ. Vnde Mago Anibalis legatus, effusis in vestibulo

ſtibulo Curiæ annulis aureis coram Senatu Carthaginenſi inter cætera adiecit. Neminem geſtaſſe niſi Equitem atque ipſorum Principes. Sed mirandum quod inferam, ante verbis nobilium plus dabatur fides, quàm auro; Nam non ſolùm ſignum veri & boni, ſed ſigillum quoddam erat nobile verbum. Sed heu deprauata ætas effecit hoc, vt modo annulis noſtris, plus quàm verbis credatur. Quapropter annulum veſtrum, cruce ornatum & munitum, nobilis animi ſignum dicam, ne quid deprauati affectus inferam. Dicebat in laudem nobilitatis generoſæ Demoſt: Debetur hominibus modeſtis ac prudentibus, multò maior honor, quàm ærea ſtatua. *In Orat. Con. Ariſtocrat.* Et quis eſt hic honor? videte arma veſtra, quam nobilem Pyramidem efferant, videte & maiorem dignitatem ex eis, quàm æream ſtatuam, veſtris moribus & animis efformate. Sic externa bona erunt ſtabiliora, ſic non fruſtra parantur opes, dum veris animi bonis ſtabilientur.

Annulus ſignum magna virtutis.

Nobilitas cui debetur.

META SALVTIS.

HOminis metam non eſſe niſi Deum vnum & trinum, hîc in cognitione & apprehenſione per fidem, ibi in contemplatione per ſpeciem. *Vnde D. Thomas docuit, dicens:* Ordinatus eſt homo ad Deum vt finem, ſed certum ſignum fælicis metæ cum ſit crux Chriſti. Crucem hanc veſtram rupto annulo vitæ, metam ſalutis & ſignum dixi. Hinc acroama animæ exprimitur morientis nobilis Poloni.

Regna Polonorum linquens peto regna Polorum
Viuo Deo aſtrigero, Mors mea, vita mea.

In metam ſalutis eſt expoſita veſtra Crux, quia fragilem vitam cognoſcendo flumina virtutum amplectitis, & amplectenda honeſtis medijs & exemplis cæteris proponitis. Sic in Repub: omni, & domo benè inſtituta omnia proficiunt in melius.

Vtuntur his Armis Dulicz in Minſcenſi Pallatinatu. Helias Dulicz & alij Fratres reliquerunt prolem.

FOGIELWANDER.

DELINEATIO.

Stellæ inter lineas.

SVnt quatuor stellæ, inter duas lineas diametrales, à leua in dextram, in campo cæruleo, aureæ, super coronam verò vir, nisum gestans manu sinistra, capite nudo.

ORIGO.

EX Heluetiarum partibus in Polonia reperiuntur, vndè & à viro taliter cognominato Fogielwander nuncupantur. Erant non modicæ dignitatis in illis partibus litteræ, quas Regno Poloniæ demonstrarant, ita illos commendant, *vt Paprocius habet:*

Maximilianus Diuina fauente clementia, Electus Romanorum Imperator semper Aug. ac Germanorum, Hungarorum, Bohæmiæ, Dalmatiæ, Croatiæ. &c. Rex.

Testimonio fide digno edocti te Fogielwander honesto, & nobili loco trahere, Familiamque Fogielwenderorum in sacro Romanorum Imperio multò ab hinc tempore nobilem semper esse habitam, eiusque rei præclara diuorum quondam antecessorum nostrorum, Sigismundi Romanorum Regis, & Caroli Quinti Romani Imperatoris Patris,

ris Patris,& Soceri noſtri obſeruandiſsimi. Auguſtæ memoriæ extant teſtimonia, maioribus tuis olim conceſſa, quibus tum huius familiæ tuæ antiqua nobilitas, tum etiam luculẽter comprobatur, multos ex eadem familia præclaram ſæpè ac inſignem tam belli, quàm pacis tempore ſacro Romano Imperio, maximè verò inclytis Hungariæ Regibus, & nouiſsimè quidem D. Imperatori Ferdinando, Domino Genitori noſtro clementiſsimo, Auguſtæ memoriæ, non ſine magna virtutis laude operam nauiſſe, dum in bello contrà immanem Chriſtiani nominis, & fidei noſtræ perpetuum hoſtem Turcarum Tyrannum, &c. &c. Quapropter ſplendore nobilitatis, ac tuum virtuoſorum, & fortitudinis præcipuæ, maximis in regno dilectiſſimi fuêre. Ita quod Tenciniana domus decori, amicitiæ inclytæ in perpetuum ſignum duxerit, ſuæ poſteritati, matrimonio à Leonardo filiam euocare, cuius germanus Andreas, filium Staniſlaum, qui Sécretarius S. R. M. & Orator in Hiſpanias habuit.

CEDVNT FICTA VERIS.

ROſæ veræ & fictæ, apes quaſi Lidium gerunt, imò & Crabrones, quibus roſa vera exitio, falſa contemptui eſt. Cedunt veris, delectantur fictis, Nobilitas recens in Regno quæ ex donatione & indigenatu eſt; tantùm diſcriminis parit, vt ipſis cedere donata nobilitas facile debeat. Innata namque ac radicata in eis generoſitas, palmam, nunc acquiſitæ & radicandæ, ſine contentione eripit, viamque vlteriorem monſtrat & præbet. Hoc tamen præſtantiſsimum in eis conſiderandum venit, ſi nedum generè, at & moribus nobiles fuerint, iam namque aduerſo caſu, & Scytha inſultaret *Anacharſis*, qui dicebat: generè quidem ſum Scytha, ac moribus nobilis, in me initium, in te terminum nobilitas fixit. Eratis Fogielwánderi, non tantùm genere, ſed & re, & ore Scipiones, dum & tam fortes Athletæ, pro Patria, & tam diſertiſsimi Oratores pro Regno fueratis. Et vt cedant ficta veris, Tenciniana domus tam clara & potens noſtrum tueatur propoſitum. Vnicum in vobis, *quod Ezech: 19.* placuerat de proſapia florenti alumno dicere, proferam: Mater tua quaſi vinea, in ſanguine plantata, in ſceptra dominantium exaltata eſt.

Roſæ fictæ cognitio.

Mater fælix.

VITA TVTA.

VItam tutam non inconcinnè quidam deſcripſerat:

Sentiat vt nullos tua ſors iactata tumultus
Lege colas Patriam, religione Deum.

Aliundè quoque tuta vita hominis colligenda eſt, nempè quàm cæleſte ſi-

Colere Deum Patriam.

leste signum prænotauit. Vnde Creator mundi instruendo dicebat: *Ponam signum fœderis in nubibus.* Enimuerò inter cælestia signa, stella nobilissimum signum, qui & Regibus Tharsis Insulæ signum fuit, & Sanctis salutare signum. Quocirca de Sanctissimo Dominico Prædicatorum splendore legimus: *Stella micans in fronte paruuli, nouum iubar præmonstrat sæculi.* Vestras stellas tanto in ordine dum contemplor, vitam tuam splendentem ac perpetuam conijcio. Nam si Crinita stella, quæ præsagio aspero multis est, dum apparet Clementi huius nominis septimo Pontifici Max: optimi ominis fuit, (est namque iuxta *Aristot. dogma*, summum aliquando detrimentum protendens: & prosperrimum fortunæ successum denotans, *referente in Symb. Heroicis Paradino.*) multò amplius stellæ vestræ iter quodam effringentes quasi è terra sursum, è cælo deorsum, magno præsagio vobis tutæ ac tutissimæ vitæ erunt. *Dicebat Moyses Israeli, Deut:* 1. Estis hodie sicut stellæ cæli, id est, multiplicati, sed addat Dominus ad numerum Millia, & benedicat vobis. Ita quoque vobis Dominus dixit: dum concesserat stellas, & ordinauerat in familiæ vestræ dignitatem. Cucurreratis enim in præsidia ac honores, ad Imperatores, Reges Hungarorum & Poloniæ, benedixerat Dominus vobis in virtute & fortitudine, in sapientia & eloquio, in diuitijs & pietate, vt non deessent ea vobis, quo familia vestra, quo Respub. ditata permaneret. Qualia sunt:

Stella signum nobile.

Stella Crinita non semper in malum signum.

Ingenui mores, expersq; scientia labis
Ingentes Regni, quæ accumularent opes.

FAMILIA FOGELWANDERORVM.

FOgelwanderorum *familiam litteræ demōstrarunt. Leonardus, cuius filiam in matrimonium Tęczynius Gladifer Cracouień. susceperat. Andreas, cuius filius Stanislaus Secret. S. R. M. & ad Hispan. Regem Geometer, Orator.*

Gęś

G Ę S, ſeu B V D Z I S Z, aliis Paparona, & Parta Roma.

DELINEATIO.

EST anſer albus, ſedet ſuper glebam terræ viridis, in campo cæruleo. In galea quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

CAmillus Romanorum Dux, dum cum Gallis bellum agit, obſidentibus Romam, nocte tacita muros conſcenderunt, quos cùm nec cuſtodes, nec canes perſenſiſſent, anſeres ſupra muros ſeruati, ſtrepitu ſuo & clangore, ducem ac militem euigilare fecerunt. Vnde honori habitus à Romanis anſer, & in arma nobilia ceſsit, canes verò deſpectui erant. In Regnum verò Poloniæ per Mamphiolum Italum illata fuiſſe dicuntur. Anno 1326. Inchoata arma ante Chriſtum natum, *vt Liuius innuit, dum ait*: Populum Romanorum non puduit proſequi perpetuo gratitudinis honore anſerem. Paprocius tamen arma in Regnum illata fuiſſe ante Mamphiolum ex litteris colligit, & conſentaneum videtur.

SOLERS VIGILANTIA.

Anser vigilantiæ not.

EQuidem anſeres de publico ærario, & in Capitolio ipſo olim alebantur, non ſolùm quod cuſtodes Romanos ad defenſionem arcis excitauerunt, ſed quia anſer vigilias clangore teſtatur, & excubias celebrat. Eſt namque naturæ admodum pauidæ, vnde peruigili cura, & acutiſsimus ad ea ſentienda, quæ latent, minimo ſtrepitu expergiſcitur. Hinc & Neoterici ad inſinuandam ſolertem vigilantiam, in mari anſerem ad anchoram affigebant, *ait Pier. Val.* Solertem vigilantiam in vobis, ô Paparonij, quis non mirabitur? ille profectò, Camilli Romanorum Ducis eſt immemor, ille qui vobis inuidus, aut maleuolus, qui malum bonum, bonum malum nominabit. Negabit id in vobis, qui totius boni inuerſor, vel alter Heliobalus, qui illuſor bonorum morum dum eſſet, iecinoribus anſerum canes alendos inſtituerat. Sed vobis illud recogitandum venit, quod *Prouerbiorum 8. dicitur:* Veritatem meditabitur guttur meum, & labia mea deteſtabuntur impium. Nam beatus eſt vir, qui vigilat, *vt Apoc. 16.* & qui vigilauerit ad Dominum, inueniet benedictionem. *Eccl. 32.*

Anſerum iecinora.

SILENTII GRAVITAS. OPPORTVNA.

Silentij opportunitas.

SApientiſsimus Cato ſilentij opportunitatem, non mediocriter commendatam fecit, dum dixit: *Proximus ille Deo, qui ſcit ratione tacere.* Opportunum ſilentium & graue, vt obſeruarunt Ægiptij anſeres ferunt. Cùm namque obſtrepenti clamore ſemper clangant, ſalutem tamen ſuam alto interdum ſilentio tuentur, *ait Ammianus.* Nam dum in occiduam plagam ab Oriente tranſmeant per montem Taurum, Aquilis abundantem, roſtra ſua lapillis occludunt, ne vel extrema neceſsitate clangor exprimi poſsit. Sed magna differentia inter ſilentij opportunitatem & grauitatem obſeruanda, opportunum ſilentium, virum prudentem ſpeculandum offert, habet tempus loquendi, tempus tacendi, grauitas ſilentij magni animi virum, excelſum ingenio, & virtute declarat. Vnde *Plutarch: in Apoteph. Aug. Cæſ. illud quod Horat. Ode lib. 3. ait.*

Silentij grauitas.

Eſt & fideli tuta ſilentio merces.

Silentium ornatus mulierum.

Sophocles ornatum muliebrem, ſilentium aſsignat: Silentium, *inquit,* mulierem ornat. Sed & verum Senatorem, ſapientem, iuramenta ſeruantem, ſilentium indicat. Vt enim difficillimum eſt, ita & maximè honoratiſsimum tacere, quæ loqui non decet, *ait Max. Serm. 20.* Quare Socrates admonebat ſuos diſcipulos, vt tria in omni vita haberent. In animo prudentiã, in vultu verecundiam, in lingua ſilentium. Silentium victores facit, Vnde *Cecilius Metellus, Mace-*

Diſcipuli tria habeant.

sus Macedonicus appellatus. Percunctanti quid post subactos Arbaceos ageret, dixit: tunicam meam exuerem, si eam consilium meũ scire existimarem. Silentium hoc facit optimum consultorem. Vnde Alexander Magnus annulo signatorio obsignauit os Ephestioni, postquã ei cõmunicauit litteras secretas. Grauitatẽ silentij in vobis, celebrabo ô Paparoni, dum tam fortes duces, & clarissimos Senatores, defensores Patriæ, legum, & Regum, conspicio. Florete igitur: *Silentium ducem & consiliarium bonum facit.*

Dum mulcent auræ, firmat sol, educat imber.

LINEA FAMILIÆ PAPARONA.

MAmphiolus *Episc: Plocen. à summo Pontifice missus, post Henricum Ducem Massouiæ:* Cathalog. Annum notat 1386. *Ante hunc antiquioribus annis erant stemmata in regno, vt ex litteris familiæ Armorum Paparona patet. Nam si ex Regno cessit eodem anno, quomodo per suos cõsanguineos familia propagata fuisset, non constat, nam & suos cessisse cum illo, opinandum venit. Præcipuè dum Duces Masouiæ contradicentes sibi & Episcopatui haberet.*

Pstrokonscij *in Palat: Syradien. Fundamentum perpetuæ commendationis & famæ est iustitia, sine qua nihil potest esse laudabile. Quapropter plurimi ad titulos & regni officia electi fuerunt. Stanislaus post militarem lauream in Palat: Russiæ consedit, ac maturo consilio morum grauitate exemplar nobile constitit. Fuit nostro tempore Mathias Pstrokonski, primum Episc: Præmislien. & Cancellarius Regni, deinde in Episcopatu Wladislauien mortuus.*

Woluccij *ibidem. Nicolaus strenuus militum, magnæ spei indicia ducibus exercituum commonstrauit, sed iuuentutis florem domestica cura & coniugio præscidit.*

Kámienomoyscij *ibidem. Quibus cum victorias Mars obtulisset, in Russiam & Pocutiam transierunt. Hinc fideles Lucæ Zolkiewski Capit: Kalusien. in Castris & domi.*

Chodowscij *ex Lencicen. Palat: ad Syradien. transierunt. Non cani nec rugæ authoritatem afferunt, sed acta honesta ætas; ita non locus virum, sed vir locum honestat.*

Szydłowiecki, *Pauli Epitaph. Cracou: Paulo de Szydlowiec Præposito Posnan. Custodi Crac: Secretario Regio, virtute, doctrina, ingenio, generisq; nobilitate insigni, Christophorus & Nicolaus Fratri charissimo, ac benè merenti posuerunt. Obijt annum agens 26. 1506. Erant Illustres & Illustrissimi de hac familia plurimi, ingenio, scientia, opibus præcellentes, vt inscriptiones ad portas Opatouianas demonstrant, & alibi, à quibus bona transierunt ad exteros, demúm lineam terminarunt familiæ irreuocabili periodo. Hoc quidem disponente Dominorum Domino, in cuius manu est, de stercore erigere pauperem, vt collocet eum cum principibus.*

GEOMETER.

DELINEATIO.

SVnt duæ lanceæ in transuersum positæ, spiculis sursum aptatæ, super galeam in Corona pes Gryffæ in campo rubeo, lanceæ coloris albi.

ORIGO.

ANNO 1582. In bello cum Moschouitis, cuidam Gallo Petro, à Serenissimo Rege Stephano Poloniæ concessa fuêre, ob insignem doctrinam in Geometria, per quam plurimum profuit in exquirendo & persequendo hoste, per & in syluis. Vndè inuictus Ioannes Zamoyscius, bello & litteris strenuus, ad insignia propria *Ielita*, expertam in scientia admiratus viri doctrinam, suscepit, & adscripsit.

GERMEN NOBILITATIS.

Germen nobilitatis, est labor, virtus, scientia.

NON minus decorè quam verè quidnam nobilem faciat, aliquis quæsitus respondet:

Mollis, & imbellis, gemma se diuite cingat,
Quem fers pro Patria, sit tibi gemma labor.

Alius virtutem germen nobilitatis assignauit: splendor, honos, & opes, Patriæ dant nomen in orbe.

Aufer virtutem, quid nisi fumus erit?

Alius

Alius verò ſcientiam dixit: Vnde Attica Bellaria de priſcis ritibus habent *ex mente Cic.* Conſilium, ratio, ſententia conſtant in ſenibus, quæ niſi in illis eſſent, ſummum cōnſilium maiores noſtri non appellaſſent Senatum, manent tamen conſilia, ſi manet ſtudium & induſtria. Vndè quidam: *Conſilium eſt Senatus.*

Arma valent multùm, ſed quæ prudentia vibrat,
Aufer conſilium, Mars quoq; victus abit.

Alij libertatem. Vnde Romani ſeruos pileo donando, in libertatem aſſcribebant, & ex captiuis, & odibilibus, liberos & amicos conſtituebant, & quaſi indigenas & nobiles habebant. Quare & D. Paulus: *In Chriſto Ieſu non eſt Gentilis & Iudæus, circumciſio & præputium, Barbarus & Scytha, ſeruus & liber.* Libertas enim nobilem eſſe oſtendit. Hinc gens dilecta Deo dicebat: *Semen Abrahæ ſumus, nemini ſeruiuimus vnquam.* At magnus Rex Poloniarum Stephanus Batorius, nouum germen nobilitatis Polonæ adinuenit, videlicet: vt fortiſsimus Dux Exercituum ſuus Ioannes Zamoſcius, haſtam nobilitatis ſuæ, Geometræ ignobilitati applicando, eum expoliret, ac in titulum nobilem exaltaret. Fabulatur *Homerus*, Achillis lanceæ tantam virtutem inſtitiſſe, vt vulnera ſuſcepta illa ſanarentur. Habuit digniorem multò virtutem Zamoyſcius ab haſta, quæ ex ignobili nobilem, ex plebeio generoſum efficere valuit. *Pileus libertatis ſignum.* *Lancea ſanat.*

O quot ſæcula viuet ille, Cuius
Dicunt marmora liberalitatem?

TEVTONICA FORTITVDO.

PEdeſtris exercitus Alemanorum, murus & antemurale pectoris equeſtris, fortitudinem firmam haſtis in crucem conſertis, ſpem ſuis, metum hoſtibus generant. Et licet quandoque cauſent id arcta eorum lex, & inuiolata legum exercitus obſeruantia, (at neceſsitatam hanc rationem ſcio) ſed eſt quod Teutonicam fortitudinem præſtat, induſtria, ſedulitas, ſcientia. De quibus ita *Ariſtoteles Epiſt. ad Alexan.* Multò melius eſt habere animam habentem ſcientias, quam habitum corporis videre bene indutum. Dum Geometrales figuras mutatas in vim haſtarum, inſtrumenta in lanceas conuerſa video & audio, hæc duo extemplò animaduerto, alterum, ſcientiam eſſe vniuerſalem matrem triplicis boni, honeſti, vtilis, & delectabilis; alterum, fortitudinem Teutonicam hîc fuiſſe radicatam. *Refert Virg. Æneid.* 1. quod Troiani oblato ſibi à Græcis equo ligneo, haſta latus percutientes, periculum faciebant, lateret ne in eo aliquod belli ſtratagema. *Scientia eſt fortitudinis cauſa.* *Haſta equus à Troianis probatur.*

Validis ingentem viribus haſtam
- - - - - in latus contorſit.

At tamen id Troiani non agnouerunt. Hæc haſta eſt, quæ cum tanto artificio & ſcientia diſponitur, iam Teutonica fortitudine omnia experitur, omnia nouit, tentat, ſuperat. Sed vnicum aduerte, quis miles, & verè miles, & verè fortis.

Miles quis.

Non cui dant Cyathi vires, & pocula voces,
Miles erit, ſed quem Turca, Scytheſq́ pauet.

Hoc tibi haſtæ, hoc Gryffæ rapax pes, hoc Zamoyſcius inuictus prænotauerunt.

Hic quoniam ſine prole deceſſit, familiam adnotare non conuenit, dum vterinos fratres non repræſentauit Regno. Si autem aliqui his vtuntur armis, lector beneuolus adnotabit.

GLAVBICZ.

DELINEATIO.

EST piſcis quaſi natans, ad ſimilitudinem Rhombi coloris flaui, ſuper galeam quinque pænnæ Strutionis, caput ad leuam piſcis vergit.

ORIGO.

HAbent originem ex Germania, *vt Bielſcius & Paproc. referunt.* Introducta in Regnum per anteceſſores Iacobi Rokoſowſki, Theſaurarij Regni Poloniæ, *vt innuit Bielſcius.*

THORAX

THORAX MARTIS.

COncordiam Martis thoracem non immeritò quidam dixit: *Concordia enim res paruæ ſecundæ, diſcordia magnæ dilabuntur.* Vnde ait:

Concordia eſt Martis thorax.

Arma iuuant patriam, ſed cùm mens omnibus vna eſt,
Exitio diſcors ſæpè fit vnus homo.

Sed aliundè thoracem Martis conſidero. Sarmatæ bellicoſiſsimi, dum ad bella procedebant, & Martem clipeis ad cælum efferebant: contra ignitos impetus ac valentes baliſtas, thorace è ſquamis piſcium tela obuoluto vtebantur, *vt Sarnicius refert.* Quocirca thoracem Martis, piſcem iure meritò nominabo. Vnde Io: Ponętowſky, in ſtemma Iacobi Rokoßowſky Caſtel. Srzemen: ita reliquit.

Thorax Sarmaticus.

Piſcis Martis thorax.

Squamoſi piſces, primi docuere Magiſtri
Quo lorica foret conficienda modo
Cumq; ſuis referant. Arma orbicularia ſquamis
Cœperunt equiti Stemmatis eſſe loco.
Tu quoq; Lechiadum Rokoſoui Magne Senator,
Inclyta Cyprini Stemmata piſcis habes
Cum ſis Glaubiciæ decus, & pars maxima gentis
Quæ benè Theutonico nota ſub axe fuit,
Floreat, & quot habent fluuiales oua Cyprini,
Tot Rokoſoniadas proferat iſta domus.

Cur piſcis inter arma nobilia.

VIRTVTVM PALESTRA.

PIſcem Academiam virtutum eſſe, quid miraris? Inſignia nobilitatis & arma, piſcem cur non miraris? non enim ideò hæc arma data fuerunt, quaſi mulier piſcem ennixa eſſet: tale namque factum vti monſtrum quoddam Theodoſius iunior Imperator cùm vidit, iuſsit occidi. *Tradit Theophanes Anno* 582. At ſagacitatem, audaciam, fortitudinem, prudentiam, ille ſummoperè coluit, cui talia conceſſa fuerunt. Quapropter piſcis virtutum Paleſtra, referenda eſt. *Hinc Clemens Alexan: in Pedag. lib. C.* 1. *in fine.* Qui piſcium exemplo in virtute non profecerint, is ſolus ex omnibus animantibus, *Ariſt. autore,* cor in ventre habet, nam abiectis virtutibus omne ſtudium ventri adhibent. Docent piſces fortitudinem belli, pugnant enim cum quadrupedibus, *vt Ouetan. Hiſt. lib.* 3. *C.* 7. qualis eſt Triburo, pugnat cum Crocodillo qualis eſt Delphinus. Docent taciturnitatem, præ cæteris enim animantibus piſces muti ſunt. Docent orationem mentalem, quæ cæleſtia ruminant, ſcaurus enim piſcis ruminat, *vt S. Baſil. in Euang: hom.* 7. *meminit.* Docent & vocalem orationem, nam inter piſces

Piſcem enixa mulier. *Piſcis natus ex muliere Imp. decreto occiditur.* *Piſcis eſt virtutum Magiſter.* *Cor in ventre* *Piſces ſignant fortitudinem.* *Piſcis docet taciturnitatem.* *Orationem mentalem.* *Et vocalem docet.*

Prudentiam piscis docet. ter pisces sunt, qui gemant & mugiant. Est in eis prudentia, vt in serpentibus, qui senectutem exuunt, Pagurus enim piscis, *refert Ælianus*, crustam exuit senex: docent charitatem, nam Glaucus piscis prolem timentem dum ad se confugit, hianti ore recipit in se, vbi verò timor abierit, prodit ac quasi rursus edit prolem, *Ælian. lib. 6. Anim. C.* 10. Exprimunt cum fortitudine humilitatem, Remora enim piscis dicitur, quod naues remoretur quibus adhæserit. *Vnde D. Basil. exam. hom. 7.* Nonne in paruo hoc pisciculo potentiæ creatoris significationem accipis? non enim solùm gladij & serræ & canis & Balenæ & libellæ horrenda sunt, sed & pastinacæ marinæ aculeus eius quoque mortuæ non minùs horrenda sunt, celerem & ineuitabilem mortem inducentia. Humiliamini ergò corda Regi sub potenti manu Dei, nam pisciculus vnus, Cæsar Romanorum vi fortior.

Charitatem piscis docet.

Fortitudo & humilitas ex pisce.

FAMILIA GLAVBICIORVM.

GLAVBS *Theodorus.* Chronica Silesiana Dubrauij hæc de illo: *Theodorus Glaubs, cúm non contemnenda manu Polonorum, venit in fines Morauiæ, Anno* 1361. 17. *Martij. Alij,* 18. *Septemb. sed fugatus à Venceslao.*

Rokoszowscij, *Iacobus Thesaurarius Regni, & Zuparius Cracouień. Capitan: Ostrzosouień.* 1580. *Reliquerat filium.*

Przeclawscij, *Andreas Decanus Posnanień. Scholast: Cracouień. Custos Plocen: Postmodum Episc. vt Gerscius sub armis illius:*

Hoc insigne tuam celebrat, clarissime Præsul,
Horrisono illustrem, Marte fideque domum:
Ipse, sed exornans quantis virtutibus illam,
Hoc tibi sacratum testificatur opus.

Sabinek, *Bartholomæum Archidiac. Lublineń. Præpositum Lancycień. Canonicum Vilneń. Parochum Piotrkouień.* Epitaphium Cracou. in Arce meminit. *Cuius fratres erant, Thomas & Simon. Stanislaus Secretarius S. R. M. & Monetæ Lithuanicæ superintendens. Reliquit filios ibidem.*

Alios lector videbit.

GODZIEM-

GODZIEMBA.

DELINEATIO.

EST pinus coloris viridis, cum tribus summitatibus, & quinque radicibus, duos ramos abscisos à parte inferiori habet, in campo rubeo. Super galeam, est vir armatus, qui eadem arma manu sursum attollit. *Pinus.*

ORIGO.

ARma sunt in Regno Poloniæ acquisita. Dum namque Siećiechus exercituum Dux cum Morauis arma bellica commisisset, militem dictum Godźiemba insequebatur Morauus, qui iam nec arma habebat, nec equum. Casus ille docuit generositatem, arripuit obuiam Pinum, & ex visceribus terræ forti animo ac manu extraxit, qua ne dum vitam defendit, sed tanto pectore contra hostem institit, vt deiectum equo ligauerit, atque Duci exercitus captum reddiderit. Vnde Wladislaus intercesione Sieciechij, Supremi exercituum Ducis, de armis Topor, nobilem Godziembá pronunciauit, ac signa tantæ fortitudinis in arma æuiternè contulit. *Pinus tollitur cum radicibus manu forti.*

PRÆMIVM CERTAMINIS.

DIuersarum gentium diuersa sunt præmia certaminum. Romani coronis diuersis certamina præmiabant, at præcipuè quercinis, vt in armis eorum patet, at nobilius certamen non præmiatur quam pino. Vnde Virgil: Æneid. 9. *Præmium certaminus pinus.*

Pinea sylua mihi multos dilecta per annos.

Et Ouidius 2. Fastorum: *Februa poscenti, pinea virga data est.*

Isthmiaci victores pinea coronabatur.

Hinc victores apud Isthmum corona pinea præmiabantur, *vt Plin. lib*: 15. *C.* 10. Sisyphus cùm à Delphino delatum expositumq; puerum Melicertam rei miraculo motus, in Isthmo eum sepeliuit, & certamen instituit, quod Pausaniæ vsque dies attigerat. In Præmium Certaminis at iam cum hoste patriæ, tulit & Godziamba pinum. Vnde meritò pinus non in syluis, sed in hortis dicenda erit.

Delphinus puerum portat.

Pinus in hortis.

Sicut Virg. Ecgl. 7. Fraxinus in syluis, pulcherrima pinus in hortis. Insignium enim rerum, & herbarum, hortus conuenientior, Godziambios insignes virtute, insignes pietate, insignes honore, pinus in hortis denotabat. Talis erat Godziambá sub Boleslao Criuousto miles, 1104. Talis Derslaus Vexilifer Syradien. 1119. Talis Derslai filius, Lupus Episcopus Poznanien. 1392. Tales Paniewscij, Węglinscij, Lubrzanscij.

Istis & silices, & possunt cedere quercus.

Nil enim prosunt monimenta, nisi vir fortis ea tueatur. Tuentur Godziembij sua monimenta virtute, pietate, fortitudine, in toga, sago, arena.

HOSTIVM STRAGES.

CRæsus Persarum Rex, tam terribilem denunciationem per caduceum Lampsacenis miserat: Nisi Miltuadem quem per insidias cæpistis: missum faciatis, vt pinum vos exteram.

Pinus excidiũ signat.

Quærunt Lampsaceni vim comparationis inter se, edocti à grandiore in Senatu, arborem pinum semel excisam, nunquam amplius suppululascere. Illi tale excidium veriti, Multhiadem liberum abire permiserunt. Terror hostibus pinus fuit. Est Godziembiorum pinus, non mitioris terroris: sunt prudentissimi Senatores, sunt vigilantissimi Præsules, sunt bellicosissimi milites, sunt solertissimi exercituum Duces. Vnde, sicut primus Godziembiorum erat terror hosti, ita singuli ob excellentia dona sunt hostium pauor, vt optimè illis tribuendum sit, quod Eupolides dulciter commemorando antiqua secula, *in Stob: Sermone* 43. dixit.

Pinus terror hosti.

Erant in vrbe nostra Imperatores,
Ex præcipuis familiis, opibus & genere præstantes:
Quibus tanqnam diis, vota faciebamus, erant enim digni;
Itaque securi degebamus.

Paniewski Dux exercitus.

Quid namque referendum aliud erit, de Fælice re & nomine Paniewski, qui Ducem exercitus egit, primum apud Regem Vngariæ Mathiam, postmodum apud Regem Poloniæ: cuius pruden-

tiam miratus ac inflexibilem animum Rex Vngariæ, ei Christinam e Regio sanguine Coruiniam, in matrimonium concesit, ex qua quinque filios, vt columnas Godzambiorum terroremque hostium, susceperat.

Virorum enim fortium pectus non languescit,
Quisquis audacter periculum adit.

ROBVR GLORIÆ ET FIRMITAS HONORIS.

ASTrologorum axiomate fertur: Marte dominium obtinente, euenient tumultus, iræ, incendia, deprædationes: sed si Iupiter dominium simul nactus fuerit, pacis vnio, & bellorum compositio eueniet. Godziembijs non solus Mars, sed iunctus cum Ioue dominatur, ideò robur gloriæ, ac firmitas honoris eorum perpetua. Iouem agunt spirituales, Martem seculares Domini, illi sanctitate, isti fortitudine.

Martis Dominium.

Martis cum Ioue Dominium.

Gozdziembiis. Mars cum Ioue dominatur

O quam fælix res est, prudentia bonis coniuncta moribus,
dixit Diphilus.

Magnus Cham Indiarum Orientalium, *vt refert Odericus lib:* 1. Arborem veram pinum proceram, ornauerat ante palatium quaquè versus gemmis pretiosis, vt à singulis ramis botri, instar vuarum propenderent. Fecit, vt diuitias demonstraret, summus ornatus & decor Pini. Nobilior est Pinus Godziembiorum, è singulis enim ramis, pendent non gemmæ, sed Coronæ & trophæi, Coronæ Regiæ, Episcopales, Abbatiales, Ducales, Senatoriæ, vt ex linea nobilitatis eorum patet, Meminerant enim Isocratis doctrinæ, quam *Stob. serm: 48. refert:* Plus tibi curæ sit, vt honestam famam, quàm diuitias ingentes liberis relinquas: nam hæ mortales sunt, illa verò immortalis; & per famam comparari possunt opes, nunquam verò pecunijs fama redimitur. Item diuitiæ etiam improbis accedunt, at famæ gloria, non nisi solis eximijs viris contingit. Vnde Andreas Schoneus de Reuerendo Michaele Maliszewski, Monasterij S. Crucis Abbate, in Caluo Monte S. Benedicti reliquit:

Pinus margaritis ornata.

Fama & diuitiarum differentia.

Quam gratos spirat virtutum hæc pinus odores,
Semper & excelsæ laudis honore viret:
Protulit illa viros, belloq; togaq; potentes,
Fæcunda in multas creuit & illa domos
Qua tu stirpe satus Maliseui nomina auorum,
Doctrina illustras, & pietate sacra:

Templa

Templa struis condisq; aras, Monachosq; reformas,
Sustentas inopes, ingenia atq; foues:
Ex te igitur sese fingant qui religiosa
Claustra colunt sacris, qui cupiuntq; benè.

LINEA FAMILIÆ GODZIAMBA.

GOdziambá *Comes, Boleslai Kriuoustij temporibus,* 1104. *Cuius filius Derslaus Vexilifer Siradień.* 1119. *Huius filius Lupus Episcopus Płoceń.* 1173. *tempore Boleslai Crispi, à Petro Archiep. confirmatus. Vincentius de eisdem armis & familia, Palatinus Posnaniensis,* 1386. *Andreas Laskari dictus, Episcopus Posnanień.* 1398. *alij,* 1408. *Notabat familiam de Gostáwice.*

Lubránscij, *Episc. Posnanień. Ioan.* 1502. iuxta Cathal. *vir deuotus, & eleemosinarius. Qui cum Germano Vincen. Palat. Posnanień. bonorum dispositionem, & ordinationem contexerant, quàm* Paproc. refert: *sed post vitam nemo imperat. Crediderim mutatam ordinationem, ob inæqualitatem, nam de tot bonis amplis, virginibus solum quingentos florenos dotalitij assignauerant, & si aliqua Christo seruire velit intra septa Monasterij, florenos ducentos. In Cuiauia superstites sunt Lubránscij.*

Węglinscij, *Thomas Castell. Sandomirień. Capit. Maioris Pol.* 1472. *Stanislaus, Henrici Regis Dapifer, qui in Russia domicilia sibi elegerat. Qui tanti faciebat virtutem, vt illius gratia, vitam negligeret. Reliquerant filios, Ioannem, qui militiæ se & sua consecraret, tandem vicinus termino vitæ, omnia sua nouiter inchoatæ Ecclesiæ Ord. Prædicat. Leopoli S. Magdalenæ dedit, legauit. Excelsi animi est, nullo deterreri à studio benè merendi.*

Paniewsciorum, *in Pokutia erat clara familia. Fælix in Vngaria Matthiæ Regis exercituum curiæ Dux, cui Matthias filiam à sorore Christinam Coruini, in coniugium dederat: Hic dum in Poloniam redijt, exercituum Regni Dux assignatus fuit. Reliquit filios quinque: Sbigneum, qui ex Oleska non suscepit prolem. Iacobum, sterilem cum Odnowska Herburti. Venceslaum, qui ex Bierecka Melchiorem, Capit. Zydacouień. suscepit. Ab eo duo filij: Gaspar, qui Alexandri Moldauiæ Palatini, filiam in vxorem acceperat. Et Malcher, qui alteram sororem in matrimonium habuit. Ianda quartus filius Fælicis, qui reliquit Christinam Głowæ coniugem, Castellani Polaneceń. & Kràsowsciam. Georgius, filiam Castellani Halicień. Sienienski vxorem, & alteram Skorucinam. Ab initio ætatis, in omnibus disciplinis clari & illustres fuerunt, exercentes quæ quamq; ætatem decerent, grati parentibus, amicis, familiaribus, sed hæc omnia mors absorbuit.*

Wilam.

Wilam. *In Sendomirień. Palat. Domus generosæ ſpei, cùm ſpe magna es ingreſſus, perge ad extremum. Wilamum tempora habent moderna in Poleſia induſtrium, qui tormenta bellica, Spheras Martiales ibi efformat, atq; alia multa in profundiſſimis fodinis experitur. Poſſedit bona illius inuicti Sapihæ, Moſchorum ſub Sigiſmundo III. Pol. Rege profligatoris.*

Dąbſcij, *in Cuiauienſi Terra, cum Lubranſciis ad metam. Fortes creantur ex fortibus, vtinam ſicut viri, ita & amici: ſcito igitur, quod eadem cupere, eadem odiſſe, inter bonos amicitia, inter malos factio eſt.*

Wyſoccij, *notant familiam à Dabie, in Palat. Lancicień. limites cum Dabrowſciis tenent. Patriæ obſequia dexterè peragunt. In Caſtris, Marte furente, domi, Pallade fauente.*

Kobyłeccij, *in Cuiauia. Curant ea quæ requiruntur in homine.* De his pro Planc. *Virtus, integritas, probitas in homine, non linguæ volubilitas, non ars, non ſcientia, requiri ſolet.*

Radeccij, *in Cuiauia. Magna differentia inter Philoſophum & Nobilem.* Cic: V. Tuſcul. ait: *Non ex ſingulis vocibus Philoſophi ſpectandi ſunt, ſed ex perpetuitate & conſtantia: res ſpectare oportet non verba. De Nobili verò quid referam? ſpectantur & res & verba. Nobilis & agendo cum hoſte Patriæ fortis, & in conſilio grauis & ſalutaris fiat. Ioannes Radecki, in Podolia. Vir ſpectatæ virtutis, cuius filius ad prouectam ætatem miles, ſed cùm in matrimonium non conſenſiſſet, celebs bonis ſuis PP. Ieſuitis Camenetiæ reſignatis, obijt.*

Wozuczynſcij, *ſiue* Woiuczynſcij, *in Palat. Belzenſi.* N. *Dapifer Belzenſis. Nemo de ſe ſatis honeſtè, ac ſine multorum inuidia loqui poteſt. Sed vos, vt ad curſum equus, ad arandum bos, ad indagandum canis, ad intelligendum, agendum, conſulendum, obſiſtendum hoſtibus, nati eſtis.*

Gorzkowſcij, *in Belzenſi Palat. Cùm conſilio profici nil poteſt, vna ratio manet, quicquid euenerit, moderatè ferre.*

Czyzij, *in Oſmianeń. Palat. Superant leones aquilas, vrſos fortitudine, prudentia, bonitate: Cyrillus Czyż, iuxta mentem Conſtitutionum Regni, ad refrenandos Coſacorum impetus, Præfectus Corſunenſium Coſacorum ſuffectus eſt.*

Głowinſcij, *in Dobrzynenſi Terra. Paulum de Głownia, Decanum Cracouienſem,* Epitaph: Cracou. habet: *Canes ad venatum habiles reddit educatio, viros bello & Reipub. vtilis reddit recta inſtitutio.*

Maliſzewſcij, *ibidem. Stanislaus Iudex Terræ Dobrzyneń. Ea geſſit, per quæ clariſſimus & generoſiſſimus extitit. Reliquit filium Michaelem, cuius ætatem Germanicis & Italicis ſtudiis, & linguis excoluit.*

Kuchárſcij, *in Zakrocimeń. diſtrictu, & in Wiſogrodeń. Opibus & ſplendore nominibus clari,* Deitar: *Gregorium Vice Cancell.* Epitaph. Cracouień. habet, 1500.

Soſnowſcij, *in Maiori Polonia. Eruditi & rectè educati. Maiorem domus Soſnouium, Curia Rádźiwili in M. D. Lith. Palatini Wilneń. & Magni exercituum Ducis, libenter obſeruat. Nouit, quid pro tempore facto ſit opus.*

Sláwoſzewſcij. *Declarant factis quod nil proſunt monimenta, niſi vir fortis ea tueatur.*

Puccij, *in Lęczycień. Palatinatu. Cum externis bonis homo nihilo ſit melior, interna ſedulius pectori ingerunt.*

Ruſinowſcij, *in Cuiauia. Duci in Oſtrog aliqui obſequia, iuxta ordinationem memoriæ perennis, Caſtell. Cracouień. deferunt militaria.*

Godziembá. *Nicolaum,* habet Epitaph. in Koło. *Godźiembá Nicolaus Plebanus Colnen. has formas comparauit, nullo adiuuante. Anno,* 1460.

GOŁOBOK, Aliàs HOŁOBOK.

DELINEATIO.

EST dimidium Salmonis, cum capite videlicet, in campo rubeo, ſuper galeam eadem arma inter duas tubas.

ORIGO.

ORIGO.

ANNO 1109. Boleslaus Poloniæ Rex, dum die sequenti cum Pomeranijs armas conferre debuisset, Bydgosciæ animaduertit exultantes Salmones vltra conueniens in flumine Golobok, Ratoldius miles, agili manu securim direxit, & per medium piscem hunc dissecuit: Quod vt vidit Rex, omen plausibile sumpsit, atque post partam victoriam, hæc arma sibi contulit, ex apellatione ergò fluminis, arma nomen habent.

FESTINA MATVRE.

CElebratum in rebus agendis axioma: *Festina lentè.* Hinc Augustus Cæsar, in quadam statua exculpi iussit, *vt habet Gabryel Symeon in Hierog.* Papilionem in Cancro marino hærentem, temperantiam & in regendis imperij habenis, moderamen iustum testaturus, ab vnius scilicet gressu lentiore tarditatem, ab alterius pernici volatu præcipitantiam innuens, sat namque omne cito agitur, si sat benè. Vnde cum ad Camerinam ab hostibus obsessam citò festinaret Cæsar, *ait Plinius de viris Illustribus*, à Pænis in angustijs clausus fuit. Verùm cùm grano salis est axioma legendum. *Non enim vbiq;, nec semper festinandum lentè.* Quare Virg. 2. Aeneid. *Festinate viri, nam quæ sera moratur segnities.* Et in litteris sacris Rebeca festinare iubet filium Iacob, dicens: Genes. Cap. 27. *Audiui Patrem tuum loquentem cum Esau fratre tuo, affer mihi de venatione tua, & fac cibos, vt comedam & benedicam tibi coram Domino, antequam moriar. Nunc ergo fili acquiesce consiliis meis, & pergens affer mihi duos hædos optimos, & accepit benedictionem à patre.* Sed festinandum est vbique, & semper festinandum maturè. Ita festinabat Golobokius miles, & omen faustum attulit: Ita festinauit Rex Boleslaus, & festinationis maturæ grandè solatium tulit. Quocirca Augustus Cæsar, in Symbolo loco Canceri & papilionis, Delphinum anchoræ obuolutum assumpsit. Titus Vespas. vt doceat festinãdum esse sed maturè. In quem modum & Paulus Papa III. Chamaleontem cum Delphino vsurpauit, vt celeritatem maturatam insinuaret. *Festina lentè.*

DIMIDIVM NOBILE.

ERROR in principio operis aut viæ, summi detrimenti occasio est. *Vnde Aristoteles lib. 1. cæli & mundi.* Paruus error in principio, magnus fit in fine. Et quo maius opus, eo maximus error, vnde error in bello, nec remedium suscipit. *Hinc quidam:* *Error in principio quantus.*

 dam:

dam: In bello non est vox dicere; *Non putaram;* Principium autem optimè regulatum, conceptæ spei fructum reliquit. *Hinc quidam:* Dimidium facti, qui benè cepit habet. In rebus etenim magnis & voluisse sat est. Optimè incepistis ô Globokij, restat vt perficiatis, Maiorum etenim virtus, viuum calcar minoribus, subministrat. Vnde si parentes non sunt vobis opprobrio, nec habetis quærimoniam aduersus illos: vt in vobis tanquam filijs agnoscatur fuisse parens vester vir, curare vobis pernecessum erit. *De Salmone refert Plinius.* Hic piscis marinus est, sed si aquam dulcem gustauerit, vix ad mare reuertitur. Stando oportet vos mori, qui tam dulcem arenam hostili sanguine ruentem degustatis. Nec de aqua dulci, ad marinam salsam & insipidam, aut reuerti, aut aspirare. Ergò stando pugnabitis, vincetis, coronabimini.

Dimidium facti.

Fama tua haud vllo sitque caduca die.

CORRECTVM VIGET.

MOnstrum est homo in vita fælix per omnia. Calanus, *vt refert Alexander ab Alex. in Genial. lib.* 2. *C.* 21. quotidiano exercitio quingenta & amplius stadia perpetua natatione prætersluebat. Accidit Alphonsus Rex, vrinatoribus craterem proposuit aureum certaturis Calanus amplius non comparuit, sed correctum hoc in vobis amplector, nam si salpo à vestro Salmone parum differens voce, hoc naturale habet, vt coqui non possit, at percussus hic piscis virga, & correctus, coquitur. Vos me hercule non vna virga educauit, non vna belli lancea, victoriosa lorica instruxit, sed fermè quotidiana exercitatio ita correxit, vt vobiscum manus porrigere in hostem, sit Martem sequi & conuersari, sit fortunæ non fallacis signa tenere. Quid enim dicitur: *Medium tenuere beati?* Ego quidem non aliam expositionem assumo, quam vos medios Salmones, in rebus Regni & Patriæ medium tenere, & esse perpetuò fælices.

Monstrum super fælix. *Calanus homo vt piscis.* *Homo 500. natat stadia.* *Crater aureus. Salpo piscis.* *Correctus piscis coquitur.* *Medium tenuere beati.*

Inspice res gestas patrum durosq; labores
Sit Salmo exemplar, suppeditetque dies.

REGIVS SAPOR.

VNiformem saporem rebus non inesse. Exquisitus indagator rerum, *Plin: lib.* 15. *Cap:* 17. Saporum genera decem collegit. Dulcem, suauem, pinguem, amarum, austerum, acrum, acutum, acerbum, acidum, salsum, sed neminem de his saporibus Regios vos esse dico, sed vt mel dulcissimum, suo proprio genere saporis

Saporum 10. genera *Mel saporem dulcedinis ha.*

saporis dicitur. *Cic: 3. de Fin.* ita vos Regibus saporibus, speciali quodam sapore conijcio. Non enim veri Reges sanguinem nobilem ad sapores exposcunt, Gentilium & Tyranorum, Mahometarum talis esto cruditas. At sicut Salmones ornatus mensæ Regum sunt, & sapor Regibus conueniens, ita vos, quorum medietas præcipua Salmonis sunt arma, licet sapor asper in ora estis: at iucundius sapor in aures Regias venistis: vestra iucunditate sermonis. *De quali sapore quondam Cic: de Clar. Orat.* Grauius obruebat nescio quo sapore. Hinc vos toties legatos in Senatu dulci sermone personantes, Reges libenti aure excipiebant, omnes verò mirabantur. Hinc veritas in iudicijs, magnanimitas in exercitu, fidelitas in Repub. pietas in actibus certum odorem, vti prodromum saporis aurium in vobis spirabant. Hic vetter Regius sapor Regum & Regni aures adimplens, quo præstantiores Salmones, & marinis, & fluuialibus facti estis, vt nedum regalibus delicijs nectar & ambrosia sitis, sed Deorum sapor maneatis.

bet specialem.

Sapor Tyranorū sanguis.

Sapor in ore.

Sapor in aure

FAMILIA HOLOBOKORVM, seù GOLOBOKORVM.

RAtoldius Golobok, 1109. *In fundò illius exedificatum est Monasterium Sanctimonialibus Reg. Cisterc. in Diœcesi Gnesneń. à Wladislao filio Ottonis Principis Calissień. Anno* 1211. *& dotatum largissimè. Laurentius Golobok, qui reliquit filios, Bonauenturam, seu Dobrogostium, & Czesachum, à quibus Dux prædictus acquisiuit pro matrimonio fundum Golobok, & villam Staw, per commutationem, vel potius augmentum præmij, nam tres villas eis contulit.*

Braniccij, *in Russia. ad Strium viri illustres, tam splendore virtutum, quàm peculio domus. Christophorum & Ioannem Polanowska de Armis Pobok, mundo edidit. Sic ad fastigium honoris non ambitio, sed spectata inter bonos moderatio prouehit.*

Lipniccij, *in Sendomirień. Palat. Augusto Rege viuente, magnus ingenio, maximus verò militia fuit Lipnicki; Hic Palatini Sendomirień. Tarnouij filiam, coniugem habuit. Stanislaus suus germanus in negotiis Reip. probatissimus, & fælix Dapifer Sendomirień. qui ex sorore Castellani Visliceń, Ligęziankà de Bobrek, prolem susceperat. Albertus Lipnicki Canon: Cracouień. Scholnst. Sendomirień. & Canon. Wlocłàuień. vir vt genere ita litterarum excellentia clarissimus.*

Boreccij, *in Russia. Adamum* Epitaph. in Grodek refert. *Anno* 1552. *Notabant familiam suam à Borce. Reliquerat filium Tribunum Striensem, aptum ad negotia Reipub. honorificè subeunda & amatorem honesti.*

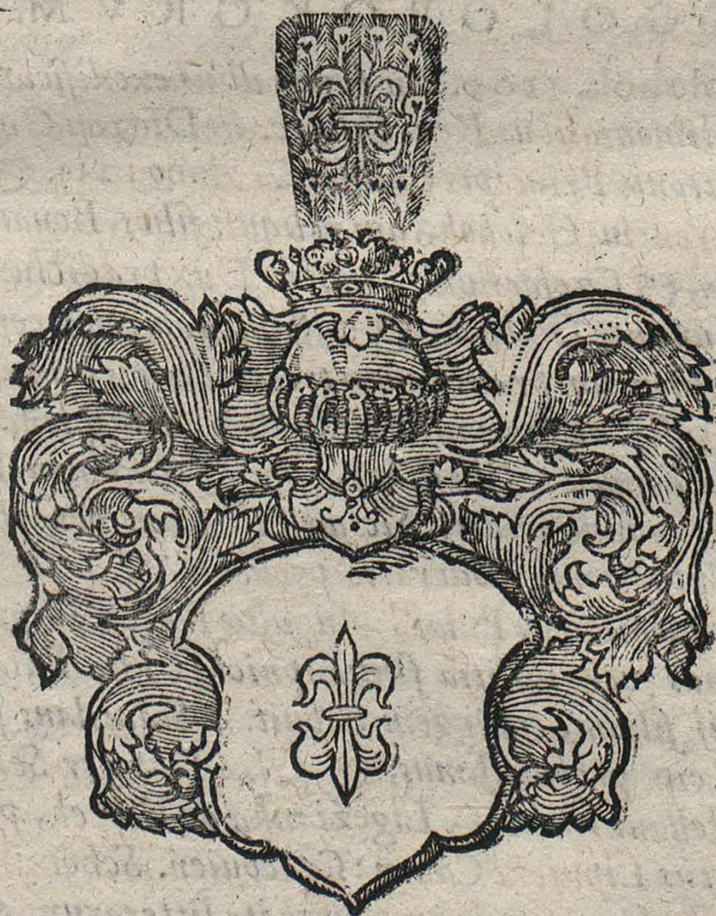
Cebrowscij, *Dicebat Plato*: Boni extiterant, quia ex bonis orti fuerant. *Fundationem à Cebrowsciis, Priuilegia magna referunt, Ecclesiæ in monte Sublapidensi B. V. Mariæ Ordin. Prædicatorum, vbi & imago miraculis clarissima, & vestigia admiranda B. V. Mariæ apparent. Petrus nomine fuit.*

Latyczynscij, *in Chelmensi Terra. Cupiebant semper fieri liberi non serui.* Quod peroptimè Greg. Nazian. explicuit. *Mihi seruus est, quisquis turpiter & flagitiosè viuit; mihi liber est, quisquis virtute vitaq; integritate præstat.*

Bierultij, *in Chelmensi Terra. Indignum putarunt, exigere honorem, & refugere laborem.*

Niezwoiewscij, *in Vislicen. districtu. Sunt & aliæ familiæ in diuersis Regni Poloniæ partibus, quas colligere ob distantiam non potui: vnico tamen verbo, singulos ad nobilitatis honorem adhortor. Ille clarus, ille nobilis, ille integram nobilitatem suam seruare se credat, si dedignetur seruire vitiis.*

GOZDAWA.

DELINEATIO.

SVNT Liliæ duæ albæ, ita dispositæ, vt flore vna sursum, altera sit deorsum, stipitibus suis sese contingunt, in campo rubeo, super galeam pennæ Pauonis, inter quas eædem sunt liliæ.

ORIGO.

ORIGO.

MIliti fideli Principi, qui in possesione sua, sub eius regimine Gozdáwá dicta permanebat, Christinus nomine, Anno 1090. concessa. Eò quod in quacunque expeditione politioris ingenij, armorum, ac progeniei fuisset. Vnde Christini nominabantur, filius enim primi, circa Annum 1140. excellentissimus vir, & circa Annum 1202. Christnus Palatinus Plocen. fuit, à quibus vsque modo clara familia in Regno Poloniæ extitit.

COLVMNA LILIORVM.

INter Hæroica Symbola, Gabriel Simeon Florentinus, Margaritis duabus, Nauarræ nimirum & Franciæ Reginis, ad lilias flores duos consolidæ ex vtroque latere emergentes, addidit subscripsitque. Mirandum naturæ opus, nobilitatem ex lilijs clarissimam potuit lilias inspiciendo contemplari, at firmitatem non quicunque, ideò ad declarandam firmitatem liliorum consolidæ flores addidit, vt non tam liliorum decorem, quàm columnam simul ex lilijs compactam consideres. In Vita S. Vitalis Episcopi Salisburg. legimus, quod ex pectore demortui & sepulti, per marmora lilia processissent. Vnde in Bauaria in eius laudes Math. Roder Soc: Iesu:

Lilia consolidæ.

Lilia ex sepulchro S. Vitalis per marmora crevit.

O fælix tumulus, cuius de funere surgunt
Flores, qui casti signa pudoris habent.

Profectò vel indè speculandum erit, lilia esse quasdam columnas, liliaque marmora sepulchri sustinuisse, Gozdauiorum familiam dum mente habeo, lilia quidem inspicio, sed columnarum instar, imò lilias columnas non immeritò dicam: Sunt namque in ea Gizyccij, ex quibus Paulus Episcopus Plocen. 1456. Vincentius Anno 1464. Nicolaus 1459. Principibus Mazouiæ honori Marschalcatum agendo fuerat. Quid de antiquis Gozdauijs, Palatino Plocen. Anno 1202. referam? Iasiensçio aulæ Regiæ Marschalco? quid de subsequentibus dicam? Casimirus Magnus Rex Poloniæ, Sanociæ Regio quam incolebant, promouebant, referant, summa liberalitate Regia donati.

Columna ex liliis.

Viuit memoria eorum in posteritate.

Hinc de Gozdauio vnico Stanislao Sokolouio reliquit Ioannem Kochánowsky.

Socolouij Epitaph.

Corpore non magno est Sokolouius, at loquitur sic:
Vt Laertiadem Nestoraq; æquiparet.
Fælix qui præsentem audit, fælix quoq; & ille est
Qui legit eximij scripta diserta viri.

Vt igitur

Vt igitur columnas referant lilia vestra, vnicum vobis ex doctrinis, *Isai.* 14. obseruandum erit. *Dabo*, inquit, *in solitudinem cedrum & spinam, & Myrthum, & lignum oliuæ, vt videant & sciant, & recogitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc.* Cur lilia in solitudine non promittuntur dari? Nam lilia sunt antidota contra venena, lepram, vlcera, ignem sacrum, *vt Plin: lib.* 2. *C.* 19. & *lib.* 23. *C.* 4. Præsentissimum remedium habeat ex vobis Ecclesia S. Resp. & Patria, & benedictio Domini in liliorum vestrorum odorem descendet, confirmabiturque.

Lilia in solitudine non datur.

CASTA GENERATIO.

SApiens *Cant.* 7. *castam generationem ita depingit*: Venter tuus aceruus tritici vallatus lilijs, puta est vel fiat. Nam lilia, *vt S. Hieron. contra Iouin. scribit*: castitatem & puritatem significant. Si igitur venter vellatus lilijs est, ibi non computabitur in annis infantia, sed erit senectus mentis immensa. Finxit Homerus Oratores Troianos, quod vescerenrur lilijs ceruleis, vt elegantius loquerentur. Fundamentum fictionis fortè ex medicis, quod ceruleum lilium ori graueolenti proficere, ac halitum suauem & gratum reddere dicunt. Verùm inde summamus quod veritas habet, ad castam generationem lilijs vesci necesse est. Cùm sponsa de sponso dicat: *qui pascitur inter lilia.* Nam sicut pascitur libido conuiuijs, nutritur delicijs, vino incenditur, *vt ait S. Ambr.* Ita casta generatio pascitur sobrietate, operatione, asperitate cultus, inhibitione sensuum, raritate sermonis, cum honestate, euitatione oportunitatis, *vt Cassiodorus refert*: Sic namque pasta nil turpè cogitat, nil indecens agit, nil inhonestum loquitur. Arabia ideò sues animalia immundissima non habet, *ait Plin: lib:* 8. *de animal. Cap:* 52. quod suauissimis floribus, & candidissimis lilijs abundet. Lilijs igitur pasti, castam generationem conseruabitis.

Liliavallant mentem.

Oratores lilijs vescuntur.

Lilijs pasci.

Casta generatio quo pascitur.

Pulchra, & delicata lilia inuisa estote Veneri.

EQVITES LILIATI.

GArzyas Nauarræ Rex, *ait Causinus in Symb.* equites liliatos olim fundauerat, qui in pallio deferebant cor, de quo procedebant liliæ, hi & imaginem B. M. Virg. pensilem à collo catena instar liliorum elaborata, aurea ferebant. Decens habitus equiti liliato: Gozdauij equites verè liliati, quos tot Principes, Reges, Pontifices, varijs Priuilegijs, dignitatibus, titulis, ornarunt: ac liliatos equites toti orbi declararunt. Ornat enim & ditat fides.

Fides

FIDES SERVATA.

VNde *Długossus de illis*: Genus Polonicum & Dominis suis fidum. Habet Maro de equite liliato: *Si qua fata aspera rumpas. Tu Marcellus eris, manibus date lilia plenis.* Data sunt plena manu lilia Gozdauio & successoribus eius, dum eos tot tantosq; in Senatu, bello, sago & toga numerat, dignatur Rex Senatusq; Polonus.

Pulchra fremunt, vt apes pascentes lilia circum.

Vndè liliatorum equitorum, liliatæ sponsæ, pudicæ verecũdæ, castæ. Iacobus Georgius Gizicki ex Castellani Crac. filia Iarosławska, Georgius Raphaelis ex Dembowska filia Burgrabij Crac. Mathias Iacobi Iudex Sanocen. ex Herburthi filia, qui postmodũ à Birca Birecki nuncupatus. Quid de Humnicio Dydinscio, Strzyzowscio, Buczalscio, Pieczychoyscio, Zdarscio, Przedborscio, Gozdowscio, Sokolowscio, Sołowscio, Iarzębkowscio, Turkowiccio, Gdesynscio, Chanscio, Godlewscio, Gołembiowscio, Osuchowscio, Iackowscio, Witulscio, Bockowscio, Iasienscio referam? varijs modis liliati equites extiterunt. Vt optimè de illis quod Propertius in Tarpeia:

Sæpè tulit blandis argentea lilia Nymphis.
Romula ne faciem læderet hasta Taci.

In illa namque ætate, quando crines flauescunt, caro nitescit eburnea, gemmis facies rosea decoratur, quando viget ratio, vigent corporis sensus, visus acutior, incessus rectior, offerunt hostiam viuentem, Deo placentem & immaculatam. Nam

Qui cupit æternæ donari frondis honore sudor.
Plurimus hunc tollit, nocturno ex somnis oliuo
Immoritur delet quod mox laudauerat in se.

LINEA FAMILIÆ GOZDAWA.

CHristinus Gozdáwá, *cuius virtus in aduersis creuit, fortuna fauente, Anno* 1090. *Reliquerat filium Christinum, cuius tendebat in ardua virtus. Simon Episc. Płoceń.* De quo Cathalog. *Vir prudens & modestus, Anno* 1108. *Christinum Palat. Płoceń.* Cromerus lib: 7. *quem vulgariter Prussi Deum Masouiæ vocitabant, sed à Conrado Duce Masouiæ è viuis subducitur. Anno* 1221. Ita Paproc. Cromerus verò: *Præerat nostris Christinus Comes gente Gozdauius, cuius lilium insigne est, Palat. Płoceń. vir acer, & rei militaris peritus. Ioannes Episc. Płocen.* Cathal. Anno 1227. refert. *Philip. Archiepisc. Gnesneń.* Cathal. habet, *qui sacram sex annis, ob decessum summi Pontificis, & mortem demum sui Legati, non obtinuerat, vnde Cathal de illo:*

Sex annis electus eras: Romanus honorem
Impedijt Præsul, mæste Philippe tuum.

Pámpowscij, *in Polonia Maiori. Ambrosius Palat. Syradień. quem Epitaph. in Ecclesia Sreden. satis commendat:*

Debuit Ambrosius Patriæ laus maxima Regni
Has miseras fati non subijsse vices:
Strenua dextra fuit, mens semper conscia recti,
Digna simul species corporis, imperio.
Quem mirata fuit Roma, & gens Appula quando
Militiæ tulerat fortia signa suæ,
Quique Magistratus & summos gessit honores,
Iustitia, ingenio, religione, fide.

Reliquerat filium Ioannem, qui ex Iáruntowná sex filios susceperat, steriles decesserunt, ipse Christophorus Ambrosium reliquit hæredem in Poniec, sed Posnaniæ ætatis 26. obijt, 1571. Ex Adalberto verò fratre Christophori, dum sterilis moritur Ioannes, filia Bárbará Roskowska Castell. Premeteń. coniux, bona in domum Roskouiis intulit.

Dzierzánowscij, *in Palat. Calissień. Andreas cum Cerekwicka reliquit filium Ioannem, qui ex Kuklinowska suscepit Andream, Stanislaum, Iacobum, Nicolaum. Sed cùm Andreas in castitate vitam ducit, & orationibus inuigilat, ætatis anno 76. moritur. Stanislaus arma ac militarem palmam amplexatus, Scythis terribilis extitit, iteratis enim vicibus captus, forti dextera, occisis aliquot hostibus, liberatus. Reliquit ex Dźierzkowná de armis* Nieczuiá *filios quinque, Matthiam, qui in Vngaria sub signis Zienioui cij occubuit. Sebestianum, Andream Abbatem Wagrouecensem, magnum virum pietate & grauitate. Martinum in Curia S. Cæsareæ M. clarum, à quo & bona in Silesia, ac matrimonium habuit. Stanislaum peritum in diuersis linguis, & strenuum militem, qui in Italia vitam finiuit. Iacobus verò Stanislai germanus, ex Potworowska susceperat Nicolaum & Stanislaum Rothmag. Augusti Regis temporibus, in Moschouiam & contra Scythas.*

Giziccij, *in Masouia. Ortum ducunt à Christino Palat. de quo superius. Paulus Venceslai Iudicis Terræ Sochaccuień. filius, Episcop. Płoceń. vir pietatis eximiæ, anno 1440. Nicolaus & Vincentius Marschalci Ducis Masouiæ Conradi, 1459. Petrus & Paulus Giżiccij excellentissimi milites, in Vngaria primum, post in Patria, Casimiri Magni temporibus, quibus bona in confinibus Vngariæ contulit. A quibus Sanoceń districtus amplitudinem & nomen clarum habuit. Notabant isti familiam suam de Humniska. Reliquerat Petrus Georgium,*

gium, Castell. Sanoceń. qui ex Dębinska Castell. Cracouień. filia Iacobum, & ex Iárosłáwska Ioannem Cantorem Crac. & Decanum Posnanień. & Raphaelem, qui in Valachia ad sylvas Bucouianas occubuerat, habuit. Raphael verò Matthiam filium reliquit, qui dum Biercza possessionem tenet, à vulgo Bierecki vocitari incæpit. Erat Terrarum Sanoceń. Iudex, accepit ex Herburtowna de Fulsztyn Ioan. Stanislaum, Gabrielem, qui ex Chodorowska duas filias & filios, Andream doctrina & ingenio magnum; Bartholomæum & Venceslaum. Illi verò Giżiccij de Humniska, Stanislaus Iudex Sanoceń. ex Rzeßowska, 1. *Georgium, qui ex Gromnica reliquerat Stanislaum, Raphaelem, Valentinum, Andream, & filias duas.* 2. *Stanislaum, qui ex Chodorowska Matthiam & Ioannem, & duas filias habuit.* 3. *Ioan. qui etiam ex Chodorowska Albertum & Stanislaum suscepit, & ex Sieninska, Simonem, Martinum, Georgium. Petrus Giżicki, Stephano Rege Sceptra tenente, inuictus Marte, sub Gedano & Neuel, palmam detulerat. Ioannes Giżicki, his temporibus miles probatus, multis expeditionibus clarus, Rothmagister S. R. M. à multis annis, Anno* 1628. 4. *Decemb. ad Masłouostauum, agmini Cosacorum Cerkasiensium, à Serenissimo Rege Vladislao IV. Præfectus pronunciatur. Horumne sit armorum vel aliorum, asseret lector.*

Bal. *in Sanocensi Terra, de* Nowy taniec *notabant familiam, sed ad D. Stanos transijt possessio. Matthias & Georgius erant viri, quorum virtus emori non potest, cùm ingenua posteritas facta illorum prosequatur & adornat. Samuel & Ioannes, atq; Succamerarij filij, exterarum nationum indagatores, ac Militaris laureæ.*

Dedinscij, *vel* Dydinscij, *in Sanoceń. Terra. Petrus Notarius Castri Sanoceń. sententia grauis, consilio sagax. Iosephus Subiudex Sanoceń. Iustitiæ verus amator. Reliquit ex Tarnawska Paulum, qui dum nil damnabilius esse in nobili, quàm otium à virtute & gloria, in animo constituisset, ad militarem animum adiecit. Post cum Capit. Bareń. strenuè militando, à Scythis aprensus, non modica pecunia numerata, liberatur. Erant in Pocutia ijdem ex Sanoceń. Terra, de Dednia, Georg. Dedynski Dapifer Sanoceń. postmodum Castell.* vt Priuilegium testatur, *in Pocutiam venit. Originem familiæ è Regno Vngariæ deducunt: Casimiro primo regnante, in Pol: adsciti. Regno & Regibus semper fideles, militaris obseruantissimi, Iurium peritissimi. Georgius filius ex Helizabeth Wysocka, ex Pocutia. Domicilium transtulit in Podoliam, cuius possessio est Borßczow ad Camenetiam Podoliæ, quam Ecclesia vallo arce murata, auxit & ornauit. Ex Pocillatore Halicień. Iudex Terræ Podoliæ, demùm creatus est Succamerarius Podol. vir par eloquentia Ciceroni, consilio Catoni,*

Lumen quoddam Podoliæ. Ita plerumq; fit, sed verius dicetur de Georgio: Nouellæ vites copiosius quidem gignunt vinum, sed vetustiores melius, ita plura loquuntur iuuenes, sed vtiliora senes. *Litium & discordiarum fælicissimus pacator & diremptor, collatam Castellaniam Camenecen. ob saniora consilia libertati danda, honorificè recusauit. Ex Lubieniecka reliquit filiam, Woluccij coniugem.*

Humniccij, *in eodem districtu, qui dignitatem suam non vestium splendore, sed prudentia ac fortitudine augent & conseruant.*

Strzyzowscij, *Antiqua familia in Podgoria. Ioannes Catholicissimus tenutarius in Czadecz, reliquerat filios, Stanislaum & Ioannem, qui, ô heu, à fide defecerant, altaria in suis ditionibus profanauerant. Nicolaus cognomento* Sliwá, *tenutarius in Glinnik & Barycz, ex Zophia Cieklinska susceperat Stanislaum, Ioannem, Nicolaum. Quorum posteritas magna & nobiliora eligebat, vt de illis dicere, quod olim de Athenień. Franc. Petr. congruum sit:* Athenienses omnium esse optimos, cùm secundum virtutem agere velint, vbi verò contra, omnium deterrimos. *Erant in Podolia Strzyżowscij, quorum virtus & pietas vsq; nunc floret. Erant Exactores Contributionum in Comitijs Regni, laudatarum per multos annos, cuius filius Procopius animo Marti consecrato, Scythis, Moschis, Prussis, terribilis fuit. Vnde Rothmagister S. R. M. atq; in Castris eximius extitit. Dignitatibus viri dati sunt, non dignitates hominibus.*

Bączálscij, *Hieronymus in Politicis & Aula Regali disertissimus ac morigeratus, vt Nobilitas Polona filios educandos læta & grata illi exhiberet, quos ita expollebat, vt Regibus & Senatui proficui plurimum extitissent. O te felicem, à quo rem improbam nemò petere ausus est.*

Przedborscij, *in Płoceń. Palat. Homines ad virtutem & pietatem nati. Vnde plurimos, toga, pallium, & lorica contexit.*

Pieczyhoyscij, *in Palat. Russiæ. Horum fides in Principem vsq; modo apparet, dum Curia Vladislai quarti Pol. Regis culinæ præfectum effecerit, & fælicis vitæ Regiæ solertem.*

Zdzárscij, *in Płoceń. Palat. N. Iudex Terrestris Plocen. cuius filius Canon. Plocen. Stephanus ex Przećiszewska reliquit filios & filias. Gaspar ex Mniszewska reliquit filios & filias. Eorum probitas virtute commendatur. Hinc Warsauiæ Epitaph. Erasmi de Zdzary. Vir nobilis, pietate & morum, integritate nemini secundus: Ob idq; omnibus amabilis, exactis innocenter, & sine aliorum querela, Annis 62. diem clausit extremum,* 157?. 9. *Martij.*

Gozdowscij, *de Gozdow, in Palat. Rauensi. Peruetustæ domus denominatio indicium offert. Gozdowski à Gozdawa. Magni habendi sunt.*

sunt. Nemo enim est omninò negligendus, in quo aliqua virtutis significatio apparet.

Sokolowscij, *Stanislaum, Steph. Regis Polon. magnum Oratorem Ecclesiasticum Doctorem vtriusq; Iuris opera ipsa orbi commendant, fuit etiam is ipse Canon. Ecclesiæ Cathedr. Cracouien. Episc. Chyouien. Magnus zelator fidei & pacis. Nam præter religionis cultum latè disseminatum, contra Cosacos rebelles exercituum misit, atq; cum illorum Pozarscio, dispersit, captiuauit, iustitiæ concessit. Germanus illius Capitaneus* N. *Marte togam comparat, toga Martem collustrat. Qui enim omnibus bonis instructi sunt & ornati, æquitatem & ius amant.*

Solowscij, *in Sendomirien. Palat. Veritatis & boni custodes & amatores. Non est enim viri boni errare, & diligere quod per se non est diligendum & colendum.*

Iarząbkowscij, *ibidem. His honestas & decor adamata sunt. Nec est res vlla tanti, aut commodum vllum tam expetendum, vt quis viri boni & splendorem & nomen amittat.*

Gdeszynscij, *in Belzensi Palat. Isti quid rectum & honestum, & cum virtute est, id solum opinantur bonum. Quapropter, in re militari præcipui & solertes Rothmagistri, contra Scythas & Cosacos rebelles ac Moschos insolentes, Stephanus & Marcus, & in Aula Principum ac Senatorum dilecti & affabiles extiterunt. Talis erat & Christophorus in aula Stephani Regis, cum Procopio Pieniażek, Moschorum debellator. Tales sunt, qui cum Koniecpolscio & Potoccio Cosacos rebelles arcerunt.*

Hanscij, *in Chelmensi Palat. Homines frugi, omnia rectè faciunt.*

Turkouiccij, *in Belzensi Palat. Apud hos pudor, probitas, virtus, rectum studium, artes bonæ, habent locum.*

Godlewscij, *in Nurscen. districtu. Concordia, pax, Reipub. his amori est. Nam quem discordiæ, cædes Ciuium, quem bellum ciuile delectat, eum ex numero ciuium eijciendum, ex finibus humanæ naturæ exterminandum censeo.*

Golębiowscij, *de Podlodow, in Belzensi Palat. Non inuideas virtuti. Est enim huius seculi labes quædam & macula, virtuti inuidere, velle ipsum florem dignitatis effringere.*

Osuchowscij, *in Rauensi Palat. Eorum spectata est à multis & magnis viris singularis integritas in Patriam & Regem. Erat Osuchowski Rothmag. S. R. M. fortis & strenuus vir, qui Castris ad Luczynce & Kociuzyn expositis, excubias contra Scythas & Moldauos, in Cantymirum & Chamum Tartarorum frementes sanguine, cum Zacwilichouio & alijs, intrepidè peregit.*

Reklewſcij, *ex Poſnanień. Palat. Hi rationem bono conſilio à Dijs immortalibus datam, non in fraudem & malitiam conuertunt, ſed in ornamentum Patriæ & conſcientiæ.*

Iáckowſcij, *in Goſtinen. diſtrictu. Magna eſt vis conſuetudinis, pernoctant venatores in niue, in montibus à ſole viri patiuntur: ſed veſtra conſuetudo eſt, virtutem illuſtrare factis.*

Witulſcij, *ibidem. Hoſtium repentinus aduentus magis aliquando conturbat quam expectatus; & maris ſubita tempeſtas, quam ante præuiſa terret nauigantes vehementius, ſed audacia iuncta prudentiæ, omnia hæc, & vana, & nulla reputat.*

Boczkowſcij, *in Sendomirien. Palat. in diſtrictu Chęcinenſi. Oportet hominem ab homine, ob hoc ipſum, quod homo ſit, non alienum videri,* ait Cic: de Finib. *& quia nobilis eſt, non ignominioſa meditari & agere.*

Iaſienſcij, *in Palat. Cracouień. Paulum, Aulæ Regiæ, Præfectum exercituum, Capit. Belzenſem & Chelmenſem* meminit Cromer. lib: 26. *Idem dolo à Cruciferis in captiuitatem redactus. Et in Bohæmiam cum Vladislao, Anno* 1471. vt Cromer. 27.

Grothij, *Ioannes de Ruda Dębowſka, Canon. Gneſneń.* habet Epitaph. Gneſnæ, Anno 1532. *Magnus Prædicator, & Pſalterij fundator.*

Piotrowſcij, *In Podlaſia.*

Sokolij, *In Sendomirienſi Palatinatu.*

Roſa, *Ibidem.*

Niemierza, *In Podlaſia.*

Popowſcij, *ibidem. Qui omnes, & his ſimiles, nil niſi quod honeſtum decorumq́; eſt, admirantur, optant, expetunt.*

GRABIE.

GRABIE,

Rastrum, Rastellum.

DELINEATIO.

EST rastellum albi coloris, cum septem dentibus, infixum pede in vertice trium montium viridi coloris, in campo flauo, super galeam verò sunt quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

INsignia hæc originem habent in Bohæmia, & ex illo Regno illata in Regnum Poloniæ, *refert Dlugosius his verbis*: Genus de Baronibus ex Bohæmia ortum ducens, sub Venceslao Rege Bohæmorum, ad Petricouiam in Polonia consederunt in villa Wola, quæ modo vsque dicitur à viro illo primo *Grábiná Wola. Dlugossus.* Modernis temporibus Rosconum familia ibidem viget, ex qua hic in Poloniam nonnulli deuenerunt.

CVMVLVS GRATIARVM.

DIuinum ac mirandum infantem Moysen, aquis crudis post immobile ac seuerum decretum Regis Pharaonis flebiliter expositum, quis non in gratiarum Dei cumulum, exemplificatum *Moysis gratiarum cumulus.*

ficatum fuisse profitebitur; Hic eruptus è periculo, à filia Principis in filium recipitur, hic electus à Deo pro liberatione Filiorum Israel, nuncius ad Pharaonem mittitur, hic Saluator populi, amicus Dei, terror hostium, constituitur: hic cælum aperiri in fame, petram in siti, mare in periculo, vidit, sensit, expertus salutare fuit. Est ei concessa gratia sicut paradysus in benedictionibus, *vt Eccl. 40. dicitur.* Abundantem gratiam non immeritò & inter vos speculabor, ô Rastellij, aliorum enim fuit gratias Regum sigillatim, vti rariores flores decerpsisse, Principum affectus placabiles, miris medijs, vix in se excitauisse, Reipublicæ & Senatus fauores leniter sensimque collegisse. Vestrum autem erat (ceu suaui rastello falce demessos flores) omnia hæc, Principum, Senatus, ac Regum abundantem gratiam accumulare, vsurpare, nec puto alio stratagemate, quam

Ipsa sibi virtus pulcherrima merces.

PERPETVVM MONVMENTVM.

Rastrum Symboli Henrici 8.

RAstro militari siue politico, cuius officium intra propugnacula, & in arcuum portibus valet, Anglorum Rex Henricus 8. pro Symbolo vsus fuerat, cum inscriptione: *In securitatem alteram. Parad. in Symbol:* Rastro verò fertili hortis & agris commodo, à Rege Bohæm. Venceslao, vsus vester in perpetuum monumentum stetit. Perpetuum, *inquam:* Sunt namque in tot tamque florentissimas domos distincta arma hæc vestra, vt singula propago perpetuum monumentum stabilitet. Vide Lipscios, considera Skászewscios, animaduerte Arćiechowscios, recogita Dobrogowscios, &c. &c. videbis quod tempora, licet velocius aquila præteruolent, eorum tamen memoriam quotidie relinquendam satagunt. Nam si præsunt militiæ, Martem minantur, si Senatorem agunt, honestum & vtile Regi ac Reipublicæ promouent: si iudicia exequuntur, solam iustitiam colunt, & porrigunt suæ posteritati, quod Salomoni porrectum fuit. Posside sapientiam, posside prudentiam, ne obliuiscaris, neque declines à verbis oris eius. *Prouerb.* 4. Hinc stemma vestrum, ceu omini æterno, super verticem trium montium, & versus cælum erigitur, vt suæ perpetuitatis monumentum, ex salutari, & cum salutari cruce corroboratum, & corroborandum sentiatis, habeatis.

PACIS PROGNOSTICVM.

Pacis Prognosticon Rastrum.

BINA procognostica pacis considero: Aliud Dei cum homine, & tale est arcus in nubibus. Aliud hominis cum homine, & tale est, si inter se gladios in falces commutent. Sed firmius pacis

pacis prognosticon inter homines, non erit, quàm si per proprios agros, & hortos, rastra & rastella passim excrescant. Eo namque medio sedet populus in pulchritudine pacis, in tabernaculo fortitudinis, in requie opulenta, *vt Isaiæ 23. dicitur:* Hinc erectum rastellum vestrũ in campis, dum in Panegyrico Reuerendiss: Lipski contemplabatur Iacobus Witellius Alumnus Academiæ Crac: scribebat; Rastrorum dignitas.

Saturni falces & fulmina, vosque tridentes
Quæ cælo affixit stemmata Grai fides
Cedite, nunc quando maius radiauit ab istis
Vittarum decus, & Sarmatici orbis honos
Sanguinis & belli illa cruenta fuêre trophea
Pax niuea ex istis fertilitasq́ fluit.

LINEA FAMILIÆ RASTELLORVM, seù GRABIE.

GRAbij, *in Lublineń. & Siradień. & Chyouień. Palatinatibus. Plus Marti & Bellonæ, quam Palladi & litteris detulerunt.* Memores quod Cic: 1. Offic. *Omne officium quod ad salutem hominum tuendam valet, anteponendum est officio, quod cognitione & scientia continetur, tum quod officiis scientiæ anteponenda sunt officia iustitiæ, tum quod considerate agere, plus est, quàm cogitare prudenter. Bronislaum de his armis Archidiac. Gnesneń. Administratorem Archiep. habet Cathal.* 1300.

Psuccij, *à Psucino in Chełmeń. & Płocensi Palatinatibus. Plurimum propter virtutem & nobilitatem potuerunt. Hinc hospitales, compositis moribus, & benigni ac misericordes.*

Lipscij, *in Belzensi Palat. sed quia aliorum armorum sunt alij ibidem Lipscij, hos denominarunt Gaskowie: Suentoslaus Vicecap. & Iudex causarum Belzensis. Magnus in litteris, maximus in iudicio, memoriæ igitur mandandum quod homo est cui deest peccunia, homo non est, cui deest eruditio. Andreas Lipski Episc: Crac. & Dux Seueriæ Magnus Cancel. Regni in iure peritissimus, vt opera testantur, in consilio salutaris, in bonis patriæ feruentissimus, vt de illo aureis litteris scribendum sit* illud Cic: 1. de Orat. *Nil tam regium & liberale, tamq́ munificum; quàm opem ferre supplicibus, excitare afflictos, dare salutem, liberare periculis, homines. Extat in Cathedr: Ecclesia Crac. tale Epitaphium, in Capella eiusdem fundationis.*

D. O. M.

ANDREAS à Lipe Lipski, per virtutem, merita, doctrinam, ex minoribus Sacerdotijs ad Episcopatum Luceorien. ex Procancellariatu Re-

riatu Regni, ad supremum Cancellariatum: ex his ad Cathedram Vladislauien. Inde ad Cracouien: ab hac demum & à mortalibus, immortalis sui dimidio ad cælum Mortali immortalitatem præstolaturus ad tumulum translatus.

Hic Quiescit.

Superstite fama, per ea, quæ superstes ipse pro Ecclesia, Princ pe, Republica, Dixit, Fecit, Scripsit.

Obijt Varsauiæ die X. Septemb: Anno M. DC. XXXI. Ætatis 59.

In Conuentu verò S. Francisci Fratrum Minorum Conuentualium inter Episcopos Cracouienses tale executores Elogium posuerunt.

Andreæ à Lipe Lipski gente Grabie Episcop: Crac. Effigiem quisquis in hac tabula oculis vsurpas, mentem potiùs ad ea quæ latent electè præstans. Hunc vigor animi, pietas solida, multa eruditio, iudicium serium, manu duxerunt ad amplissimas in hoc regno functiones, Secretis Regijs primo admotus, & ex Vice Cancellario Cancellarius Regni renunciatus, tribus nobiliss. Cathedr: Ecclesiis Luccorien. Vladislauien. Crac. summa cum laude præfuit. Vir in promerendo cultu diuino acer, in iure dicendo perspicax, consilio calamoque promptus, vbique par sibi, contumax aduersum spes aut metus: Porro in ipso exordio inniti Episcop. Crac: fatorum inuidia mortalitatis admonitus, non tam obijt, quàm cupidus ad immortalitatem migrauit. Templa, libri, gesta, consumatæ virtutis ipsius & eruditionis testimonium siue exemplum transmittent ad posteritatem, cuius censura quò remotior eò gratior, manibus hoc pium à te lector suffragium implorat. Faue & apprecare. Hic oppidum Chocz emit, in quo Ecclesiam Collegiatam à fundamentis erexit, certoque numero Prælatorum, Canonicorum, Professorum Almæ Academiæ Crac: adornauit & liberaliter dotauit, Præpositum Nepotem suum Suentoslaum Lipski constituit, & familiæ Rastrorum reliquit, vtinam ad maiorem gloriam Dei, vtilitatem Ecclesiæ, & Regni emolumentum, diu viuat. *Adamus frater germanus Capit. Tarnogorień. Vexillifer Terræ Betzensis, Vir variis bellicis expeditionibus clarus, & multis Senatoribus charus. Procopius Lipski Surrogator Posnanień. & Notarius Castri Callisień. aliquoties Tribunalitius Iudex Vir omni doctrina, pietate præditus: Frater eius Petrus Lipski Dapifer Callisień. ingenio viuaci, maiorum suorum factis & gestis intentus respondere conabitur: Filius eius Matthias optimæ spei adolescens, quem eximia virtus, honesta fama, vltrò comitabitur.*

Skaszowscij, *Sig. Augusto Regi optimè meriti, quibus & magnas dignitates cum possessionibus in Samogitia concessit.* Dicebat quidam: *Non ma-*

Non magnæ artis est hominem eò propellere, quo suapte natura est pronus, sed eò tendere quo virtus nobilis & nobilitas commonstrant, summæ artis est.

Gościminscij, *in Ciechanouień. districtu, qui nobilitatem collustrarunt factis. Nam sicut animus natura multò præstantior est corpore, ita ornaměta ingenij, longè pulchriora sunt externæ nobilitatis insignibus.*

Arciechowscij, *in Podlasia & Masouia virtutem actibus exprimunt, nam virtus libris expressa, quodam modò picta virtus est.*

Swierkowscij, *in districtu Zakrocineń. peruetusta familia & latè propagata. Neq; egent commendatione, nam apud probos in bona causa superuacanea est commendatio, quum ipsa res impetret quod precibus exoratur.*

Wisienscij, *in Podlasia. Andreas Notar. Castreń. in Bransk. Fabianus Aulicus Archiep. Gnesneń. & postmodum Regius, probarunt quod nil scientia pulchrius, nil virtute amabilius.*

Iálbrzik *siue hoc est pronomen Wisiensciorum, siue nobilis familiæ nota. Vnum illis obseruandum venit, nempè: Quod non verè sunt probi, qui improbos non detestantur.*

Dobrogowscij, *in Palat. Belzensi retulerunt, & cum hoste palmam, & domi lauream, & multò pulchrius est ac difficilius regnum rectis legibus sanctisq; moribus exornare, quàm armis regnum regno addere.*

Czarnowscij, *in Varsauień. distr. Vt Regem nasci nil magni est, at regno dignum se præstare, maximum est: ita nobilem nasci non magnum est, sed viuere & operari quæ nobilem decent, maximum est, fecerunt quod virtus & alta progenies exquirebat.*

Ialbrzykowscij *in districtu Zebrouień. In castris viuere, & in prælio mori elegerunt. Nec turpiter occumbit, qui pro Patria pugnans moritur.*

Kroczewscij, *in Zakrocineń. districtu. Plurimi ex illis in Moschouia & ad Sokolum strenuè militando occubuerunt. In Curia Sigism. Aug. Regis præfectus culinæ, & suus germanus Canon. Præmislień. fuit. Est nullum imperium speciosius quàm si animo suo imperet,*

Miskowscij, *ex districtu Cameneceń. in Masouia. Graue documentum vniuersis: Imperia virtutè parantur, auaritia, luxuria, & deliciis pereunt: ita & nobiles familiæ, Miskowscij virtuti vota vouerunt.*

Sczypierscij, *in Zakrocinensi districtu. Nobilis, vt à domesticis deliciis ad nobilitatem non accersitur, ita per omnem vitam in Reipub: negotiis versari debet.*

Swiezewscij, *in Masouiæ Palat. satis ampla familia, & virtuosis actibus dedita.*

GRABIE SECVNDO.

DELINEATIO.

RAstra tria pomo infixa, in tres partes diſpoſita, cum dentibus ſeptem, coloris albi, campum habent flauum, ſuper galeam quinq; pennæ Strutionis.

ORIGO.

ORiginem diſtinctam apud Authores accipio. Aliqui enim allata ex Bohæmia fuiſſe dicunt, habent verò additionem ſeù mutationem gladiorum in raſtra, & montium in pomum, fortè quod hoſtem circumuentum, vndecunque diſcerpſiſſent. Alij additionem & mutationem factam fuiſſe ob quoddam delictum referunt. Vndè deſcendenti à linea Herburthorum qui gladiis pomo infixis inſigniebantur Commutata fuêre.

NOBILITATIS MEDICINA.

TRitum axioma Philoſophorum. Tempus omnibus medicina Vndè *Euripid. in Alexand.*

Caſus veteres non deplorandi ſcilicet nouis lachrimis
Tempus te ſanabit quod communis eſt medicus
Medicus omnium neceſſariorum malorum.

Et Phileta

Et Phileta

Ille miseras curas expectorat.

Equidem nobilitati vitiatæ nec medicina tempus est. Vndè *Euripid. in Hippol.* Improbos homines tempus redarguit, dum veluti speculum illis proponit, vt sibi virgo puella solet. At nobilitati vitio adumbratæ, ipsum tempus medicina erit. Quapropter Apollonius ad Numenium: non oportet ea deflere quibus priuati sumus sed meminisse. Ne si tibi genus dedecori est, tu quoque fias generi. Verùm quidquid sit de medicina temporis, virtus sola est quæ vitio medetur, & honestum turpi. Quare *Sophocles.* Genus sui specimen honestum præbes, nobilis famæ honestatem potiùs quàm reprehensionem comparabit. *Et Euripides de virtute.* Qui non iustus est, licet à patre meliore quàm Iupiter sit genus deducat, ignobilis censetur. Vndè lamentabatur *Epicharmus.* Tantùm *inquit*: non suffocor cùm nobilitatem aliquis homo nihili & malus nominat, qui moribus ignobilis est. Virtute & honesto Chocimirscij obuiauerunt. Vndè *Ioannes, Stanislaus, Thomas de Chocimir Chocimirscij* necti cum Stephano Potocki, & Principe Samuele Koreccio, contra Turcam & Scythas pugnando, licet ætate minores, at viribus fortes læti pro Patria occubuerunt. Alij Chocimirscij progeniti de Ioanne Iacobus Ioan. & Albertus de quibus in Actis Halic. Ter. particularibus Anno 1579. in Podolia Marte & Minerua clarissimi Patriæ amantes.

PROSPERITAS SECVRA.

CÆsar Augustus stellam crinitam quæ mortem Iulio Cæsari dictabat, felicitatis suæ signum assumpsit. Vnde Augustus Cæsar acclamatus in Symbolū crinitam stellam habuit, & Senatus statnæ illius stellā crinitam in fronte addidit. Quicquid sit de origine stematis vestri ô Chocimirscij, at prosperitatis securæ vobis signa erunt. Vetustas Deum vniuersi Pan nominabat, quem cum calamo exprimebat, ori illius fistulam septem calamis compactam, propter totidem concentum apponebant. Obfuit ne vniuersorum Deo dicta fistula? non. Sed prosperitatem illius securam exprimebat. Quid obest & vobis quod rastra tria pomo infixa stemmata extollitis? non. Imò hæc prosperitas vestra est, coadunatos inglebam hostes, gladio vt rastris dissipare, virgulta non proficua rastris à floribus retrudere, fertilem pacis copiam & tranqnilitatem patriæ, vti præsagire, ita conducere. Testis mihi sit Chocimiria fundata à vobis, & cnm Ecclesia Christi muro extructa in Pocutia, vbi toties cum Chamo ipso, ne dum ipsius Murzys depugnastis, & fugientibus subdi-

Stella crinita aliis felicitatis aliis infelicitatis signum

bus subditis cæterorum nobilium, refugium & tutellares facti estis. Testes sint florentes ab antiquo familiæ vestræ proceres, qui ornamenta Podoliæ ipsumq; decor esse, cæcucientibus liquidè monstrat. *Tutissima generis laus est.*

LINEA FAMILIÆ RASTRORVM TRIPLICATORVM.

CHocimirscij *Adalbertus in Poc. Capit. Lubeceń. Magnus in exercitu Vir in Moschouiam Prussiam & contra Scythas. Ioannes in Podolia, qui ex Szarawska susceperat filios in re militari claros, & strenuos Iacobum, Ioannem, Albertum. A quo Alberto erat nobilis posteritas Adrianus, Ioan. Stanislaus, Thomas, continui in castris, vnde vltimi cum Duce Correccio strenue dimicando in Valachia in bello ceciderunt, primus verò dum ex captiuitate redijt, ex Heduigi Smiotanczanka reliquit filium Stanislaum, Ioannes Alberti frater ex Iacobo filio milite strenuo in Moschouia ac vices gerēte Zolkicuij habet optimæ spei cum Kalinowska posteritatem. Adrianus verò dum Reipub. ac claræ suæ familiæ in castris & belli operam nauat Rothmag. S. R. M. multorum dierum & famæ perennis vir obijt. Horum insignia gesta habet Epitaphium in Ecclesia Franciscanorum Camenecia in Podolia.*

GRIPHA seù SWOBODA,

DELINEATIO.

Gryph quale animal. EST animal caput habens Aquilæ, & alas, sed magnitudinis amplæ, partem verò habet inferiorem speciem Leonis exprimens,

mens, Vnde pedibus erit quatuor, leoninis sustentatur, Aquilinis erigitur, à terra versus cælum, quos etiam pedes rectos habet aureos. Est autem coloris albi in campo rubeo.

ORIGO.

ORiginem arma hæc primam, ab Ægiptijs habent qui primitus Apollini Griffa consecrarunt, propter quod Griffini nuncupati erant. *Ita Paproc. in Nido*: Addit, ex his forte in Sarmatiæ partes venerunt. Verùm in stemmatibus rem veriorem expressit. Ortum in Regno ex Serbiæ vel Daciæ superioris regionibus habent. Iaxa enim Popieli germanus, ex Principe Pol. Lescone III. sorte diuisionis acceperat Serbiam, *vt Miechouius lib.* 1. *Crom: lib.* 2. Ex quo hæc posteritas in Regno Pol. Grifforum remansit, vt in familiæ linea patebit.

OPVS ALTVM.

VIsum præstantiorem alijs sensibus dixit Aristoteles, quia multarum nobis rerum differentias demonstrat, quàm alij sensus: Etiam multarum differentiarum Gryphæ. THarsus Ciliciæ Princeps in Asia minori, & Tyran Tyri, & Traciæ Princeps pro stemmatibus habebant Grypha, sed cum cauda draconis. Magnis CHodkieuicrjs in Lithuania Imperator Romanorum Grypha contulit Comitatum conferendo, vt ante dixi, at vibranti gladio comminatur. Ad insignia præsentia dum oculos flecto, Grypha itidem at differens habeo nempe pedibus anterioribus aurum deferentem, seu cùm deauratis pedibus. Summa differentia. Non tamen præstantiorem alterum altero ob differentiam dicere audeo. Nam nec tantorum Principum, Heroum, Comitum amplitudo & dignitas admittit, nec subscribere ipsis aliud, quàm opus altum persuadet, Hinc de Chodkieuiciorum Grypha quidam vere reliquit.

Visus nobilior sensus.

Gryph differẽtiæ cum cauda draconis.

Grypha cum gladio.

Grypha cum deauratis pedibus.

Chodkieuiciorum Gryphus

Gryphus quem contra bestia nulla potest.
Fati ferrum dextra protendens sic ait ensem
Pro Liuo mori cerne paratus ego.
Iam tollat fortes licet Anglia laude Leones
Roma potens Aquilas clarificetq; suas.
Mistus vtrisq;, feroxq;, citusq; superbos est Gryps
Fauce vorat, rapiens vnguibus, ense secat.

Vrget tamen summè persuadens ratio, vt præsenti Gryphs Opus Altum dedicemus, altamque meritis nobilitatem suspicemur. Quid enim pedes aurati sunt? depictæ regum coronis, manus. Ex filio enim Lesci tertio Iaxa nuncupati ab annis Christi vel Historiographi referunt

Pedes aurat Gryphe quod signant.

referunt recentis quinque procedunt. Nec alio opere proc edunt, quàm pietatis, misericordiæ, virtutis, propter quod ipsum & nomen Swoboda seu libertatis obtinuerunt. Multa namque & innumerabilia bona Regno, Ecclesiæ, pauperibus, elargiti sunt. Hoc opere dicite quod opus magis altum?

Probus vir.

Probum esse, res est multis peccuniis vtilior.

Nummi cum Grypha.

Quapropter vt in Galieni nummis ad Gryphos subscriptum fuit, Apollini Conf. Augusti. Ita his subscribendum, à Polonis constituantur Augusti ob Opus Altum.

VIVA POTESTAS.

VIua potestas multorum explicatione exagerata manet. Centurio offerenti se Christo ad sanandam filiam per aduentum suum dixit: *Dic tantum verbo; & sanabitur.* Nam & ego habens sub me milites. Dico huic, vade, & vadit, & alio veni, & venit, fac hoc, & facit. Erinnas Lesbias *vt refert Stob. serm:* 7. talem ac tam viuam potestatem adscribit Vrbis Romæ matronis.

Certè enim inter omnes
Tu sola fortissimos viros bellatores
Egregie paris, fæcunda Cereris
Vt comportes fructum à viris.

At de Roma antiqua Nicolaus Barbonius, vt Itinerario Italiæ legitur dixit:

Roma fuit.

Roma fuit; nequeo breuius; te Roma perisse
Dicere, quid breuius dicere? Roma fuit.

Viuam potestatẽ & Lacedemonien. declararunt. Pyrro exercitum ducente contra illos & multa minante, Dercyllidas vnus ex senioribus in concione dixit. Si quidem Deus est qui minatur non timeamus, nihil enim iniuste egimus: sin homo, norit quod viris minetur. Clara & viua potestas, motum animæ cum corpore exprimens. At mihi viuum robur & viua potestas vt in speculo relucet in Grypha, vt quid enim Ægiptij varias formas Grypharum exposuere. Omnes quidem medium ad speciem volucris, medium ad quadrupedis fingunt, sed alij medium aquilæ & medium Leonis, alij medium aquilæ sed auritæ, & alarum magnitudinis excedentis, medium quasi equi exprimunt. Iungentur Griphes equis *ait Virgil.* Non alio vt video varia forma, nisi vt ex aquila & leone, vti auium & bestiarum quadrupedium regibus, viuam potestatem, ex equo promptam denique colligas. Hinc veteres Grypha Apollineos, Apollinisque currui succedere, finxerunt ipsum quoque Phæbum Grypheneum vocitarunt. Est sole clarior viua potestas, in familia Gryphorum

Gryph viua potestatis imago.

nobilitatis

nobilitatis Polonæ, nulla enim dignitas, nullus honor, nulla curillis Senatoria qua ornati non fuissent. Facta dicunt, non ego Palatinum Podoliæ Magnum Ducem exercitus cogitate Nicolaum Mielecium, Braniccios reuoluite, Lesniowscios, Dobkouios, Roznouios &c. proponite, & viuum robur potestatemque agnoscite. Iunxerunt Gryphis equos, dum ea quæ videbantur impossibilia, protinus ingenio viribus effecerunt.

AVREA VITA.

REx Syriæ Cleopatræ filius ob similitudinem quandam ad rostrum Gryphæ Gryphus appellatus fuit. Maiori conuenientia ob splendentes auro pedes, Gryphæ vestræ auream vitam vobis, ex præcordijs totis gratulabor. Si namque obductæ manus pellibus hædinis Iacobi Patriarchæ, benedictionem & vitam aureã obtinuerunt, quid si obductæ auro manus vestræ reperiuntur, non vitam auream vobis ominabor? Mouet ad dicendum Sapientissimus Salomon: Manum suam aperuit inopi, & palmas suas extendit ad pauperem, fortitudo & decor indumentum (puta illius erit) & videbit in die nouissimo, (existima mortis) Illa manus ex vtero matris exposita, & coccino alligata, an non in signum hæreditatis primogenitorum, & in signum aureæ vitæ alligata fuit? vestræ manus alligatæ auro, non vt diuitijs damnati fuerant, sed vt Elizabethæ Reginæ, vt Iaxæ Fundatoris Ecclesiarum, & Cænobiorum. Naturale enim quasi vobis est, & fuit virtutem auro præponderare.

Gryphus ob nasum appellatus.

Pelles Iacobi Patriarchæ.

Gedeonis Gryph: encomia.

Cromerus lib. 9. Gryphinam habet Lesci nigri vxorem, Regis Bulgarorum aut Russorum, *vt Dlugossus.* filiam. Hæc accusauerat viri frigiditatem publice, detraxeratque vittam matrimonialem, & cultum virginalem reassumpserat. Sed ista nomine erat Gryphina. Vos qui è nobilitate estis aurea vitta dum vos continentes expectat non petulantem sed auream vitam inchoate & agite.

Gryphina nomine.

LINEA FAMILIÆ GRIFFONVM, vel IAXICIORVM.

IAxa *Princeps Serbiæ Lesci 3. Pol. Monarchæ filius.* Miechouius lib. 1. Cromerus lib 2. *Anno 999.* vt Paproc. *in Nido virtutum habet Iaxa filius primi* 1040. *Ab hoc & consequenter aliquot eiusdem nominis fuerant Iaxæ. Vincentium Iaxicium monasterij Tremesnensis habent priuilegia hæredem in Bochnia* & Cromerus lib. 6. *meminit*

Iaxicium Wladislai filij Kriwousty temporibus Anno 1140. & Cathalog. *Anno* 1161. *Iaxicium Principem Poloniæ fundatorem Ordinis Hierosolimitarum refert in Miechow: & Iaxicium de Miechow, priuilegia Monasterij Sanctimonialium Ordinis Præmonstratensis, Anno* 1181. *in Zwierzyniec iuxta Cracouiã referunt: Parum ducens quod religionem Sepulchri Hierosol. plantasset.* Paproc. in Stem. *Ianika Episcop: Wrocław. postmodum Archiepis. Gnesneń. notabat familiam à Brzeźnice, cuius laudes* Epitaph. *Gnesnæ dicit:*

Hic minuit census, quos nuper adauxerat illi
Præcessor, sancta perditione tamen
Multa dedit templis, sed plus quod struxerat ipse
Cœnobio, magnæ religionis opus.

Nota. *Brzeznicá à qua notabat familiam cum fratre Clemente Epis. Wrocław. postmodum cessit Monasterio Cistercień. quod illi fundarunt, ex dono ipsorum cum cæteris villis, vbi in memoriam sempiternam ciuibus Breźnicensibus imposuerunt, vt antiquis possessoribus, corde bobus & vaccis occisis pro auibus referant, & à tunna halecum, aliquot haleces: Oppidum Breznica quidam Abbatum Andreas, à nomine suo Iedrzeiouiam post apellauit. Demum Abbates & ius super animalium corda à Włodkone & Fulcone successoribus habere curârunt* 1368. *Gedeon Epis. Cracouień. Iaxicius quapropter fundationes fratrum Andrzeiouień. & Miechouień. decimis auxit. Huius tempore S. Floriani ossa Cracouiam allata, cui & Ecclesiam erexit, fundauit. Kielcensem quoq; Ecclesiam, Prælatis & Canonicis donauit, & ornauit.* Cromer. lib. 6. *Wachocensem quoq; Ecclesiam erexit & fundauit, vt priuilegia referunt Anni* 1169. *Stephanum Palat. Crac: excommunicauerat, quod repudiata vxore, alteram duxerit, donec pæniteret, reijceret. Miecislaum Monarcham, cum cæteris nobilibus loco cedere coëgit, & in locum suum germanum Casimirum suffecit. De illo Christophorus Kantski:*

Obstitit intrepida scelerato mente Tyranno,
Qui pressit miseris Patria regna modis.
Arguit, increpat, rogitat, nil denique motum,
Eijcit è patrio te improbe Miesco solo
Magnanimos excelsa decent loca, quique periclis
Fortiter eripiant regna gregemque suis.

Izyron *Comes,* de quo Miechow: lib. 3. *Cuius filius Samborius Capitan. Pomeraniæ. Sed pro titulo Capitaneatus, Principem Pomeraniæ se subscribebat Miechow. Fundator Monasterij Oliwień.* 1178. *Sed cum rebelles facti Boleslao Kriwoustio, bello coacti, misericordiam obti-*

diam obtinuerunt. Quibus Suatopelcium de armis Griff. præposuit, qui cæteris præstabat, virtute dexteritate, & fide. Magnam iurisdictionem, etiam in Palatinos Gedaneń. & Succeń. ne dum in magistratus illi concesserat, & de reditibus mille pondo argenti. Miechou. lib. 3. Cromer. lib. 5. & 7. *Filia Suatopelcij Salomea Zemislao filio Casimiri Principi Syradień. & Lęciceń. in matrimonium data fuit, ex qua Lesconem, Præmislaum, Casimirum, & duas filias Fenuennam quæ Stephani Regis Vngar. erat coniunx, & Constantiam Monasterij Trebniceń. superiorem. Obijt Suatopelcius* vt Miechou. lib. 3. 1268. *relictis filiis Mscio, Warcislao, Ratyboro & Samboro. Goslaus alias Gietko Episc. Płoceń. grauibus & honestis moribus plenus,* ait Cathalog. 1223. *Gietko miles strenuus obijt* 1223. de quo Basco, *quod centum annos vixerit, miraculorum S. Stanislai Episc. Cracou. deuotus obseruator. Ianislaum Archiep. Gnesneń.* 1148. *habet Papr. in Nido virtutum. Clemens de Rusca Palat. Cracou. Cuius virtus & strenuitas à Boleslao Pudico commendatur in litteris* 1252. *datis. Noscat præsens ætas & postera quod nos & mater nostra Grimyslawa considerantes fidelitatem & probitatem nostri fidelis militis, Comitis Clementis de Ruscza Palat. Cracou. qui sua industria nos de captiuitate patrui nostri Ducis Conradi liberauit, & pristinæ restituit libertati, postea quando Dux coadunatis sibi alijs quatuor Principibus terram nostram intrauit, ille sicut fidelis miles & strenuus bellator, Duces in campo Suchodol inuasit, prostrauit, in fugam conuertit, &c. &c. Idem Cracouiam à Tartaris liberauit* 1260. Cromer. lib. 9. *Marcum Palat. Crac. grauissimum Senatorem* Miechou. meminit lib. 3. Cromer. 7. 1225. *Chaderium Palat. Crac. priuil. Iendrzeiou.* 1234. *Theodorum dictum Cedro Palat. Crac.* Cromerus lib. 8. *& alia multa priuilegia monasteriorum à se fundatorum.* vide Paproc. in Stem. *Clementem de Klimontow, Comitem & Castell. Crac.* Miechou. lib. 3. *refert fundatorem monasterij in Staniatki* 1253. *Andream filium Marci Palat. Crac. habet Cathal. Episcopum Płoceń.* 1238. *Notabant familiam à Brzeznica ad Bochniam, quàm Conuentui à patruo fundato Stanieceń. obtulerat cum Bochnia, & aliis villis plurimis. Sed oppidum Bochnia à Boleslao Pudico per commutationem Regno asscripta remansit.*

Mieleccij *ex his procedunt. Stanislaus Castell. Zauichostensis, ex Helizabeth Teczynska vt ex* Epitaphio 1532. patet, *suscepit. Ioannem Palat. Podol. cuius* Epitaph: *in Mielecz Ioanni à Mielecz Stanislai filij è gente Grypho Palat. Podol. Summo Regni Pol. Marschalco, Samborień. Grodeceń. Capit. viro clarissimo, qui ab ineunte*

ætate maximis ijsq́ continuis bellis, vel hostibus cæsis, vel ipse vulneribus exceptis, & fortissimi militis, & strenui ducis laudem persępè meruit. Summis demum non raro periculis liberatus, digna ob egregiam fidem & præstantem virtutem suam collatis maximis honoribus præmia obtinuit: postea ad bellum Liuonicum summo cum imperio magno omnium consensu profecturus fæliciter: nec dum armis expeditis, pacem à Rege Liuonibus petere coactis, incolumem exercitum suis restituit. Cuius Constan. in D. O. M. pietas in gubernanda Repub: spectata fides, in magistratu sine acerbitate grauitas, erga suos par comitati beneuolentia, in omnes æquitas chara, inprimis Deo grata, hominibus immortalem nomini illius laudem apud omnes pararunt. Mortuus 1561. *Ætate* 60. *Nicolaus Mielecki Ioan. filius ex Anna à Dalejow è vetusta gente Colorum Palat. Podol. filia. Hic ex Helizabeth Radziuilij filia Palat. Wilneń. Ducis in Nieswież & Olyka reliquit posteritatem. Magnus vir in consilio, nam fuit Palat. Podol. Maximus in exercitu, nam in Comitiis Regni Warsauień. Dux magnus exercituum declaratus contra Moschum, hostem è Polociæ ditionibus repressit, eiecit, Sokoliam in Moschouia igni dedit, & decem millia hostium prostrauit. Palatinum Moldauiæ Bochdanum Alexandri filium, fusa aduersariorum manu, in sede collocatum, firmiter constituit, defendit. Historiæ diuersæ Regni maxima de viro tanto & tali referent; nec aliud dicent, quàm, sicut vna aquila sexcentas fugabat aues. Sebastianum Castell. Cracou. Capit. Cuiauień: Bresteń. Epicedium in Ecclesia Mieleceń: refert. Illustris & Mag. viri pietate præstantissimi Domini D. Sebastiani à Mielec Mielecki, Castellani Cracou. Capit. Cuiau. Bresteń. &c. optimarum partium Senatoris prudentissimi & patriæ amantissimi, doctorum virorum & bonarum litterarum fautoris, priscæ & Catholicæ religionis cultoris & propugnatoris. Ex Sophia Koscielecka Palat. Leciceń. filia reliquit Hieronymum Capit. Bresteń. Rothmagistrum Stephani Regis Pol. strenuum. Hic ex Heduigi Kormanicka reliquit successorem Valerianum ibidem in Mielec* habet Epitaphium *Succamerarium Terræ Sendomiriensis. Cuius filius Ioannes dum multarum gentium vidisset mores, ingenio poluit, ac pietati cum iustitia deditus fuit. Ex Catharina Prochanska reliquerat Nicolaum, Ioan. Martinum, Christophorum, & duas filias. Alter vero Valeriani filius Stanislaus Societatem Iesu iniuit. Andream strenuum militem Anno* 1529. habet Epitaphium *ibidem. Hos quatuor, Ioannẽ, Sebest: Valerianum & Andream filios, Stanislai Mielecki Castell. Zauichosten. existimat fuisse* Paproc. in Stemmatibus. *Extant Mieleccij vsq́ his temporum spatijs, quibus nil in vita amenius, quam castra ingredi hoste irruente.*

Talem

Talem dico N. *Mieleccium vigilantissimum in hostes Rothmagistrum S. R. M. à puberis annis Marti pectus in Prussia, Moschouia, contra Scythas & Cosacos offerentem.*

Honor & ornamentum conciliatur viro, pro Patria & liberis pugnanti aduersus hostes ait Callinus.

Brániccij *à Branice & Rußca ducunt originem à Comite Sulislao Palat. Cracou. cuius filio Comiti Clementi Boleslaus Dux Cracouiæ & Sendomiriæ priuilegium concessit, venandi castores inter metas patrimoniorum ipsius in Brzegi & vtraq; Branice & Ruscza Anno* 1253. *Datum in Castro Cracou. & aliud priuilegium, vbi villas Branice Stryiow, Wôlica, Zenmiubrzek, Sczurow de iure Polonico in ius Teutonicum ad petitionem Wierzbietæ de Branice Casimirus Rex transfert. Datum in Niepołomice* 1360. *Erat hic Wierzbieta Dapifer Cracou. Capit. Sanocensis. Gregorium & Hieronymum Braniccios* Epitaphia referunt: *in Ecclesia Rusieceń. Nicolaus filius Hieronymi, qui reliquit filios claros in toga, clarissimos in sago, Stanislaum Aulicum Regis Augusti, qui ex Trzecieska quinque filios reliquit, & Gregorium Branicium Venatorem Cracou. Capit. Niepołomień. Hic optimæ spei reliquerat ex Kotwiczowna armorum Kotwicz, filios & filias. Ex his filiabus Anna Branicka à Rusca Lubomirscio in matrimonium data quæ monasterium Sãctimonialibus Ordinis S. Dominici vnà cum Ecclesia erexit & ædificauit in Grodek, vt inscriptio ad ingressum Ecclesiæ Cracouiæ habet.*

D. O. M.

Almæ Dei Parenti Cælorumque Reginæ B. V. M. ad Niues intitulatæ Illustris & Magnifica D. à Rusca Anna Lubormirska Comitissa de familia Gryphium Castell. Woyniceń. Sendomirień. Scepusień. Dobciceń. Capit. relicta vidua, beneficiorum diuinitus acceptorum ditata solatio, è minori castro olim iudiciorum domicilio, templum & Cœnobium Dominicanæ Familiæ Virginibus Vladisl. 4. Regnante perfecit.

Roznowij *à Rozyno, corrupto sermone Rozen & Roznowij vocati. Sulislaus in Vngariam ob patratum delictum recesserat, vbi Dux exercituum Aulæ Regiæ fuit. Post mortem verò Regis Vngariæ, dum Regina coronam & insignia Regni in Germaniam per Balasium Forgacz transportaret, dato prælio, insignia ademit, & Regi Pol. obtulit. Hac industria Regem sibi benignum effecit, cui & amissa bona restituit, & quinque villis auxit. Petrus Sulislai filius castrum Roznow ædificauit, quod nigro Zawißa de armis Sulimâ strenuo militi, data illi in matrimonium filia, cum tribus millibus*

 marcarum

marcarum, in dotem concessit. Sed dictum castrum postmodum Amori Tarnowski, cum filia Zauissa tradidit. Sigismundus filius Petri reliquerat Adamum, Andream, Iacobum. Sed Iacobus excelluit Marte, & ingenio. Vnde Rothmag. S. R. M. subiudex Crac. demum Iudex Sadeceń. & Bieceń. Reliquit Adamum militiæ delicias, Ianusio Vngarorum Regi in obsequia primum deditus fuit. Gabrielem Rothmag. Augusti Regis, & bellicarum machinarum præfectum, Sigismundum à cunabulis militiæ deditum, qui cum Præfecto copiarum Moldauiæ Michaele Racz, dum Despotum in Principem Valachiæ deduceret, singulare duellum deduxit, & præsente Mieleccio exercituum præfecto, dum deduceret Bochdanum in sedem à Turcis strenuè vexillum magnum eripuit, nec à tribus lanceis vulneratus cecidit, & sub Manacino cum Scythis Georgio Iázłowieccio spectante maxima tentauit. Nec sub Polocia & Sokol. minora effecit, cum Stephanus Rex duo millia equitum sibi concrediderit, ac pro benè meritis Capitaneatum Derpscensem contulerit. Adamus filius Adami verus successor, in fortitudine & ingenio prædecessorum fuit. Extant successores & his temporibus armis in bello, consilio in pace, excellentes. Ductores copiarum Alemanorum contra Moschum Vladislao IIII. Regnante, & in Prussiam, regnum impetente Gustauo Sudermano Succorum denominato Rege. Hinc de Rosinijs dicendum venit:

Extenso in altum gladio, sub scuto forte pectus fouent.

Latoszynscij, *in Pilzneń. districtu. Ducunt originem à Theodoro Cedro Palat. Crac. fundatore monasterij in Ludmir. Ordinis Cistercień.* de quo Cromer. lib. 8. & Cathal. *Latum deductionis familiæ est testimonium priuilegium Lesconis Ducis Crac. Sendomirień. & Siradień. in Castro Crac.* 1287. vbi dicitur: *Attendentes fidelia grataq; seruitia, quæ miles Ceder filius Comitis Swantoslai multiformiter nobis exhibuit, ei hæreditatem quæ nuncupatur Latoszyn iure hæreditario in perpetuum liberè contulimus. Relicto igitur primo Cedrorum cognomine, Latoszynscij nuncupati. Kilianus miles S. Sepulchri in Hierusalem Anno* 1534. *institutus, ordinatus, & benedictus. Adamus egregius militia vir. Kilianus suus germanus altam dignitatem familiæ, castris decorabat. Reliquit ex Stuzenska prolem. Iosephus eorum frater laudis summè cupidus maxima in bello tentabat, suscepit prolem ex Lyczkowna armorum Sulima. Petrus Latoszynski ad Varnam in captiuitatem deductus. Iosephus Latoszynski primo Vicecapit: Cracouień. deinde Pocillator Terræ Crac. sepultus Crac. apud FF. Prædicatores in Ecclesia. SS. Trinitatis in Capella dicta Ligeziorum. Huius Epitaph. sic habet:*

D. O. M.

D. O. M.

Iosepho Latoszynski de Latoszin Terræ Cracouiensis Pocillatori. Hic cùm iuuentam suam in negotijs Mauortijs exegisset, honoribus deinde Reipub. maximè perfunctus est, vt potè qui Tribunaliorum Marschalcus, & in Comitijs Regni Nuncius terrestris aliquoties fuerit. Deinde Vicecapitaneus Cracouiensis per 8. annos, pacis publicæ acerrimus vindex extiterit, Vir Catholicæ fidei obseruantissimus, Diuinique honoris zelator maximus. Moritur Latosinij Anno Dñi. 1611. Decemb. 18. sepeliturque in hoc Sacello quod viuus sibi elegit.

Extant Latossynscij, qui speculantes gloriam antecessorum, id exprimunt factis, vt haud vnquam eorum bona gloria, aut nomen intereat.

Prochanscij, *ab eodem Cedro descendisse litteræ variæ demonstrant, præcipuè diuisiuæ bonorum: Martinus reliquerat Martianum in Polonia, cuius coniunx Castellani Polaneceń. filia Zakliczanka fuerat armorum Ascia. Ioannem militiæ celebriter deditum, sciat relicta posteritas quod in arduis rebus crescat hominum gloria.*

Zaporscij, *earundem limitum & eiusdem lineæ cum Prochanscijs.*

Ossowscij, *posteritas descendens à Clemente Palat. Crac. fundatore Iendrzeiouień. monasterij. Paulus Iudex terrarum Sendomiriæ, reliquit filios, Stanislaum Referendarium, nominatum Episc. Chelmensem, Ioannem Vicecap. & Iudicem causarum officij Nouæ ciuitatis, ex Koniecpolska Capit. Vieluneń. filia reliquit prolem. Curabant totis viribus Sophoclis consilium seruare; Nunquam inimicum patriæ in amicitiam recipere, hoc sciens quod patria est quæ nos seruat, & in illa fortunatè degimus.*

Sczepanowscij, *in Palat. Crac. Matthias qui Sacramento Matrimonij filiam Palat. Sendomir. Szafraniec acceperat in coniugem, ex qua reliquit prolem Reipub. & patriæ proficuam, & decoram.*

Nihil est tam honorificum liberis
Quam honesto & bono Patre natos esse:
At si quis amore victus.
Obscuram affinitatem contraxerit, illum non laudo,
Vt qui voluptatis gratiâ proli suæ dedecus relinquat.

Lesniowscij *Dignitati magis quàm pecunijs student. Hinc plurimi in parlamento tribunalitio iustitiæ præsides, in campo Bellonæ fortunatissimi victores. Hinc Capitanei Rodelscenses &c. Hinc Euripidis adnotare dogma licebit.*

Vbi fundamentum generis iactum fuerit
Rectè, necessum est prolem felicem fieri.

Bykowscij, *Stanislaus Palat. Syradień. Ecclesiæ, Reipub. pauperibus & inopibus*

& inopibus benè meritus. Eius filius Ioan. Aulicus S. R. M. Sieradień: Varthensis Capit. ingenio solers, consilio, moribus, grauis. Ex Grudzinska Palat. Rauensis filia, reliquit optimè indolis prolem.

Pobiedzynscij, *Horum animus iustus ac bonus, vnde antiquæ familiæ ornamenta, recentioribus reintegrant exemplis & factis.*

Troieccij *in Præmislień. districtu, qui non tam priuatum, quàm publicum commodum adamârunt. Andreas ac descendentes ab illo experimentum fiant.*

Zamiechowscij, *in Præmislień. Horum familia, cum alta Prosapia Golsciorum, Lanczkoronsciorum, Tyskieuiciorum, Potocciorum, iuncta remanet.*

Wiktorowscij *in Sieradiensi Terra, ob æquitatem ac intellectus lumen omnibus dilecti: Benedictus Iudex terræ Sieradień: eius filius Benedictus Castellanus Konarień.*

Dij boni quam vera est vetus hæc sententia

Ex malo patre, probum filium nasci non posse sed ex probo, probum. *Eurip:*

Dębiccij *à Dębicá, propè Tarnow. Hanc sexus fæmineus in exteras familias deduxit. Erant dominis suis maximè fideles, & proficui Reipubl. si aliqui extant, tam rectò tramite prædecessorum perenni gloriæ consulant.*

Otwinowscij *in Cracou. Sendomirień. Lublineń. Palatinatibus, antiquitate familiæ clari subleuant gloriam domus, ingenij sagacitate, consiliorum rectitudine, iudiciorum dexteritate, exterarum nationum peregrinatione, linguarum, Turcicæ, Moldauicæ, promptitudine. Mirandum tamen venit, quod nec Iouis ad hæc & tanta media, illis Herculeam clauam porrigit, nec Iuno virentem lauream. Sed ordinatione Dei perseuerant cuncta.* Optimè Diphilus:

Fortuna nobis, tanquam Cyathos exiccantibus, si vnum bonum infundat, tria mala effundit. Exercenda igitur virtus, & bona fortuna diuinitus petenda.

Gládyszowie *de Brzescie, in districtu Biecensi; Ioannes Gładysz fecit commutationem hæreditatis, cùm Casimiro Rege pro sale in Bochnensi Salinario, & certa peccunia cum panno &c. vt patet ex inscriptione in Sadecz feria tertia proxima post reminiscere, Anno* 1468.

Dobkowij, *Domus peruetusta antiquitate celebris, & virtutum splendore in Repub. clara. Anno* 1427. *priuilegia clari montis Senatores nominant, Castellanum Woyniceń. Et Anno* 1583. *Iudicem terrarum Podoliæ iustissimum,* Papr. meminit. *Honestum enim genus, nullo sermone potest contaminari, & animo reuoluens patris nobilitatem, suis moribus proficit.*

Turscij,

Turſcij, *in Sendomir. Palat. Vitæ militaris amatores decentiſſimi. Vigebit memoria.*

Vniuerſus enim populus virum fortem deſiderat, Et viuentem inſtar ſemidei colit. Nam intuentur ipſum coram veluti turrim, Quippe ſolus multorum æquat facinora. *Callin. in Stob.*

Chamieccij, *ibidem & in Lublineń. Palat. Ordinatiſſimi domi, prudentiſſimi extra, bellicoſiſſimi in caſtris, cum magnis ducibus exercituum Mieleccio, Zamoyſcio, Chodkieuicio, in Moſchouia, Pruſſia, Liuonia, Filandia præſens & ſtrenuus miles & Rothmag. Demum Chodkieuiciis ad Chotiniam Præfectus curiæ diſertiſſimus, ſapientiſſimus. Non equidem illum ſapientem iudico, cuius oratio ſapiens videtur, neq; illum cuius lingua volubilis eſt, mens autem inconſtans & imperita: ſed qui dum pauca de virtute verba facit, multa interim re ipſa & opere declarat, & verbis ſuis autoritatem vitæ honeſtate conciliat* S. Gregor: Theol. *Remanſit ex fratre ſuo poſteritas.*

Kienſcij, *in Crac. Palat. ſtudium fælicitatis humanæ amplectuntur. Sed ex duobus fælicitas humana conficitur, & virtute, & fortuna, ſed virtutem habent homines propter diuinitatis commercium: fortunæ verò proſperitatem, mortali ratione.* Ita Hippodamus in lib. de fælicit.

Konarſcij, *in Sendomir. Palat. Nobili curanda fama, addo, curanda & conſcientia.* Vnde Iamblichius ad Sopatrum de virtute Platonis. *Fælix eſt, qui Deo quatenus poteſt ſimilis fuerit, perfectus, ſimplex, purus & ſeparatus ab humana vita.*

Staniſławſcij, *in Sendomir: Terra. Optimi ingenio, excellentes ratione, quod perennitatis inſigne eſt documentum. Ratio enim veluti organum eſt, cuius effectus eſt virtus, excellentia autem fælicitas,* Dicebat Hippodamus.

Czepielowſcij, *in Pilzneń. diſtrictu. Matthias Cziepielowſki in Pocutia, ſtrenuus & indeffeſſus miles, qui dum Campeſtris Ducis exercituum filium Potoccij ad Cumieyki contra Coſacos in vrgenti pugna inuadentem hoſtes aduertit & cuſtodit, è bombarda per cerebrum transfixus obijt. Sepultus in Eccleſia Ordinis Prædicatorum Nizinenſi.*

Bobowſcij, *in Palat: Crac. Alios habet Palatinatus Ruſſiæ circa Leopolim. ſed ſi horum vel diuerſorum armorum non optimè noui. Vnum de illis profero, quod ſtrenui in campis contra hoſtem Regni & Patriæ; quapropter Rothmag. S. R. M. vſque ad ſenium. Remanſit poſteritas optimæ ſpei in bonis paternis.*

Vtinam fortunati ſitis dijsque chari immortalibus.

Chyccij, *in Palat: Sendomir. Sebaſtianus Iudex Nouæ ciuitatis Kor-*

czyn 1557. *Cuius filius Stanislaus armis gloriam ad astra leuabat. Nil enim inest gloriæ, nec generositatis, nisi quid audeant cum periculo aggredi* dicebat Eurip:

Ostrowscij, *in Lublin: Palat. in Syradien: Terra, & in Podolia, ac Lithuania. Enumerare singulos nec possibile, plurimi namq; in castris, in comitiis, ac inquocunque honesto, actu reperiuntur, & vnicum hoc curant, ne suo generi dedecori fiant. Stanislaus in Præmislien: Cap: Kapinosen. ex Chodorowska reliquit optimæ spei filios & filias.*

Studzienscij, *ad Gnesnam, vt loco honesto nati, ita & benè educati, agunt vitam gratissimam.*

Vieyscij, *in Poznań: Palat. Honestum specimen generis sui præbent.*

Wilkowscij *ibidem: diuitias, voluptatem, & vitam contemnunt, ipsa virtute & gloria contenti.*

Rádlinscij, *Fælix qui simul opes ac mentem habet.*

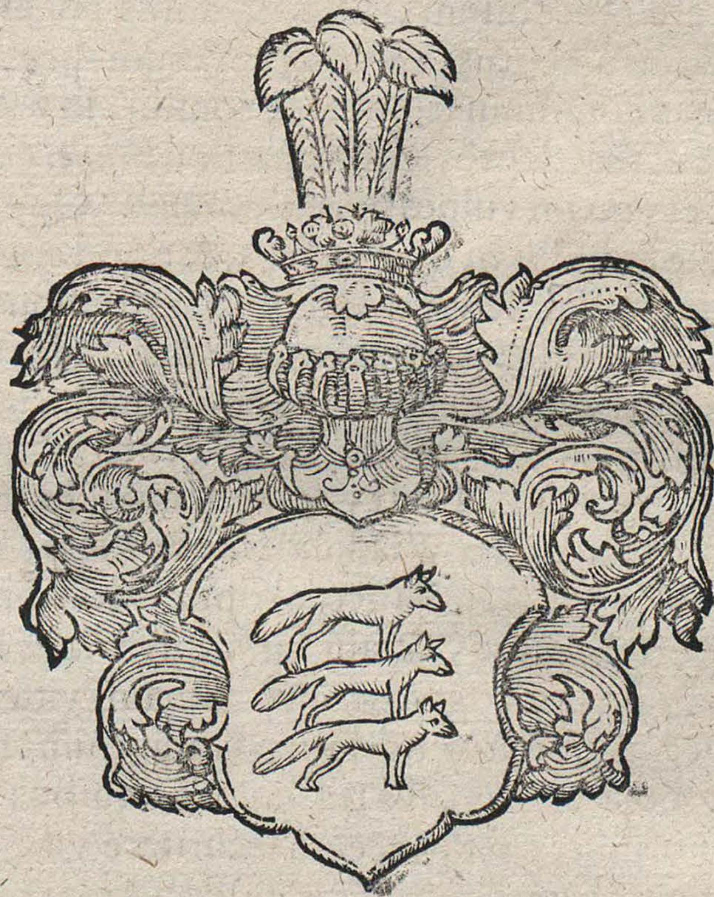
Máleszowscij, *Stanislaum Epitaph. in Ecclesia SS. Trinitatis Crac. habet. Nobili loco natus, quem Turcus, Tartarus, Valachus, Prutenus, gladio vincere nequiuit, illum rabies pestifera miserè rapuit* 1555.

Krzisewski, *à Sigismundo I. Pol. Rege nobilitatus, à Mieleccio Ioan. Castel: Wislicen. Capit. Chmielnicen. ad Arma receptus. Reliquit filium Stanislaum.*

GRYZIMA.

GRYZIMA.

DELINEATIO.

SVnt vulpes tres, coloris albi quasi vna tendentes, in campo rubeo, super galeam sunt tres pennæ strutionis. *Vulpes tres.*

ORIGO.

VVlpes tres alij lupum vocant. Ex Germaniæ partibus in Regnum Poloniæ illata. Patet ex signo bellico quod Cruciferi contra Regem Poloniæ erexerant: vbi conspicitur vulpis gentis Zwicerorum, & in bello Grualdiano tres vulpes conspicuè in vexillis Martialibus conspiciebantur.

VIS CONSILII.

INgeniosus ille & Græcis memorabilis Pindarus inter monumēta litterarum, & istud legendum porrexit, leonibus vastum rugientibus, audacia animum ministrat ad inuadendum, consilium vero vulpes. Equidem leo palæstram vulpis non frequentat, sed quam habet in deludendis canibus facilitatem, promptitudinem, & *Leo & vulpes Leoni audaciam & consiliū quid ministrat.*

verſutiam, vulpes eandem imitatur, leo inuadendo, ad vim conſilij fortis quadrat illud Liſandri dictum, *vt habet Plutar.* Leonis ſpolio vulpeculæ pellis aſſuenda, ſenſus quidem illius & intentio erat. Vbi vires ſufficere non poſſunt, aſtus & dolus adijciendus. Quis enim in hoſte dolus an virtus, requirat? verum præclarius res interpretetur, ſagax conſilium viſque tota conſilij, in promptu, fortitudine regnante & recedente, conſtituatur; *Prouerbium ex Plauto.* Tam facile vinces, quam vulpes pyrum comeſt. Quibus defuit, & quibus adfuit tale conſilium, quæ iactura, & quod commodum, audi, Anno 1563. Ioan. Waſilewicz Moſchorum Dominus, dum ingenti exercitu Polociam obſidebat, Dowoyna Palat. Polocen. conſilium at non vulpinum arripuit, nempe igne conſumere ciuitatem, & in ipſa arce propugnacula habere, ac totam gentem (quorum erat ad viginti millia) arce priuare. Fecit, & in manum hoſti fecit. Vnde aliud conſilium coactus cum Wladica Chlebowicio, Nemiricio, & alijs. *vt Stricon. lib. 25. Cap.* 1. habet, arripit. Deditionem ſui milites Poloni cum Wierſchlinſcio, & alij cum ſuis tribus Rothmagiſtris leporinum conſilium, vt cognouerunt, famam vitæ periculo tueri ſtatuerunt. Occupata igitur porta arcis, ita animoſe pugnarunt, vt Moſchus per Boiaros cum illis tractauerit, quibus cum vires hoſtis frangere impoſsibile eſſet, accepta ſecuritate vitæ & bonorum, portam aperuerunt. Quos hoſtis vt vidit, donis maximis cumulatos, ſaluos cum ſuo exercitu dimiſit, deditos vero cum Palatino, vt Iudeos in Babiloniam, ita ille in Moſchouiam deduxit: Igitur

Leonis ſpolio vulpeculæ pellem aſſuite.

Leonis ſpolio pellis vulpeculæ aſſuenda.

Victoria facilis.

Polocia obſeſſa.

Wierſchlinius Polociam tuetur.

HOSTIVM VICTORES.

NOn ſine ratione Prouerbio celebratur illud Per Sat: 5.

Aſtutam rapido ſerues ſub pectore vulpem.

Accipe Plutarchi in moralibus declarationem, Pardus contemnebat vulpem, cui illa, Audi. varietatem quàm habes in tergo, ego in animo gero: hoſtis Herinaceus, illi ob vuarum eſum occurrenti, vulpi os, pedeſque comprimit, & ſe in globum format, illa in armatum ſpinis lotium emittit, vnde ex contractione ſpiritus ſuffocatur. *Ælianus lib. 6. Cap.* 54. Hoſtes veſpæ illi, nam auida eſt illorum pro ſui alimento, immiſſa cauda habitaculum veſparum concutit, quam refertam veſpis, illidit arbori, perimit & vorat: *Olaus lib. 8. Cap.* 31. Stat immenſum viribus aucta ſuis, ſed vt hoſtium victores ſitis, tres vulpes vobis Sciluri fortitudinem commendant. Manete vniti & ad inuicem, nam virtus vnita fortior, aut tres vulpes docent vos triplicis differentiæ vulpes eſſe. Sunt enim nigræ & prægrandes *vt M. Polus*

Vulpis aſtutiam ſignat.

Vulpes differentiæ triplicis.

vt M. Polus ait: apud Tartaros Hyperboreos, & apud Iapones, vt Crant. in Nouergia. Sunt & omnino albæ, *Habet Olaus 17. in Præfatione.* Et in Lithuania vidi albas apud Illustrissimum D. Chodkiewicz Castel: Vilneñ. Sunt rufæ crucis effigiem in dorso ferentes. Ex istis autem colore distinctis, scitote ad victoriam tria concurrere, conscientia pura, & hoc candidæ vulpes asserunt, extirpatio vitiorum, & hæc atræ vulpes denotant. Nominis & crucis Christi celebritas, & hoc innuunt rufæ vulpes, crucem in dorso ferentes.

SVMMI REGVM SECRETARII.

CVM omnis creatura Dei sit sapientiæ illius exemplar, & consequenter homini intellectuali liber quidam, dum Deus Syluestrem feram, vel vulpem, cicurem & domesticam facit, vt domos hominum ceu catulli latrantes sponte subeat, & hominibus toto corpore ceu canis aut catus applaudat, sicut de Caspiarum regionibus, *Ælian. lib. de Animal. 17. Cap. 17. refert:* Dic quàm inde homo doctrinam habebit. Ego inde summos Secretarios posse colligi non dubito, dic amabo Sasonis vulpes cum facibus alligatis; an non Secretariæ summi Regis Dei fuerant? sed aliud & admirandum ex Surio qui in Mense Septemb. ad SS. Cathalogum refert. Sanctimonialis Cœnobij Vimbruneñ. claues ab Oratorio, tum & sacrario, & alijs argenteas & partim aureas amiserat, afflicta ad orationem confugit, & die altera vulpes claues attulit, & reddidit. Merito vobis, ô Grzyzimij, Secreta Regum committuntur, sed aduertite obsecro, ne quando vobis infelix conspiratio noceat, quàm ita Cæsar Rypa in Iconologia descripsit. Conueniunt duæ fæminæ loricatæ & armatæ, vna manu sese amplectuntur, altera tenent hastas, supra quam, apud vnam est cornicula, apud alteram Ardeola, vtraque autem pedibus calcat miseram vulpeculam. De his volucribus duabus, *dicit Arist. lib 9. Anim. Cap.* 1. Amici cornix & Ardeola. *Et Plin. lib* 10. *Cap.* 72. Cornix & Ardeola contra vulpium genus communibus inimicitijs, quid non molitur conspiratio & fædus iniquum? Vnde sicut medicos ægrotis, ita amicos infortunatis, consulere oportet. Consulo, Regum Secretarij estote, at inprimis Regis Regum, Nam si Deus nobiscum, quis contra nos? Tale medium S. Elizabethæ quædam imago Crucifixi oranti dedit, cum dixit: *Ego tecum*, & illa: *Tu mecum, & Ego tecum.* Si tamen sors non perseruauerit, illud Politicum scitote, Sapientes sua celant mala. Nam & vulpes quandoque mortuam se fingit.

Vulpes domestica.

Vulpes Secretariæ Summi Regis.

Vulpes claues offert moniali

Vulpecula conculcatur.

Vulpes fingit se mortuam.

LINEA FAMILIÆ GRYZIMA.

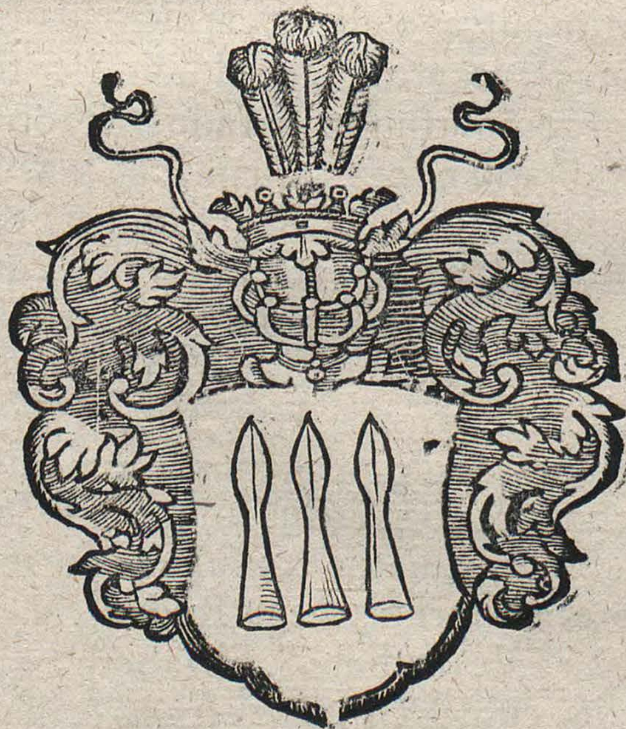
IN *Germania magnæ familiæ vtuntur armis vulpium. Vnde in bello fortunatissimo cum Cruciferis in die Diuisionis Apostolorum commisso,* Dlugossus *enumerat vexillum decimum coloris albi cum vulpe rubea, & vigesimum septimum coloris rubei, cum vulpe alba.*

Dulscij, *in Dobrzyneń. Terra, vtuntur vulpecula vnica.*

Gostinscij *vtuntur tribus vulpibus vt arma exprimunt.* Hos Paproc. *notauit in Maiori Polonia Regi fideles, & Reipublicæ optimæ meritos, quapropter ab omnibus honorati, & digno amore prosecuti sunt.* O quam pulchre Epictetus: *Quemadmodum sol non expectat preces & incantationes vt exoriatur, sed illico fulget, & salutatur ab omnibus: ita neq; tu expectaueris plausus, strepitus & laudes, vt benefacias sed sponte confer beneficia (amicis & patriæ) & æquè vt sol amaberis.*

Stárzynscij, *in Vieluneń: Terra. Virilem ætatem castris deditam speciosè adornauit. Reliquit filios tres; at vnus vota sua cum humili subiectione Deo in Ordine Sacro, Pauli Primi Eremitæ, alter in Ordine Cisterciensium, reddiderunt. Vtitur vna vulpecula.*

GROTI.

DELINEATIO.

TRina hastarum ferra coloris Gryzei, in campo flauo in lineam rectam spiculis sursum disposita.

ORIGO.

ORIGO.

MAxima proportio est inter tyaras vel mitras, & hastarum militarium ferramenta, illæ enim demonstrant viros spirituales, hæ militares. Pruthenico in bello cum cruciferis, sit clarum documentum. Vbi contra Regem Poloniæ & Regnum referente *Dlugossio* vexillum Episc. Sambień: cum hostium manu Omagialium cum Comite Henrico de Kamiencz, album miserat, super quod tres mitræ nigræ exaratæ, signum apparens viri spiritualis fuisse vexillum, ex mitris ita ex hastarum cuspidinibus iure merito viri bellatoris animum inuestigamus. Vaticinamur igitur ex hastarum fero virum cui concessa, fortem pectore & animo.

SVMMVS HONOR.

HAbet *Euripides*: In arduis rebus crescit hominum gloria. Rem arduam trina hastarum ferra nil dubito, quocirca summum honorem summamque gloriam scribere, calamo non parco his qui fortia in bello gesserunt, in summum honorem hastas puras Imperatores conferebant. *Vnde Plinius*: Sicinium dentatum hastis puris duo de viginti donatum fuisse refert: Vide quis honor sed nosti quid sint hastæ puræ; *Donatus & Seruius doceant*: Hasta sine ferro. *Vnde Maro.*

In arduis gloria.

Pura hasta fortia agenti datur.

Per lib. 4 æ. Pura hasta quid?

Ille, vides, pura iuuenis qui nititur hasta.

Quid si cum ferro donaretur, quantus honor esset. Herculeus vobis ô præsentium insignium Domini, cum ipsa hastarum ferra in insignia cesserunt, meritò summus honor ferendus venit.

Boleslaus Krywoustius Anno 1139. Polonorum Monarcha à Russorum Ducibus contra fidē sub Halicia circumuentus, dum ob fugam cum exercitu Palatini Cracou. Wseborij vix euasisset, redux colum cum fuso pro telò, leporinum pelliceum pro lorica, exprobrando ignauiam Palatino remisit, qui confusus mortem asciuit. Vobis verò ipse Rex dum tria ab hastis contulit ferra, non aliud collaudauit, quàm Vlyssis animum, Achillis cor, Scipionis dextram, non aliud expressit quam verum Patriæ ciuem, fidelem Regi militem. Summus honor. Manebit in æuum vester sempiternus honos, dum cum signis Æmilianis vos probitas magnos ingenuosque faciet.

Haliciense bellum.

Collus cū fuso, Leporinus pelliceus.

SAPIENTIÆ VIS.

VEteres Palladem armatam vbique finxerunt *aït: Pier. Val. lib.* 42. Quid Deæ cum armis? An omnes fæminæ Amazonum vices agent, quæ pro viris ad bella procedebant. Minime. Indicarunt typo

Pallas cur armata.

typo arma parum proficere, si per sapientiam non administrantur. Pallas enim sapientiæ Dea est. Armatos vos esse video, quibus hæc arma appropriata, sed nec insipientes coniector. Ita enim ad fortitudinem veram inseparabiliter sapientiæ ius adiuncta est, vt separata Reipublicæ, & Regno summam calamitatem adferant. Cum namque bellum stet fortitudine & prudentia, fortitudinem natura, prudentiam ingenium præstat. Quapropter Vlisses dum ad Troianum bellum militem conscriberet, & iuuentutem notaret, sciretque quod Thetis mater haberet filium, illaque negaret, vt liberos omnes monstraret iussa fuit, illa Achillem filium vestibus sororum indutum cum filiabus vti ementitam filiam monstrauit. Rem ementitam cum haberet: Vlisses, ex vna parte specula, annulos, cathenulas, ex altera gladium, pharetram, sagittas apponi iussit, vt viderunt filiæ ad mundum muliebrem sese contulerunt. Achilles verò vti masculus ad Pharetram, gladium manus extendit, en fortitudo à natura, At prudentia in bello ingenio & exercitio: *Hinc Tyrreus.*

Fortitudini veræ sapientia iuncta.

Vlisses quomodo Achillē agnouit occultatum veste virginis.

Si quis vir progressus inter pugnantes in prima acie maneat.
Constanter, turpis aut fugæ obliuiscatur.
Vitam & animum patientem periculo obijciens
Et astantem sibi virum ad mortem obeundam animet:
Hic sane bonus vir, existit in bello.

Quisquis hæc arma vestra conspexerit, iunctam fortitudinem sapientiæ illicò animaduertet. Dicitis namque aspicienti & ipsis rebus, *quod D. Hieronymus in Epist: ad Heliodor. voce dicebat*: Quid facis in paterna domo delicate miles, vbi vallum, vbi fossa? vbi acta sub pellibus hyems, ecce tuba sonat, hostis expectat, & tu de cubili ad arcem, de vmbra prodis ad solem, Corpus assuetum tunicæ, non fert onus loricæ, caput assuetum linteo galeam recusat, molem otio manum capulus exasperat.

Miles delicatus.

Hæc virtus est, hoc optimum inter homines præmium.

MVRVS PATRIÆ.

Ferrum hastarum murus patriæ.

MVrum Patriæ alij flumina, alij montes, alij lateres, alij arborum robora statuunt. Sed Vrbs Ciniana nil horum M. Bruto oppugnanti obiecit, sed ferrum: Ferrum inquit nobis à maioribus relictum, quo tuêremur ciuitatem. Sit murus quiscunque validus, at validior ferreo nullus erit. Omnem namque murum, aurum debilitabit, at ferreus immobilis semper murus erit Vnde de muro Athenieñ. dicitur ferreo

Hæsit scutum scuto, & galea galeæ.

Talem murum Patriæ *Cromerus meminit* dum Boleslaum Hermani Regis filium commemorat. Bratislaus inquit Princeps Bohæmiæ

miæ, cùm ſtatum inter Odram & Helbem, Regi Poloniæ obſequentem inuaſiſſet, Rex vt vidit Sieciechum Palatinum Cracouień. morte ſublatum, nec in promptu Ducem exercitui animaduerteret, Boleslaus filius annorum nouem ſeſe obtulit, dicens: Ego vado: iuit, vicit. Profectò de tali Principe dicenda veniunt. Hic nunquam erat puer ſed vir, nunquam Tyro ſed veteranus miles. At mihi dicendum erat. Hic erat MVRVS PATRIÆ FERREVS. Armis veſtris, ſi quoque gloria danda, non aſpernabor murum patriæ dicere, dum ferra haſtarum geritis, quæ Regni Poloniæ præcipuus murus ſunt. Igitur ab haſtis dum ferra conſeruatis, liquet quod patria apud vos tantum theſaurum depoſuerit, & vos fideliter ſeruatum patriæ repoſcenti, pectoribus offertis. *Nouem annorum filius Regis in bello Dux.*

Lineam Familiæ Grotorum difficile adnotare venit, cùm nec in Caſtris, nec in Podoliæ partibus, aliquem reperior ſuperſtitem.

GRZYMAŁA.

DELINEATIO.

SVnt tres turres rubeæ, ad rectam lineam diſpoſitæ in campo flauo, ſuper galeam etiam tres turres, & ex ſummitatibus eorum ſingulæ pennæ Iunoniæ prominent. Fundamentum turrium aliquibus obſtaculo nullo impeditum ad ingreſſum portæ, aliquibus in porta aperta, armatus ex integro miles cum haſta apparet. *Tres turres Grzymáłá.*

ORIGO.

EX partibus Alemaniæ profluxêre, sed additionem postmodum acceperunt, & ornamentum vt in subsequentibus demonstrabitur. Data fuerant militi strenuè defendenti arcem armis togato dicto Zelberszwech. Alij ex nomine Grzymała cum Lecho initia habere dicunt.

TERMINVS VICTORIARVM PAX.

POtentissimam & inuincibilem Europam multis exemplis præcellentem cæteris mundi partibus dum in sua Genealogia Cæsar Rippa deducere nititur, inter Hieroglyphica illustria speciosissimam virginem dextera Ecclesiam Sanctam efferentem porrigit, hoc vno fine, quod in illa sit, perfecta, verissima, & supereminens religio. Ad vestra insignia, ô Grzymalij, rem deduco, ad turres rubeas, portam apertam, & pennas pauonis triumphales. Non enim alio fine exponuntur, quam vt terminum victoriarum pacem exinde colligamus. Antiquis apertum Iani templum, pacem, pacisque signum promulgabat, clausum verò bellum Senatui P. Q. R. deferebat. Modernis verò temporibus, porta clausa arcis bellum, aperta pacem denunciat. Porta aperta sub turribus vestris, & turres non glomerosis oneratæ tormentis, sed iam ornatæ coronis domestici pauonis, ampliora nobis referunt, nempe Terminum, Victoriarum Pacem. Hoc quondam Probus Imperator sibi optabat, dicens: Breui milites necessarios non habebimus ob pacem speratam, dixit. Verum Iagiellonis temporibus illam apud vos Deus fundauit, cùm vestram Familiam Grzymaliorum cum Familia Nalenciorum ac ducibus vestris Domarato Olesnicki duce, ac Vincentio de Kempa Palatino Posnaniensi pacificauit, atque terminum belli, & pacem constituit, *vt Cromerus lib.* 14. Quid de Hectore illo Polonico Potuliccio Palatino Plocensi, sub Anno 1578. referam? Fundabat Potuliccius scriptum post partas victorias. *Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.* quàm & si bellator, & Achiles esse, vt fuit, optabat.

Europa imago.

Porta aperta pacis signum.

Nulla salus bello.

HOSPITIVM SANCTORVM.

TOtus mundus hospitium Sanctorum est. Licet namque Sancti totum mundum lucrentur, peregrinos tamen se esse nunquam obliuiscuntur, vnde S. Patriarcha Iacob: *Dies peregrinationis nostræ pauci & mali.* Et locupletatus S. Iob: *Fuissem quasi non essem, de vtero translatus ad tumulum.* Sed præcipue Grzymaliorum

Mundus est SS. Hospitiũ.

liorum familia habet, vt domus eorum hoſpitium Sanctorum conſtituatur, ſunt Sanctorum neceſsitatibus communicantes, ſunt omne bonum in virtute, moribus & pietate amplectentes, in proprijs domibus manent, vt hoſpites & Sancti. Legitur in itinerario Italico parte prima, Autoribus, Franciſco & Hieronymo: quod Ludouicus ſfortia tale poſuerit Palatio Epitaphium: Palatij inſcriptio.

Vilis gleba fui, nunc ſum ditiſſima tellus.
Cur? quia ſforciadum me pia dextra colit.

Ita de veſtra familia dicendum, ô Grzymalij.

Eſtis ditiſſima tellus
Cur? quia pauperies te pia dextra colit.

Iſtud aperta veſtra porta dicit, hoc patentes fores præſagiunt, nec aliud patens veſtrum Palatium refert: Quapropter ſi Leonardus Valmarana Comes, extra portam in corona ſui Viridarij, Veronæ cum ſuo applauſu reliquit:

Ciuis, Amice, Aduena,
Qui loci amœnitate cupis delectarier
Securus hic ingredere
Teque largiter recrea
Nullus intus canis, nullus draco
Nullus falce minaci, Deus
Omnia ſed tuta benigneque expoſita
Vos domibus veſtris inſcribite.
Religioſus, Pauper, Miles,
De panibus meis ſatiare
Et perficietur

Propitiatio mea ſuper ſcutum potentis, & ſuper lanceam aduerſus inimicum pugnabo.

Vtuntur his Grzymálá, Potulicij, Goſliccij, Grudźynſcij.

GRZYMAŁA
SECVNDÒ.

DELINEATIO.

EAdem quæ prius arma, at in porta est vir armatus, stans cum gladio in dextra stricto.

ORIGO.

EST facta additio ad insignia Grzymálá, vir armatus cum districto gladio in dextra, ob plurimam in Reges fidelitatem, in bellorum æstu, quo pacto, & Bylinæ Duci, aurea manus cum gladio concessa fuerat. Hoc ad insignia Kazanouiorum, Georgius Lemka, Doctor Iuris & Protonotarius Apostol. Scab: Lubli. notauit.

REGVM DELICIÆ.

Regum delicia Martis filij

INter Regales delicias potissimas esse alumnos Martis, qui etiam flammas ex pectore & oculis hosti in faciem iaciant. Auctor Pyrrus Epirotarum Rex, *vt refert Plutarchus in Apopht.* qui filijs puerullis percunctantibus cui illorum relinqueret regnum, respondit: Qui vestrum acutiorem habuerit ensem. Virum armatum dum foribus vestris insistentem video, ô Grzymalij, non aliud quam alu-

mnos

mnos Martis, & delicias Regum vos esse contemplor. Optimum quidem est seruis semper placere dominis suis, & cuicunque rei aliquis destinatur in ea gnarum se & placentem domino præbere, *dixit Euripid. in Aleme.* Sed nec Dominis iniucundum est seruus beneuolus in ædibus. Neque est & fuit vlla possesio melior in vita, quàm beneuolum sibi famulum adipisci, *vt Menander ait:* Plurimi ex vobis Regum deliciæ merito fuerunt, at inter alios non sine inuidia præcipuum locum apud Reges Kazanouij obtinuerunt. Nam Casimiro Rege Poloniarum, cum Pruthenis bellum ducente, Anno 1382. sub Choynicienſi arce. Dominicus Kazanowski Regem infeliciter pugnantem & equo priuatum, Bydgosciam incolumem reduxit, vt Epitaphium de mortuo erectum habet:

Laus Kazanouiorum Reges defendere.

Si laus est socium à belli seruare parietes
Defenso maior gloria Rege venit.
Namq; vbi Casimirum bello vincere Pruthenì
Ac defensa Regem circuireq; manu
Defendi trepidum incolumemq; ex hoste reduxi
Choynicij campis, Bydgosciamq; tuli
Me tamen huc tumulo sorpsit mersitq; profundo.
Mors inimica malis, mors inimica bonis:
Sed virtus viget, eruditq; mea acta Polonos
Quo Regi haud debent corde placere Deo.

Erat cur in delicias venisset Regias Kazanouius, verum alios quoque audiuimus alios vidimus, Sigismundum Kazanouium Capitaneum Kokonausen. qui Sigismundo Tertio Regi Poloniæ talibus delicijs mancipatus fuit, vt Regiam prolem ac modernum Vladislaum Quartum Regem Poloniæ virtuti ipsius & moribus promouendum & educandum obtulisset. Quid de Martino Kazanowio, Duce Exercituum Regni Campestri, Palatino Podoliæ, Capitaneo Tlumaceń. Nizyneń: &c. referam? qui in bello contra Moschos Vladislao Quarto moderno Regi Serenissimo deliciæ fuerat. Quid de Adamo Kazanowio Archicamerario Regni, Capitaneo Borisouień. Rudouień. Niepołomień: referam? qui primam ætatem suam, primæ ætati Regis Vladislai ac Principis Regni Poloniæ, in delicias & obsequia consecrauit. Habetis, ô Kazanowij, & relicta posteritas,

Quam pater Æneas & auunculus excitet Hector.

Excitet verò in multiplicationem & incrementa bonorum, quæ à virtute procedunt.

PRÆSIDIVM REGNI SECVRVM.

Miles Christianus sine periculo vincit.

Cabones Dux Gentium Ecclesias Christianorum reparat.

Gentilis in Deo Christianus in spe.

Miles non Christianus à Christiano quo differunt.

NVnquam periculum sine periculo vincitur. *dicebat P. Mim.* sed laxandum in milite Christiano sententiam. Tollunt periculum sine periculo, vt iuræ merito præsidium Regni securum miles Christianus statuatur. Præter militem S. Martinum, de quo Historia Ecclesiastica habet, *Euagrium adhibeo, lib. 4. Cap. 32.* Inquit ille Maurorum Dux Cabones gentilis, cum Vandalos ad Triponem regionem inuasisse persensisset, mandauit Secretarijs vt Ecclesias Christianorum à Vandalis desolatas & despectas, reficerent, cohonestarent, dicens: Ego quidem Deum Christianorum ignoro, at potentiam illius optimè noui, ratum habeo, quod honoratos honorabit: & despicientes se despiciet. Commisso inde cum Vandalis prælio, victor clarus euasit. Attende militem Christianum esse præsidium Regni securum, sed neque mirum differentiæ gratia, esto. Virtus non Christiani militis est, Veneficia, idola. homicidia, mendacia. Vndè de illis *Apocalip. 12. dicitur.* Foris canes venefici, immundi, homicidæ, & idolis seruientes, & omnis qui amat & facit mendacium. Virtus verò militis Christiani est Deus, qui docet manus meas ad prælium & digitos meos ad bellum. *Psal. 134.* Castimonia, Turpe inter signa militaria sol aspicit conopeum *Horat.* Continentia. Sonat enim in aure illud. *Deut. 23.* Quando egressus fueris aduersus hostes suos in pugnam, custodies te ab omni re mala. Veritas. *Vnde Pacianus Episc. ad Sompronianum*, Catholicum nomen, nec Marcionem, nec Appellem, nec Montanum sonat, nec hæreticos sumit auctores. Christianus mihi nomen est, Catholicus cognomen; illud me nuncupat, hoc ostendit, hoc probor, inde significor. Et quia tantæ differentiæ est miles Chrrstianus à non Christiano milite. Marci Aurelij Antonij Verri temporibus in bello cum Vandalis & Sarmatis cum siti copiæ præmerentur Romanæ, & cohors Christiana precibus suis imbrem, hostibus fulmina impetrauerat, cohors Christiana legio fulminatrix appellata fuit, *ita Dion. Nic: & Baron.*

Catholicus & Chistianus. S. Pacianus. Catholici & Christiani differunt.

Legio fulminatrix.

Vestra stemmata, ô Kazanowij, (vt cæteros vobis stemmatibus pares venia beneuola taceam) dum mente reuoluo ipsa præsidia regni secura vos fuisse & esse sæculo denunciant. Veri etenim militis Christiani estis, nam dictorum militum conditiones obseruare non neglexistis. Quis non talem referet nostris diebus huius quoque Anni præsentis 1636. de castris Polonicis ad castra Angelorum euocatum Illustrissimum D. D. Palatinum Podoliæ, Ducem exercitus in

campis,

campis & Capitaneum Tlumacen. Nizynen: &c. Martinum Kazanowium? Hic vsque ad decrepitam senectam tempore pacis toto fermè die humiliter incumbebat, omnes orationes non aliter concludendo, quàm pacem, pacem Domine. Tempore verò belli quid potiori præsidio sibi fuit, Torax virtus, lorica honestum, galea fides, lancea Christus. Tantus erat Christianus miles, vt ex illo tanquam speculo, omnes quidem eius milites, sed præcipuè cognatus Stephanus Chmielecki, Palatinus postmodum Kijouień. hæc arma didicerit, atque illis terror hostium, Scytharum tabes, Othomanis horror, Regni splendor, effectus fuerit. Quid de Sigismundo Kazanouio non ita pridem defuncto dicendum? Ipse à iuuentute omni Sabbato confesione Sacramentali sese muniebat. Sed venit in mentem Iulius Cæsar, qui gladium vna, librum altera manu tenens, pro Symbolo vsurpauit. Ex vtroque Cæsar, quasi dicat: sum præsidium & fortitudine & scientia. Neque aliud de vobis, ô Kazánowij, vtroque estis præclares, & fortitudine in Dominico, Sigismundo, Martino, & scientia in Bartholomæo Iudice, Stanislao Subiudice Lukouień. Bartholomeo Capitaneo Lukouień. & Tribuno Lublineń: Adamo Castellano Sandomirień. Archicamerario Regni, Capitaneo Borisouień. Rudouień. &c. Sanum consilium experientia: Quo circa sine inuidia sub armis vestris Academicus Gracou. Nicolaus Stanislaus Rosynski, subscripsit:

Martinus Kazanowsky

Arma Christiani militis.

Exemplar militi Dux.

Iulij Cæsaris Symb: liber gladius.

Quæuis Geryonis turres, has terna triformis
Hercule pro foribus, vim prohibente petat:
Audeat; ecce patet reseratæ ianua portæ
Nec iam cum trabibus rem sciat esse sibi,
Ast cum animo Herois dextram stringentis & ensem:
Kazanowscij obex pectoris iste nouus.

VIRTVTIS ITER.

Virtuosissimus ac plane exemplum virtutis Iob, iter ad virtutem laborem statuit, *Cap 5. dum inquit:* Auis ad volandum, homo nascitur ad laborem, vnde & *Zach.* 13. Homo agricola ego sum, quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea. Accepit hoc vt iter rectum & verum Regni Galliæ Cancellarius M. Petrus Moruillerius, *vt inter Symb. heroica Paradinus habet*, & pro Symbolo ad virtutem rastrum agreste vsurpauit, alligatum scilicet ad litteram Pythagoricam Ipsilon, ac inscripsit: *Hac virtutis iter.* Optimum iter consolabitur, cum Nòe in operibus & laboribus manuum suarum in terra cui maledixerit Dominus qui carpserit illud. Sed aliud inde elicio iter virtuti. *Dicebat Herodotus:* Multi sunt homines,

Symbolum virtutis rastrũ agreste.

Homo & vir differunt. homines, pauci viri, ſtatuebat differentiam maximam, inter hominem & virum, *Conueniunt Diogenes:* qui in meridie cum face viros quæſiuit in platea publica ciuitatis, *& Philo qui dicebat*: Capillos, barbas carnes viriles video, viros non video. Vnde viro homini iter ad virtutem differens erit. Quod igitur labor militaris, *vnde Iob*. Militia eſt vita hominis ſuper terram; Quapropter Seuerus Imperator militibus ſuis nobile proponebat; militemus, laboremus. Præmonſtratis, ô Illuſtriſsimi Kazanouij, tanquam limpidiſsimis ſpeculis iter ad virtutem laboris & militiæ, claros vos feciſtis Regno, vt quondam Horatius Cocles Romano Imperio. Sed habeo præcipuum in vobis quod ille non habuit. Demonſtraſtis iter vita bona ad perennem virtutem, de quo ita quidam.

Viuere præclare, ac rerum cognoſcere cauſas
Vnica ad laudem, atq; vnica ad aſtra via eſt.

Demonſtratis amore præclaro & ſempiterno. de quo ita quidam:

Vincit amor Patriæ laudumq; immenſa cupido
Vincat amor Chriſti cæliq; immenſa cupido.

Demonſtraſtis præcipuis votis, quod iter Henricus Rex Romanorum ita magnificauit, vt Spiræ ad Altare poſuerit.

Ad votum Regis Henrici dona ferentis
Reſpice de Solio reſides qui Chriſto ſuperno.

Hinc vobis ingenium ſalutare Eccleſias erigere Boriſouień. vbi Catholica Religio, nec fundamenta habebat, Monaſteria fundare Bolſouicenſia, Reędificare deſolata Oratoria Tlumacen. In omni quoque loco, quæ ad veſtram adminiſtrationem peruenerunt Oratoria, Eccleſias ornatas diſponere. Hinc vobis conſurgit proles cum benedictione, Curiæ cum exemplo, familia domeſtica cum timore Domini. Et ſi ad ſepulchra primorum ſiue ſexus virilis, ſiue fæminei peruenerimus, ex pijs inſcriptionibus quærendum venit cum Ioſia Rege, 4. *Regum Cap.* 23. Cuius eſt titulus ille quem video? & reſpondebimus: Titulus eſt hominis Dei, vt ſine fuco dixerit Hiſtoria de vobis: Erant viri probi, ſequimini, Laborate, Militate, Orate.

PVLCHRITVDO PERENNIS.

HOmerum Platonici dixerunt in Pauonem abiiſſe, credo ob varietatem pulchritudine expoſitam Poetica. Turres veſtræ non Poetica pulchritudine, ſed reali & veriſsima adornatæ *In Pauonem abire.* in Pauonem abière è turribus pennæ pauonis, ſed cuius rei gratia? *Pennæ pauonis ex turribus quid?* An pennæ pauonis turrium tutamini erunt? an vim ſecretam contra hoſtem reſeruant? Additur ſplendori: pulchritudini turrium, pulchritudo

pulchritudo pennarum, vt gratia gratiam pariat. Inſuper exprimitur ſumma prouidentia, & ipſa pulchritudo prouidentiæ, quam in conſeruandis ſuis turribus intus, extra, & ſupra habent. Vnde ex pennis Argos coniice Grzymalios, ex turribus adiunctis *illud Prouerb. Cap.* 2. Prouidentia cuſtodiet te, & intelligentia conſeruabit te, conſidera. Ita enim vt veteri prouerbio vtar. Bonus ſeruatius turrium. facit illis bonum Bonifacium. Antiquis hæc Iunonia auis duo clariſsima referebat: *ait Pier. lib.* 24. Vnum quod conſecratio Auguſtarum hac denotabatur aue, ſicut Auguſtorum Aquilla. Vnde in Fauſtinæ nummis, licet inueniatur, & Aquilla eo quod imperium contuliſſet viro: verùm inueniebantur & argentei nummi, in quibus Pauo habebatur, cum inſcriptione *Conſecratio Fauſtinæ Piæ*. Et in nummis in quibus ſubſcriptum fuerat Diua Paulina, altera ex parte exprimebatur Pauo, qui fæminam inſidentem dorſo inter alas ſurſum tollebat. Et obſeruatum quod in conſecrationibus fæminarum, auis Iunonia è faſtigio emittebatur, Alterum quod per hanc Iunoniam auem, concordiam ſignificabant. Vnde Nummus Domitiæ Auguſtæ, Domitiani Imperatoris conſortis, ab vna parte Pauonis effigiem habuit, cum inſcriptione *Concordia Auguſtorum*. Auguſtam enim poſtquam ex ea filium ſuſceperat, ſalutauerat. Neque eſt ſpernenda talis obſeruatio Romanorum. Pulchritudo namque Pauonica, quæ in his veſtris turribus conſeruatur. Concordiam & conſecrationem his pennis referunt: Concordiam. Nam in bello Pruthenico, dum Illuſtriſsimus Koniecpolius, Generalis Exercitus Regni, aditum maris ad Puckum obſtruere, remibus, retibus, lapidibus, globis, Nicolaum Potoccium Notarium, tunc Generalem Campeſtrem, modernum autem Campiductorem Regni, cum exigua manu exercituum miſiſſet, & poſtmodum reſolutionem maris aduertit, nec conijciebat alio poſſe redire miſſum Potoccium, niſi ad caput arcis hoſtilis *Glowa*. Propoſuit optionem, qui velit redeuntibus occurrere, Illuſtriſsimus D. Martinus Kazanowius dixit: Ego vado, iuit, reduxit. O Concordiam militarem. Conſecrationem verò inde inſcribere licebit, nam cùm Vladiſlaus IV. Rex Poloniæ coronatus, nouum honorem Regni propoſuiſſet, Dapiferatum ſcilicet Regni ſicut Pocillatoratum iam tenebat. Hunc tantum titulum & primum Adamo Kazanowio, Capitaneo Boriſouien. Regia benignitate Rex cum Senatu conſecrauit vt inſcribere liceat: Conſecratio Dapiferatus Regni Poloniæ in veſtris pennis. Neq; ornatis iam omnibus regni titulis aliud expediebat, niſi nouis quoque titulis adornari. Hoc perpetuum poſteritati & domui monumentum:

Pauo referebat conſecrationem Auguſtarum die hac.

Pauo concordiã ſignificat.

Concordia militaris.

Omne honoratum augetur, contemptum imminuitur.

FORTITVDO INFRACTA.

INnumerabilibus medijs fortitudinem infractam plurimi ostendebant. Agis Rex Lacedæmoniorum ita eam declarauit, Lacedæmonij non interrogant quot sint, sed vbi sint hostes. Alexander Magnus inter alia & hoc modo in Ilio dum sacra faciebat, sacerdos illi dixit, se ostensurum Paridis Lyram: *at ille, imò Achilis, ait*: si habes, ostende; ac ante Lyram prius & potius hastam. Sed plurimi infractam fortitudinem munitione arcis & turrium. Vnde Vinricus Magister Prussorum, dum in ditionibus Olgerdi & Keystudi Principum Lituaniæ munitissimam arcem in sex mensibus erexisset, illamque vndique foueis, milite & armis firmasset, tanquam infractam fortitudine, nec valentibus in eam viribus humanis nomen illi Gottes, ver, der, hoc est Collis Dei, indidit. Et Moschi Cignum suum Smolenscum in fortitudinem infractam dum celebrarent, obsidionem Sigismundi Regis Poloniæ III. nihili ducebant, imò impetus globorum cuiusuis tormenti, cauda vulpina, à muro detergebant. Verum fortitudo infracta aliter statuenda, sustulit enim hanc prudens dictum P. Mimi omnium instabilitatem deducens:

Stric: lib. 12.

Non possunt primi esse omni tempore
Summum ad gradum cum claritatis Veneris
Consistes ægre: & citius quam ascendes decides
Cecidi ego, cadet qui sequitur, laus est publica.

Sed Grzymaliorum fortitudo infracta. Arcem namque suam quomodo firmauerint, videte: Matthias Vngarorum Rex refert: Salomon à Cadano arcem tali Emblemate ornauerat, depinxit annulum cum lucenti adamante, supra quem stella candida, & inscripsit: *Durat & lucet*. Hic ornatus Grzymaliorum, Annulus enim fidei sacræ, nec Hæresi, nec Schismate pallet. Annulus fidei matrimonialis preciosior adamante, lucidior stella lucente conspicitur, qualis coniunx moribus Sigismundi Kazanowij, qualis consors Martini Kazanowij, quales Adami Borisouieñ. Crosineñ. vxores. Illæ graues ætate, graues & pietate, graues & virtute, istæ ætate paruæ, sed vt lucent familiâ, ita lucent moribus & pietate, vt sunt durantis prosapiæ, ita & durantis constantiæ. Moribus iam matronæ, ætate puellæ. *Refert Stob. serm*: 7. Socrati Lysias orationem attulerat, adijciendo eam esse elegantissimam. *Cui ille*: Etiam rosas esse pulcherrimas, at sibi non conuenire, inde contextum sertum. Tanti Socrates honestatem habuit: Norunt etiam licita tractare matrimonio obligatæ Kazanouijs, nisi cum decentia ac mentis tranquilitate, & tali medio fortitudo eorum infracta. Hinc Socrates

quæsitus,

quæsitus, quid robur esset, dixit: Motus animæ cum corpore, motus enim in bonum est robur, motus in malum est exitium: Vnde Menander:

Cum quid Sanctum agis, bonam spem
Tibi propone, certus quod
Conatum iustum Deus adiuuat.

CLAVSTRVM RELIGIOSVM.

ARcem claustrum dicere non inconuenit, arx namque benè custoditur, dum optime clauditur, vnde in Repub: Genuen. fortissima Arx Sauoneñ. nunquam aperta, at semper clausa, imo gubernatoribus, qui in duobus mensibus mutantur, nec colloqui sæpe ad inuicem, nec conuenire licet. Hinc quidam arcem dixêre ab arcendo, sed quomodo arces nisi claudas? Sed sit Arx claustrum, at religiosum quomodo erit? Dic amabo, religiosa claustra quo pacto consurrexere? Aliquando Imperatrices & Imperatores deposita regali corona in arce, ad claustra veniebant, vt qui præsidebant regnis, obediant Imperantibus, ac sibi quondam subditis. Vnde claustrum religiosorum sit arx non murata, sed personata. Aut inde arcem claustrum Religiosorum dicamus, quod quæ sunt digniora, mittantur in arcem. *Vnde Cic. in Parad.* Hoc opus in apertum vt proferas, nihil postulo: non enim est tale, vt in arcem poni possit. Simile huic imo dignius est claustrum religiosorum. Quidquid enim habet preciosi, quidquid cogitat preciosi: hoc in claustro religiosorum conseruat, sacras virgines, sacras intentiones, sacros insultus, Vnde Carolus V. Imperator Magnus ex arce ad claustrum descendit, & quid preciosum habuit, sperauit: ibi consecrauit, obtinuit. Aut ideo claustrum religiosum dicamus, quia norma religiosæ vitæ est firmitas & pulchritudo arcis. Nam licet arx dicatur ab Arcadibus, *vt ait Solinus*: quia munitissimos quosque colles sub Euandro tenuerunt: magis tamen arx dicitur Christianis, ab arcanis altisque virtutibus. Quapropter Tyberius Cæsar Mauritio filio suo & successori admonendo dixit: *Maurici pulcherimum tibi Epitaphium imperio tuo facere perge, & sepulchrum meum virtutibus tuis exorna.* Tanti ornatus sit & hæc arx vestra, quapropter valuis eorum inscribite, quod Ægiptiorum sacerdotes scribebant:

Alius de alio iudicat dies, supremus autem de omnibus.

Arx claustrũ. *Arx Sauoneñ.* *Claustrum religiosorum arx.* *Claustrũ arx personata.* *Arx digna conseruat.* *Arx ab Arcadibus.* *Arx ab arcanis.* *Foribus inscribendum.*

THESAVRARII ILLVSTRES.

ALmæ pacis tempore fertilior terra amænius quæritur, belli autem tempore arx munitissima præstantius speculatur; namque hinc

que hinc iucunditas maior, hinc securitas venit: quapropter ibi homines coloni concurrunt, & operam extendunt; hîc verò nobiles, opes, thesauros, conuehunt & committunt. Vnde munitissima Arx Thesauraria quædam nuncupabitur. Considero Vrbes quæ turribus insignitæ splendescunt, & non alio nomine quam thesauri cuiusdam appellatas habeo. Cracouia insignis & caput Regni Poloniæ à Craco Principe fundata, an non thesauraria est, quæ coronas, sceptra, monimenta Regia custodit, conseruat? An non thesauraria quæ ingenuarum scientiarum est benigna parens? An ob Senatum tam amplum & almum spiritualem & sæcularem, non thesauraria nuncupabitur.

Cracouia & thesauraria.

Abundat magnis Grachia docta bonis.

Posnania.

Habet turres Poznania & maioris Poloniæ & nobilitatis munimen & splendor.

Habet turres Calissia, & propugnaculum Regni antiquum & forte, ac studiorum non profananda mater existit.

Plocia.

Habet turres Plocia & vetustæ gentilitatis fundamenta, solerti vigilantia, & prudentia in æuiterna tempora tuetur & fouet.

Leopolis antea Lemburga vocabatur

Habet turres Leopolis ante Lemburga dicta. Hæc vt quondam Ducum Russiæ sedes, nunc trium coronarum & insigniorum, Romanæ Ecclesiæ, Græcæ, & Armanæ (qui & omnes Archiepis. latio sermone vocantur) Metropolis. Hæc totius Asiæ & Europæ theatrum & status. Hæc Senatum doctissimum & togatum, Religiosos, sapientissimos & graues, populum Politicum & honestum conseruat & adamat: Hæc trinis gaudet honoribus & stemmatibns, Leone, turribus, stella, Ducis, Regis, & Papæ. Quid igitur obstabit Leopolim thesaurariam & nobilissimam nuncupandam? Iure merito asserere potest, *quod Xenophon de laudibus Agæsilai reliquit.* Vbi homines Deos venerantur, bellicas res exercent, Principibus obtemperant, qui non hîc conuenit affatum omnia bene sperare. Huic desiderauit quidam:

Sic micet æternum, vicinaq; sidera vincat
Lemburgi in cælo splendida stella mei.

Corona muralis ex turribus.

Hoc nobile stemma & nobilitatis dum erit, quis non euidentia signa honorum titulorum vocabitur? Turres dabantur ab antiquis & coronæ murales aureæ in modum turrium, qui primus vi & armis hostium mænia transcendisset. Ea omina vos spectant, hic honor vobis paratus, isti tituli vos manent, si vnum caueritis. Ne de tam securibus mænibus vetris & turribus Simia lusum commonstres: Nam

Tota licet veteres exornent vndiq; Ceræ.
Atria, nobilitas sola est, atq; vnica virtus.

Nobilitas præcipua virtus.

LINEA

LINEA FAMILIÆ GRZYMALIORVM.

SWidrigierus *Epiſ. Cruſuiceń. Alemanus*, vt Cathalog. refert: 1129. *ibidem ſepultus: Paulum Epiſcopum Poſnanień. idem meminit, Anno* 1122. *Domaratum Epiſ. Poſnanien. idem Anno* 1242. *Preclaum meminit Epiſ. Wrocłauień. Polonum à Pogorzelce, in ſtudiis Bononiæ dum commorabatur, libere à toto Capitulo electus fuit,* 1244. *Ioannem Archiepiſcopum Gneſneń. ex decretorum Doctore, Decano Crac. & Canonico Gneſneń. atq; Cancellario Regni aſſumptus fuit,* 1372. *Erat & coadiutor in Archiepiſ. regnante Conrado, à Iaroslao Bogoriæ auunculo admiſſus. Qualis fuerit in Archiepiſ. Ianicius reliquit:*

Quid clerum Suchiwilce præmis furioſus in ira?
  Cognatos tantum natus amare tuos?
An ne tibi mores conceſsit auunculus iſtos,
  Conceſsit tanti cùm tibi iura loci?

Oleśnicki, *Caſtell. Roſtrzenſceń. Magnæ autoritatis vir. Domarath. Generalis maioris Poloniæ*, De his Cromer. lib 14. Miechou. lib. 3. *quod contra Nalcciorum familiam copias duxerint, coëgerintq; Regem Sereniſſimum Vladislaum Iagiello in maiorem Poloniam ad componendam pacem deſcendere. Domarathum Iudicem Terræ Poſnanień.* meminit Cromer. lib. 8. *ex qua ratione, ibi videbis.*

Potuliccij, *in maiori Polonia, Petrus Palat. Caliſſień. alter Petrus Palat. Breſteń. alij volunt Płoceń. hic ex Kowalſka Caſtell. Leopol. filia reliquit filios*, Concordat Paproc. dignitates *ex Caſtell: Premeteń. Palat. Płoceń poſt mortem auunculi Palat: Brzeſten. & Dominus poſſeſſionum.*

Grudzinſcij, *in Maiori Polonia: Andreas clarus in bello, & in negotiis Regni, reliquerat Stephanum Vexilliferum Caliſſień. in Repub. digniſſimum. Reliquit filios Sigiſmundum Ianuſium, Caſtell. Krzywinſceń. Stephanum Caſtell. Nakielſceń. & Andreã Palat. Rauenſeń. Sigiſmundus à Grudzyn, Palat. Rauenſis, cuius filia Marianna in matrimonium oblata Ioanni Bykowſky, Capit. Syradień: & Varteń. quorũ ſollicitudinem, ſtudia & actus, ita quidam Academicorum expreſſit:*

Ordine ſtat triplex, triplici Grudzinia turris,
  Porta patet, certant hînc timor, indè fauor
Hoſtibus hæ clauſæ, quacunque à parte laceſſant,
  Illa Deo, Patriæ, Palladi, lata patet.

Garuaſcij, *in Cuiauia, & in Palat. Płoceń. Annis hi centenis Reipub. & Regibus in ſago & toga obſequentiſſimi. Hieronymus* 1578. vt Paproc. notat, *Cancell. Regni, Gneſneń. Cracou. Płoceń. Canon. Ita*

enim sit quod obsequendo & placendo hominibus, rerum gerendarum commoditas acquiritur: amicorum verò minus honesta solicitudo austeritatem parit.

Zamoscij, *Thomas Iudex Terrarum Zembrouiensis, & Ostrolensis, ad quale munus filius successerat. Hinc colligere licet illorum iudicia, Cambisis iudicio non fuisse similia. Neq; eorum, qui ad aram assident, lege neglecta. Ioannes Archiep: Leopol. ex Suffraganeo & Abbate Płoceń. Assumptus 1604. Mortuus 1614. Cuius sepulchro tale superadditum carmen:*

Hic iacet insignis Præsul magnusque Senator.
Grimalia de gente, Zamoscius, ille Ioannes.
Simplicibus gaudens, vitijs hostis, amator honesti.
Exiguo diues, sine luxu, largus in omnes.
Cuius vita fuit, pietas, prudentia, candor,
Morte nihil, præter corpus mortale peremptum.

Wskrzenscij, *in Płoceń. Palat. Etiam laus nimia onus est, sed præstantes & magnanimos meritò nominato, quos celebris fama & fortitudo commendant. Valentinus in Volhinia postmodum hæres, dum militia clarus celebratur, sororem germanam Ducum in Zbaraż, relictam viduam post Bauorouium in Coniugem habuit.*

Grzymultowicij: *Ianussius inter strenuos milites singularis vir, Sigismundi I. temporibus. Quapropter vt assuetam Thoraci Martis, ac disciplinæ Palladis familiam, quæ & in exteris nationibus cum Hieronymo Laski præclara remansit, in Capitaneatus Drahimscenses in Cassubia eligebant. Ioannes & Nicolaus prognati ex Dźierzánowska Abbatis Wagrouiceń. sorore familiam, decenti linea, vltimo decorarunt.*

Smerzenscij, *in Cuiauia. His nec gladius retusus, nec eloquendi libertas infructuosa erant. Vndè Petrum Palat. Inoulocensem, ac cæteros claros titulis, sicut præclaros meritis familia leta meminit.*

Kobylniccij, *in Palat. Cracou. Iacobum æterna memoria dignum,* offert legendum Cromer. lib. 16. *Speciosam elegerunt vitam, vt de illis liceat proferre,* quod Nicolaus Poeta apud Stob: serm. 14. requirit:

Dicito, dignum enim est scitu.

Cuius fuisti discipulus? quam sectam profiteris? A quibus placitis incipiens, Audes: & optimus Ciuis, & egregius celebrari miles.

Gosliccij, *in Płoceń Palat. Peruetustæ familiæ merita, Semouiti Principis Masouiæ priuilegia, 1392. referunt. Henricus eiusdem Principis Dux exercituum in Prussiam. Nicolaus locotenens Sierpscij, in initijs Domini & Regni Sigismundi, Cruciferos ad Proboszczowicze alacriter*

alacriter inuasit, fortiter vicit. Bini Gosliccij, ad Sokal ceciderunt. Grimyslaus Cancellarius Principis Masouiæ eiusdem solertissimus. Franciscus in Podolia, sub Capitaneis Barensibus Pretficz, & Herburth, contra Tartaros inuictus Rothmag. Qui dum contra Tartaros pauca manu fortiter, Sigismundo Augusto regnante, in campis desertis congreditur, in captiuitatem venit, sed cum peccuniariam summam pro libertate offert, à Iudeo, quis nam ille fuerit, proditus fuit. Quod dum solenne Tartaris esset, ibidem in frusta dissectus est. Locus vsq; modo tumulus Gosliccij dicitur. Et quoniam à nostris crux ibidem erecta conspicitur, crux Gosliccij etiam nominatur. Ioannes Finium Regni custos, qui à teneris ad senectam miles & Rothmag. fuit, Obijt enim ætatis 95. Anno 1630. Eius Epitaphium Laticouiæ in Podolia, apud Patres Ordinis Prædicat.

Clarus Lechiadum clara de stirpe Ioannes
Goslicki: belli studio generosus in omni
Splenduit hic patriæ, turmis ac ipse præfuit
Sceptra tenens galeas, gladios, insignia Martis;
Nec Martem timuit, nec mortem Martis amicam,
Martis amicus erat: sed mors quæ proxima Marti
Et suffert omnes Hæroas, Regibus atrox
Sustulit hunc Regni custodem: mors vigilauit.
Sed vos, ô Iuuenes, Domini qui somnia amatis
Nec non Belligeri mortem Martemque timetis
Discite quæ gessit, precibus perfundite funus.

Laurentius *Decanus Plocen. a Regno & Rege multocies legatus & Orator in Vngariam, Germaniam, Sueciam, Prussiam, Epis. Posnaniensis moritur. Paulus suus Vterinus Canonic. Cracouien. Eorum germanus Valentinus Subiudex Plocensis. Ioannes Pocillator Breslen. in Cuiauia, Vir litteris & virtutibus ornatus.*

Arma Goslicciorum virum armatum in porta non repræsentant, sed arcem clausam ferunt.

Siemianowscij *in Gostinen. districtu: Boni ciuis iuxta sententiam* Demost. *rem curarunt: Incolumitatem Reipub. & suauitatem iurium & verborum. Tiburtius notarius Terræ Gostinen. in quo honore & officio patrem imitatus fuit. Simon Vexillifer Rauen. Fælix Subdapifer Gostinen. Augustinus sorte propria contentus, inopiam bonis auctis sustulit.*

Grabowieccij, *in maiori Polon. satis clara familia & antiqua. Qui dum penetralia animi virtuti consecrarunt, ex illis Gabriel Capitaneus Mlauen. & maior domus Reginæ Polon. Ex fratre eius Stanislao, Sebastianus, Tyrocinia nobilis actus, in Regia Augusti Regis acuerat. Hinc*

rat, hinc grauis & expertus miles euasit, sicut ex externarum regnorum studiis & moribus, salutaris in consilio, & Secretarius S. R. M. fieri meruit: Quapropter ex Curia Reginæ Annæ, coniungem de armis lelita, domus Czerminsciorum acceperat.

Inuide, ne odias fortunatum, quem Deus amat.

Olescij, *in Maiori Pol. Et antiquitate domus & virtutum progressu, omnibus bonis amabiles, & Regni Principi grati. Ioannes Oleski Subdapifer Reginæ Annæ, qui ex pedisequis Reginæ, Barbaram Sczepieczka coniugem habuit. Vir conuersatione affabilis, moribus grauis, nec degener fuit posteritas.*

Mnißewscij, *in Plocen. Palat. Qui propter celebre ingenium, multos sibi familiares compararunt, & propter mores plurimos amicos.*

Bieganowscij, *in Posnanien. Palat. Hos iuxta Theognidis sententiam vti viros bonos sequitur prudentia, verecundia, fortitudo. Quapropter Nicolaus, miles auidus laudis, in Vngaria strenuè in acie obijt. Stanislaus Stephano Regi Pol. affabilis eiusq; Pocillator. Albertus Canonic. Posnanien. & verus cultor religionis fuit. Bieganouium, & ista tempora, (dum scilicet Supremum Præfectum exercituum Stanislaus Koniecpolski gerit) Statorem castrorum Regni, atq; externarum nationum gentis Alemanæ Rothmag. insignem obseruant.*

Rybscij, *in Gostinen. districtu, quibus dum honestum deliciis sit, in honores vocantur: hinc Dapiferi Gostinenses, & optimi Reipublicæ ciues fieri meruerunt.*

Czapscij, *Horum virtutes & merita dum lego, dictum Alexandri Magni illis asscribere non dubito. Miserat Phocioni Atheniensium ciui centum talenta: quærit ille ex Legatis, quamobrem ex tanto Atheniensium numero sibi soli ea mitteret, responderunt: quoniam solum te ipsum existimaret honestum egregiumq; virum. Ita dico Czapscij egregij viri in bello, in scientia, in Repub: titulis, honoribus, præmiis donandi sunt. Nam Cruciferorum Ducem Czerwonkam dictum fortiter & sæpissimè Czapski pugnando victor euadebat, donec ab iis occisus esset. Domaratus verò non solùm ingenio & scientia præstans, sed & Reipub. summè necessarius fuit. Andreas Subiudex sui districtus Dobrzynen. in Comitiis Regni multoties legatus, & in consilijs priuatis ac publicis fælicissimus ex Skarbkowna reliquit Andream filium Rothmag. S. R. M. in Moschouia & Serenissimo Regi Stephano. ob insignes in militari actus notissimum.*

Baranowscij, *in Sendomirien. Palat. Qui dum perpendunt quod gratis mori damnum sit euidens, vt nomen illorum supersit, id quod est optimum, virtus & militia, ab illis amplectitur. Vnde Stanislaus inter iurgia seminantes & fouentes, facilis & fælix, ex strenuo milite, mediator*

mediator: Eius poſteritas, iniecta virtutũ ſemina, honorificè promouet.

Siedleccij *in confinibus Regni Palat. Chyouień. & Podoliæ, quos ipſa nobilitas in terreſtres titulos iucundè promouebat. Eorum poſteritas, nec modo militarem aſpernatur. Rationibus enim aluntur hominum opera.*

Soieccij, *in Rauen. Terra. Qui pietatem ſpirante ſecunda fortuna decenter colunt, Quapropter & Regum aulici, & Eccleſiarum Canonici religioſiſſimi.*

Kazanowſcij, *á Kázánow in Palat. Lublineń. diſtrictu Lukouień. viri bellicoſi, virtute clari, Regibus ſuis fideles & chari:* Paproc. in Stem. ex Hiſtoricis refert *Dominicum Regis Caſimiri Succamerarium Radomirień. Nepolomiceń. Capitaneum, qui in bello Prutenico ſub Choynica, à denſiſſima & valida hoſtium manu circumdatum Regem incolumem, ex acie in tutum locum Bidgosciam eduxerat, pro quo officio ſibi præſtito Rex multis eum honoribus & donis ornauerat. Huius filius Stanislaus fuit Succamerarius Lublinen: & Iudex Sandomirień. Alter erat Nicolaus, Henricus III. qui ex captiuitate Turcica, in qua per annos 20. detentus, ab eodem Turca à quo captus erat, in patriam reductus, cum eo vſque ad mortem in amicitia ſumma & tanquam fraterna manſit. Quartus Dominici filius, Bartholomæus Aulicus Regis Sigiſmundi, & Iudex Terræ Lukouień. Sigiſmundus Kázánowſky, Archicamer. Regni Capit: Kochonauſen. Soleceń. Globutecen. Mucharouien. &c. In cuius locum & officium Archicamerariatus, ſucceſſit eius filius Adamus Solecen. Boriſouien: Kozinicen: Capitaneus, in armis ſtrenuus, & ingenio pollens, Sereniſſimo Regi Wiadislao IIII. charus, à quo & dignitate Caſtellaneatus Sendomirien. eſt ornatus. Qui non ſolum totius Patriæ Optimatum, qua priuatim, qua publicè inſedit affectibus, ſed totius ferè Orbis Chriſtiani Principum ſtudia, in eum tanto ardore, imò fatali quadam beneuolentia conſenſerint, concertarintq́ue, ita omnium ſeculorum fortunatos proceres inſignitè præcelluit. Eius frater vterinus Stanislaus Capitanens Kroſnen: & Predborien:*

Barth olomæus *Kázánowſki, Caſtell. Zauichoſten: vir æqui rectiq́ue tenax. Catholicæ fidei & S. Romanæ Sedis authoritatis zelator maximus, huius filius Dominicus Capitaneus Lukouień. & Bartholomæus.*

Hieronymus *Kazanowſky Vexill. Sãdomir: filius eius Adamus S. R. M. Secretarius, & Rothmag. Alter Suentoslaus eſt Pocillator Sãdomirien.*

Martinus *Kazanowſki, bellorum vſus inter paucos, permulta ſtipendia operamq́ue multis in expeditionibus egregiè poſitam, Chotinium pro bello contra Oſmanum Turcarum Tyrannum proficiſcenti Sereniſſimo tunc Principi, nunc feliciter regnanti Vladislao*

IIII. adiunctus, eius Prætoriam cohortem regebat, ad æstimationem ſimul honoremq; Principis ac ſalutem Reipub. enixus. Hic poſtea factus Exercitus Ductor Campeſtris, & Palatinus Podoliæ cunctis bonis mærentibus, Obijt: tali Epitaphio poſt mortem eſt decoratus.

D. O. M.

Illuſtri & Magnifico Martino, à Kázánow Kázánowſki.

GENERE,

De armis Grzymaliorum clariſsimo

PRVDENTIA,

In toga Senatoria, primùm Caſtellano Halicień: poſt Palatino Podoliæ ampliſsimo.

FORTITVDINE,

In ſago, Exercituum Regni Duci Campeſtri bellicoſiſsimo,

MERITIS,

Bohusłauień: Zuinogrodeń: Tłumaceń: Predborień: Niſineń: Capitaneo digniſsimo,

FIDE,

Bello & ſeditione ciuili, & alias ſemper ſenſus in Republica optimi tenaciſsimo

PIETATE,

Bellis omnibus quibus à puero ad extremam vſque ſenectam vel interfuit, vel præfuit, in quibus victoriarum, vel ſocius, vel author fuit, vt pote Liuonicis, Scythicis, Turcicis, Pruſsicis, Moſchouiticis, feliciſsimo.

TROPHÆIS,

Ad Thelaſinum, Kiercholnum, Auzonam, Lopuſchanos, Klaſinum, Smolenſcum, Moſcham Ducalem, Chotymam, Ornetam, cùm victoribus Regibus, & Ducibus ſuis, ac per ſe erectis celeberrimo.

FELICITATE,

Qua poſt Cetſorianam cladem penè ſolus è Scythica captiuitate, diuinitus euaſit ſalus, & in difficillimis conflictibus, pluribus ipſe acceptis vulneribus, viuaci ſenectæ vltra 70. annos glorioſæ pertrahendæ, & morti naturaliter oppetendæ, eſt ſeruatus, inſigni

Virtute & ſcientia bellica,

Quâ eodem Duce Vladiſlaus IIII. Inuictiſsimus Rex Poloniæ, Smolenſcum arctâ obſidione liberauit:

Pluſquam 100. Millia Moſchorum parua manu obſedit,

Ex multis propugnaculis in vnum compullit

Seinum

Seinum Ducem sui exercitus & armorum deditione adegit,
Moschouiæ Imperatori, victor pacis leges dedit;
Et ab ea parte plenam victoriam retulit,
Regnum accessione tot Prouinciarum auxit.
Ad posteros gloriosissimo,
Omnibus magno sibi ipsi minimo:
Et sub proximo lapide exuuias mortalitatis deponenti, Anno salu. 1636. 4. Kalend: Octobr: pie vitâ functo, mæsta proles posuit.

Filius eius Dominicus Capitaneus Bohuslauień. ac in Castris Exercituum Regni Notarius, Alter Adamus Capitaneus Tlumaceń:

Smogulecij, *in Maiori Polonia decore fortunæ clari, inter quos Matthias Smogulecki Capitaneus Bydgostiensis, hac ætate primas tenebat: Vir singularis doctrinæ, quam cùm zelo religionis & patriæ facile iunxit, & optimum suæ eruditionis specimen, in lucem editis libris, monstrauit. Eius Consors ex nobilissima familia Radwan, illius Magni Palatini Cracouiensis Zebrzydouij filia, tres filios genuit; quorum maior natu, dum Patriæ in Capitaneatu Naklensi munera fideliter obit, & assessorem Tribunalis Regni agit, diuiniora præmeditans, Societatem* IESV *ingreditur. Succedit Iacobus Smogulecki frater germanus, quem splendor propriæ virtutis & morum pietas spectata, nullo suspecto religionis cultu ornata, maximè commendat. Et patriæ amor, cui dum salutem omni molitur arte, paterna telure relicta, Flandriam, Galliam, Italiam, permeat: studijsque præcipuis gaudens, Regi Vladislao IIII. feliciter moderno, cui (omnibus officiis fidelitati debitis) sincerus fuit, eiusque Aulicus, postmodam Capitaneus Naklensis factus; quo in munere existens tantum decoris sibi accersiuit, vt decreta eiusdem tanquam oracula à iudiciis Tribunaliciis Regni mirarentur & obseruarentur. Vir erat in omni genere virtutum non inops: hic cultus veræ religionis: hic deuotio peculiaris erga Deiparam, quam solemni introductione Archiconfraternitatis Sacratissimi Rosarij, in templum Visocense ditionis propriæ testatus est, multis apparamentis, Clenodiis, prouentibus auctis. Amore pauperum & religiosorum, sed maxime familiæ Prædicatorum, quàm singulariter suis beneficentiis & sincero affectu prosequebatur, clarus. In subditos largus: in æquales humanus, in conciliandis animis discordium facile felix: plenusq; virtutibus,* Obijt Anno salutis 1639. *Cuius Consors Zophianna de familia Niemoiewsciorum duos reliquit minores optimæ spei talis parentis filios. Superest tertius frater eiusdem Iacobi Smogulecky Florianus, qui in exteris nationibus studiis vacat, futurum decus & patriæ columen. Extant & alij eiusdem gentis Smogulecij viri, non minus*

virtutibus quàm fama heroica in Maiori Polonia insignes. Non exiguum sanè inclita domus Smogulecciorum attulit Turribus Grzymaliorum splendorem: Fertur vt autor est Pompilius lib: 5. quod Cosdras Rex Persarum subiugata Asia & Africa, iusserit ædificari turrim excelsam argenteam, cum Throno desuper aureo, gemmis ornato: latebant & multa foramina, per quæ aqua ad instar roris stillabat: muniuit eandem & tormentis bellicis, quæ ad instar fulminum emittere mandabat: sicq; suam turrim in laudem vanæ gloriæ magnificam faciebat. Maiorem planè attulit familia Smogulecciorum turribus Grzymáłá magnificentiam: altæ enim sunt, & eminus facilè visibiles, quarum nititur virtus perspectiua splendescere facit. In illis Smogulecciј Thronum aureum veræ religionis, gemmis multorum & exemplorum bonorum ornatum collocarunt. In illis foramina non occulta sed apparentia, per quæ aquam suæ doctrinæ, & singularis eruditionis stillabant hic, stillabant & alibi. Quid quæso sibi vult illud, quod quidam Sapientissimus Præceptor, in vrbe Romana ad interrogata cuiusdam Illustrissimi Nobilis Poloni, facta his verbis: Quibus interim hîc nobiles Poloni occupantur: Respondit Varij, variis: soli Smoguleccij studiis ingenuis vacant? Vacabant certè, quorum vnus in facie totius Ecclesiæ, in omni scientiarum genere Princeps: alter tum in Patria, tum alibi doctrinâ, prudentiâ, facilitate in agendis clarus. Easdem turres Grzymaliorum Smoguleccij munitas habent, si non materiali tormentorum genere, satis & plus est affectu & sinceritate quàm pro omni occasione inseruiendi patriæ satis superq; commonstrabant. Frustra Vegetius iactat turres ambulatorias, quæ erant mobiles, nunc ad Castra, nunc ad Arces. Grzymaliorum turres ambulatoriæ sunt, dum Smogulecciоs nunc ad Castra, nunc ad arces, nunc ad armatam Reipub. & Patriæ defensionem, nunc ad subselia iuridica, nunc tum ad publica, tum priuata patriæ & amicorum obsequia mouent. Et vt paucis multa complecti liceat, in turribus Grzymaliorum Smoguleccij, & decorem fortunæ ac familiæ: & decorem patriæ: & decorem [illegible] it. Viuant superstites diu felices.

HAMVS

HAMVS seù CHRINICKI.

DELINEATIO.

EST hamus ab vtraque parte, ex quo extrahuntur grandiores de flumine pisces. Hamus sunt sursum erecti, infra ad hamum est crux coloris albi in campo rubeo.

ORIGO.

COntra Tartaros dum vigilias Wolhyniæ Princeps desertis in campis teneret. Chriniciorum primus cui talia arma collata fuerunt, longe ab exercitu in lacu hamo deducebat pisces, casu aliquot hostium accurrerunt, qui proiecto hamo, equum celeriter possidet, consertisque manibus, occidit aliquos & dispersit aliquos, vnum denique captum Duci suo adduxit. Cognito hostium numero & loco Dux quasi omnes oppresit, & vigilanti militi arma hæc Hamum & Crucem contulit.

INÆSTIMABILE OPVS.

ROmanorum aliqui non dedignati fuerunt imponere cognomina familijs à piscibus. Quapropter comentator Alciati *Embl.* 170. *refert:*

170. *refert*: Sergium vocitatum fuiſse Orata ab Aurata piſce marino, optimi ſaporis & coloris aurei, eo quod primus viuaria inſtituerit. Multo dignius Chriniccij à piſce & hamo familiam ſuam notabunt, dùm loco piſcis eorum parens piſcatur hoſtem, pacem, honorem. Auratus piſcis, coloris quidem aurei eſt ſed omnium timidiſsimus, nam maris reflexu, ſub littoralium arborum radicibus occultatur, ibique frondium agitatione exterritum facile capi, quaſi quadam deditione. Aurei me hercule piſces erant, quos anteceſsor Chriniciorum piſcabatur, dùm piſcando piſces victoriam de hoſte accipit, ſed in hoc differunt piſces Chriniciorum aurei, ab aureis piſcibus marinis, quod hi timidiſsimi, illi audaciſsimi, iſti ſemper victi, illi ſemper victores. Quapropter vſque modo milites ſtrenuiſſimi, bellatores fortiſsimi, victores laudatiſsimi in caſtris numerantur, admirantur.

FAMILIA CHRYNICIORVM.

In Wolynia Chrynicij clari & ingenioſi Mineruæ & Marti dediti.

HARATINOVICIORVM,

ſeu CHARATINOW.

DELINEATIO.

Diuerſimodè arma delineata video. Alij enim duas litteras maiuſculas latinas, inuicem iunctas delineant, videlicet litteram *N* & *E*. Alij litteram *V* & *E*. vt legendo primas *NE*. legamus, legendo ſecundas, legamus *VE*. Pinguntur in campo rubeo litteræ coloris aurei, ſuper galeam quinque pennæ Strutionis.

ORIGO

ORIGO.

ALiqui ex Græcia allata fuisse referunt, sed quo pacto non facile inuestigare. *Originem Paproc. in suis operibus refert.*

VIRTVS EXCELSA.

NVllibi litteræ vacuæ, sed vbicunque ponebantur ab antiquis Romanis, sensum legitimum ferebant. Si scriptæ fuerant litteræ, *N. D.* erat sensus, *Neci dandum*: si *N. L.* erat sensus, *Non liquet.* Ita *Pier. lib.* 42. *Cap.* 53. Vnde & litteræ in arma à Græcis, ac Lithuanæ nobilitatis Illustribus viris assumptæ, vocabunt suum legitimum sensum. Et meo iudicio si sunt litteræ *N.E.* erit sensus *Nobilitas excellens*, si vero sunt litteræ *V.E.* erit sensus, *Virtus Excelsa.* Nil enim conuenientius nobili est, nec quando fuit, quam nobilitatis excelsæ encomium, & virtutis celsæ excellentia. Sola enim apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Ergo armis vestris inscripta maneant, auro, & adamantino calamo, quod B. Nilus ad excelsam virtutem radicandam, vitiumq; omne abolendum docebat:

Væ impio; quia cum illuminabuntur omnia, tum ipse solus obscurabitur.

Væ iniusto, ad iudicem enim austerum & iustum legislatorē perget.

Væ socordi, quæret enim tempus quod male consumpsit & quærens non inueniet.

Væ superbo, nam cum sepulchrum ingredietur, quis nam sit, intelliget

Væ scortatori, quoniam stolla eius nuptialis sordebit, & ex Regiis nuptiis turpiter eijcietur.

Væ delicatis, nam tempore exiguo tanquam vitulus iugulandus saginabitur.

FAMILIA CHARITANOWICZ.

IOannes vel Iuanus Vexillifer Nouogrodcn. Augusti Regis Poloniæ temporibus prudens & audax miles. Conducebat Moschos plurimos Regi, vt Echo illius maneat:

Non me delectant vani monumenta Poetæ
Qui Decios, Curtios, Æmiliosque canit:
Sunt sua Sarmatico propria ornamenta Quiriti,
Non desunt nobis Æmilij, Decij,
Hic libertatis custodia vendicat omne
Punctum: virtutem suscipe, disce, cole.

Reliquit filium Semionem, vestigia parentis non segniter obseruantem.

HELM

HELM: GALEA, aut CASSIS.

DELINEATIO.

Galea cum cornibus & foliis quercinis.

EST Galea hastiludialis, ex qua prodeunt duo cornua pecorina, inter quæ est cauda pecoris iuxta *Dlugossium*, iuxta alios duo folia quercina virida. Desuper sunt tres pennæ Strutij in campo rubeo.

ORIGO.

BOlesłao Kriuoustio cum Pruthenis & Pomeranis Anno 1111. bellum ducente, quidam ex hostibus ita monstrose armatus & ornatus, in medium processit, clarum militem ad se euocando. Prohibuit Rex nobilem procedere. Vnde militis cuiusdam equiso stafarius processit, qui insultanti hosti, ita armato gladio vibrato sub colare, caput cum brachijs ademit. Secuta est postmodum victoria, nam hostium 27. millia occisa, duo millia in captiuitatem redacta. Ille verò monstrum illud dum Regi obtulit, nobilis facti titulum cum prædictis victoriæ suæ signis in perpetuum memoriale accepit, *Ita Paproc. in Stemm. Nob. Pol.*

INSPE-

INSPERATVM AVXILIVM.

M. Valerius Romanus, vt Liuius refert cum Gallo, quodam altæ ſtaturæ aduerſario & hoſte olim euocatus dimicans, inſperato auxilio beatus fuit, vt pote, in cuius hoſtis caſsidem coruus inuolans, eidem ita hoſti oculos vellicauit & obfuſcauit, vt à Valerio tandem ſuperatus ſit. Vnde huic Valerio ab Auguſto Cæſare ſtatua erecta eſt, cui coruus in galea ſublimi ſederet, in tanti portenti monimentum, & ab inde Valerius à coruo Coruinus cognominatus fuit. Hanc victoriam ſi tamen ſpectes, inſperatum quidem fuit auxilium, at non propria virtute partum. Veſtrum verò, ô Helmij, inſperatum quidem auxilium, nam nudus contra armatum, inexpertus nec miles, contra expertum & militem proceſsit veſter Achiles: ſed in hoc Valerium exceſsit, quod propria virtute partum fuerit, dum manu gladio monſtroſum caput & galeam ademit, ac victoriæ certæ, Regi omen ſecurum detulerit. Vnde ille à coruo Coruinus, vos à Galea & Caſside, Galeati & Caſsides nuncupabimini. *Ezech.* 27. Ore Domini Propheta dicit ad Tyrum ciuitatem: *Perſæ & Lydi & Lybies viri bellatores, galleam ſuſpenderunt in te pro ornatu tuo.* De vobis verò dicendum venit, Prutheni, Pomeranij, Rex exercitus miles, viri bellatores, ſuſpenderunt galeam in vobis pro ornatu veſtro, ſed ad ſuum etiam inſperatum auxilium. Vnde meritò Galeati nuncupamini.

Valerius *Galea cum coruo.* *Galeata familia.* *Galea adornatur ſuſpēſa.* *Galea in auxilium.*

CONSTERNET NEMO.

Eleganti acumine & dicto, expreſsit thematis ſenſum Virg. 12. Æneidorum:

Fixumq; latronis
Impauidus fregit telum, & fremit ore cruento.

Impauidus

Porrexit legendum Froſtard. Symbolum Carol. VI. Galliarum Regis, Caſsidem coronatam ſtrutionis pennis diſtinctam, quam lancea quatit. At ſenſus Symboli eſt. Dum Rex tenderet in Britonum Prouincias, ac per Cænomanos iter faceret, occurrit ei vir pauper in ſyluis, qui tenuit Regis equum, dicens: *Ah Rex, vltra ne pergito, ſed potius redito, es enim à tuis venditus*, quæ res territauit, commouit, & expalluit Regem, ſed præfecti audentius pergunt. Vbi Rex verba moderando pauperis dum attonitus vadit, puer Regis, qui ferebat haſtam in caſsidem, quam ferebat alter puer, demiſit: quo ſtrepitu & ſpectro hominis, Rex perturbatus, furenti ſimilis enſem vibrat, velut inter hoſtes acclamat: *agite, perdite proditores:* ſic inceptum bellum conſternatus à nemine moriebatur. Optimè *Plin. lib.* 28. *Cap* 19. Pellis aſinina iniecta pauidos infantes facit. Veſtræ

Caſsis cum Lancea. *Carol. VI. Galeam Regis ſpectrum.* *Lancea in caſsidem cecidit.* *Pauidū facit pellis aſinina.*

Helmij Galeæ sunt tituli isti. *Consternet nemo.* Nam monstra & spectra, tollitis monstro, fortitudinem fortitudine, viriditatem viriditate superatis, hoc namque galeis concessum à Domino *Hierem.* 46. *State in Galeis, polite lanceas. Quid igitur? Vidi ipsos pauidos, & terga vertentes, fortes eorum cæsos.* Et infra: *Quia dies interfectionis venit super eos, tēpus visitationis eorum.* Quapropter nedum vera galea sed similitudinaria hostium terror & victoriæ causa Præmislo Principi Lechorum (qui Galeas ex corticibus tenerioribus arborum confectas ad hostilia castra oriente sole exposuerat) fuit. Vestris igitur Galeis scribendum erit. *Consternet nemo.* Scytharum Princeps quidam Regi Hispaniarum respondebat: Si vester Princeps equum sibi non mundat, quomodo mecum pugnabit? quasi ascriberet sibi, *Consternet nemo.* Cum vestris Galeis est equum nedum scire detergere & ornare, sed vti & potiri equo. Vnde satis vobis ascribendi isti tituli erunt. Anno 1516. Scythæ Galeis vsi fuerant in bello Buscen. sed ad Wisniouecíam á Duce Wisniouecen. trucidati, licet toti erant in ferro. Sic vestra Galea stetit & stabit.

Galea ex corticibus arborum.

Crom. lib. 2.

Stricon. lib. 24. Cap. 4

GALEA SALVTIS.

Mirifice galea salutis commendata est in scripturis sacris, quam vti necessariam absolutè ad consequendum æternitatis finem, nobis D. Paulus commonstrauit, dicens: *Et galeam salutis assumite.* Virtutes Theologicæ, Fides, Spes, Charitas, nobis hâc galea denotantur, nam sine fide impossibile est placere Deo. Spes autem non confundit, at sperantem in Domino misericordia consequetur. Charitas verò quæ horum est maior nobiscum in cœlis coronabitur. Vnde Gabriel Symeon Florentinus in Emblem. Galeam depinxit in altari, supra quam è cœlo manus patera effundit aureos. Quo exemplari exprimebat illustris viri & Catholicissimi Lucani Mathæi Balbani sacram intentionem, qui quotidie orabat Dominum, nullas sibi diuitias dari, aut rerum afluentiam, nisi simul cum eisdem recte vtendi voluntatem ac rationem. Hinc doctos viros alebat, plerisquè stipendia suppeditabat, aras implebat, milites conseruabat. Dignum Principe votum, qua re tali Emblemati adscriptum dogma expetendæ opes vt dignis largiantur. Talem galeam vestram, ô Helmij conspicio, affluit honoribus, diuitijs, bonis; nam abundans manus è cœlis vobis dignis dispensatoribns illa non negauit, sic diuitiæ & honores cedunt vobis in retributionem, & galea in galeam salutis. Sed vnum mihi restat quo galea, galea salutis fiat, adhuc dicendum Isaiæ 59. dicirur: *Vidit Dominus quia non est iudicium, & vidit quia non est vir, & apporiatus est, quia non est qui occurat, & saluauit sibi brachium suum, & iustitia eius ipsa confirmauit eum*

Galea salutis necessaria homini ad salutē

Ad Ephes. 6.

Virtutes Theologicæ.

Galea super altari.

Galeam è cœlo implet auro.

Opes expetendæ vt dignis largiantur.

uit eum. Indutus est iustitia vt lorica, & galea salutis in capite eius, indutus est vestimentis vltionis, & opertus est quasi pallio Zeli. Sensus SS. Patrum est. Omnipotens Pater Filium suum in vindictam contra impios & iniustos armabit, contra iustos misericordem faciet. Vnde dicitur galea salutis super caput eius. Et vestris Galeis salus ascribitur. Est namq; vir in vobis qui faciat iudiciū & iustitiam in terris, Tribunalia iudicia Terrestria & Castreñ. quibus præestis & præfuistis testificantur de vobis. Iustitia vobis virtus, in Xenodochijs, claustris Religiosorum, & Ecclesiarum custodibus, rebus ipsis à vobis depicta, saluat brachiū vestrum, & galeam vestram, galeam salutis effecit. Vnde Homericum carmen supponam vobis, cum Galea salutis sit in capite vestro, hoc est in principio cuiusque operis.

Galea salutis in capite ob vindictā suam mendam.

Galea in capite ob iustorum perfectionem.

Quando vir haud nequam nec stultus videaris,
Per multum salue, atq; vale: Dij prospera donent.

Precare benè

SOCRATICVM ROBVR.

ANtisthenis Philosophi dictum est: *Virtutem sibi sufficere ad fælicitatem, nec vlla re opus habere nisi robore Socratico.* Certe carentem tali robore, opus dicere: *Non putaram,* habentem verò illud, dicere *Putaram.* Vestras galeas dum aspicio, ô Helmij, Socraticum robur vobis concedo. Virtutem, fortitudinem, perseuerantiam, & omne pulchrum & bonum. Diogenes percussus in faciem dicebat: *Nesciebam me debere habere galeatum caput.* Vos scitis: Athenienses tumultuabantur ob versiculum recitatum:

Laert: lib. 6. Cap. 1.

Non putarā.

Facies Galeata.

Quid turpe, ni videatur hoc vtentibus.

Quibus adiecit Antisthenes.

Quod turpe, turpe est, siue cre'as, siue non.

Vester autem tumultus in his Galeis vestris cornua & cauda, vel folia querci, non ob turpe, sed ob virtutem atque ipsius pulchritudinem, sunt galeæ istæ ignominiæ hosti victo, vobis victoribus sunt gloria virtus & pulchritudo. Addidistis enim ad virtutem vestram, illam virtutem, cuius armatura non potest detrahi. Nam ensis, clypeus, excutiuntur: virtute autem præditus, nunquam non armatus est, nec vinci quando potest. *Vnde Ces: Ripa in sua Iconolog. par. 3.* Virtutem depingit insuperabilem, hominem optimè armatum, qui in manu dextra hastam, in sinistra scutum, in qua auicula portat ramum oliuæ, cui inscriptum: *Nec sorte, nec fato.* Quare Alciatus tale Emblema fecit virtuti heroicæ & beatæ.

Bellerophon vt fortis eques superare Chymeram.
Et Licij potuit sternere monstra soli?
Sic tu Pegaseis rectus petis æthera pennis
Consilioque animi monstra superba domas.

FAMILIA HELMORVM.

ARmorum meminit Dlugossus: Helm seu Arma sic dicta, galeam habens hastiludialem pro insigni, ex qua prodeunt duo cornua pecorina, ex quibus prodit etiam pecorina cauda. Quis eiusmodi armis vtatur, scire non potui, vidi tamen in Ecclesia nostra Laticouiensi in Podolia eiusmodi arma, inter alia demortuorum virorum insignia nouiter in Serico efformata. Vnde colligo eiusmodi familiam benedictione Dei in hæc tempora stabilitam: Obserua igitur diligenter quod Eccl. 10. admonuit, *Regnum à gente in gentem transfertur, propter iniustitias, & iniurias, & contumelias, & diuersos dolos.* Obserua, *inquam*, nam his quoque malis, periodus in familias quandoque velociter inducitur.

HELT.

DELINEATIO.

Sagitta per medium aeris

EST sagitta, per medium aeris volans per longum, in campo albo, coloris rubei. Campus verò scuti formam refert coloris nigri super galeam. De illo *Paproc. in Nido virtutum*, super galeam caput cum extenso collo canis venatici, charta linguam expressam gerit.

ORIGO.

ORIGO.

IN Regno Poloniæ antiquissima arma, vnde & *Starza* nuncupata sunt. Scriptores non referunt, quibus meritis atque medijs collata fuerant, ratio tamen indicat, quod magna tentanti in medio furentis Martis, collata fuerint. Allata sunt ex Germania à Noremberga.

SAGITTA SALVTIS.

GRaue & magnum in sagittis contemplatus fuit, *Corn. Tacit.* dum de bello Germanico referendo dixit: *Sola in sagittis spes, qua inopia ferri ossibus exasperant*: Salutem namque in ipsis miratus fuit, 4. *Regum Cap.* 13. Ioas Rex Israel descendit ad Eliseum proximum morti, qui flendo super eum, dicebat: *Pater mi, Pater mi,, currus Israel, & auriga eius.* Cui Eliseus, *Affer arcum & sagittas.* Cùm attulisset, ait Regi: *Pone manum tuam super arcum,* & superposuit Eliseus manus suas Regis manibus, & ait: *Aperi fenestram orientalem, & iace sagittam;* & iecit. Et ait Eliseus: *Sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra Syriam, percutiesque Syriam in Aphec, donec consumes eam.* Quid clarius dicendum erit, inter sagittas, esse sagittam salutis. Vestram nemo per nubem impulsam sagittam, quis salutem afferentem patriæ non specificabit? Dicebat Iustinus, *lib.* 41. *de Parthis.* Hi pari cura liberos suos habent, & equitare & sagittare magna industria docent. Vobis verò, militaris cura prædecessorum meritis commissa, non alio fine, quàm patriæ defensionis, & Regis munimine, præcordijs inhæsit, vt in vobis perficiatur, quod *Cic. ad Attic. lib.* 5. *dixit*: Magna tormentorum copia, multis sagittarijs, magno labore, apparatu, multis saucijs, incolumi ex nostris exercitu, negocium confecimus. Hoc antiqua arma vestra, hoc in multa tempora deducta familia, hoc virtutibus, scientia, exercitio clara progenies vestra, secum tulit & significauit. Sitis salus Regno & Reipub. dum sagittipotens, solis hunc sustinet orbem.

Sola spes in sagittis.

Sagitta salutis domini.

Parthi sagittare, equitare, docent liberos.

Sagitti potens solem sustinet.

MERIDIES SATVRNI.

FIgurando meridiem Cæs: Rippa in 3. part. Iconologiæ, ponit in dextera manu iuuenis sagittam, tùm vt doceat radios solis penetrare intima terræ & maris, tùm omnem vmbram noxiam, à rebus subtrahere. Vnde Ouid. lib. 2. Metham.

Iamque dies medius rerum contraxerat vmbras.

Meridiem Saturni, si quis finxerit, non aliud dicat, quam quod

noctem & vmbram à Regno depellit. Sagittarium vestrum meridiem Saturni dicam. Nam Sagittarius ille, qui sustinet orbem, dum Idibus Februarij occidit, dicente Columella vehementer hyemat, dum verò oritur, quodam modo meridiem præsefert. Sagittarius autem vester, qui sustinuit impetum hostium occisionem ferentem: (depellendo vires, hastas, tormenta illorum) meridiem nostro exercitui attulerat. Vnde nobis risit Saturnus, illis verò fremuit. Volans sagitta vestra per medium cœli quid? lætitiam hanc meridiei Saturnicæ defert. Dux Cosacorum Saidacius, nuncium Constantinopolis Patriarchæ Schismaticum, dum reduxisset annis ab hinc 13. in Sorokam Moldauiæ, quidam Mechmeth interpres Soltani Galga illi miserat venaticos canes & arcum electum cum sagittis, muneris loco, miratus audaciam hominis, ferentibus dixit Scythis: Vnde nouit me venatorem esse confrater vester? venor, sed Scythas & Turcas in campis: referte pro munere mittenti. Opto vt Deus Max. det mihi vitam & vires impellere sagittas ex hoc arcu in præcordia & mittentis, & fortissimorum Scytharum. Cessit omen. Nam sub Chotino in præsentia Vladislai Principis, nunc diuina prouidentia Regis Poloniæ Turcis & Scythis atro horore stetit. Talis est vestra sagitta: Nouit venari famam, venari gloriam, nouit patriæ laudem, sibi amorem, hosti afferre terrorem. Veteres meridiem mediam noctem dicebant: inquit Varro: *Nos diem mediam nuncupamus.* Sitis ergo meridies die & nocte, qui estis familiæ antiquæ. Sitis meridies Saturni & Iouis, hoc est, & in pace & in bello, in toga & in sago, Regi, Regno, Senatui salutares.

SAGITTA FORTIS.

Horatius 3. Carm. Ode 10. acute de forti Sagitta. *Interim dum tu celeres sagittas promis, hæc dentes acuit timendos.* At simpliciter fortem sagittam nec quando fallacem multa faciunt. Alco peritissimus sagittarum iaculator, cum vidit filium suum colubrum inuasisse, & cum discrimine vitæ cingere, vti peritissimus iaculator sagittarum, arcum tetendit & colubrum occidit, filium non ledendo; mirabile hoc opus fuit. Sed addit M. Manilius. Ars erat, esse Patrem. Tamen erat sagitta fortis, & sagittator fortissimus. Sed fortior mihi sagitta est, quam 4. Esdræ Cap. 16. vidi. *Nunquid repellet aliquis sagittam à sagittario fortissimam? Dominus fortis immittit mala & quis est qui reppellet eam?* Si verò mittet sagittam suam in vindictam. quam fortis sagitta sua erit? Ierem. 50. quid dicatur, accipe. *Ecce ego suscitabo congregationes gentium magnarum de terra Aquilonis, sagitta eius quasi viri fortis interfectoris, non reuertatur vacua, quoniam exultatis, & magna loquimini diripientes hæreditatem meam.*

Coluber sagitta occiditur ad ventrē filij.

Sagitta in vindictam à Deo missa.

meam, quoniam effusi estis sicut vituli super herbam & mugistis sicut tauri. Sed quis nisi impudens negabit fortem ſagittam & ſagittatorem Deum? Veſtra ſagitta vt ſit fortis atque conformis vetuſtorum heroum familiæ veſtræ, ſagittas veſtras tinctas habete, non quidem Gæthorum more de quibus Ouid. de Ponto Eleg. 19. ad Seuerum. *Sagitta tincta*

Nulla Gæthis toto gens eſt truculentior orbe
Tinctaq; mortifera tela ſagitta madet.

Sed tingite in Chriſti ignominijs, Eccleſiæ Zelo, Sacramentorum honore, & ſagittas veſtras, in perfidias gentium, hæreſum blaſphemias, ſchiſmaticorum errores, hoſtium vires, fortiter complebitis.

SAGITTA ARDENS.

Diuus Pſaltes hanc ſagittam adumbrabat pſalmo 7. *Sagittas ſuas ardentibus effecit.* Sed variè ardentem ſagittam nominare licet. Eſt inter aeris impreſsiones ardens ſagitta, dum humor aduritur velocitate tanta, quaſi ſagitta cucurriſſet, ſed talis ſagitta licet ardens ſit, tamen ſerenitatem indicat. Verum ardens propriè, non erit ſagitta, quam ſi igne ardeat. Ita Ezech. 39. *Egredientur habitatores de ciuitatibus Iſrael & comburent arma, clypeos, & haſtas, arcum, & ſagittam.* Erat ſagitta & ardentius ardens, cum Romæ ante peſtem inguinariam, corporali viſu è cælo deſcendebant ſagittæ ardentes, & ferientes. Erat ſagitta, & ardentiſsimè ardens, qua Angelus præcordia feriebat S. Tereſsiæ, incenſionem amoris diuini irradiando, & deſiderium incedendo, ſunt enim adminiſtratorii ſpiritus. Veſtram hanc ſagittam dum volantem video, ardentem cogito: refert namque ſagittatoris vim ardentem, aut materialem, aut formalem, aut vtramque. Adhibuerunt ad deſiderij charitatis ignem ad ſuas ſagittas prædeceſſores veſtri, vnde non mirandum ſi ardenter currendo, magis ardentius currat. De Sagittario cæleſti fingunt Poetæ, quod fuerat filius Euphemes nutricis Muſarum dictus multis nominibus, Centaurus, Chiron, Crocus, qui cum habitaſſet cum Muſis, poſtmodum venationi & ſagittis incumbebat, mortuus Muſarum precibus à Ioue inter aſtra relatus. Tam ardens ſagitta veſtra his Muſis, Fide, Spe, Charitate, vt pennis quibuſdã elata, ardentem gloriam Seraphinorum & Cherubinorum aſſequetur.

Ardentes ſagittæ.

Maxime ardens ſagitta.

Sagittarius quomodo in cælo.

Familiam Heltorum adnotare non potui. Laticouiæ in Podolia inter arma nobilium defunctorum vidi talia arma nouiter depicta: Quapropter poſteros in diem præſentem forte manere dicerem. Antiquæ familiæ iſta habemus ſcriptis porrecta: Sifridus & Melchiſedech Heltij in Regnum Pol. venerant. Imperatoribus Rom: demũ Regibus Pol. gratiſſimi. Ex quorum vno filia relicta, Koniecp. præcipue Caſtell. Roſperſcen. & Capit. Vielunen. genitrix fuit. Pap. in Stem. *ſed ſub Armis Pobog videbimus.*

HERBVRT.

DELINEATIO.

Gladij in pomo.

TRes gladij integri intra pomum viride ad modum diametri dispositi, in campo rubeo.

ORIGO.

EX Sclauoniæ partibus in Regnum illata fuisse, sub Casimiro Magno Rege Poloniæ, sed cum ante duos gladios pro stemmatibus haberent, Carolus magnus Imperator pomum viride Paradisi dictum cum gladio addidit, quia sicut in Sclauonia inchoata familia singulari fortitudine ac virtute præfulgebat, ac in Saxoniæ regno non minori gloria floruerat, ita contra Vngaros rebelles pro Imperatore animosi, inuicti, & victores refulserunt. Quapropter armis addi voluit gladium & pomum, *Ita Guiciardinus.* Claris igitur armis, toga, Marte, & Minerua, fide & fidelitate additio facta est, *Bielsc: lib. 3.* Ludouico Rege regnante venisse, Anno 1378. refert. Venit Vladislaus Dux Opolień. cum Friderico, Venceslao, Nicolao de Fulstyn. in Morauia.

INVICTA FORTITVDO.

In pomo trãsfixo gladio fortitudo.

NOn te moueat, quod pomo tribus gladijs transfixo, inuictam fortitudinem adhibuerimus, nam & columnam lapideam transfixam sagitta, inter Nobilium arma cernimus. Quod rem magis

rem magis in dubium vocat, sed in his non ita rem significatam quàm modum significandi consideramus. Quid enim causæ, quod Herculi fortisſimo, & in diuos redacto pro boue fortitudinem significante in sacrificio pomum immolare licitum fuerat? *Dic profecto:* Etiam pomum inuictæ fortitudinis fuisse signum denotat, sed ad rem intentum vt deducamus, pomum vniuersum orbem significare. Hinc Imperatoribus orbis, pomum offertur aureum; Qui igitur tres partes mundi, Asiam, Africam, Europam, ne dum peragrauit, sed gladio, vt alter Hercules confodit, ille inuictæ fortitudinis erit, & qui extrinsecis signis, quod intrinsecis notis expræsserat, repræsentabit, merito in pomo gladios tres sustinebit. Herculis statua ærea, in Capitolio Romano obducta pelle Leonina, vna manu gestabat insigne Ducum exercitus clauam, altera poma tria, in quorum singulis littera *S.* notata fuerat, Hæc quidem antiquitus silentium indicebat, *vt Cellius refert.* Sed ibi silentium ob attentionem innuendo, aliud significabat, per primum enim *S.* significabatur Sagacitas, per secundum *S.* Strenuitas, per tertium *S.* Solertia Herculis, *ita Heucer Delphius de rebus Burgen:* Herborthorum verò statuæ & insignibus, est pomum cum gladijs tribus, qui quidem non aliud signum referunt, quam S. vt nedum intelligeres, eras Herburthe, *sed es*, imo vt in singulis gladijs litteram *S.* contempleris, & iam non in pomo, sed ex pomo, & intra pomum. Primumque S. intelligas sistit, secundum *S.* strauit, tertium *S.* sustulit. Sed quæres, quid sistit, dico Sauromatas, quid strauit? dico Scythas, quid sustulit? dico Skinderos Turcarum & Bassos, & ne quid dubites de modo & quando. Sistit Sauromatas stylo, leges & statuta conscribendo. Strauit Scythas gladio, Ioannes Capitaneus Bareñ. & duo Nicolai Palatini Rusſiæ. Sustulit tertio gladio Turcarum Scindros, Fælix in Multania sub Ploiesto, vbi Michailum terrorem vt vocabatur Turcarum depullit. Seuerinus sub Obertino cum Valachorum Palatino, muro à Sarmatis Turcarum. Quid de Capitaneo Præmisſieñ. quid de Castellano Sanoceñ. Capitaneo Tlumaceñ. Castellaneo Cameneceñ: Capit. Skaleñ. & alijs referam? non eis licebit vsurpare illud: Virg.

Columna sagitta transfixa.

Pomum pro boue Herculi immolabatur

Pomum est orbis.

Herculis statua poma cum S. nota tenebat.

Pomum Herburtorum in gladiis habet S.

Herburthorũ dignitates.

Mutemus clypeos Danaumque insignia nobis
Aptemus: virtute, non dolo procedere maluerunt,

Refert *Cardanus de rerum varietate lib. 1. Cap: 56.* Keimetus Rex Scotiæ, Emitlindum Fenellæ filium occiderat. Fenella vltrix, statuam fieri curauit prægrandem & elaboratam, in cuius manu posuerat pomum aureum, oneratum preciosis gemmis, & lapidibus: sed quicunque illud tangebat, quasdam sagittas ab intra emittebat, & enecabat.

Pomum interficiens.

& enecabat. Vt vidit Rex, audacter accessit, & perijt: Non ars, sed virtus pomis vestris affixa, vt qui tetigerit hostiliter minus decore, nimis audacter, vincitur, sternitur, perimitur. Ieremiæ dicebat Deus: *Quid tu vides Ieremia: & dixi: Ficus bonas, bonas valde, & ficus malas, malas valde, eò quod comedi non possunt.* Ita de pomis vestris dicendum, licet gladijs plena sint, sunt tamen bonis bona, & valde bona, sicut malis mala, & valde mala. Ecclesiæ, Regi, Patriæ, Regno bona valde; hostibus, periuris, maledicis & blasphemis valde mala. Vt veritas serpentis dolosi sub falsitate latitans exprimi illis possit, moriemini & non viuetis.

Ficus bonæ.

Poma valde bona & valde mala.

PVLCHERRIMA ACCIPIET.

Pomum cum oraculo.

FIngunt Poetæ Iouem in terram demisisse pomum, cum tali oraculo: *Pulcherrima accipiat.* Concurrebant Pallas, Iuno & Venus & pulcherrima omnium Venus accepit. Suppono Apologo veritatem, tres gladios Marti, Palladi, & Dianæ ablatos Deus insertos pomo demiserat in bello, & cecidit in Herburthum à Fulstyn, & facta est familia eius pulcherrima, in Silesia, Polonia, Russia, Podolia, cui festinat benedicere omnis viuens. Moysis benedicebat Iozepho Deuter. 33. *Benedictio eius de bonis cæli, rore atq; abysso subiacente, de pomis fructuum solis ac Lunæ, de pomis collium æternorum.* Locum hunc dum Titus Brosteri. lib. 3. con. Manich. consid erat. *Poma* (inquit) *collium æternorũ sunt poma cæli: Poma autem cœli sunt, quia cœlum halant, per locutionem cœlum olent, per conuersationem cœlum sapiunt, per rerum supernarum gustum.* Hanc & tantam benedictionem meretur Familia Herburthorum. Nam ne dum forti gladio Martis, sed forti studio Palladis, forti veritate Dianæ, Patriam vndique ornant, dum illustres militia, celebres sapientia, solertes prudentia, illos mirabimur. Ab illis namque clarum ius in Regno, firma protectio in bello, maxima persuasibilitas in legationibus procedebat. Hinc vigilantissimi Duces in exercitu, verissimi indagatores in Senatu, optimi apud Imperatores Henricum & Turcam legati fuerunt. Quapropter pulcherrima Familia, pulcherrima accepit. Ornata enim multis dignitatibus & honoribus à Rege, coniuncta sanguine summis in nobilitate & honore permanet. Et qnod pulcherrimum orbis Polonicus habuit, hoc pulcherrimæ Familiæ Herburthorum concessit. Ezechielis 57. promittebat Dominus: *Orietur lignum pomiferum, non defluet folium ex eo & non deficiet fructus eius, per singulos menses afferet primitiua, quia aqua eius de sanctuario egredientur, & erunt fructus eius in cibum, & folia eius in medicinam.* Mirabile & salutiferum pomum. Habet tam mirabilia & salutifera

Gladij vnde tres.

Familia pulcherrima Herburt.

Benedictio in pomis.

Poma sunt cæli.

Folia pomi medicina.

pulcherrima

pulcherrima familia Herburthorum poma, quia aquæ eorum de ſanctuario procedebant. Parentes intelligo pios & timoratos, qualis erat Palatina Ruſsiæ in Fulſtyn Podoliæ & Iaromirka permanens, quæ vidua relicta, omnes conſecrabat dies orationibus & ieiunijs. Qualis erat Regina Zolkiewska de Fulſtyn Cancellarij & magni Ducis coniux. Qualis eſt relicta vidua Caſtellana Camenecen. in Podolia & Capit. Scalen. Quocirca poma eorum cedunt in fructum Regno, & folia in medicinam. Iagello Rex Poloniæ Anno 1432. Leopoli vltima Nouembris dum pro exercitu contra Swidrigalum miſſo, ac ſuum Ducem Fedorum, toto fermè die Dominum exorabat, eo ipſo die pauca manu fortiſsimum & aſtutum hoſtem proſtrauit ad fluuium Morachwa. Et tametſi locus victoriæ vltra quadraginta Leucas à Leopoli fuiſſet, ea die tamen noua diuulgata per Leopolim (ignoratur à quo) victoriæ & lætitiæ fuerunt. *Ita Stricouius lib. 16. Cap.* 4. E ſanctuario quoque cordis veſtrarum matronarum Herburtorum poma aquas defluere faciunt; ideo & folia illorum, conſilia puta & intentiones medicinam ſtillarunt. Benedictio ſit vobis, quia boni & optimi parentis eſtis filii. Hoc igitur à vobis expectabimus. Producite nobis noui temporis nouum pomum Illuſtres & Mag. ſoboles prædeceſſorum. Quod fælix fauſtumque nunciet, conſecret Dominus.

Aqua de ſanctuario à cordæ pÿ.

Iagello orando exercitum iuuit.

FESTVM POMILEGIVM.

AVtumni temporibus per dies ſeptem feſtum Athenis celebratur fuit Pomilegium dictum; habebant tunc poma ſuum honorem, gens verò lætitiam: Poma Herburthorum ita fortiter iuncta, quis non feſtiua nominabit? Non tamen Pomilegium feſtum, ſed feſtum Pomicoronarium nuncupandum erit, ſunt namque à die collationis ſuæ ad præſentem diem, nullibi lecta, ſed coronata poma. Demetrius Imperator cuſtodem pomarij ſui medicum vocabat, quanta enim cura circa ſanitatem hominis, tanta & circa pomaria adhibenda venit. Veſtra verò poma ſunt & medicus & medicina, curatis namque Rempub. gladio, vt medici Pharmaco, conuerſatione vero ſua vt quodam anthidoto. Hinc per vos Regno nunquam Feriæ, at ſemper feſta veniebant, nunquam pomilegium, ſed ſemper pomicoronarium, accedebat. Felices namque in bello, recti in conſilio, optimi in Senatu. Vno tamen tempore fit veſtrum Pomilegium, de quo Amos Propheta Cap: 8. dicit Dominus ad Prophetam: *Amos quid tu vides? vncinum pomorum ego video.* Mors legit poma veſtra, vncino gladios cauendo. Suſtulit optimæ ſpei virum in adoleſcentia, Nicolaum Herburth, Capit.

Pomicoronarium.

Pomarius medicus dicitur.

Vncinum pomorum.

Tlumaceń: Sustulit Gasparum Herborth, per inuisam vetulam & matrem coniugis, sustulit Fridericum misso vncino in manum Scythicam, Seuerinum in manum Valachicam &c. At his omnibus illud Epitaphium Caroli Medicis, quod sibi Imperator Ferdinandus fecerat subscribendum: *Poma immatura mundo, matura cælo*, Vndè *non illos mors sustulit, sed transtulit, vacua namq; poma, licet pulchra sint, mors aufert.* In loco Sodomæ submersæ, nascuntur pulchra quidem poma, sed fumo, puluere, cinere, plena, vsui vacua. Talia aufert mors, sed poma speciosa, sana, sapida, de quibus Cant. 6. *Descendi in hortum meum, vt viderem poma & inspicerem si germinassent.* Transfert mors in mensam regiam & cælestem. Vnde sponsa ait: *Poma noua & vetera seruaui tibi dilecte mi.* Vt igitur poma vestra non patiantur Pomilegium famæ, sed Pomicoronarium memereantur, nec mors illa legat vt demittat, sed vt transferat, ab vna parte armis vestris inscribite illud Hierem: 17. *Domine omnes qui te derelinquunt confundentur, recedentes à te in terra scribentur.* Ab altera vero parte illud Cant. 6. *Veniat dilectus meus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum.*

Poma Sodomitica vacua.

Poma quæ mors aufert & quæ transfert.

Armis Herburthorum hi arcus inscribantur.

FAMILIA HERBVRTORVM.

VLadislaus *Dux Opolień. Casimiri Magni à sorore filius, maximè dilectus Regi Vngariæ, & Poloniæ Ludouico, Gubernator ab ipso Russiæ & postmodum totius Regni*, vt Cromer. lib. 13. *Tres vterinos fratres Herburthos in Russiam, Fridericum, Venceslaum, & Nicolaum de Silesia, seu Morauia à Fulstin, secum conduxit*, 1382. *Qui in Podolia arcem cum Oppido Fulstin fundarunt: De quibus eorumq; posteritate*, Orichouius in Quincunxe magnifica collatione 6. retulit. *Fridericus in bello Socaleń. obit. Andreas ad Starodubum multis incommodi bellis lacessitus, obijt: Ioannes Capit. Bareń. partium Russiæ & Podoliæ magnus defensor & Reip: optimè meritus. Ex Krotowska Palat: Inouloceń. filia reliquit, coniugem Capitanei Scaleń: Lanckorouski. Valentinus Episc. Præmisl. in Concil. Tridentino vir grauis, qui cum duodecim Episcopis designatus fuit ad colligendos abusus, per Sacrosanctũ Concilium abolendos. Ioannes Castell. Sanoceń: Præmislień. Capit.* de quo Orichouius: *Difficile inuestigare, an magis virtute, quàm doctrina præditus fuerit. Collegit Compendium Chronicę Pol. Statuta Regni scripsit quibus nobilitas vteretur. Legationem ad Henricum in Galliam perfecit. Stanislaus Castell. Leop: Sambori reliquit Petrum multarum linguarum peritissimum. Nicolaus Cap. Leopol: in rebus bellicis nobilissimus vir. N. Castell. Belzeń. de Chlipie in Præmisli: Terra, reliquit*

ra, reliquit ex Hodnowska Albertum non degeneres sibi, qui domum notabat à z Boyska, ex Bełzecka reliquit posteritatem: Et Ioannem peritissimum in externis nationibus, & in bellicis rebus contra Moschouitas strenuissimum, & propriis expensis in Castra properantem. Coniunx eius Gostinska, & filias quinque maximis viris nuptas, vt memorat Paproc. *Iacobus à Mizieniec bellator indefessus, ex Vapowska reliquit Abrahamum, & duas filias, quarum vna Zebrzydowscij Stęzyceń. & Boleslaw: Capitanei coniunx erat. Nicolaus Rothmag. clarissimis sub Mieleccio Duce Exercituum, dum Bogdanum Sedi Valachicæ restituebat, & sæpe sæpius contra Tartaros. Postmodum Palat. Russiæ, reliquit ex Lanckoronska filium Ioannem, secundò matrimonio habuit Zorawinscij Calisień. Castell. filiam, reliquit Capit: Tlumaceń. Ioannes qui notabat familiam suam à Bruchnal. Maximus vir, tempore interregni habuit coniugem AnnamSczawinska Castell: Lencicień. Capit: Sochacouień. Varcensi filiam. Ioannes ex Lanckoronska Palat. Russiæ filius, quis fuerit Epitaphium Camenetiæ in Podolia, in Ecclesia Cathed. referat.*

Hospes quisquis es.

Gressum siste, oculos erige, animum adhibe.

Illustris & Magnificus Dnus. Dnus. Ioannes Herburth à Fulstin, Castell. Cameneceń: Hic quiescit mortuus.

Dole mortuum, virtutes iubent, honores iubent, posteri iubent.
Gaude mortuum, Casus iubent, pericula iubent, miseriæ mundi iubent.

Vel dicam breuius.

Vitæ illius dies benè acti, melius peracti, iubent.

Dole. Nam mortuus est:

CVIVS

Surgentem ætatem, Pallas cum Musis ob ingenium stupuit.
Crescentem, Turca, Scytha, Suecus propter fortitudinem timuit.
Maturescentem, Sigis. III. Pol: Rex propter fidem amauit.
Ingrauescentem, Resp. Senatoris subsellio propter cōsilium illustrauit.

Ille mortuus est, Qui

Pietatem Christianam integrè coluit, fidem Catholicam constanter tenuit, Religionem, Patriam sincere seruauit.

Dole igitur & gaude, vtrumque potes, vtrumque debes.

Hoc volebam te scire. Abi, & disce viuere,
Vt scias mori: Obijt 1626. Ætat. 58. 7. Octob.

HIPPOCENTAVRVS.

DELINEATIO.

EST homo parte anteriore, posteriore verò equus tendens arcum retrorsum in partem dextram in os draconis.

ORIGO.

EX Imperio Romano Iulio N. Cæsare imperante, quum contra eum cum Pompeio plurimi fuissent Romani & Duces illius Dolabellam & Pompeium vicissent, iram Cæsaris euitando plurimi cum Libone seu Palemone quinquaginta nobiles in ora Lituaniæ vbi nunc Samogitia peruenerunt. *Vnde Miechou. lib.* 2. *Cap.* 8. Pro ampliori cognitione, animaduertendum est, quod vetustioribus referentibus quidam Itali deserentes Italiam, terram Lithuaniæ ingresi, inter quos nobiles venerat quoque Iulianus Dorsprongus horum insignior. *Vide Stric. lib.* 3. Hi ergo in Samogitia & Lithuania à fundatoribus descendentes talia arma ferunt.

MONSTROSA VIRTVS.

NON sine aliquo tamen fundamento & Poetæ Hippocentaurum monstrum esse dixerunt. Figmenta enim licet sint

Poetica

Poetica. *De quo & Cic. de Nat. Deorum. Quis Centaurum fuisse aut Chimeram putet? quæue anus tam excors inueniri poterit, quæ illa quæ quondam credebantur apud inferos portenta extimescat?* Fundamentum habent istæ fabulæ, & certam occasionem. In Tessalia enim iuxta Pelion montem, cum incolæ primum iuuencos & boues stimulis agere cæperunt, populus ille ab incolis vocatus fuit Centaurus, qui cum domare postmodum equos, ac illis vti cæperunt, & asidentes illis, quasi vnum corpus cum equis coaluisse viderentur, monstra vocati sunt. Et cum ante se agebant stimulis boues, Hippocentauri fuêre nominati. Merito igitur his virtutem monstrosam ascripsimus. *Non est modica fortitudo humeris ferre iuuencum, aut ferramenta equorum infringere, aut tantum pondus vnum ferre, quantum decem & vltra non possunt: sed belluam ferocem, velocem, & fortem domare, ac iuxta placitum illo vti, certe virtus monstrosa est.* Verum iam vobis, qui his armis insigniti remanetis, aliunde virtus in bello excellens, inuincibilis, monstrosa virtus nuncupanda: Et nedum quod cum Pompeio Magno, tam mirabili progressu magnanimam virtutem adepti estis, ne dum quod tam potentes Duces Iulium Cæsarem fortes terra & mari, monstrose vicistis: ne dum quod ipsum Cæsarem, hostem capitalem vestrum, & ingenio & fortitudine illusistis. Sed quod tantum orbis spatium medios inter hostes, montes, Alpes, fluuios, maria peragrastis, ac noua gente stabilita & progenita, Italiam, Hispaniam, Angliam, Germaniam, Prusiam & Poloniam, virtute & progresu monstroso postmodum debellastis. Et nisi optimus Rex Iagello vnitas Regiones, fide & obedientia Regno & Ecclesiæ fecisset, posteritas primorum suorum olefaceret & in præsens conceptus. Profecto monstrosa in vestra familia virtus. Domastis non solum boues & equos, non solum vrsos Dracones, Leones, Aquillas, sed Regna, Imperia, sceptra, coronas. Qui igitur superestis & tanta gloria ac fama nomen retinetis, illud summopere vobis cauendum erit, ne id vobis quadret, quod de Gentilium Dijs vanis modo asseritur.

- - - - Atq;
Ablata est Pythij vox haud reuocabilis vlli
Temporibus longis, etenim iam cessat Apollo.
Clauibus occlusus silet.

OPTIMA BONITATIS NOTA.

NVllum monstrum sine aliquo præsagio, & nota fuit. At communiter fit nota mali. *Vnde de Hippocentauro refert Plin. in Claudio Cæsare*, monstrosos huiusmodi partus aliquando editos, *Nota maligna Hippocentaurus. Hippocentauri nascuntur homines.*

editos, non sine graui alicuius mali impendentis præsagio. Natus in Tessalia ex muliere Hippocentaurus, Claudij Principatu, & malum belli subito subsecutum fuit. Sed nedum ob aliquod signum mali imminentis monstra fiunt, sed quandoque ob peccatum parentum declarandum vel puniendum, quandoque ob aliquod accidens. Ob peccatum declarandum *inquam*, nam Anno 1555. Turingiæ mulier peperit filiolam quam è vestigio secuta est flamma ignis cum fragore imitante bombardarum sonum, repleuit conclaue fumo fetenti; combussit corpus fermè totum infantis & loca matris, & mortui sunt. Et Cracouiæ natus erat puer cum dentibus, qui baptisatus amisit eos: Aliquando ob peccatum puniendum. Vnde cum mulier peperisset puerum, qui à medietate erat serpens alatus, patrem dum venit aduolando obpræssit & suffocauit. Aliquando ob aliquod accidens vel imaginationis *vt Plin. refert.* quandam enixam, fuisse filiam camelli modo pilosam quod præ oculis in conceptu haberet imaginem S. Ioannis Baptistæ pillis camelli obductam. Vel ob obstructionum aliquarum, vt in agro Suesiano mulier prius peperit tres lapides, tum puerum, *vt S. Anton. refert.* Vobis igitur cauenda est nota maligna, quæ ex corruptione morum prouenit, sed mel teneatis in ore, melos in corde, omnibus affabiles estote, & Domino grati. In Ægipto Hippocentaurus in melle eformatus inuentus fuit. *ait Plin.* Rem monstrosam & malignam pijs & virtuosis actibus adornate, & aspera in ambrosiam cedent. Sit vobis in viuum exemplar Paulus Dux Olsanien. qui ex Luceorien. ad Vilneñ. Cathedram assumptus de vestris armis fuerat. Anno 1536. duodecimus ordine, in qua sedit annos tredecim.

Monstra propter tria.

Partus cum sonitu bombardarum.

Partus pilosus.

Mulier lapides parit.

Hippocentaurus in melle.

Omnibus ille fuit charissimus, atque mirandas
Patria virtutes quas imitetur habet,

Familiam Hippocentaurorum ipse lector adnotabit, præcipuè dum Lithuaniæ Ducatus præcipuas familias antiquas animaduertere non negliget.

HOLOWIN-

HOŁOWINSKICH.

DELINEATIO.

EST luna media ſurſum cornibus obuerſa coloris flaui, intra quam alta crux coloris eiuſdem vel aurei, ſubtus lunam verò ſunt duo montes coloris viridis. Diſponuntur vero ita montes, vt appareant eſſe arma Odrowąz dicta.

ORIGO.

IN patrio ſolo Ruſſis debito acquiſita fuerunt. Nam cum aduertiſſet hoſtem Regni quieti deditum, datis ſignis exercitui ſuo cunctos oppreſsit. Quocirca montes vnde ſpeculabatur hoſtem, lunam cum cruce, quia de nocte & feliciter contra eum proceſsiſſet, pro inſigni accepit. Sic iuſtitia tribuit quod cuique par eſt.

SPECVLVM GLORIÆ

MOntes gloriam eſſe elementi terræ atque ornatum, quis in dubium vocabit? Mons enim licet ſit quidam tumor terræ, ſed ab eminendo eminens dicitur. Quapropter omne eminens in aqua & àëre, mons quoque vocatur, hinc Virg: *Præruptus aquæ mons*. Luna orbium eſt gloria. Vnde viuentium matrem antiqui dixerunt. Crux eſt gloria cœli, & tanta gloria, vt cruce reparatum

Luna orbium gloria.
Crux gloria cœli.

tum

tum fuerit nunquam insolubile cælum. Scripserat quidam de Cæsarum gloria.

Omnia Cæsar erat, sed gloria Cæsaris esse
Desijt: & tumulus vix erat octo pedum.

At de Cæsare nostro vero Iesu Christo, qui cruce vicit hostem, cruce ascendit & regnat in cælis, iam dicendum venit: Christus.

Omnia Cæsar erat, sed gloria Cæsaris esse.
Non desijt: cuncta timent eum.

Quia præsidet ipse creatis. Arma igitur vestra nihil aliud erunt, quam speculum gloriæ, si in eis montes, lunas, cruces, & vnum super aliud exposita geritis, & conseruatis. Lamachus præfectum quendam in bello peccantem reprahendebat acriter, *refert Stob: serm: 54.* Et cum ille diceret, posthac se nunquam peccaturum. *Respondebat*: Non licet in bello bis peccare, quod si irremediabile est in bello & graue bis errare, imo semel errare non licet. Me hercule si ita fit in bello, errare in gloria & honesto, nihil grauius nil turpius erit. Arma vestra speculum gloriæ sunt crux, luna, mons, quam gloriam requirent? conscientiæ, famæ, salutis. Cæterum, qui color albus erat, tum erit contrarius nigro.

Non licet in bello peccare.

SOLIDA DOMVS.

NON quidem est humani fauoris, solidam sperare domum, qui vitam alterius momenti, suam dicere non valet. Neque industriæ humanæ est, stabilire fundamenta domus, licet super solidam firmet petram illius initia. Sed solida domus erit, quam voluerit altissimus solidam manere. Vnde dicitur Petro. *Quid ad te? Sic eum volo manere.* Et concluserunt inter se, quod discipulus ille non moritur. Non erit solida domus, nisi quam voluerit Deus talem manere. Exaltatam domum vestram video, dum arma hæc inspicio, sed quia non vosmetipsos, sed Deus vos exaltauit, non licebit subiungere, qui se exaltat humiliabitur, sed quem Deus exaltat, iterum exaltabit, solidabitque. Hinc Psalm: *Nisi Dominus ædificauerit domum, in vanum laborauerunt, qui ædificant eam.* Quapropter præmonemur: Deut. 20. *Si quis ædificauerit domum, & non dedicauerit eam, reuertetur de prælio.* Solemnitas magna est dedicatio domus. O quanta solemnitas, si Dominus ædificet domum & dedicat ipse alicuius familiæ, ne dum solida, sed & sancta erit. Solidata est domus familiæ vestræ cruce, signum quod & ædificat, & custodit quoque illam Dominus.

LINEA

LINEA FAMILIÆ, HO-
LOWINSCIORVM.

IN Wolhynia *facile eſt conſpicere familiam. Haurilius vir marte præſtans, cum Duce in Czartorijſko, multoties Scytharum cuneos inuadebat, proſtrabat.*
Georgius *Dux in Czartorijſko, duxerat in matrimonium Hołowinſciam.*

IAŁOWICKICH
ſeù Portarum.

DELINEATIO.

EST porta Caſtrenſis coloris albi, in campo rubeo, ſupra portam aurea crux, victoribus namque lætus color, pugnantibus ſanguineus, triumphatoribus aureus conuenit.

ORIGO.

CVM in Volhinia antiquus vſus horum armorum, virtutis anhelitu, & celebri obſeruantia in patriam, vſque modo reperiatur: à Ducibus Ruſsiæ, initia habuiſſe facillimè conſtat.

Castrorum igitur irruptori & disruptori, siue in campis, siue Russorum more in Oppidis, collata fuerunt. Quam dulciter Propertius.

Quodsi deficiant vires, audacia certè
Laus erit in magnis, & voluisse sat est.

PRINCIPVM PORTA.

INcredibili prudentia dum castra metirentur Romani, ad Lycurgi disciplinam, ad expertorum suorum Præfectorum cautellam, portas Castrorum munitas, proprijs nominibus donabant. Hæc sit Prætoria inquiunt, hæc quæstoria, à Prætore & Quæstore qui castris præesset. Talis porta ad solem orientem, & in conspectu hostium erigebatur. Principalem quoque portam habebant, ex qua Principes & summi Duces si quando necesse foret, opem suis laborantibus ferre consueuerant. *Alex. ab Alex. lib*: 1. *cap*: 12. Deductis Romanorum de portis rationibus, non fastidit intentio dicere: Arma vestra Portam Principum nuncupare. Inualuistis enim contra hostem, portas castrorum aduersus portas hostium erexistis, Quæstoribus & Prætoribus similes, Principibus antiquis pares facti estis. Hinc Porta vestra effecta est Principum & Regum porta. Horatius Cocles Romanus æternum sibi comparauit nomen, dum contra Tarquinios & Porsenam Hetruscorum Ducem, ad portam imperterritus stetit, ac consternatos Romanos infatigabili brachio animauit, & hostem trophæa erigentem deijcere compulit. Æterna vos manent trophæa, qui vtimini his armis. Estote fauente cælo Principum porta.

Porta Castrorum.

Porta Principum.

MARS VLTOR, DEVS TVTOR.

MAxima in bello & pace commoda, necnon Reipub. ornamenta dum significamus, Martem armatum & vltorem ponimus. Muneris namque Martis est, auertere à se cladem & hostibus ferre calamitatem. Quapropter Mars vltor dicitur, & cum scuto & hasta totus armatus & loricatus efformatur. Dum arma vestra inspicio, Martem pro vobis vltorem, & Deum vestrum tutorem contemplor. Porta namque vestra, quæ hostium quondam firmissimum præsidium (vt potè aggerum & vallorum congeries) fuit, vobis in arma cessit. Quod dum fortiter inuasistis, fortius expugnastis, fortissimè vnà cum hoste rumpsistis, annihilastis, Mars vobis vltor ascribendus erit. Et nedum Mars vltor, sed & Deus tutor. Hoc enim insinuat crux vestra, quod contra hostes vestros ipse Deus Christianitatis fautor, extiterit pro vobis vltor & tutor. Refert Ioannes Iaco-

Mars vltor.

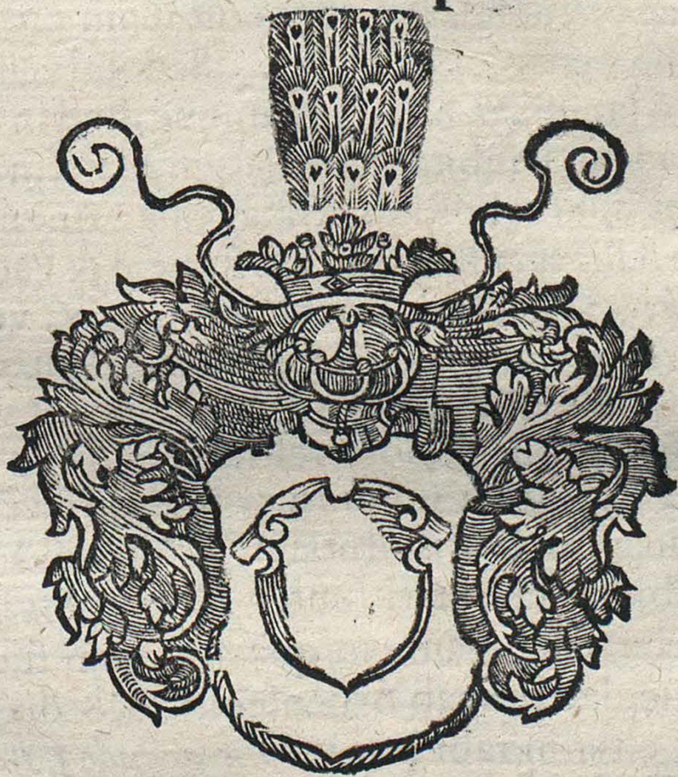
Deus tutor.

Iacobus Chiffletius, dum Equitum Ordinis Aurei Velleris insignia Gentilicia describit: Quod Don Fadrique Henriquez, Comes de Modica, admirabilis Castellæ circa arma sua ad dextram inscripserit, *Aue Maria*, ad sinistram verò, *gratia plena* Pia & perreligiosa inscriptio. Ita vos armis vestris à dextris inscribite: *Deus tutor*, & à sinistris, *Mars vltor*, vt deuoti verò & Catholicæ Ecclesiæ filij circumcirca hoc lemate, corde & animo adornate. Pro Deo & Ecclesia Anathema.

FAMILIA PORTARVM.

Iałowiccij *in Volchinia.*
Chaueylowicz.

IANINA, vel CAMPVS intra campum.

DELINEATIO.

EST scutum coloris violacei, in campo rubeo, in corona sunt pennæ Iunoniæ auis.

ORIGO.

IN Regno Poloniæ concessa fuisse: *ait Dlugossus*, quos concordes & vniformes fuisse asserit, qui illis vsi fuerunt; Ianina verò nuncupata ex nomine viri Ioannis, seu Ianik, ob staturam nimis mediocrem Ianina vocitatum, *vt habet Paproc.* concessa fuerunt à Boleslao Chrobri. Dum Ianicius in præsentia Regis, asserum fortalicio composito, medium hostium furentium fortiter inuasisset, & pe-

nitus disrupisset. Referunt aliqui, quod familia Ianinorum ducat dignitatem suam, à Lescone Regni Principe, qui ante Principatum, stratagemate coriorum de arboribus detractis, hostem prostrauerat. *De quo Cromerus lib*: 2.

Vellum transparens est scutum.

Cur scutum est vellum.

VELLVM TRANSPARENS.

NVllius iudicium fugit, scutum esse militis vellum, transparens tamen, non enim vellum est timoris, sed maioris telorum transparentiæ. In modum scilicet solis lucentis, qui summè dum irradiat, res inspicere nisi cum manus vellamine non permittit. Exercuerant certamen artis Zeuxis & Parrhasius, *ait Bruson. ex Plin.* Ille tam scitè efformauit vuas, vt aues aduolarent tanquam ad veras degustandas. Iste detulit linteum depictum ita repræsentans, vt Zeuxis ipse verum linteum fuisse existimaret, flagitabatque vt remoto linteo ostendat picturam, sed cognouit suum errorem. Erat vellum sed non transparens, & ideo fallax. Scutum vestrum est vellum sed transparens, ô Ianinij. Quisquis namque illud in campo supinum aspexerit, animaduertit subito illic velatum Martem & Palladem, sapiens scilicet consilium & hostium stratagema: Animaduertet Solem & Lunam, fidem scilicet & fidelitatē, in Regem & Patriam. Antiqui, *vt refert Pier. lib*: 42. in scutis ponebant figuras, vel aureas, vt Armeni in scutis aureum vmbilicum figurabant, vel luteos canes, & præcipue illi, qui sub aliquo Illustri Magistro militabant vel literas figurabant. Vobis sufficiũt pro omnibus vestra ita nude posita arma. Nam cùm in campo & sic galeata ponuntur, nedum pectus aureum, & sagacitatem caninam in hostis astutiam, sed ipsum Martem velatum pro hoste, in vobis repræsentati sunt. *Refert Plutarchus in Laco.* Quidam conspexerat tabulam, in qua depictum fuerat, quomodo Lacædemonij trucidarentur ab Athenienfibus, & dixit: *Fortes Athenienses*: subiecit alter in tabula; *Ferunt quandoq; in clypeis Leones, Vrsos, Gryphos, Elephantes, qui forte nec cum musca certamina habuére.* Vestris tabulis nil additur, sed quia duos campos repræsentant, & in sanguine natant: esse fortes in bello, terribiles in campo, esse tegumen Patriæ, protectionem Regni & Principum quis negabit?

Zeuxis & Parrhasius pictores.

In scuto quatuor repræsentantur, Mars Pallas, Sol, Luna.

In scutis vmbilicus canis.

Conueniunt rebus nomina sæpè suis
Conueniant vestris, stemmata ista viris.

Clipeus tabula pietatis.

Intellectus tabula rasa.

TABVLA PIETATIS.

INtellectum humanum, quandam tabulam rasam, in qua nihil est depictum, Aristoteles vocauit: sensim namque ea apprehendit sensatio, & per Phantasiam intellectui porrigit, colligit illa & con-

seruat.

seruat. At si intus tabula rasa est ad omnia creata, & sensu percipienda, multo magis homo erit tanquam tabula rasa ad pietatem exercendam. Nascimur enim in peccato parentum, quod si per gratiam Baptismi, vel virtutem absolutam Dei quomodo tollitur, procliuitas tamen ad peccandum & fomes in nobis remanet. Est tamen, cur in vobis ob scutum vestrum, tabulam pietatis proposuerim. Video namque vt Appianus, quod Afranij & Petreij turmæ à Cæsare circumuentæ positis super capita clypeis, & caput submittendo illis, totalem deditionem sui repræsentarunt; fuit pietas, sed necessitata. Vestrum scutum tabula pietatis est, totalem illa deditionem sui offert, sed Ecclesiæ S. Romanæ, virtuti, Patriæ, vt pietas vestra æuiternum teneat, & nomen, & omen. Hinc de vno ex vestris memoriæ relictum sempiternæ, ab Academ. Cracouień. Barthol. Vresnano: *Pietas rara.* *Scuto deditio fuit.*

In campo tersus clypeus splendescit aperto
Ardens Vulcani crede laboris opus:
Virtutem notat iste rigor, splendorq́ metalli,
Psoncia qua valde floruit vsq́ domus. *Psonka.*
Pro Patria Psoncæ quid non fecere suaui,
Aut quid sacra Religione Dei
Testis adest clypeus, qui patria iura tuetur,
Sub clypeo Regni pax latet, atq́ fides.

LIBER MILITARIS.

Liber militaris est clypeus

PLurimi Clypeum in libros conuerterunt, communis Romanorum vsus, qui clypeis suis has inscribebant literas, S. P. Q. R. id est, Senatus populiq́ue Romani sum miles. Et quandoque Ducis sui primam literam ex nomine eius ferebant. Vnde & Lacedæmonij litera Λ Lambda vtebantur, Messani litera M. vt se tales exprimerent patria, sicut & districtus Plocen. in Aquila tenet P. literam. Quocirca & Troiani Mineruam in clypeis ferebant, *vt ait Seruius*, quasi librum militarem & artem scutis appendentes. Verùm quandoque Lacedæmoniorum L. in ludibrium venit, Messeniorum M. in morositatem, Romanorum literæ à Sabinis in iocum conuersæ fuerunt. In vestris armis hoc singulare est, quod clypeus vester, liber & instructio vestræ posteritati stetit, & ne dum militaris liber quod naturale quoddam modo est vobis, sed etiam militiæ Christianæ factus est liber. Agnoscitis enim vos esse Adæ filios, beatudinis gratiâ consequendæ genitos. Hinc Christum colitis, diabolo recusatis, Euangelium seruatis, fraternè viuitis, & grati Deo, honestum corde, capacitatem disciplinæ obseruatis. Quapropter lamentantes de peccato, Militatis Christo, Nobiles animo, Opere clari, *Literæ in clypeis.* *Alphabetum militiæ Christianæ.*

Pietate

Pietate insignes, quietem amatis. Resistentes verò vitijs, sani Sensu, Tutores pauperum, Viui Deo, Zelozi fide, dies vestros transitis. Hinc Adm̄. R. P. Birkouius in laudem Illustrissimi Domini, Dn̄i Palatini Belzensis, Krasnostauiensis, Iauorouiensis, &c. Capitanei, Iacobi Sobieski:

Remigio famæ cælo sub vecte Sobiesci,
Plena cui eloquij flumina ab ore cadunt:
Martigenas scutum hoc loquitur, Patriaq́ periclis
Impensos, vestram sæpè dedisse domum:
Tu mihi maior eris, namq́ vno pectore virtus,
Herculea & Tulli consociata tuo.

Piasecki Episcopus Camenecensis. Et de Illustrissimo Episcopo Camenecensi Paulo Piaseccio, vita & moribus conspicuo, Pastore & Senatore, quidam Spiritualium reliquit:

Dum Numma Pompilius sacra thurea ponit in aram,
Insignem Clypeum cælitus ara capit:
Romam si serues, fore dicit Apollo beatam,
Quinq́ & sex Clypeos Rex fabricare iubet:
O hunc vndecies clypeum si mitra bearet,
Fælix Religio, Patria, Rexq́ foret.

LINEA FAMILIÆ IANINORVM.

IAnik *Strenuus miles & ingeniosus victor hostium, Boleslao Chrabri Pol. Rege Sceptra Regia tenente.*

Ioannes non dissimilis Patri Ianico, filius. Marte clarissimus. Anno 1030.

Ioannes de Bilatowice Comes, reliquit duos filios, Canon. Cracou. Petrum & Iacobum. Anno 1071. Cathalogus refert.

Vitus Episcopus Płoceń. de Chotel, in Sendomiriensi Terra. Anno 1179. *De bonis propriis Monasteria Ordinis Præmonstr. in Busco Sanctimonial. in Vitow, in Płocko, in Ladza*, vt referunt priuilegia Monasteriorum. *Vixit in Episcopatu annos viginti quinq́.*

Ioannes Palat. Sendomirień. Magnus bellator, Lesco nigro Principe regnante, quem Litacius, Roxolanus, Scytha fugiebant, 1280.

Wierzbięta *Ianusius declarat antiquam suam familiam etiam per hoc, quod honoratus esset titulo Palat. Cracouień. tùm quod optimè sibi merito militi Vachonio prope Lelouiam, laneos 66. donauit cum villa Przegina, tùm quod Stephanum Boleslai Pudici temporibus* referant Historici, *à Tartaris ad Legniciam Anno* 1240. *occisum.*

Bernar-

Bernardus Ianusij filius cui Casimirus Magnus latam contulit beneficiorum ad Sacze memoriam. Hunc in diplomatibus Regijs ita expressit. Miles noster nobis ac Regno bene meritus, 1341.

Iacob de Presouia familiam notabat. Huic ad Starodubum pugnanti exercituum magnus Præfectus Ioannes Tarnowski, magna encomia tribuebat, Anno 1510.

Fælix reliquerat filium Stanislaum, qui notabat suam familiam de Bielsco.

Stanislaus alter ex Iacobo descendens, notabat ex Przesowa familiam suam. Et quoniam difficilia sunt quæ pulchro in Repub. & Regno animo teneat relicta posteritas, quod nemo vnquam ignauia immortalis factus est.

Podlodowscij *à Przytik, Optimè de patria mereri curarunt. Iacobus Castell. Radomsceń.* 1460. *Ioannes Castell. Zarnoueceń.* 1445. *Dicebat Salustius:* Vita humana similis est ferro, quod si exerceas atteritur, si non exerceas, rubigo consumit. *Quotidiana exercitia in Curia Regia in Castris & Iudicijs, dignos effecerunt Podlodouios. Transierunt demum in Podoliam, ex quibus Stanislaus benè affectus Ordini nostro, multis temporibus exactor Contrib. Regni fuit.*

Biedzienscij *in Sendomiriensi Palatinatu, Georgius, Vladislaus & Christophorus vterini fratres virtute & pietate insignes. Monebat B. Nilus Martyr auditores.* Ne decipiant te res illæ quæ in hoc mundo celebres ac splendidæ videntur, omnino enim prætereunt & nihil ex apparentibus stabile est.

Psżonkij, *In Lublineń. Palat. Primo de Krzcanow familiam suam notabant, postmodum verò tempore Vladislai Iagielonis à Kurow, alij verò à Babin, quorum claritatem Domus, & gesta insignia diuersi Historici, cum Orichouio & Stricouio referunt. Nam multi ex ipsis partim ob familiæ dignitatem, partim ob merita diuersa, varijs officijs in Regno fuêre ornati. Ex quibus fuit Petrus Psżonká, Iudex Lublinensis, alter verò Petrus etiam Psżonká, Notarius Terrestris Lublineń. Stanislaus Psżonká de Babin Sigismundi Augusti. Aulicus, Reipub. Babinensis fundator. Nec est prætermittendus inter alios Iacobus Psżonka, hæres in Babin, vir in rebus bellicis optimè versatus, varijs expeditionibus Reipub: clarus, liberalitate & humanitate insignis, in conuersatione multorum celeberrimus. Iste reliquit filium Adamum Psżonka, hæredem in Babin, Vexiliferum Chelmeń. virum morum integritate insignem, pietate clarum, fautorem religiosorum, & singulariter Ordinis Prædicatorum, litteris excultum gloriosis actibus in campo Martio, in diuersis expeditionibus contra Moschos, Suecos, hostes Patriæ & alios conspicuũ liberalitate & auita humani-*

humanitate prædiuitem, Filias vero reliquit quatuor, Zophiam maiorem, Consortem Illustrissimi D. Venceslai Zamoyski, Castell. Leopolieñ. alteram Annam consortem Octauiani Samborzecki, tertiam Catherinam consortem D. Nicolai Stradomski. quartam Marinam consortem Alexandri Myßkowski, Capitanci Tißouicensis. Quæ omnes, pietate erga Deum, obseruantia incredibili versus maritos, mutuo amore inuicem, prudentia singulari à Deo ornatæ fuere.

Sobiescij *in Palatinatu Lublinensi, quorum quilibet præstantius esse existimat, operam suam Patriæ impendere, quam in otio tranquillam vitam voluptatum copia auctam agere, Gloriosum enim vnicuiq; ducitur, si propriis periculis quærat vniuersorum tranquillitatem: quod ex hac familia præstitit Marcus Sobieski Palatinus Lublineñ. qui sub Rege Stephano apud Gedanum & in Moschouia in multis expeditionibus fortiter & animose militans pro patriæ tranquillitate suscepta vulnera non numerabat, sed cum Epaminunda clypeum suum vel ipse moribundus saluum fieri curabat, memor illius quod mulier Spartana filios suos in militiam mittens illis præcipiebat.* Aut cum hoc aut super hoc; *aut scilicet scutum referrent aut super clypeum mortui efferrentur. Iacobus Sobieski Marci filius Palatinus Belzensis Krasnostauieñ. Iauorouieñ. &c. Capitaneus, de quo illud dici potest.* Lingua in consilio valet, in certamine dextra. *Hic ob præclaram qua inter alia dona sibi à Deo concessa facundiam pollet, gratiam & fauorem Regum ac Procerum Regni promeritus, ab illis non raro Reipub. curis & necessitatibus, domi forisq; admotus, impositum sibi munus & strenue gessit & vbiq; fæliciter confecit. & inter cætera cum aliis primariæ in Regno existimationis & nobilibus viris Commissarius & administrator contra Osmanum Turcarum Imperatorem belli Chotimensis, cui etiam priuatis impensis non paruam militum manum adiecerat Anno 1621. designatus fuit ac postea in eodem bello ipsismet Turcis pacem poscentibus ad disceptandas cum eorum vezeriis conditiones pacis delegatus, omnia quæ ad pacem faciunt fæliciter & animose confecit.*

Macieiowscij *de Macieiowice G. Alexandro Macieiowski præstantissimo & cito fatis subtracto à terrenis, merens & amans coniunx Golf. Epitaphium Radlouiæ posuit. Ne quispiam confidat ætati.*

Istis armis vtitur quoq; vetustissimæ nobilitatis prosapia Piaseciorum de Piaseczno Terræ Radomiensis cuius progeniem feliciter propagatam, tam angusta sedes cum capere non valeret, ad latiores possessiones virtute quærendas dimisit. Cumprimis Stanislaus Piasecius, vendita sua sorte in eadem Piaseczno (vt sunt in Actis Terrestribus Radomiensibus circa annum Christi Millesimum quingentesmum, diuisiones

nes

nes hæreditatis illius, & præcipue anno 1617. resignatio, & nota vbi desijt esse possessor hæreditatis suæ in Pasieczno) ex prima vxore Sophia Golembiowska Andream & plures filias, ex secunda Anna Valentini Chwostak Grodzicky Sebestianum, ex tertia Barbara Martini Gromadzki filia, Stanislaum & Christopherum filios procreauit. Et Sebestianus quidem, ex Catherina Marci Gromadzki filia suscepit Paulum, qui nostra hac ætate litterarum eruditione, & dignitate Episcopatus Cameneceń. floret, ac Remigium Camerarium Terræ Sandomiriensis Patrem Iacobi Abbatis Claræ Tumbæ & Secretarij Regij, iuuenis optimæ expectationis, tum & Pauli, Petri, Remigij, Ioannis genitorum ipsi ex Elizabetha Chrystopheri Zagorowsky Palatinatus Cracouiensis. Stanislaus verò habuit filios Andream, Paulum, Ignatium & Stephanum Præpositum nunc Calissiensem Varsauiensemq; Canonicum Secretarium Regium ex Catherina filia Andreæ Swider Wierzbięta de Modlnic. Alij verò eiusdem stirpis Piasecianæ, geniti ex Hieronymo Piasecio Hypparcho seu stabuli Regis Augusti Præfecto in Lithuania claras affinitates, cum Sapihis, & Chodkiewiciis, latifundiaq; ampliora obtinuerunt. Alius ramus eiusdem Stirpis ex Floriano Piasecio, à Turcis cum Wisniouiecio capto & trucidato in Podoliam conductus, demùm in fœminis desinens ad Potocios Iacimiersciosq; hæreditatem Orininensem transtulit. Alij demum ex Georgio Piasecio Notario Terrestri Sendomiriensi ac ex eius germanis seu patruelibus reliquorum prognato diuersas possessiones in diuersis locis sunt sortiti. Excellit autem ex filiis Georgij Notarij præfati Iacobus Piasecius Abbas Coronouiensis meritissimus.

Zaduscij *in Sendomiriensi Palatinatu. Horum est æmulari, non cauillari. Hinc animus prudens, virtus excelsa, actus nobilis.*

Naraiowscij *in Russia, stabiliunt familiam suam & firmant amore, fauore, virtute. Quapropter consecrata virili ætate Reip. & Marti, Iudices Terræ Leopol. Terrestres iustissimi fuerunt. Hos imitati sunt filij, vnde his quoq; honoribus gaudent & in præsentem diem. Reliquerunt filios castris deditos, sicut Bartholomei à Naraiowski in Ecclesia Buscensi Ordinis Prædicatorum Epitaph. refert.*

QVEM

Clara indoles & paternus sanguis
Post exactam liberali otio adolescentiam
Durissimis in Prussia Russiaque bellis,
Inuictissimum tribunum militum exercuerat.
Sed mors naturæ debita.

In medio ætatis cursu, pro S. Reg. Mag. ac Patriæ salute, gloriosum deuotum victorem in acie, prostrauit 1630.

Iosephus *Iudex Terrestris Leopol. Nicolaus frater suus erat ex Subiudice Iudex ibidem. Samuel eius filius post militares actus grauissimos, Dapifer Leopol. Alter filius Stephanus Dapifer Podol. Alij filij Georgius & Raphael, Aulici Regij & milites strenui.*

Kołaczkowscij *in Visliceń districtu, Ioannes Kołaczkowski in negotiis Reipub. prudens & grauis.*

Olbieczcij *in Lublineń. Qui cum magna spe est natus, si benè educatus, fuerit, magna ad extremum vitæ tentabit.*

Kaszewscij *in Lubl. Petrus Iudex Terræ Lublineń. Habenda est ratio diligenter quos imitemur, quorum similes velimus esse. Frustra tamen ponitur virtus, vbi non est fides.*

Vrzazowscij *In Sendom: Nihil est virtute formosius, pulchrius, amabilius, ideò illam necessario sequitur gloria, recogitate, obseruate.*

Ianikowscij *ibidem. Honorabiles viri, & plurimorum amici. Conciliantur animi hominum dignitate hominis, rebus gestis, æstimatione vitæ.*

Przezwoccij *ibidem. Quicquid præter id quod honestum est expetendum duxeris, & lumen virtutis extinguis, & virtutem penitus euertis.*

Iaroszewscij *In Sendomir. Suscepit vita consuetudoq́ communis vt excellentes viros in cœlum famæ tollamus.*

Vnieszowscij, *aut Wnieszowscij in Lublineń. Terra.*

Quam estis maximè
Potentes, dites, fortunati, nobiles.
Tam maximè æquo animo vos æqua noscere oportet.

Bieleccij *in Lublin. Spem pretio nullus emit. Emit tamen miles & patriæ amans.*

Zerzinscij *de Zerzino in Lublin. Terra. Ex Masouia domicilia transtulerunt. Christophor Iudex Varsauień. Ioannes Thesaurarius. Lucas suus germanus Iudex Castreń. Lublineń. Optimam vitæ suppellectilem sibi comparauit, qui amicos parauit. Ioannes Canonicus Cracouiensis, & Officialis Generalis.*

Lęczcij *In Lublineń. In aula Iacobi Potocki Palat: Brasław. Generali Podol. aliqui tyrocinia & vitam expenderunt, cuius filio Nicolao Potocki Campiductori Regni obsequia reddiderunt.*

Suchodolscij *in Lublineń. Ioanni Zegotæ, Stanislaus filius Vexilifer Lublineń. Epitaph. posuit, Anno 1572. Si præmiis animi iuuenum ad virtutem accenduntur, magis parentum exemplo.*

Stoiescij *de Stoieszyno in Lubl. Si virtutis caput est caruisse vitiis, gloria quæ est illius præmium, in ramos honestatis efflorescet non mediocres*

Erant

Erant Stoiescij Iustitia, doctrina ornati: Stanislaus reliquerat Ioannem, & filias Helenam coniugem CHamiec, Zophiam Troiani Barbaram Dzik.

Zawieprzscij *in Lublineń.*

Gabonscij *in Cracouień. Palat.*

Kanscij *in Lublineń.*

Gielcewscij *in Lublineń.*

Braniccij *in Lubl. Omnes familiæ vt antiquitate domus, ita meritis & gloriosis actibus conspicui, Magna enim est vis in virtutibus, eas si dormiunt qui excitat, ei aderit princeps fortitudo, qua animum liberum benè & ordinatè constituet.*

Potoccij *in Lubl. contra hostes patriæ continui milites.* Refert Cato Mag. *quod quærenti Pisistrato à Solone, qua tandem spe fretus sibi tàm audacter resisteret: respondit, Senectute. Resistunt Potoccij hostibus patriæ. Fortitudine, virtute.*

Pełka *in Lubl. de Golczew, Christophorus optimus ac strenuus miles. Matthæus, alter Demosth. Cracouiæ occisus.* Optimè Cic: *Homines nos esse nouerimus, ea lege natos, vt omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra.*

Zawadyczcij *In Sadeceń. districtu. Erant & literis magni, & marte secundi dicebat Demosth. Pulchrum est ob vnum aliquod præclarum facinus clarum esse in Repub. at multo clarius ob merita iterata & frequentia.*

Tarnawscij *in Calissień. Antiquam familiam suam virtute ornarunt.*

Woliccij *ibidem. Non aliam Woliccij reputant possessionem, quam virtute præditos esse.*

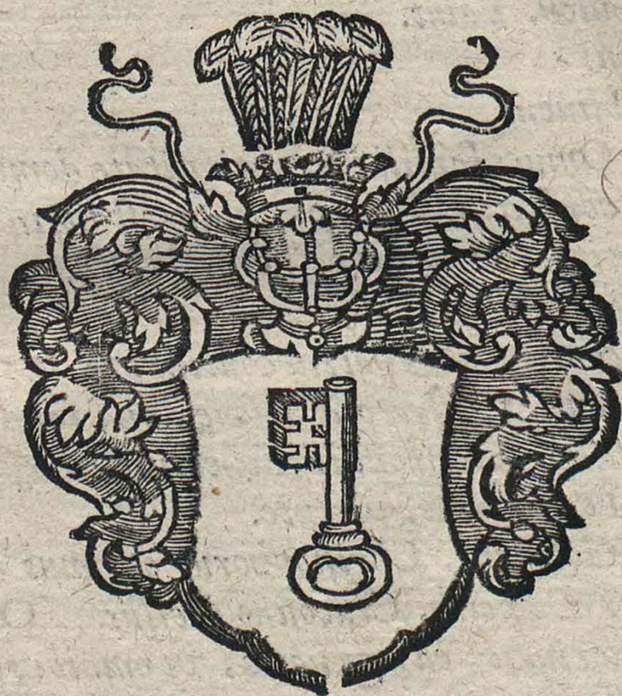
Zuliccij *in Leopoliensi Terra. Omnia orta quum occidant auctaq; senescunt, famam & gloriam quæ nunquam occidit, elegerunt.*

Ianowscij *in Sendomiriensi Palatinatu. Quidam ex his erat Abbas Czyriceń. postmodum Iendrzeiow. Cuius fratres erant Petrus qui reliquit filios quatuor, Stanislaus qui reliquit tres. Fælix qui reliquit filios tres.*

Strzeszkowscij *in Lublineń. Boni & Optimi ciues. Cuiusmodi homini vnquam mali quicquam euenire potest, nec viuo nec mortuo.*

Białobrodzcij, *Docebat Socrat: modum cognoscendi virum optimum. Qualis cuiusq; animi affectus esset, talem esse hominem, qualis autem homo ipse esset, talem eius esse orationem, orationi autem facta similia, factis vitam.*

IASIENCZYK.

DELINEATIO.

EST clauis aurea, in campo Ceruleo, ſuper coronam quinque pennæ ſtrutionis. Pingitur quaſi cælum aperiret.

ORIGO

SVnt in Regno acquiſita, *vt ait Długoſſus*, Caſimirus Rex ſtrenuo & fideli militi in obſequium omne promptiſsimo, præcipuè ad caſtra contra Regios inuidos hoſtes ruenti Iádzwingos quos Maſlaus Mazouiæ Princeps deduxerat, & in conſpectu Principis maxima tentanti, in magnæ ſinceritatis, ac ſinceræ fidelitatis teſtimonium contulit, & bonis ampliſsimis præmiauit. Video inter vexilla Cruciferorum clauem coloris albi in campo rubeo. Diſponitur clauis, ceu in campo iaceret, habet tres cruces in medio dentium Erat vexillum Vicetheſaurarij Magiſtri Cruciferorum. Signum igitur dignitatis erat clauis eiuſmodi apud Cruciferos.

ALTA POTESTAS

IN tantam altitudinem Iſaias eleuauit clauem vt illam in humerum poſitam Chriſto referat, Dauidque clauem vocet. *Dabo clauem domus Dauid ſuper humerum eius* & Romani altam authoritatem in

tem in claue significarunt *vt Codic. lib* 12. *Tit. Prætor habetur.* Præfectis Prouinciarum vsus fuit, vt cum in Prouinciam venerint recentes subditi Regionum offerebant ei capitatim solidos septem, clauem, & sphæram cum terræ cespite illi alligatam. Clauem ideo, vt libertatẽ dicendi imperandiq; extenderent, cespitem, vt cogitaret, ne annona carior euaderet fiatq; fames, Sphæram ideo, vt summum ius & authoritatem haberet. Tam altam potestatem ipse dominus exemplificauit in claue Apoc. 3. *Angelo Philadelphus scribe. Hæc dicit Sanctus & verus qui habet clauem Dauid, qui aperit & nemo claudit claudit & nemo aperit.* Vestram clauem auream dum inspicio, altam potestatem vobis ominatam contemplor, in Senatu, in Propugnaculis, in Prouincijs, in Regnis. Aurea enim vestra fides, auream obtinuit clauem & potestatem non immodicam. Quanta namque & quam digna clauis, tanta est & tam digna potestas. Auro nil dignius, potestate quoque vestra nihil nobilius, quocirca Noe Dominus & Rex vniuersi orbis post diluuium constitutus, ad declarandam sibi concessam à Deo potestatem vltimæ posteritati, pro insigni stemmate claues assumpsit in modum Crucis, inter quarum medietate Sceptrum Regium alligauit, *ait Berosus.* Vt igitur alta potestas vobis ominata conueniat. *Quærite Deum & viuet anima vestra.*

Domino subditionem per clauem.

Noe insignia claues.

SANCTIMONIA DOMVS.

SApientissimus Salomon Prouer. 4. Domus sanctimoniam expressit dicens: *Domus impiorum delebitur, tabernacula autem iustorum germinabunt*, puta sanctimoniam, cum germine suo. Verum ad sanctimoniam domus inchoandam & conseruandam, sera & claue opus quoque est. Quapropter antiqui referunt, Deos seras & claues adinuenisse, non ob aliud, quam vt pudor & sanctimonia domus conseruetur. Hinc Iano, à quo ianua dicitur, in beneficij memoriam, clauem manui ingerunt. Et Portuno portarum Deo eædem apponuntur. *in Pier. lib.* 49. Clauem auream dum in armis vestris habeo, iam & sanctimoniam domus habeo. Nam si in Augusti Cæsaris corpore visis cælestibus & Zodiaci signis, antiqui dixerunt. Cœlum Augustum ad se inuitabat, *vt Sueton. in vita illius*: multo conuenientius claue aurea vestra visa, domus clausuram, vitam pudicam, sanctitatem Dijs gratam, vobis ominabor. Habeo domum quæ aperitur claue ferrea, sed sanctimonia exultat: *Refert namq; Holbot. in Sentent.* Senatorem quendam ædificasse castrum in cuius porta scripsit.

Claues Dii inuenerunt.

Signa cælestia in Augusti corpore.

Decretum datur, ne dormiat aut epuletur.
Hic gens villana, sed Achiles, Plato, Diana.

Ferrea

Clauis ferrea

Ferrea clauis ad castrum: Cum verò infirmatur monitus mutare decretum, vt auream clauem appendat, subscribatque.

Subscriptio arcis.

Muta decretum, sanctorum collige cœtum
Nudum Martinum, Iacobum, Lazarum, peregrinum

Sanctimonia domus vestra ornata, hinc clauis aurea ad ipsam ac plurima fortitudo. *Domus* enim *iusti plurima fortitudo Prou.* 15.

SAPIENTIA VERA.

Clauis stultitiæ & sapientiæ signa-

VEra stultitia est claue findere ligna, & securi aperire domum. Sapientia autem vera, contraria conatur, sed aliunde veram sapientiam ex claue colligo. Non procul à valuis ædium Leontichydæ Senatoris Lacedæmonij ait Claud. M. Parad. in Symb. Heroi. Claui sese viuens serpens circumuoluerat. Relatum ad augures, Prodigiosum esse apud Senatorem contendebant. Doctrinale negotium magis quam prodigiosum accipio. Docet namque sapientiam veram clauibus vestris circumuolutam, qualem scilicet dominus expresserat Exod. 28. *Loqueris sapientibus corde, vt faciant vestes Aaron, in quibus sanctificatus ministret mihi. Accipient aurum & hyacinthum facient super humerale de auro & hyacintho ipsa quoq; textura & cuncta operis varietas ex auro & hyacintho.* Sapientiam cordis, sapientiam animæ, sapientiam æternam, aurea clauis vestra exprimit. Hæc namque est vera sapientia, & hanc, si quis erat prodigiosus serpens exprimebat. Alia enim sapientia stultus fit omnis homo vt Ierem. 51. hæc autem sapientia vitam tribuit possessori suo *vt Eccl.* 7. dicitur. Sed in vobis exemplatam & hanc sapientiam video. Cum magnos consilio, prudentes opere, vos esse cerno. Non enim omnis sapientia damnatur, sed quæ nociua proximo, incommoda sibi, Dei blasphema est. Sapientia autem in populo hæreditabit honorem & nomen viuens facit in æternum. Talis est vestra sapientia, vnde & vera nuncupatur. Hanc clauis aurea aperit, hanc vester honor efflagitat, nobilitas adamat, Sic clauis vestra ornamentum aureum doctrinæ & brachiale in brachio dextro *vt Eccl.* 21. *dicitur.*

Serpens circa clauem.

Sapiens corde.

Sapientia humana & diuina quomodo differunt.

Sapientia exemplata à Deo.

Eccl. 37.

Cubicularius Regni.

CVBICVLARII REGNORVM.

REgum cubicularios esse nouistis, Regnorum quales sint attendite, Regum cubicularij reges in oculo tenent, regnorum verò in regnis officia administrânda contendunt. Sunt vt erant à prima languine Iasiencij regum cubicularij vt diligentissimi ita sapientissimi, vt nec Cæsaris Iulij iocus illis non conueniat. Hic namque dum Syllam dictaturam deposuisse audiuit iocatus erat, Syllam nescisse

Cubicularius Regum.

Dictatura.

neſciſſe litteras allendo quod præceptores dictantes diſcipulis ſcribenda præambulent. Iaſiencij namque ſi ſunt Regnorum cubicularij, certe regum & ante fuerant & ſciebant regum cubiculis adeſſe, non abeſſe, præſtolari non vſurpari, adfuiſſe non luxiſſe. At vltra cubicularia regum, regni titulos adferro. Illos namque & natura & fortuna, & vis, & virtus cubicularios regni effecit. Quapropter auream clauem obtinuerunt. Improbabat Plato ſomnolentiam, ait Laer. lib. 3. & dicebat. *Nemo dormiens vlla re dignus eſt.* Vigilantes pro Regno fuiſtis, non dormientes pro regno eſtis, cubicularij regni eſtote. Sed aliam adhibeo intenti rationem. Tres claues Regnorum aſsignat D. Bernardus in ſententijs. Vnam quæ aperit abyſſum, alteram quæ aperit cælum, tertiam quæ eſt clauis Domus Dauid. Illa eſt anxium tempus, malitia horæ, obliuionem facit luxuriæ magnæ Eccl. 11. Iſta eſt ſpei ſubtilitas, *Sperantem in Domino miſericordia circumdabit.* Vltima eſt dilectionis conſpicuitas, *Qui diligit legem impleuit.* Veſtra clauis vna & aurea geſsit vices harum trium, Abyſſum conſiliorum hoſtilium anxio in tempore Regni aperuiſtis. Spem victoriæ & cæli beati præpoſuiſtis victoribus. Dilectionem domus Dei conſpicuam declaraſtis. Vna igitur trium, tres vnius clauis imago fuit. Hinc aurea extitit, hinc Regnum Patriæ, hoſtium, & cœli aperuit. Hinc clauem Dauid, quam in modum Crucis Paradinus effecit, in aurea veſtra vna Deus & fortuna figurauit.

Dormiẽs nulla re dignus.

Regnorum claues.

Crux clauis eſt.

LINEA FAMILIÆ IASIENCIORVM.

IAſieniek *cui collata fuerant hæc arma, qui tyrocinia & adoleſcentiam ornatam in Curia Caſimiri Regis Pol: decerpſit.* 1098. *Michael Epiſcopus Wroclau. his vtebatur armis*, vt Cathalogus refert: 1216. *Volmirius Epiſcopus Vrocl.* 1271. idem Cathalog. *Laurentius Epiſcopus Poſnanień.* 1061. idem refert.

Karczewſcij *in Płoceń. Terra. Optabat duo morti propinquus Cic:* Primum. *vt populum Romanum liberum relinquat.* Alterum. *Vt ita cuiq; eueniat, ſicut de Repub. quiſq; meretur. Idem pij nobiles Regno & Ciuibus Regni, optabant, curabant, optant & curant.*

Miiakowſcij *in Płoceń. Palat: Hi ad gloriam via virtutis perueniunt. Stanislaus de Miiakow Tarnouio Caſtell. Woyniceń. & Zborouio Petro maximè dilectus, tum ob eruditam indolem, tum ob mores cum grauitate pietatem ſpirantes. Relictis paternis bonis, in Cracouień. Palat: latam hæreditatem acquiſiuit, natus ex Barczykowſka. Valenti-*

lentinus Stanislai germanus ex Nowowiesska natus, relicta Masouia in Cracouień. Palatinatu, statiua cum fratre elegit. Filius Stanislai ex Balinska Martinus in Ordine Prædicat. Cracou. vitam, religiosam amplexus est, patrimonio suo Krasne & Lasocice bonis Conuentus incorporato, eximius euasit Prædicator, Filiæ autem dicti Stanislai Heduigis Præclai Lipnicki, Sophia Alberti Słostowski coniunx. Valentinus verò ex Radlinska aliquot filios & filias reliquit. Filij Marti adolescentiam offerre persuaserunt, vnde in Moschouia, Russia, in Prussia, aliisq́ expeditionibus solertes, Albertum famæ gloriosæ testem domui suæ, in acie cum Moschis occisum reliquerunt.

Barczykowscij. *His innatum est non inuidere bonis, sed bonos imitari.*

Micháłowscij *de Michałow, ad Wareciam qui semper malunt suis gestis florere, quàm malorum opinione vti: & ita viuunt, vt posteris suis sint nobilitatis initium & virtutis exemplum, religione, eruditione, & militia, ad honores conscendunt: Inter hos memorantur, Nicolaus de Michałow Michałowski Pallatinus Sendomiriensis, Alter Nicolaus Castellanus & Capitaneus Cracouień. & sub Iagelone Rege Supremus Dux exercitus. Albertus Castellanus Zauichosteń. Valentinus de Michałow, vir humanissimus & liberalis, Stanislaus de Michałow Subiudex Raueń. quem Paprocius per errorem ponit sub armis Trzaska, Iacobus de Michałow Pocillator Terræ Cerneń. eius filij duo Gaspar Vexillifer Terræ Cerneń. S. R. M. Secretarius, & Melchior vir tàm eruditione, quàm iurium salubri experientia grauis. Notarius Castreń. Crac: post Vicecapit. ibidem, demum Tribunus Lubl. sub signis Zamoiscij Ioannis strenuus & maximus miles, Iudiciorum Tribunal. quatuor vicibus Iudex deputatus, semel Marschalcus, nuncius Terrestris ad Comitia multoties. Huic filium vnicum Thomam, Ioannes Zamoyscius vitam finiendo commendauit, reddidit. Gratus beneficij Thomas Zamoyski illi Cracou: ad gradus S. Hyacinthi Epitaph. in marmore posuit. vbi addit: In omni vita, habitu, cultu, moribus, rectus, modestus, frugalis. Bonis quibusq́ commendatissimus desideratissimus. Reliquit ex Kochánowska duos filios, Iacobum Tribunum Lublinen. & Hiacynthum S. R. M. intimos Aulicos, qui maiorum suorum referunt & exornant imagines, & posteris sua claue aperiunt portam virtutis.*

Przeraccij *in Płocensi Terra.*

Kraiewscij *ibidem, Stanislaus in Academia Cracouiensi Professor, Petrus Zuparius Zakrocim: Samson à Korain, cuius parentes in Olstineń. districtu venerant, Varmień. Generalis Officialis Canonicus Ołomuceń. In Castris contra Tartaros Notarij exercituum, plurimos bellatores Kraiowscios adnotarunt.*

Zbro-

Zbrościj *ex Cerscensi districtu Martinum refert Epitaph. Varsauiæ, 1539. Vicecapit: Czersceń. non ita pridem vnus erat.*

Radowścij *à Błonie. Generosa indoles magno bono est patriæ, sin ad vitia degeneret, magnum adfert malum.*

Bielścij *ex districtu Czerscensi, non multis verbis laudabo vos. Quod enim per se est rectum & vtile, non eget prolixa oratione.*

Strupiechowścij *ex Liuensi. Qui natura probus est, vbiq; & apud omnes probus est. Talis nobilium generatio.*

Iabłonścij *ibidem. Duo lumina nobilis & Christiani. Benè viuere & benè mori: At benè & honestè mori non contingit nisi virtute præditis.*

Warpeszowie *in Masouia ad Varsauiam. Res verbis si ante ponendæ sunt, multo præclarius est res magnificas gerere, quàm magnificè loqui.*

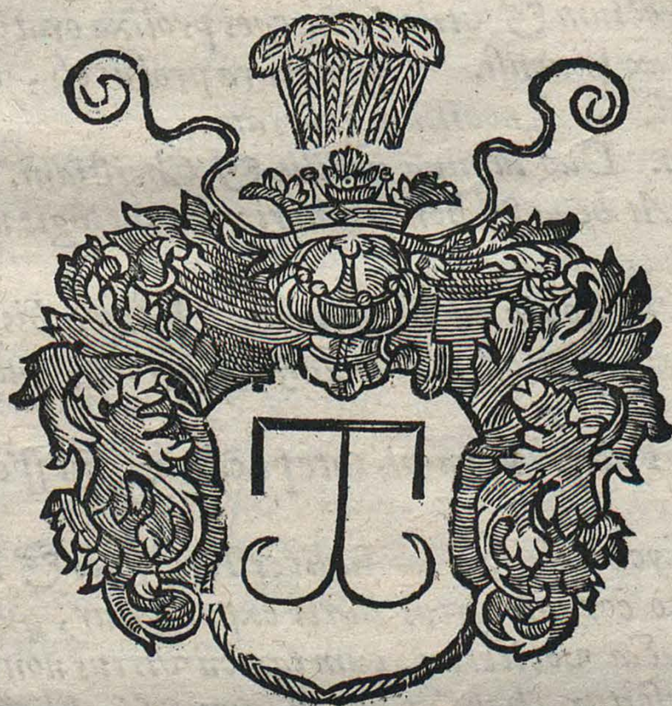
Buścij *in Rauensi Palat. Vera virtute præditus, nil spectat nisi vt prosit Reipub.*

Lichowścij *aut Lychowscij. Hos Iudices Terrestres & Notarios graues vidi, vt meritò eorum virtus libris exprimatur, quæ licet quodam modo virtus picta vocitetur, cum tamen virtus non modo vsu sed etiam lectione discitur, habebit lumen suum & in libris. In Siradień. Pal. domicilia retinent.*

Ianowścij. *Iucunda est virtus exercentibus illam. At vobis nil pulchrius, nil amabilius virtute.*

IASIENIECKICH.

DELINEATIO & ORIGO.

Iasieniecki.

SVnt arma quasi composita ex armis Dulicz & armis Chrinicio-rum, nam latam ferunt crucem forte à Dulicijs, hamos à Chriniccijs. Vnde vel paterna cum maternis arma coniunxerunt vel additionem ad Dulic ob merita receperunt.

PISCATOR GLORIÆ.

Piscatio gloriæ.

PRæmittunt fines sua media, & piscatio gloriæ præmittit piscationem gratiæ. Tobias iunior cum peregrinaretur cum Angelo piscem se se inuadentem apprehendit manu, quo exanterato, iussit eum Angelus conseruare iecur & fel, iecur contra Spiritus domicilia hominum iuuadentes, fel contra albuginem oculorum erant hæc in medicinam domus parentis, erant in medicinam oculorum patris, sed præcessit piscatio gratiæ. Oculi tui vias domini custodiant vt addatur gratia capiti tuo *Prou.* 12. Vos quibus talia arma concessa sunt, crux inquam & hami, iam piscati estis gratiam Principum, & domui suæ gloriam æuiternam, nam in chamo & freno maxillas eorum qui non approximabant ad fontem viuum & verum Iesum Christum atque ad benignitatem Ducalem & Regiam constrinxistis: restat non

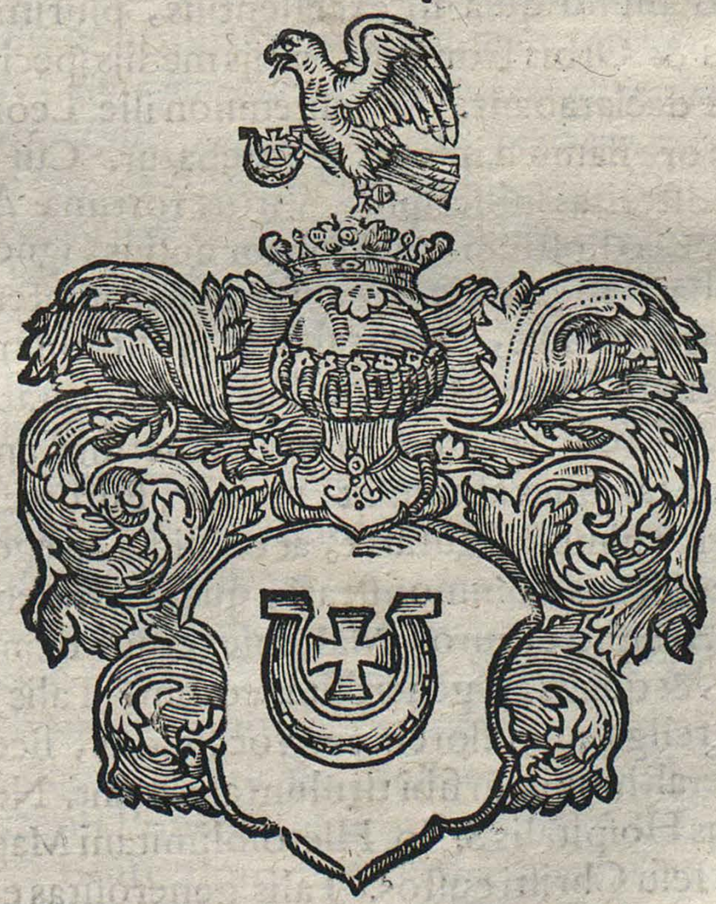
non aliud quam vt gloriæ quoque æternæ piscatores profiteamini. Sic florebit decoro decus. Pono medium ad piscandam gloriam æternam & nunquam marcescibilem sed semper virentem. Erat responsum Hammonis Atheniensibus datum. Ioui magis cordi esse vota Lacedæmoniorum tenuia & oblationes modicæ piæ & castæ, quam Atheniensium opulenta, nam victimis illorum fædantur aræ, votis igitur pijs & oblationibus castis piscatur gloria æterna. Hinc quidam

Plurima scit doctus, Christum pius, vltima merces.
Laus dabitur docto, vita beata pio.

FAMILIA IASIENIECCIORVM.

IN Podlasia viri vt bonorum non immodica possessione, ita & fama percelebres. Et profecto ille tantum honos est qui propter merita claris viris defertur & datur, nam est non inuitamentum ad tempus sed perpetuæ virtutis præmium.

IASTRZEMBIEC aliis BOLEleszycz, aliis Kudbrzyn, aliis Kániowa.

DELINEATIO.

ACcipiter dicitur à viro milite Accipitrin nuncupato. Est coloris aurei, solea equi extremitatibus sursum obuersa, intra quam

est Crux, in campo cæruleo, super coronam accipiter cum campanulis, pedibus colligatis, quibus eadem arma attolit.

ORIGO.

SVnt in Regno acquisita, Boleslai Chrabri beneuolentia Anno 999. Dum hostes inimici fidei & Christi Caluo monte præocupato, superbo animo in Regios milites insultantes, aduocabant enim maledicto tumultu certaturos dicendo, an haberent qui cum vno illorum pro Christo ipsorum Deo certamen iniret. Tunc ardore fidei & gloria nominis Christi, Accipitrin soleis adinuentis quibus equus in montem asperrimum fulciretur agiliter concertantem inuasit, compressit, tenuit, Regi deduxit. Demum soleis equos ad montem asperum & glaciosum Centenos adarmatos exercitui suo præmisit, & inuium montem peruium fecit, ac hostes circumdedit, & agilitate admirabili equorum hostes dissoluit & dispersit. Rex ingenio collaudato, talia arma sibi inter cætera præmia contulit.

SPECIMEN GENEROSITATIS.

Agamemnon. GEneroso animo quia nil excellentius, plurimi ex præcipuis ducibus & Orbis Dominis, varijs medijs specimen suæ generositatis declarabant. Agamemnon ille Leonem clipeo appendit, à cuius ore flamma micans spargebatur. Cui tanquam veritati, ingenuè posteritas subscripsit. Virtus fortunæ Agamemnonis, quasi dicerent, Leo hostium, quo fortior nullus, igne rugiebat. Dicebat vix & fiebat. Alexander M. aliter generositatem suam expressit: fulgur scutis imposuit, Penetrabat enim hostium vires fulguris virtute & velocitate. Darius falconibus tribus exaratis, generositatem insinuauit. Credebat enim totum vniuersum annetibus tribus assimiliari, vnde falcones assumpsit, vt Asiæ, Europæ, & Africæ clarum & potentem animum figuraret, at crediderim ego nullo melius, specimen generositatis commonstrari, quam Iastrzembieccijs armis Cruce, solea, Accipitre, auro, Maltenses cruce demonstrant suam generositatem, & qualis est generositas eorum? Talis vt ipsam summi Pontifices religionem florentem vocauerint, licet illi cum suo Magistro Generali humilem sibi titulum ascribant. Nempe, Dei gratia sacræ domus Hospitalis S. Io. Hierosolimitani Magister humilis, pauperumque Iesu Christi custos. Talis generositas eorum, vt toto sudore & conatu, Soltanus Solimanus Turcarum Imperator illam exhorruerit, dum vires suas cum exercitu & ducibus amisit. Solea verò tanquam generositatem exprimit, vt nisi ille qui acerrime hostes

inſecutus fuit, eoque animo equeſtri inuaſit, vt ſoleæ à calcibus equi deciderent, & hoſtilis ceruicis victor potitus eſſet. Accipiter verò quantam generoſitatem dicat *Gab. Symeon in Hieroglipbic. 6. demonſtrat, dum ait:* Accipiter Spriuerius dictus, quibuſcunque aucupatricibus alijs volucribus aſſociatus fuerit, ea vniuerſa enecat, vnde inſcripſit illi: *Sic maiora cedunt.* Aurum autem vt præſtantius eſt omni metallo, ita ſi exprimet generoſitatem, illam ſupremam qua maius nulla exprimet. Talia ſunt veſtra inſignia, nec aliud efferunt, quam vnicum ſpecimen generoſitatis.

Generoſus eſt qui à ſua natura non degenerat.

CVSTODES TRIPLICIS BONI.

TRiplex bonum ſtatuitur, honeſtum, vtile delectabile, ſed quia nil nos celerius fugit quam bonum, amittitur enim nedum ex quocunque defectu, ſed etiam ex leui occaſione: ideò cuſtodes tanti boni ſtatuendi erunt. Honeſti quis eſt cuſtos? Educatio bona, Prou. 4. *Tene diſciplinam cuſtodi illam, quia eſt vita tua.* Vtilis quis cuſtos? Iuſtitia & veritas ad Epheſ. 5. *Fructus lucis, in bonitate, iuſtitia & veritate.* Igitur vtilis nobis fructus, iſti ſunt cuſtodes. Delectabilis boni quis cuſtos? Perſeuerantia, 1. Cor: 12. *Fratres ſtabiles eſtote, & immobiles abundantes in opere domini.* Et ad Galat: 6. *Bonum facientes non deficiamus, tempore enim ſuo metemus.* Video in vobis triplex hoc bonum radicatum ô Iaſtrzembcij, nec quoties arma veſtra hæc contēplor aliud mihi proferre licet, ſed ipſi vobis cuſtodes facti eſtis tanti in vobis boni. Radicatum eſt in vobis honeſtum, quod ex veſtris armis in Laurentio Myſzkouio apparuit, qui ita ſub Orſza hoſti Moſcouitico rebellis at Regi ſuo fidelis fuit, vt omnium ordinum interceſsione caſus ſui, (quem ex occaſione Ducis Zatorienſis vltimi apud Sigiſmundum Regem & occiſi conſanguineos merito aſſumpſerat) leuamen acceperit; *Stric: lib. 23. Cap: 7.* Quod ex alijs quoque poteſt qui tot ac tanti Senatores de his armis in toga & ſago fuiſtis. Radicatum vtile bonum, quos dum vigiles conſpexerunt Reges in officio ſibi commiſſo Exercitus, Marſchalci, Oratoris, tot titulis bonis & honoribus auxerunt. Radicatum & bonum delectabile qui dignitatem ſuam illuſtrem, tam illuſtri encomio adornaſtis, vt externi Principes vos in ſingulares delicias eligentes, ſuis honoribus & titulis donarunt. Quocirca arma veſtra in Familia nunc florente Myſkouiorum dum videmus, illa Aquilæ Leones, & Mauors armatus, vt delicias quaſdam ac delectabile monile, cuſtodiunt & tuentur.

Myſzkouius occidit Zatorien. vltimum Principem.

Hinc

Hinc in Orat: Funebrali Myſkouij, à Stanislao Labęczki æternæ memoriæ poſitum fuit:

Pro Ioue pugnarunt Aquilæ & Leo quando Gigantum
Seua cohors cælo vimq; manuſq; tulit,
Quatuor hic Aquilæ poſuere, hic bina Leones
Caſtra ferus Mauors hic magis arma mouet.
Scilicet alta petit virtus Myſkouia monſtrat.
Hoc diadema Aquilæ bis Leo magnanimus
Hoc ſoleæ robur Crucis & pia ſigna potentem
Gonzagæ oſtendunt robore honore Domum.

Sol & veſter accipiter vigilans cum hac campanulla hoc dicit, hoc crux ſancta in vobis præſagit, hoc aureæ equi calces expendunt, vt boni veſtri cuſtodes, bonorum veſtrorum & æternorum nominamini.

MALVM IRRETITVM.

MAlum tam moris quam culpæ, his tribus capitibus prouenit. At pertinacia erroris, & ſic malum hæreſis ſerpit, aut ex ſuperbia & præſumptione. Quomodo ſupremus exercituum Dux Iuanus Andreæ Celadinus dum ſub Orſza venientem ad ſe militem Regium per Boriſtenem noluerit donec totus exercitus tranſmeaſſet inuadere. Tantus enim exercitus (aiebat ille ſuis Palatinis) noſter nec vnguem hoſtis dimittet, circumactos flagellis conducemus vti pecudes cum Rege in Moſchouiam. Ita Herberſteinus, ſed contrarium expertus fuit. Aut ignorantia eorum quæ ſcire quis debuit & neſcit. Facile enim Dux errat, qui nec miles fuit, & qui non adoleuit perturbatur. Tantum autem malum irretitur & ligatur, ſui intellectus captiuatione, prudentiæ, perſpicacitate, & experientia rerum magiſtra. Dum arma veſtra contemplor, quid hæc Crux qua ligatur ſolea? quid hic accipiter irretitis pedibus, & ad aliud opus reiecta naturali rapina aſuefactus? Non aliud me hercule quam omne vitium & malum ligatum & irretitum, ne quando ſerpat in Familia veſtra præſagunt. Quapropter plurimi ex veſtris talem elegerunt vitam, quæ à mundo & mundanis abſtrahit, & ad cælum & cæleſtia aditum facit, plurimi ſapientia edocti, intellectum altum prudentia inſignem Deo ſubditum coluerunt. Vnde Epiſcopi, Canonici Lateranenſes, Præpoſiti Eccleſiarum facti; vt intellectu captiuato, in obſequium Chriſti, malum irretitum & fomitem omnem ligatum declarent. Hinc ab Academia Cracouienſi pietatis, probitatis, ſapientia, & elegantiarum matre de Armis veſtris Andreas Stremboſz Canonicus Lateranenſis, Præpoſitus Mſtouienſis apprime laudatur,

& Petrus

& Petrus Myszkouius Episcopus Cracouiensis Dux Seueriensis cum Alberto Iastrzembecio à Christophoro Kątcki ex sapientia & prudentia summe extollitur. Cauendum igitur vobis erit, quod de vno ex armis vestris relictum fuit, Ne facta sint consona, armorum vestrorum nomini infesto. Nam.

- - - Quæ populo sunt turpia,
Sacris credite Pastores esse nefanda viris.

LINEA FAMILIÆ IASTRZEMBIEC, SEV ACCIPITRORVM.

IAstrzębiec *tali cognomine primitus familiam notabant suam, dum & in Paganismo fuerunt, & dum babatum pro Armis ad denotanda sua merita regio consensu assumpserunt. Durauit hoc Proclama Armorum & nobilitatis ad successores S. Adalberti Archiepiscopi Gnesnensis, quorum aliqui à Rytwiány, aliqui à diuersis possessionibus familiam notare cæperunt. Ioannes Episcopus Vratislau: Boleslao electionem suam acceptante, & Alexandro II. Papa confirmante. Hic primus ex Polonis post Italos Episcopos ibidem fuit,* 1062.

Mszcziuij *de Iakusowice, Ioan: Canonicus Cracouień.* 1061. Cathalog. *Borzywoius filius Mste rediit ex Vngar. benignitate Vladislai Ducis* 1084. *cum Mecislao Boleslai Audacis filio Succam. Cracouien. Casimiri Regis literæ* 1366. *Derslaus Pocillator Boleslai Kriwoustij* 1114. *magnus bellator. Eius filij Albertus & Derslaus. De his literæ Boleslai Crispi. Nos Boleslaus &c. Considerantes fidelitatem & probitatem militum nostrorum, Alberti & Derslai Accipitrinorum, pro fideli seruitio illorum villas ipsorum Iakosowice & Kobelniki de Iure Polonico in ius Teutonicum transferimus. Albertus prænominatus erat Vexillifer Sendomiriensis, Reliquit filium Petrum. Suentoslaus Episcopus Posnaniensis,* Cathalog. 1151. *Petrus Episcopus Płocensis,* Cathalog. 1154. *Andreas Episcopus Vilnensis qui fidem Catholicam primus in Lithuania promouit,* 1390. Cromer. *Virum pium & doctum* lib. 15. refert. *Anonijmus de illo.*

Strenuus accipiter pennis superantibus astra
Despicit, est humili quidquid in orbe situm
Is quoque tam clara qui traxit origine gentem
Discolor, haud quando stemmatis huius erat.
Dùm parat æterno victuram tempore famam
Nomine percrebuit notus vtrique pollo.

Narcissus germanus Andreæ Episcopi Vilnensis, qui PP. Ordinis S. Francisci in noua Ciuitate Korczyn Ecclesiam erexit, fundauit. Kosczon

Petrus de Sędziszow Długoſſ: 1400. *Albertus Epiſcopus Poſnanienſis, demum Cracouienſis, poſtmodum Gneſnenſis Archiepiſcopus. Iterum Cracouienſis Epiſcopus, notabat familiam de Lubnice* 1412. *Poſteris de ſua familia emit Rytwiány, quapropter familiam ſuam cæperunt notare de Rytwiány & Rytwianſcij. Martinus ex fratre Epiſcopi filius Palatinus Lęcyceń.* Crom: 16.

Rytwianſcij *à Rytwidny, Derslaus Palatinus Cracouienſis, Ioannes Caſtellanus Cracouienſis frater vterinus,* Cromer lib: 28. *Filij Martini. Ioannes Rytwianſki Caſtellanus Sendomirienſis, Palat: Cracouienſis, & Marſchalcus Regni,* Crom: lib. 28. *Orator ad Pontificem,* Crom: lib. 25. *Erant viri clariſſimi in Regno & Eccleſia, in bello & pace. In Curia & Senatu veri Ciues, veri amatores patriæ, obſeruantiſſimi Regum & Legum. Derslaus filius Caſtellani Cracouienſis, Caſtellanus Roſperſceń, demum Palatinus Sendomirienſis, vt priuilegia Monaſterij Tremeſenſis referunt. Reliquit filiam quam nupſit Korozueccio, qui dum reliquit filias tres, bona Rytwiany cum eis diuiſa ceſſerunt, Rytwiány, Łaſko, & Korozueccij bona Lanzckorunſciis.*

Sic vos non vobis fertis aratra boues,
Sic vos non vobis mellificatis apes.

De illo Cromer. quod ad controuerſias componendas cum Vngaris fuerit cum alijs miſſus Commiſſarius, lib: 27.

Narciſſi ſeu Marciſsi filius Petrus de Zborow. Hæc bona etiam Albertus Epiſcopus cum Rytwiány comparauerat, dilectus Caſimiro Regi Venator Sendomirienſis, 1479. *Ex Tęcinſka reliquit Nicolaum & Andream.* Refert alia de illo Długoſſ: *Nicolaus magnus Bellator in Vngaria, in præſentia Matthiæ Regis, à quo & honore militari decoratus fuit, Regi Pol: pugnanti contra Cruciferos profuit & marte & ſumma peccuniaria. Pauperibus Cracouiæ beneficia plurima præſtitit. Receperat à Sereniſſimo Rege in ſumma peccuniaria Odolanouiam. Andreas verò frater Nicolai, poſt mortem fratris Tenutarius Odolanouij, & Dominus in Zborow Zborowſki nuncupatus fuit, & Elizabeth Szydlowieczka Chriſtopheri Caſtellani Cracou: filia, reliquit filiam, quæ primo matrimonio iuncta Krzepiecio, ſecundo Szafrancio, & filios tres reliquit, obijt Caſtell: Vieluneń. Ioannes primus filius Andreæ, qui in Vngaria dum Regno præeſſet Sigiſmundus Bohemiæ Rex, maxima ſpecimina adoleſcentiæ in militari theatro demonſtrauit, demum in patria pro patria, dum ad Orſſam pugnat occubuit. Eius Epitaph: Vilnæ in Eccleſia S. Franciſci de Obſeruantia.* De illo Cromer lib: 27. *ad Tartarorum Principem legatus fuit.*

Caſimi-

Casimiro Rege regnante. Petrus alter filius Andreæ Pocillator Sigismundi Regis, demum Castell: Málogosteń. & maior domus in Curia Augusti filij Regis, obijt Castellanus Sendomiriensis, & Capitaneus Sanocensis 1557. *Martinus horum germanus, vir in consilio & bello fœlicissimus, Regibus maximè charus. Ex Castell: Calisś: Palatinatu ibidem, demum Palatinus Posnaniensis, obijt Castellanus Cracouiensis. Capit: Szidłou: Stobnic, Tlumac: Odolanou. Cuius gesta & heroicas virtutes, Epitaph: in Zborow ita refert: Illustrissimi & Magnifici viri animi celsitate, virtute atq; integritate Senatoris clarissimi, Martini Zborouij de Ritwiány, è gente Iastrzembciorum, Patre Andrea, Matre Elizabeth Szydłowiecka progeniti Castellani Cracouiensis præfecti Stobn. Reliquit filias Zophiam Coniugem Ostrorog Castell: Sanoceń. Catharinam Oßolinscij Castellani Sendomiriensis vxorem, Barbaram Stadniccij de Zmigrod, Elizabetham Tarnouij, Christinam Ioannis Chodkieuicz Comitis in Skłow & Myß, Marschalci M. D. Lit: Coniugem. Filios reliquit Martinum Castellanum Krziuiensceń. Roth. Augusti Regis Curiæ in Filandiam, cuius animi dotes Vilnæ apud Bernard: Epitaphium dicit. Nobilissimi Regni Poloniæ Patricij, animi heroica magnitudine & morum comitate præstantia, bello Liuonico sub auspiciis Sigismundi Augusti extincti* 1559.

In patria virtuti ſat eſt obijſſe ſibique
Perſimiles patriæ progeneraſſe ſuæ.

Reliquit filios ex Rozrazewska. Petrum alterum filium Palatinum Cracouiensem Generalem Capitaneum Crac: Stobnic. Tlumac. Kamionac Legationem ad Adalbertum in Prussiam, ad Selimum in Turciam fœliciter persoluit. In electione Stephani Regis summè proficuus, in expeditione contra Gedanenses desideratissimus, viris doctis & sacerdotibus Ecclesiæ Romanæ maximè affectus (licet Caluinus) fuit. Reliquit filium ex Barbara Myßkowka, cui in parato peccuniam reliquit centum viginti millia. Ioannem tertium reliquit filium Castellanum Gnesnensem, præfectum militiæ Regiæ & in bello singularem victorem Gedanensium militum præfecti, Hans Koln cum parcissima manu, Legatum in Galliam ad Henricum Poloniæ Regem 1577. *Habuit vxores tres, ex Silesia Malicianownam, Ducis in Pronsko Palatini Chiiouiensi filiam, & Konarscij Castellani Calisiensis filiam. Andreas filius quartus, Marschalcus Curiæ Cap: Radom. Hic cum iuuenilem ætatem exteris in nationibus excultam, grauioribus exercitiis adornasset, Regi fidelissimus fuit: Ecclesiam profanatam in Zborow à parente consecrauit, altaribus adornauit, parochum introdu-*

introduxit. Reliquit ex Iordanowna Castell. Cracouiensis filia Martinum filium. Nicolaus quintus horum frater, Hic artem rei militaris cæteris virtutibus præstantiorem esse docebat. Epitaphium in Zborow de illo refert. Natalium splendore, Prudentia, Fortitudine, à multis præclaris virtutibus ornatissimi viri Præfecti Szydłou. Runeburg. Dzierzbneń. Ex Tęcinska Castellani Cracouiensis filia suscepit Christophorum, Petrum, Elizabetham. Sextus frater Samuel, quem ob militarem animum, affectum, prudentiam, Cosaci ad Donum pro suarum copiarum præfecto expostularunt, elegerunt, cui postmodum regimen suum & Cosaci ad Boristenem commiserunt. Cum quibus qualia perennis gloriæ indicia perfecerit. Paprocius latè referet. *Christophorus septimus illorum frater, qui dum in electione pro Maximiliano vota dedisset, in illius ac filij eius curia, vitam finiuit. Extant his temporibus posteri, ex Samuele Alexandri filius in* SOCIETATE IESV *Professus.*

DISTINCTIO ARMORVM IASTRZEMBIEC.

L*Aurentio Miedzileski Præposito Vilnensi, Nuntio & Protonotario ac Comiti, Palatino Apostolico & Oratori Serenissimi Regis Poloniæ ad Cæsaream Maiestatem pro claris factis, in obeundis R. P. Christianæ negotiis, ad expeditionem contra Turcas & alios Christi nominis hostes, prudenter & studiosè fieri solitis, nonnihil decoris addidit, vt Accipiter cum campanellis venatis ad vnum pedem, altero pede dextro babatum teneat erectum Maximilianus Romanus Imperator semper Aug. concessit. Præterea omnimodam facultatem concessit perpetuis temporibus duraturam tres milites seu equites laureatos ex eadem familia creandi & faciendi vnum in Polonia, alterum in Lithuania, tertium in Masouia. Datum Augustæ* 1518. *Regnorum Romani* 33. Hungariæ 28. Latius habet in Stemmat. Paproc.

Myszkowscij *de Mirow, Petrus Palat. Lęcciień. Marschalcus Regni. Reliquit filios Petrum Cap. Leop. militia clarissimus,* Cromer. lib. 30. *Erant in Russia nonnullæ mærcenariorum militum copiæ, cum Petro Myszkouio Præfecto Leopol. Stanislaum Castellanum Miedzirzec, Laurentium qui Ioannem Ducem Zatoriensem gladio confodit,* vt Bielsc. sub Anno 1513. refert. *Magnus vir erat in armis, vt Moscouia testis, vbi & veniam delicti ob cædem promeruit.* Bielsc. Anno 1514. *Demum Castell. Sandeceń. Martinum Castell. Vieluneń. Nicolaus filius Laurentij, Castellanus Voynicensis, Oświęcim. Zatorień. Miedzirzecensis Capitaneus Erat ante incisor Regni Sigis. I. Rege*

Regn.

Regn. Cromer. fol. 696. *Reliquit Barbaram Zborouij, Palat. Cracouień. & Gen. coniugem, & Zophiam Macicìouij Castell Zauichosteń. Capitanei Spiseń: vxorem, cum quibus & bona deuoluta sunt in virorum familias. Alter filius Laurentij, Stanislaus, Nicol. Canonicus Cracouiensis, Petrum, Stanislaum, Christophorum. Tertius filius Andreas Castell: Lublineń. Lubacouień. Capitaneus Quartus filius Christophorus Castellanus Rauensis. Martini verò filij, Stanislaus Palatinus & Capitaneus Cracouień: ac Geń. qui ex Anna Andreæ Comitis in Tęczyn Castell. Cracouień: filia reliquit filios Ioannes Castellanus Oświecim: Iacobus Burgrabius Cracouiensis & Hieronymus. Germanus verò illius primi Petri Palatinus Lęcicień: erat Nicolaus à Przecicow. Habuit Ioannes Castell: Oświecim. & Nicolaum qui rereliquit Ioan. & Georgium Archidiaconum Cracouień.* vt Epitaph. 1548. Cracouiæ refert. *Ex Ioanne & Pieczyhoyska relictus Petrus, Episcopus Cracouiensis, & Dux Seueriæ, qui Cracouiæ sepultus,* 1591. *Eius virtutes plurimas* Paproc. enumerat *Alter filius erat Nicolai Sigismundus, qui ex Beata Przerębska reliquit Ioannem, Petrum, Sigismundum, Alexandrum. Tertius filius erat Alexander,* Cuius Epithaphium Cracouiæ 1548. *Sigismundus Marschalcus Regni, vt consilio ita animi excellentia grauissimus Reipub. amator, Regum obseruantissimus, pietatis in proximum, reuerentiæ in Deum singularissimus Illustrissima Domus Gonzagea gentilicis Principum eos adornauit.*

Dzierzgowscij *in Masouia. Hi ante Iezowscij dicti, sed diuisione & possessione bonorum Dizerzgow, Dzierzgowscij nuncupati fuerunt. Erat diuisio bonorum ante annum* 1270. *Pomsciborius Iezewski de Dziergow, Castellanus Ciechanoniensis, ex Catharina Wilkanowska suscepit Ioannem & Nicolaum. Nicolaus Dzierzgowski Archiepiscopus Gnesneń. Primas Regni, Legatus natus.* 1546 De hoc Ianicius.

Te fauor ad magnos Regis prouexit honores,
Et primum patriæ fecerat esse caput:
Largus eras inopi: nec certe iniurius vlli,
Non est parua boni laus quoque & ista viri.

Ioannes Archiepiscopus Germanus Palatini & Generalis Masouiæ, Varsauiensis & Louiciensis Capitanei. Reliquit ex Dorothea Sobocka filium: Magnus erat amator patriæ maxima quoq; pro patria fecit, voluit. Amo Salustium dicentem. Non exercitus, neque thesauri præsidia Regni sunt, verum amici, quos neque armis cogere neq; auro parare queas, officio & fide parantur. *Auctus filius Palatini Castellanus Sochac: Osiecensis Capitaneus, ex Srzenska Palat. Plocen. filia reliquit Barbaram, Macicìouij Capit. Zauichoisteń. coniugem,*

gem, cum illa & bona translata fuerunt. Anno 1523. *Stanislaus Dzierzgowski Iudex terræ Ciechanouiensis. Hic dum diuisione bonorum Szumsko accepit, posteritas Szumscij vocati sunt.*

Iezewscij *eadem cum Dzierzgouiis domus, Pietati, religioni, militiæ, deditì, ante annos sexaginta computauit quidam Canonicos Płocenses & Varsauień. viginti. Bartholomæus cum Przedborska reliquit Ioannem & Bartholomæum, & filias quatuor. Ex quibus progenita proles à villis & bonis iterum alia sortiti sunt cognomina, alij Skubaiewscij, alij Bielewscij, alij Kucharscij. Matthias Iezewski in Zarzece & Gilinie translati post modum cupiditate immortalis famæ in Castra & Podoliam, plurima indicia inuicti animi demonstrarunt. Quapropter grauissimis titulis in castris, Rothmagistrorum, Custodum castrorum, nuntiorum ad hostilium phalanges & Dominos honorati extiterunt. Nota est & modernis rectoribus exercituum eorum fides & virtus.*

Kępscij *in Płocensi Palatinatu, Stanislaus Palat. Płoceń., Adamus Cap. Płocensis, Posteritas ab Adamo Kosmaczewscij vocata: Non tenditur rete accipitri* ait Terentius. *Nullus etiam terminis nomen clarum vestrum & amor in patriam constringitur.*

Szulenscij *de Lukomie in Dobrzinensi terra, Matthias vir strenuus ex Czernicka & Nasiegniewska reliquit Paulum & alios filios. Neglecta solent incendia sumere vires, & sopita gloria incenditur virtute.*

Lutomirscij *de Chelmica magna in Dobrzyneń. terra. Sciborius Capitaneus Dobrzynensis tenutarius Margierburg. Prussorum clades* 1290. *Przedborius defensor strenuus contra Cruciferos Dobrzyn: Terræ, propter quod à Wladisl. Iagell. præmiatus fuit, vna cum filio Ioanne non dissimili à parēte fortitudine animi, medietate Luthomirsko vt litteræ datæ Cracou.* 1406. *testantur. Nicolaus filius Ioannis Subiudex Dobrzynensis litterarum peritus & pius vir, reliquit Ioannem Iudicem Terræ Syradiensis. Hic reliquit Balthasarum Castellanum Ciechon. ex Dorothea Lasocka suscepit Nicolaum qui ex Osolinska Balthasarum, Nicolaum, Petrum. Alterum Michaelem qui reliquit Ioannem Castellanum Syradiensem, Radomensem Lencieiensem Capitaneum, & Michaelem Succamerarium Dobrzynensem. Tertium Petrum Succamerarium Syradiensem. Hic reliquit Georgium Vexilliferum Camenecensem, qui ex Potocka suscepit Nicolaum & Stanislaum, hic ex Lasocka Georgium & Ioannem. Anno* 1582. *Balthasar Castellanus Czehouiensis filius Capitanei Syradiensis & Leciciensis cum Beata Tarnowska Palati. Sendomirień. filia reliquit Stanislaum & Sophiam.* Extant *Lutomirscij antiqua & recenti fama in pace & in bello perillustres, & quasi reuerberanti inter saxa voce, virtute correspon-*

respondentes, vt quasi audiam, Senec: Epist: 94. *Obsecro te mi Lucilli hoc agamus, vt quemadmodum pretiosa rerum sit vita nostra, actu illam metiamur non tempore. Nam quam diu sim, alienum est: quam diu verò vir bonus sim, meum est.*

Ocieſcij, *Ioannes Cancellarius Regni, Magnus Orator ad Cæsaream Maiestatem, & diuersos Serenissimos. Obijt* 1563. *Reliquit Ioannem Capitaneum Olstinensem & Ioachimum, filiam quæ nupta fuit Stanislao Tarnouio, Castellano Sendomiriensi. Raphaelem cum filio Matthia, & Ioannem Castell: Biecen. Magistrum Curiæ Regni, Capit: Sadecen. Succamerarium & Burgrabium Cracouiensem, Epitaph: Cracouiæ in Ecclesia SS. Trinitatis refert* 1547. *Adamum Succamerarium Crac: virum pium & de omnibus bene meritum, Epitaph. quod marito suo Anna de Koniecpole in Ecclesia Woynicensi posuit, refert:*

Eius echo è Sarcophago:
Adam hic iaceo explens æui iusta tempora sui,
Expectans munera certa præmia mei.

Ex hac familia erant plurimi Canonici, milites, Duces militum, Senatores, & optimi patriæ ciues, sed hæc omnia faciunt hominem beatum sed non beatissimum, at cuius vita perfecta fuit.

Belzeccij *in Russ: Palat: Belzen. Hi non ita curarunt vt diu viuant, quam vt satis viuebant Regi, Patriæ, Senatui, fidelitate, sanguine, consilio, satis. Nec aliter viuere sibi & posteritati suæ exoptant. Quapropter sanguinem & vitam plurimi in variis expeditionibus, corde hilari effundere non hæsitarunt. Nicolaus, de quo liberè proferendum:* quod Epictetus de viro famæ splendentis protulit. *Quemadmodum sol non expectat preces & incantationes vt exoriatur, sed illico fulget & salutatur ab omnibus, ita nec ille expectat applausus, sed vt salutetur, ametur ab omnibus, executus enim fuerat tam pacis quam belli tempore officia boni ciuis, boni amici, boni filij. Reliquit ex Barbara Magierowna Bartholomæum, Andream, & Ioannem, & filias Elizabetham Zawacka, & Annam Herburtowa. Bartholomæus erat vir in toga & Marte, iuuentutem Marti vindicatam Serenissimis Regibus Henrico & Stephano obtulit, Surrogator Belzensis obijt. Ex Waſczynſka Nicolaum & Bartholomæum suscepit. Hic Bartholomæus virtuose peractos adolescentiæ annos, dum militaribus campis splendidiores effecisset, Ducum in Zbaraz sororem in coniugem accepit, ex hac suscepit filias coniuges Skotniccij & Debinscij: Hac mortua, Ducum Solomirecciorum sororem in matrimonium accepit, demum ex Sophia Pieciboyſka habuit Christophorum*

S.R.M.

S. R. M. Secretarium, postmodum ex Trzcinska Succamerarij Sochacou. filia accepit Franciscũ & Georgium. Obiit ille Bartholomæus primus Succamerarius Belzensis postquam arcem Rudensem erexit. Andreas Germanus Bartholomæi, dum multarum nationum studia, mores, militarem expertus, fortitudinem Scythicam, Valachicam, Moscouiticam Rothmag: ad Polociam Koltow & Socol dexterè & viriliter tribus vicibus vexillum bello colapsum subleuando repressit, ex Stupecka Castell. Lublinen: filia reliquit optimum ciuem Patriæ ante Succamer. modo Castellanum Haliciensem, Capitaneum Belzensem. Hic ad Smolenscum cuniculos & petardas cum Nouoduorscio Caualiere admouebat, & contra Abasium Pasa militem proprio sumptu centenarium adduxit. Eius soror Catharina Alexandro de Mirow Myßkowski Capitaneo Tyßeuiecensi in coniugem data. Post martis trophæa cum Zophia Zarczynska celebrauit matrimonium, ex qua suscepit Alexandrum cui parens Capit: cessit Belzensem postquam cum Stanislawska matrimonium accepit, Euaristum Cubiculariũ S. Vladislai IV. Theodorum & Bonauenturam, secundo matrimonio Andreas ex Heduigi de Buczac Iázłowieczka susceperat filiam Helizabeth Illustrissimi Ianusij Tyskiewicz Palatini Kiiouiensis, Zitomiriensis, Sniatineń. Præfecti coniugem. Tertius illorum frater Ianusius, Hic Tyrocinia militiæ in Vngaria ad curiam Stephani Batorij Palatini Transiluaniæ & parantis sui habuit Aulicus Reg. Maiest. Steph. In bello animo infracto ad Socol. & Cecoram, & cum Ianusio Duce in Zbaraz Palat: Braslau. contra Seremetum & Bulchacum extitit, Ecclesiam Magierou. fundauit. Reliquit ex Strzizowna Ioannem Vexill: Belzeń. qui ex Niscicka duas filias Zophiam Vbyßo S. R. M. Secret: in matrimonium concessam & Annam. Tandem ornatus militaribus trophæis ac virtutum splendioribus sempiternam sui memoriam posteris reliquit. Cogitet igitur sedulius descendens posteritas primorum annos & acta, quibus vnicum commemorabo. Andreas Læchius Scotus Anagrammata Ioanni Belzeccio plurima adscripserat.

1. Heus nobilis ne cessa
2. Acie nobilis sensus
3. Nobilis acuis enses. Sed primum ita interpretatus fuit.

Nobilis heus, quicunque fuit, qui scire quis esses
 Iusserat, in vultu legerat ille tuo.
Ingenium Genium, iuuenili in fronte Senilis
 Incrementum animi Pectora digna domo
Credibile indicium morum aspexisse notasse
 Matura vt tenerum, iam grauitate Regi.

Cætera

Cætera quid memorem; NECESSA adhibere Parentis
Digna ô verba Sopho Moribus, eia, tuis.
Tu patrijs Ausis, Acuis Stirps nobilis enses,
Artibus ingenium, Quantum ô vtrinque Decus.

Macieiowscij *de Macieiow in Palat: Cracouiensi*: Dicebat Sen. Epist. 92. *Enumerare omnes fatorum vias longum est. Hoc vnum scio, inter peritura viuimus, quare Deo, conscientiæ viuamus.*

Głoszkowscij *in Cerscensi districtu. Regum Curiis, Augusti, Henrici, Steph. aulica dignitate clarissimi, nouerunt enim quod vt diu quis viuat, fato opus sit, vt satis animo.*

Ianikowscij: *Thomam & Thobiam Canonicos Vroclau: meminerunt Epitaph. vbi posteriorem morum & virtutum fundamentum referunt.*

Baranowscij: *Albertus Episcopus Præmisliensis Vicecancellarius Regni, postea Archiepiscopus Gnesnensis, magnus pauperum tutor, & Reip. amator. Albertus Baranouius per Anagramma:*

LABOR TVVS SANE IVBAR.

Sic de te affirmant; sanè tàm nomine quam actu
Tuque laborque tuus, sol quod in axe, iubar.

Iastrzembecij; *Existimo ab ipsismet armis denominatos. Albertus Episcopus Cracouiensis 33. ordine. Assumptus 1412. translatus ad Ecclesiam Gnesnensem, mortuus 1436.*

Rachanscij *in Belzensi Palatinatu, vnus illorum pietate & moribus grauissimus, vexillifer Belzensis.* Admonebat Senec. Epist: 109. *Tenendum est rapiente fluctu gubernaculum, luctandum cum ipso mari, eripienda sunt vento vela. Giebarth in Dobrzynensi Terra, Patriæ & Reipublicæ militari, & doctrina proficui.*

Orlowscij *in Dobrzyneń. iure & iustitia beati. Iudices Dobrzynensis Terræ.*

Beikowscij *antiqua & præcipua in arte militari familia. Habent priuilegium à Troideno Masouiæ Principe & Czeruiniæ, in Anno Dñi 1362. vbi dat villam Bieikow super ripam Pilcza strenuo militi Stanconi Comiti & Baroni suo. Nicolaus Marschalcus Semouiti & Conradi Principis Masouiæ, singularis triumphator de hostibus suorum Principum. Diuisione postmodum bonorum descendentes filij, Nicolaus accepit Falecice, alter Beykow &c. Ille qui habuit Beikow habuit filium Stanislaum omnibus bonis amabilem, qui reliquit Ioannem Dapiferum Præmisliensem, virtutibus benè instructum, qui ex Rzesowska reliquit posteros, Frater suus Petrus Vexill. Czerscen. habuit coniugem Laska. Paulus tertius eorum frater Augusti Regis temporibus militia celebris, in Nicborg cum aliis in captiuitatem redactus, dum lancea à Moschorum duce vix non esset perfossus, eripuit*

lanceam & direxit fortiter in Ducem, sed filius Ducis gladio parentem defendit, in carcere vitam finiuit. Guagninus in descrip. Sarmat: *Extant & modernis temporibus Bieikowscij, quibus illud* Senecæ Epist: 109. *recogitandum, Sic in ætate nostra, quod est optimum primum est. Id exhauriri potius patimur, vt nobis fecem rese, uemus. Inhæreat istud animo, & tanquam missum oraculo placeat.*

Nowiewscij *in Russia, bonis & fortitudine non mediocres.*

Kul *in Cracou: Pall. Alias vocantur Niemsta, sortiti sunt cognomen sub Boleslao Audace*, vt Dlugoss: *Erant viri literis, & militari dediti, vnde & Capit: Varsauień. & Rothmagistri grauissimi, protraxerunt sua domicilia in Podoliam, virtute, fama, hospitalitate continua.*

Pilchowscij, *optimi in patria & bello. Quare optimi?* Seneca Epist: 109. doceat. *Quia iuuenes possumus discere, possumus facilem animum & adhuc tractabilem ad meliora conuertere, quia hoc tempus idoneum est laboribus, idoneum agitandis per studia ingeniis, & exercendis per opera corporibus. Matthias Rothmag: Stephani Regis ad Gedanum, & per totum bellum Moschouiticum, vobis quos tanti excitant honores, vestigia è puluere excitare famæ conuenit*

Myslisżowscij: *Prosunt inter se boni, exercent enim virtutes, & sapientiam in suo statu continent.*

Chmieleccij *de Golany: Ioannes Ensifer Podol. cui filius Ioannes Georgius id ad cippum inscripsit in Cameń. Podoliæ.*

Dum vixisset.

Regi fidissimus, Patriæ amantissimus, nobilitati in amoribus viciniæ æquissimus, subditis non iniurius, bonis omnibus carissimus, sobolis in educatione diligentissimus, Ecclesiæ Catholicæ addictissimus, munificus patens egentium fuit.

Kuropatwa *in Russia in districtu Haliciensi & Treboulienſi. Egregium opus pari iugo ducunt. Ioannes Capitaneus Chelmensis, Russorum ad Chelmam strages. Nicolaus Stolnik Haliciensis, Succamerarius postmodum qui à Scithis occisus. Ex Belzecka reliquit Alexandrum, qui ex Gołuchowska optime spei adolescentes & duas filias suscepit. Paulus Dapifer Haliciensis ex Makowiecka suscepit Ioannem, Petrum, Paulum, & Hieronymum, eximios milites & optimos patriæ ciues.*

Strzembosz *in Sendomiriensi Palatinatu, vulgus hos ante vocatos Iastrzembeccios, vocauit Iastrzembessios, postmodum Strzembessios. Erat domus vt virtute, ita meritis semper collucens, quapropter & terrarum Iudices, & in militia primates fuerunt. Deduxerunt colonias suas in Terram Lublinensem & Volhiniam, vnde non admiranda erit eorum tàm differens denominatio. Petrus Tribunus Lublinensis,*

ſis, Ioannes litteris & moribus nobilis, Andreas Præpoſitus Mſtouie. Extat familia eorum in Volhinia, diues & apta ad ſingula Reipublicæ munia. Præſtat enim ſapiens ſapienti, id quod eſt dulciſſimum & honeſtiſſimum, idem velle atq; idem nolle.

Zakrzewſcij, *Stanislaus curam arcis, & Ciuitatis Oſtrog à Ducibus commiſſam habuit.*

Drozdowſcij, *qui poſtmodum vocati Byſowſcij, in Lęcicień. Michael Iudex Terræ Lęcicien. notabant familiam à Drozdow, fecerunt alij in Podgoria ſua domicilia.*

Pęcláwſcij *hæredes in Przęclau. in Pall: Maſouiæ, in diſtrictu Cerſceń. ſubleuarunt nobiles actus, non fortunæ armis, ſed ſuis. Hinc Ducibus Maſouiæ, tùm meritis propriis, tùm maiorum ſuorum amiciſſimi, Marſchalci dignitate honorati fuerunt. Bartholomæus perfectione militari ſtrenuus, in Moſchouia ad Pſkouiam Sereniſſimo Rege Stephano iuſtum deducente bellum, ſingularis animi & fortitudinis ſigna demonſtrauit. Reliquit filios Stanislaum Rothmagiſtrum, Adalbertum Rothmagiſtrum, maiorem domus magni Præfecti exercituum Regni Koniecpolſki, & Regiæ munitionis in Pruſſia ad vltimum poſſe tutorem. Petrum in expeditione Moſchouitica occiſum, Benè moritur, quisquis moritur dum lucrum facit. Laurentium & Chriſtophorum, qui poſt exercitia virtuoſa, & bellicam functionem ſecurioris vitæ ocia honeſtiſſima contracto matrimonio elegerunt, vobis vitam & ſalutem ab ipſo rerum ſeruatore rogo.*

Rychlowſcij *in Syrad. Lencicień. & in Podoliæ Palat: victoribus & marti deditis deſiderabiles.*

Wroblowſcij, *Hi conſiderarunt quod non ſolùm ſibi nati fuerunt, ſed & ſuis, & patriæ, hinc grauis armaturæ milites facti, Rothmagiſtri diligentiſſimi. Petrus Rothmagiſter Tribunus Podoliæ, fælix militari ad ſenium deditus. Lucas filius ex Agnete Pſarſka Enſiferi Lęciciæ filius, præſtantis fortitudinis fortunæq; vir. Martinus loco tenens vexilli Capit: Tręboulień. in expeditione contra Coſacos ad Zolnin fortiſſimè occubuit.*

Pſarſcij, *Effloreſcunt ingenij laudibus.*

Czeſowſcij, *multi naturam ipſam ſecuti, multa laudabilia fecerunt.*

Kozlowſcij *militari dediti, Pancracius, Laurentius, Albertus, Petrus, Vſeborius* N. Iudex Terræ Płoceń. *eius filius Laurentius, miles ſtrenuus, & Rothmag. contra Turcas exercitum ducente Iuonia Valach. Palat:*

Manikowſcij *in Maſouia. Pares cum paribus facillimè congregantur, & Maſouij vel ſimul milites, vel Cancellariſtæ, vel domorum promotores inueniuntur.*

Grebeccij, *sæpius ad virtutem eorum valet natura, quàm doctrina.*
Chełłowscij, *non tantum corpori, sed etiam moribus salubrem locum elegerunt.*
Lysakowscij *de Lysakow, Ea agunt quibus irritamenta vitiorum profugiant.*
Zalesiccij, *Turpe est armis vincere, vitiis vinci, victores hostium & vitiorum.*
Będzisławscij: *Militandum est vobis, & eo genere militiæ, quo nunquam quies, nunquam otium datur. Non enim coronatur nisi qui legittimè certauerit.*
Szomanscij: *Si voluptati cedis, labori, dolori, paupertati cedis. Cogita ergò te Christianum, & nobilem esse.*
Zdunowscij, *Persequere sine modo sine fine, sed hostem fidei & vitia, nam illis neq; finis est nec modus.*
Chilewscij, *Proijce quæ cor tuum laniunt, arripe quæ exhilarant, fidem scilicet, & amorem patriæ.*
Niedroscij: *durum & laboriosum negotium hominibus datum scias, scilicet ire per obstantia.*
Budkowscij: *Pugna & Sanctorum inuoca auxilium.*
Dziwánowscij, *Animus est qui hominibus commendat omnia bona fortia laudabilia.*
Witosławscij *in Masou: Pall. Clari iustitia & militia, Iudices Terræ Zaukrzenscensis, & in bello contra Moschos, Scythas, & Cosacos, strenui milites.*
Bescij, *ornamenta animi plus diligunt quàm corporis, natura enim multò præstantior est corpore.*
Koziebroccij *audaces in bello, virum enim iuuenem semper audere oportet,*
Krasowscij *cognomento z Dźieżek. Hoc decet bellicosum virum, vt sustineat cædem videre cruentam.*
Bełkowscij: *Propius stare hostes, hæc virtus est, hoc optimum inter hostes præmium.*
Drochowscij, *Nullus ignauus in celebrem virum euadit, vigiles operę sunt, & studiosi virtute.*
Malewscij *laborant in castris, nam labor iste parit celebritatem.*
Moykowscij, *vitam & animum patientem periculo obijciunt.*
Tłubiccij, *astantem virum sibi ad mortem obeundam admonebant.*
Dzięgielowscij, *Non est aliud præstantius, quàm superare hasta.*
Iankowscij *sua opera prælij fluctus regebant.*

Przedpelscij. Bobrowscij. Szeczemscij.
Goloccij. Przeradcij. Sądzinscij.

Chorczew-

Chorczewſcij. Zawidzcij. Dziebakowſcij.
Konarſcij. Peſzkowſcij.

Hos omnes nobiles incipiendo à Pſarſciis, Semouiti Ducis Mazouiæ, litteræ nominant datæ in Płocko, in feſto S. Luciæ, 1408.

Swiecicij, *Nicolaus reliquit quinq; filios, Ioannem Canonicum Pultouienſem, 1540. Matthiam Tribunum Nurſcenſem, 1569. Albertum Decanum Płocenſem, 1566. Iacobum 1572. Franciſcum Succamerarium Lomzenſem. Filij Matthiæ Andreas & Martinus. Sunt Swiecicij etiam in Sendomirienſi Terra, notant familiam ſuam de Przepierow, Ioannes & Petrus militia & ſcientia ſingulares.*

Karſcij *in Płoceń.* Czerniccij *ibidem.*
Dobrzſcij. Pniewſcij.

Siemietkowſcij, *Aſſcribam familiæ veſtræ vniuerſale incitamentum, & gloriæ notatum.*

Qui ſanè vir bonus exiſtit in bello, Hunc ſimul lugent ſenes atque iuuenes, huius ſepulchrum & liberi inter homines præclari ſunt. Itemque nepotes & omne genus poſterum. *Tyrræus apud Stob:*

Slaweccij, *Erat quidam ex illis Notarius Theſauri M. D. Litu.*
Smolſcij, *Grabowſcij, Canonicos Płocenſes Epitaph. habent.*
Milewſcij *in Ciechanou: Terra. Vnus illorum Suffragan: Cracouień.*
Sokolniccij. Máluſcij.
Domáſzowſcij. Oblow.
Kuczkowſcij *in Cracouień.*
Strzeſzkowſcij. Wierozebſcij.
Woleccij. Lazienſcij.
Graſimowſcij. Paczoſcij.

Pakoſowij: *Præclaus magna nobiliq; virtute præditus.*

Iſtud nobilitati veſtræ, animo & viribus exprimere conuenit. Quem fortiter ſe gerentem manentemq; & pugnantem, pro patria & liberis, Deo & Eccleſia, vehemens mars peremerit, eius bona gloria & nomen haud interit, ſed quamuis ſub terra conditus manet immortalis ille.

Pelciccij *in Lęcicień.*
Trzepienſcij *in Syrad.*
Sulaczewſcij *in Caliſſ:*
Skrzetuſcij *in Poſnan.*

Nieſmierſcij *in Lęcicień. & Præmiſl. Erat illorum atauus Caſtellanus Caliſſień. Cum in arduis rebus creſcat hominum gloria, omnes vos laborare nobiliter decet. Quis enim hominum citra laborem clarus eſt?*

Goreccij. Vchacz.
Rebieſcij *in Syrad.* Mączinſcij.

Kopernij *in Sendomirień.* Stuzenſcij in Syrad:
Stauiſcij *ad Visliciam.* Ciołkowſcij *in Podol.*
Rodeccij. Zawądzcij *in Præmisl.*
Polikowſcij. Dąbrowſcij *ad Radom.*

Subducam nobilitatibus veſtris doctiſſimi Callini dictum ex Stob: ſermone 51.

Vniuerſus populus virum fortem deſiderat
Viuentem inſtar ſemidei collit.
Nam intuentur ipſum veluti turrim,
Quippe ſolus multorum æquat facinora.

Klebowſcij *à Łukow.* Chwaliboſcij.
Nouomieiſcij *in Poſnan.* Zawiſtowſcij.
Roznowſcij *ibidem.* Chutkowſcij.
Doranſcij *in Syrad.* Pouczowſcij.
Golanſcij *ibidem.* Grabowſcij.
Wiktorowſcij. Łaziccij.

Balenſcij *in Palatinatu Syradienſi eodem ſtemmate vtuntur; multis iisq; nobiliſſimis familiis ſanguine iuncti, quorum vnus his temporibus ex Bucinſka Theſaurarij Regni filia natus fuit Tribunus Sandomirienſis, vir integræ vitæ, & optimæ eruditionis, reliquit filium vitæ, ſanguinisq; ſui & alieni, de bono paterno prodigum: prole tamen ex virtuoſa vxore Wilczogorſka fæcundum, alter fuit Vicecapitaneus Dobczicenſis, vir principibus viris carus, qui ex Konopnicka, Filium Martinum Cælibem & Margaretham filiam Stanislai Miiakowſki primum, poſt Nicolai Ligęże vxorem ſuſcepit. Alios huius familiæ poſteros, & ſuperſtites noſſe non licuit, noti tamen ſunt Syradienſibus, aliisq; regni oris, vt potè viri gloriæ, ac bonæ formæ intenti, ac ad illam anhelantes virtutem, quàm poſuêre alij ſudore parandam.*

Konopniccij, *in Palatinatu itidem Syradienſi, viri familia & virtute celebres, cognatione inſignes, militari ſtudio aſſidui, ex qua domo viuit adhuc Caſtellanus Spiſſimirienſis, vir humanus, & magnus pauperum fautor, Monachorum S. Pauli primi Eremitæ, in hæreditariis bonis largus fundator: Cætera huius familiæ ornamenta, eiuſq; numeroſam prolem ſilentio prætereo; Admiratio cum magnæ virtutis teſte Aulo Gellio lib: 4. non parit verba ſed ſilentium.*

Miecielſcij. Wąkczowſcij. Krziwanſcij.

Admonebat nobilitatem Iſocrates ad Demonicum: Plus timeas dedecus quàm periculum. Malis enim timendus eſt finis vitæ, bonis autem vitæ ignominia. Inprimis quidem operam des, vt tutus viuas: quod

ſi quan-

si quando contingat tibi periclitari, quære quomodo tibi salutem parias, euadasq́ bellum cum honesta laude, non autem cum infamia.

Glinscij Tymiccij

Zukowscij *in Podlasia.* Rogowscij.

Poręba. Wyzga. *in Cracouiensi, in Bełzensi & in Podolia strenui militia, clari pietate.*

Raczynscij *in Wielunensi.*

Cudzinowscij.

Dębowscij. Zadorscij.

Milanowscij. Raciborowie.

Quod præclaris parentibus orti estis, præsentia vobis testantur, cum honestè viuere & emori maluistis, quam vos posterosq́ vestros infamiæ cuiquam subijcere. Habetis in vita & post mortem amicos homines & Deos.

Rozembarscij *in Podgoria.*

Chosczewscij *in Podlasia.*

Tanscij *in Płocensi Palatinatu.*

Hoholewscij *in Bełzensi.*

Borutha *à Łukow.*

Zegoccij *in Palatinatu Inowladislauiensi.*

Iadamowscij *in Sieradiensi.*

Brudniccij *in Płocensi.*

Krzesimowscij *in Lublinensi.*

Mirzenscij *in Zakrocimensi.*

Zakrzewscij *in Radomscensi.*

Bromierscij.

Dicebat Isocrates in Euagora: Inuenimus gloriæ studiosos & magnanimos viros, qui vitæ loco gloriosam mortem elegerunt, & magis de gloria, quàm vita sollicitos esse: omnia deniq́ facere, vt immortalem sui memoriam posteritati relinquant.

Czayka *in Rauensi. strenui milites* Bielsc. lib. 3.

Niewiegłowscij *in Łukouiensi.*

Bninscij *in Dobrzynensi.*

Borowscij *in Dobrzynensi.*

Kamienscij *in Sieradiensi.*

Wawrowscij.

Tłokienscij.

Gostinscij.

Paproccij *ex Prussia ex Chelmensi Terra in Lublinensi.*

Grzębscij *in Dobrzynensi.*

Faleccij: *Episc: Theodosen: Suffrag. Gnesnen. Abbatem Suleiouien: Epitaph. habet Anno* 1581.

Pro Deo & Patria primo & postremo atq; per omnia, omni studio & diligentia contendite, vt & nos, & maiores nostros virtutis gloria superetis.

Grzywienscij *in Masouia.*

Iodłowniccij *in Cracouiensi.*

Iurkowscij *in Sendomiriensi.*

Kukowscij *in Dobrzynensi.*

Brzeziccij *in Lublinensi.*

Nęcowie *in Cracouiensi.*

Kuzmiccij.

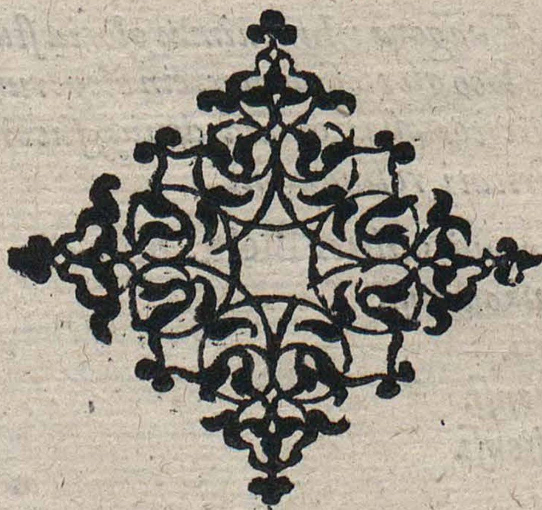
Mniowscij.

Wierzbiccij: *Mattheus Episcopus Luceoriensis.*

Gibowscij *in Cracouiensi.*

Reperiet diligens lector & alios viros præclaros virtute & genere qui his vtuntur armis, & adijcere licebit.

Sed aduertant obsecro qui his vtuntur armis, quod gloria parentum natis præclarus sit magnificusq; thesaurus. Vnde auertat Deus maiorum gloria abuti; scientes, viro nobili nihil turpius posse accidere, quam seipsum honorandum non propriam ob virtutem, sed propter gloriam superiorum præbere. Quid igitur proferes, si nec suam, nec maiorum gloriam conseruabis?

I E L I T A.

D E L I N E A T I O.

SVNT tres hastæ, in modum stellæ dispositæ, coloris flaui, in campo rubeo, super galeam medius caper ex porrectis vngulis anterioribus, vnde & Kozlarogi vocantur. *Ielitá aliàs Kozlarogi.*

O R I G O.

ANNO 1331. die 17. Septembris dum Vladislaus Locticus Cruciferorum stragem (quos Dlugossus quadraginta Millia cæsa fuisse numerat) circumspiceret, vltra quadraginta viros morte absumptos de suis computabat. Inter hos ferè morientem vidit Florianum Sarium nobilem de armis Kozlarogi, qui tribus transfixus hastis supinus cubando intestina euulsa intra aluum propria manu ingerebat. Quod Rex vt vidit ait? O quanto dolore premitur hic miles! Cui ille; Grauius me præmit ô Rex pientisime vicinus meus commanens in villa mecum. Cui Rex, Si vixeris, leuabo te à tanto malo. Curatum nobilibus his armis ac tota villa donauit. Gratus donorum miles antiqua arma Kozlarogi super galeam affixit, & præsentia trium hastarum honorauit. Tantum viri progressum & nobilitatis amplitudinem ita Sarnicius versu celebrauit.

Florianus Sarius miles.

Magis premit vicinus malus quam vulnus.

Tempus erat, quando nostros inuaserat agros
Gens fera de nigra quæ cruce nomen habet.
Huic Vladislaus Loktek occurrit in armis
Fudit & hostiles fortiter ense manus.
Nec mora cæsorum squalentia corpora lustrat
Postera cum cæli fulsit ab axe dies.
Ecce iacet miles viridi resupinus in agro
Milleq; vulneribus debilitatus erat.
Iliaq; intrepidus manibus cohibebat amictis
Vulnera, ne forsan per geminata fluant.
Vidit vt hæc Dux, ad proceres sic voce locutus
Illius ô ingens est dolor, atq; labor.
Miles ad hæc: Maior dolor est vicinus in aruis
Pessimus, expertus Dux generose loquor.
Subijcit his Princeps: Isto te fasce leuabo,
Ne dubita, vitam dent modo fata tibi.
Hinc miserum tollit, spaciosaq; vulnera sanat.
Et totum pagum donat habere viro.
Stemmaq; virtutis transuersas insuper hastas
Tres dedit: huic Sario nomen eratq; viro.

In arma Ielita ita quidam carmine lusit.

Hostis acerbe quid increpitas noxamq; minaris?
Occursare capro, cornu ferit ille, caueto
Quod si feramenta crepas inuicta triplex est
Hasta; vel intestina solens haurire inimica:
Vel sua pro patriæ fundenda offerre salute.

Hasta est diua potestas.

DIVA POTESTAS.

Centumuiralis hasta.

HAstis summa dabatur potestas, ac in tantum, vt Diuam meritò appellem, Venit in mentem Centumuiralis hasta, *de qua Alexander ab Alex: Genialium dierum lib.* 3. *Capit.* 16. Huius ista potestas erat, vt iura daturis hasta conuocarentur in vnum, sicq; conuocati de hæreditatibus, testamentis, vsucapionibus, tutelis, gentilitatibus, agnationibus alluuionibus, nexis, mancipijs, stillicidijs, quam maximè ius dicebant. Tantiq; exempli erat ille Senatus, vt Romani adolescentes primæ indolis experimenta à causis Centumuiralibus auspicarentur. Summa igitur potestas hastæ fuit, cum illius iudicio tantus Senatus colligeretur. Sed altiorem & magis Diuam potestatem hastæ, à gentilitate antiqua desumptam adducere animus cupit. Primi & antiquissimi pro Dijs hastam habebant, à

Hasta vt Deus.

qibuus

quibus edocti Romani religiosum duxerê, vt singulis Deorum simulachris hastas darent. Idem Genialium lib. 6. Cap. 26. *En hasta Diua Deorumq́ potestas.* Deorum hastæ vnde.

Verum.

Colossus iste suam magnitudinem in puteo non seruabit.

Diuam potestatem in armis Sary esse lippis oculis intentus clare & in tenebris iudicabit. Hic nobilis erat inclitæ Kozlarogorum honestatis, heros & decor, huic hastæ, non hasta, precordijs (non tergo) infixa, in virtutis honorem, fortitudinis exemplum concessa sunt. *Seneca Epist.* 77. Bonitatem gladij inuestigando demonstrabat. Gladium inquit, bonum dices, non cui deauratus est baltheus, non cui vagina gemmis distinguitur, sed cui ad secandum subtilis acies, & mucro munimentum omne rupturus. Ita hastam non quæ innuit viros Centum, sed quæ non veretur Centum, vocabis Diuamq; appellabis. Vt quondam Horatius admonebat. Gladius bonus.

Fortiaq́ aduersis apponite pectora rebus.

Quid si posteritatis à Sario descendentis gradus, animos, dignitates, titulos, honores, animaduertisses? ad encomiorũ excellentiam, literis aureis non hæsitanter adscripsisses, DIVA SARIORVM POTESTAS. Nullus namque honor, nullaque Regni dignitas tàm sæcularis quàm spiritualis fuit, quam Sarij potestas centum coronis non splendidiorem effecisset. Pone ob oculos Episcopum Cracouieñ. Florianum Mokrski viuentem Anno 1350.

Ioannem Zamoiscium Magnum Ducem exercituum Regni Poloniæ & Cancellarium dignißimum, Cuius Echo per regnum & Christianitatem non alius spargitur, quam. Discite Lechiadæ coniungere Pallada Marti, nominis & vestri gloria perpes erit. Ioannem alterum Castellanum Chelmensem finium Regni Poloniæ custodem. De quo in exequijs illius Ludouicus Olewnicki edidit.

Dum ruit in medios, dum sternit, vertit in hostes,
Zamoscus telis sternitur iam tribus
Hastis tella, tribus tria iustum est addere, magnis
Hoc meritis poscit, fama Zamosciadum.

Quid de Nicolao Boglewski Palatino Mazouiensi, Hieronymo Głowa Duce Campestri, eorumque Familijs, cæteris innumerabilibus referam. Non deponebant hastas, vt ignaui, nec reddebant vt socordes milites, sed hastis suis erigebant ignauos, efformabant viros, nobilitabant plebeios, splendore dignitatis altæ, infaustam, funestamque fortunam depellendo & propulsando.

Partus honos fulget fulgebit fama perennis.
Virtute eximia, & sanguine parta tuo.

MELLEVM VVLNVS.

VVlnera quæ ſatiant non ſautiant, mel non vulnera ſunt. Vnde Thraces Zamolxium, quem Deum maximum putabant, non aliter fieri propitium æſtimauerunt, quam ſi ad aram facili lancearum ictu homo concideret, illamque optimam & gratiſsimam illi victimam opinati. Neque dubitandum, quin eſſet melleum vulnus, & ipſi in victimam poſito *Alex. ab Alexañ. lib. 6. Capit. 26.* At ritus hic cum ſit immanis & barbarus, multum debemus Chriſto Domino Regi & Doctori noſtro, quo præmonſtrante, exploſam terrarum gentium doctrinam amplectimur. Æternum hoc Thracum penale non melleum vulnus fuit. Vulnera pro Deo & patria Chriſtianis mellea ſunt, imo Ambroſiam ſtillant, vt non ſolum arma & acies alacris eorum animi & indomiti terroris argumēta ſint, ſed & vulnera ipſorum inciſiones ſacchareæ appareant. Excitant intentum Sarius & Zamoyſcius. Ille quidem dum mori pro patria exiſtimabat dulce, nec leuiter ſentierat, grauamen mortis ſub haſtis. Iſte verò vt de Zamoyſcio finium regni Poloniæ cuſtode Academia Zamoyſceñ. reliquit.

In patria patriæ oblitis vixiſſe ſuaue eſt.
At mihi pro patria dulce periſſe fuit.
Nec me pænituit nec ploro, nec quæror inde
Non potui fato nobiliore mori.

Non abſimile in Anno 1613. Thomas Zamoyſcius Capitaneus Knyſzyneñ. &c. modo (vt factorum & virtutum inuictiſsimi parentis ſui ſtrenuus æmulator, ita & titulorum ipſius fidelis ſucceſſor) Magnus Cancellarius Regni demonſtrauit, qui Scythis inualeſcentibus in Podoliam creſcentis ſuæ virtutis robore, obſtitit, ſuccurrit, conſuluit.

Creſcebat occulto velut arbor æuo Fama Zamoiſcij.

Quibus vos aſsimilabo ſinceriſsimi patriæ cuſtodes & protectores Sarij. Aſsimilabo Pomponio Romanorum fortiſsimo militi, qui à Mithridate ſaucius vulneribus rogatus. An curatus ei foret amicus, Ero, inquit, perlibenter ſi Romanis amicus fueris, ſin minus, me quoque inimicum habebis: *Bruſo lib. 2. Cap. 1.* Nulli etenim vos hoſti patriæ amici fuiſtis, ſed amicis illius amici, inimicis inimici: non abhorruit vos ab hoc tramite, nec ſanguis, nec commotio, nec reſpectus perſonæ aut poſteritatis. Hoſtis quicunque fuit patriæ & ſcelerum autor, ſiue intus, ſiue extra Regnum, & vobis hoſtis fuit.

Verus ciuis eras, æquus fiduſq; piuſq;.

Aſsimilabo Syllæ ad Orchomenum pugnanti, (*qui vt Plutarchus habet*) dum milites ſui ordinibus perturbatis fugam caperent, arrepto ve-

pto vexillo in hostem conuolauit, ita vociferando: *Mihi quidem, ô Romani milites hîc pulchrum est mori*, vos interrogati, in quo loco Ducem amiseritis memineritis dicere, *apud Orchomenum.* Vestrum enim erat ô Zamoiscij depressis animis, spiritum & vitam tribuere, fugatis verò & dispersis, iter virtutis ac victoriæ demonstrare. Testantur Maximilianus Austriacus, & Michailus Transalpino & fraudulentus Scytha & Moschus: vt non immeritò, in vestrum robur adhibuerit tale Encomium Daniel Balaban.

Pro patria dulce est mortali occumbere laudem
Inde feret, quæ sic splendet vt Auricomus.
Laudabunt alij cæloq; saloq; soloq;
Omnes & noscent bellica facta tua.

HASTÆ SALVTARES.

HAstas salutares antiqui ex diuersis rationibus nominarunt. Tantum namque tribuebant hastæ, vt sceptrum Agamemnonis multorum Regum successione celebre, cui Chæronei Boetiæ populi diuinos honores ob cultum augustiorem referebant, hastam appellitarent. Et meritò tali ex dignitate, hasta salutis nuncupabitur. *Pier: Valer: lib: 42. Cap: 28.* *Sceptrum est hasta.*

Salutis etiam hasta fuit, dum in summa inopia ad leuandam famem, hasta posita publicè frumentum vendebant. *vt Alex: ab Alex: Gen: lib. 3. Cap: 16.* Celibarem quoque hastam, quæ in cornore gladiatoris occisi stetisset, cum à Romano muliebri sexu, ad puptarum capita commanda desumerentur, non abs re hastam salutarem nominabo. *Pier: lib: 42. Cap: 26.* *Hasta salutis in fame.*

Sed cedant hastis hastæ: Zamosciadum hastæ salutem, famam, honorem, ferunt, tribuunt. Ex illis Geometer Arma insignia in Regno veniunt, ex illis salus Reipublicæ nostræ splendescit: & hostis corruit. Quapropter Stanislaus Mądrowicz, hæc in arma illorum porrexit.

Bellator triplicem Zamoiscij concutit hastam.
Priscorum ostentans nobile pignus Auûm.
Arctophilax primam similem dedit ipsa Gradiuus.
Tertia ob Herculea rite profecta manu.
Iunctæ conspirant in signum fæderis hastæ
Mucrones Græcis sic peperere fidem.
At si quis rumpat vitalia symbola pacis
Heu quot molitur vulnera: Turca caue.

Salutis hastam Sariadam, concinabat Stephanus Chmielecius Scytharum horror, & strages, qui Thomæ Zamoscij tum Palatini Chiio- *Zamoiscij Premonto & Piaseccij.*

Chiiouiensis promotione & subsidio euectus Palatinus ad Boristhenem nuncupatus fuit concinnit. Piasecouius suus quoque aulicus, illius namque beneuolentia Vladislaus IV. Rex Poloniæ inclinatus primum Castellaneatum Camenecensem, postmodum Chiiouień. & Pallatinatum demum Nouogrodeń. in Seueria concessit. Ita salutem, ita honorem, & dignitatem hastæ Zamosciæ habent, donant. Grati igitur pro se

Floresce virtus proxima Numini
Quam non metalli pondera diuitis
Æquare Cræsi non Eoi
Aurea Gaza maris valebit.

HASTÆ PVBLICÆ.

ANtiqui hastas publicas tres, in iugum disponebant duabus fixis & tertia per transuersum ad eas alligata, sub quam, per vim ad imperium deuenissent, discincti transire, hoc est armis spoliati, cogebantur. *Pier. lib.* 42. *Cap.* 26. *& Festus.* Zamoisciadas hastas publicas hostibus & iugum fuisse, nil me deterret dicere. Sic namque de illis Iacobus Dominicus Potocki, postmodum in Ordine sacro Prædicatorio S. Dominici Prouincialis Russiæ doctissimus & vigilantissimus.

Profecit armis nec mora prosperis
Tantum, vt viros huic vix aliquos pares
Manu hactenus factisq; claris
Viderit esse Polona terra.

Sed aliam refert hastæ publicæ dignitatem *Alex. ab Alex. Gen: lib.* 3. *Cap.* 6. Si quando bona proscriptorum, hostiumue manubiæ aut præda venalis forent, vsus obtinuit, vt hasta posita venirent, quæ publica dicta est. Si quis numerabat prædam Michailio Transalpino ereptam in Camenecíæ circulo in Podolia, vbique terram prementem, sciet sub hastis tuis Magne Cancellari Regni Ioan: Zamoiski expositas fuisse, non quidem ad vendendum, sed ad honoris tui gloriam, Reipublicæ vsum, Patriæ defensionem, successorum tuorum nomen æuiternum, Regno Regique Sigismundo Tertio oblatam. Publica hasta tua & fuit, & est, & erit.

O fortunatos nimium queis præmia tanta
Virtutem propter cælitus eueniunt.

At publicas inde vestras ego profitebor hastas, clarissimæ namque sunt tot exteris nationibus, tot Academijs illustribus, & præcipuè Patauinæ perillustri, quæ nomen & rem, figuram & imaginem vestram lingua, calamo, penicillo efformandas curauit & conseruauit.

Clarissi-

Clarissimi omnibus estis toga & Marte. Quapropter Almæ Academiæ Crac: alumnus quondam, demum Theologiæ Magister Nicolaus Mosciceñ. de Ordine Prædicatorum Logices fundamenta asscribendo, ita de vobis precatus fuit.

Fœlices hastæ Mauortis in agmine primæ
Hostili quondam sanguine purpureæ
Vestra pace precor Logices iste meus libellus
In Zamosciade lumina deueniat.
Sic Ioue nata iubet Pallas, sic arbiter olim
Et ferri & calami, Maximus ille Sarius.

Sed eo magis omnibus Academijs, religione in S. Ecclesiam deuinctis clari estis, dum clara in Zamoscia vestra tàm florentem singulis facultatibus Academiam, in æuiternam domus vestræ gloriam, Reipublicæ & Patriæ honestum iuuentutis decorem pauperum vtilitatem excitastis, ampliastis, errexistis.

Hoc Stemmate vtuntur D. Domini à Mokrzko in Paczanow, & Sancygniow Hæredes, qui nunc Paczanowscij alijsque nuncupantur cognominibus, quorum germen splendidum, cum suis rebus præclare gestis non debuit à nostro licet tenui stylo separari, horum enim plerique arduis Regni honoribus insigniti, miram fortitudinis virtutumque heroicarum fragrantiam in posteros transmiserunt. Agmen grauissimorum virorum, non dignitate, sed memoria primus Petrus à Morzko Hæres in Paczanow Castel: Sandom: ducit. Is sub Annum 1334. postquam totum adolescentiæ iuuentutisque tempus, in colligendis primum pulcherrimis sapientiæ gemmis, postmodum in sanguinolentibus Mauortis conopæis, & splendidis Principum aulis exegisset, Sandomiriensis Castellani dignitate potitus tres filios, Deo, Patriæ, & sibi genuit iucundissimos; Clementem Castellanum Radomiensem, virum belli gloria illustrem, Florianum Episcopum Cracouiensem ingenij elegantia, & morum suauitate Pontifici & Principibus, inprimis verò Ecclesiæ Metropolitanæ Cracouiensis Prælatis longe charissimum: qui Anno 1365. diuidunt bona Visliciæ in crastino S. Martini, & Dionysium aliàs Dziwiß Præpositum Scarbimiriensem, Canonicum Cracouiensem, Diuinarum magis & spiritualium, quàm sæcularium rerum studiosum; qui etiam peràplam hæreditatis suæ partem quæ illum contingebat Clementi Castellano Radomiensi in Anno 1387. secunda post Martini æternum abdicauit. Ex his Clemens paternis, Reipub. & fraternis bonis ornatus, vnicum virtutum ac bonorum suorum hæredem Florianum reliquit; ex quo postmodum maximo cum animi sui solatio quatuor nepotes conspexit, Petrum videlicet, Florianum, Ioannem dictum Biesiad Vexilli-

Vexilliferum Cracouiensem, post Marschalcum Regni, & Nicolaum qui ita Paterna bona ac hæreditaria ad inuicem Sandomiriæ secunda post Francisci Anno 1419. diuidit, vt Petro natu maximo Dziewiątę, Komorniki, Sulmierzyce, & Obrazowice sorte euenirent: Floriano Paczanow, Niegosławice, Scucin, & Rataie: Ioanni Brudzow, Widuchowa, Poskorouice, Nicolaus verò inter fratres minimus Mokrzko, Wola, Wcssowy, Mzurowa, Michrow, & Bezorenda possedit: omnibus his idem ardor animi, eadem inerat virtus, germana in Deũ religio, & in Patriam pietas, Floriano hæredi in Paczanow successit Florianus eius filius, primum Regni Principum, postea Terræ Cracouiensis Subdapifer & Ioannes, Ioanne, Thoma, & Petro Iudice Sandomiriensi, filijs locupletatus, vt genere illustribus sic virtutibus omnigenis, & inprimis liberalitate augustis, quos omnes ex diuisio bonorum Visliciæ 1432. feria 6. post Alexij facta commemorat: Annus voluebatur 1481. (vt exdiuisio bonorum eodem anno Visliciæ die SS. Simonis & Iudæ facta testatur) cum Floriano Subdapiferi Cracouiensis nepoti vnica filia nasceretur Helena Wapowska, imitandi viuum exemplar coniugalis perfectionis: quam ponè secutus est Petrus iunior Subdapifer Cracouiensis, post Castellanus Radomiensis & Louiciensis Capitaneus: dignus equidem vt de se illud elogium enuntiaretur, quam de quopiam Romanorum.

Flos illibatus populi, suadeq; medulla.

In quo fulmina Periclis, vbertatem Demosthenis, Achillis fortitudinem æquus & eruditus talium rerum æstimator agnoscere non difficulter poterat. Plurimi æstimabatur prudens in frequenti Senatu ipsius sententia, quæ tanquam rediuiuum Catonem pro aris focisque Patriæ pugnantem, vniuersi stupebant Regni Proceres. Et ne simul cum mortali vita, æuiternum nomen illius de memoria hominum toleretur, reliquit post se duos filios, Ianusium in omnibus sibi similem, Hæredem de Paczanow, penes quem naturali iure remansère Paczanow, Scucin, Scucinska Wola, Zgorzko, Niegosławice, Klempice, Gliny, Grodzice, Grodzka Wola, Slupy, Rataie, prout & Acta Visliciæ 1515. post Conductus Paschæ testantur, & Petrum Nigromantiæ artibus infectum, qui tanti facinoris, vindice Deo, superstes pœnas luens, in Anno 1521. vitam finiuit. Sed Ianusius non solum bonorum, verùm etiam virtutum paternarum ex asse hæres in Scucin Vrsulam Srofzkowska, & Veronicam Siedlesczynska genuit, quæ in Anno 1549. vendiderunt Scucin, Stanislaus autem nulla prole fœcundus, bonorum partem Xenodochio proprijs sumptibus in Paczanow fundato donauit, alteram Christophoro (diuisis prius bonis Anno 1540. Visliciæ post Inuocauit) in Paczanow, Scucin, Słupy, Nie-

py, Niegosławice, Rataie, hæredi perpetuo inſcripſit. Qui quidem Chriſtophorus creſcente numero bonorum terreſtrium ſuccreuit quoq; in filijs ſuis (vt exdiuiſio bonorum 1589. Viſliciæ 3. poſt Miſericordiam teſtatur) Ianuſio, Alberto. Nicolao, Hieronymo, ſed ſterilibus Andrea, Staniſlao, Iacobo, horum omnium cum parente ſuo præcipuum fuit ſtudium, barbaras efferaſque nationes in Caſtris Sathanæ militantes Chriſto lucrifacere, Religionem Chriſtianam ampliare, nulla hæreſeon monſtra fouere, Patriæ inſeruire, libertatem Polonam defendere. In tam frequenti autem fratrum corona duo nonniſi fæcunditatis laude claruerunt. Andreas nimirum & Iacobus: & Andreas quidem duos duntaxat in lucem edidit filios, Staniſlaum & Andream, verum hi optimis moribus imbuti, maximo parentibus & Patriæ ornamento extitêre.

Non illis deſidias molles, nec marcida luxu
Otia, nec ſomnos genitor permiſit inertes:
Sed noua per duros inſtruxit membra labores,
Et cruda teneras exercuit indole vires:
Frigora ſæua pati, grauibus non cedere nimbis:
Aeſtiuum tollerare iubar, tunc vincere montes,
Nec non in Clypeo vigiles perducere noctes.

Qua re factum eſt, vt Andreas in Pruſsia contra Guſtauum per aliquot annos militans, glorioſam mortem pro Patriæ libertate oppeteret. Staniſlaus autem vix ex ephebis excedens, rebus ſtatim bellicis admodum delectari, & excelſæ indolis manifeſtiſsima proferre indicia cœpit. Non enim ipſum vlla illecebrum, ſed ſola virtutis ac gloriæ cupido tenebat. Quocirca creſcente ætate, gerendis præclaris rebus materiam magna ex parte oblatum iri ratus, non opes, non deliciarum vſus, verùm certamina & pugnas ardebat. Depoſitis Tyrocinij rudimentis, & veterani militis accinctus annis, cùm Sigiſmundus III. contra ferociſsimum Moſchorum Imperatorem bellum pararet, ob virtutem, & promptitudinem in rebus agendis manifeſtiſsimam Præfectus alæ denuntiatur: quo in munere, incredibili mentis ardore accenſus, veteranos pleroſque etiam emeritæ militis ſub ſignis ſuis fouens, vt non tàm milites, quàm militiæ magiſtros electos putares, frequentes in exercitu hoſtili clades faciebat. Et cum nunquam in prælio fugam, ſed ſemper victoriam animo conciperet, nec ſibi in pedibus ſpes, ſed in lacertis eſſet, forte fortuna (vt varij ſolent eſſe euentus belli) impar certamen aggreſſus Moſchorum colluuie circumuentus, in captiuitatem eorum deuenit. Quoniam verò magna multitudo militum Moſchouiticorum, eorumque præſtantium in vinculis Polonorum bello capti detinebantur,

tur, Principes Moſchouitici, illud captiuis noſtris apprimè ſuadebant, vt ſi ſalutem propriam diligerent, ſi patriæ propinquorumque ſuorum deſiderio tenerentur, eligerent de medio ſui aliquem legatum ad Sigiſmundum Regem, vel militiæ duces, qui pro militibus ſuis in captiuitatem Moſchouiticam redactis, captiuos Moſchorum ex Polonorum poteſtate liberos & incolumes reduceret. Reditui diem ſtatuunt determinatam, ſub cuius lucem, niſi captiui Moſchi è vinculis Regis Poloniæ redirent, Poloni omnes in vinculis conſtituti obtruncarentur. Vnanimi militum ſuorum conſenſu ac electione ſuſcepit eam rogandi Prouinciarum Staniſlaus Paczanowski, & quāuis magnanimum vinculorum rubor deterreret, ſuæ tamen fortunæ ac virtuti, ſimulque fortitudini militum confiſus, Regem ac Duces ſermonibus ſuis eo pellexerit, vt captiuos Moſchis dimitteret, ac cum ipſis Præfectum ſineret abire, ad cæteros de vinculis hoſtium reſoluendos milites. Illuxerat dies præfixa Staniſlao, optata captiuis, iamque omnes milites Poloni, in dura barbarorum ſeruitute emacerati educebantur in aciem, vt quilibet eorum tyrannico tranſuerberaretur gladio, de reditu Staniſlai iam omnis pænè ſpes conciderat, & ecce ille fidem Polonam & iuſiurandum ſacroſanctè exoluens ſuum, hac ipſa hora, qua carnifex mortem parabat miſeris, è Polonorum partibus Moſchorum ducit cohortem, dubium magiſne ſolutione verbi promiſsi, an celeritate facti, & magnanimitate Tyranno fuerit admirabilis. Dies hæc fœdo luctui, funerique Polonorum militum deſtinata, captiuis in lætitiam ceſsit ſingularem, nam omnes è ſeruitute Moſchorum dimiſsi in patriam vna cum Staniſlao redierunt, qui è vinculis Moſchorum elapſus, eo animoſior & fortior factus, contra Tartaros & Turcas animoſe militauit. Vir ſanè in rebus bellicis egregiæ fortitudinis. Sed reuocemus calamum & ſtylum noſtrum ad recenſendam Iacobi ſobolem, ex Stadnicka namque Chriſtophorum, Thomam, Ioachimum, & Petrum filios, Pruſinska quæ poſtmodum Ciechomſcio Iudici Goſtinenſi nupſit, & Tarnowska filias feliciter in lucem edidit. Fratres ij in Anno 1636. in Korczyn Sabbato poſt Conceptionis B. M. Virginis paternorum bonorum æquali diuiſione facta raram inter fratres concordiam ad inuicem ſtabilierunt: Et Ioachimus quidem Bellone lacte enutritus, poſt multa fortitudinis ſuæ edita ſpecimina, dum contra Guſtauum in Pruſsia arma moueret, ictus difficiles, quibus procul appetebatur in hoſtem retorquens, tandem ſub Derſauia, aliàs *pod Czczowem*, globo immo pectori infixo, linquente ſpiritu pariter ac ſanguine moribundus in arma procubuit, & finiuit: Petrus autem diuino excitus ardore, mundi iſtius vanitatibus, ſpretiſque illecebris, quo perfectius contemplationi

tioni cæleſtium vacare potis eſſet, Chriſtophoro, & Thomæ ſorte propria inſcripta, Albo Religionis Societatis Ieſu adſcribi voluit, in qua nunc doctrinam ſimul cum pietate iungens, Maiores ſuos & ſuperſtites poſteros Deo commendat, ne qui ſtant præcipiti lapſu deteſtatione decidant, & qui illuſtribus orti ſunt parentibus, ſplendeant virtutibus in perpetuas æternitates, nec vnquam ignauiæ, aut nequitiæ teterrimis ſordibus imbuantur, & á maiorum ſplendore degenerent, fiantque nobilia portenta. Chriſtophoro nupſit primum Zielenska fœcunda prole, poſt Gumieniecka, Thomæ primum Ługowska in partu mortua, poſt Krzeßowna.

LINEA FAMILIARVM IELITA Seu KOZLAROGI.

KOZLAROG. *Antiquum Proclama ab Armis. Aliqui deducebant arma originaliter ab armis Pułkozyc, quaſi pro aſinino capite tres lanceæ appoſitæ manerent: Sed non eſt facile rem affirmare niſi coniecturari, faciliùs vt diximus in origine mutationem, quæ in alijs quoq; ſæpius inuenitur, ex transpoſitione fuiſſe. At quoniam Długoſſius in deſcriptione armorum IELITA & victoriæ Wlad: Lokietkonis de cruciferis, ſolùm nouum proclama acquiſiuiſſe aſſerit: antiqua arma & nil nouum cum nouo cognomine detuliſſe dicendum; ſed abrogato vetuſto cognomine Kozlarogi vocata fuêre Anno* 1331. *Ielita.*

Zdislaus Archiep: Gneſnenſis 1182. *ex his armis lancearum. Vndè patet antiquiſsima arma Nam á Lucio* 3. *Pont: Max: Tuſco promotione Mieczlai Monarchæ aſſumptus fuit, & eisdem armis vt modò ſunt, vtebatur, ſicut ex apparamantis Eccleſiæ Gneſnenſis & ex Cathalogo toties à Papr. inducto apparet. Neq; mouearis inde, quod Ianicius in vitis Archiep: Gneſnen: Sub hoc anno Scislaum de armis Ciołek aſsignauerit, nam Miechouius lib:* 3. *fol:* 101. *per hunc de Familia Kozlarogi Conſtitutiones Lancicicæ factas ſub Caſimiro Iuſto promulgatas fuiſſe dicit. Sedit annis ſedecim Gneſnæ.*

Thomas Kozlarogi Epiſcopus Wratislau: celebris ſcientia & prudentia apud omnes Anno 1232. *Cathalogus & Długoſsius.*

Florianus Sarius An. 1331. *Huic nouum proclama armorum, Regia largitione & in fœliciorem gradum euectione adſcriptum ob militaria merita fuerat. Ditio Floriani Sarij vt ex priuilegijs apparet Surdega arx ad fluuium Pilca in Sieradien: terra, diſtrictus Piotrk: cum villa Moikowice. Erat Cancellarius Lancicien: vt refert priuilegium Montis Calui datum in Opatow á Caſimiro Anno* 1354. *Huius filij vt ex diuiſione bonorum patet Anno* 1410. *Florianus qui accepit Vronikouiam cum Vozniki. Zegota qui accepit Moikouice & Laſki. Actum Petrico.*

Stanislaus 1439. de Moykowice iam filius Zegotæ. Iudex Corcinensis, tempore interregni.

Petrus de Mokrsko Castell: Sendomir: cuius filius Florianus Episcop: Crac: Eius grauitatem iustitiam pietatem Kantscius.

Egregiè tutantur opes Ecclesiæ & illos
Qui præsunt aris, hæc quoque tella sacris.
Non parcunt etiam Regi, è medioq; piorum
Tabidam vt eijciunt, perq; sequuntur ouem.
O si Pontifices essent tibi Patria tales,
Non esses tantis peruia totq; malis.

Clemems de Mokrsko Castell: Radom: qui ad gentilitia in vnione Chorodlonsi suscepit Gertrudum Anno 1413.

Petrus Florianus, Ioannes Nicolaus filij Floriani vt ex diuisione bonorum Anno 1413. In Actis Sendom. apparet.

Ioannes dictus Biesiad de Mokrsko Vexilifer Cracou: Marschalcus Curiæ 1455. in literis Regni & Thesauro.

Peregrinus de Weglesino filius germani Episcop: Crac: Capitan: Maioris Poloniæ Caomer lib: 14.

Thomas de Weglesino Castell: Sendomir: & Maioris Pol: Præfectus à Cruciferis arcem Drachimien occupatam recuperauit Crom: libro: 16. folio 390.

Thomas de Láznino transtulit domicilinm in Russiam ex Lęcicen: Palat: dum ab Andrea Piwo Zamosciam veterem acquisiuit. Hinc dictus Zamoscius. Vixit vltra centum annos.

Matthias maximus bellator domi cum Tartaris, Foris in Vngaria cum Turcis, Anno 1491. Reliquit filios defensores Patriæ Paulum cuius filius Ioan: Rothnagist Ioannem & Venceslaum.

Nicolaus de Zamośćie in Skokowki Floriani fil: Referen. Sigism: Canon: Cracou: Prępos: Tarnocien: Turcam prouocantem ad Rohatinum occidit, pręlia cum Tartaris gessit. nam cum Paganis prælia permissa sacratis interpretabatur. Epitaph: Crac: in arce.

Fælix alter filius Flor. Succam. & Iudex Chelm: Tribunus Belzen: Fudit Tartaros ad hęredit: Skokowki. Accepit à Sigism: bona post decessum Obermunthi Dapiferi Chelmensis: 1528. Florianus filius Vexilifer Chelmensis.

Stanislaus filius Fælicis Castell: Chelm: dux alter militum Curiæ Belzen. Zamiech Præfectus annis 30. militauit. Elogia plurima pro forti & inuicto animo reportauit.

Ioannes filius Stanislai natus in Dominica Lætare 1542. in Skokowka ex Anna Herburthi filia Hic in exteris nationibus ita literis operam dedit vt in omni scientia exceluisset. Hinc in Academia Patauien: supremus

Rector

Rector in Patria Iurium & libertatis maximus author. Quem si videres in Ecclesia, magnus erat sacerdos; in exercitu admirandus heros, & dux, in Senatu, studiosissimus pacis & Patriæ Parens. Illius merita in Patriam, fidelitatem in Regem, sinceritatem in Senatum, amorem in milites, dum tibi omnes Historici referunt, iure meritò ego tacebo. Decoratus titulis ab Augusto Rege Capit: Belżen: ab Henrico Præfectura Knisinen: a Stephano Vicecancellariatu. Demùm Cancellarius Magnus & Præfectus supremus exercituum atq; Generalis Craco: & Capit: Malborgi Miedzirieciæ Krzesouiæ intitulatus fuit. Suscepit ad arma Lucam Sernij: Christophorum Bernardum Szydlowski, Stanislaum Páchołowięcki. Gasparum Wielkołucki. Valentinum Lapczynski. Petrum Franck. & alios optimos & strenuos milites dignos laude. Celebrauit Sacra Connubia cum Anna Osolinska, Christina Ducissa in Nieswiez & Ołyká, Grizelda filia Palatini Transiluaniæ Christophori Bathorij, & Stanislai Tarnowski Castell: Sendomir: filia Mort. 1615. Habuit germanum Sbigneum, & sorores tum ex Herburthi, tum ex Orzechowska filiabus.

Georgius Christoph: filius Archidia. Lublin: & Canonic: Crac.

Thomas Ioan. Mag: Cancell: filius, multarũ linguarum peritissimus, doctrina & legum prudentia fælicissimus, post specimina militaria, Palatinus primò Belz. demùm Chiouien: & Magnus Cancell. Regni. Sacramẽti Matrimoniũ tenuit cum Cath. Ducissa in Ostrog, ex quá vnicã spem posteritatis domus suæ suscepit filium Thomam, & filias Griseldam, Hieremiæ Ducis in Wiśniowiec Coniugem Iochan. cùm transferẽdus ad cælestia, hoc memoriale quo vanitas mundi demonstraretur Sacrophago inscripsit.

THOMAS ZAMOYSKI NVNC STERCVS ET VERMIS.

Supersunt ex hac Familia plurimi Zamoyscij literis dignitate & bello clarissimi. Sunt filij Custodis finium Regni, ex quibus est ex Priore Crac: Ordinis Pręd: Episc: Bacouien: in Moldauia. Optimus Theologus & Orator. Supersunt Castell: Leopol: Vir consilio grauis & militia excelsus. Supersunt alij eorumq; filij, quibus Dominus sua benedictione faueat.

Nicolaus Capit: Crac: loco tenens Supremi Gubernatoris Czyzowski Castell: Crac: 1458. Crom: lib: 24.

Pieniązek. Pieniązek *Stanisl. de Vitouice, Capit: Sanocen: post decessum Fęlicis Paniewski exercituum Regni. Campiductor 1488. Dat: in noua Ciuitate Corczyn. O quàm fęlix res est prudentia bonis coniuncta moribus.*

Szeczygniewski. Szeczygniewski *Thomas 1439 in Actis Corcinen: sub interregnum. Petrus de Páczanow Iudex terrest Sendomi: Florianum de Páczanow dispositio bonorum 1419 Iacobum Cap: Buscen: Cromer folio 698. Paulus bello clarus Sigis: August: regnante. Alexandrum Palatin: Moldauiæ cum alijs sedi restituit. In Vngariam Regina Isabella reducta filium Ianusium in Regno detinuit, Moschouiam debellauit. Dionisius Episcop: Camen:*

pius & liberalis Paulus á fratre Episcop: Camen: descendens in Castris grauissimus, qui Episc: Cracou: Myscouio bona Niesskow 24 millibus vendidit. Iacobus Cap: Szydlouien: Caroli V. semper miles cum Sigis: August: Moschouiæ terror.

Fannel. *Pauli filij Iacobus Parentis & maiorum imitator dignissimus, castrorum obseruantissimus celebs obijt. Paulus non dissimilis á virtuoso & forti celebs obijt. Ioannes qui cum Fannelowna Dapifer Lublin: filia connubia obseruauit.*

Gaiowski. *Florianus de Gay Iudex terræ Lęcicen: 1434. Ab illo Gdiowscij.*

Radogoski. *Nicolaus de Radogoscz in Lencicen: 1439. subscriptio eius manet. Ab illo Rádogoscij.*

Debowski. Dębowski *á Dębowska gora in Palat: Lancicen: Andreas Sigism: I. Aulicus Capit: Rubiessouien: Palat: Belzen: Cuius filia Zophia Andreæ Comitis in Tęczyn Palat: Cracou: consors.*

Dębowski *alter Andreas August: sceptra gubernante Castell: Brzezinen: post modum Sierad: & Capit: Lencicen: Filia illius Gomolinska.*

Lásotá *Gladifer Leucicen: bello & pace conspicuus. Considerare ergo posteros oportet vt floreant & refloreant quod Plato docuit leg: 6.* Qui nunquam seruiuit. etiam Dominus laude dignus fieri nequit.

Gomolenscij *in Sierad: Palat: qui verè á Floriano Sario descendat vt Petricouiæ 1409. ex diuisionibus bonorum patet. Florianus de Moykowice ex Odrowazowna suscepit Petrum qui villam in siluis Voznicensibus Gomolin erexit. Habuit Petrus filiam Derslai de Smogorow Capit: Radomscen. coniugem, suscepit ex illa Nicol: Notarium Sierad. qui filiam* Gomolinski. *Iacobi Rokssycki de Koniecpole Iudicis Sierad: consortem habuit, ex qua susceperat Iacob. virum spiritualem. Stanislaum Castell: Rospersc: Capit: Vielun: Fundauit Mensionarios Petricouiæ. Petrum Pocull: Sierad: qui habuit filium Ioan: Castell: Spicimir. & Nicolaum Ioan. Castell. quoq; Spicimir. qui ex filia Mart: Mysskowski Castell. Vielun: reliquit Stanislaum Scholast: Ploc. Canon. Crac: pium & prudentem virum.*

Florianum Aulicum Sigism: August: & Henrici Regum & Andr: qui in exteris nationibus didicit benè & beatè viuere, Ex his Stanisl. Episc: Camen: in Podolia quem Ianussouius in Statuto fol: 143. adnotauit qui postmodum Episc: Luceor: & fundator Ordin: Pręd: in Ianow munificus. Sed quis vestram gloriam delineabit: Proficitis in virtute & moribus, in Regno & Religionibus, indè nullum scriptori erit tempus, vt de vobis dicat omnia.

Glowá *in Pręmisl: terra, Antiqui tempore & meritis, Chrystophorus Castell: Polaniecen: vir genio & ingenio clarus, Verum infirmitate correptus vna die exclamabat Ego dominus sum quo maior nullus, & altera die Ego pauperrimus sum, quo miserior nullus. Meminit illius Ianusouius fol: 185.*

385. & Papr: in Kozlarogi. Disce quod iuste punitur qui licitis abutitur iustius qui aliena rapit. Hugo lib 2. de anima.

Dziáduscij *in Præmist: terra Armis & iudicio pollentes, Sigism: I. regnante, Ioannes Episc: Præmist: immota mente Senator. Stanislaus Koninen: Præfectus. Filia illius primum Petri Barzij Castell: Præmist: Capit: Leopolien: postmodùm Raphaelis Sieniáwski Palat: Russiæ consors. Extat hæc posteritas in Ioan: Dziáduski, qui cum Helizabeth Begłowska tenet connubia sacra, qui priuilegium Sario datum vsq; modò conseruat. De his Papr: in stem: fol. 85. 204. Bielsc. fol. 589.* Igitur cum prudentes estis, fugite malitiam.

Romisowcij *in Sierad. Palat: Antiqua Prosapia meritis virtute & marte præclara.*

Dyonizyus heres de Romiessowice & Czerczyn Pincerna Siradien: Huic Casimirus ius teutonicum dedit, cum aliis gratiis, quem & Baronem nominauit. Datum *Posnan:* 1342.

Petrus cuius filia coniux filij Nicolai de Miłkowice, recognouit quod de bonis paternis, & maternis satisfactum sibi fuerit.

Zeslaum & Nicol, filios Iacussij de Remiessowice habet Capitul: Cracouiē: in Contráctibus Capitularibus 1425.

AlbertumHieron. Vencesl: Ioan: Stanisl. Nicol. germanos fratres tempora Hier. Buzenscij Thesaurarij Regni in officiis & obsequiis referunt.

Vincentius Romissowski in iure & politica apprimè dignissimus, continuus quasi in Tribunaliciis Regni iudex. Eius frater germanus erat Abbas Paradisien: in Confinibus Silesiæ.

Ioannes Romissowski *Præpositus Lascensis Canon. & Schol. Crac.*

Tarnowscij *in Sierad. terra August. & Stephano Regibus Castell. Konaren. Cuius posteri militia clares cum Herburthi & Iazloweccio exercituum Præfectis ad Oczazouiam maxima tentarunt.* *Tarnowski.*

Misiowscij *de Smilowa Wola, Nicolaus in Cracou. Palat. post cultam iuuentutem literis, vlteriorem ætatem Armis & Castris Serenissimis Regibus Alberto & Alexandro fæliciter regnantibus, perpetuò reddidit. Et dum quietiorem statum, quo Patriæ & Reip: obsequia Ciuis boni commodius præstaret, elegisset, cum Zelazowna sacri matrimonij vinculum suscepit. Reliquit magnæ spei filios. Andream. Iacobum, & Blasium.* *Misiowski.*

Andreas qui se totum Marti Seren. Sigis. regnāte obtulerat, in Prussia exercitia militaria incæpit, in Moldauia, Valachia, & ad Obertinum cum Illustr. D. Petro Kmita Comite in Visnic, Palatino & Præfecto Crac. confecit. Ex Agnete Rupniowska suscepit Iacobū strenuum militem Rothmag: & militiæ pro Palat. Moldauiæ Hieremia in Valachiam, Capitaneū. Obijt ibidem & Socauiæ quiescit. Eius vterini fratres Stanislaus, Ioannes Czop á milite denominatus, & Sigism. Ioan. Zamoiscij aulicus & miles

les fuerunt. Hi dum gloriæ cumulo Familiam illustrare auidius contendunt, inuida fortuna posteritatem ipsis excepto Stanislao denegauit.

Florianus Stanislai filius, in expeditione contra Skinderpasam & Scytharum Dinastas, cum Præfecto Generali exercituum Zolkieuio, gloriose occubuit.

Gabriel alter Stanislai filius, post bellica specimina cum Bystrzanowska, armorum Equus antiquus matrimonium tenuit. Christophorus vltimus horum frater cum Serenissimo Rege Vladislao IV. sceptra nunc Regni fæliciter moderante, in expeditione contra Moschum ad Smolenscum celeberrimus miles qua vsq; ad præsens delectatur.

Iacobus in Pribystáwice, alter Nicol. germanus, post literariam & militarem disciplinam heroicis actibus illustratam matrimonij Sacramentum cum Iárzęcka de domo Rogálá celebrauit. Ex qua suscepit Matthæum virum & militari deditum, & optimo ciui patriæ conuenientem. Huic Sigis. Aug. castrum Cracou: commisit, & Burgrabium Knisini Anno 1569. ordinauit. Stephanus verò Serenis. Rex, fidelitate & aptitudine singulari perspecta, in tumultibus ob infortunium Zborouij obortis omne negotium Castri Cracou: commendauit, quem & suum Secretarium Anno 1574. esse voluit, & lectistratoris officium cum omnibus vtilitatibus & obuentionibus Anno 1585. obtulit. Erat vir iuris & legum peritia insignis, ideò & Iudiciorum Tribunalitiorum & Commissionum variarum Iudex & singularis arbiter. Reliquit ex Wężykowna S. Reg. Sigism. filia quinq; filios, Ioannem, Hieron. Adamum, Valerianum, & Petrum. Et sicut viuendo omnibus consilio sano & fideli fuit, ita sibi & suæ animæ principaliter consuluit, pietate & eleæmosinis redimeret vt peccata, obtulit certam pecuniæ summam PP. Ord. Prædic: Cracouiæ. in obligationem perpetui promortuis sacrificij, cuius quatuor filij in mediam & iuniori ætate in vitam meliorem translati sunt. Ex quibus Valerianus memor beneficiorum parentis sui & propriæ animæ, adauxit fundationem florenis mille, ne quomodo annorum molestiis & caritate coarctaretur.

Adamus factus hæres & possessor bonorum, vestigia & morem prædecessorum intimius colendo, totum se Palladi & Marti obtulit. Suscepit militiæ initia à pubertate, cuius profectum, in profligatione rebellium Cosacorum cum Nálewáyko, & in variis expeditionibus miles & Rothmagister cum Palat: & Generali Cracou: Zebrzydowski, atq; illius filio Gladifero Regni sumptui & ætati non parcendo, strenuè declarauit. Sec: S. R. M. creatus cum Anna Latoßynska Pocill. Crac: filia armorum Gryff matrimonium suscepit. Ex illa benedictionis diuinæ clara indicia filios rei militari & patriæ officiis congruos retinuit. Andream qui in Prussia contra Gustauum Sudermanorum Princ. tota expeditione cum Ill.

Genera-

Crac. Zebrzydowſki, atq; illius filio Gladifero Regni, ſumptui & ætati non parcendo, ſtrenuè declarauit. Secr. S. R. M. creatus. Cum Anna Látoſsynſka Pocillatoris Crac. filia, armorum Gryff matrimonium ſuſcepit. Ex illa benedictionis diuinæ clara indicia filios rei militari & patriæ officiis congruos retinuit. Andream qui in Pruſſia contra Guſtauum Sudermanorum Princ. tota expeditione cum Illuſt. Generali exercituum Regni Koniecpolſcio miles eximius, cum quo & in Confinibus Regni contra Tartaros, & rebelles Coſacos militauit, ad Gorzno pugnando inter debellatos, vix vitam conſeruauit. Iterato tamen ibidem cum Vladisl. IV. pugnauit. Ioſephum qui ad Curiam Sereniſ. Pol. Principis Ioan. Adalberti S. Rom. Eccleſiæ Card. & perpetui Epiſcop. Crac. & Ducatus Seueriæ adminiſtratoris, reddidit obſequia. Poſt cuius deceſſum Sereniſſimo Principi Caſimiro eadem offert. Adamum qui Alexandro Sereniſ. Principi Polon. reddidit obſequia, ſicut poſt deceſſum eiuſdem Sereniſſimo & Illuſtriſſimo Principi Carolo Płoc. & Vratisl. Epiſcopo & perpetuo Adminiſtratori offert. Michaelem Illuſtriſſimi Caſtell. Crac. & Generalis exercituum Regni Præfecti Koniecpolſcij Aulicus & miles.

Blaſius tertius Nicolai frater, poſt bellicos actus, cum Anna Gutkowſka celebrato matrimonio, ſuſcepit Bartholomæum, Mathiam, & Nicolaum. Sed horum alij in Caſtris occubuerunt, alij in proprijs laribus non conſumata ætate in vitam fæliciorem tranſierunt.

Prumienſcij *de Prumna, Stanislaus poſt militares actus cum Duninowna celebrauit matrimonium, ex qua ſuſcepit Ioan. & Conſtinum, atq; filiam Szeptinſcij coniugem.* **Prumienſki.**

Korytkowij *Stanislaus in Cathalogū nobilitatis Roxolanæ ad theſaurum Regium dato, notauit familiam de Paczaowice.* **Korytkowſki.**

Bartholomæus Notar. Terræ Leopol. ingenio & conſilio magnus. Paulus de Poborce Auguſto Rege Reg. Succam. Præmisl. demùm Leopol. poſt Caſtell. Præmisl. Exſtant Stanislaus cum fratre germano, ex quibus Capit. Viſnen. Relicta poſteritas animaduertat, quod optimum ſit honeſta cuncta nouiſſe.

Litoſláwſcij *de Bietrzykouo, Albertus maior domus Gregorij Iaśłowiecki ſupremi exercituum Præfecti. Qui in rebus ſpecioſe agendis Reip. excelluit. Demùm Vexillifer Præmisl. Martinus Notarius Caſtr. Sadecen. vir ob dignitatem & pietatem memoria dignus.* **Litosławſki.**

Zaleſcij *in Sierad. Palat. Nemo mentem nouit, ſed facta inſpicit orbis. Dum in Volchin. trāſirent Auguſt. regnante, ſuſceperunt ad Arma Borzobohat.* **Zaleſki.** **Zakrzewſki.**

Zákrzewſcij *Aduertite quod ſapere melius eſt quam ſilere.*

Zeromſcij *Robur & murum, & arma ſapientia prudentia præſtat.* **Zeromſki.**

Borzobohàti *ad Arma admiſſus à Zaleſcio dicto Vrſus.* **Barzobochat.**

Skokowſcij *qui diuiſione bonorum à Romiſsowſcijs deſcendunt.* **Skokowſki.**

Xx 4 Dabro-

Ielitá.

Dąbrowſcij *qui ex Minori Polonia in Pocutiam, demùm in Podoliam venerunt. Quorum vnus Notarius Caſtr. Laticouien. Alter Notarius Caſtr. Vinnicen. Alij iuri & literis dediti.* *Dambrowſki.*

Rayſcij, *Modrzewſcij, Laczcij, Mierſcij. Gierdutij, Poſtękalſcij, Michalowſcij Anſßenſki. Horum bellicoſus animus fortitudinem ſpirat, tanquam leones Martem tuentes.* *Rajſki.*

Skorkowſcij *in Sierad. Iacobus ſuis temporibus alter Demoſthenes.*

Czermienſcij *Naturam educatione adornant.*

Kálinſcij *in Podolia viri bellicoſi.*

Sielniccij. Wrzeßynſcij.
Borzymſcij. Łochynſcij.
Wilkowſcij. Piwakowſcij.
Pięczkowſcij. Szczukoccij.

Hi quos hic denominauimus non ita periculi rationem habeant ſiue vitæ, ſiue mortis, quam dum agebant aliquid, vti iuſta an iniuſta, aut viri boni, aut mali opera agerent.

Szypnowſcij. Kámoccij.
Iaykowſcij. Stokowſcij.
Boglewſcij. Moráwiccij.
Mokrſcij. Wegleßynſcij.
Lukowſcij. Wilczkowſcij.

Fortem quidam dicebant, qui omni metu careret; Sed ille fortis videtur eſſe, cui hoc tribuit natura, & doctrina, colligerunt hi doctrinam in bonum & honeſtum patriæ, & firmum exercitium fortis animi.

Dziuglowſcij *in Cuiauien.* Goloccij *in Płocen.*
Dobrzynſcij *in Piotrcouien.*
Myſliborſcij *in Sendomirien.*
Paproccij. *in Lecicen.*

Dictum Prouerbiorum Cap. 12. *Melior eſt pauper ſufficiens ſibi, quam glorioſus & indigens pane. Vtrumq; iſti retinent, & gloriam. & panem: nam illorũ victus non ſuperat cenſum, nec gloria, generat ſuperbiam.*

Kozlaroſcij *in Lencicen. Palat. qui ab armis ipſis nuncupati, & eiſdem vtuntur armis, quocirca antiquiſſima inſignia eſſe, & quod ipſius nomenclaturæ mutationem á Sario acceperint.*

Wolſcij. *ex Lencicien. Pal. in Pruſſiam & in Podoliam venerunt, Clemens reliquit Michael. Canon. Chełm. & Fabianum ex quibus milites, Notarij Caſtr. Camen.*

Wierzeyſcij *ex Maſouia in Podoliam trãſierunt, ex quibus erant celeberrimi milites, Aſtrologi, Poetæ, Burgrabij, nec deficit poſteritas gloriam illuſtrare factis.*

Strumienſcij *quorum vnus libellum de ſtagnis firmandis edidit.*

Laſocho-

Làſochowſcij *optima cogitando operantur. Nam cum bona iſta noſtra mala ſunt, potiora cogitarunt.*

Nam mundi ex opibus breuis & pretium voluptas,
Edita perpetuæ ſemina mortis habet.

Dziećiątkowſcij *Iuxta cognomen, pueri ſunt malitia, viri virtute. Qui autem virtute præditus eſt, illum ſine vlla cunctatione diuitem, nobilem & præ omnibus Regem appellamus. Vt Iulianus Imper. Orat. 2. dixit.*

Cieſsánowſcij *Familiæ vnica lætitia & domus & Patriæ. Non multiplicarunt enim facultates iniuſtis & triſtibus incrementis, quibus mentis ſubſtantia contabeſcit, ſed ijs quorum fænus, non ſit funus animæ. Intelligite ergo Cieſsánowij iubilationem, nam ita beatus eris, ſi intellexeris. Scias vnde gaudeas: quod verbis explicare non poſſis.*

Malleccij *non ſtatura, ſed virtute prægrandes, vnde meritò terminos naturæ ſupergrediuntur. Quapropter hoc vobis documcutum relinquo.*

Vmbra, honor eſt, veterum ſic vox eſt priſca Sophorum.
Hoc omnis docuit turba ſeuera Stoæ.
Hoc doctis ſonuit Plato ſyluis, eſt honor vmbra,
Cum fugis inſequitur, cum ſequeriſq; fugit.
Quod ſi honor ipſe vmbra eſt, quid honoris ſpes.
Minus vmbra eſt.
Vmbram finge vmbræ, ſpes id honoris erit.

SVB VMBRA CHRISTI SEDE.

IEZ ſeù ERINACIVS.
vel ECHINVS.

DELINEATIO.

EST Erinacius tergo in globum compreſſus, roſtro in terram demiſſè exporrecto. Non referunt tamen authores, an ſit maritimus

vel terrestris, nec an suillæ vel caninæ speciei. Pictura sensui nostro porrigit terrestrem.

ORIGO.

Erinacius scit differre partum.

MVlta fiunt ad placitum inuenta, si antiquitus tali signo militarem virtutem aliquis scuto suo adnotauit, remansit cum successoribus antiquitas. Si verò in signum nobilitatis data sunt à Principe hæc arma, signum est quòd cito hostem represserunt. Est namque Erinacius procrastinationis damnosæ hieroglificum, nam cum differre potest suum partum, hoc ipso in pariendo dolorem maiorem sibi affert.

VNVM & MAGNVM.

DOgma Saluatoris animum hominis exposcentis, & ad bonum verum vnum incitantis est & fuit. Porrò est necessarium, & non circa plurima solicitari. Edoctus sapientissimus Salomon diuinitus, vnum & magnum in Erinacio contemplatus fuit, vt septuaginta interpretes habent. *Prou.* 30. Inter animalia terræ minima quæ sapientibus sapientiora sunt, Erinacius sapientissimus est. Neque Græcorum aliter Poeta Archilochus.

Erinacei vnum magnum

Muniri contra pericula.

Ventus præsentit Erinacius.

Scit multa vulpes, vnum Erinacius, at magnum velim doceatis, quod est hoc vnum & tam magnum? Ego non aliud conijcio, quàm vndequaque contra pericula muniri. Dupliciter Erinacium muniuit natura. Primò instinctu naturali sagacissimo. Ventus vitæ contrarios à longè præsentit, vnde cito obturat fenestrulam à parte Boreali, & aperit à parte Australi, & contra. vt opus esse cognouit. Et hoc pacto incommoda vitæ euadit. Secundò, muniuit eum natura contra ferarum pericula; nam in orbem ita sese colligit, vt spinis erectis contactum suum formidabilem omnibus reddat. Erinacium Lisowscij pro nobilitatis suæ excellenti signo in scuto ferunt, vnum hoc & magnum habent, sunt vndequaque contra pericula muniti. Vide quàm admirandus erat ille Sigismundi III. Regis temporibus, qui totam Moschouiam in longum & latum multoties cum exercitu peruagando, sanus & victor redibat. Eius famam excepit Prussia, Confessio Augustana extimuit in Silesia, Gustaui potentia vmbram illius exhorruit in Morauia. Eratne ille horum armorum, hoc quidem ignoro, sed Lisowscios de his armis esse non ignoro. His vnum & magnum offerro, sicut Erinacius sua inuolutus virtute, tutus est ab omni iniuria: ita vos virtute vestra nobili & morali inuoluti, tuti ac omninò securi permanebitis, vnde Horatius libro 5. Carm.

Fortuna sæuo læta negotio. &
Ludum insolentem ludere pertinax,

Transmu-

Iezierzá.

Transmutat incertos honores
Nunc mihi, nunc alij benigna.
Laudo manentem: si celeres quatit
Pennas, resigno quæ dedit, & mea
Virtute me inuolo, probamq́;
Pauperiem sine dote quæro.

FAMILIA ERINACIORVM.

L*Isowscij in Pomerania. Qui nedum in Curia Principum primos honores tenuerunt, nam in Curia Radziuilij Nicolai Marsch. Magni Ducatus Lith. vnus eorum Maiordomus fuit; sed in Regum palatijs, Stephano Rege sceptra tenente, cui erant amori literis docti, & bello strenui, præcipui & in Marte solertes extiterunt.*

IEZIERZA.

DELINEATIO.

CRVX Cauallerica mediocris funesta, supra quam ad leuam versus aspiciens, hæret coruus rostro annulum cum lapide gestans. Campus rubeus, super galeam quinque pennæ Strutionis. *Reipub. bonum summum miles.*

ORI-

ORIGO.

ACquisita fuisse in exteris Regnis, Galliæ puta aut Italiæ. In Regnum autem Poloniæ vnà cum Wilibaldo Gnesnensi Archiepiscopo primùm introducta fuerunt.

ERVDITVS MILES.

Crux hostium strages.

SVmmum bonum Reipublicæ est eruditus & expeditus miles, quod his verbis Vegetius libro I. de re militari expresit: Nihil neque firmiùs, neque fælicius, neque laudabilius est Reipub. quàm in qua abundant milites eruditi. Arma hæc vestra, Crux, Coruus, & Annulus, eruditos, strenuos, ac in omni militari progressu & arte expeditos præsagiunt & volunt. Crux enim hæc, hostibus vestris infausta, vobis verò fausta. Militantis Sancti Martini, & verba concinnat ac repræsentatas fert. Ego, inquit, signo Crucis, non clypeo aut galea hostium cuneos penetrabo securius. Tota namque Dæmonum fortitudo, & magica potestas tali casside & lorica prosternitur. Vnde Diuus Augustinus in lib: Confess. Signabar signo Crucis, & condiebar sale Christi. Nec infirmiùs coruus vobis ominatur. A dextra enim coruus, & à sinistra cornix spem non ambiguam, & ratum auspicium faciunt, vt aduertit Alexander ab Alexand. lib: 5. Gen. cap: 13. Ore verò dum gestat tam preciosum annulum, vel fortunæ Hieroglificum est fælicis, vel Syllæ argumenta repræsentat, Martis, Belli, & Pacis. Neque mouet quod supra Crucem ponatur Coruus. non enim premit Crucem, sed adornat & defendit. hostium enim eruit oculos, prædam autem gloriam & famam vobis offert. Habet Robertus de Monte, vt Laur: Beier. lib:2. in festo Inuentionis S. Crucis, Matrem Soltani cuiusdam qui dum hinc excedere, filium monuisse se Catholicè semper vixisse, & in ea fide, qua nullam præstantiorem esse asserebat, mori velle. Rogat igitur, vt sibi mortuæ erigat tumulum forma Pyramidali, cuius verticem Crucis figura ornaret. Paruit Imperator, verùm Saraceni inuidia in Christianum nomen tabescentes Crucem impetu facto deturbare contendunt, quod vt fecerunt, cuncti subitò Angelo desuper visibili spetie apparente, & Crucem defendente expirarunt. Nec auicula vestra hæc est vel fuit in Crucis fæditatem, sed ad honestatem, protectionem. Protegebant arma hæc Zelazouie, protegebant Niemierza cognomēto niger in Podol. quondā non postremus exercituum Ductor. Hinc iure Strutionum pennis, annulo, Cruce & auc-

Sulpitius.

adornan-

adornantur, cum duces suos non gementes sequebantur, sed lęti, vt hosti gemitum & infausta referant. His armis illud Attali Stoici obducite animos. *Senec. refert Epist.* 21. Malo me fortuna in castris suis quam in delicijs habeat, torqueor sed fortiter, bene est, occidor, sed fortiter, bene est.

SCOPVS CHRISTVS.

INter literas prognosticas & Hierogliphicas Ægiptij crucem habebant. Cuius interprætatio erat, teste Ruffino, vita futura. Habebant enim traditionis antiquæ loco tunc desituram eorum religionem, cum illud Crucis signum in mundo prædicaretur. Hinc Ægiptij ea traditione ac vaticinio prædocti fidem Christianam amplexi, dum Crux proponi populo cæpta fuit. Verè illi cognouerunt, quod scopus vitæ futuræ fuerit Christus pro nobis in cruce suspensus. Vnde & Plato ille diuinus magno semper in pretio habuit literam X. quod in modum crucis pingitur, velut occulto mysterio crucis dignitatem posteris commendans, quam & Paulus 1. Cor. 2. prædicabat: *Non iudicaui me aliquid scire inter vos, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum.* In vestris Armis scopum Christum obumbratum sentio. Prædicat namque Crux hæc funesta cum annulo & coruo vestram famam, probitatem, & fortuna m in ordine ad Christum. *Qui dat escam pullis coruorum inuocantibus eum,* & in ordine ad vitam futuram quæ est Christus. Hæc enim est vita æterna cognoscere Patrem verum Deum, & quem misit Iesum Christum. Hanc annulus, qui perennitatis Symbolum est demonstrat. Hanc coruus, nam si ab ortu voce clare occinuerit, præsentem fælicitatem apportat, *vt refert Alex. ab Alex. Gen.* 5. *Cap.* 13. Ab ortu vestro clare occinuistis, quapropter in dextrum rostrum porrexit coruus vester, vocem auro & annulo adornando, & multo decentiùs quàm annulus Caroli V. qui habuit anulum in quo horologium sonabat. Sonuit enim vox famæ, pietatis & gloriæ vestræ. Testantur hoc viri & matronæ in Familia Szymanouiorum, Boguslawsciorum &c. Alat igitur vos Dominus vester & Rex Iesus Christus, sicut alebat S. Theod. Mart. referente *Surio Tom.* 6.

IŁGOWSKICH.

DELINEATIO.

Sagitta annulo ornatâ ex Abdank procedit.

ARma hæc ex tribus componuntur, ex armis Abdank, ex sagitta quæ ex medio Abdank sursum veluti ex quadam radice procedit, & ex annulo sagittæ ad medium affixo. Annulum puto esse militarem, qui hasta ab exercitatis subleuatur, aut est coronæ annulus. Hæc omnia coloris esse albi censeo, nam tali colore sagittæ & Abdank adnotantur in armis. Annulum puto coloris rubei, nam insignia gentilia quasi omnia repręsentant sanguineum opus.

ORIGO.

SAgittam coronatam aut circulo militari adornatam victoriæ signum represéntare non est dubium. Gratias igitur retulit optimus Princeps strenuo militi pro fortiter deuicto hoste, dum Abdank obtulit pro armis, & quoniam sagittâ deuicerat, sagitta est addita: & quia cum laude & Triumpho deuicerat, corona & annulus militaris his annexus remansit.

Me-

MEMORIA ÆTERNA.

BRevem hominis vitam, ſequitur parua & brevis gloria. Pſalm. *Dum adhuc ordirer ſuccidiſti me.* At breuem vitam & bonam, non parua nec brevis ſequitur gloria. Nam ſicut breuem vitam & malam, nulla ſequitur gloria, ita breuem & bonam, æterna ſequitur gloria, *Quoniam Dominus in generatione iuſta eſt*, Pſal. 13. Vndè Cic. Philip. 14. Brevis vita data eſt, at memoria benè redditæ vitæ ſempiterna: quæ ſi non eſſet longior, quam hæc vita, quis eſſet tam amẽs qui maximis laboribus & periculis ad ſummam laudem, gloriamq; contenderet? Æterna vos manet jure meritò gloria ò Iłgowij & quicunq; his armis inſigniti eſtis, nam magnis dantur iſti honores. *Breuem vitã quando ſequitur gloria æterna.*

Prudens & ſapiens, qui tenet alta, ſatis.

Sed ad comparandam memoriam æternam quam nec inuidia accuſet, nec tinea, nec erugo emoliatur. Tobias cap. 3. hoc vnum perſuadet. DEVM COLAS. Hoc enim pro certò quiſque habere qui Deum coli debet, quia vita eius ſi inprobatione fuerit, coronabitur: ſi autem in tribulatione, liberabitur; etſi in correptione, ad miſericordiam veniet. *Memoria æterna quomodo comparatur.*

Date huic capiti date feſta
Poloni.
Sertis atq; votis eorum extollite
Fœlicem caſum.

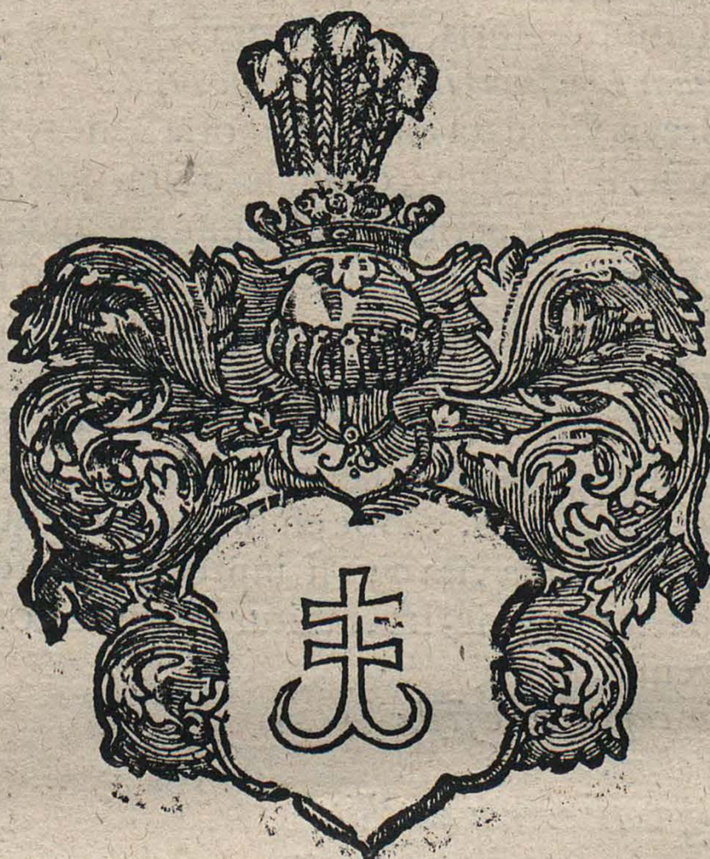
FAMILIA ILGOWSCIORVM
QVOS ALIQVI ADNOTARVNT ILKOWSCIOS.

ANdreas Iłgowſki *in Caſtris ſtrenuus ex diſtrictu Kouinenſi, alij in Palat. Chiiouienſi. Ioannes ſuus germanus militia celebris, qua effecit, vt abſens adſit, mortuus viuat, quibus gradibus videntur homines in cælum aſcendere.*

Karniczcij *in Samogitia ijsdem armis famam nomenq; ſuum coronant. Conciliarunt namq; animos hominum rebus, geſtis, æſtimatione vitæ, dignitate hominis.*

IVNCZYK.

DELINEATIO.

DVo hami seù vnci piscatorij, ex adverso dispositi, ex quibus procedit basis, in qua sunt duæ cruces, vnci sunt coloris ferrei, cruces coloris albi.

ORIGO

DVm hostis ad flumina decurrentia statiua sua disposuit, animadvertit Iunczik, & datis signis exercitui Christiano, hostem inuasit, dispersit. Sic hamo extraxit nominis gloriam, loco hamati piscis.

AVREVS HAMVS.

Lorica aurea

Lorica ex hamis.

ADagio, hamus aureus, impropriè dicitur. Piscatur aureo hamo. Significant enim rem vilem quæ magno pretio & multò incommodo emitur. Adfero hamum propriè aureum. Lorica qua plerunque exercitus pectore tecto hostem securè inuadit, aurum est offitio, licet ferrum sit materia. Sed si lorica fuerit verè aurea,

rea, inæſtimalis erit pretij. Lego Loricam ex ipſiſmet hamis, & hamis aureis. *Virgil: Æneid.* 3. Loricam conſertam hamis auroq; trilicem, hoc eſt hamis aureis, *vt Amb: Calep. expo.* Quis igitur moleſtè ferret, quod hamum aureum dixerimus? Sed liceat altiora dicere de hamo aureo. Arma hæc ad quæ nunc oculos conijcitis, hami ſunt, ſed dum adornantur crucibus, verè aurei hami ſunt, & ſi cruces defendicula gladiorum & framearum repreſentant, profectò arma hæc hamus aureus pretio & laude inæſtimabili, erunt. Me herculè Iunczicij aurei hami ſunt, quia Regum animos, ducum amorem, nobilium fauores, vt piſcis hamo trahitur, ita moribus, virtute, humanitate ad ſe traxerint. Proferam altiora. Aureus hamus eſtis, quia religione, pietate, commiſeratione proximi traxiſtis ad ſe, vt veri Chriſtiani & pij Catholici Deum, vobis propitium & domui præclaræ veſtræ tutorem & conſervatorem. Cæſar Ripa in ſua Iconologia dum Curiam depingit terrenorum Regum, addit ad manum illius matronę hamos ligatos ad filum coloris viridis, ratio eſt, quia Regalis curia tenet homines in pervigili obſeruantia nutus regij ſola ſpe & promiſſione, quæ quidem duo ſenio & morte vix in effectum cadunt. Curia cæleſtis & Regis Regum, & Domini dominantium eodem momento temporis hominis viatoris ſpem in effectum deducit, ac omni ſpe majora & fæliciora tribuit. Pius igitur affectus veſter in Deum, claram domum veſtram tuetur & conſeruat. Talem differentiam quidam tali carmine complexus fuit:

Curia Regum terenorum ſpeut hamo tenet homines.

Curia pauperibus clauſa eſt dat cenſus honores.
Inde grauis iudex, inde ſeuerus eques.

FAMILIA IVNCZYK.

IVnczyk ex *Palat. Smolenſcenſi in Samogitiam domicilia ſua tranſtulerunt. Satis decorè Cic. 2. Tuſc. Sumus natura ſtudioſiſsimi, honeſtatis appetentiſsimi, cujus ſi quaſi lumen aliquod aſpeximus, nihil eſt quod vt eò potiamur non parati ſimus, & ferre & perpeti.*

Stephanus *Sigiſm. primi Sereniſsimi Regis Aulicus & miles eximius. Omnes bene viuendi rationes in virtute ſunt collocandæ, propterea quod omnia præter eam ſubjecta ſunt fortunæ dominationi. Reliquit filium Georgium Stephani Regis Pol. ſtrenuum militem. Suadebat Senec. ep. 85. Apes debemus imitari quæ vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt.*

IVNOSZA SEV ARIES.

DELINEATIO.

VAriam delineationem juxta varium vſum armorum Regni Hiſtoriographi affirmant. Vtuntur namq; alij Ariete pro armis ſine cornibus, alij cum cornibus, alij reſpicientem retro, alij inter roſetum ſtantem, alij ſtantem ſuper gramina, alij ſuper vbertatem gramineam, alij ſtantem ſuper fluenta ſanguinis ad latera aſpectum rectum ferendo, alij cum vexillo gerentem aſpectum in dorſi ſummitatem, & ſanguis è collo in calicem manat. Signa talia vt plurimum videntur apud Papr. & Dlugos. & Bielſc. inter vexilla Cruciferorum. Communiter verò in Regno Aries ab antiquo, ſtemmatum loco Albus fuit, in campo rubeo, ſuper gramen viride greſſum firmans, ſanguine reſperſus ad latera, caput viſumq; prominentia ferens, cum cornibus decuruatis. Super coronam verò alij medium Arietis, alij quinque pennas Strutionis ponunt. Duorum verò Arietum Arma qui victum & victorem exprimunt, diuerſa ſunt ab his armis.

ORIGO.

ORiginem variam ſicuti & deſcriptionem habent talia arma: Dlugos. in Regno acquiſita fuiſſe aſſerit, fauet quidem huic opinioni cognomen Baran, præcipuè quod hiſtoricus Polonus Baſco Cuſtos Poznanieñ. Comitem Baran nominat ad flumen

Wartha Anno 1253. Fauet quod Iunoſza ſit Polonicum idioma ſignificans ſponſum, qui dum procedebat ad ſponſalia hoſtes inuaſit Regni & oppreſsit. Quem fortè grex arietum læta expreſsit. Vt relatio eſt. Euntem ad ſponſalia virum grex arietum læta ſequebatur. Dixit omen fælicitatis. Victori hoſtium, aries conceditur. Sed Germanis ſit ſuum ſtemma. Polonis ſint in Regno arma acquiſita. Sed fortè ſeipſum Paproc. correxit, dum poſtmodum dixerit, aut ſunt cum primo Polonorum Domino allata. Nec erit impoſsibile imaginari, cum antiqua in Regno legantur, & multis titulis honoribus ab antiquo ornata. Dicendum ergo venit, quod vt Abrahæ Patriarchæ primo in inſignia ſunt collata, ita cum primis dominis Lechi in has oras venerint, ſed multis expeditionibus clariora facta fuere. Alij tamen ex Germania in Regnum Poloniæ profluxiſſe memorant. Quod forte Iunoſzycz cognomen armorum adumbrat, nam Iungſchoph germanice Arietem juvenem ſignant. Vnde poſtmodum Polonis Iunoſza vel Iunoſzycz ex corruptione ſermonis germanici, & majorem aſsimilationem ad ſermonem vernaculum relictum fuit.

HERCVLES POLONICI.

ANtiqui Hercules ac invicti Romani, dum bellum offenſivum pacemq; diſruptam, Regnis & Regionibus adverſis indefeſſe nunciarent, per Fecialem ſuum Arietem in paſcua hoſtium deducebant dimittebantq; : tali geſtu & caſu docentes quod effectu & virtute intendebant. Depopulata ſcilicet à ſuis gregibus paſcua non eorum amplius ſed ſui juris & regiminis fore. Autor eſt Diogenianus. Sed ſint quæcunq; initia belli, non ea Herculem declarant, ſed finis & intentio ſtrenua. Quapropter *D. Aug. ſerm. de verb. Domini* ita inſtruebat militem in Herculeas vires, *Militare non eſt vitium, ſed propter prædam militare, peccatum eſt.* Hercules ſunt Polonici Iunoſij, nam licent ſint de agnorum vel arietum armis, non tamen ex præda vel propter prædam, ſed propter indefeſſum animum, invictum cor, inveſtigatum ab vllo tenax belli conſilium, ſagax & prudentiſsimum contra hoſtium Regni incurſus progreſſum. Talem Petrum Domin Miechouius lib. 4. in medium duxit, dum ait: Petrus Domin de domo Agnorum Regij exercitus Capitaneus, ſimili & majori fortuna vſus die Veneris decima ſeptima Menſis Septembris prope oppidum Pucko exercitum Prutenicum conflixit. *Domin.* Talem Paproc. in ſtemmatibus Staniſlaum de Chodecz, Anno 1457. Ducem exercituum in Podolia ex Priuilegijs memorat. Talem Nicolaum Orlowſky Io. Comes in Tarnow Caſtellanus Crac. commendat, cui Sandomiriæ tale Epitaphium poni in æde B. V. M. curauit. *Orlowſki.* Nicolao Orlowſky viro militari

militari strenuo, de Republicaq; bene merito, Ioan. Comes in Tarnow Castel. Cracou. ex pietate posuit, Anno 1549. Estis Hercules merito Polonici nuncupandi ò Iunosij, nam vos ne dum virtus innata & exercitium continuum ad hoc instruxit, sed quodammodo natura ipsa formauit. *Iankowski.* Suadeat propositum Venceslaus Iankowsky, qui sub expeditionem Posuolscensem Kouenniæ juvenis ætate at maturus viribus, *Vagier.* vnus atq; solus 40. soldatos Vageri insolentes dispersit, & quemlibet vulnerauit. Hunc vt vidit Vager, nedum coram Rege non incusauit, sed ita defendit: Serenissime Rex, illi potius qui ab vno & tam juveni vulneribus affecti, capite plectendi veniunt, *ita Paproc.* Suadet *Lochowski.* propositum & Albertus Lochocky cognominatus Szala, Pocillator Terræ Dobrineñ. cui tantam agilitatem natura concesserat, vt armatus & loricatus equum è terra saltu transiliret, exporrectum linteum vel mantile in altum agilitate superarat. Quales vobis denunciabo *Zuchowski.* Zuchouios? quales Poniatouios? quales Karnkouios? Profectò multis signis natura declarat in vobis quid velit, quid quærat, quid desideret. Igitur quod suadet *D. Bernar. in Cant. serm.* 53. admittite: *Natura nunquam in vobis dormitet, grande enim donum natura ipsa est.* Neque aliud vobis ò Iunosij Armorum vestrorum fimbriæ, hic recens sanguis, iste Strutionum ornatus, ille graminum viror, ista elatio quoq; Agni insinuant, quàm vt Regni nostri, honoris & nominis vestri, Hercules & Herculei, perenniter maneatis. Dilatate igitur locum tentorium, & pelles tabernaculorum vestrorum extendite, vt semen vestrum hæreditet terram, *monente Isaia.* Hercules Polonicos & inde ac magis vocabo, quia contra Hæreses & Hæresiarchas acerrime pro Deo, Fide, & Ecclesia pugnatis. Qualem sensit & admirata fuit Polonia Illustrissimum ac Reverendiss. Dominum Achatium Grochowsky, Episcopum tunc Præmislieñ, post Luceorieñ, de quo & posteritati scripta retulerunt:

Hæresiarcha procul, si non Ecclesia; cornu
Te premet intrepidus Præsulis Agnus Abi.

ORACVLA REGNI.

INter Antiquorum monumenta, *apud Aul. Gellium lib.* 3. *c.*3. *& Syl. Italic. lib.* 3. Oraculum Arietinum magnæ existimationis habeo, non quidem ob solam causam quod Ammonis sit & Iovis, à quo Arietinum nuncupatur, eo quod Græcis ἄμμον Arenam significat, nec ob hanc quod à Libicis gentibus Garamantis, in templis, *vt Lucanus lib.* 9. votis præcabatur Aries. Ventum erat ad templum Libicis quid gentibus vnum Inculti Garamantes habent, stat corniger illic Iuppiter, vt perhibent cum tortis crinibus Ammon. Sed quod exploratæ indubitatæq; fidei habebatur. *vnde Syl. lib.* 3.

Fatidico

Fatidico pandit venientia ſæcula luco.
Hinc omen cœptis & cauſas ſcire futuras
Ante diem, belliq; vices nouiſſe petebat.

Quapropter in ludis magnis Arietini reſponſum iterabatur vt refert *Dempſter. lib. 2. cap. 5. in Prolog.*

Peribo ſi non fecero
Si faxo, vapulabo.

Tulerunt majora oracula ſine revolutione perſonarum, revolutio temporum in magnis ſuæ Reipub: & Patriæ tutoribus ac viris, *vt Chryſoſt. in Policrate lib. 1. inſinuabat.* Tunc inquit totum Reipub. corpus roboris ſui integritate vigebit, tunc optimè compoſitionis ſpecie venuſtabitur, & elegantis pulchritudinis decorem induet, ſi ſingula quæq; locum teneant fortiter decenter, ſi fuerit officiorum non confuſio, ſed diſtributio. In vobis tantum lumen ac ipſa claritas Iunoſij ne dum reſidebat, ſed ſedem apposuit. Nam Cathalog. de Ioanne Karnkouio Epiſcopo Vladiſlauieñ aureis litteris mandanda hæc reliquit. Erat ingenio acer, eruditione præſtans. Et de Staniſlao Archiepiſcopo Gneſneñ, qui Stephano Regi controuerſia litigante coronam Regni impoſuerat, *Paproc. refert.* Quod in patrio ſolio in ſeptimanis ſeptem à fundamentis muratam Eccleſiam erexerit, conſecrauerit, Deo in ea oblationes fecerit. Quod terror hæreſibus, exemplar vitæ ſpiritualibus, virtutum æmulator fuerit ſuaviſsimus. Inter hoſtes priſcos, Agnam Præcidaneam memorat Feſtus de differentia hoſtiarum, quæ ſcilicet ante ſolennia ſacrificia pridiè cædebatur. Profectò veſtra erant ò Iunoſij talia ſacrificia, ante ſolemnes Deo & Patriæ offerendas hoſtias, armis veſtris edocti Agnum laſciuientem mactabatis. Hinc ex vobis alij viuentes ſepulchra ſibi monentia ad ſolemnitatem extruebant. Alijs verò poſt vitam talia Epitaphia aſcribebant. Iacobus Bieſynſky à Sokolouo Dei gratia Epiſcopus Lacedæmonieñ, Suffraganeus Ploceñ, vir cum alijs virtutibus, tum maximè humanitate, liberalitate in Eccleſias, in ſuos deniq; & pauperes, morum ſuavitate & animi candore præditus. Quid verò de tot ac tantis Regni Senatoribus, Palatinis, Caſtellanis, Iudicibus regni de Familia veſtra referam. Eorum voces, vota, dicta, oracula, facta Typon fuêre, vt optimè quod de veſtro Boianouio dictum fuerat, de omnibus vobis dicatur. Vir grauitate morum præſtans, multorum hominum mores vidit. Tales vos Reſpub. læta miratur, ominatur, audit, quales in acceſſu ad Archiepiſcopatum Leopolieñ doctus Wilczek ſcriptis Illuſtriſs. Andream Grochouſcium aſſerebat.

Agna præcidanea qualis.

Iacobus Bielinſki Epiſcopus.

Boianouſki Epitaphium.

Grochowſcij.

Ruſsiaco fera mitis Agnus ſociata Leoni
En pulchrum pacis ſymbolum inſinuat.

Mœnibus

Mœnibus hic hostem, ille lupos arcebit ouili:
Hinc populo pietas affluet, inde salus.
O mea sume animum tristes post Patria curas.
Aurea Grochouio Præsule secla trahes.

VELLERA PATRIÆ.

Vellus Terræ. QVantam terra à Patria fert differentiam, tantam Vellus terræ & Patriæ requirit. Vellera terræ Sidonius *Apolinar. Car. 5. v.* 48. ita numerat.

Attis mel, Phœnix palmas, Lacedæmon oliuum
Pontus Castorem, blattam Tyrus, æra Corynthus.

Vellus patriæ. Vellera autem Patriæ *Val. Max. lib. 5.* nominat dicens. Si bona patriæ augeas, & eius mala in se transire velis. Quod dum summe ponderaret *Cic.* retulit. Omnibus qui Patriā conservarint, adjuvarint, auxerint, certus est in cœlo & definitus locus. Dum Agnum vestrum ò Iunosij considerandū animo offerro. *Earinæ oues coloris viridi.* Veniunt in mentem Earinæ aut Arinæ oves & agni coloris viridi, de quorum lanis verno tempori vestes convenientissimæ fiebant, sicut & in Anglia mos est vbi hyems *Venatio in colore viridi.* frigora sua remiserit, & lætiori facie terra aperta fuerit. Rex, totusq; Procerum ordo, aulicorum & officiorum turba, venatum proficiscitur concolor anni tempestati, & ceù campus virescit aula, *vt Dempst. Antiq. lib. 5. cap. 31.* Iucundaq; sunt hæc vellera Patriæ, sed vellera Agni vestri multò jucundiora, non quidem ob colorem ipsum, vel Ægyptium, vel gramineum, vel cygneum: sed ob sanguinem hostilem, quo agnus vester, & latera, & vngulas adornavit, ac gramen viride pro coronolla quadam victoriali pedibus suis substrauit. Augent mouentq; animum id vobis adscribendum tot vigilantissimi Exercituum de Familia vestra Duces, tot doctissimi ac peritissimi Archiepiscopi. Episcopi, Senatores, Terrarum Iudices, & plurimi ac Strenui Rotmagistri, & bellicosissimi milites. An non vellus erat Patriæ Io. *Io. Bielinski Episcopi Præmisliensis Epitaphium.* Bielensky Episcopus Præmislień, Cancellarius Regni, de quo hæc *Paproc.* Erat optimus & virtuosissimus pastor neminem quando lædens, auaritiam omnino fugiens, summè pius, summè humilis, verè Sacer- *Lucas Podolski Nuntius.* dos. An non vellus patriæ fuit Lucas Podolsky Præpositus Gnesneń, Canonicus Cracou: qui multoties ab Augusto Rege ad cæteros Principes Legatus fuit. Vidit hunc Ferdinandus Imperator, vidit Maximilianus, vidit à Stephano Rege missum & Rodolphus Augustus. Fuistis vellera Patriæ, nedum prudenti consilio & Palladi, sed fortitudine & Marte. *In arietum dorsis discebant nobiles equitare.* Referunt alij quod in Arietum dorsis prouectiores filij nobilium equitare discebant. Vestri Agni tanta dignitas est, vt qui ipsum

ipsum & familiam vestram oculis suis & animo, sanè exposuerit, discet & fieri Senator, & fieri Miles, & ipse quoq; Achilles.

ECCLESIÆ ORNATVS.

Agnus est ornatus Ecclesiæ.

AGnum multipliciter ornatum Ecclesiæ fuisse, sole clarius liquet. Est namq; Agnus stemma Sanctissimi Patriarchæ Abraham, luminis & ornatus Ecclesiæ futuræ. Est Agnus Paschalis, novæ Paschæ immolatæ Christi Domini ac Saluatoris nostri. Sunt Agni è cera formati, mysteriosa ac virtutis plena in Ecclesia Dei, monumenta. Sunt præterea figura & similitudo castæ ac innocentis vitæ. Agnus enim isq; castus signat, *vt Ambros. Calep. notabat.* Verum singulari respectu Agnum vestrum ò Iunosij ornatum Ecclesiæ Dei nominabo. Index mihi erit tam spectabilis & maximè laudanda in familia vestra plurimorum vita. Index tam præclara Episcoporum & Heroum vestrorum in morte dispositio. Quorum è numero vnum commemorabo, Ioan. Polak de Karnkow, cuius tale Epitaphium Crac. ad ædes SS. Trinitatis lego: Ioan. Polak de Karnkow Castell. Gnesneń, viro strenuo, artis militaris peritissimo, nec minus ciuilibus actionibus claro, bellicis victorijs quam plurimis à fortuna Dei benignitate insignito, quinque & septuaginta annis ætatis expletis, non sine publico incommodo, fæliciter & constantissime defuncto, Patruo suo bene merenti Ioan. nepos Canon. Crac. posuit, Anno 1503. die 7. Iunij. Et Achatius Grochowsky, vt de illius armis Laurent. Hernest. Theolog. Non quod verè novo pubentia prata totondit:

Agnus Iunosiorum ornat Ecclesiam.

Ioan. Polak Karnkowski Epitaphium.

Agnellus Thyasos ducit: & vrget humum.
Sed quia Præsuleis, Bellans Ecclesia, cetris
Pugnat ab hostili vulnere tuta manens.

Lege & redde vices posteritas relicta, tantæ speciositati tuorum prædecessorum. Erat lex Nummæ de Parricidis quondam hæc lata *vt Dempst. lib. 8. cap. 5. de Antiquit. Rom.* Si quis hominem liberum dolo sciens mortidicit, (id est, det) Parricida esto. Sei (id est, si) im (id est, eum) imprudens se (id est, sine) dolo malo occisit (pro occidit) pro capite occisei (id est, occisi) & nateis (id est, natis) eius in concione arietem subicito, vt scilicet pro eo cedatur. Decuit maior perfectio vos ò Iunosij quam & tenuistis, vt scilicet nec sit, nec essio pro vobis aliquid subijcere, sed sit incontaminata vita vestra, tàm affectu, quàm moribus, tàm actu, quàm intentione. Mites & mansueti, sine dolo & injuria. Hoc vester in vobis ingerit Agnus, hoc antiqua domus vestræ prosapia. Quapropter ad apparandum ornatum in vobis tàm Politicum, quàm Ecclesiasticum, vitam Polito Christianam carmine à quodam traditam commemorabo:

Lex Parricidiorũ à Numma qualis.

Perfectio magna in Iunosiis.

Vita Politica.

Sis patiens, verax, comis, sermone modestus.
Sint tua laudatis, seria pieta jocis
Multum quidem placent, admixtis dulcia acerbis
Adde sales grauibus tempore, gratus eris,
Scilicet ad extremum nemo laudabit vtrumq;
Serius aut nimium siuè jocosus eris.

LINEA FAMILIÆ IVNOSZA seù AGNORVM.

COmes Iunosa, aliàs Baran. *Monmenta Cathedr. Posnanień. referunt, dum litem, Baßko Custos Posnan. Anno* 1253. *de retibus ad fluuium Warta cum illo ad judicem finit.*

Iunoszij *in Mazouia clarißimi viri, & multarum familiarum, larga benedictione Dei, parentes. Optime* D. Gregor. in Moral. Iusti dum breuitatem vitæ considerant, elationis & immunditiæ culpas declinant, & benedicuntur à Domino.

Kolo, *Nicolaus Kolo Palat. Inoulocen. Petrus Castell. ibidem. Nicolaus Succam. Inoulocen. Anno* 1451. *Ioan. Iudex terræ Halicien.* 1436. *Et alios plurimos, habent Priuilegia diuersa Regni, de hac familia magnifica. Sed horum merita & bona, dum gladium gerens proles defecit, per sexum fœmineum, in alienas domos descendit. Paulum Kolo Prilusc ius* 1504. *Palat. Podol. lib.* 1. *cap.* 2. *meminit. Eius filia Anna Mieleccio Palat. Podoliæ conjunx, nam plurimam substantiam intulerat in domum Mieleciorum. Epitaphium in Mielec referet.*

Saporowscij *in Pocutia ad Halicień oram, qui à Colis limites, originem diuisione bonorum acceperunt. Qui cum masculam prolem non reliquerunt, Virgines relictæ in alienas domos bona deduxerunt. Quam pulchrè admonebat quondam Academia Zamosc. parentes, vt æuiternè cælitus benedictionem sibi suisq; hauriant.*

Quisquis es augustis sobolem qui crescere sellis
Percupis, in patriæ pignoribusq; dare.
Os tenerum forma, tenerum pectusq; reforma
Obscenis aures abstrahe ab eloquijs
Asperitatis & inuidiæ corrector & iræ.
Negligis hæc hodiæ, cras minus aptus eris.

Extat Saporouiorum æterna memoria, & angelis comparanda. Nam Adamus de Saporowce ex Elisabeth Droiowska dum non suscepit prolem masculam, sed aliquot filias, omnem ac totam suam substantiam consecrauit Domino, & Monasterium Sanctimonalium S. Benedicti Leopoli fundauit, ac tres filias suas Catharinam, Annam, Christinam voto virgi-

to virginitatis & religionis ibidem obligauit. Hæ ſingulæ Præſides Conuentus dicti fuerunt. Ipſe verò Saporowſki orationi deditus ad eandem Eccleſiam ſuæ Ætat. 90. Anno Chriſti 1599. obijt. Hic ſe vltimum de familia Kolorum in Epitaphio poſuit. Vbi Aries victus jacens in terra, alter aries ſtans ceù victor victi, ſuper illum pro ſtemmate ponitur. Vnde familiæ Kolorum Agnus Arma ſed differens à Iunoſʒa fuit.

Chodeccij *Stanislaus de Chodecz. Exercituum Dux in Podolia clariſſimus Anno* 1451.

Domin, *Petrus exercituum Curiæ Regiæ Præfectus.* Ita Miechou. lib. 4. *Petrus Domin de domo Agnorum. Regij exercitus capit. Simili & majori fortuna vſus* 17. *Sept. propè oppidum Puczko exercitum Prutenicum conflixit.*

Eſt magnum magnos titulos numerare parentum
Et vitam è veris ducere nobilibus.
Eſt majus, vitam morum ſplendoribus auctam
Virtutumq́;ſacra ferre ſub aſtra face.

Karnkowſcij *in Dobrzinenſi, Ioannem Karnkowſki cognomento Polak, quod quidem cognomen in Sigiſm. Aug. Cæſaris copijs, ob ſtrenuum & prudentem progreſſum acquiſierat. Hic à Caſimiro Rege, Dux exercitus equeſtris pro Stephano Palat. Moldauiæ, (poſt quam cum ſuis tredecim Dominis ſubmiſerat colla Sereniſſimo Regi) miſſus in Moldauiam, vbi & Dominium Valachicum Stephano reſtituit.* Cromer. lib. 29. *Cujus celeberrimas laudes in Epitaphio Craco. Anno* 1503. *Ioan. de Karnkow Nepos, Secreta. Reg. M. Canon. Cracou. ſic expreſſit.*

Ioan. Polak de Karnkow Caſtell. Gneſnen. viro ſtrenuo, artis militaris peritiſſimo, nec minus ciuilibus actionibus claro, bellicis victorijs quam plurimis à fortuna Dei benignitate inſignito, & corporis dotibus inſigni, quinq; & ſeptuaginta annis ætatis ſuæ expletis, non ſine publico incommodo fæliciter & Chriſtianiſſime defuncto.

Ioan. Epiſcopus Wladislau. ex Epiſcopo Præmislień. vt adnotauit Cathal. 1531. *Vir ingenio acer, eruditione præſtans. Hic patruo ſuo Io. Polak ſepulchrum poſuit, ſacellum reſtaurauit, adornauit, dotauit, & ſciens ſe eſſe moriturum, viuens monumentum ſibi fieri curauit. Vide Epitaph. Wladisl. Vixit* 64. *mort.* 2. *Decemb.* 1538.

Stanislaus ex Epiſcopo Wladisl. Archiepiſc. Gneſneń. & Primas Regni 1584. *Hic Regem Stephanum coronauit, fortiter contra Cæſaream partem, cum milite Regni dimicando. Licet tunc Iacobus Vchanſki ſenio confectus Archiepiſc. ageret, ſed coronationi intereſſe diſtulit. In patria ſua Eccleſiam muratam per hebdomadas ſeptem erexit, benedixit, & in ea tremendum ſacrificium peregit. Doctiſſimi Viri ſub titulo ipſius*

tulo ipsius plurimos libros ediderunt. Maximè adornauit Cuiauień. Episcopatum, & ædificiis auxit. Erat verus Patriæ amator, religionis cultor, morum grauitate serenus, doctrina illustris, æterna memoria dignissimus Antistes.

Ioan. Succam. Dobrzineń. terræ, eius germanus frater, Petrus Capitan. Dobrzineń. ex quibus celeberrima posteritas, ornamento Reipub. & Regno, in toga & sago extat.

FAMILIA ILLVSTRISSIMÆ DOMVS GROCHOWSCIORVM.

GRochowscij *de Grochowce in Præmislien. terra. Aborigenes. Perantiqua & clara Familia. Nam cum deducant originem familiæ ex primoribus gentis Roxolanæ, ita vt bonorum possessione celebres, ita nomine, gloria, antiquitate, præcipui in Russia rubea extiterunt. Bochdanus Magnus Russorum Princeps, decor eorum familiæ & parens fuit.*

Fedorius Bochdan de Grochowce, Capitaneus Præmisliensis in Anno 1360. *Casimiro Magno Regia sceptra gubernante. Ita Acta Castren: Præmislien. referunt. Hic reliquit duos filios, Primum Iuachnum seù Iuanum Castell. Præmislien. Ludouico Vngarorum & Polonorum Rege regnante Anno* 1382. *Iste vnicum Petrum Bogdanum Rochatinium in Rochatin, hæredem sterilem habuit Capitan. in Olesko Vladislao Iagellonio regnante.* De hoc Cromerus lib. 20. *dum Suidrigellonem contra Vladislaum Iagello arma mouentem refert. Alterum filium Piechnum seù Petrum. Hic ritu abjecto Rutheno, Catholicum Romanum ita reverenter amplexus fuit, vt vsq; in diem præsentem nemo de Familia Grochowsciorum hæreseos tabe pollutus maneat, sed illius extirpatorem se esse quilibet profiteatur. Quapropter conuocatis filijs suis in honorem B. V. MARIÆ, illorum etiam consensu, Mansionarios in Ecclesia Cathedrali Præmisliensi fundatos largissimè dotauit Anno* 1452. *vti inscriptio fundationis Præmisliæ refert. Honoratus à Serenissimo Rege titulo Iudicis Generalis Præmislien. Ex Anna de Sprowa Odrowazowna reliquit filios quinq;.*

I. *Ioannem Dapiferum Præmisl.* 1420. *Hic dum à Parente diuisa bona inter fratres, accipit villas tres, ab Hermanouicze, vocitatus fuit Hermanowski de Grochowce.*

II. *Franciscum Succamerarium Præmislien.* 1427. *qui à villa diuisione Parentis Kormanic, appellatus fuit Kormanicki. Hic reliquit filium Narcissum SubIudicem Præmislien.* 1513. *Ex isto erat Auctus Castell. Czechouien. vt Acta Terrest, Præmislien. Anni* 1540. *Reliquit*

quit duas filias Heduigim & Elisabeth. Illa nupsit Hieronymo Mieleccio Capitaneo Sendomirien. Hæc primò Matrimonio Rzesouio, secundò Nicolao de Bobrek Castellano Sadecensi.

III. Petrum Gladiferum Præmislien. 1443. Hic à villa diuisione parentis Kiiouice accepta, Kiiowscij nuncupati sunt. Reliquit ex Zamiechowska Valentinum Vexilliferum Præmislien. 1482. Ex Fredrowna reliquit Ioan. Vrielem, & Magnum.

IV. Ianusium, qui à Grochowce dictus Grochowski. Eius filij erant Fælix & Theophilus,

V. Michaëlem Decanum Leopoliensem, cujus parens proprio ære comparata bona hæreditaria dicta Chodouice in terra Leopol. sita Decanatui Cathedræ Leopol. Anno 1452. Feria 7. post Dominicam Lætare incorporauit.

Fælix Grochowski Ianusij filius Petrum Succamerarium Præmislien. 1526. qui ex Orzechowska, filios susceperat, & majorem natu Stanislaum Iudicem Præmisliensem 1520. Demùm Subcamerarium Præmislien. Hic ex Ptaczkowna Thomam Aulicum Augusti Regis, qui habuit duas vxores, vnam ex aula Regia Barbaram Skoruciankam de Młodatycze, ex qua vnicam filiam suscepit, quæ Thomæ Pudłowski connubio juncta fuit. Qua mortuá, accepit in conjugem alteram de Magna Vlina Vlinsciam. Ex illa suscepit filios.

I. Adalbertum Rothmagistrum Sigismundi III. Regis ad vltima vitæ tempora. Celebrauerat coniugium cum Christina Castell. Biecen. filia Zborowska de Ritwiany.

II. Stanislaum, qui ex Broniowska reliquit Thomam Venatorem Sanocensem S. R. M. Vladisl. IV. Regis. Litteris & moribus grauissimum, & Georgium Tribunum Sambor.

III. Ioannem, qui ex Skalska reliquerat Thomam Castell. Derpcensem.

Theophilus verò alter filius Ianusij Grochowski, reliquit Petrum ex Troiecka. Hic Petrus ex Krasicka de Siecin reliquit Andream Aulicum Stephani Regis, & Albertum.

Andreas ex Chołoiowska reliquit filios quatuor.

I. Venceslaum, qui ex Istmuntowna reliquit Georg. Præpositum Luceor. Decanum Præmislien. Canon. Cracou. S. R. M.

II. Christophorum, qui ex Iordanowna de Zakliczyn reliquit Albertum in Ordine Carmel. demum Religiosum. Alij fratres Martinus & Ioannes.

Albertus verò germanus Andreæ ex Zophia à Manasterz Manasterska, quæ Kamieniecka, vt bonorum diuisio docet, origine est, suscepit altæ benedictionis diuinæ filios sex & filias tres.

Sat celebris genitor peperit partumq; reliquit.
Cùm daret in lucem filium, & ingenuos.
Ad decus omne suis animaret viribus annos
Floret in æternos, non moritura dies.

Extabant sex illi filij, sex Patriæ Ciues, sex propugnatores, sex salutis vindices, sex lumina Regni.

I. *Stanislaus, Coadjutor Abbatiæ Sieciechou., Gnesnensis, Cracouiensis, Varsauiensis Canonicus. Præpositus S. Michaëlis in Arce Cracouien. Custos Sendomirien. & supremus Notarius Thesauri Serenißimi Sigismundi III. Regis Pol. Hunc currentibus annis Vladislaus IV. Moschorum victor, & domitor Turcarum, ad Illustre Archiepiscopatus Leopol. fastigium & Abbatiam Sieciechouiensem extulit, euexitq́. Qui vix Archiep. initiatus domum Archiepiscop. in ruinas pronam, proprijs impensis & sumptu, erigi à fundamentis fecit, & erectam Sponsæ suæ Ecclesiæ addixit.*

Multas rite domos Aries hic pulcher adornat
Stat Grochouiaca pulchrior ille domo.

II. *Achacius. Qui in exteris nationibus vna cum litteris, virtutem & pietatem imbuit: vt redijt Aulæ Sigismundi III. Regis obseruantißimus, Secretarius Regiæ Majestatis fuit. Nuntius a Serenißimo Rege ad Sanctißimum Christi Vicarium Gregorium XV. Prothonotarius Sedis Apostolicæ cum facultatibus de numero participantium. Præpositus Generalis Miechouien. ac demum Episcopus Præmislien. Vrbani VIII. auctoritate ad Episcop. Luceorien. translatus fuit. Qua in vtraq́ eminenti specula constitutus, ita boni Antistitis perfectam formam vita & moribus expreßit, vt nihil nisi de Deo & vtilitate publica cogitantem, & laborantem, quisq́ videret. Testantur hoc libri Hæreticorum decreto Tribunalis Regni combusti. Testatur electio Serenißimi Regis Vladislai IV. in qua nè liberum exercitium pseudoreligionis, Hæreticis, & proteruis Schismaticis vbiq́ concederetur in Regno, vnus ipse effecit, & instanter repreßit.*

En tibi norma boni nati Pater optimus extat
Grochowski, en certi regula depositi.

III. *Nicolaus Secretarius R. M. salariatus Comes legationis Nicolai Wolski supremi Marschalci ad Inuictißimum semper Aug. Mathiam Imperatorem. Optimum hoc ac singulare signum magnæ indolis ac spei meritorum fuit. Sed mors inuida filum vitæ illius parcæ abrumpere jußit.*

Fælicem gentem, gentem omni laude ferendam.
Quæ Patriæ vouit pignora cuncta suæ.

IV. *Christophorus S. R. M. Administrator Salinarum Wielicen. Tribunus Præmislien. Burgrab. Cracou. Cuius florentem ætatem admirata juuentus, sed mortem laudibus suis, ad falcem incitauit. Consolatur Seneca.* Breuitate vitę nil hominibus natura præstitit melius.

V. *Fælicianus S. R. M. Burgrab. Cracou. Notarius Terrestr. Præmisliensis. Posthac Succamerarius, ac demum Castell. Præmislien. Hic patrij juris peritia, eximia in Deum, Patriam, Regem, pietate & fide plurimos antecellit. Quid igitur sperabit? Doceat Seneca.* Nulli non virtus & viuo & mortuo retulit gratiam, si illam bona secutus est fide. *Reliquit ex Catharina de Sienno Succamerarij Sanocen. filia Albertum Præpositum S. Michaël in Arce Cracou. & Stanislaum Custodem Sendomiriensem, & alios virtutem cum pietate studio venantes.*

VI. *Raphael, Aulicus Regius Stabuli Regij Vicepræfectus, Vexillifer Præmislien. Recogitate velim quod qui virtute vixit, memoria viuit, gloria viuet. Viuite fælices Senatui, Patriæ, Paci publicæ, bonis omnibus, sani & incolumes diutissimè. Celebrauit matrimonium cum Constantia de Ritwiany Zborowska Alexandri prosapia & bello excellentis filia, quibus benedicat Dominus.*

Filiæ erant & Sorores horum Elisabeth Zubieniecka Tribuni Zidacouien. conjunx. Anna Christophori Taranowski suorum prædecessorum ad Othomanicam domum legationibus à Serenissimis Regibus Augusto & Stephano clarissimo. Agnes primo Matrimonio, Petri Koricinski militia præcelsi, secundò Martini Truszkolaski Ensiferi Leopol. consors. Fuit & dote fælix, & forma nobilis, & genere clara virtuteq́ celebris.

Eochoccii *in Dobrzinen. terra. Erasmus Iudex terræ Dobrzinen. postmodum Castell. Slonski. Rothm. clarus in Castris. Ex Czerska reliquit Alexium filium & filias.*

Petrus Dapifer Dobrzinen. Albertus tertius frater, cum Zelska non suscepit prolem.

Albertus patruelis frater cognomento Szala Pocillator Dobrzinen. terræ, tantæ agilitatis & fortitudinis erat vir, vt in lorica, cum ocreis, equum transiliret, cum lancea, currum equis tractum. Stanislaus germanus suus. Militaris vitæ cultor, cum Lękowska reliquit prolem. Sed mente reuoluant fortes Quod

In validas vires nostri sublimis Achillis
Lethali è pharetra mors sua tela vibrat.

Humieccij *de Rychtij Albertus Castell. Camen. Multas Europæ Prouincias peragrauit. Religione morum, integritate virtutum, omnibus charus. Ea quæ Tomssa & Radulus Palat. Valachiæ Regno iniquè subtraxerat,*

traxerat, in limitum controuersiis, sua dexteritate restituit; in cælibatu annos viginti mansit. Erexit Camenecia in Podolia sacellum, & dotauit Ordini Prædicatorum. Reliquit posteritatem, Ioannem qui Louanij dum operam daret virtutibus & studiis. Orationem quod viro nobili in luce viuendum sit, typis mandauit, sed optimè spei adolescentem & ex insidiis oppressit mors. Reliquit alterum filium Alexandrum, cuius laudes, virtutem, expectationem, merita, Epitaphium Camenecia repræsentat.

ALEXANDER de RYCHTI HVMIECKI,
Castellanides Camenecensis.
A
Christina de Potok
Pia vxore, maritus.
A Thoma Michaële Alberto Ioanna Catharina
Liberis, parens.
Ab exteris nationibus
Non quas ille, sed quæ illum viderunt
Septennis Peregrinus
A Sereniss: Vladisl. IV. cubiculo
Ætate iuuenis, moribus vir, Cubicularius.
A MOSCHOVIA
Eiusdem Serenissimi miles.
A Doctrina
Maturus Patriæ Socrates.
A Podolia
Spes suæ gloriæ.
A paupertate Religiosa
Liberale penu
Ab hoc Sacello
Suus Autor
Hic depositus Anno Christi
1635. Ætate 50. Die Maj 19.
In tua vita dimidij horum si conscius es.
Cur adhuc viuis?

Lipiccij *in Zakrocinensi Terra. Curarunt ea quæ nobilem spectant, & conueniunt. Nam error immedicabilis est cum transit in habitum & consuetudinem. Maximus verò error nobilis viri generosam parentum non exequi consuetudinem.*

Wieliccij *in Dobrzinensi Terra. Albertus Iudex Terræ Sendomiriensis, reliquit filiam Thesaurarij Curiæ Młodzieiowski, coniugem & alteram*

ram filiam. Habuit fratres quatuor, & omnes doctißimos viros. Mathiam Decanum Vladislau. Ioannem Decanum Sendomirien. Stanislaum Decanum Opatouien. Custodem Tarnouien. Laurentium hæredem bonorum. Hic reliquit prolem Notarium Sendomir. & Majorem domus, ac gubernatorem bonorum Tarnow, Duci in Ostrog, Palatin: Chijouien. Sed qui superstites manetis, actus, oculos, animum citò virtuti porrigite. Nam

Scire nefas homini est veniat quam finis in horam,
Fato vexatur, falceq; decutitur.

Familia Szetinsciorum *in Palatinatu Sendomiriensi, & Cracouiensi.*

Suchodolscij *in Dobrzinensi terra, descendunt ex Karnkouijs. Albertus Rothm. Sereniß. Stephano regnante ad Polociam & Gedanum dignissimus & prudentißimus. Matrimonio contracto cum Catharina Kamienska, suscepit tres filios & duas filias, Ioannem S. R. M. Secretarium in exteris nationibus eruditum, Præpositum in Wisnicz & Niepolomice, Ordini Prædicat. affectum. Christophorum, qui cum Zolkieuio supremo exercituum Præfecto in Castris Cecorianis fortiter & strenuè agendo, vt optimus Ciuis pro patria occubuit. Albertum hæredem bonorum, virum tranquillum & virtutis cultorem, qui reliquit filios & filias.*

Zaliwscij *in Masouia, clari titulis, magni honore, & Ducatu Masouiæ virente, plurimis dignitatibus erant honorati: Derslai Sendomir: Epitaphium meminit. Derslao Zaliwski Burgrabio Cracou. Sigismundi Regis Poloniæ Præfecto* 1524. *Michaël erat Iudex terræ Liuen. Alter Capitaneus Varsauiensis. Ioannes Notarius Castren. Leopol. Reliquit ex Gulinska filios quinq; optimæ spei adolescentes.*

Orłowscij, *Nicolao Comes in Tarnow Castell. Cracou. Epitaphium Sendomiriæ posuit: Viro militari, strenuo, & de Republ. benè merito* 1549. *Arma Iunoßa.*

Radzieiewscij *in Masouia. Erant Reipubl. proficui, & Dominis fidelißimi, quapropter & à Ducibus Masouiæ, & à Regibus Poloniæ multis honoribus aucti. Andream Castell. Sochacouien. Acta Regni memorant.*

Szarzenscij *in Płocensi Palatinatu. Quidam ex illis in Russiam venit, & in coniugem filiam Zimnowodzcij habuit. Posteritas illius dicta est Sęp. Ioachimus Sęp Pocillator Leopol. Vir timens dominum & virtutum officina. Reliquit filios Nicolaum Poëtam excellentem, & Iacobum ad res militares & Regni officia aptissimum.*

Gulczewscij *in Visogrodensi districtu. Iacobus Viceiudex Visogrod. Eius*

filius Thesaurarius ibidem. Hic ex Brzeska reliquit filium. Alij Iacobi filij, Martem pro deliciis elegerunt. Quam decore Petrus Blesen. Epist 49. *Periclem laudat dicentem: Non pictura, non aurum, & lapides, sed scutum diuulsum, fracta galea, hebes gladius, facies vulnerata, cedit militibus ad ornatum.*

Woyslawscij *in Płocensi Palatinatu, vt antiquitate familiæ clari, ita & honoribus. Ioannes erat Canonicus Płocensis, Warsauiensis, Visnen. Lomzensis Plebanus, Notarius Terrestris*, vt Lomze Epitaph. dicit Anno 1540.

Poniatowscij *in Zakrocinensi terra. Viri in negotio Reipub. præstantissimi, in militia strenui. Quapropter aliqui ex his in Russia & Pocutia, non modica bona acquisierunt, & claris familiis coniugio sacro affines facti sunt.*

Si fortunæ bonum est initium, & finis bonus.

Piianowscij *in Zakrocinensi districtu. Qui studet optatam cursu contingere metam, nunquam segnis erit. Nam mala mille affligunt hominem, cui segne & inutile corpus.*

Zawłoccij *ibidem. Voluptatibus & virtuti cum nemo simul seruire potest, isti fastidiunt primum, anhelant in secundum.*

Koualeuscij *ibidem. Si quod feceris honestum, fit cum labore, sed labor abit, honestum manet. Vnde Koualeuscij laborarunt in externis regionibus & Regnis, exercendo generosos actus in militari, quatenus in Patria consilio & fortitudine eminere possint.*

Piaskowscij *in Lecicienſi Palatinatu. Erat Paulus probatissimus & honoratus miles sub signis Ioan. Zamoyscij, cuius labori par erat fortuna.*

Ostrzanowscij *in Lecicienſi Palatinatu. Fortes erant contra mortem. Qui enim minus delitiarum nouit in vita, minus timet mortem.*

Przedzowscij *in Calissiensi Palatinatu.* Dicebat Plautus: *Facile ingenia adolescentum ab honesta disciplina, ad luxum dilabuntur. Quapropter isti intendebant animum studiis & rebus honestis.*

Saniawscij *ad Lucouiam. Norunt oblatam fortunam vtramq; suscipere, vnde tranquillo sunt animo.*

Segrowscij *in Piotrkouiensi terra.* Dicebat Salustius: *Probitatem, industriam, cæterasq; bonas artes, neq; dare, neq; eripere cuipiam, fortuna potest. Quocirca Albertus, optimus & strenuus miles, licet in Moschouia annis sex detentus fuit, non cessauit militare libertati datus, & decertando cum Scythis ter in captiuitatem licet venerit, Deo & fortuna fauente saluus redibat, & fortius pugnabat. Perinde vt quisq; fortuna vtitur, ita præcellit.*

Klinscij *in Prussia. Alij in Podolia. Decet vos in armis & bello formidabiles, in iudiciis autem humanos esse.*

Roscis zewscij

Roſciſzewſcij *in Dobrzinenſi terra, & Plocenſi Palatinatu, clari familia & virtute, & honorũ amplitudine. Deducunt familiæ claritatem, & inde quod Terentius alias Ziemacus ſororem Alexandri Ducis Maſouiæ Barbaram coniugem habuerit, ex qua ſuſceperat Paulum ante ducentos quinquaginta annos. Stanislaus erat Palatinus Plocenſis, & Adamus frater, Caſtellanus Dobrzineń. Horum familia cum diuiſione bonorum etiam cognomina ſortita eſt. A Chrapuno, Chrapunſcij, ſicut Sigiſmundi filius Albertus inter regiſtratos Canon. Crac. expreſſit. A Borkow, Borkowſcij. A Kiſielowo, Kiſielowſcij. ex quibus Adamus erat Caſtellanus Racieſcius. A Borowo, Borowſcij. A Zamoſce, Zamoſcij, A Stopinie Stopinſcij. Ab Odnogo, Odnowſcij. Roſciſzewſcij verò antiquitus cognomẽ retinent. Sigiſm. ex Canon. Crac: nominatus Præmislień. Epiſc: Sed mors inuida falce vitæ periodum admouit. In Roſciſſow hæredes quatuor remanſerunt, Albertus qui filiam Moſcinſcio nupſit, Rożeslaus reliquit filios nouem, ex quibus Thomas in ordine Prædicatorũ gradu honoratus. Albertus Bernardinus factus. Ioannes cum filia Zauacki Iudice Ciechanou. connubia celebrauit. Rozeslaus cum Kriſka Cancell. Regni Affine. Vnde non immeritò quidam Theologiæ Profeſſor celeberrimam vt demonſtraret familiam, & virtute florentem, ita extollebat ſub dignitate Roſciſſeuiorum arma Iunoſſa.*

Luna & ſideribus, reſplendent ſtemmata multa
    Vrſus quædam ornat, magnanimuſque Leo.
Vel volucres, vel flores, vel pictoris ab arte
    Cætera dependent. Principis imperio.
His præſtantior eſt Agnus. Nam ſtemmata multa
    Orbis rectori, non benè conueniunt,
Agnum at Ioannes, tribuit pro ſtemmate Chriſto,
    Ergò ſtemma Agni, iam ſuper aſtra micat.

Boianowſcij *in Maiori Polonia. Stanislaum Crac: Epitaph. Anno 1565. refert. Stanislaus Boianowſki patriis bonis contentus eſſe nolens aulam & eius promiſſa ſecutus. Reliquit filiũ qui multorum nationũ regiones vidit, in Curia Ducum Slucenſium Marſch. ſuis temporibus. Repe-riuntur in Podolia præſtantiſſimi viri, militiam ab iuuentute amantes.*

Stępkowſcij *in Maſouia, multis meritis clari. Stanislaus Canonicus Vladislauienſis 1561. Contra Coſacos Rothmagiſter peditum erat, qui ſub ſignis Koniecpolſcij Magni Exercituum Regni Præfecti, multa indicia ſtrenuæ militiæ in Pruſſia, & contra Tartaros, demonſtrauit.*

Podoſcij *in Maſouia. Derslaus Vexillifer Zakrocinenſis Anno 1400. Alter Derslaus Caſtellanus Zakrocinenſis Anno 1436. Eius filius Capitaneus Warſauienſis, Liuenſis, Lomzenſis, Kaminenſis. Erat vir liberalis, villas inter ſeruos reſignans. Reliquit filios Marcum & Lu-*

cam Canonicos, Matthæum Pocillatorem Sigiſmundi primi Regis Poloniæ. Hic ex Kościelecka reliquit filios Chriſtophorum Canonicum Cracouienſem, Nicolaum, & Stanislaum. Quartus filius Capitaneus Varſauienſis erat Ioannes Iudex Ciechanouienſis qui ex Brzoſskowſka reliquit ſex filios. Lucam Præpoſitum Gneſnenſem, Canonicum Cracouienſem, Legatum multoties à Sereniſſimis Regibus, ad Ferdinandum Imperatorem, bis ab Auguſto Rege ad Maximilianum. Per ſex annos continuos Lincium ad Sepulturam Reginæ. Ad Rudolphum à Stephano Rege bis. Marcum Canonicum Gneſnenſem, Płocenſem. Ioannem, qui in Lithuaniæ Ducatu magnas poſſeſſiones tenuit, qui cum Bartnicka, quæ ante Nicolao Narzimſcio Caſtell. Sierpſceń: nupta fuit, reliquit Matthæum, Stanislaum, Bartholomæum, & filias coniuges Drozinſciam, Zochowſciam, Młodzianouiam. Idem Iudex Ciechanouienſis, altero matrimonio ex Gorzinſka, reliquit filios Martinum, Nicolaum, Florianum, Chriſtophorum, qui omnes matrimonii Sacramentum coluerunt. Sorores horum erant, Przeczkowſka, Nieborſka, Słoſtowſka, Suchczycka. Viuentem fama, virtute, fortitudine, habent caſtra Podoſcium ſub ſignis Koniecpolſcij. Nec mirandum quod in tantum fulgorem nobilem familiam Podoſcij deduxerunt, nam illuſtres & magnos quæ faciunt diligenter obſeruarunt. Hæc autem ſunt dicente Valerio Flacco. Domi induſtria, foris iuſtum imperium, animus in conſulendo liber, neque delicto, neque libidini obnoxius.

Bielenſci *de Sokołowo. Iacobus Epiſ: Lacedemonień. Suffrag: Płoceń. vir cùm aliis virtutibus, tùm maximè humanitate, liberalitate in Eccleſias: in ſuos deniq; & pauperes morum ſuauitate & animi candore præditus.*

Maliccij *in Belzenſi terra & in aliis diſtrictibus. Magnæ audaciæ contra hoſtes. Optimè Saluſtius:* Quanta cuiuſque animo audacia natura aut moribus ineſt, tanta in bello patere ſolet. *Albertum Malicki alterum Sceuolam ob fidelitatem in Reges, ac libertatis tuitionem,* Paprocius in Nido virtutum meminit.

Oparſcij *in Præmisl. quorum virtus creſcit in aduerſis, quæ magnum faciunt hominem.*

Druzbiccij *in Varſauienſi & Maſouia, erant clariſſimi Rothmag. Zołkieuio Præfecto exercitum agente, ſub ſignis Kalinowſki Gen: Podol. Capit. Cameneceń: Scythicam captiuitatem duo Rothmag. paſſi, tandem ad Skinderbaſſam nuntius à caſtris in Cecora à perfido Turca peremptus eſt.*

Iunoſzij *ab armis propriis nuncupati in Maſouia: Virtus æterna per vos præclaraq; habetur, & hæc ſola perpetuo manet.*

Ługowſcj. *Simon Præpoſitus Miechouienſis Auguſto Regi familiaris & carus, nominatus Epiſcopus Præmislienſis, obijt. Stanislaus filius ex fratre bonorum ſucceſſor, poſteros reliquit. Dum licet, Viue.*

Dubkow-

Dubkowſcij *in Płocenſi. Intra fortunam debet quiſq; manere ſuam. Domi prouidi, in libertate nobili, circumſpecti.*

Chądzenſcij *in Płocenſi. Fractum militia & cura domeſtica habuit nobilem Chadzenſcium affectum Sacro Ordini Prædicatorum Buſcum ad Leopol.* Meminiſſe iuuenem oportet quod aliquando ſenex erit.

Oſinſcij *in Goſtinenſi Palatinatu. Exequuntur id vt appareat, quod non ſolum ſibiipſis nati ſunt.*

Załuſcij *in Rauenſi Palatinatu. Ante vocitati fuerant Tabaſſowie. Ob litterarum & Iurium peritiam officia Terreſtria functi ſunt. Ioannes Tabaſſ Succamerarius Rauenſis. Eius fratres Spitko, Stanislaus, Matthias qui filias Goryczynſcij Capit. Przedzieceń: in coniuges habebãt.*

Kroſnowſcij *in Rauenſi Palatinatu. Hi veram fortitudinem colunt, pugnando pro æquitate.*

Vbniewſcij *in Nurſceń. diſtrictu. Vacat eorum actio temeritate & negligentia.*

Krzikowſcij *in Lecicień. Palat. Sciborius Crac: Wrocłauień. Can. Scholaſticus Lecicień. Albertus frater eius Secretarius Sigiſmundi Regis.*

Kamieniewſcij *in Poſnanienſi Palatinatu. Fortiter & excellenter geſta pleno ore laudamus. Agite, vigilate, pro Deo, patria, & honeſto.*

Sluſzkowſcij *in Caliſſienſi. Regi Auguſto ad obſequia promptiſſimi.*

Koſmaczewſcij *in Płocenſi Terra. Omni vitio, corporis, & fortunæ, animi vitium grauius exiſtima.*

Kurdwanowſcij *in Sochacouienſi diſtrictu. Recta ſequi & loqui frugaliter conuenit optimo viro.*

Cieſlinſcij *in Cracouienſi Palatinatu, & in Præmislienſi Terra. Ioannem & Nicolaum Grodecenſes Aduocatos* ibidem Epitaphia dicunt.

Zukowſcij *in Podlaſia. Marcus Cantor Włocłauienſis. Stanislaus Ziemak reliquerat Rozeslaum ex Skulimowſka magnum virum in Marte 1568. ad Segetum in conſpectu Fegedi Ianuſij Vngarorum Præfecti, Vexillum Turcis eripuit in congreſſu hoſtili, & ſanus euaſit. Iterum ad Sobnocum habitu Turcarum ficto, cum triginta Vngaris obuiam Turcis iuit, & facto congreſſu plurimos occidit, ac venienti exercitui ſuo, ſpem victoriæ peperit. Demum Capit. in Rythwiany.*

Kuſzkowſcij. *De Sebaſtiano Canonico Vłocłauienſi ibidem Epitaphium refert 1579.* Danda eſt diligenter opera, vt hominum aures optimo de nobis ſermone compleantur.

Wolſcij *in Lublinenſi Palatinatu. His antiquior eſt & præſtantior poſſeſſionibus gloria.*

Horyſzewſcij *in Belzenſi Terra. Optimi milites. Et dare conſilium, vbi opus eſt nauare operam nouerunt. Optimi Ciues, & Aliena non appetunt, propria prouident.*

Piotrowscij *in Drohiciensi Terra. Aduersus hostes patriæ nullam amittunt occasionem. Aduersus amicum, probitatem, & hospitalitatem obseruant.*

Troianij *ibidem. Pacem & bellum colunt, nam pax bello paratur, nec eam tueri licet, nisi ciues sint ad bellum instructi.*

Gzowscij *in Zakrocimensi Terra. Præponderant bonum commune priuato. Nam affectus priuati frequenter & Ciuitates, & Regna bellis committunt, ac pessundant.*

Lelowscij *in Masouia. Boni & libertatis amantes, sed hæc tueri non licet, nisi mortis timorem abieceris.*

Przerowniccij *in Siradiensi Palatinatu. In pace curant honestum patriæ, in bello aut vincere, aut fortiter occumbere.*

Szetynscij *vnus eorum Bernardinus Ignatius. Alter Ioannes Hiacynthus Franciscanus.*

Gostkouij *à Liuo. Pro tempore proq; re nata vt commode variatur sermonis habitus, ita & regio. Nam viro forti quæuis terra patria est. Vnde hi in Comitiis & Castris Regni frequentes erant.*

Wcisliccij *Literis & Pietati dediti. Martinus cum Kamienieccius multas regiones vidit.*

Giganscij. *Sola scriptura sacra non mutatur, sed vir probus & sapiens cogitur sæpè mutare consilium pro varietate occasionis. Vnde hi de domo ad castra, de pace ad bellum, occasionem captabant.*

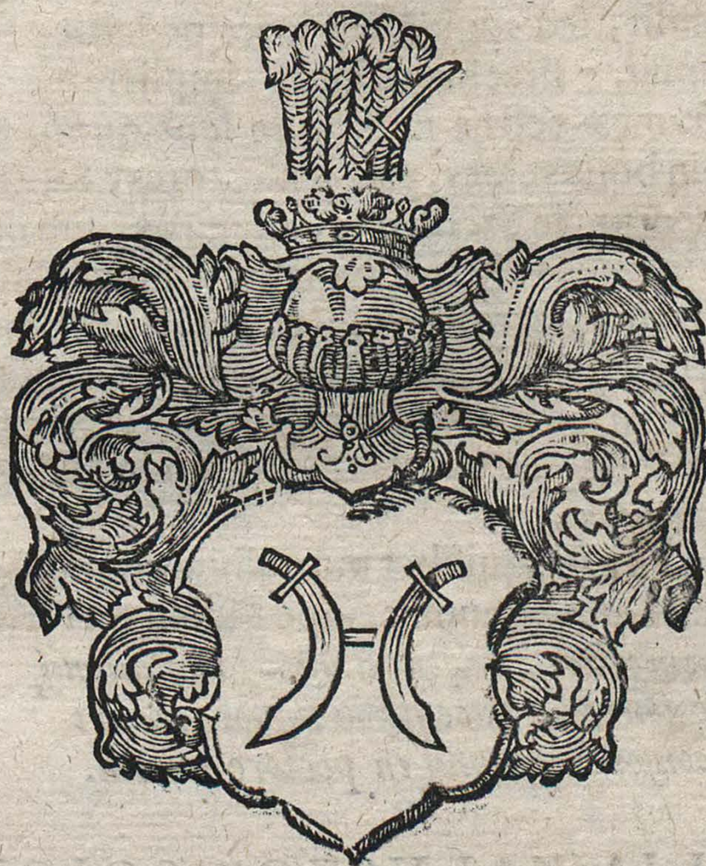
Polikowscij *in Podlasia. Prudentes in affectu. Nam ex leuissimis offensis si negligantur, nascuntur atroces tragediæ.*

Skoroszowscij *in Palatinatu Masouiæ, Terræ Zakrocimen: de Minori Skoroßow, quorum vnus temporibus Sigismundi I. familiaris multis Primatibus Regni, maximè verò Kmitæ in Wiśnic, Miscouio Episcopo Cracouiensi, eiusq; Nepoti Palatino Rauensi adhærens, reliquit filium Martinum in Palatinatu Cracouiensi, qui Iudex Iudæorum factus, in officio suo sat probatus, vt Iudaicæ præesse, sic Christianæ prodesse studuit rei.*

Omiecinscij *ex Stęzyceń. districtu. Hi Ducibus in Ostrogse & sua consecrarunt. Alij Potocciis in Pocutia. Iacobi Omiecinscij & Martini merita militaria, epitaphia referunt, Constantinouiæ in Podolia. Alios referunt Iesupoli apud Ordinem S. Dominici.*

Supersunt in militia & re domestica Omiecinscij, Sebastianus qui ex Brzozdowska suscepit filios & filias. Ioannes sub signis Campiductoris Regni Potocki militarem obseruat. Christophorus & alij Filiæ Martini, vna coniunx Skouiescij, altera Zeromscij.

KAŁVSZOWSKICH.

DELINEATIO.

FRameæ ſunt duæ ſine vaginis, acuminibus diſtrictis vertuntur, inuicem faſcia ſtringuntur in medio acuminum, coloris ferrei in campo vt apparet rubeo. Super galeam in pennis Strutij in tranſuerſum framea. Alij eam in ſcuto depingunt.

Kałuſzowſkich frameæ duæ ſine vaginis.

ORIGO.

ACquiſita fuiſſe ob heroicam virtutem in feruenti bello, arma ipſa teſtantur. Conceſſa verò à Ducibus Ruſſiæ, qui frameis potiſſimum victoriam nutriebant & referrebant.

FLAGELLVM IMPIORVM.

HVnnorum corona & princeps Attila, tot & tantorum Regum & regnorum proſtrator, dum fauentem fortunam & fælicem ruminando ſecum admiraretur ex vna, & bellatorum fortitudinem æuo clariorem parte ex altera, diuinum quid ſuſpicatus flagellum Dei & Chriſtianorũ ſe eſſe vocitauit. Annuo admirationi. Nam tarditatem ſupplicij, Deus grauitate pœnæ recompenſat. Frameas

Attila Princeps Hunnorũ, flagellum Dei & Chriſtianorum vocitatur.

Deus tarditatem ſupplicij grauitate pœnæ recompenſat.

meas vestras flagellum impiorum vocaui. Lego namque frameam in Regno, Romanus Italiciæ quondam ex Roxolanis Princeps, cum arma mouerat iniqua contra Regem ad Zauichuostum, nedum famam cum exercitu amisit, sed fugientem inter pedestres framea inuasit, sustulit, comminuit. Erat hæc framea, impij framea, impiè inuasit, impiè perijt. Frameæ vestræ impiorum sunt quoq; flagella, ligatæ enim sunt, quia in bonos ciues, patriæ amatores, Sanctæ fidei obseruantes non mouentur, in Sacrilegos, periuros, inuasores, blasphemos, hostes, & inimicos vltrò soluuntur. Hinc Kałuszowscij non patriæ, non pacis, non sacrorum violatores, sed hostium Dei, Ecclesiæ, Regni, Patriæ legum defensores, & frameis munitores. Flagellum enim sunt impiorum Christi Dei & Regis, tutator piorum, patriæ bonorum. De tali framea scriptura loquitur in Psalmis. *Erue à framea Deus animam meam.*

Framea flagellum impiorum.

Kałuszowscij hostium Dei, Ecclesiæ, Regni, patriæ, & legum defensores, ac frameis munitores.

Quapropter in vita sua quilibet mortalium cogitet, quod sit humani generis Sanctissimum bonum, nempè Fidem & Virtutem. Silius:

Ante Iouem generata decus diuumq; hominumq;
Quâ sine non tellus pacem non æquora norunt
Iustitiæ consors tacitumq; in pectore numen.

FAMILIA KALVSZOWSCIORVM.

Kałuszowski Romanus, Ducibus in Ostrog militari ob seruantia maximè adstrictus. Patent illorum obsequia in Rempub. in Eccl: ne dum Roxolanici ritus, sed postquam ad fidem Catholicam Romanam redierunt, & in Ecclesiis Constantinouiæ, Cudnouiæ &c. vbi illorum expeditiones contra Moschos, Prussos, Scythas, Turcos enumerantur.

Adamus à pueritia miles, in expeditionibus militaribus continuus. Ducibus in Ostrog & Zasław optimè meritus. Militum ordinatorum pro Repub. ab Illustrissimo Duce in Ostrog Ianusio Castell. Cracouień. &c. militum Rothmagister, antiquitate & experientia primus.

Sunt & aliorum filij Kałuszowsciorum militiæ, vtilitati, Reipublicæ, consilio, iure, & inclinatione ad virtutem nobili, optimè prouidentes & affecti.

KIERDEIA

KIERDEIA.

DELINEATIO.

Est clypeus per medium in longum linea ſectus, partem dextram cæruleam gerit, in qua lilia alba tria per ordinem, vnum ſcilicet ſub alio ponuntur. Sed quia lilia ſunt extremitatibus ad inuicem iuncta per modum Armorum Gozdauæ, tria apparent ſpecie lilia, ſed numero ſunt ſex. Siniſtra verò pars ſanguine rubet. Super galeam ſunt tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

Originem *Dlugoſſus* ita deſcribit. Hoc inſigne & talia Arma Ludouicus Poloniæ & Vngariæ Rex obſidendo Caſtrum Belz contulit viro dicto Kierdeio ex genere Ruſſorum. Quem conſtat fortiſsimè in hoſtem animaduertiſse; quum illi pro litteris ſanguis in clypeo depictus vt bellatori, & lilia in coronam vt Triumphatori conceſſa fuiſſent. Vnde non immeritò *Claudianus lib. 6. in Eutrop.*

- - - Præſidium legum, genitorq́; vocatur
Principis, & famulum dignatur curia Patrem.

Clariorem originem Armorum familia inferius ſecum deducet.

ODOR PATRIÆ.

EX lilijs pro Patria collectis, & in ſcutum Martialem ſparſis, quem & qualem odorem Patriæ ſentietis? profectò & ſummum & ſuauiſsimum: Ex duobus odorem Patria expectare ſolita, ex natis maſculis, & optimè educatis. Primum demonſtrat affectus parentum naturalis. In maſculo enim vt potè ſexus perfectioris ſobole, plus fiduciæ & ſpei reponunt parentes. Sicut protoparentis Euæ vox quam viſo nato filio protulerat commonſtrauit. Dixit namque, *Poſſedi virum à Domino.* Exultauit enim & ob ſterilitatem perpetuam à ſe reiectam, & ob poſſeſſum perfectiorem ſexum maſculum. Aliud verò Athenień. lex commendat, qui bonæ educationi filiorum cauendo inſtituerant. Primò vt Pedagogi ſcholam non aperiant priuſquam ſol effulſerit, nec illam claudant antequam occidat. Secundò, vt dum in ludo pueri ſunt, hi qui puerilem ætatem ſuperarunt, illuc non ingrediantur, quod ſi quis fecerit, morte puniatur. Et ſi Gymnaſiarcha hoc permiſerit maioribus natu, commixtum cum pueris in ſedendo, de ingeniorum corruptela erit. Quapropter Iuuenalis hac de lege videtur ſcripſiſſe, dum ait:

Padagogorum Athenieńſium à Senatu inſtructio.

Nil dictu fœdum, viſuq; hæc limina tangat
Intra quæ puer eſt, procul hinc procul inde puellæ.
Lenonum & cantus pernoctantis paraſiti.
Maxima debetur puero reuerentia: ſi quid
Turpe, paras, nec tu pueri contempſeris annos.

Cauenda quæ ſunt ſcholaribus.

Et meritò ex his expectans eſt odorem ſanum ac periucundum quælibet Patria: cum quales fuerint liberorum mores in iuuentute, tales erunt & in Repub: ſi gubernauerint, niſi diligentèr corrigantur. Quocirca celebris extat Druidorum fama in Gallia, quod iuuentutem docerent priùs de his, quæ ad religionem pertinerent, deindè quæ ad Rempub. tractanda conducere videbantur. Contraria namque educatio, lues patriæ, ac ipſa fex prorupit. In quem ſenſum minabatur Dominus per Azariam Prophetam. *Tranſibunt multi dies in Iſraël abſq; Deo vero, & abſq; ſacerdote, & abſq; lege.* Huc equidem in familia veſtra ô Kierdeij animaduerto odorem, dùm ex vobis tot in Senatu graues, in hoſtes Regni ſagaces, in arena & pace prudentes conſidero, viri & diſciplinati, diſciplinaque cæleſti dotati fuiſtis. Cum puerili ætate in vobis virilis ætas fuit, & cum virili ætate matura prudentia enituit. *Vt optimè de vobis Dlugoſſus reliquerit.* Erant viri & bellicoſi in ea domo. Quapropter poſteritati veſtræ emblema liliorum & florum ſpeculandum propono. Romani

Educatio puerorum in Gallia.

mani depingebant honorem huius mundi in templo Appollinis, modo isto: Vir tenebat in dextra rosam, in sinistra lilium, desuper solsequium, infra absynthium & singrapha. *Leuate.* Ostendebat quod omnia dum florent sunt in honore; rosa florens, delitiæ hominum, at dum arescit vilipendium, lilia dum florent, redolent suauiter, sed cùm florere desinunt, dum folia decidunt, sordescit. Leua igitur oculos super caput & vide solsequium, quod sole oriente oritur, aperitur, sole occidente clauditur. Stabitis & vos, dum Sol Christus in vobis lucebit: si verò occasum patietur in vobis, & vos occludet infamia, ludibrium, terra. Quapropter dimittite oculos in absynthium ac discite, quod delitiarum mundi, somnolentiæ vitæ sit amaritudo terminus. Ita lilia vestra manebunt, ita scutum vestrum vobis amicum, hostibus exitiale, sanguine illorum scaturiens decorabitur, deaurabiturque in vobis. *Honoris pictura. Mundi honor labilis. Rosa. Lilia. Solsequium Absynthium.*

PRÆSIDIVM REGNI.

Lilia mollia quis diceret præsidia Regni? Audi igitur antiquorum morem, quo præsidia firma vrbium ac meniorum faciebant, quo quoque modo vrbes obsidebant. Vallis, loricis, ceruis, Cippis, & inter alia lilijs, hoc est stipitibus præacutis à summo ad similitudinem floris liliorum adhuc compressis, quos tegebant viminibus ac virgultis. *Dempster lib*: 10. *Cap.* 16. Sed & Omnipotens Deus præsidia Regnorum & Ecclesiæ, non alia posuit quam lilia, nam columnis Salomonici ædificij ad sacrificia extructi, lilia desuper posuit, vt scilicet ad ea respiciendo, in singulari præsidio, illa haberent. Verum ex alia ratione lilia vestra ô Kierdeij præsidium regni assero.

Vos video pectus, vos brachia verticis huius
Quorum consiliis, quorum laboribus vsa.
Publica res, domuit gentes, & regna subegit.

Excitat calamum prædecessoris vestri animus Kierdeij, excitat Chrisko seù Gregorius Kierdeius, qui Nossum Ducem Russorum Suidrigelonis patruum, qui Lucum non ita pridem interceperat, profligauit atque cæpit, *vt Crom. lib*: 20. *refert.* Excitat & ipsa nobilitatis vestræ insignia lilia & sanguis hostilis. Lilijs namque tribus Carolus sextus Francorum Gallorum Rex, Camillus Florentinorum Dux, Guilhelmus vsi fuerant. Quotquot autem Reges, Principes, & Duces extiterunt, spolijs & sanguine hostium Arma & insignia Regni ac sua adornarunt. *Nossum capit Kirdei. Liliorum armis qui vtuntur. Kierdeiorum arma.*

Ite igitur faciles per gaudia vestra Quirites
Et Kierdeum resonans plausus, vbiq; canat.
Qui potuit rigidas Russorum plectere mentes.

MENS BONA ET PLACABILIS.

Mens iniqua malum vniuersum inducit

Regis scelus quantum.

Mali ciuis scelus quantum.

SI quando aduersa fortuna potuit, in mentem iniquam summè potest. Vniuersum namque malum semper inducit, vndè nedum propter delictum Regis sæpè puniuntur subditi (quod pulchro exemplo docuit Sophocl. in Antiq. vbi Pallas petit à Neptuno vt submergat Aiacis Oilei, quod Aiax stuprum intulerit Cassandræ in templo suo, subditi verò non prohibuerunt nec puniuerunt scelus) sed etiam propter vnum malum ciuem, sæpè tota luit ciuitas, *vt Hesiodus in Aeschine.*

Vnius ob culpam sæpe vrbs dabit integra pœnas
Iustitiam spretus violat qui legibus: indè
Supplicium iratus de tota Iuppiter vrbe
Sumit, & imittit miseris, pestemq; famemq;
Strata iacent varia morientia corpora clade,
Aut cecidit fugiens victorem exercitus hostem:
Auulsiuè solo merguntur in æquore muri
Fluctibus aut mediis pœnas dabit obruta puppis.

Mentem bonam & placabilem vobis ô Kierdeiouij offero, quibus & tantus exercitus commissus à Domino fuerat, & tanti tituli Castellaniæ Leopolieñ. & Pallatinatus Podoliæ à Regibus concessa manebant. Hinc familiam vestram florentem, & fructus virtutis ferentem plurimi scriptis honorarunt, plurimi fauoribus dignati sunt. Nam & Illustrissima Visniouieciorum familia de domo vestra Czaplicios in cognationem maritalem petijt, ac demùm Castel. Chiiouień. Georgius fundator noster Magnificus, cum Zophia Czaplicowna Buscij in Rusia fuit. Hoc igitur vnum animaduertendum vobis duco, quod mens bona & placabilis diuina virtus sit, & qua homines quam proximè ad similitudinem Dei accedunt. Docuit hoc quondam Alphonsus Arag. Hispan. qui cum offensus fuisset à quodam cui benè meritus fuerat, hac oratione seipsum repressit. *Quare ego huic succenseo? cùm Deus mihi multò plura bona tribuerit, & ego longè ingratior sum Deo, quàm iste mihi.*

Offensa quomodo temperanda.

CASTIMONIA VITÆ.

Vitæ castæ signum triplex.

TRiplicia sunt signa vitæ castæ. Signum prognosticum, quo pacto sanctificati in vtero, vel aliquo signo cælesti insigniti castè vixerunt, maiora enim signa sunt Dei, quàm naturæ. Demonstratiuum signum, quod in se S. Dominicus Patriarcha noster expressit, sẽper de Deo aut cum Deo colloqui. Philippus Macedonum ab oraculo quæsiuit, quomodo diuturnè viueret. *Valer. Max: lib: 1. Cap. 8.*

Cap. 8. & accepit responsum: Vita quadrigas, ad castimoniam vitæ seruandam, quadrigæ sunt quidem vitandæ, *vt Bern. super Cant.* Luxuriæ currus quadriga voluitur vitiorum, ingluuiæ ventris, in honestate sodalium, mollicie vestium, otij, soporisque resolutione. Vitanda hæc quadriga, sed magis nil demonstrat castimoniam vitæ, quàm Regula hæc à Sancto Dominico & applicata sibi, & explicata nobis. Signum verò rememoratiuum castæ vitæ est & fuit, lilium; hinc castum vita S. Seuerum dicimus, quia in die mortis illius lilia arida florent, *vt Maiol. fol.* 344. *Cap.* 2. Castimoniam vitæ in vobis ô Kierdeiouij deducere mens satagit, sed vellem à vobis audire priùs, quod S. Amandus audiuit dum baptizaret Sigibertum filium Dagoberti Regis Gallorum, audiuit clara voce respondentem, *Amen.* Ita quoque à vobis responsum velim dicatis, *Amen.* Video quod ex omnibus floribus elegistis lilium, *sicut Esdræs dicitur.* Ita ex omnibus virtutibus eligatis castimoniam vitæ. Ferte lilia manibus plenis, quia retributio plena. Ita vobis Czaplicij, ita Hoscij volumus, vouemus, præcamur. In quem sensum in domum Hosciorum quidam scripserat. *Quadriga ad seruandam castimoniam vitanda.*

Heroës belli & pacis artibus insigniti viuite.

FAMILIA KIERDEIORVM.

Kierdei. *Filius Takieruizij Perecopscen. Ducis. Hic primùm in Polonia strenuus miles, demùm in Gallia, vbi & pro benè meritis insignia liliorum accepit. Redijt demum in Mag. Ducat. Lituaniæ, & postmodum in Volchiniam & Russiam.* Ita Georg. Lemka Proth. Not. Apl. in Calen. Anni 1631. *Hi dum Ludouicus Pol. & Vngar. Rex, Castrum Belz ab obsidione liberat, Armorum confirmationem receperunt, & in Regno nobilitatis illustrationem. Chrisko seù Gregorius*, de quo Cromer lib: 20. & Prilusćius in Statuto Regni lib: 5. Cap. 3. *erat Castell. Leopol. & postmodum Palatinus Podoliæ, qui Nossum Ducem Russorum Suidrigelonis patruum, qui non ita pridem Luscum seù Luceoriam interceperat, profligauit, atque cæpit. Alij duos Chriscones seù Gregorios distinguunt, vnum qui Nossum &c. alterum Castell. & Palatinum. Ex his Kierdeiis descendens familia à possessionibus varijs cognomina varia receperunt.*

Dżinsowie, *ex quibus Castellanus Chelmensis fuit.*

Kozinscij, *ex quibus Castell. Volchiniæ fuit.* Czaplicz, *Reipub. notissimi & magnatibus Regni affabiles. Ex quibus erat Castel. Chiiou: Et filia eorum religiosa Coniux Georgij Ducis in Wisniowiec Castell. Chiiouien.*

Wilchorscij, *officio nobili, tàm in toga, quàm in armis Patriæ conspicui.*

Hoscij, *Horum aliqui sub regimine Regis Alexandri à Tartaris occisi, aliqui*

aliqui in expeditione ad Socalum, aliqui Magni Cancell. M. D. Lit. Aliqui Thesaurarij Luccorień. alij Iudices ibidem, post Rothmag. ad Filandiam fuerunt. Haurilius Castell. Chiiouień. Capit. Ouruceń. b.llator ad Gedanum cum S. Stephano Rege, & Vieloluci cum S. Sigis. III. & in aliis expeditionibus proprio sumptu. Procopius filius eius in exteris nationibus Patriæ educatus, in Iudiciis Tribunal. magna virtutis specimina ostendit, demum pro Patria ad Orininum aut Oriiouum gloriosam mortem oppetijt. Venceslaus Vexillifer Volchiniæ, Romanus Procopij germanus in Gallia educatus, Rothmag. ad Smolenscum & Stolicam & in confinibus Regni primùm Succamer. Chijouień. postmodum Capit. Vlodimir. Ergò virtute priùs ornatus ipse debet esse, quicunq; non sibi tantùm ac suis, sed Reipub. etiam & ijs quæ ad eam spectant natus est, eiq; imperare debet. Sunt alij in Regno Lituaniæ tàm genere, quàm actibus clarissimi Kierdei, ex quibus & Marschalcus in Comitiis Regni fuit.

KIETLICZ.

DELINEATIO.

DVplicem delineationem horum armorum esse authores perhibent: Prima quidem est, habens in campo rubeo catenæ aureæ loricatæ tres circulos tripliciter dispositos, duos quasi sursum dispositos, ex quibus pendet tertius catenarum circulus. Super

per

per galeam autem tres pennæ Strutionis. Secunda verò delineatio Sigismundi Augusti temporibus orta, dùm Leonardus Kietlicz Aulicus Regius, postmodum Rothmagister in Filandia, sub Lenuarth & Iaskarat insignis, demùm Capitaneus ibidem Kremoneñ. in Regnum venit. Ducebant Originem familiæ ex liberis Baronibus de Malneicz. Vtebatur insignijs hoc modo: Bubalus coloris nigri in campo flauo, ex sex campis rubeis & albis alternatim exsiliens, erectus in altum anterioribus pedibus, super galeam verò corona, ad cuius extremitates ab vna rubea, ab altera parte alba rosa, in medio verò cauda caponis nigra: *vt Paproc: refert.* *Bubalus niger.*

ORIGO.

VTraque ex Germania in regnum allata. Ista quidem vt audisti in descriptione per liberum Baronem. Illa verò (dicunt) per Henricum Kietlicz Archiepiscopum Gnesnensem, per Innoc. tertium confirmatum, qui succelsit Anno 1200. post Wislaum de Armis Kozlarogi, qui ex genere Ducali originem ducebat. Beatæ Heduigis Poloniæ Ducissæ, Morauiæ Principissæ, propinquus in gradu tertio, in Regnum allata fuisse. Sed fortè antiquiori tempore donanda veniunt, cùm mos esset non amplius alienigenis, sed terrigenis concedere Episcopatus. Quapropter iam indigena pridem fuerat cui sunt tanta pastoratus concessa munia. Quare & Paproc: in Stem. priùs posuit familiam ad pietatem pronam cum origine primorum, tum demum Cathalogum citauit & Henricum Archiep. Mihi verò arma talia speculanti magis applaudet coniecturari, quod Kietliciorum Arma antiqua fuerint, illa Baronis, sed postmodum dum noster Kietlicz ex Ordine S. Francisci ac paupertate religiosa ad gradum Archiepiscopatus per dispensationem assumptus fuit, nodos sibi hos aureos, zonam ordinis nobilem, & multum dilectam sibi reuocando, in Arma aut in deuotionem, aut Pontificis Summi monitis, applicauit. *Henricus S. Heduigis propinquus.* *Corda Sancti Francisci.*

NODVS GORGIVS.

PAradinus in Symb. Hero. ad indissolubilem nodum soluendum, Vlysis apponit manum fortissimo gladio præscindentem dexterè nodos. Quasi dixisset non præscinduntur nisi vi, fortitudine, & prudentia. Dic quomodo Caduceum Mercurij à serpentibus liberabis? Vno è duobus, vel abscindendo serpentes, vel tollendo caduceum de medio cum eisdem. Ita Gorgius & indissolubilis nodus, nisi abscindendo & præcidendo soluitur. Nodos vestros ô Kietlicij licet aureos cum video, quia tenues & loricatos aduerto, *Gladio soluuntur nodi.* *Nodus insolubilis Kietliciorum.*

faciles

faciles ad soluendum coniector, sed quoniam in arma nobilitatis efferuntur, dicite. *Quis soluet?* Ego dicam, Nullus. Dicebat Philippus Macedonum Alexandro filio, *refert Curtius.*

Aliud regnũ quærendum & palestra ad nodos soluendos.

Aliud tibi fili quæras regnum. Macedonia te non capit.
Ita dicam, aliam tibi quære palestram, qui
Kietliciorum nodos soluere cupis, mea te non capit.

Tria firmant nodi insolubilitatem.

Nam quomodo soluantur non video, firmant enim hos comprimuntque tria. Summa pietas morum, summa fortitudo domus, summa authoritas legum. Primum radicat Dei manum, alterum Patriam munit, vltimum Ecclesiam libertati consecrat: De quo ita singulariter Ianicius in Henrico.

Stirpe Ducum Henricus, Francisci ex ordine, tanta
Compulsus tenuit qui sacra vela ratis
Libertas per eum clero datur, vxor adempta est
Iusq; noui factum spirituale fori

Indissolubiles estis erga Deum & Patriam, Regnum & Ecclesiam: quis ergò Achilles, quis Pluto, vel Saturnus nodos vestros turbabit? Concludam igitur nodum vestrum fæliciter indissolubilem, verbis Abigail ad Dauid 1. Reg: Capit. 25. *Erit anima domini mei custodita, quasi in fasciculo viuentium, apud Dominum Deum tuum, porrò anima impiorum rotabitur, quasi in impetu & circulo fundæ.*

PIETATIS DOMVS.

PRimum ac principale adultis virtute opus fuit, pietas ac veritas. Quapropter Alexander Magnus, *vt Barclaus in Satij*: habet, quod plurimis commorantem annis, Philosophum expulerit à Curia, eò quod in tanto tempore, nec in aliquo ipsum monuerit, nec sibi veritatem dixerit, addens: Quod si hoc non animaduertisset, imprudens esset, si verò animaduerterit, neque sincerus, neque fidelis fuit. Neq; tam atrox progressus Regis moueat vllum. Pietate enim nil vtiliùs, ad omnia namque valet. Veritate autem fortiùs nihil, vt Asueri Regis sententia comprobatum manet. Domum vestram ô Kietlicij, domum pietatis, imò exemplar afferro. Nam Henricus vester omnem tùm occasionem, tùm suspicionem mali è medio abstulit. Pius quidem fuerat Cato Vticensis, nam cùm liberos natura sibi non concessisset, vxorem Hortensi amico libere concessit, & cùm mundi fastus non placuisset, nudis pedibus incedebat. Sed in hoc minimè pius, quod improbæ consuetudini locum, tempus, ac libertatem daret. Nam in ludis Floralibus, è theatro discedebat, ne præsentia sui spectaculi consuetudinem impediret. Ludi verò celebrabantur cum omni lasciuia, & inhonesto, *vt Dempster lib. 5.*

Monitio necessaria ad pietatem conseruandam.

Pietas & impietas Cato Vticensis.

Cap.

Cap. 5. Pietas verò vestra nunquam tanti commenti vitia admisit, sed Sacerdotibus, vt castiùs, sanctiùs, reuerentiùs sacra peragere possit, iuxta Conc: Triden: coniugia, & occasionem ademit, & legi spirituali spirituales addixit. Te tam piam, & insignem familiam, non aliud decebit, quam naturam lapidis dicti, Scyrus induere. Hic *vt refert Plinius lib.* 36. *Cap.* 17. Si diminutus fuerit in particulas, mergitur proiectus in profluentem, si verò integer & in parte notabili proijciatur, supernatat. Non ergo discriminatos à maiorum suorum pietate vos conuenit ò Kietlicij, si domum pietatis amplecti, & conseruare volueritis. *Lapis Scyrus mergitur & natat.*

LIGATVRA SALVTARIS.

MAximè salutarem ligaturam fuisse illius Samaritani, qui semiuiuo derelicto à Leuita & Pharisæo, oleo & vino infuso alligauerat vulnera illius, quis negabit? Salutaris quoque alligatura illa fuit Fascia Regia Iulij Cæs. militis sui grauiter in congressu hostili læsi, caput constrinxerat, *vt Alex. ab Alex. in Genial. de vitta Armis aut Fascia refert*: Verùm nulla salutarior ligatura fuit, quàm virtute ac libertate nobili aliquem alligare. *Hinc Tertull.* Virtutem, siuè cum qua nascimur, siuè qua disciplinam acquirimus, siuè quam per vim aliquam & coacte alicui imprimimus, extollit. Majori applausu ligatura salutaris familiæ vestræ asscribenda venit. Cùm gementem grauiter clerum sub Iudice plebejo illum æuiternè ab eo auocastis, ac spirituali spirituales, fascia colligastis. Eratis & ligatura salutaris, cùm tot virgines Deo dicatas eleemosynis perpetuis ditastis. Eratis dum per Czaplicios Religiosorum fundatores extitistis. Beatus verè populus cui hæc sunt. Dominus enim Deus eorum erit. Explestis quod optimi viri, egregij, nobilis, veri Christiani fuerat. Quapropter subscribendum vobis venit: *Ligatura Samaritani. Ligatura Iul. Cæsar. Ligatura virtutis. Virtus tripliciter acquiritur.*

Qui prodesse studet multis, & nititur vni
Confiditq; Deo: nobilis ille satis
Qui sordet vitiis, si sit vel ab Hectore natus
Hunc sua nobilitas dedecorosa grauat.

Nobilitas bona bonis.

FAMILIA KIETLICIORVM.

KIetlic *Henricus Archiepiscopus Gnesneń. Anno* 1200. *quem Cathal: refert ex genere Ducali, tertio gradu, B. Heduigi Ducissæ Poloniæ & Principissæ Morauiæ propinquis. Nam Theodoricus Brennensis cum Eudoxia filia Conradi Mazouiæ Principis, habuit Ottonem, Conradum, Theodoricum, & Henricum, Iudith & Heduigim. Henricus religionem S. Francisci amplexus fuit, sed per dispensationem Canonicus Magdebur-*

gd burgensis factus, postmodum à Martino IV. ob sanctitatem & instantiam Principum consanguineorum Archiep. Gnesneñ. denuntiatus fuit. Hic celibes fieri Sacerdotes in Regno instituit, & à judicijs secularibus semouit.

Skidzinscij, *moribus & virtute præstantissimi. Fertur de Lacædemoniis quoniam erant moribus incorruptioribus, & belli gloriam potissimum spectabant: contemnebant omnes artes quæ ciuium animos videbantur emasculare, & à vera virtute ad otiosam ostentationem traducere.*

Raiscij, *maturi ætate & gloria. In nobilibus eruditis & sobriis vis animi non elanguescit, sed viget potiùs, augeturq; vsu & exercitatione.*

Extant hæc arma tàm in Silesia, quàm in Regno Pol. latiora, sed diligens lector adnotabit, quos ob distantia loca tacui.

KINIGLIS SIVE LEPVS.

DELINEATIO.

Kiniglis siuè Lepus currẽs.

SVnt insignia Lepus currens ad dexteram super scutum in campo florido seù viridi, galea vel corona qua illustretur non adnotarunt scriptores, & præ distantia loci informari perdifficile.

ORIGO

ORIGO.

NOn immeritò Arma hęc antiqua ponunt authores in M. D. Lit. Antiqui namque milites eisdem armis vtebantur animositatis gratia. Ordo Terjungorum, lepores duos dimidios coloris lutei in punicea palma ferebat, secabant autem medium columella rubea, super cujus pilam luteam erat facies viri coloris lutei. *Pier. Hier. lib.53. c.11.* Et Valentinianenses leporibus vtebantur in signa militaria. Anaxillas verò Rheginus cum Olympia vicisset, Rheginorum nummis currum triumphalem, & leporem expressit, siuè quis primus in Siciliam inuexerit lepores, siuè quis celeriter vt lepus, & ad internecionem quoque sui hostes deuicerit. Lepus igitur iste vester magnum quid in vobis declarat & præsagit, cùm in insigne nobilium vobis cessit.

VIGILANTIA IN BONO.

NVllo vigilantiam significare meliùs licet quàm syluestri lepore. Nam ne dum à Græcis à vigilantia nuncupatus fuit. vocant enim leporem, *Aspicit*. Sed quia communi adagio ad insinuandum solertem vigilantiam, dicimus. Dormit leporinum somnum. Exposuit hoc Xenophon, dum dixit: Leporem palpebris clausis vigilare, adapertis dormire. Quapropter & Ægiptij sacerdotes per leporem Hieroglyphicè vigilantiam in primis intelligebant. Est & alia vigilantiæ ratio ex lepore desumenda. Lepus ad proportionem corporis maximè aures pergrandes habet; cujus rei gratia & auritos vocamus. Hæc tamen dispositio naturæ non ad demonstrandæ improportionis rationem est, sed acuti auditus insinuandam sagaciam, vnde nil aliud ingerit, nisi grandem vigilantiam in bono. Sed frustra tam præcelsum insigne vestrum tot fortitudinis ingenuæ indicijs declaratum, multis verborum flosculos adornare. Satis generosè perillustris familia hæc à vetustate annorum Ducibus & nobilitati hoc explicuit, dum tot bellicis trophæis, honorum dignitatibus, morum grauitate id ex vobis alijs commendastis. Ergò.

Vigilantia syluestri lepore significatur.

Leporis deductio.

Leporinus somnus.

Excubias diligenter agas tibi ne irruat hostis
Ceù vigil exemplo te mouet iste lepus.

HOSTIVM LVSVS.

VEritate nil verius. *Salomon Prouerb.* 30. *de lepore reliquit hanc veritatem*: Lepusculus plebs inualida, posuit in petra cubile sibi. Dices igitur. quomodo hac veritate posita, lepus hostium suorum lusus erit? Audi velim, stabit & cum hac veritate nostra veritas.

Lepus hostiũ suorum lusus.

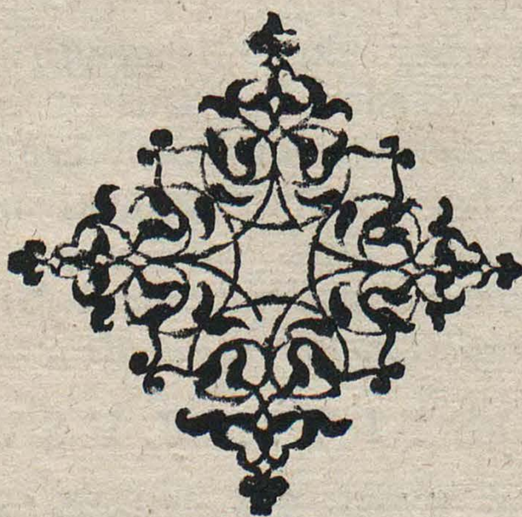
Natura in vno deficiens, in alio suppeditans.

Nam si natura deficit in vno, suppeditatur in alio, *vt inquit Aristot. Quapropter Liuius Andronicus* (*à quo Terent. & Flauius Vopiscus acceperunt*) *de lepore reliquit.* Tutè lepus es, & pulpamentum quæris. Lusum hostium ergò dixi. Nam si quando hostem suum canem, vel injuria cælesti afflictum, vel pruina læsum, vel aliquo casu miserè vacillantem victrix lepus habet, *ait Hesiodus*: quod si contingat canes lepores vi necare, canes discerpunt, sanguine sese polluunt, & mirificè gaudent: quod si animum lepus desponderit, nec locum effugij viderit, omnem spiritum intensissimo consumit cursu, vt planè deficiat exanimeturq;. Tales dum vident canes, non attingunt, consistunt, & cauda demonstrant, non carnium causa, sed solius victoriæ decertasse. Est ergò lusus hostium lepus & turpis. Contrarium vobis obvenit ò Viri insigniti lepore. Decertastis cum hostibus, non vt quando victi sed semper victores, non quod feriret vos hostis, sed à vobis vt sit feritus. Tuti enim licet lepores estis: nam in tutamen vos suum Princi-pes Senatus & Respubl: elegit. Hinc vobis in præmium titulos, libertates, gratias, conscripsit, obtulit. Aduertite igitur quod lepores in triplici ponunt differentia & cognomine, Germanicos, Gallicos, Hispanicos, hoc est luteos, albos, & mixtos. Si igitur lusus hostium vultis esse, sumite industriam Gallicam, pectora Hispanica, audaciam Germanicam, ita lepus vester leo erit, & lusus hostium.

Leporini triplex differentia & cognomen.

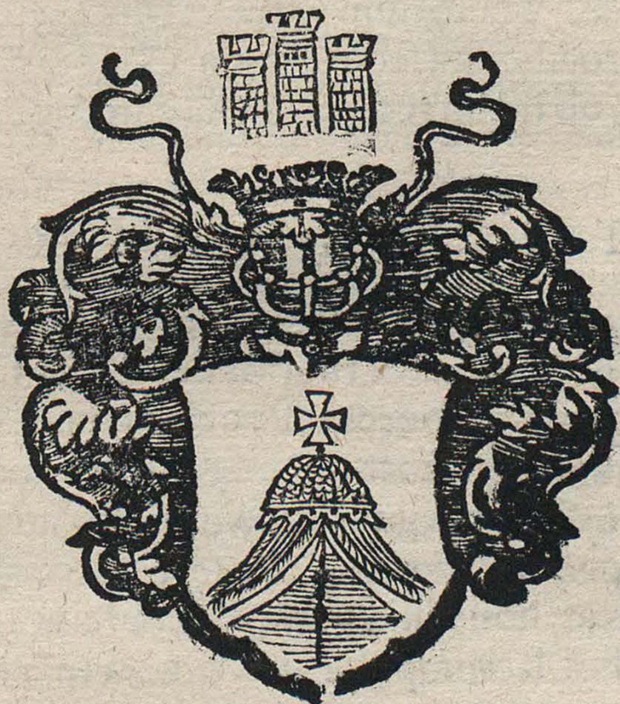
FAMILIA ARMORVM KINIGLIS.

Kiniglis *Ioannes Capitaneus Souiecensis.*
Zaiącowie *videntur spectare ad hæc arma in Silesia. De quibus Bielsc. fol.* 308. 449. *Alios in Ducatu Litu. reperire facile est.*

KISIEL

KISIEL ALIAS SWIENTOLDYCZ.

DELINEATIO.

Est tentorium castrense, & Nobilibus, Generosis conueniens, apertum, desuper tenet cappam coloris mixti & albo & nigro, super cappam est crux aurea, tentorium coloris albi, in campo rubeo. Super galeam tres turres latericiæ, quarum media est altior, & omnes coronis ornatæ sunt.

ORIGO.

Si veritatem ex manuscriptis colligimus, in Rusiæ Ducum exemplaribus antiquis, origini Annũ 1040. asignare conueniet. Wladimiri Russorum magni Dinastæ temporibus, Suientoldius exercituum Præfectus Chijouiam absente tunc Duce ab hostibus Piecinigorum seù Pazinacis fortiter liberauit. Agunt hostes, cingunt in gyrum Chijouiam, multitudo hostium obruit vires, fames incipit, desperant obsessi, quid Suientoldicius excogitauit, & quo stratagemate hostes demisisse animum, suos confortasse & animasse constituit? Iussit duas fieri foueas, has quieto tempore vnam farina, alteram aqua impleuit, aquam melle dato dulciorem effecit, farinam reductam aqua fermento graciliorem reddidit, & quod Deorum fuerint hæ gratiæ, cre-

dulis citò persuasit, demum panes coctos in copia, hostibus famæ debellare Russos jam pridem persuasis, per fossas projecit. Ita Rusi animati, hostes spe frustrati, victi recesserunt. Liberata verò gens Suientoldicium à stratagemate & fermentata farina Kisielum nuncupauit. Habent tale inuentum & Moschorum annales, & Russorum scripta, & Polonorum historiæ. Tentorium igitur vt Dux exercituum pro armis accepit, & turres pro liberata sede Ducum Chijouień. ab obsidione, & crucem auream, ob fidem receptam vnà cum Volodimirio Christianam.

TVTORES PATRIÆ.

Nihil sanctiùs optimus patriæ ciuis cogitare & agere valet, quàm quomodo patria salua & tuta inueniatur. Docet namq; hac mora & ingenio chariorem esse debere patriam nobis, quàm nosmetipsos. Innuit tam sanctum propositum proceribus & tutoribus cujusuis Reip. ipse Rex regum, & regnorum tutor, Isaiæ 23. *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulenta.* Quasi dicat, non aliud optimi patriæ ciues, nec alterum magis proceres legitimi Rerumpub: & Regnorum animo statuere debent, quàm saluam, tutam, pace florentem patriam. Quapropter antiqui ad majus tutamen patriæ, nedum opes & pectora offerrebant, sed & deos tutelares vrbibus & vicis assignabant, quos & præcipuo honore ciues eximiè colebant. *Ita Alex. ab Alex. lib. 6.* Dum arma hæc inspicio tentoriorum bellicorum, offundor minimè, tutores Patriæ, hos qui illis insigniuntur, nominare. Moueor ad dicendum stratagemate Suientoldicij, ac triumphalibus in eo Martis indicijs. Moueor ad scribendum Andreæ Kisielij heroica morte, qui mori potiùs pro Chijouiensi arce præses voluit, quàm potentiæ ingenti Polonæ obses cedere. Moueor ad asserendum Alexandri Kisielij fortitudine, & Gnieuosij generositate, quorum primus in bello Vladislai contra Suidrigailum fortitèr occubuit, alter in bello Moschouitico ad Orsam sanguine & victrici gladio testamentum celeberrimæ famæ conscripsit. Adnotabo his Paulum & Gabrielem in Prussia occisos, & alios plurimos pro patria cum Constantino Ostrogscio, Chrehorio Chodkieuicio, Ioanne Zamoiscio multa & sana cogitantes, facientes, volentes. Moueor ad vltimum ipsismet eorum armis tentorio, turribus, cruce. Scio quondam illum totius Christianitatis flagellum Tamerlanem tentorijs primario expugnasse vrbes & regna. Vbi namq; exercitum suum direxit, & ad muros, vallos, fortitudinemq; Christianam ipse præsens accessit, die prima tentorium coloris albi extendebat, gratiæ

nimirum

nimirum declarandæ cauſa, ſi in Dominum ſuum illum receperint, & ſeſe ſubditos declarauerint; ſequenti die extendebat tentorium ſanguinei coloris, iræ nimirum & minacis furiæ indicium, die verò tertio tentorium nigrum, ruinæ ſcilicet & euerſionis certum ſignum. Sic obſidebat, expugnabat, vincebat eos quos ſibi propoſuerat hoſtes. *Iouius lib.* 4. Habet hoc totum tentorium veſtrum. In cruce rubet ſanguis: in tentorio albeſcit gratia: in cappa tentorij territat ruinam nigredo. Sed non tyranno ex corde hæc proueniunt, at ex magno honore Patriæ & amore. Veris Patriæ hoſtibus eſtis hoſtes. Regibus & Reipubl: injuriè offenſis eſtis offenſi, nam tutores veſtræ Patriæ fuiſtis & eſtis.

CONSILIORVM CONSERVATORES.

OLim Conſilia ſana & proficua ſuper portas Ciuitatum, in turribus altis faciebant. Vnde & Ieremias lamentabatur: *Senes defecerunt in portis.* Antiqua verò conſuetudo Polonorum fuit, vt conſilia grauia Regni aut Principatus in campis, & ſub tentorio dicerent, ſtatuerent. In armis veſtris video turres & tentorium, quocirca conſeruatotes conſiliorum vos nominabo. Optimo conſilio clarus manet veſter Suientoldicius. Non minori præcelluit Alexander Kiſiel, dum filijs ſuis villas Niskinice & Dorohinice regia benignitate conceſſas, promeruit. Quid referam de Adamo Kiſiel Succamerario Czernihouien. Capit. Noſſouien. Aulico Regio? Qualis hic indicendo conſilio? Qualis in veritate indaganda? Qualis in juſtitia inquirenda? Siuè in toga, ſiuè in ſago virum dicentem audieris, ſtupeſcit auditus, acuitur ingenium. Et quod maximè commendat Virum eſt, quod & multis Senatoribus charus, & militibus Coſacis verendus, & quod nulla Comitia Prouinciarum & Regni ſcientèr vel negligentèr dimittit, nec ſcit parcere ſumptui, vbi hoſtem ingraueſcere Patriæ ſenſerit, viderit. Rectus vbique conſultor, & pacis, & belli tempore. *Refert Alexander ab Alex. Genial. lib. 6. Cap.* 4. Quod Tirij Herculis ſimulachrum ne vrbem deſereret aurea catena deuinxerant. Dignum profectò vt Kiſielos quos Sereniſsimi Reges bonis & titulis dotarunt, honorarunt, eadem regali benevolentia proſequantur. Expoſcit eorum ſubmiſsio, debita Regum obſeruantia, ſumptus & labor pro Patria.

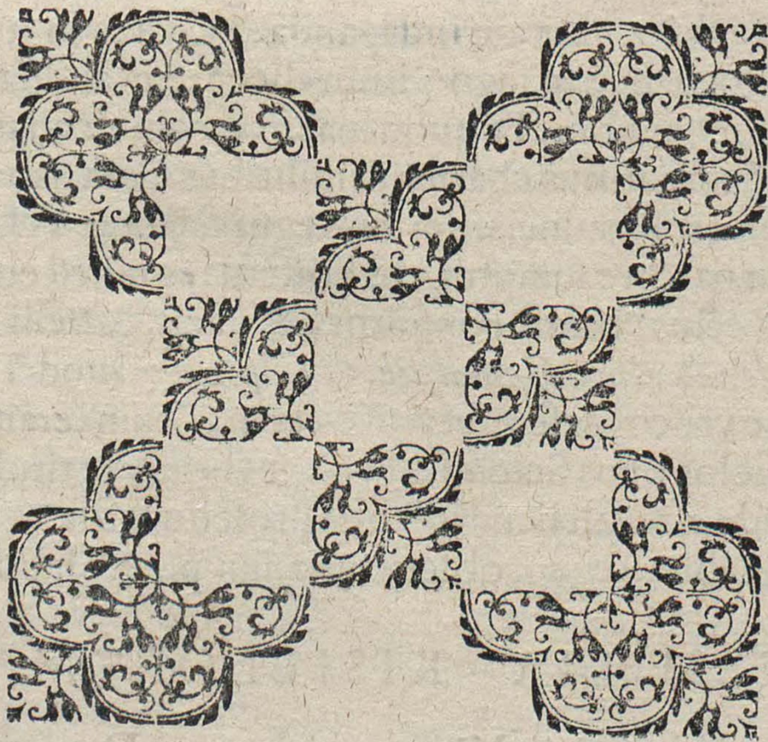
FAMILIA KISIELORVM.

SVientoldycz, *Volodimirij Monomachi tempore, Dux exercituum Ducatus Chijouienſis, qui (dum in Magno Nouogrod reſidet Volodimirius) Piecinigos obſidentes Chijouiam repreſſit.*

Kiſiel,

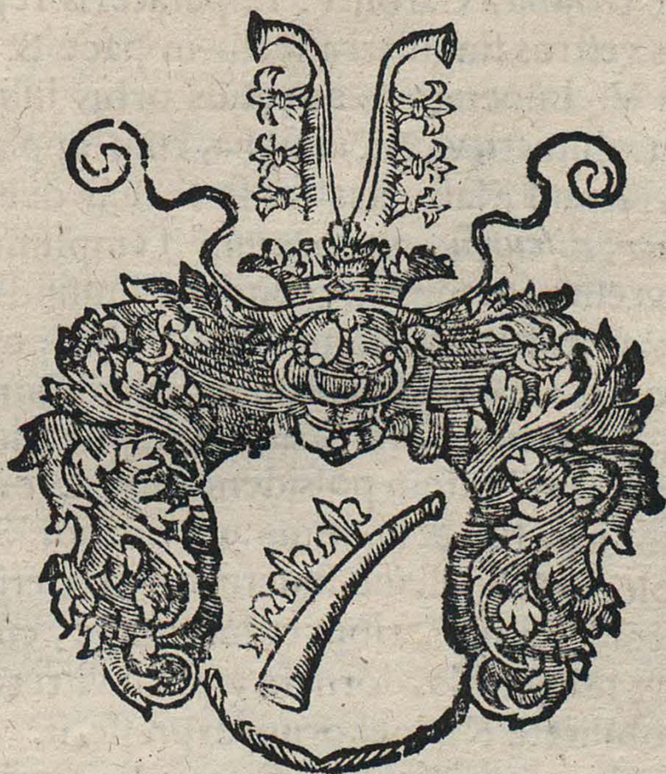
Kisiel, *hoc cognomine appellatus fuit Suientoldycz à fermentata farina, quam adinuenerat reducendo demissum animum sui exercitus, & tali appellatione posteritas eius denominatur vsq; in præsens. Andreas Kisiel Præfectus Chijouiensis in expugnatione arcis à Polonis, occubuit in illo casu. Posteritas eorum Regno jam deuincta, Regibus fidelis extitit, à quibus & bona plurima possederant in Chijouiensi Palatinatu Volchinia. Alexander Kisiel ex Czetuertinska natus, in bello Vladislai Iagello contra Suidrigailum occubuit. Eius filio Niskinice & Dorohinice bona in Chijouiensi Ducatu regia benignitate collata sunt. Gnieuossius ex Misczanka natus Aulicus Sigis: Primi ad Orsam occubuit. Demetrius Kisiel ex Chuleuiczowna natus in bello ad Socalum occubuit. Chrechorius Kisiel ex Triznianka natus cum Gregorio Chodkieuicz in expeditionibus Moschouiticis strenuus Vir. Adamus filius ipsius Succamerarius Czernichouiensis, Capitaneus Nossouiensis, Aulicus Regius. In expeditionibus multis in Prussia, cum Zamoiscio in Cecora. Orinin. Chocin. cum Zolkiewscio, & Carolo Chodkieuicz. Hunc fama ipsi clariorem Regno in dies reddit & commendat. Nicolaus germanus frater Adami, Rothmagister in Prussiam ad Gniew. atq; in alijs expeditionibus clarus.*

Dorohinniccij. *Hi à villa Dorohinnice ita nuncupati, sed propriè sunt Kisielij. Paulus & Gabriel fratres in Prussia, Sigismundo III. regnante, occubuerunt in bello.*

KIZINEK

KIZINEK.

DELINEATIO.

INtra ſcutum à leua parte in dexteram, jacens tuba nigra, vel cornu, ad morem lineæ diametralis, ad cujus medium, ſunt tria lilia erecta, ad lineam rectam, aurei coloris, cum margaritis. In campo rubeo. Super galeam verò itidem tubæ ſeù cornua ad ſe magis groſſioribus partibus juncta, cum ijſdem lilijs ad extra diſpoſitis.

ORIGO.

EX Sileſiæ partibus in Regnum Poloniæ, allata fuêre. *Paproc. & alij habent.* Etenim vnus Kizinekorum indigena Regno aſſcriptus, nobile officium & opus exercendo, ſuæ poſteritati arma detulit.

TROPHÆVM VICTORIS.

MAgnus ille Brenno Gallorum Rex, dum pactum cum Romanis haberet de reddenda Senonum Vrbe, & obſidione ſoluenda, conditione iſta, vt Romani mille pondo auri penderent. In illa auri penſione Brenno Rex de altera lance, gladium, cingulumq; ferreum appoſuit. Interrogante autem Sulpitio Romano. Quid hoc eſſet? *Romani victori pendent. Opprobrium victis.*

Bruma gladium in lance ponit.

esset? Quid aliud, inquit, nisi opprobrium victis. *Ita Bruson. lib. 7. c. 8.* Dum vestra mente reuoluo insignia ô Kizinekij, meritò dicere animus cupit. Esse trophæum victorum, & opprobrium victis; Hoc mihi Annales Silesiæ, hoc trophæa Caroli V. Imperatoris repræsentarunt. Cùm & Principes vestros singulari affectu in pace & bello prosecuti fuistis, & Caroli V. Imperatoris ac totius orbis luminis Christiani, sub auspicijs Martis inuicti, victricia signa, cum applausu familiæ vestræ, deportastis. Apud Masagetas fuisse locum deuotionis, *dicente* *Templū mortalium.* *authore Piaca noua, discursu* 42. vocatum Templum mortalium, ad *Feria Nobilium.* quod ordinati ingressus fuerunt ab omni plaga mundi, puta, ab oriente, meridie, occidente, septemtrione. Hac nobili porta Orientis, ipsi nobiles veri ingrediebantur. Quapropter super limina sol fuerat depictus, quem gladius penetrabat. Cui Syngraphe additum, Virtute & fortitudine, scilicet nobilitatem possidentibus, & ornantibus ingressus patet. Maxima hæc fuit & legitima admonitio. Sed jam nostro in Hemysphério Polono & Silesiano superuacaneum erit, tot Syngraphis deturbare lectorem, & ænigmatibus commouere, cùm vna hæc muta tuba lilijs aureis vt margaritis adornata, ipsam virtutem & fortitudinē sole clariùs in Nobilitate Kizinekorum expresserit. Igitur clarissimi nobiles, si alij ad voluptatem declinant, vos ad virtutis ardua scandite.

BELLONA CHRISTIANA.

Bellona Romana. *Modi indicēdi bellum.*

BEllonam Romanam fuisse, antiqui referunt Romanorum scriptores, in cujus quidem columellam hastæ hostium deijciebantur, & contra hostes assumebantur. Equidem bellum Romani varijs modis indicebant, nempè facibus, quas intra limites hostium inijciebant: Veruecibus quos intra illorum pascua abigebant, & voce præconum in castris ab vtrinque positis, vt ex Liuio cæterisque rerum *Hasta inijcitur columnæ.* Romanarum scriptoribus apparet. At primum & principale fuit, ante Bellonæ templum, columnæ Bellonæ inijcere hastam. Postmodum verò inualuit mos Bellonæ, non in columna, at in tubis. De *Murus ad tubarum vocem cadit.* quibus in celebri victoria Iudæorum ad Hiericho, vbi præcinentibus tubis murus cessit voci, ac obsessos præbuit obsidentibus. Bellonam Christianam inde deduco in tubis: In tubis inquam lilijs adornatis auro & margaritis. *Virgo cum tuba.* Tandem enim bona causa triumphat. Lego tubam ad dexteram virginis appensam, ad Virginum Castrum Libussæ *Dux Præmislai capitur à virgine.* nomine pugnantem, quæ Præmislai Regis Bohemiæ Ducem (proximè ad tubam lagenam mulsi dum haberet) deceperat, *vt Bielscius & Author corporis Historiæ Polonæ referunt.* Sed hæc tuba non est *Tuba Christiana.* tuba Christiana. Tuba Christiana est, non fraude ac stratagematibus,

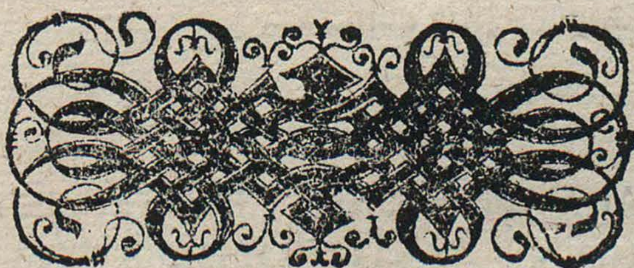
bus,

bus, ſed Chriſti virtute ac nomine muniri, dicente Pſal: *Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Dei magnificabimur.* Habet Fulgoſius Domicianum ſucceſſorem Veſpaſiani admonuiſſe ante terminum vitæ cornicem, dum lingua Græca diceret: *Erunt omnia benè.* Pollicebatur quod mortuo Domiciano, & ſuccedentibus Nerua & Trajano Imperatoribus futura omnia bona. Similem adfero tubam lilijs conſperſam & adornatam auro, Bellonæ Chriſtianæ inſigne; Quæquidem nec Claſsicum injuſtum conuocare nec inform e Reipub. aut proteruum Deo vel religioni infenſum nouit. Lilia ſpirabunt odorem famæ. Aurum præſtabit commodum Reipub. Tuba præcinet decorem Regno, quo & ciues fiant decori Regno, & Regnum honori ciuibus.

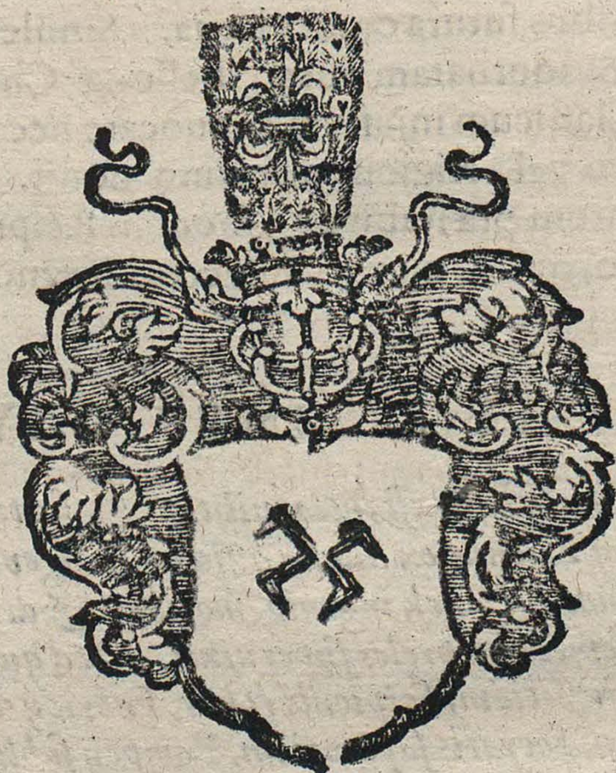
Cornix loquitur. **Erunt omnia benè.** **Bellona Chriſtiana.**

FAMILIA KIZINEKIORVM.

Kizinek *Carolo V. Imper. præſtantia militari & fortitudine dilectus. Ex his in Regnum Poloniæ ex Sileſia quidam indigena, Marte præclarus.* Ioannes Kizinek *ingenio, moribus, & diuitijs clarus, reliquit filium Ioannem, cujus proles ſuperuixit. Sed quiſquis fueris, licet habeas Ariſtidis juſtitiam, Scipionis robur, Fabricij virtutem, Themiſtoclis prudentiam, Socratis ſapientiam, Pompeij ſublimitatem, Catonis grauitatem, Trajani bonitatem, & quoſcunq; enumeraueris Viros, eorumq; ſpectabiles actus: omnium finis & terminus mors. Si verò Chriſtianus Chriſtiane vixeris, terminus tuus, ipſe DEVS.*

KLAMRI SEV ANSÆ FERREÆ.

DELINEATIO.

SVnt instrumenta Fabri lignarij quibus rectificat, & retinet arbores, dum illas disponit ad complanandum. Ansæ dicuntur ferreæ, dispositæ in modum crucis figuræ obliquæ. Acumina ansarum, quasi sursum sunt erecta. Super galeam sunt Pauonis pennæ, intra quas Arma Gozdaua seù lilia candida.

ORIGO.

ORiginem Armorum ansarum, Cholewa nominatorum superiùs expressam habes. Arma verò ansarum hæc, pro Armis Gozdawa suffecta fuêre. Ita namq; conjector, quod Andreas Nimiera Nicolai Castellani Troceń. filius, cùm in Russiam sese contulit, & diuersum cognomen à cæteris habere voluit, dum nobile cognomen Grzymaliorum in Nimiera mutauit, mutauit & arma Gozdawa in Ansas, occasione scilicet hac, vel quod illius terræ quæ sibi in possessionem obuenerat, fortis tutor fuisset, vel quod jura intulerint nobilium in Chijouień. oram.

ANSÆ

ANSÆ PIETATIS.

QVoniam pietati laus tribuenda summa est, ceù fundamento omnium virtutum, *dicente Cic. pro Planc.* consequentèr pietatis ansæ non vnæ erunt. Volodimirio Russorum quondam Principi Magno, imago judicij extremi, quam sibi Basilius Constantinopolitanorum Imperator, in auro exaratam transmiserat, ansa ad pietatem fuit. Quærebat namq; quid sibi hæc imago velit: Et cum didicisset à Catholico, quod Christi exararetur judicium, quo reprobi in ignem & loca subterranea & diabolo destinata, in æternum condemnantur; boni verò ad cælestia regna sedem Dei, & Angelorum adjudicantur. Respondit: O quam malè illis, optimè istis erit, & indè ad religionem & pietatem aspirare cœpit, prout & baptizatus fuit. *Strykouius.* Cantipratanus quoq; imaginem crucifixi, ansam ad pietatem ponit in suo opere de Apibus. *Puellus à matre primùm in Ecclesiam conductus, vt vidit nudam figuram in medio Ecclesiæ appensam in cruce, quæsiuit à matre, Quis hic est? Et illa: Est Iesus Christus. Cui puer: Cur ergò tu parens mea sic ornata es, & tot pannos & vestes habes, & Iesus Christus nudus est?* Ansa ad pietatem erat imago Christi. Etiam S. Adalberto ansa ad pietatem, horribilis obitus Episcopi Pragensis fuit, qui moriens exclamabat se à nigris spiritibus deportari. Multæ profectò sunt ansæ ad pietatem, nam sicut natura non deficit in necessarijs dùm ad aliquid disponit rem creatam, ita gratia minus deficiens est in medijs, quibus tam necessariam virtutem pietatis, singulis inculcet & ingerat. Vestra arma ò Niemiricij ansas video, sed quoniam in modum crucis dispositas, ansas pietatis dicere, non ambigo. Vos enim estis, qui justitiam, ex qua vna virtute, viri boni appellantur, mirificè in Chijouiensem introduxistis Palatinatum. Nam Iosephus vester Nimiricius, cùm à Sigismundo Augusto latam ad Boristhenem impetrasset sibi ac posteris oram, judicia Castren. & Terrestria primus induxit, ac Iudex Chijouień. extitit. Lego *apud Dempst.* ansam vocari, summam partem claui seù gubernaculi nauis, quò scilicet nauis dirigitur & impellitur. Magnum profectò erat tantum clauum tenere & gubernacula iurium tractare. Ansam profectò solam decebat tantum opus, vt qui videret admiraretur, & prudentiam, & pulchritudinem virtutis. Verùm funestam ex ansis crucem, si infaustam vocare nefas: in hanc obsecro pietatis conuertite ansam.

Imago Volodimirio Russ. Duci Iudicij Christi missa.

Imago ansa pietatis.

Vos crux mundanis separet à paleis
Vos crux horrendis separet à studiis,
Vos crux blasphæmis, separet à populis
Vos crux Romanis, iungat & agminibus.

DECORVM LIBERTATIS, ET HONESTAS PATRIÆ.

MAgnum & fortem animum, hoc vno contendebat Cic: in Offic: declarare. Cùm ſcilicet perſuaſum haberet, aut admirari, aut optari, aut expetere oportere. At eximiori comparatione magnus & fortis animus eſt, cui decor libertatis nobilis & honeſtum Patriæ perſuaſum fuerit. Cæſar Ripa in prima parte Geneologiæ decorum ita delineauerat. Ponebat iuuenem pulchra & honeſta facie, adornatum ſpolio Leonis, coronatum lauro, manu dextra palmæ expoſitum quadratum gerentem, de cuius ſuperfigura Mercurij plantata crucis ſummitate apparet, in manu verò ſiniſtra ramum Amarantinum cum tali Syngraphe. *Sic floruit decoro decus.* Nil nobilius deſcribere potuit. Decorum enim ita iunctum eſt honeſto, vt nec eſt honeſtum, niſi decorum, nec decorum quid, niſi honeſtum. Verum vt propoſiti rem habeamus, nec decorum libertatis nobilis, eſt ſine honeſto Patriæ, nec honeſtum Patriæ ſine decoro libertatis nobilis. Vtrumque hoc in Armis præſentibus, ac tutoribus armorum Niemiricijs conſtantèr apparuit. Nam Andreas Grzymalicius demùm Niemira cognominatus, in expeditione contra Moſchos, cum Vitoldo Mag: Duc: Lith. Principe ſordidam pacem duci oblatam vnus reſcidit, dum hoſte acclamante *Mir, Mir*, hoc eſt, pax, pax. Ille ſolus reclamauerit, *nie Mir, nie Mir*, hoc eſt, non pax, non pax, & proſtratus hoſtis, ampliùs bellum non tentabat. En decorum libertatis nobilis, en honeſtum Patriæ. Quid de Nicolao refferam Dapifero Mag: Duc: Lithuaniæ, qui forti pectore Scythas vltra Sluckum repræſſerat, cui & Alexander Rex villas Kamionkam & Ploſkouum contulerat, ac poſtmodum vt armis, ita conſilio inſignem, Senatoria curruli Palatinatus Podlaſeń. ornauerat? Verè erat vir amans decorum, amplectens libertatem, magnifaciens honeſtum Patriæ. Quid verò de ſuo germano Andrea refferam? Fama dicet. Incola magnus Chijouień. oræ, cognomine iam à fortuna allato, Niemira vocitatus, viginti Leucis vltra Chijouiam Scythas perſequendo, octo Millia proſtrauit, & Olſzaniceń. agrum viginti quatuor Millia hoſtium confecit. Sic floruit decoro decus; Quapropter duplici ornatu illorum virtus & amor in Patriam adhoneſtatur. Lilijs ſeù Armis Gozdaua, & anſis. Illis quidem dum in Plocenſi Palatinatu, & Podlaſenſi poſtmodum, virtutis ſpecimina exercebant. His autem cùm ad oram Boriſtheneam, munificentia Regum, ac millies proteſtato in hoſtes pectore, & in patriam amore, incolæ Chijouień. eſſent. Vnde

Grzymali-

Grzymaliciorum cognomine seposito, Niemiræ cognomen assumpserunt. Item ansas oræ nimirum sibi collocatæ, præcipua signa. In hoc igitur obsecro mihi gratificate;

Imitare mores
Iusti genitoris. Hæc enim liberis est gloria
Pulcherrima: si quis bonis parentibus natus,
Moribus eos similibus referat, & patrisset.

CONIVNCTIO FOELIX.

MOdificari Planetarum asperitatem, Iouis benigno Planeta, Astrologi perhibent. Theologi verò omnem seueriorem conjunctionem, si in modum salutaris crucis fiat, in amœniorem commutari, perhibent. *Vnde D. Aug. Epist.* 4. Crux contra vitiorum oppugnationes est adjutorium. *Et Damasc.* Crux est omnium malorum auersio, omnium bonorum datrix. Ansas vestras in figuram crucis junctas, conjunctionem fælicem in vobis præsagire video, Fortitudinis scilicet & Prudentiæ. Talem namq; conjunctionem in domo Nimiericiorum vidistis, talem & in modernis contemplamini. Talem porrexerunt Stephano Succamerario Chijou. majores, talem ille multo exercitio & peregrinatione adeptus, reliquit Georgio, qui Belgium armorum & literarum singularem, (modo palæ) stratu peragrando: magna indicia ingenij in discursu ad lucem exposito, de bello Moschouitico Anno 1632. demonstrauit. Maximam verò spem fortitudinis, contra Abasibasium numerosa manu aduolando, omnibus reliquit. Quapropter sine inuidia, de tam fælici conjunctione Astrologus Nicolaus Zorawsky sub armis subnotauit.

Difficile ex ferro vt possunt disrumpere ansæ
Quas junctim inter se vincula stricta tenent.
Sic tua Prisca domus Niemirycz firma manebit,
Quam cum Marte simul juncto Minerua tenet.

FAMILIA ANSARVM.

GRzimała *de Dabsko & Dari, armorum Gozdawa in Plocensi Palatinatu. Andreas in expeditione contra Moschos cum Vitoldo, dum Moschus pacem petit, dicendo: Mir, hoc est, pax. Ille exclamauit, Nie mir, hoc est, non pax, priùs experiamur vires, fortunam, æquum & justum, tunc pacem vocemus. Inito bello fusus & dispersus fuit Moschus. Et exinde vocitatus fuit Grzimalius, Niemira. Nicolaus germanus Andreæ Castell. Trocen. qui primus fuit vt Casimirus Princeps Poloniæ,*

niæ, Dux Mag: Lituaniæ inauguratus esset. Reliquit Nicolaum Scytharum expugnatorem & ad Slucko illorum stragem. Huic Alex. Serenissimus concessit villas Kamionkę & Płoskow. Et quoniam in Marte & fidelitate in Regem proficit, addit Rex pro meritis, in Mielnicensi districtu & Drobiteń. plurimas possessiones. Et ex Dapifero M. D. L. Palatinum Podlasiæ præficit.

Niemiera, *Nicolaus filius dicti Nicolai, qui primam ætatem in curia semper Aug. Imperat. Maximiliani tam virtuosè peregit, vt milites creare in sua familia authoritatem acciperet. Quem Sigismundus Primus Rex motus ingenij grauitate & ad Martem agili aptitudine, Marschalcum M. D. L. nominauit. Zbigneus filius illius, moribus & animi præstantia celebris, cui Ilnicz Palat. Smoleń. qui vnam filiā Chodkieuicio, alteram Wolscio, tertiam Duci in in Czartoryske in matrimonium dederat, illi vltimam filiam connubio detulit. Eius filius Stanislaus, filiam Petri Firlei Palat. Russiæ coniugem habuit. Andreas alter filius Nicolai Castell. Troceń. in Russia dum acquirit, ad Chiiouiam bona ibi sine addito, Niemiera vocabatur. Hunc Sigismundus primus, dum Palat. Chiiouiæ præficit, octo millia Scytharum, viginti leucis vltra Chiiouiam, peremit. Et in Olsanicensibus campis, viginti quatuor millia eorum fudit, occidit. Iosephus Niemierycz, hic à Sigismundo Augusto Ducatum Czerniechouień. ad Borysthenem accepit, & iudicia Castreń. seu Nobilium, cura propria Chijouiam impetrauit, atq; primus ibidem Iudex fuit. Stephanus nepos Iosephi postquam cum literis militarem in Dania, Anglia, Italia, Germania exercuisset, Cubicularius Regius primum, post deputatus Iudiciorum Tribunaliciorum ex Volchinia, demum Succamerarius Chiiouiæ diligens & solers extitit. Reliquit Georgium Dominum in Czerniechow, qui juuentutem in Belgio armorum & litterarum singularem in toto orbe palæstram exercuit, illam quoq; discursu de bello Moschouitico edito celeberriorem demonstrauit. Peractis litterarum & armorum exercitiis, perlucenti ingenio in dicendis sententiis in Tribunali atq; in Comitiis Regni, magnam spem de se Patriæ reliquit, quam etiam bellando contra rebelles Cosacos ad Hornostaipole, mirificè coram ducibus exercituum, concipiendam demonstrauit. Adauget spem & suus germanus qui educatione & nobilitate par progenitoribus suis esse cupit.*

KLINSKI

KLINSKI.

DELINEATIO.

SVNT anſæ ferreæ duæ ſub cruce poſitæ, crux autem figitur in Sphera mundi.

ORIGO.

HIſtoriæ nil de illis retulerunt, ſed puto quod in Prouinciam exteram munitos fortiter vt anſæ in ſe ſunt ferreæ, hoſtes deduxerit fæliciter Principem. Vnde orbis in ſignum Piræ; crux fælicitatis: anſæ firmitatis conceduntur.

CRVX PROTECTIO FIRMA.

GAleam qui ſibi in Symbolum ſumpſerant, præcipuè clauſam clathris inſcribebant illi. Adimo lucem & vulnera. Sed ſi galeæ militari hæc dignitas conuenit, nobilius me hercule conueniet Chriſtianæ cruci. Ademit namq; hoſtibus lucem, & obtenebrauit viſum in Chriſtianorum gloriam licet in cælis apparuerat Conſtantini Magni tempore. Ademit & vulnera, nam crux eſt gloria orbis terrarum.

Crux hoſtibus adimit lucem, & viſum obtenebrat.

Crux gloria orbis terrarũ. Vna Salus.

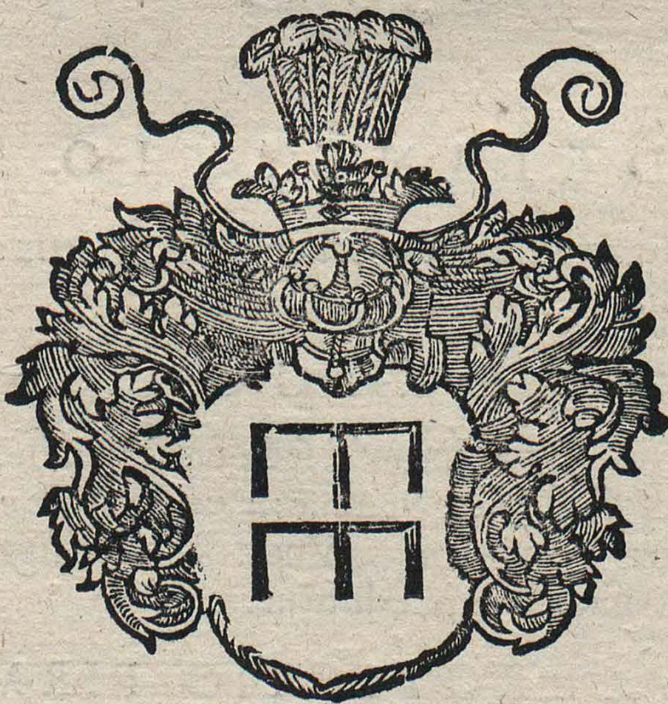
Protectio firma.

Nobiles ex virtute sunt verè nobiles.

rum. Sanctus Carolus Boromæus Cardinal. adſcripſerat ceruo tale lemma: *Vna ſalus.* Inſinuabat vt exiſtimo, quod ceruo aduerſus venena anguium ſit fons vna ſalus. Ita namq; Pſal. *Sicut ceruus ad fontes aquarum.* At Chriſtianis ipſa crux vnà eſt ſalus & ipſa protectio firma. Vnde Iſa. *Haurietis de fontibus Saluatoris.* Hæc crux fortunam ſalutarem, hæc firmitatem roboris, hæc anſas infractas, contulit & Klinſcijs, ideò cuneos hoſtium facilè tranſeunt hoſtem, virtute & gloria ſpoliant, caſtra aduerſa euertunt & trophæis potiuntur æuiternis. Hoc igitur medio verè facti ſunt nobiles Klinſcij. *Nam & Ariſtoteles Polit: lib. 4. ita de verè nobilibus reliquit.* Verè nobiles ex virtute, vbiq; ſunt nobiles; qui verò tantum ex genere, domi ſolùm ſunt nobiles.

Familiam horum gentilicium Palat: Chiiouienſis nouit, ex quibus Daniel Klinſki miles ad vitæ tempora in Filandia, Valachia, & Cecora, vt Epitaph. eius in Pawołocz refert.

KMITOW.

DELINEATIO.

SVNT vexilla bellica duo coloris albi nigris lineis diſtincta in extremitatibus & medio. Supponitur autem vexillum vexillo. Supergaleam verò ſunt quinque pennæ Strutij.

ORIGO.

ORIGO.

A Ducibus Rusſiæ ſtrenuo militi collata fuerunt, eò quod hoſtibus aduerſis, ſigna bellica marte furente, & vexilla ademerat; quò nedum confuſus hoſtis, ſed etiam victus ſuccubuerat. Crediderim quod militi armorum talium merenti, cognomen fuerit Vorona, nam primitus ante denominationem Kmitarum, Voronouicios lego, vndè apertè colligitur quod deductum cognomen fuerit à Vorona. Confirmat dictum, quia in Rusſia & militi Ruſſo, conceſſa fuerunt. In Podolia primitus, poſtmodum in Chijou: Palat: bona poſſederunt. Diuerſi igitur erant Kmitæ iſti ab illis in Polonia, quocirca & diuerſa arma defferrunt, & cognomen ipſum hoc indicabit, dùm Kmitas Czarnobilſcios legis, Auguſto namque ſceptra tenente & moderante pro bonis in Podolia hæreditarijs, Caſtrum Czarnobil per commutationem acceperant.

Diuerſi Kmitæ.

Caſtri Czarnobyla commutatio.

NEC MARS QVIDEM REPPELLET.

IN Romanorum bellicis vexillis ſi draco fuiſſet vel Elephas, cohortem fortisſimam neceſſe erat inſpicere, quapropter vexillum purpureum Draconis fuit, & milites Draconarij nuncupati, *Alexan. ab Alex. lib.* 4. *Cap.* 2. Arma Kmitarum Czarnobileñ. dùm video, non aliud ſuſpicari licet, quàm viros fortes in bello victores triumphatores Dues, quorum ſcilicet audaciam, fortitudinem, robur in hoſtes nec Mars ipſe retruſit. Iuſtitia nam ipſa cum illis pugnauit. *De qua quondam Propert.* 4. *Eleg.* 6.

Draconarij milites.

Frangit & attolit vires in milite cauſa
Quæ niſi iuſta ſubeſt, excutit arma pudor.

Quonam pacto acquiſita fuerint arma, demonſtrat origo: quo autem pacto poſteri tuerentur arma ſua, hiſtoriæ referunt, vbiq; autem iuſtitia pugnabant. *Refert Petra Sancta in Symbolis*, quod ex victoria non recedunt, niſi victores Muſtella & Rhynoceros, ſed muſtella dùm contra bufonem procedit, in ore ramum rutæ defert, & ſic vincit hoſtem, Rhynoceros verò neſcit, de acie reuerti niſi victor. Quapropter hæc duo animalia in ſigna certa fortitudinis ſuæ domus Medicea & Duces Hetruriæ aſſumpſerant, Franciſcus Muſtellam, Alexan. Rhynocerontem. Tam Illuſtri familiæ Kmitorum victrici hoſtium fortitudine & iuſtitia, non conuenit minora tribuere, niſi nec Mars reprimet. Iagelloni namque dùm vires & omnia Chrehorius Woronouius conſecrauit, filius eius exercituum Dux Suidrigellonis remanſit, qui ex ſeptem filijs dùm Matwieum, ſeù Matthæum fortem

tem & fœlicem virum in Podolia dexteritate & ingenio Kmitæ Polonico parem habuit, à Ruthenis Kmita Ruthenicus appellatus fuit. Hic dùm magna contra hostes vita & fortitudine molitus fuit Capit. Vinnicen. accepit, & à Casimiro Chijouien. Palat. collatam habuit, sed morte Casimiri retardatus fuit. Post cladem verò Ducis Perecopsc. Mingerei ad Cerkasiam ab Alexandro Rege Capitaneatum Czernecen. & Lubecen. habuit, qui demùm in Moschouia captiuus occubuit, reliquit filios Capitan. Ourucen. & Ducem exercituum Chijou. & Cerkasiorum. Quid vobis referam de Philone Kmita Palatino Smolenscensi, Capitaneo Orsaciensi, quem satis historiæ amplissimè commemorant? *Stricou. lib. 25. cap. 2. Sarnic. Bielsc.* Vnicum hoc de illo refferram. *Vbiq; fœlix ductor.* Quam benè Lucianus:

Ductorq; placebit,
Qui non præcipiti rapiet simul omnia casu
Sed qui maturo vel læta, vel aspera rerum
Consilio momenta regens, nec tristibus impar
Nec pro successu tumidus, spatiumq; morandi,
Vincendiq; modum mutatis noscet habenis.

PIETATIS DOCVMENTVM.

QVIscunque ille fuerit, qui distinctionem inter seruire Principi & Patriæ posuit, non quæro, sed distinctionem amplector. Seruire inquit Principi, est summa prosperitas: seruire verò Patriæ, est eximia pietas. Pietatis ejusmodi documentum vexilla bellica assero. An non summa pietas est, vt vbicunq; vexillum militare conduxerit, ibidem & tota legio concurrat? Sit rapidissimum flumen, sit tormentorum bellicorum congeries, sit copia occisorum, sit vallus impenetrabilis, si ibi vexillum sese conuertit, citò conuertit & miles, & vltrò ac piè pro Patria moritur & cadit. Sydus quoddam est Crater, qui inter defectiones majorum syderum & ecclypses oritur, ita pietas militis in patriam inter pericula vitæ, & extrema fortunarum tantummodo apparet. Quapropter vexilla bellica pietatis maximè documenta fuisse & esse censentur: & eò potissimum, quia non suscipiuntur bella ab optimo ciue nisi pro fide & salute, *vt dicebat Salustius lib. 4. de Repub.* Vexilla in armis habeo, quæ nedum militaria sunt, sed etiam vexilla Ecclesiæ in se lineis nigrescentibus repræsentant, quocirca aliqui & cruces illis apposuerunt, ideò documenta pietatis nominabo. Sed præcipuè hoc me mouet in hac Illustri familia Kmitorum, quod veritate cognita Dei, Schismata & irreptos errores fide, rejecerint, & ad fidem Catholicam Romanam & Ecclesiam humilem ceruicem reddiderint,

Seruire Principi, est summa prosperitas. Patriæ, est eximia pietas.

Vexilla bellica, sunt pietatis documenta.

& quo-

& quoniam ardor crescens in corde Spiritus Domini semper operatur perfectiora, erigere Ecclesias Catholicas, Xenodochia ædificare instituerunt. Carol. V. Imperator assumpserat pro symbolo Solem in signo Zodiaci ascendentem, qui dùm in summa altitudine circuli adhuc non reperiebatur, subscripsit ei: Nondum in auge. Magna equidem res est, citò recedere ab errore, nam paruus error in principio, magnus est in fine. Sed major perfectio est, promouere virtutem nedum in semetipso, sed etiam in alio. Promouerunt Kmitones fidem & virtutem, in se & in alio. Nam inter Moschos & rebelles fidei Cosacos ędificarunt Ecclesias, construxerunt Monasteria Czarnobilensia; fundarunt & in numero sacerdotes & religiosos, bibliothecas, lecturas Philosophicas & Theologicas prouiderunt, sed hoc nondum in auge. Concesserunt promotionem Monasterij ac perpetuam tutoriam pijs & potentibus Sapiechis, Leoni Palat. Vilnen. & Supremo Præfecto exercituum M. D. Lit. atq; illius Successoribus legitimis. Iam igitur in auge. Construunt, ædificant, erigunt Ecclesiam ex firmo lapide, adornant eximio splendore altaria, addunt non minuunt Sacrificia & prouentus, vt honos majestatis diuinæ sanctificari dignaretur in sempiternum. Iam igitur est in auge. Sit in auge cœlesti Fundatrix nostra Illustrissima Palatinida Smolensceñ. Lucæ Sapiecha mariti dignissimi Conjunx. Sit in auge perfectionis Casimirus Sapiecha tutor, promotor, auctor. Sit in auge Kmitarum derelicta posteritas donec bellica dignitas florebit.

Ardor Spiritus Domini operatur perfectiora.

Paruus error in principio magnus est, in fine maior perfectio.

Per Kmitas ædificata Ecclesiæ inter Moschos & Cosacos.

Constructio Monasteriorũ Czarnobyl.

Fundatio Sacerdotum & Religiosorũ.

Prouisio bibliothecarum Lecturarum, Philosophicarum & Theologicarum.

Sapiechis concessa promotio & tutoria.

LINEA FAMILIÆ KMITARVM IN RVSSIA.

Worona qui ex Podolia transtulit domicilium suum in Volhiniam ob crebras incursiones Scythicas in Podoliam. Chrechorius Woronowicz filius eius N. filius Chrechorij transijt in Lituaniam vbi Vladislao Iagiello obsequia consecrauit, atq; ibidem conjugium cum mansione elegit. Alexander eius filius in militari exercitatissimus, apud Suidrigailum exercituum Præfectus. Missus in Braclauien. oram in Podoliam Vinniciam erexit, ibiq; primus Capitan. Reliquit filios septem. Matthæus seu Matuiius filius eius, magnus in re militari, qui primus vocatus fuit Kmita Capitaneus Vinnicen. à Casimiro collatum Palat. Chijouien. habuit, sed res præcisa morte Regis. Mingiereum Ducem Perepkopscen. inuasorem confinium Regni ad Chijouiam fortitèr repressit ad Circassiam. Huic pro meritis Alexander Rex Sereniss. Palatinatum & Capitaneatum Czerniechou. & Lubecen. contulit. Moschorum Imperator ruptis fœderibus, dum Seueriæ Nouogrodum, Starodubum, Branscum &c. inuasit, Czernichouiam, & Lubecum obsedit,

 vbi

vbi pugnantem Matthæum deuicit, & captiuum reduxit. Moritur in Moschouia. Christophorus Matthæi filius, Capitaneus Ourucensis, strenuus pugnator. Semion Kmita Matthæi filius, Præfectus exercituum in Chijouia & Cercasi Cosacorum, strages Tartarorum, alter Anibal Carthaginensium fuit.

Woronowiccij *a Woronowice postmodum nuncupati. Georgius sic vocabatur patruus Philonis Kmitæ, nam Ruthenorum iste vsus fuerat, vt si quæ recesserint ab aliquo bona, ab illis non denominabatur, quare vnus Woronowicki, alter Kmitæ nomine vocabatur. Philon Kmita, qui postmodum ob commutationem bonorum hæreditariorum, in Podolia pro Regalibus, in Palatinatu Chiiouień. Czarnobyl, cum Serenissimo Rege Sigis. Augusto, Czarnobilski Kmita etiam in priuilegio, denominatus fuit. Dum Capitaneus in Ostrze fuerat, Trecentis suis Moschorum duo millia ad Ostrze fudit* 1552. *Iterum ad Chiiouiam plurimos occidit, dispersit. Tertio eademmet septimana, ad Chijouiam duo millia Moschorum, sexcentis quadraginta suis, cum Duce illorum Kniażio Miecescio deuicit. Et cùm à Duce in Ostrog auxiliaribus copiis adiutus fuit, totam Seueriam ad Starodubum depopulauit, & ad Pocopow hostes fudit, Ducem illorum Kniażium Wolk occidit, Ciemkinum in captiuitatem accepit, cum octodecim aulicis, & ducentis militibus. Ad Orßam stratagemate celebri deuicit Moschos: nam cum ad Vle Nicol. Radziuil. cum Ioannes Chodkieuius Castellanus Vilnensis,* 25. *millia Moschorum fudit, & Kmitæ registrum occisorum ad Orßam contra nouum exercitum Moschorum expectantem misit, ille literis conscriptis, quasi significando quod auxiliares copiæ jam ex Regno veniunt, & occisorum registrum in Dburowno transmisit, cæperunt virum cum litteris Moschi, quibus lectis aufugerunt, quos Kmita insequendo debellauit. Plurima ipsius indicia bellica referunt historiæ, cum Lesniouolscio Ioan. Chodkieuicz istius Kmitæ,* vt Paproc. in stemmatibus fol. 670. & in Nido virtutum 1183. *Quapropter vt tanta merita in patriam, viri inuicti fortitudine sint præmiata, Capitaneus Orsanensis, & Palatinus Smolenscensis, illi à Regibus collata fuerunt. Reliquit filiam Sophiam, conjugem Lucæ Sapiecha, matronam pientissimam, fundatricem Xenodochiorum & Conuentus Ordinis Prædicatorum in Czarnobil munificentissimam, cui Dominus vnà cum suo marito & filio demortuis, concedat misericors lucem perpetuam.*

KOILEN-

KOILENCZIK ALIAS ZDAN.

DELINEATIO.

SOlea diſpoſita admodum Pobog ſurſum latitudine, in ſummitate habet frameam nudam eleuatam in campo cæruleo.

ORIGO.

A Ducibus Ruſsiæ conceſſa militi in bello Scythico, dum hoſtem adoriretur vibrata framea, ipſorumq; exercitus ducem vitâ priuaſſet.

TVTOR PATRIÆ POLONÆ.

GLadius acutus, & ferro non molliter ſubductus equus, præſtantia ſunt arma Polonis, neq; gladius ideò tantum illis dilectus, quod plurimus ex omnibus armis illius ſit vſus in bello: ſed quia famam eburneam antiquitus cum Sarmatis gladio acquiſitam nolunt reducere in plumbeam vaginam, ſed ex eburnea pretioſiores efformare. Et quoniam Sarmatæ gladio & equis ad montes glacies & ſaxa ferro exaſperatis, pugnabant, & ſubſequens de gente progenies, gladium & ſoleas equi in prima & fælicia victoriæ ſigna conſeruant & amant. Cui igitur conceſſa ſunt hæc arma, ſolea & gladius, verus tutor Patriæ non dicere dubito fuit. Cùm Darius vaginam acinacis Perſico

Gladius & ſolea præſtantia arma Polonis.

Sarmatæ gladio & equis pugnabant.

Hæc arma cui ſunt conceſſa.

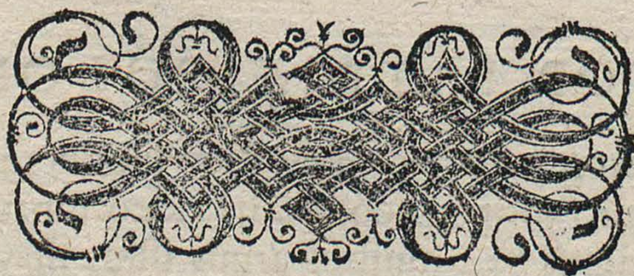
ſico ornatu conſpicuam ſemper haberet, ignoro, quo delectu eam ornatu Græcanico communiri juſsit, quod vt viderunt Chaldæi & interpretes rerum futurorum, dixerunt: Imperium quod Darius obtinet, in Græcorum jus venturum. Ex aduentitio vſu adornati gladij, quod poteſtatis Regiæ ſignum erat, ominati ſunt aduerſa & Regno periculoſa. Quodſi ita rectum erat, ominabor fæliciora ex inſignijs his ſoleæ & gladio, nempè tutamen Patriæ Polonæ à domo hac, quorum hæc ſunt arma, tùm quod ſunt communia Regno, tùm quod ſint certa indicia victoriarum Polonarum, tùm deniq; quod præſidia ſingularia Regni. Hoc igitur vnicum reuoluite animo. Quod ſeruire Principibus eſt magna proſperitas, ſeruire Patriæ eximia pietas, ſeruire Deo ſumma fælicitas.

FAMILIA ARMORVM KOILENCZIK.

KOilenſcij *militari dignitati dediti.*

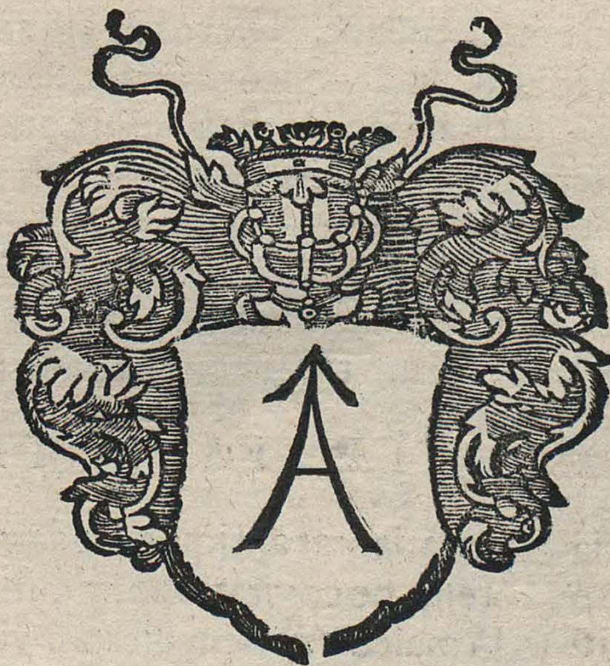
Zdanus *bellator eximius in expeditione cum Tartaris Anno* 1577. *occubuit. Quam benè jam ſibi aſſcribendum erit illud Sophoclis:* Nunquam appellato magnum antequam defunctum videris. *Hic vir magnus fuerat intellectu, gloria & genere. Prolem maſculam non reliquit, fœmineam Malinſcio conjugem obtulit.*

Kozinſcij *ſimilia arma deferunt. Chrechorius Kozinſki Vexillifer Volhiniæ miles exercitatus. Iuanus eius frater honoratus vir. Tichnus & Michaël militiæ dediti. Haurilius in bello Socalienſi occubuit. Eorum poſteritas honeſta, & Patriæ vtilia moribus & amore teſtificantur.*

KOLO-

KOLODINSKICH.

DELINEATIO.

SVnt arma quæ literam primam Alphabeti majusculam exprimunt, & in vertice armorum appenditur quasi accentus circumflexi nota. Iterantur autem omnes lineæ seu tracturæ armorum. Campus existimo albus, arma coloris nigri.

Litera prima alphabeti expressa maiuscula, in vertice nota accentus circumflexi.

ORIGO.

A Ducibus Rusiæ collata fuerunt, vt Scriptores tradunt, vel quod peritus in literis Græcis, Ruthenis, & Latinis fuisset, quibus littera A. est in vsu: vel quod initium alicujus strenui & prosperi bellici actus illorum prædecessor acclamatus fuisset. Antiquitatem armorum ipsa arma declarant, nam multa reuolutione annorum hoc elementum literarum, tali charactere vt sunt arma exprimebatur.

Litera A Græcis Ruthenis & Latinis est vsu.

PRETIOSA FAMA.

IN nummis antiquis vbi geminum AA. vel triplicatum exaratum fuerat, apponebatur & littera F. Et erat sensus: Auro, Argento fa- c iunto. Hoc est, fiant ex auro & argento, res namq; dignæ perpe-

Exaratio Literarum A A & F. in nummis quid significabant.

Actus fortissimi Imperatorum non soluta in ære, sed etiã in auro & argento exarandi.

Insignes commendatur Kołodinsciorum fama.

Litera Alphabeti A. sedem habet in barathro pectoris.

tua laude, & Imperatorum actus fortissimi & perpetui, nedum in ære, sed etiam in argento & auro exarabant & sculpebant. Geminata est littera vestra in armis, dicerem, quod facta majorum vestrorum digna in auro & argento fieri repræsentant. Digniùs enim nil est quàm merita præmiare. Sed altiora dicam. Ferunt famam vestram pretiosam & nobilitati Regnorum commendant. Dicunt namque. Sunt Atlantes Augusti. Sunt acierũ acerui. Sunt amicorũ amici. Sunt aduersariorum Agelastus. Sunt affabilitatis amatores. Et si quid optimi cogitare & legere in hac prima literarum tabula poteris, lege & scribe, vt verum & stabile. A littera Alphabeti in pronunciatione habet sedem in barathro pectoris, quodsi cognoscere vellis, admoue palmam ad pectus in ipsa enunciatione, & trepidare illam senties. Ita de his quicquid dixeris boni, ex armis, in pectore illorum tua manu apposita senties.

CLEMENTIÆ PARENTES.

Insignum clementiæ, antiqui damnatis cœnam lautã mittebant.

Litera A apud Romanos signum erat clementiæ.

Triangulus significat eum qui est Pater misericordiarum & Deus totius cõsolationis.

Hæc arma est triangulus Mathematicè considerando.

SIgnum clementiæ & pietatis erat antiquis, vt damnatis ad mortem lautam cœnam mitterent, ne cogitatione imminentis mali perempti, & inopia victus, in maledictionem dierum vitæ & abominationem deorum suorum obueniant. Majoris clementiæ signum fuit littera A. Romanis, nam si à majori parte Senatus in tabella scripta, & in vrnam secretorum demissa fuerat, objurgatus libertate donabatur. Ex armis vestris patres clementiæ vos nominabo. Moueor ad hoc non modica expositione. Triangulus qui habet tres angulos rectos, significat eum qui est Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis: nam sicut triangulus habet æquales tres angulos, vnius tamen est figuræ, ita Deus est vnius essentiæ, & trinus in personis. Arma vestra triangulus est, Mathematicè consideranti eum, sed Isoscelis dictus, vnde appositè patres clementię vos nominaui, hoc præsagit vobis tegumentum illud ad arma in summitate positum, hoc moniti sunt fæliciter pugnantes & vincentes, vt victis sint clementes, mortuos sepeliant, vivos humanitèr licet captiuos pertractent.

FAMILIA ARMORVM.

KOłodinscij *in Volhinia antiqua & meritis clara familia.*
Kłodienscij *ibidem Ducibus Russiæ maximè grati.*
Puciatouie *in Ducatu Litu. armis & honoribus florentes.*

KOPASZY-

KOPASZYNA.

DELINEATIO.

SVnt compoſita ex duobus fluminibus, inter quæ flumina, gladius quaſſatus erectus manet. Flumina verò ſunt ita diſpoſita, vt ab vna parte dextra, videatur Szrzeniawa fuiſſe, ab altera Druzyna. De quibus fluminibus & armis, vide arma ſuis locis. Flumina alba ſunt. Campus rubeus. Gallea tribus pennis Strutionis adornata. *Fluuius cum gladio.*

ORIGO.

COpaſinæ armorum cognomen Długoſ. habet. Hiſtoriæ, ſilentio familiam tegunt. In Priuilegijs Regni circa Annum 1249. Petraſium Copaſinium militem legit Paproc. An iſtius familię, ignoratur. Sikorſcij in Podlaſia, viri ſtrenues & prudentes vtebantur his armis, clari Martę & toga. Ex quibus quendam ingenio grauem, ſed poſtmodum mente captum, Paproc. meminit, quem ſorores diſtributis ad inuicem poſſeſsionibus, vti dilectiſsimum fratrem dolentes & reuerentes, ad extremum vitæ obſeruabant & curabant. Conceſſa fuiſſe tempore Boleſlai Audacis militi Copaſinio, redeunti è victoria cum quaſſato gladio, *Authores referunt.*

FLVVIVS CHRISTIANVS.

Fluuij cur Tauro similes dicantur.

VAria sunt cognomina fluuiorum, nec sine proprio respectu taliter appellata. Tauros fluuios Poëtæ finxerunt, vel eò, quod cum impetu irrumpentes tauris similem edant mugitum, vel quia terram ceu boues sulcare apparent, vel quia circa ripas tauri mugire ob vberiora pascua audiantur. Verùm digniori vocabulo fluuios vestros ò Copasinij nominabo: Fluuios Christianos. Comprimunt namq; gremijs suis, crucem Christianam ex gladio formatam, ac in aëra tollunt. Vt nimirum Syngraphe apponas: Fluuius Christianus. Erat quondam cautum legibus, ne ad Iouis Olympij aram abluendam alia aqua præterquam fluminis Alphei introduceretur, *vt Porph. lib.* 1. *de sacrif.* Nec immeritò cautum, nam vim quandam præcipuam in purgando ille fluuius creditus fuit habere, purgabat namq; maculas quas Alphos vocabant, quocirca & Alpheus vocatus fuit, cum antea Ariger vocaretur, Quapropter nonnulli fluuio statuam & aram communem cum Diannæ erexerunt. *Ita Nat. Com. Myt. lib.* 7. *c.* 21. vt apparet, fluuius erat quasi diuinus illis. Dicere audebo; Fluuius vester, crucem hanc quassato gladio dum efformat, an non veriùs & nobiliùs fluuius diuinus ac Christianus nuncupabitur? Arguit namq; iste gladius vester impietatem hostis ab vna parte, radicat & figit pietatem Christianam ab altera. Non enim gladius iste est, vt Politicum Schisma, gignet Ecclesiasticum, vel Ecclesiasticum Schisma, inuehet Politicum; cùm pro calamis scriptorijs, hos gladios arripiant, & armis sententias dicant hosti perfido & infideli, diffluenti vt aquæ in latum & longum Deum insinuent, & Christi ac Christianam pietatem commendent, & ita commendent, vt hostes agnoscerent & probarent. Sennacherib statuæ inscriptum erat illo jubente, sed Deo cogente. In me intuens aliquis pietatem disce. Ita vestris armis subscriptum maneat. In hæc aspiciens discat Christianam pietatem. Fluuius igitur est familia vestra Christiana, & Christum deferentia victorem. Echo sit:

Flumen Alphei vnde dicitur.
Cur solus fluuius ad abluendum Iouem Alpheus.
Gladius träsformatus in crucem sic quatitur.
Sennacherib statua inscriptio.
Pietas vnde discenda.

O Rex per te creuerunt hæc omnia solum
Imperio superos qui regis atq; homines.

GLADIVS GLORIÆ.

Gladius gloriæ.
Gladius in manu Scandebergi natus.

MAgnum quidem signum gloriæ & gladij in manu fuit Scandebergi Huniadis, dum vix natus præsentat in manu gladium à natura sibi formatum: sine dubio, in signum gaudij & gloriæ. Terror namq; fuit totius Othomanicæ domus. Nam nec alicui detra-

ctauit

ctauit pugnam, nec hosti terga quando vertit, nec in discrimine aliquo obuentus fuit, nec quando (nisi semel sagitta leuiter) vulneratus, plusquam duo millia suo acinate occidit, *vt Paul. Iouius.* Vestra arma dum contemplor ò Kopasinij, non minori signo gloriam gladij vobis augurantur. Gladius enim est, & hic quassatus, ac inter duo flumina natans, aut certè transiciens. Quatuor modis traijciuntur flumina, ponte, nauibus, fluminis in plures alueos deductione, & equitatu, qui ita infringitur retractus ab equis, vt pedites transeant. Verùm communes isti sunt traiciendi flumina modi. Singularis verò est, qui flumina in gladio quassato traijcit. Excutijt enim ille omnem molestiæ sensum, qui ita traijcit: comprobauit & suæ nobilitatis stemma, & fortitudinis, neq; aliquam admisit maculam in gloriam suam. Talis & tam gloriosus fuit Gladius vester ò Kopasinij, vndè & sanguine rubet, & acinate triumphat, & fluminibus lætatur, & in trophæum crucis erigitur, & Strutionibus decoratur. Magna est gloria vestra, quæ nullius vituperatione minuetur, omnibus laudibus honorabitur. Non sit igitur gloria vestra aurium inflatio, sed fortitudinis, pietatis, virtutis exemplar & declaratio.

Flumina quatuor modis traiciuntur.

INTER FLVMINA SALVS.

ADmirabilem fontem Euripides in Bachis expresserat dicens:

O Archeloi filia
Veneranda virgo Dirce
Olim tuis nam fontibus
Iouis cæpisti filium.

Quis non diceret Ioue considerato, ac filio suo totaliter capto, salutem sibi cruce cepisse? sed cedant ficta veris. Crux ex gladio inter flumina hinc & inde mollia, erecta & firmata: verè inter flumina salus. Ante quidem salus fuit gladius Patriæ: modo salus crux & gladius, salus Regni & Ecclesiæ. Vt vestro victori scribenda in triumpho gratulatoria veniant;

Inter flumina salus.

Tibi Duci strenuo Kopasinio,
Quia Regiam Aquilam protexisti.
Quia patrios hostes prostituisti.
Quia Senatum populumq; nostrum decorasti.
Quia Catholicam fidem defendisti.
Hoc immortalis gloriæ monumentum
Non in campis, sed in animis suis
Tui amantissimi tibi obstrictissimi ponunt.

 Talem

Talem vobis ò Kopasinij inter flumina ponimus salutem, sed neq; hanc habeat solùm, verùm & illam, quam Chrysostom. Hom. 4. affert. Ait enim: *Si gloriari cupis, gloriam despice, & omnibus eris gloriosior.* Est sensus. Gloriam veram esse vnde vera profluit salus, ita namq; omnium est gloriosior, si cum gloria habet salutem veram, salutem æternam. Immortalem habetis jam salutē, ac habebitis ex vestro antecessore, habebitis & æternam salutem ex successoribus. Nam nec paterna gloria vos reddit inglorios, qui ab eius vestigijs dissimilitudine non resilitis.

Lachryma, flumina salutis.

Nec ad Deum sine fontibus lachrymarum acceditis, ad quem si quis ita accesserit, non recedit nisi quod postulauerit, acceperit. Ipse enim est qui consolatur flentes, dolentes curat, pœnitentes informat, vt cognoscendo dicant. Inter flumina salus. Lego inter Romanas delitias sub statua Nymphæ in domo Iacobi Golotij ita scriptum.

Hujus Nympha loci sacri custodia fontis
Dormio: dum blandæ sentio murmur aquæ
Parce meum quisquis tangis caua marmora somnum
Rumpere: siuè bibes, siuè lauere tace.

Non alia de fontibus lachrymarum pœnitentium dicendum erit: Nullus enim sic pœnitentem turbabit rumor, licet ante bibisset peccata, & se lauisset iniquitate. Ita Echo Petri, ita gemitus Magdalenæ, ita Matthæi studia & Zachæi voces, dicunt, docent, sonant. Deuotis igitur scribite præcordijs inter flumina salus. *Oratio Deum lenit, lachryma cogit, hæc vngit, illa pungit.* Hier. super Isaiam.

COS GLADII FLVMEN.

Rubiginis mater.

QVis diceret flumen dare id, quod ipsum nedum non habet, sed sua natura tollit? Rubiginis non acuminis est mater humiditas aquea. At non est mirandum. Fortuna sus de qua versat omnia: regalis tamen animi potentia ipsius fortunæ, sistit rotam, sed eo minus mirandum, cum flumen interdum inducit tantam potentiam ex alto. Mare rubrum dum Pharaonis exercitum demersit, aspiciente Israële, tot gladios, galeas, clauas aquis suffocatas, contra quosuis hostes aquis acuerunt gladios, & animarunt brachia. Apud Stricouium Virgo ad rippas ornata deponitur, vt quasi fugiendo hostem, imperaret ab aduersarijs ascensum in nauim, porrigunt catenam vt subducant ad littus, illa ligat ad palum nauim & tunc adcelerant hostes, & retentas naues insperate cum hoste possident. Dicite quis acuerat Lithuanorum gladios? Dicetis Naues. Virginem, ego dicam, & aquas. Gladium quassatum vestrum inter flumina video, vt acuatur, flumen requirite, mirabilis namq; acuminis ac virtutis securis fuit extractus ab aquis

Virgo nauem retinet.

Prophe-

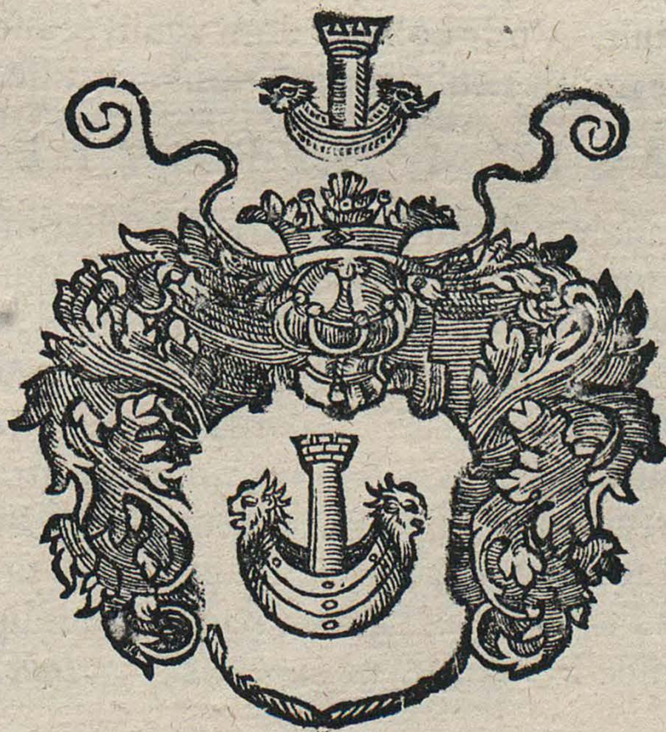
Prophetæ Elisæi. Verùm vt citiùs acquiratis tantæ virtutis flumen, Flumen pietatis vobis propono. Codem gladij sincerè habebitis. Habet de pietate Ambros. super Beati immaculati. *Pietas est iustorum tribunal, egenorum portus, miserorum suffragium, indulgentia peccatorum.* Concludam igitur Theocriti verbis: *Flumina pietatis.* *Pietatis dignitas.*

Iustorum soboles fælix.
Infausta malorum.

FAMILIA COPASINORVM.

COpasinius. *vide originem armorum.*
Sikorscij *in Podlasia. bello excellentes.*
Audiant posteri, & imitentur. Non enim refert quo quid apparatu fiat, sed quantum efficiatur, siquidem hoc speciosior victoris gloria, quo minus habet præsidij præter virtutem.

KORAB: ARCA NOË.

In Arma Korab.

O nauis scopulos ventis superato secundis
Quæ columen patriæ præsidiumq; vehis:

Donec

Donec tua erit puppis erit iustumq; decusq;
Et lex Sarmatico Sanctior Imperio.
Diuitiis nam animosa tuis recreasq; fouesq;
Res populi, & longas posteritatis opes.

DELINEATIO.

Nauis Noë. EST nauis Nòé, ad summitatem puppis & proræ referens caput leonis, coloris flaui. Malum & vella grisea sunt, in campo rubeo· Verum modernis diebus loco mali, turrim de super dentatam ferunt. Super coronam verò, itidem eadem nauis.

ORIGO.

A Diebus Nòé orignem habere videntur: Vtebantur his, vt quidam alludunt Neptalius ac filij eius. Demum Lestrigon Italiæ Princeps, at cum velo & malo. *Cathalogus antiquiorem de Familia Corabitorum meminit*, *Anno* 1120. Ropecium seù Robertum Episcopum Wroclauień: sub Boleslao Monarcha electum, qui post modum Cracouień: Episcopus *Anno* 1141. ab Innocentio Secundo confirmatus fuit. Vbi & Ecclesiam Cathedralem in arce ampliauit, & ex lapide ædificauit. Vnde colligendum venit, & antiquiora multo in Regno fuisse, & multis titulis ac virtutibus claruisse.

ARMARIVM HERCVLEVM.

QVantum nauale bellum à terrestri periculo differunt, tantum præcellere suo armario nituntur. Quod si plurimum bellum nauale periculum fouet, nobilius armarium, quam terrestre non immeritò habebit. Arcam hanc & Korabum, Armarium Herculeum vocabo, ob Herculea arma, corda, media, & instrumenta, Romanis victoriosissimis cum defecisset modus contra Carthagineń. pugnandi equis & terra, ad Punicum bellum primum nouum militiæ genus Classicum admiserunt, sed multo exercitio præmisso, in ipsa ac sicca arena, *ait Polib. lib*: 1. Durum namque fuit ligno committere vitam, licet dulce bellum sit in expertis, *vt Iuuenalis Satyra* 12. *scribit.*

Classicū bellum quando.

Si nunc & ventis animum committe, dolato.
Confisus ligno, digitis à morte remotus
Quatuor aut septem. si sit latissima tæda.

Sed ipsum nomen Armarium Herculeum repræsentat Korab, Nauis Noë. Ipse namq; Creator mundi, author & exemplar fuit, ad conser-

uandum genus humanum, & omne genus animalium greſsibilium, & volatilium. Verè Corab & Arca Noë, Armarium Herculeum fuit. Hinc & Latini, magnum quid in naui ſignificantes, à Nato vel Nauo deducunt, rectorem ſtrenuum ac celerem deducentes, alterum ſcilicet nouumq; Herculeum præſtantem & præſentem animo, virtute, prudentia. Talia Corabiorum arma ſunt, vt Armarium Herculeum ob excellentiam & celſitudinem in eis Catholicæ fidei, generis ſplendorem, Patriæ amorem, Titulorum augmentum, ſanctimoniam vitæ, pietatis odorem, dignitatum præſtantiam, fortitudinis militaris exemplum, dici mereantur. Hinc de Roberto Epiſcopo Crac. Cathal. reliquit: Vir ſingularis probitatis, quem fecit celebrem bonitas famata per orbem. Et de Ioan. Radlica Epiſcopo Crac. Vir manſuetus, virtuoſus, modeſtus & patiens in aduerſis. Et de Ioan. de Laſko, qui ex Petro Radlica originem ducebat, vt Epitaph. ſui Proaui Ioa. Radlica demonſtrat Crac. Ita Ianicius: *Armarium Herculeum Korab.* *Epiſcoporum vita exemplaris.*

Religionis amor, Patriæ pater, auctor honoris
Gneſna tui: Caſtus cum pietate pudor
Laſcius, ò ſanctæ mors ſancta ſimillima vitæ
Sic ò ſi eſt, ſunt mea vota mori.

Ioan: Laſcij Epitaph.

Fuiſtis in Regno verè ſummi Epiſcopi, cùm & legati nati primum nuncupati, ſummi Senatores, cùm nullus honor abeſſet à vobis. Summi conſiliarij, cùm toties à Regno & Rege maximi legati. Summi milites, Cùm baltheum militare alijs porrigebatis, alijs eripiebatis. Adalbertus Hieronymi Laſcius, qui Palatin. Sandomir. ſit vnus pro mille, qui & Deſpotum Principem Valachiæ conſtituerat, & Scythas è Podolia ad confines ipſos Oczakouios paſsim profligauerat, ac glorioſè perſequendo, ſic triumphando redibat, vt ſpolijs onuſtus groſſo arietem, floreno bouem, miles ipſius commutaret. Profectò Armarium Herculeum fuiſtis, & eſtis. Arca tuos veneror faſces, & nomen adoro. *Hier. Laſki bellator ſtrenuus.*

ARCA GLORIÆ ET HONORIS.

Militares coronas ſcribit Agellius multifarias fuiſſe, præcipuæ tamen & nobiliſsimæ fuerunt: Triumphalis, obſidionalis, Ciuica, Muralis, Caſtrenſis, & Naualis. Verùm & inter has præcipuæ fuerunt coronæ, Muralis, Caſtrenſis, & Naualis, nam poſtmodum ex auro fiebant. At ſuperabat Naualis in hoc, quia hoſtium nauem vi armatus, primus pro conſequenda corona tranſilibat. Vnde & ipſa corona, quaſi nauium roſtris inſigniebatur, & nauis ſua corona condecorabatur. Quocirca Poëta: *Et Nautæ læti impoſuere coronas.* Has Corynthios vocitabant, quæ iuxta Suidam, ex ramorum ſummita- *Militares Coronæ.*

Nauis militaris arca honoris.

tibus erant. Iuxta alios ex hœdera, ſed tales coronæ ex hœdera ad portum jam manentibus, *ita Dempſt. lib.* 10. *Cap.* 26. *&* 27. Erat vt apparet militaris nauis, Arca quædam Gloriæ & Honoris, & ob coronam ſuam, & ob ſuum rectorem, ac dominum coronatum. Equidem in Familia veſtra Navis nil aliud fuit & eſt, quàm Arca quædam gloriæ & honoris. Reſidet namq; in vobis vniuerſa & præcipua Regni Gloria & Honos. Vobis namq; præcipuè Tyaræ, vobis Curillæ Senatoriæ, vobis inſignia militum, vobis clauæ victorum, vobis Mars & Pallas dignitates & honores detulerunt. Et inſuper quod nec ipſum Regnum prætendebat, nouos & dextros honores & titulos ex veſtra hac Arca illi obtuliſtis. Honorem dico tituli Legati nati ex Concil. Lateranen. vobis vt præcipuis gloria & honore conſecratis. Et quicunq; tam latam ac ſplendentem familiam veſtram inſpexerit. Non aliud animaduertet, quàm quod optimos ciues Patriæ, maximos Regni fautores condecet. Inſignia nauium (vt fertur) præcipua ſunt, Harpagus ſeù longa pertica. Manus ferrea, qua ſcilicet detineretur hoſtium nauis, Catharacta ſeù pons Corni, hoc eſt, trabes præacuto ferro ad infigendum naui hoſtili diſpoſiti, & falces quibus ad perticam alligatis funes præcindebantur. At veſtris nauibus & Armis Harpagus fuit loco perticæ longæ, Campos Oczakouien. infeſtare, loco manus ferreæ, Wojewodam Moldauiæ in Principatu detinere. Loco Catharactarum, iter ſecurum exercitui ſuo commonſtrare. Loco cornium (in quibus duo præibant cum ſcutis, vt alij facilius inſilirent nauem) ſuum pectus vt ducem ſtrenuum decet, apponere. Loco falcium, breui gladio Herculeos nodos & vires præſcindere. Tales eratis ò digni æuiterna memoria Laſcij. Tales Karpinſcij, Labęccij, Komorouij, qui juvenem cum ſenecta bello & Marte Regi & Regno in campis Vkrainen. Valachicis, Moſchouiticis, Pruthenicis, Scythicis conſecraſtis, reddidiſtis. Ergo diſcite & docete:

Legatus natus.

Inſignia nauium militarium

Quod non certanti nulla eſt ſperanda corona.
Palmam qua capitur gloria finis habet.

NAVIS VIRTVTVM.

Cato Cenſorinus tria pœnituit.

AVro tegendam nauem, ſi virtutis eſt nauis. Plutarchum referentem in Catonis cenſoris vita habeo. Trium in vita pœnituiſſe, ſi quid arcani fœminæ crediſdiſſet, ſi illi dies abſq; fructu effluxiſſet, ſi quopiam nauigio vectus eſſet. Vltimi ratio forte eſt, quam Plinius ſenior refert, quod maris nauigatio mortis cauſa foret. Sit pœnitenda res nauis & mare. Sed Nauis veſtra dum virtutum Nauis eſt, jam delectatio non pœna, fauor non furor, gaudij ratio non pœnitentiæ erit.

tiæ erit. Antiqui intra oculum, nauis nomen inſcribebant. Erant *inquit Demoſt.* oculus locus quidam in naui, cui nomen nauis inſcribebatur. Profectò vt ad intentum noſtrum dicamus, arma veſtra Nauis, Nauis virtutum, intra oculos magnatum recondebantur. Hinc vobis Dominus paſtoralem curam animarum conſecrauit, Senatoriam, Regalem in ſumma prudentia conſiliorum firmauit. Hinc vobis veraciter populus ſcriptis & elogijs alluſit: *Oculus nauis.*

Omnibus hic vna iaceo priuatus in ora,
Nec aliud mea me quam benefacta iuuant.

Lego nauem virtutum in Eccleſiaſtica Hiſtoria: Super pallium ſuum ad ſcipionem alligatum, & ſuper æquora diſpoſitum ſexaginta milliaria itineris ante horam ſextam ſpectantibus hominibus S. Raimundus Ordin. Prædicat. Magiſter confecerat. Quali modo & S. Hyacinthus fratribus ſuis pontem expoſito pallio ſuper Viſtulam extruxerat, dicens: *Eja fratres chariſſimi ſit iſte pons nobis Ieſu Chriſti.* Quis non exclamabit pontem virtutum pallium S. Iacynthi, nauem virtutum pallium S. Raimundi fuiſſe? Ceſſent hic joci Anacharſis, qui nauem illam ſecuram appellabat, quæ extracta foret ſuper arenam. Ceſſent & Calimachi inſultus, qui jocundum eſſe dicebat mare, ſed dum è terra illud contemplatur. Nauis virtutum alio jure, alio honore gaudet. Ejus nautæ & nauigatores, de tempeſtate non cogitant. His naufragium non eſt, non quod ſciunt diligentèr ventus obſeruare, ſed quod naues ſuas lilijs caſtitatis, odore & ardore virtutis, Hyacintho altæ diuinorum contemplationis, adornarint, coronarint. Talia ſunt veſtra arma ò Korabij, ſunt naues virtutum. Nam Petrus Radlicius Epiſc. Crac. ad caput S. Staniſlai horas Canonicas, oblationes, & ſacrificia incepit & inſtituit, ac ſuis fratribus & ouibus ipſe odor virtutum remanſit. Quapropter in Capella Manſionaria Cracou: aſſcriptum illi legimus. Vir manſuetus, virtuoſus, modeſtus, patiens in aduerſis. Quid dicam de Roberto Archiep. Gneſnen.? quid de Ioanne Laſki? eorum Elogia à Padniouio, Paprocio, Cromero deſcripta canunt, & promunt, manent eorum nomina in æternum.

Pallium ſancti nauis.

Nauis quæ ſecura.

MVNDI FIGVRA SALVTARIS.

Figura mundi nauis.

Variam & mundi ſalutarem figuram Cæſar Rippa habet, orbem cum cruce, orbem inter cornu copia. Sed inconcinne alius hoc modo. Inter ſuſpirantem & inter lipporum oculorum viros dum ſederet, quærenti quid faceret, reſpondit: *Inter ſuſpirantem & lachrymas ſedeo.* Profectò mundus (ſi rectè inſpexeris) talis eſt, vt qui illum dignè pertranſire vellet, ſuſpirare & lachrymare deberet. Totus

namq; in maligno positus est, totus vallis lachrymarum est, nec optat aliud homini quam naufragium vitæ. Vnde D. Ioan. in Canon. expræsse docuit, dicens: *Quidquid est in mundo, vel est concupiscentia carnis, vel concupiscentia oculorum, vel superbia vitæ. Quis igitur in tot ac tantis scopulis Scilla & Charybdi multò periculosis non allidet?* Sed nauis vestra salutaris est. Nouit & docuit fugere tot & tantos Catharactarum & scopulorum vortices. Vtuntur namq; jucundi medio. Vlysses dum Syrenum cantus fugeret, obliniuit & obturauit cera aures ne audiret, pedes & manus alligauit malo ne procederet. Vos Christi corona texistis aures, ne mundi sybillos admittatis. Cruci Saluatoris cor, & manus perpetuò alligastis, ne quando vos à cruce vel crux à vobis separetur. Iocundum Siculi dictum & factum. *Bruson. lib.* 4. *C.* 25. *refert*: Per mare ficus vehebat, sed procella correptus naufragium fecit, saluus tamen cum redijt, & sederet ad littus, mare tranquillum conspexit, & dixit: *Noui quid vellis, iterum ficus, non habebis.* Non habet mundus à vobis ficus ò Korabij, sed omnia vestra Deo, & cœlis consecratis, ideò nauis hæc vestra, est salutaris mundi figura.

Salutaris figura mundi nauis.

Vlysses Syrenas quomodo fugit.

Ficus mari non commissus.

LINEA FAMILIÆ CORABIORVM.

Mijors Korab, *cui hæc arma primitus juxta Dlugos. collata fuerunt.*
Ropecius seù Robertus Episc. Vroclau. De hoc Cathal. & Dlugos. de Familia Corabitarum 1120. *Translatus in Episc. Cracou.* 1141. *De illo Cathal. Vir singularis probitatis, quem fecit celebrem bonitas famata per orbem, cujus optimarum virtutum fragrantia effecit, vt Ecclesia Cracou. eum pro suo regimine depoposcerit, genus ducens nobile ex domo militum Poloniæ, quia Galeam seù nauem marinam pro insigni deferunt. De illo Kantscius*:

Fœlix qui pietate sacros mercatur honores
Non donis, precibus, sanguine, obsequijs.

Ioannes Radlica Episc. Cracou. ex nobilibus parentibus Michaële & Christina de villa Radlice propè Calissiam ex Cancell. Episc. Crac. 1380. *Auxit bona Ecclesiæ Cracou. & horas diurnas & nocturnas, offertoria & oblationes ad caput S. Stanislai instituit, prouidit. Ioannes de Lasko Archiep. Gnesn. ei vt proauo suo epitaphium erexit. De quo Christoph. Kantscius*:

Ars mihi donauit laudem, donauit honores,
Ars quoq; me Regis fecit amore frui,
Hæc eadem sacrum largita pedum, hæc quoq; vitam,
Dum mihi nec quicquam pota venena nocent.
Discite quorum animus, mensq; atria suspicit alta
Doctrina ad celsos est via prima locos.

Balduinus

Balduinus Gallus Episc. Cracou. de eisdem armis erat, vt ex Historia Gallica F. Antoninus S. T. Magister Ordin. Prædicat. adnotauit. De quo Kantscius:

Artibus ex varijs ingens, ex Iure sacrato
Balduino multo gloria major erat:
Vir bonus & facilis venientibus atq; benignus,
Insignis generis nobilitate sui.
Omnia pauperibus prompte donabat: auaris
Ingens Præsulibus Presbyterisq; pudor

Assumptus Anno 1103. *sedit annis quinq;.*

Petrus Radlicius *Castell.* 1400.

Lasco *Albert. Castell. Ladensis seu Lęcicen. Dlugos.* 1417. *Eius filius Stanislaus Vexill. Sieradien. Inde postmodum Lascij. Ioannes Arch. Gnesnen.* 1510. *ab Iulio* 2. *Summo Pont. Tit. Legati nati in Concil. Lateranen. adornatus. Vixit in munere Pastorali annis* 21. *Ex Cancellario Regni ad Archiepisc. assumptus fuit.*

Hieronymus Laski, de quo plurima Philip. Padnicuius in Elogijs refert. Eius filius Adalbertus Palat. Sieradien. Despotum in sede Valachica constituit, & Scythas ad Oczakow inuasit, vt prædam boum floreno, ouem grosso venderent militum aurigæ. Stanislaus frater germanus. Nati fuerunt ex Lanczkoronska, reliquerat Inciforem Regni Nicolaum Capit. Krasnostauień. Horum Sorores & filiæ cum magnis & illustribus viris connubia celebrarunt, vt Paproc. habet.

Kowalscij *in Sieradiensi Palat. Aliqui illorum militarem vitam exercentes contra Scythas, in Podolia domicilia elegerunt, vbi decorarunt domum non pretiosis ornamentis, sed inhabitantium virtutibus.*

Lopateccij *in Sierad. terra, Patriæ & Reipub. res graues & honestas amplexi sunt.*

Pieczanowscij. *Tria requiruntur ad omnes in repub. res & actiones perficiendas, administratio, obedientia, & victoria. His ipsi inuigilarunt, & proficiunt.*

Gorziccij. *Dicebat Democritus:* In justitia est facienda non facere, sed declinare. *Fecerunt quod & quantum nobiles voluerunt.*

Godziątkowscij. *Est turpe rem loqui turpem, & quid facere! Cauti in vitio, solertes sunt in nobili officio.*

Piątkowscij, *vt bonis & honestis viris virtus est propria, ita otiosa & incontinens vita, malis est propria.*

Lutenscij *in Sierad. Viri fortes, quibus non est necesse mœnibus.*

Czartkowscij *in Sierad. Educati Patriæ. Illa autem Ciuitas non eget mœnibus, quæ juuentutem alit bellis idoneam.*

Ostrowscij *in Sierad. Fortes dicimus: sed fortes sunt, non qui vitam quovis modo contemnunt, sed qui tanti faciunt virtutem, ut hujus gratia vitam alioquin charam negligant.*

Rußoccij. *Caute procedere in bello sapientiæ est. Non enim fortitudinis sed amentiæ est, semet in vitæ discrimen conijcere.*

Sliwniccj. *Præpositum Posnan. Archidiaconum Gnesnen. Epith. Gnesnæ refert* 1551. *Alij in Calis. Palat. in Sliwniki Nicol. Alex. Petrus germani fratres. Petri filij, Petrus & Andreas Rothmag. contra Carol. Sueciæ. Ex Losiecka reliquit octo filios, ex quibus alij religiosi, alij milites. Excelsi animi est, in gratitudine non deterreri, à studio bene merendi de omnibus.*

Poradowscij, *de magna Poradij in Palat. Rauensi. Acceperunt pronomina hæc* Grziuouie, Kogouie, Kiendouie, Biaîuchouie. *Valerianus Grziua strenuus miles Stephani & Sigismundi III. tempor. Cum Maximilianus Cracouiam exercitu cinxerat, ille Peditum Rothmag. cum* 30. *satellitibus transiliens muros Ciuitatis, duos Capitaneos & hostes inuasit, cæpit, & carceri mancipauit: pro quibus meritis Aduocatiale munus in Capitaneatu Biecensi accepit. Reliquit filium Andream vicegerentem Martini Kazanowscij copiarum in Moschou. Sigismundus Kog dictus Vicecapit. & Iudex causarum Castren. Leopol. per annos* 20. *Nicolaus Bialuch dictus Notar. Castren. Præmisl. cujus filius N. strenuus miles sub regimine Nicolai Potocki, Campiductoris exercituum Regni.*

Labęccij, *qui diuisione bonorum cum Koualscijs, à Labęcie dicti Labęccij, sicut illi à Kouale dicti Koualscij, in Sierad. Valentinus & Iacobus post militares fructus in Podolia domicilia constituerunt. Valentini Capit. Barensis filium, Remianus usq; ad Senectam in Moschou. Prussia contra Scythas & Cosacos strenuus miles. Iacobus reliquit Petrum Rothmag. Fratres patrueles horum Iacobus, Hieronymus & Stanislaus tenutarius Łuczyncij in confinibus à Tartaris & Moldauis.*

Karpinscij *in Nurscensi districtu de Karpin. Relictis bonis in Karpin fratribus, Petrus in terra Lencensi Gutij emit. In Prussia ex Niedzwiecka reliquit Andream, Hieronymum, Sigismundum, & Iacobum, qui militaribus disciplinis eruditi, Carolo Curlandiæ & Sæpusiæ Dominis affecti & dilecti. Andreas ex Grabowska reliquit Simonem, qui in Poloniam adolescens deductus, à prima languine ad senium usq;, ad Smolenscum cum Romano Hoiski, in Moldauiam cum Michaële Wisniowiecki, & Alexandro Palat. in Cecora contra Skinderbassam, contra Scythas ad Bednarow, contra Cosacos rebelles ad Krukow, & Cumeiki, atq; Starzec, indefesse pugnauit. Retulit ornamenta militiæ suæ in pectore & fronte.*

Karscij

Karſcij *in Sirad. N. Canonicus Poſnan. & Camenecen. Mentis integritati habitus & cultus congruit.*

Kotowieccij. Dąbrowſcij.
Galęſcij. Nadſławſcij.
Radliccij. Woiſławſcij.

Animi robore, & vi naturæ magno vſui ſunt Reipublicæ.

Skulſcij. Kucharſcij.
Miłaczewſcij. Bobkowſcij.

Hi diuiſione bonorum à Radlicijs varia ſortiti ſunt cognomina. Sed quoniam ætatem ſuã virtuti & Marti conſecrarunt. majoribus euehendi ſunt nominibus: cùm virtus abũdè ſui ſit præmium, quicunq́ ſequatur euentus.

Czacharowſcij *in Caliſſ. terra, digni ſuo honore, quorum quidem honos alit, non ſolùm artem, ſed & virtutem.*

Pieruccij, *agunt dignitati ſuæ congrua. Turpiſſimum enim eſt nobili ſecus viuere quam natus eſt.*

Lobeſcij *in Poſnan. Palat. Amicos ſibi vita virtuoſa, & moribus gratioſis compararunt. Vulgatum enim eſt, neq́ ſolem, neq́ aquam, neq́ ignem magis vtilem eſſe hominibus, quam amicos.*

Soboczcij *adjuuarnnt naturam compoſitis actibus. Natura enim dat viuere, actus nobiles benè viuere.*

Gątkowſcij *in Poſnanienſi Palat. litteris & moribus, ſuis & Reip. dilecti. Ex quibus Petrus, Balthaſar & Albertus ad omnem vitæ conſuetudinem honeſtam vtiles.*

Bronowſcij *in Cracou. Palat. digni laude excellenti. Nam apud bonos in bona cauſa, ſuperuacua eſt commendatio, quum ipſa res impetret, quod precibus exoratur.*

Zadzikouij, *antiquæ familiæ. Hos numerabo poſteros quaſi indices prædeceſſorum claros in toga & marte. Quorum Petrus Zádzik de magna Poradowo in Palat: Rauenſi locata, tranſtulit habitationem in Satrapiam Siradienſem, Anno Domini* 1471. *domi & foris prudentia clarus, amicorumq́ obſeruator integerrimus. Reliquerat is ex Druzbinſka filium Albertum, linguæ Arabicæ peritia clarum, militiaq́ bonum. Atq́ eam ob rem ſæpiùs in cauſis Reipub. à Diuo Sigiſmundo Auguſto in Thraciam miſſum. Is deinde duos ex Puczkowna filios ſuſceperat, Stephanum Tribunum Syradienſem, qui ſteriliter deceſſit, & Ioannem virum animi generoſi, & virtute propria magis, quàm opum amplitudine, maiorum ſuorum gloriam exornantem. Hic habuit in coniugem Borſſæ filiam Heduigim, ex qua ſuſceperat ſex filios, & tres filias. Quarum prima nomine Anna, Alberti Sarnowſki Vexilliferi Lencicienſis coniux fuit: hæc, præter filias, duos marito hæredes reliquit,*

Iacobum

Iacobum Canonicum Crac: & Stephanum egregie indolis iuuenem. Altera nomine Catharina, quæ dum seruire Sponso Æterno in castitate elegit, Ordinem S. Francisci de Obser: Crac: inter moniales amplexata est. Accepitq; nomen Teressiæ in Religione, quam virtutis merita multoties matrem Religiosarum constituerunt. Tertia nomine primæ Matris nostræ Euæ insignita, Ioanni Lowicki Castellano Inowloclauiensi in matrimonium data, inter reliquas soboles, filium ad omnem virtutem aptum, Albertum nomine genuit. De filijs verò Ioannis Zadzik primus erat Mathias, totus ad Martem natus, & qui in congressu bellico, regnante Sigismundo III. in vrbe Moschouitarum metropoli, editis fortibus factis, ante oculos Ducis sui Alexandri Zborowski occubuit. Alter fuit Remigius, qui itidem ad militiam aspirans & Bellonam, Camenecij in Podolia vitam finiuit. Hieronymus verò, dum litterarum flosculis iuuentam adornare conaretur, ad nobiliorem speculationem superorum translatus fuit. Prout & Stanislaus ab ipsa iuuentute armis deditus. Qui dum bella Moschouitica secutus Aquilam Regiam feliciter expediuisset ob animi fortitudinem & virium robur, Duci Exercituum Supremo Stanislao Zolkieuio, charissimus, Leopoli in Russia Fatis sublatus est. Quorum sæuitia tandem & Ioannes minor natu exstinctus iam, cum & titulo Vexilliferi Syradiensis, & honore Aulici Regij gauderet, lustrassetq; castra, & exteras regiones. Tenuit connubia sacra cum Theophila Kretkowska Palatini Brestensis filia. Quæ vidua relicta, residuum vitæ suæ in Ordine S. Teressiæ religioso voto consecrauit.

Nunc periodum familiæ claudit secundo genitus in ordine Iacobus Episcopus Crac: qui vt ipse virtute ornatam adolescentiam ad culmen litterarum splendidè deduxit, ita Patriæ consultum esse cupiens & amicis, vt Zadzikorum nomen omninò interire videatur, Zadzikouianos Alumnos, in Contubernio Hierosolymitano, penes Academiam Cracouień. æternitati sacrauit, & vbi ipse olim bonarum litterarum progressus fecit, veluti filios conterraneos, suos omni disciplina & humanitate imbuendos, posteris ex fundatione magnifica, ad innouandam Zadzikouianam memoriam reliquit, melius in optimis ciuibus, quàm in consanguineis hæreditatem collocari existimans. Ipse olim iunior Astreæ deditus, Perusij in Vmbria, honores & laurum promeruit, inq; Regia Sigismundi III. Secretarij Magni titulum compluribus annis gessit. Tandem Episcopus Culmensis renunciatus, Vicecancellarij atque demum Cancellarij Supremi gradum consecutus, pacem cùm Moschouitis nomine Serenis. Regis Vladislai IV. tractauit, & perpetuam conclusit. Prout & cum Suecis in Prussia, primò inducias sexennales, iussu Diui Sigis. III. confecerat, deinde pacem longiorem annuente Serenis.

renis. Vladislao IV. qui nunc feliciter nobis praeest, totiusq; Regni ciuibus. Quibus, vt per omnia industriam suam probaret & affectum, promotus ad Episcopatum Cracouien. & fabricas complures vsui publico exstruxit, & pro anima sua in diuersis Ecclesijs fundationes fecit. Hoc vnicum intendens, vt quàm maximè possit prodesse patriae, defendere Rempub. tueri ciues suos, vitam sine libertate minimi facere, etiam praeferre mortem seruituti. Haec qui secum reputat, qui sentit, ille mihi praestans & magnus Ciuis videtur, ille dignus in quem vnum à sua patria omnia studia, omnes honestates conferantur. Atq; tandem cum Sanctis in gloria caelesti, vita sempiterna.

Brzozowscij *in Podlasia. Christophorus Succamerarius Podlasiae. Sicut ratio vitae, naturaeq; nostrae ita comparata est, vt alia aetas oriatur ex alia: pari modo virtus ex virtute, & dignitas ex dignitate procedit.*

Tarusowij *in Podlasia in Bilscensi terra. Georgius reliquit Petrum & Iosephum. Petrus reliquit Adalbertum Vexilliferum Podlasiae, & Stanislaum Succamerarium terrae Bilscen. qui Iudex Tribunal. & Nuncius in Comitijs Regni multoties electus fuit.*

Bojemscij *in Liuen. terra. Omnia deflorescunt, sola virtus perenniter manet, quae vobis arridet.*

Laskowscij *in districtu Varsauien. In vita nihil est nisi prorogatio miserrimi temporis, qui tamen bene illo vsus fuerit, faelix & beatus erit.*

Chojeccij *in Liuensi. Matthias Thesaurarius Liuensis, & Reipub. benè meritus. Quid pulchrius est quàm viuere optantibus cunctis?*

Zdzieniccij *in Varsauiensi terra. Virtuti vestrae est qui inuidet. Vnde Seneca de beata vita:* Vides tu istos qui eloquentiam laudant, qui opes sequuntur, qui gratiae adulantur, qui potentiam extollunt? Omnes isti sunt hostes, vel esse possunt. Nam quàm magnus minantium, tàm magnus inuidentium populus.

Chizanowscij: *honesti cultor, virtute contentus.*

Iankowscij *in Masouia. Quisquis ad virtutem accessit, dedit generosae indolis spem.*

Czepiele: *Nicolai est Epitaph. Cracouiae in arce.*

Omnibus hic vna jaceo priuatus in ora,
Nec aliud mea me quam benefacta juuant.

Chrzanowscij *in Varsauiensi districtu. Nunquam inutilis est opera ciuis boni, auditu, visu, nutu, incessu prodest.*

KORCZAK Primo.

DELINEATIO

EST Cyphus aureus intra quem canis caput, vel vt alij, ſedens canis ora cyphi pedibus premens, coloris griſei, campus rubeus. Gallea adornatur Pauonaceis pennis, inter has ſunt tria flumina coloris albi, ita vt vnum aliud longitudine ſuperet, longior verò fluuius caput obtinet.

ORIGO.

ANtiquam familiam in Regno Poloniæ Hiſtorici aſſerunt, & Principibus Sclauoniæ conuenientem primitus affirmant, demùm Regno Vngariæ, & inde defluxit in Regnum Poloniæ. Dignitas tamen majorum in Ruſsia apparuit. *Vnde Dlugoſſus*: Genus Ruthenicum qui tempore priſco Cyphum & in eo canem ſedentem deferebat. Et Chriſtoph. Kantſcius in vitis Archiep. & Epiſcop. Crac. de 23. Epiſcopo Cracou. ita refert: Procopius Ruthenus Epiſcopus Cracou. aſſumptus 1293. Alij 1288. Paproc. Cracou. ſepultus, cujus munus & dignitatem ita deſcripſit :

Procopius Epiſcop. Crac: Ruthenus.

Hic binis tantum tibi Grachia præfuit annis
Succeſſus propera morte trahente ſuos
Qualis vir fuerit, neſcitur, tempore nobis
Si tamen ex noſtro colligere iſta licet

Magnus

Magnus erat, magnis hoc tempore dantur honores.
Prudens & ſapiens qui tenet alta ſatis.

Crom. lib. 9. & Paproc. & Bielſc. Conſanguineum Monarchæ Leſchi ex linea materna à Criſtina Ruthena. Quocirca vocatus & Ruthenus à Dlugoſsio Cancellarius Leſchi nigri. Sed quo pacto initia tantorum armorum in Vngaria contigerint, difficile indagare. Oritur namq; ex dictis originis apud hiſtoricos, à cane tali, & canina littera, & canina facundia. Verùm quicquid dicant refero, tu collige cætera lector. Canina littera eſt, ſeù fabuloſa & indignitatem referens, electio Regis Vngariæ, dum ſumma diſcordia votorum, in diuerſas partes ſecaretur, tandem conueniunt, vt ille qui ingrederetur primus ad Electores Rex illorum fieret. Ingreditur (dùm expectant) canis. Illi quaſi diuinitus factum putantes, canem in Regem aſſumpſerunt, præparant menſam Regiam, canis locum primum occupat. Inciſor aptando carnes pro Rege, oſſa in peluim deicit, ſed mox canis ad os excurrit, indignatus inciſor, amputauit cani caput, dicendo: Si Rex es, non ſis canis. Inſequuntur Vngari inciſorem, at ille per tria flumina fugiendo, vitam ſeruauit. Huic poſtmodum illa flumina in Arma ceſſerunt. Canina verò facundia talis eſt. Zoardus Attylæ temporibus magnum exercitum pro Attyla in Apuliam & Calabriam deducebat, *vt Anonymus Vngarorum refert*, eius poſteritas bellicoſa diuerſa Regna peragrauit, incoluit, maximaq; laudis ſpecie adornauit. Pro inſigni deferebant aureum Cyphum. Contigit verò vt poſt deceſſum Principis Vngarorum Zoardi Attauus, vel alius prædeceſſor locuples ſubſtantia, & clarus Marte, vnanimiter in Principem electus fuiſſet. At ſagax & prudens vir inconſtantiam illorum præ oculis dum habet, rationes excuſabiles obtulit, & ne ſibi deferant amplius, nominauit in Regem de Familia Canina ſtrenuum virum, quem & antiquiorem multò familiam aſſerebat, ſicut certè antiquiſsam eſſe referunt. Nam Oſiris Chani filius, cane pro inſigni vſus fuit, cum lupo & vomere, & Anabin filius Oſiri Cane ipſo vtebatur. *Vide Diodorum Siculum, & Syntagma de Symbolis ſtemmatum ad Alciatum*: Elegerunt igitur in Regem illum de familia Canina. Ac inde fabula mox excreuit: Vngaris canis imperat. Sed cùm ille Caninus Tyrannicè regnum adminiſtraret, & opprimeret libertatem Vngaricam: imponunt tantæ oppreſsionis rationem Cypho, ſeu viro hoc ſigno inſignito. Quapropter meditari cæpit de vita illius, quem & occidit, ac caput illius in Cypho Vngaris detulit, & reddidit. Iterum cùm Rex eligitur, recuſat. Alium eligunt, ſed in æuiternam memoriam, quod Tyrannum occidiſſet de domo Canina, caput canis in cyphum illi pro ſtemmate detulerunt, ſed ne quo modo fama læderetur ſua in poſteritate, addidit nouus Princeps illius armis flumina tria,

Flumina inſigne.

Ciphus aureus inſigne.

Canis inſigne

Ciphus cum cane inſigne.

Flumina tria in signe. Danubium, Sauam, Cisam aut Drauam, ad quorum rippas plurimas de hoste detulerat victorias, pro victricibus pennis super galeam.

STRENVI MILITES.

Miles ab aratro. Diversis modis strenuus miles efficitur. Romani ab aratro strenuum militem vocabant. Non enim illis rubor fuit, eburneo scipione deposito, agrestem aratri stiuam repetere. Sic Attilij manus rustico opere attritæ, salutem publicam stabilierunt, ingentes hostium copias pessundarunt, & quæ priùs arantium boum juga dirigebant, postea triumphalis currus habenas retinuerunt. Ponat rationem dicti Sen. Nullum laborem recusant manus, quæ ab aratro ad arma transferuntur; hinc miles fortior ex confragoso cùm venit, at vnctus & nitidus in primo puluere deficit. Sed quicquid sit de milite strenuo, quomodo efficiatur, nostri propositi est, quo strenuus miles insigniretur, adnotareturq;. Menapios & Tertiodecimanos insignes Romanorum milites adnotatos fuisse lego *apud Pier. lib.* 5. *cap.* 17. & 18. imagine canis; multis profectò ex rationibus, vel quod canes inter se rixantes, si illis offeratur fera illis inuisa, mox facta pace vnanimitèr in feram conuertuntur. *Canis signum militare.* *Canes rixantes concordãt in lupum.* Hoc Dacorum Dux Cocis vel Cocio, aut Scorillus (variè enim nominatur) populis inter se dissidentibus Romanis in exemplum lupo dimisso ad rixam canum protulerat. Vel ob magnanimitatem ipsis innatam, & hoc quidam Rex Albaniæ testatus est, qui Alexandro Magno canes miserat, qui in lupum, vrsum, & aprũ nec mouebantur, visa enim erant parua animalia illis: leonem verò & elephantum subito strabant, *Plin. lib.* 48. *cap.* 12. *Canis magnanimitas.* Vel ob quandam à natura insitam canibus prudentiam: Nam Ægyptij canes ex fluuijs neque cumulatim, neq; libere bibunt, sed conjectis in præterfluentem oculis, aquam quasi suffurantes bibunt, & sitim restringunt, *Ælian. de var. hist. lib.* 1. *Canis prudẽtia.* Inde deducere liceat ex canum hac consuetudine & natura, militem quoq; rejectis simultatibus & priuatis odijs debere in hostem vnanimitèr ruere, & hostem magnum paruis viribus tollere, consilio magis quàm sanguine vincere, non spolijs, sed famæ incumbere debere. *Militis officium.* Demus igitur gratis, canem, strenui militis, lucidam imaginem fuisse: at mihi videtur, imago fidelis & strenui militis præstantior esse. Cyphus aureus cane & fluminibus cohonestatus. Quæ & qualia militis strenui non comonstrauit officia invictus Zoardus ejusq; clara posteritas? Hoc nobis Regna Italiæ, Apuliæ, Neapolis, Calabriæ, Ducatus Venetiarum, trophæa Attilæ, Polonia, Vngaria, Russia referant. Hæc omnis strenuitas Cypho aureo prælucente illis obuenit. Quid si tam splendenti Cypho aureo superaddantur flumina tria Vngarica?

garica? Quid si canis Tyranni insigne & libertas adscita adjungatur, quam strenuos milites nominabis? *Dicebat Aristot. Topic.* 3. *cap.* 1. Quod inest rei meliori, melius est. En aureo Cypho gentile caninum accessit, en his tria flumina, Danubius, Saua, Cissa, aut Draua adjungitur. Melius igitur strenuum militem arma moderna quam antiqua eliciunt & depingunt. At rursum ego strenuos milites te familiam Cyphorum, nedum ex armis, sed & ex indefessis pectoribus nominabo. Hoc mihi Procopius Capit. Rusiæ, Iurgius Capit. Zidacouiæ. Chodorowscij, Zorauinscij, Komorowscij, cæteræ quoq; amplissimæ domus, & familiæ Illustrissimæ vestræ insibillant & suggerunt: *Melius est altero quid.*

Strenuus miles ex pectore.

O genus Heroum, ò domus contermina Marti
Gesta foris celebro, sint potiora domi.

VITA SOBRIA ET SOLERS.

EQuidem hoc titulo non solùm solertia, sed & virtutum corona adhibenda venit. Hinc Apulejus sobrietatem, sapientiæ omnis primarium esse fundamentum, quod in se virtutum omnium semina continet dixit. Et ratio inquit est, nam sobrietas est species temperantiæ, comes prudentiæ, inperspicientia veri & falsi fortis est. Quapropter & Plato in Gorgia. Qui sanus ac beatus esse velit, virtutem sobrietatis exerceat quia custos est vitæ hominis, addit in Charmonide. Cypho aureo maximè conuenit sobrietas, ad splendorem namq; potiùs quam ad sobrietatis ignominiam conficitur, hinc non popularis, sed Regum & Principum illius vsus fieri solet. Sed, proh dolor, domui Cyphorum, sunt aliqui jam qui non Martem, sed Bacchum, non venationem, sed Venerem asscribunt. Deploranda sane esset tam odiosa degeneratio à virtute; deplorandum quod qui contra inimicos crucis vires exercebant, eorum posteri potibus, scortatione, ebrietatibus pugnant; deplorandum, inquam, nam vacantes otio, marcentes crapula, vitam degenerem ducunt, & nomen ac officium nobilitatis & militiæ dehonestando, æternum væ inchoant. Verùm non desperandum. Scio namq; vota Reipub. & optimè affectorum, conceptam spem de vobis. Ajunt enim:

Sobrietas quale bonū.

Ciphi aurei vsus cui conuenit.

Apostropha inbibaces.

Tempus erit quando vnius stupefacta vetustas
Totius voluet gesta, canetq; Domus.

Idem vobis à Domino precor, ò clarissimi successores, sicut & solertem sobrietatem inscribo. Aduertite quod antiqui Baccho nunc capita papaueris, nunc ferulam adhibebant, manuiq; inferebant; sobrietati verò solerti dantur coronæ, lumina, palmæ. Indè Epiphanius. Sobrietas virtutum penè omnium seminarium est, quam vnam qui habuerit, & *Bacho offertur ferula.*

Sobrietatis encomia. cæteras etiam facillimè habebit. Cogitate igitur, quanto sudore majores vestri tantos honores & titulos, quantoq; sanguine, virtute,& labore consecuti fuerunt, eos conseruarunt, & posteritati reddiderunt. Profectò summa sobrietate, summa solertia. Ista vobis demonstrabunt Chodorousciorum sepulchra in Dominico Prædicatorum Leopoli. Ista docebunt insignia Strussorum Camenetiæ in Podol. hæc dicent *Solertia à Dijs.* Barzij, Goraiscij, Braniccij &c. Sesostrides solertiam & consilia à Mercurio, vt Ægyptij referunt, didicit: Ego verò hos vobis ob oculos pono, vt similem solertiam, sobrietatem & virtutem in eis vti in speculis contemplantes, ex illis discatis habeatisue.

FIDELITAS VERA.

ENituerat maxima in Regnum & patriam fidelitas in Zoardo vestro atq; illius posteritate, & prædecessoribus, vndè plurima fidelitate commoti illorum Principes & nobiles ea sibi à dijs optabant & precabantur: *Fidelitas in patriam benedicitur.*

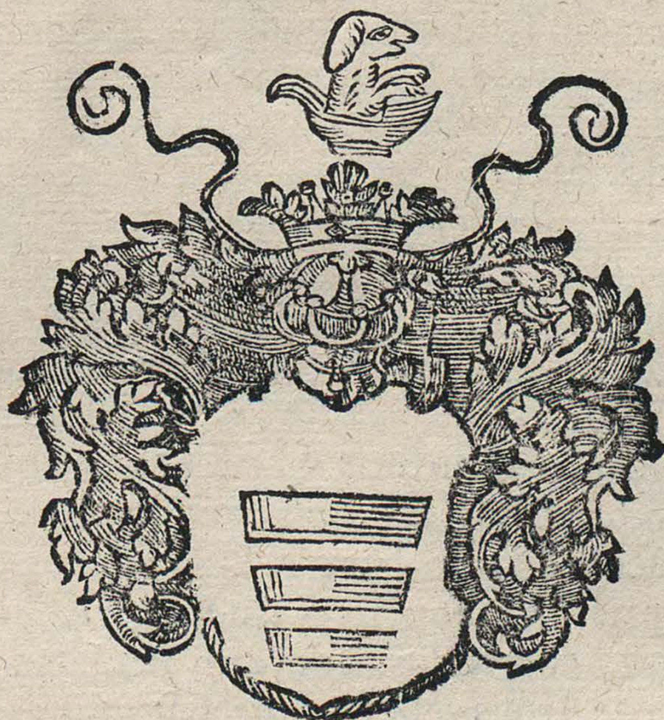
Ille habeat Natos, habeantq; nati nepotes,
Qui longa augmentent posteritate Lares.

Adfuit Deus, & ad annum 1640. non indixit domui periodum, sed in multis familijs conseruat & multiplicat. Crediderim quod prouidentia & conseruatio familiæ à Deo, non alio stetit quam fidelitate vera. *Fidelitas vera qua.* Vera autem fidelitas est primò, cùm scilicet totum in se habet homo, totum autem in se habet, cùm se habet; ipse autem se habet, qui Deum habet; Deum autem habet, qui eum credit & confitetur authorem, redemptorem, judicem, & glorificatorem. Vera fidelitas secundò illa est, de qua *Cic. lib. 2. Rethor.* Fides sanctissimum humani pectoris bonum nulla necessitate ad fallendum cogitur, nullo corrumpitur præmio. Vre, inquit, cæde, occide, non prodam; sed quo magis secreta dolor quæret, hæc illa altius condet. Hæc ac tanta fidelitas regnat in strenua Ciphorum domo. Sunt fideles Deo, fideles Regi, fideles Patriæ. Quapropter illos tyara Episcopali, istos honore Palatinatus, Castellani, Succamerali, Capitaneali adornarunt. Cyphus vester tam admirando cane, ceù lilijs, vel margaritis adornatus, magnæ fidelitatis indicium fuit & erit, & si quæ celebris fidelitas canum erga Dominos qualis fuit illa Sabini, Iasonis, Licij, Lisimachi Regis, & Hieronis canum, de quibus *Fulgos. lib. 5. cap. 2.* Major vestra fuit erga Dominos & Patriam. Fuistis fideles in Senatu, fideles in judicio, fideles in bello, fideles in pace. Ergo itote quam celerrimè, non potest enim justa diligentia vnquam reprehendi. *Ciphus signum fidelitatis & cum suo cane.*

Familiam Armorum Korczak Primò post insigne Armorum Korczak Secundò lector videbit.

KORCZAK

KORCZAK Secundò.

DELINEATIO.

SVnt Arma in contrarium diſpoſita à præcedentibus. Tenent in medio flumina tria coloris albi. Super galeam autem eſt ciphus cum medio canis. Similia arma deferunt nobiles Veneti præcipuè familia Donati. Eorum ex numero Paulus IV. Pontifex Maximus fuit, & Princeps Venetorum alter. Differunt tamen à noſtris armis, alij namq; in galea ponunt roſam ad flumina, alij duas, alij tres Roſas, cùm & Nobiles Neapolitani eiſdem vtantur. Secundò differunt quia illorum flumina coloris rubei, nec vnum eſt breuiùs alio, quapropter videntur maximè diuerſa. *Flumina roſis notata.*

ORIGO.

IN Armis ſuperioribus multa de origine diximus. Addo hoc, quod poſt annos 120. permutatio armorum facta à Sereniſsimo Rege Ludouico Regnorum Poloniæ & Vngariæ in gratiam Demetrij Theſaurarij Regni Poloniæ, *vt Dlugoſſus refert* : & hoc ideò, quia fabula inualuerat, quaſi aliquando canis Rex Vngarorum fuiſſet. *Transpoſitio armorum Korczak.*

FLVMI-

FLVMINA PARADISI.

PAradiſum terreſtrem flumina quæ alluunt maximi ſunt ſplendoris, ex illis enim aurum bdellium & cætera pretioſa mundi leguntur. Verùm multo nobiliora flumina in armis veſtris video, quorum ſcilicet illa Paradiſi ſymbolum quoddam & flumina erant. Flumina namq; ſunt quibus fideles Chriſto ad verum æternum & ſanctum paradiſum appulerunt. Paradiſum inquam, ad quem S. Bernardus aſpirando & ſuſpirando, ita cecinerat in Serm. *O beata regio paradiſi, ò beata regio deliciarum ad quam ſuſpiro de valle lachrymarum, vbi ſapientia ſine ignorantia, vbi memoria ſine obliuione, vbi intellectus ſine errore, vbi ratio ſine obſcuritate fulgebit. Beati qui habitant ibi & laudabunt Deum in ſæcula ſæculorum.* Flumina armorum veſtrorum ad tam glorioſam demonſtrant viam, ducuntq; paradiſum, commutata namq; ſunt in vobis nobilitate generis ac virtutis Chriſtianæ ſplendore, in flumina limpidiſsima tria, charitatis, religionis, ac vitæ perfectæ. De quibus R. P. Regens Cracou. Bartholomæus Golankouius Ord. Carmelitarum, in typo ſempiternæ felicitatis B. Andreæ Curſini Epiſcopi Feſulani Ord. Carm. ad Reuerendiſs. Andream. Archiep. Leopol. Abbat. Sieciechou. vnum de Armis veſtris ita dicebat.

Flumina paradiſi ſymbola fluminum Paradiſi cæleſtis dignitas.

Flumina Prochniciorum.

Flumina terna fluunt dum claro in ſtemmate claræ
Gentis Prochniciæ ſymbola terna nitent.
Eſt amor in Patriam Flumen pietatis auitæ
Eſt generis ſui flumen odoriferum.

Charitas poteſt quando natura negat.

Vt autem ſingularius quid de fluminibus his deducamus. Perſuaſum ſit omnibus, quod charitas id poteſt quod natura negat, ſicut D. Chryſoſt. Hom. 50. ad Populum Antiochenum. *Refert Ælianus* de Var. Hiſt. lib. 12. *Xerxem, cùm inter alios commeatus magnificentia & oſtentatione plenos ſequerentur euntem ad bella, etiam aqua de Choaſpo vehebatur. Cùmq; in loco deſerto ſitiret, neq; ſiti remedium vllum inueniretur, proclamatum in exercitu eſt, ſi quis aquam ex Choaſpo haberet, vt Regi eam dandam daret, & inuentus eſt quidam qui pauxillum haberet, idq; putridam. Bibit igitur illam Xerxes, & eum qui dederat, in benefactoris loco habuit, quoniam niſi illa fuiſſet inuenta, periiſſet ſiti.* Me hercule aqua charitatis eſt tantæ virtutis, vt ſi quis ea vſus non fuerit periiſſe putandus. Hinc de illa Auguſt. *In charitate pauper eſt diues, ſine charitate diues eſt pauper.* Et Hieron. in tantam laudem charitatem extollit, vt dicere audeat: *Non memini me legiſſe mala morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit.* Quapropter tam præcellentis fluuij Illuſtriſsimus Andreas Prochnicky Archiep. Leopol. maximè memor ad charitatis

Aqua de Choaſpo.

Sine charitate homo perit cum charitate ſaluatur.

opera

opera ſeſe totus contulerat, Xenodochia, Eccleſias deſolatas, aut fundatione vel ſacerdote orbatas prouidere inſtituerat, captiuos redimere, milites afflictos iuuare.

Fœlix qui pietate ſacros mercatur honores.
Non donis, precibus, ſanguine, & obſequijs.

Honor pietate acquiſitus.

Fluuium religionis alterum ſignificatum fuiſſe fluuij paradiſi exiſtimo. Nam religionis affectus non ſolùm deuotione corporis, ſed magis arcano geritur cordis, vt Caſſ. ſuper Pſal. 43. *Quapropter inſtar fluuij decurſim merita & præmia confert.* Hinc Petrus Chryſolog. de Religione dicebat: *Iuxta ſententiam cordis mei. Si paradiſus in hac vita præſenti eſt, vel in clauſtro vel in ſcholis eſt. Quicquid enim extra hæc duo eſt, plenum eſt anxietate, inquietudine, amaritudine, formidine, ſollicitudine, & dolore. Vbi per clauſtrum religiosè viuentes, per ſcholas diſciplinatos in doctrina Chriſtiana, accipere licet.* Referam de Armis veſtris Ioſephum Wereſczinsky fluuium religionis. Cùm namq; eſſet religionis Ruthenæ Fedorio Wereſczinsky, cui in matrimonium data fuerat Soſnowska eiuſdem ritus, quæ Iwanum Władikam Chelmenſem fratrem habuit, & Chrehorium alterum qui ſe ad gremium Eccleſiæ S. contulerat, ac poſtmodum Sacerdos, Canonicus ac Officialis Chełmenſis ſub Epiſcopo Buccacio fuerat. Hic itaq; Canonicus, vbi filium ſoror enixa eſt, venit ſub prętextu viſitationis ad ſororem, & filium inſcijs parentibus baptizauit Andream. Vbi Władika venit, & renunciatum eſt illi ac parentibus, quòd iam baptizatus eſſet, non rectum affectum tàm contra Officialem, quàm contra puerum conceperunt. Sed Officialis aliud effecit; dum eſſet annorum tredecim, puerum à Władika ad ſe allexit, qui nec recedere ab auunculo voluit, ſed in fide Catholica educatus, Ordines minores & Parochiam Olexouien. recepit. Verùm morte ſublato Officiali, accepit ſponſalia cum conſanguinea Epiſcopi Poſnanien. Braniccij Iaroſca, ſed quando ad Obertinum bellum inchoatum fuit, factus miles, ſtrenuè multa geſſit, & inde ad ſuum patrem redijt: à quo & beneuolè & paternè ſuſceptus fuit, & cùm prolem ſuſcepiſſet Ioſephum, ad ſtatum ſpiritualem diſpoſitum, doctum & pium ſacerdotem, poſt Sieciechouien: Abbatem Eccleſia S. ſibi gratulata fuit. Reliquit pro fidei defenſione non immodicos tractatus. De contemptu mortis. De purgatorio. De confeſsione. De matrimonio. Flumen quoque ſignificatum fluuio paradiſi vitam perfectam afferro. Nam Heſiodus poſtquam fluuiorum quorundam nomenclaturam abſoluit, ſubiecit mox: hos eſſe qui mortale genus enutrirent cum ſole. Interpres addit: Aquæ & ſol nutriendi vim habent, eorumque beneficio res aluntur & gliſcunt. *Pier: lib: 44. c.9.* Quapropter & Catul. Dum mulcent auræ, firmat ſol, educat imber. Hinc fluuius perfe-

Religio corpore & corde
Clauſtrum & ſcholæ paradiſus.
Ioſeph Wereſcinſky.
Andr. Wereſcinſky.
Vita perfecta
Aqua & Sol nutriunt.

perfectam vitam significabit. Perfecta autem vita quæ sit, audi *Senec: epist:*78. Vita non est imperfecta si honesta est. Non est res magna viuere; nam & animalia viuunt, sed honestè viuere, magnum est. Tales erant ex Armis vestris Strusij tales. vt vltimi Epitaph: Camen: docet. Tales Boratynscij, sicut Crac. in ædibus Regijs de Castellano Belzen. Capitaneo Samborien. legitur: *Nobili ac bellica laude insigni, prudentia, eloquentia, animi magnitudine, ac cæteris omnibus animi ingenijq; virtutibus, domi & militiæ, publicis & priuatis rebus ac obeundis, ad exteras nationes legationibus præstanti. Barbara Dziedoßycka mærens marito posuit. Anno* 1558. Sic igitur fælices viuite Senatui, Paci publicæ, bonis omnibus ac suis, fluuius portum cælestis paradisi obtinebitis.

Boratinsky Epitaphium.

FLVVII HONORATI.

Fluuius honoratus Dorix.

Honoratissimum fluuium in literis Sacris Doricem conspicio; nam ipse Saluator eo nuncupari dignatus fuit. *Ego quasi Dorix fluuius.* sed ne Comparatio hæc odium animis ingerat: Quis namq; sicut Deus? Fluuios honoratos vestros ex antiquorum honore desumam. Græci fluminibus patrijs cæsariē offerebant. Sicut namq; Romæ in maxima celebritate Lotos capillata fuit, cui Vestalium virginū capilli cæsi deferrebantur: ita Græcis tonsura puberum adolescētū & cæsaries fluminibus cōmittebantur. *vt Pier. Val. Hierogl. l.* 52. *c.*36. Fluminibus vestris Respub. Polona, omnem Cæsariem, honorem, dignitatem, sibi conuenientem detulit & concessit. Nam Archiep. Episcopos Prochnicios, Abbates Weresczynscios, optimos & graues ex votis habuit. Militum Duces, & victores, Strussos, Boratinscios, Komorouios numerauit, Senatores dignissimos, consilio & marte Barzios, Gorayscios, Droiowscios admirata fuit. Vnde meritò vobis simulachrum memorabilis Nummi Hadriano Imperatori excusi, adscribendum se offert. Erat simulachrum quod flexo genu dexteram Hadriano stanti porrigebat, cui Syngraphæ additum fuit: *Restitutori Hispaniæ.* Plurimum namque fluuijs vestris Respub. Polona debuit, plurimumq; quoque gratificata fuit, dum prosperis consilijs vestris, vigilantissimis armis, super effusa virium ac substantiarum copia pace & tranquillitate diuturna frueretur. Vnde posteritati vestræ ceu indice quodam demonstratur Cracouiæ in Arce Epitaph. hoc Barzij: *Illustris & Magnificus D. Dominus Stanislaus Barzij*, de Blozew, & in Wisnicz hæres Palat: ac Generalis Crac: Sniatineñ. Cap. vir pius & benignus, nec indisertus Senator, vitæ Catholicæque Religionis cultor, & pro sua dignitate gratiaq; principis florens obdormiuit, *Anno* 1571. Sed neipso particulari exemplo moueamini, infinita profectò ex vestris collegissem atque prorsus idem statuerem axioma, sed adulatorum

Græci Cæsariem in flumina patriæ deponebant. Capilli vestalium Lotos committebantur.

Simulachrū manum dat Hadriano. Nummus Hadriani Restituta Hisp.

Barzij Epitaphium.

dulatorum propria cauenda censeo. Honorati fluuij vt perenniter sint vestri paucis docebo. Mala bonitatis ope superate: Superabitis verò *Horat: Epist: lib.* 1. *Ep.* 16. *docente.* *Mala bonitatis ope superanda.*

Vir bonus quis est? *Vir bonus quis.*
Qui consulta patrum, qui leges, iuraq́ seruat
Quo multæ magnæq́ secantur iudice lites
Quo responsore & quo causæ teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota.
Introrsum turpem, speciosum pelle decora.

FLVVII CORNIGERI.

VAria ex ratione Fluuios Cornigeros vocitatos fuisse scio, sed celeberriorem ac vestris conuenientem armis nullam video. Seruata namque fuit nobiliori tempori, Græcis familiare fuit Fluuios Cornigeros, Tauricornes, ac Tauricipites vocare, vnde *Virgilius Æneid. lib:* 8.

Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum
Et gemina auratus Taurino cornua vultu. *Eridamus.*

Ratio dicti: Nam Taurus à Perello Phalaridi dono datus, Gelonis fluuij imaginem gerebat, *vt Pindarus in Pythys.* Aut quia taurus ille ab Agrigentinis in mare proiectus fuit, ne qua tam sæui tyranni memoria superesset, *vt Timæus refert:* Aut quod flumina Taurina specie fingi solita fuère, *vt Eurotas apud Laced. Cephisus apud Argiuos,* quem tamen Athenienses humana facie figurabant cornibus, à fronte prominentibus, aut quod mugitum flumina cient taurorum instar, *vt Festus ait,* siue quod cornua fluminibus à flexuosis eorum lapsibus tribuuntur. Ego verò fluminibus vestris cornua multò ob digniorem rationem tribuam. Ob hostiles, inquam, impetus. Non quidem ad pacem publicam destituendam, aut Rempublicam quomodo à vobis infestandam. Mori enim satius est vitæ, quàm ferre pudorem. Sed tribuo, ob hostiles impetus à Repub. per vos sublatos. Hinc Strusios vestros, alias Komorowscios Podolia, ceũ Decios Romanos semper coluit. *Sicut Miechou: lib.* 4. *Cromer: lib.* 30. Fælicem & Georgium memorando demonstrant: Admirandos verò Boratinscios quomodo inducam? cum nedum fortitudine sua Lanczkoronscium Ducem Exercitus è periculo Valachico liberauerit, sed victorem quoque effecerit (Ioannem dico & Andream primos è familia ad Ecclesiam S. à Domino, à Schysmate euocatos) insuper per Fluuium Dzwina ad Poloskum cælitus missus, vir habitu & equo albus, contra Moschos Ioannem deduxerit, & victorem de septem Millibus reduxerit, vt *Cromer: in Orat: Funebral. & Paproc. in Stemmatibus.*

Hostilis impetus. *Strusij.* *Boratinscij. Lanckoronscij.* *Boratinscius cælitus adiutus.*

Coronati pugnant. matibus. Audio *Ælianum lib*: 12. Celtes omnium hominum ad subeunda pericula promptissimos fuisse, quapropter coronati pugnas ineunt, & in honorem illorumque qui in prælijs fortiter occubuerunt cantiones componunt, trophæa statuunt, monumenta posteritati relinquunt, Qui nec ædi corruenti, nec igni circumuenienti, nec mari fluctuanti cedunt; sed gladijs euaginatis & hastis vibratis, acsi terrere vel vulnerare possent contrastant. Tam ignominiosum erat eis fugere è periculo. Sed quomodo non audaciores vos Boratinscij putabo. Inducebat omnes fluctus suos hostis contra vos, & dicebatis. Ecce ipse Deus meus & adiutor meus est, quare non amplius fluctuabo.

Audacia Celtarum. *Trophæa monientium.* *Gladij contra ignem, aquã.*

Viri fortis Officium.

Magno animo fortis perferre pericula sueuit
Vllo nec facile frangitur ille metu.

Sed se fortem manus Dei & auxilium efficit, Chydram ille malorum citò leuabit. Studeant inde posteri, quod omnes viri boni æquitatem & ius amant, nec est viri boni errare, & diligere quod per se non est diligendum. *Cic*; *lib*. 1. *de Legibus*.

Vir bonus qua amat.

LINEA FAMILIÆ KORCZAK, SIVE CARRAFA.

ZOardus, *Attilæ victoriis præclarus, in Vngariæ Regno, vt Hist: Vngarorum testantur. Eius posteritas Venetiis, Neapoli, ac in tota Italia militia præcelsa diuersas mundi partes incoluit. Prædecessor Zoardi de familia Ciphorum, electus quondam in Regem Vngariæ, Caninæ familiæ cessit, quia antiquitate & meritis anteiret. Testatur antiquitatem insigniorum Canis, & Diod: Siculus, & familia Venetiis Donatorum, eorumque olim Princeps Donatus Franciscus, & clarissima familia Carraphorum in Italia. Sed præcipuè Ioan: Petrus, qui summus Pontifex creatus, Paulus IV. nuncupatus fuit.*

Czàsowie, *De hoc Dlugossus. Genus Ruthenicum, qui prisco tempore Ciphum deferebant, & in eo canem sedentem. Procopius Russiæ Capitan.* 1260. *Procopius filius, ex Vicecancel: & Præposito Sandomir: atque Canonico Crac. Episcopus Crac. Erat Lesci Monarchæ Pol. consanguineus ex Griffina parente sua Ruthena, quapropter & Ruthenus ab Historicis dictus fuit, Sicut in Stemmatib. dict. & Cromerus libro* 10. *Georgius alter Procopij filius, arcis Zydacouiensis Gubernator,* 1294. *Ex Georgij posteritate descendunt istæ familiæ.*

Chodorowscij. *In Russia perantiqua familia, quæ Russiam & Podoliam, splendida virtutum & morum forma, necnon heroica potentia, illustrauit, protexit. Demetrius de Chodorow, Venator Leop. prudentia in rebus agendis, & belli exercitio dexterrimus,* 1436. *Hector contra Cruciferos*

ciferos in Pomerania, pugnando ad Puckum, vbi duo millia hoſtium cæſa, ſexcenti in captiuitatem redacta, obijt vt Achilles. Bielſcius folio 426. *Fœlix, cuius filius non degener patri. Nicol: Vexillifer Halicien. Eorum Epitaph. Leopoli in Ordinis S. Dominici Eccleſia famam dicent. Simon ex Bodzanowſka reliquit Chriſtophorum, qui ex Oleſnicka ſuſcepit Simonem, qui reliquit Franciſcum, & tres filias. Ioannem, qui ex Babſka ſuſcepit Iudicem Belzen. & Martinum, qui ex Olizarowna reliquit filios. Gaſpar alter filius, ſtrenuus miles, in exteris nationibus tyrocinia confecit. Habuit matrimonium cum Anna Sulimianka. Tertius filius Fœlix fuit. Habet Paulum & Apoloniam. Ioannes verò frater illorum duorum ex Pretſicowna habent filios.*

Zorawinſcij. *Hi ijdem ſunt cum Chodorowſciis, ſed ex bonis diuiſione acceptis Zorawno, dicti Zorawinſcij. Ieulaſcus, bonorum plurimorum in Alba Ruſſia poſſeſſor, ſuſcepit Baſilium ſtrenuum militem, qui reliquit Marcum & Chreorium in bello Socalien. à Tartaris occiſum. Michael Notar: M. Duc: Lit. qui reliquit Alex: Capitan: Luceorien. & pater creatus Wladika Luceorièn. Alexandri filij ex Borzobochaczanka Armorum Ielita, reliquit Marcum & Baſilium. Michael Alexandri germanus ex Zolkiewſka ſuſcepit liberos. Sebaſtianus Caſtel: Haliciē. ex Kośćielecka, reliquit Herbuthi & Lanckoronſki coniuges. Stanislaus Caſtell: Belzen. Vir ingenio magnus, qui cum Oſmano Turcarum Imp. ad Chotinum pacem conſcripſit. Demetrius de Bozydar, Theſaurarius Regni, Ludouico Pol. & Vngar: Rege ſceptra tenente Anno* 1370. *Cui arma hæc quadam fabula commotus Ludouicus immutauit, & Sciphum cum cane ſuper galeam poſuit: flumina verò tria pro Armis detulit. Bielſcius folio* 244.

Derſniakouij *de Rokitnice: Petrus ex Odrowazowna reliquit Barbaram Trzcinſka, Annam Fredrowa, & Dorotheam Trzecieſka. Nicolaus germanus Petri, Iudex Præmisl: terræ, reliquit Stanisl. & Ioannem ſteriles, Auguſti Regis Aulicos, & Copiarum in Moſch. & Filand: Duces: Valentinus tertius frater ex Pieniaſkowna ſuſcepit Stanisl. ad omnia Regni munia & commoda ſtrenuum. Ioan: Succam: Præmisl. magnus ingenio & litteris. Anno* 1120. *Derſniak Boleslaum Kryuouſtium contra Morauos pugnantem in caſu minus fœlici defendit, vt Herbort. & Bielſcius dicunt. Iuanum Waſilum diuiſiones bonorum habent A.* 1348. 1392. *Petrus Trib. Sambor. Stanisl. Succam: Præmisl. Valentinus miles ſtrenuus, reliquit Stanislaum.*

Barzij. *Notabant familiam ſuam ante à Blozwica, poſtmodum à Wisnicz. Stanislaus Palatinus Crac. de Blozew & in Wisnic hæres. Snatinen: Capitaneus. Vir pius & benignus, prudens nec indiſertus Senator. Vitæ Catholicæq; religionis cultor, & pro ſua dignitate gratiaq; Principis florens.*

rens. ita Epitaph. Crac. 1571. Ex filia Tęczynski Palat: Sendomir. Catharina, reliquit Ioannem. Andreas Erasmus & Petrus militia & ingenio excellentes. Iste vltimus Castel: Præmisl. Capitan: Leopol: fuit. In legatione Hispanica ab Augusto Rege missus, obiit. Ex Dziedușka susceperat prolem. Quos fortuna diffida infimæ vocationi concesserat, vt Bielscius folio 458.

Gorayscij *de Goray perillustris & antiqua familia, hæredes in Kraśnik: Christinus Vladislao II. disciplina generosâ apprimè gratissimus, hostes patriæ ad Lublinum & Sendomir. forti pectore repressit. Iuonius Iudex terræ Chelmen. Orator eximius Casimiro Magno Rege sceptra tenente, in Tartariam Legatus missus, ferum bellum pace quieta complanauit. Ita Io: Wrzesinius. Demetrius filius, Thesaurarius Regni, ingenio excelsus, Patriæ amator, qui viridi rerum progressu & successu obtinuit, vt filio suo Demetrio Ludouicus Rex supremnm Marschalci Regni honorem detulerit, & Dominium Sczebrzesinense æuiternè contulerit, quod & Sereniss: Rex Iagello priuilegio confirmauit. Hic tam liberalis extitit, vt ratione seruitij in terra Chelmensi Nobili Cedzik Prochanski, villas Grușkę & Zapororze concesserit Anno 1399. vt refert Paproc. & Bielsc. fol. 272. Eius consilium sanum, quod Heduigi Reginæ Virgini suasit. Sarnic. Albertum de Goray, amplum patrimonio meminit Paproc. in Stemmatibus An. 1382. & alios quatuor Procop. Alexan. Andr. Nicol. Ex quibus subsequenti linea, magni hostium Reipub. defensores & Rothmag. Ioannes, Georgius, Adamus, extiterunt. Nulla equidem Patriæ negotia in pace & bello, domi & foris neglexerunt, sed quod optimi ciuis fuerat Regi & Patriæ reddiderunt. Adamus in Transiluaniam ad Sereniss: Regem Stephanum in Regnum inuocandum legatus missus cum Illustriss: Starzechowski, Tarlo, Ostrorog, Iazlowiecki, fuit. Bielsc. fol: 725. Tanta dignitas familiæ Gorayściorum erat, vt pro honore & gratia illorum familiæ suas adiungere Magnates haberent. Vnde Samotulscij, Tęczynij, Olesniccij, Mieleccij, Ostrowscij, Tarnowscij, Krzepiccij, atq; aliæ præclaræ ac magnificæ domus, illorum sanguini coniunctæ manent. Ioannes filius primus, cui natura tantum præstiterat virium efficaciam, vt ferri laminas grossiores, ceu liquidam argillam in partes discerperet. Erat miles strenuus Stephani Regis tempore, nec expeditio militaris clara sine illo fuit. Ex Lanckoronska Cast: Vislicen: filia, suscepit Marcianum & Ioan: qui ex Nișczycka Capitã. Przasnicen: filia, suscepit prolem. Altera vxor illius Plazianka Magnigubernatoris Crac. & Capit: Lubaczouien. filia. Petrus alter filius, Aulicus Regius & Rothmag. victoriosus in Moschouia & contra Tartaros. In Rokosiano tumultu pacis cum aduersariis Reg: Maiest. compositor. In iure & Comitijs Regni acceptissimus. Ex Zelinska reliquit Demetrium*

metrium in exteris nationibus benè meritum, in patria optatiſſimum. Demum ex Lanckoronſka ſuſcepit Chriſtophorum & Petrum. Adamus tertius filius Aulicus & Rothmag. Regius, cui iuuentus caſtra dulcia fecerat, prouectior ætas Senatum commendauerat. Hic ex Słupecka Caſtel. Lublin. filia ſuſcepit Zbigneum, qui ad Chotinum contra Oſmanum copias proprio ſumptu cum tribus ſignis in caſtris tenuit. Demum Turciam Paleſtinam, & loca ſacra peragrauit. Ex Leſczynſka Palat: Belzeń. filia ſuſcepit filium Raphaelem, non modicæ ſpei adoleſcentem.

Lipſcij, *Eadem domus cum Goraiſciis, vnde diuiſa bona cum Goraiſciis Ioannes Łyczkom vendidit, vt ſub Goraiſciis adnotauit Paprocius in Stemmatibus. Ioannes de Goray & Nicolaus Lipſki germani fratres moribus & ingenio excellentes. A tertio filio Iuonij referunt fuiſſe illos, & à Lipſko Lipſcij dicti. Inferior ad Socalum diuiſione bona acceperat, maior ex Słupecka prolem relinquerat.*

Czuryłouij, *Lineam ex filio ſecundo Iuonij Hiſtorici dixerunt. Notabant familiam à Stoiance in diſtrictu Præmislienſi. Martinus Czuryło totus Caſtris & Reipub. deditus, maxima indicia martis in juuenili ætate, ſummos in prouectiori fructus belli cœdit. In conſpectu Ducis Magni exercituum Mieleccij Turcas & Valachos fortiſſimè repreſſit. Illius animi fortitudine Iazłouieccius exercituum Regni Dux Pal: Ruſ. allectus, filiam in Coniugem obtulit. Suſcepit liberos militia ſtrenuos, prudentia politica exemplares; Georgium qui ex Fredrowna reliquit Mariannam Caſtel. Camenceń. Staniſławſki coniugem, ex qua Euphroſina Petri Potocki conſors. Martinum, qui ex Firleiowna reliquit Cathar. Nicolai Iarmolinſcij coniug. & Barbaram Stadniccij Pocillat: Sanoceń. conſortem. Nicol. qui ex Łanckoronſka reliquit Staniſl. Nicol. & filias & Andream.*

Boratinſcij *de Boratyn, Demetrius Cancellarius Terrarum Ruſſiæ, vt litteris comprobant.* Anno 1374. *Reliquit filios ſeptem, qui cum diuiſione bonorum diuerſa cognomina ſortiti ſunt. Iurgi ſeu Georgius filius primus, qui à bonis Malczyce Malczycki vocatus, ceſſerunt in dote Tarło. Sienko ſeù Simeon, alter filius à Dubkouice Dubkowſcij. III. Fedas ſeù Fedorius aut Thæodorus à Tamanowicze Tamanowſki. IV. Iwaſko ſeù Ioannes à Tankowice Tankowſki. V. Demko ſeù Demetrius à Michałowice Michałowſki, qui reliquit Staniſlaum & Georgium. VI. Filius Demetrius, qui cum vltimo fratre Baſilio accepit Boratinum. Baſilius duas filias habuit; Haſiam ſeù Elizabetham, quæ primùm Cnazij Przedelniccij coniunx, demum Nicolai Kraſnopolſcij armorum Aſcia fuit. Auus illius cum ab Andrea Boratinſki dimidium Boratinij coëmiſſet, à Boratin familiam cæpit notare. Altera*

tera filia fuit Margaretha, virginem Capit: Præmisl. Kreza in tutoriam acceperat, sed patruus suus Iwasko recuperauit, & à Patriarcha Constantinopol. vt in coniugem illam habeat dispensationem obtinuit, ex qua suscepit filios Steckum & Andream, qui postmodum Catholici facti, & Stecko Ioannes vocatus fuit. Erant viri Marti & Patriæ consecrati. In Valachia Sigis. Adalberto regnante, Ducem exercitum Lanckorunsci de periculo saluarunt, & victoriæ occasionem dederunt. In expeditione Moschouitica ad Opocko, rota molendinaria Andreas oppressus Vilnæ occubuit. Ioannes verò ad Poloscum, duce vt fertur Angelo, vel S. Casimiro, septem millia hostium fudit, deuicit. In Vngaria verò, pro Ioanne Rege contra Ferdinandum pugnando, infælici prælio inter mortuos relictus, Diuina ope, collecta sanitate, Cosiciam à Magnate Vngarorum conductus, melius conualuit, & in Regnum redit. Bielsc; fol: 523. Capit: Rohatin: dicit. Reliquit ex Fredrowna Cathar: Orzechowska, Zophiam Zamiechowska, & Barbaram. Filius erat Petrus Castell: Belzen. & Capit: Sambor. quem Sigis: Aug. cum parente Regina Bona Barium descendente miserat. Iustitiam quoq; Palat: Moldauiæ expostulante, Rege auctoritatem dante, administrauit. Isabellam Augusti Regis sororem in Vngariam conduxit. De illo Priluscius in præfatione, erat Vicesgerens Præfecturæ Crac. Ioannes filius Petri Vexillif. Præmisl: in exteris nationibus litteris & militari eruditus. Aulicus Augusti Regis, habuit Coniugem Barbaram Lisakowska.

Droiewscij *in Præmisl. Terra perantiqua familia, toga & marte celebris, regno & Reipub. proficua. Ioannes ex Castel. Chelmen. Episcopus Cuiauiæ* Bielsc: folio 589. *Stanislaus Castel. Præmisl. optimè meritus Reipub. vtinam meritus & Ecclesiæ Catholicæ Rom: fuisset. Reliquit Ioannem ad exteras nationes nuntium obseruantissimum Regiæ authoritatis & legum Stephano regnante. Alterum reliquit Christophorum. Ioannes Thomas Cap: Præmisl. nullius expeditionis bellicæ neglector, Stephano Rege castra mouente, ad Galliæ Regem & Magnum Turcarum Ducem Amurathem legatus fuit; linguarum externarum peritissimus,* Biel: 758. *Kilianus germanus suus ex Sobkowna reliquit prolem. Ioannes Christophorus eorum tertius frater, Secret: S. R. M. obijt in ætate florida. Sorores eorum Cathar: Herburthowa, Castel: Sanoceń. Capit: Præmisl. Regina Krzeckowska & Anna Wasòuicowna. Permanet vsq; ad dies modernos hæc celebris familia consilio pPibus clari, sed Ecclesiæ Romanæ aduersi.*

Strusouij *qui primitus Komorowski à Komorow, sed in Russia & Podolia, vt contra hostes fortiter agendo pugnarunt ac quasi ferrum & gladios hostiles deglutierunt Strusij nuncupati sunt, tum à castro Strussow ita appellati, occisos à Tartaris Magnificos Strussos viginti quatuor ad*

sua

sua tempora Paprocius in Nido virtutum numerauit. *Fælix & Georgius decus Russicæ nobilitatis dimicando contra Bogdanum Moldauiæ Principem Pocutiam occupantem Alexandri Regis iussu, ille in prælio cecidit, iste fratri per medios hostes opem ferendo captus, & à Tyranno cum aliis octo capite plexus est.* Cromer: lib. 30. Bielsc. fol: 500. *Mars fauorabilior die sequenti stetit; nam inito prælio cum Valachis Burcolabius Chotineń. occubuit, exercituum Dux Kopacz fuga vitam saluauit, Bochdanus supplices litteras ad Alex: Serenissimum Regem misit, libellum concordiæ postulauit. Stanislaus Strus à Tartaris in Rastauicensibus campis oppressus, hunc Nicol. Sempa de Armis Iunosza carmine celebrauit. Reliquit ex Wilckowna duos filios Iacobum Capitaneum Chmielnic. maximum & fælicem bellatorem, qui ex Potocka reliquit prolem. Alter Georgius filius, Asiæ terror, Africæ & Europæ amor fuit. Nicolaus ex Potocka quis qualisq; fuerit ex illius Epitaphio, in Camenecia Podol. disce.*

Accede huc Christiane miles
Et quem referat hæc tabula vultum, intuere.

Talis erat ex vetustissima Strussiorum prosapia Illustr: Nicolaus de Komorow Strus, qui à natura prius ad macheram, quam ad cochleam extendere manus edoctus, statim à mamillis ad armillas, à lacte ad luctus instructus. Postquam varios vndiq; terrarum hostes, Liuones, Hunnos, Valachos, Gethas, Moldauos, Othomanos ad Boristhenem, Istrum, Prut, Danubium fluuios maximè semper terruisset; indomitis Moschis strictum lupatum iniecisset, diuersis hostibus ex amore patriæ pro incatenato obside deuenisset, tandem lubrica bellorum vota in patriam redux, pro tot præclare factis à Serenis: Sigis. III. Halicień. Sniatineń. Colomień. Chmielniceń. Lubacou: Capit: nec non Senatoria dignitate cumulatus. Cum verò plus suis viribus Terra non sufficeret, ad cælestia cum summo Ecclesiæ, Patriæ, Senatus, militum mærore Anno 1627. die 7. Ian: Ætate 50. accersitus abijt. Reliquit duas filias, vnam quæ Adamo Kalinowski Braclau. Vinniceń. Lubeceń. Loiou. Cap. primum nupta fuit, postremo Illustris: Duci in Wisniowiecz Palatino Russiæ. Altera filia Sieninska, habet filias.

Komorowscij *de Komorow, generis nobilitate, ac plurimis heroicis virtutibus insignes. Iacobum Komorowski, pugnantem pro Suidrigailo* 1431. Bielsc: fol. 338. *refert. Petrus qui ob præclara merita in Vngaria septem arces loco præmij tenebat, quæ omnia bona,* vt Cromer. lib: 27. sub Anno 1472. refert, *quia filium Regis Casimirum receptauerat, vltore Vngarorum Rege amiserat. Hos Serenissimi Reges amplis ditionibus & honoribus, dum ex Regno Vngariæ in Regnum Poloniæ deuenerunt, condecorarunt. De beneuolentia Petri in Casimirum,*

mirum, Bielſc: fol. 455. *Chriſtophorus filius Petri hæres in Zywiec Caſtel: Sadecenſis, qui in dies maiorem affectum, tàm belli quàm pacis interſtitio Regibus præſtiterunt, reliquit filios duos, illius germanus erat Pocillator Cracouienſis, ſororem Orlko in Coniugem dederant. Retinet pro ſinceris actibus benedictionem Domini, vſq; in præſens horum Komorouiorum domus. Stephanus cum in Ciechanouień. diſtrictum eius prædeceſſores venerunt, ille poſteros benè Marti deditos in Ruſſiam, Podoliam, Lituaniam, vti poſſeſſores tranſmiſit. Ita viro præſtanti quæuis terra patria eſt. Fundauit in Sonſk Eccleſiam Parochialem vbi & ſepulti quieſcunt. Andream reliquit ſtrenuum militem, ex quo Ioannes Falk, ex illo Andreas cum ætate militarem ducit annis* 30. *Miles Vexillifer loco tenens Rothmag. ducum campi Každanow Potoccij. Clarebit familia Komorowſciorum in caſtris & bello. Nam Petrus Ordinatione Regia Coſacorum Boriſtheneń. vigilantiſſimus gubernator, & Comiſſarius generalis, illam ſanguine Scythico & hoſtili irrigare & promouere non deſinit.*

Prochniccij *de Prochnik in Præmiſl: Terra. Maximi in Regno & Eccleſia. Putabat magnum quondam Socrates naſci hominem eumq; Græcum, idq; Athenis; at maius exiſtimo naſci Polonum Equitem, idq; ex Ducum antiquiſſimorum: Nituntur Prochniccij Ducum de Bibel Ruſſiæ ſanguine, vt ex Priuilegio Caſimiri de data Sendomir: in die S. Iacobi Apoſt:* 1361. *patet, vbi dicitur:* Significamus tenore præſentium vniuerſis, quod veniens ad noſtram præſentiam, Generoſus ac Magnif: Demetrius Chotko Dux de Bibel. Monſtrauit Maieſtati noſtræ Ducis Leonis & cæterorum Ducum prædeceſſorum, ſuper bona hæreditaria Oppidum, & villam Bibel, cum adiacentibus villis, quod quidem Priuilegium Vladiſlaus Rex ad petitionem Andr: & Chricko Ducum de Bibel, Cracouiæ feria quinta poſt Dominicam Reminiſ: A. 1406. confirmauit. *Et hoc Oppidum Bibel hæreditas Prochnicciorum ad ætatem noſtram fuit, licet ab arce Prochnik, Prochniccij nuncupentur. Modo tranſiet in alienas domos. Andreæ Vargocij iudicium fuit. Quod poſt oppreſſam à C. Iulio Cæſ: Romanam libertatem & euerſam Rempub: quidam Ciues ab eo Dictatore pulſi, alij metu Tyrannidis, Italiam deſeruiſſe.* Ita Miechouius lib: 4. c. 39. *& ſuperius* lib: 2. c. 8. Cromer l. 3. Florus lib: 4. c. 1. *Pulſus ex Etruria Libo, ex Vmbria Termus, ex Corſino Domicius. Et Plutar: eiectum à Cæſare Bibulum refert Lucium. De his paſſim Cic: ad Atticum. Venerunt Piſis ſoluentes per mare Tyrrſenum ad occidentem, & per occidentalem Oceanum ad Balticum mare appulerunt, & littora Samogitiæ & Curlandiæ amplexi ſunt, vbi Ciuitates extruxerunt, Romnoue, Liba, Bibel in Liuonia, demum ad Carpaſum montem erexit oppidum*

pidum Bibel sedem Prochnicciorum vsi sunt pro armis Carrafa, à quibus alij in patriam reuersi Bibuli, Carrafæ vocitati fuerunt. Ita ille, vt in libello de familia Prochniccia in bibliot: Patrum Soc: Camenetiæ in Podolia patet. Demetrius Chotko Dux de Bibel, Andreas & Chricko germani fratres. Kudin cuius filius Procopius, Dussyn, Batko, Iarochno, Alexander Skoruta. Hi omnes conscripti sunt cum familiis & successoribus suis in Ecclesia Ruthena monasterij in Chorodisko propè oppidum Bibel, nam erant Schismatici, sepulti ibi numero 402. *Daniel filius & successor ex Alexandro Skoruta factus Catholicus Romanus, ante ducentos octodecim annos, à quo defluit nobilissima Prochnicciorum prosapia. Nicolaus Prochnicki Castel. Præmisl: Senator grauissimus sapientissimus,* 1451. *Andr: Metropol: Chijou. Nicolaus Episcopus Camenecen. plurimis legationibus ad varias nationes celeberrimus, Vladislai Casimiri III. Regis Pol. fratrem Regem à Bohemis electum Pragam deduxit. Ioannes itidem Episcopus Camenecensis.*

Dum currunt, amnes splendet crux infula fulget,
Prochnicijs magnis Sarmata magnus erit.

Andreas & fratres illius Reip. honori atq; militiæ consecrati. Addit Laurentius Swieckouius Notarius Leopol. Petrum amatorem patriæ & fidelissimum protectorem, de quo Canon: Leopol. Scrobisouius. Pugnante Ioan: Tecinio ad Seretum contra Turcos, Valachos, & dissipato exercitu Polono Prochnicius Tecinio pedester gradienti equum offerebat, qui cum nollet dicendo, vita nolo priuare egregium militem, ille dimisso equo pedester cum duce ibat, & ambo in hostium manus venerunt. Quo cognito hostes virtutem admirati in patriam dimiserũt. Ioannes Andreas apud Philip. 3. *Regem Cathol. octennio internuncius, demùm Illustris: Cardin: Radziuilij iudicio Canon. & Prel: Cathedr. Crac: post Abbas Sieciechou. Mox Episcopus Camen: & Illustris Melitensium ordinis per Regnum Pol. & Ducat: Litu: protector, ad vltimum Archiep. Leopol. Senator à Regia maiestate tertius omniũ applausu nominatus datusq; fuit. Quem ita Archipræsulum Leopol: collector extolluit:*

Orbatum clerum populumque dolore leuasti
Succedens magno magnus & ipse viro.
O vtinam Deus adnumeret tibi tempora multa
Conatusque tuos posteritate iuuet.

Extat Prochnicia domus in præsens & domi Reip. proficua, & in militaribus campis strenua, & in exercitio animi studiosa. Vndè vigebit, virebit seculis & cælo.

Krzecowscij *alias Sieniowscij, vt ex Actis Præmisl: colligitur à Sieniow.*

vbi feria 3. *proxima post Festum Omnium SS. Anno* 1438. *Sienko de Sieniow, Castel. Leopol. & Succam: Præmisl: beneuolè recognoscit, quod villam Borbka in Præmisl. Terra, quæ sibi cessit iure propinquitatis post Nob. Wasko Nicolao Tłocimost, pro ipsius fideli seruitio obligat & inscribit &c. Sed anno* 1541. *successor Tłocimostij adcitat pro euictione Andr. Krzeczomski Viceiudicem Præmisl. Excelsa virtute, consilio moribus manet & floret hæc familia. Vnde Mart: Kazanowski Campestris Regni exercituum filiam dedit Krzeczouio in coniugem, Halicień. Dapifero.*

Werescinscij *in Chelmeń. Terra. Fedorius vt antiquitate generis, ita & præstantia actionum celebris, ex Sosnowska suscepit Andream quem Sosnowski germanus coniugis Wereścinscij, Gregorius factus Catholicus & Bucaccij Episcopi Chelmensis promotione Officialis & Canon: in fide Catholica contra fratris sui Vladicæ Chelmeń. intentum, baptizauit, educauit. Andreas post educatam iuuentutem litteris, in bello ad Obertinum fæliciter, & cum lucro famæ & bonorum, martis trophæa retulit. Accepto vinculo matrimoniali, cum filia Nicolai Iaroski armorum Rawicz, consanguinea Episcopi Posnanien. Braniccij, ad parentes gratus hospes redijt. Sic namq; euenit, quod bona causa tãdem triumphat. Chelmensis terræ Viceiudex fuit. Iosephfilius And. Abbas Sieciechou. probitate & sanctitate vitæ maximè commendatus. Scripsit opuscula de contemptu mundi, de purgatorio, de confessione & communione. Proficuum Ecclesiæ, pauperum patrem & humanissimum finis vitæ inuenit. Erat Wereścinsky Episcopus Chiiouiensis, à quo & Oppidum Faustaui erectum Werescinum nuncupatum fuerat. Fælix pastor, in quo cum magna grauitate coniuncta humanitas, mira in obscuris cognoscendis prudentia, matura in arduis diiudicandis sapientia.*

Wasiczinscij *de Wasiczyn, qui vnicuiq; hoc exempl ariter in se declararunt, quod non sibimetipsis nati fuissent, sed quod ortus illorum partem patria, partem amici vendicare deberet. Gaspar Wasiczinsky post militares conatus, cum Castel: Chelm: filia Lysakowska fœdus matrimonij suscepit, & reliquit posteros. Sciborius frater ex patre quem procreauit Polánowska, soror illorum Elisabeth optimè educationis & grauissimis moribus Belzeccij consors erat. Christophorus qui ad confectam ætatem castris & militiæ deditus speciosam sui nominis famam reliquit. Nulla fuit expeditio bellica cui non adfuerit: Reliquit ex Cetnerowna filios & filias.*

Braniccij. *Multorum mores hominum conspexerunt & vrbes. Sebastianus Episcopus Posnanień. Sigismundo Augusto Regi affabilis, & Elizabethæ Reginæ Insignitor præsentialis, vixit Anno* 1543. Paproc: in Stem-

Stemmat: fol. 546. Bielsc: fol. 584. *In Confirmatione Priuilegiorum Ordinis Prædic: Camen: ponitur idem Reuerendissimus præsens.*

Skorutouij, *Skoruta Alexander ex Ducibus Bibel, in Prochnicciorum familia ostendimus. Ex his in Præmisliensi Terra antiqua domus, ex quibus Historici Stemmatum nobilium, Georgium à quo posteritas numeratur, & Ludouicum fratrem memoriæ prodiderunt. Ludouicus ex Paniewska Capit. Zydacou: filia reliquit pignora, quod Eduardus Anglorum Rex ita magnifecit, vt moriendo dixisset: Ista pignora erunt mihi eburnea palatia, in quibus habitabo quoad stabunt.*

Lachodowscij *in Russia, Hos ante Wankowie appellabant, dum Græco ritui deuotum animum offerebant. Wanko Strumiełło Zamoiscio Castel: Leopol. vendidit villam Winniki, antecessor eorum & villam Czyski, quam Patres S. Francisci Leopol: tenent fundatione, habuit. Hieronymus à Lachodow Lachodowski Castel: Volhiniæ, reliquit Stanislaum excellentem in militari & Rothmag. quem germani fratres, Marcus & Nicolaus occiderunt, quartus filius erat Andreas, Anna filia Succam: Nurscen. Brzuska coniunx.*

Krupscij *in Chelmensi Terra, in bello contra Bogdanum victor Georgius Castel. Belzensis,* Bielsc: folio 514. *qui postea Castel. Leopol. Cap. Hrodelen. &c.* Idem folio 537.

Drzemlikowie *in Chelmensi Terra, Regius miles ad Pscouiam,* Bielsc: folio 782. *Drzemlik.*

Łuscewscij *ibidem, desijt familia quam & Strusij colebant,* Paproc: folio 543. in Stemmat.

Chryszewscij *ibidem.*

Saporowscij *in Chelmensi Terra.*

Mogilniccij.

Solomonscij.

Oscisławscij *in Præmisl.*

Biernawscij *in Præmisl.*

Rocimirscij.

Smiotankowic *in Russia, antiqua familia in Podolia erat celeberrima domus, fortitudine, diuitijs, honore. Lukianus ex Buczacka natus, à Vladislao Rege Poloniæ & Vngariæ, in præmium Białobuzniciam obtinuit. Ex Bachanska suscepit Iuanum, qui ex Potocka reliquit Nicolaum militem strenuum, & Christ. Cieklinska cum Heduigi Budzisowska, qui ex Strusowná suscepit Helenam Dominici Brzeski coniugem, ex Lasczowna Tuczapska, suscepit Stanislaum Alexand. obierunt in prælio cum Valachis, & filias Margar. Potrikowska, Heduig. Chocimirska, Annam Ieziorkowska Ensifer Podol. Iste Nicolaus à Schismate recessit.*

Ostrowscij *in Russia, Ioan: Rothmag. in Moschouiam Capit: Dimenti. nunquam occasionem belli contra Tartaros & Moschum deperdidit. Cum Serenissimo Stephano in Liuonia, ad Gedanum, Polociam, ad Lenuarthum, Ascaradum infractus & indefessus miles. Nec dissimilis ei germanus frater Fœlix fuit. Optimum militem in Liuoniam ad Kiesiā in Moschouiam quoq; deducebat, quapropter gloriosè & cum triumpho de gladij arena recedebat.*

Rynkouij *in Podolia. In priuilegio Boleslai alias Suidrigalio dato Conuentui Camenecen. in Podolia Ordinis Prædic: in villam Zubrowce, Anno* 1401. *Rinkā ponitur de Sokolec.*

Korburth *antiqua domus.*

Chanscij *in Chelmeń.*

Horodiscij *ibidem.*

Balaban. *Antiqua familia foris & domi. Scandebergi bellum cum Turcis deductum, fortitudine animi & solertia illorum prosperum extitit. Hic motus belli & gloriæ desiderium, ex Albania in Russiam eos reduxit, quod Historiæ Roxolanæ testantur. Hedion seu Gedeon Wladika Russiæ ritus sui promotor ardentissimus, sed in schisma suum cæcutiens. Basilius suus germanus rei militaris studiosissimus, & victricis fortunæ receptator. Reliquit optimæ indolis prolem. Ioannes surdus quidem & mutus, sed fortunati belli subiectum conuenientissimum, Mieleccius si vixisset, apertius referret. Georgius in Lith: Ducatu statum & mansionem elegit. Alexander natus ex Zolkiewska, trophæis illustrando familiam, Capit: Winnicen. Rohatin. Trebowliensem in præmium habuit. Cognouit pro Patria Scythicam captiuitatem ex Cecoræ expeditione. Reliquit ex Iarmolinska de Sutkowna filios, Georgium Capit: Trebowl. perpetuum S.R.M. Rothmag. & Alexandrum, qui in Italia lumen fidei receperunt.*

Cuper. *Hic in vnione M. Duc: Lit. cum Regno Poloniæ accepit hæc Arma quibus nunc vtuntur Woynowic. Bielscius fol:* 313. *sed fallitur. nam Tubis tribus pro armis & insigniis Woynowie in Lit. vtuntur & gaudent.*

Iarmolinscij, *Antiqua familia, vt ex multis priuilegiis colligitur. Chodko Croata de genere Despotorum primus Iarmolinski venit in Regnum Polon. Vladislao Iagel. regnante: anteriora obsequia Regibus Vngariæ oblata dum deserit, à Rege Vladislao cui seruitia militaria dedicauerat, villam Iarmolince ad Smotrycz oppidum & fluminis initum iacentem & pertinentem accepit. Priuilegium Ruthenico charactere in pergameno reseruant de Data Cracouiæ* 1407. *Extant confirmationes Regiæ priuilegij per Cancell: Ioan: Ocieski, & Valentinum Dębinski, obijt in quo-*

in quodam bellico congreſſu Chodko, dum reliquit filium Olechnum ſeu Alexandrum militem celeberrimum, & Regibus fama & virtute commendatum. Hic erexit oppidum Iarmolince ex villa, & à Caſimiro ius Teutonicum impetrauit, vbi hæc in Priuilegio poſita leguntur: Nos magna altaque merita Generoſi D. Olechnonis de Iarmolince, fidelisſimi, dilecti, quibus Maieſtati noſtræ ſingulariter placere meruit, compenſare volentes, &c. Dat. in Ciuitate Torunen. 1455, *Ex Kalenniczanka diſtrictus Cremen. (iam maſcula deeſt Kalennikow familia, & poſſeſſiones ad Iarmolinſcios & Sienutas coniugio reuolutæ ſunt) ſuſcepit Baſilium, qui ſterilis deceſſit. Dachnum, qui diuiſione bonorũ hæres in Iarmolince factus. Fedorium, qui hæres in Sutkowce, à quibus et Sutkowſki denominatus fuit. Eſt horum memoria in Caſtro Camen. Anno* 1476.

Sutkowſcij, *alias Iarmolinſki Fedorius, reliquit filios Dachnum et Baſilium. Referunt hoc Acta Terreſtr: Camen.* 1534. *Dachno reliquerat Iwanum, et in hoc linea maſcula defecit. Filiæ Iwani Sutkowſkie, Barbara Mag. Alexandri Balaban Roth. S.R.M. Vinnicen. Rohat. Capit: conſors. Catharina G. Adriani Iacimirſki Pocill: Podol. conſors fuit. Dachno Iarmolinſki, filius Olechnij habuit in coniugem Woſkam filiam Alexandri Wronowicki Capit: Winnicen. cui inſcripſit reformationem ſuper Iarmolnice: Dat. Cam. in Terreſtr.* 1456, *ſuſcepit ex illa filios Iuchnũ Seuerinum, Vaſilum ſeu Baſilium, cum quibus Sigiſmundus I. Rex bona ſua Regalia Napolne, Loſkowice, pro bonis illorum villa Hermaki commutauit Anno* 1538. *Dat. Crac. Seuerinus erat vir militaris et bellicoſus, Præfectus copiarum Ducis Demetrij Wiśniowiecki. In bello Valachico occubuit. Baſilius poſt militarem peractam, curam domeſticæ familiæ accepit, & coniugio celebrato filiam Margaretham quam poſt Andr. Czolhanſki coniugem fecit. Iuchno poſt actus ſtrenuos militares ex Kornalowſka diſtrictus Præmisl. ſuſcepit Romanum & Matthiã. Romanus cum Tyſarowſka habuit Andr. & iſte ex Mikulinſka Georgium, illuſtrarunt caſtris vitam. Mathias ad martem quaſi natus fuit, multoties copias ſub auſpiciis Ducum in Oſtrog deduxit, quapropter ſummè dilectus Baſiliam & alia bona ab illis tenuit. Et quia ſub ſuo regimine Moldauos, Scythas, Lituanos, Polonos tenuit, diuerſimode ab illis nominabatur. Scythæ & Valachi vocabant illum Aga, hoc eſt Rothmagiſter, Præfectus copiarum. Hinc obtinuit nomen Agis, & ita plerumq; ab Hiſtoricis nominatur. Paproc. in Stemmat. fol.* 1577. *& ſub Armis Korczak. Grauiter afflixit Tartaros aliquoties ad Kraśilow. Ex Marianna Dziuſanka reliquit hos filios, Hieron. & Venceslaum, qui ſteriles deceſſerunt. Nicolaum & Conſtantinum. Nicolaus non degener militia patri, à prima ætate in caſtris educatus, miles cum Illu-*

ſtriſſ:

striss. Sieniawski exercituum Regni Gen. tandem & copiarum Præfectus Illustriss: Ducum Constantini & Ianusij, cum Illustr: Stan. Zolkiewski Cantimirum Scytham ad Vdycz repressit, ac primus iussu Præfecti Gener. arma cum hoste conseruit. Ex Catharina Iałowicka suscepit Nicolaum & filias, Barbaram Maximil. Tripolscij, & Zuzannam Donielis Strybol consortes. Ex altera verò consorte Margaretha Knazij Sokolscij filia, suscepit Georgium, & Annam, quæ in virginitate obijt. Nicolaus Nicolai Aui & Patris imitator in bello & Reipub. negotiis. Postquam ætatem iuniorem litteris excoluit, primum commilito vexilli Illust. Sieniawski exercit. Gen. demum Illust. Zolkiewski sub quo & Iudex atq; arbiter causarum in castris fuit, mortuo Zolkieuio factus est commilito filij illius Rubiesou: Capit. Prouecta ætas fecit virum expertum in sago, et in toga grauissimum, ad obeunda Reipub. & Palat: Podol. munia dignissimum, erexit propugnaculum in proprio solo Iarmolince, ex Cathar: de Goray, Martini Czuryło ex Iázłowiecka filia, suscepit Michaëlem, Annam, Zuzãnam, Elizabeth. & Ioannam. Georgius verò frater Nicol. post adolescentiam litteris ornatam, miles sub vexillo Præfecti Gen: Zolkiewski, tandem contra Osmanum ad Chotinum Procopij Sieniawski, Vexillifer stipendia Regni promeruit. Ex Kalinowska Alberti Venatoris Podol. filia suscepit filios et filias. Isti duo fratres fidem Catholicam Romanam amplexati sunt. Constantinus verò alter Matthiæ filius dignus memoria miles & Scytharum strages ex Bochouitinowna in Pal. Volhineń. reliquit Ioannem strenuum fortitudine & peritia militari. Ex Cathar: Strybulowna sperat benedictionem prolis, nam filias solùm habet ex quibus aliquæ factæ sunt moniales ritus Græci, Marianna verò facta est coniunx Georgij Puzyna Succam: Volodimir. Nobile sic vestrum munus iuuenescat in æuum, Annos Arcadij ducite recti, pij.

Wołodijowscij *de Wołodijouice in Podol. Ex Moschouia venerunt vt priuilegiis Vladislai demonstrant, Thomas ex Sutkowska prognatus, reliquit ex Lastowiecka Constantinum continuum militem, Hic cum Piasecka habuit Fridericum Iazłowieccio Duci peramabilem & strenuum militem, cuius filius Petrus in captiuitate Scythica vitam finiuit. Alterum habuit Georgium cum Serenis. Stephano ad Polociam, Gedanum pugnatorem, hic ex Chodiowska reliquerat Petrum & Matthiam, qui cum Stephano Potocio in Valachia à Tartaris oppressi sunt, Christophorus cum Duce Coreccio & Anibali militiæ operam dederat. Paulus militarem cum Herbort Cast. Cameneceń. Potoccio Andrea, Lanckoronscio profitetur. Simon illorum germanus Domino seruire, sub paupertate S. Francisci elegit.*

Szumlan-

Szumlanſcij *de Szumlány, Marcus cum Lahodowſka reliquit filium Maximum, qui omnia bona parentum ob necem Saporowſki & Turecki amiſit. Reliquit ex Opryſſowſka filios nouem, qui dum ſolum villas quatuor patrimonij haberent, animum ad militarem totaliter applicarunt. Alexander vnus ex illis & ſortem ſuam in villis, inſeruiendo Reipub: amiſit. Petri filij, Iuanus in Valachico prælio occiſus, Paulus in Moſchouia, Andreas ad Smolenſcum cecidit, Stephanus ſuperuixit. Ex Ilia ſunt Iuanus & Paulus, vnus ex his nouem filiis Paulus vbiq; terrarum miles in Pruſſia, Moſchouia, Moldauia, vſq; ad ſenium honorificè militat Rothmagiſter.*

Ziołkowſcij, *Zbigneum Canon: Crac: Epitaphium Cracouiæ dicit* 1583.
Zoratinſcij *in Ruſſia.*
Serebczyſcij *in Chelmenſi Terra.*
Zaranek *in Breſteń.*
Stawſcij *in Chelmenſi Terra.*
Drzewinſcij *in Volhinia.*

Serebryſcij. *Qui ob ſingulares virtutes & debita in patria obſequia in ſuo Territorio officiis diuerſis fungebantur, nouiſſimè verò duo fratres vnus Notarij Terreſtris, alter Pincernæ Chelmeń. officia obtinebant; quorum filij ſuperſtites militaribus ſtudiis occupati, in diuerſis expeditionibus huius temporis, bonum nomen ſibi compararunt, & vnus ad præſens Adalbertus Serebryſki Canonicum Cracouienſem agit, & in Collegium Secretarium Regiorum cooptatus, vir ingenij acri & iuris patrij peritia præſtans, tum diuerſorum negotiorum tractatione Magnatibus chariſſimus.*

Czernieiowſcij *in Ruſſia, qui & ob litterarum peritiam, & iurium notitiam, & virtutum excellentia Succamer: Leopol: Iudices Tribunalicij atq; alij officiales Regni iuſtiſſimi fuerunt.*

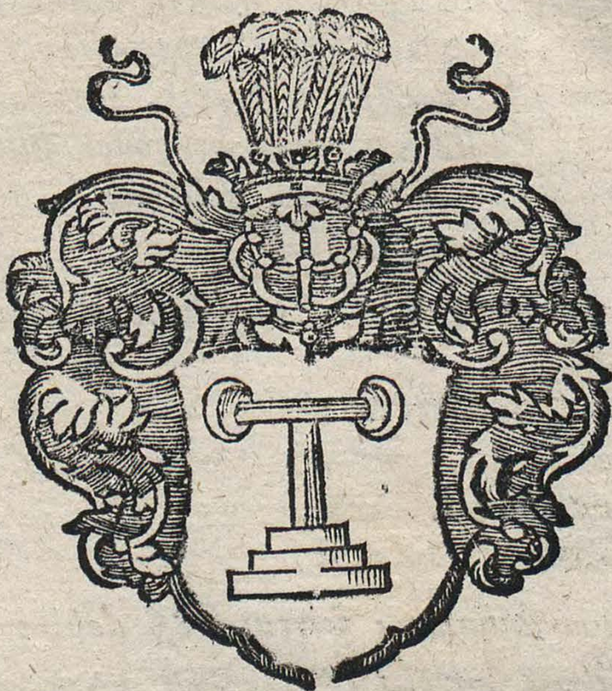
Drohoiowſcij *in Præmisl. Terra.*

Mleczkouij *in Podlaſia, Grimislaus Mleczko Capit. Kobrineń. Miecislaus Capit: Mielniceń. Iudex quoq; ſimul Terreſtris Droicen. vir ingenio & faeundia magnus. Attendite ò nobiles, Quod*

Fama perit nunquam Lethæis inuida lymphis
Æternum nomen, qui benè vixit, habet.

KORNIC.

Błogosław Hospody. Biesowie.

DELINEATIO.

Crux cum panibus.

IN petra ad tres gradus efformata est Crux admodum literæ Græcæ Tau erecta, ad cuius ramos seu extremitates sunt duo panes affixi, seu extremitatibus impositi. Campus est rubeus. super galeam sunt quinque pennæ Strutionis. Petram verò grizeam, Crucem autem albam colorabis. Panes Ruthenis communes siligineos, colore castaneos deduces.

ORIGO.

A Ducibus Rusiæ ortum inde patet quod Dlugossus refert. Genus, inquit, Ruthenicum Dominis suis fidum. Concessa fuerant militi sic dicto, ob fortem cum hostibus tam gentis quàm fidei congressum. Quapropter & Kornic vocantur. Sed quia posteritas maiorum facta ardentius imitabatur, post hostium varios congressus additi sunt Crucis extremitatibus panes, cum benedictione Ducali à Domino inuocata, more Rutheno *Hospody błohosławi*. hoc est, Dominus benedicat. Quare & secundo cognomine *Hospody błohosław*, hoc est, Dominus benedicat, vocata fuêre. Verùm nequitia temporum, & fortunæ instabilis fraude, dum hosti percrebrescenti cedendo, proprias sedes dereliquissent, & in Silesiam recesissent, ibique iam incolæ facti, more suo inobedientes seruos, & subditos sæpius hoc vocabulo *Biese*, id est, Dæmon, increpassent, vocati sunt *Biesy*. Vnde & arma illorum *Biesowie*, appellata fuerunt. At communisime vocantur Kornic.

AVREA

AVREA LIBERTAS NOBILIVM POLONIÆ.

ANtiqui libertatis dignitatem efferendo, illam Deam vocitarunt, ac ipsi templa & atria publicis quoque sumptibus post Publium Victorem, post consecratam ipsi domum Ciceronis in exilium à Publio Clodio Tribuno plebis acti ædificarunt. Attamen libertas ab eis exulabat, nec auream libertatem Nobiles veraciter tenebant. Lego apud Alciati interpretem Embl. 151. quòd in templo Feroniæ, quæ libertorum Dea erat, Tarracine sedile fuisset lapideum, in quo incisum erat: *Benè meriti serui sedeant, surgant liberi.* Mixta quædam libertas Romanis fuit, si liberi seruis loco cedebant. Auream libertatem illam vocandam, quam Iustinianus Instit: lib: 1. Tit: 3. sic describit: *Libertas est naturalis facultas eius quod cuique facere libet, nisi si quid cum aut iure prohibetur.* Vel vt Cicero pro Cluentio: *Liber est in cuius potestate est arbitrio suo viuere, eatenus tamen vt lege instituto permissum fuerit.* Sed si lex fuerat plurima, quæ vix non omnia vetat, aut fuit ab vno in præiudicium alteri, equidem nec libertas vocanda est. Lycurgus tulerat legem, ne mulieres in festo mysteriorum curru veherentur, aliàs mulctam luerent. Nonne præiudicium honoratis? Quare vt iniquam tulit fortuna, eidem vxor primò deliquit aduersus hoc psephisma, & damnata est. Perycles Athenien: legem posuit, ne ciuis sit in Repub. nisi vtroque parente ciue natus. Tulit sors, vt nothum superstitem haberet. Clisthenes primus exilium introduxit, & eo primus damnatus fuit. Zeleucus Locrensibus legem de adulterio tulit, & filio suo oculum ac sibi alterum primus lege seruata eruit. Nobilitas Polona verè Aurea libertate gaudet, non vnus sed omnes vnanimi consensu legem statuunt & abrogant, nec aliquod præiudicium admittunt. Hinc Kornicio in libertatem adscripto Crux conceditur, panes adduntur, pennæ Strutionum adhibentur: horum verò fundamentum stabilis petra, hoc est nunquam violata libertas. Vocauit namq; tantam libertatem sanguis effusus pro patria, honestis in moribus virtus in amplexu, fidelitas in Regem, & eundem firmant, eadem ac stabiliunt. Hanc inflexibiles Kornicij acquisiuistis libertatem, vnde Senatorum titulis honoribus donati permanetis. Vt igitur libertas vestra sit in æuum permanens, Senecæ ep:47. libertatis Encomium obseruate. Libertas est nulli rei seruire, nulli necessitati, nullis casibus, fortunam in æquum reducere.

Libertas Dea

Libertati templa.

Meriti serui. Libri caduno serui.

Leges in præiudicium lata

Lex ab omnibus ordinibus statuta libertatē habeat.

REGALES MANVS.

OPtimum Ciuem manum Regiam esse, quælibet Respub. affirmabit. Eorū namq; non alia vox est, quàm illa, de qua Virg. 11. Æn.

Oremus pacem, & dextras tendamus inermes.

Ciuis optimus manus Regia.

Opitmus Civis in quo. Neque in alio Cicero Ciuem optimum ac proficuum patriæ & Regno ponebat. Ita namque ait Orat. pro Sest. Hi & audaces, & mali, & perniciosi Ciues putantur, qui incitant populi animos ad seditionem, aut qui largitionibus cæcant mentes imperitorum, aut qui fortes & claros viros, & benè de Repub: meritos in aliquam vocauit inuidiam. Qui verò sceleratorum impetus & conatus represserunt, qui auctoritate, qui fide, qui magnitudine animi, consilijs audacium restiterunt, ij boni ciues semper habiti sunt. Et lib: 9. ad Attic. ait: Quis in tanta malorum colluuie bonus? Phænicem appellem hominem, cui Cinnama substernam & aromaticas messes. Vestris armis encomia ista ô Kornicij, conueniunt. Regales manus estis, nam Regis regum insignia manibusque illius consecrata tenetis, & munificentiam regalem panibus vestris exprimitis. Ac inde vos Regales manus nominabo, quod Regni Poloniæ Historici Ducibus vos Russiæ ac Dominis suis fidos primùm nominarunt, & Reges fideles sibi cognouerunt. Quapropter Casimirus Rex, Anno 1343. cùm à Duce Zegan armis territorium cum ciuitate Wschowa, & Castro Cieniawá recuperasset, ibi Georgium Kornicz militem Nobilem præfecit, qui ita fidelis Regi fuit, vt nisi iam quieto & placato Rege, compositisq; cum hoste rebus inde reuocatus cesserit. Ita Albertus Strepa in sua Chronica. Quis igitur vos Regales manus esse negabit? Si aliquis plures se habere manus somniauerit, refert Pier. l. 35. c. 29 potest prospera expectare. Id enim protendit, & clientum & amicorũ & pecuniarum prouentum exuberantem. Effectus omnis in vobis apparet. Somnium si adfuerat, ignoro. Sed si somnium & vigilantium est, (spes enim tale quid esse dicitur) vigilante Rege, à vobis non dormientibus non modica spes, dum tot honoribus præditi, tot titulos confertis, vobis admissa circumspicitur.

Tapetes viri boni.

Kornic.

Somnia duplicia.

Manus multa somnium bonum.

Cinge comam Kornicz geras nunc solus honorem
In nostro non sit æmulus orbe tibi.

ABVNDATIA PANIS.

Sacci cum frumento & auro.

SAccos plenos frumento & auro reuersi ad Iacob filij ex Ægypto à Ioseph, dum præsentant suo genitori, quis non abundantem panem diceret? Sed abundantiores eorum sacci pane non erant, quàm cum in medio frumenti patera auguriorum instrumentum vt ferebatur, inuenta in saccis fuerat. Sed concedamus mysterij gratiâ. Ego quidem Arma hæc vestra Kornicij, pro omine certo habeo, quod sint symbola quædam abundantiæ panis in domo vestra. In cruce namque vniuersorum Dominus, & recreator IESVS omnium auguriorum bonorum, & omnium gratiarum appendit; quapropter crucem hanc vestram panibus adornatam omen abũdantiæ panis meritò vocitabo.

Celebra-

Celebratur Octauij Cæs: principatus aquilæ ostento notatus, cum enim in via Campana pranderet, Aquila ex improuiso panem ei arripuit de manibus, & leniter deinde reddidit. Magis celebrandum venit quod ad tam salutifera signa Armorum vestrorum panis superadditus fuerit, signum enim erit quod à tempore quo vobis redditus iste panis fuit, in tempora à vobis non eripietur. Quocirca figendus erit vobis æneus titulus, in quem & panis modus & præcipientis nomẽ incidatur. De Ragonio Celso Vincentino habet Commentator Alciati lib: 7. C 36. Cuius accessus ætatis amplissimi honoris & quod solet senioribus prouenire ornamenta promeruit: Nam rexit Annonariam potestatem vrbis æternæ, ea æquitate, vt inter omnes qui ad eum animo litigantis intrassent, parentem plerumque magis, quàm iudicem præbuisset, hinc factum est vt nos voti compotes abiremus. Optimus titulus viri, vester verò titulus erit, vt abundantia panis fælices permaneatis.

Panis ab aquila acceptus redditus.

Octauius Cæsar pane Imperator auguratus.

Ragonij Epitaphium.

Eleemosina.

Mittere triticeos in pastum plebis aceruos.
Nec aliam cælum postulat inde notam.

FINIS OPTIMVS RERVM.

EX optimo principio optimus sperandus finis; Nam dimidium facti qui benè cæpit habet. *Quare Alciatus Embl.* 127.

Finis optimus ab optimo principio.

Auspiciis res cæpta malis, benè cedere nescit
Fœlici quæ sunt omine facta iuuant.
Quicquid agis, mustella tibi si occurrat, omitte
Signa malæ hæc sortis bestia praua gerit.

Sed quomodo principium optimum constituemus? Sophocles ita statuit.

Principium optimũ unde.

Quicunq; rem recta ratione incæperit
Bonum illius certò sperabis exitum.

Plautus verò duo hac in parte statuit: Primò.
Si quam rem accures sobriè aut frugaliter
Solet illa rectè sub manus succedere.
Secundo. *Si malus aut nequam est, male res vertunt quas agis.*
Sin autem frugi est, eueniunt frugaliter.

Demosthenes verò 1. Olinth: Si initio statim prudenter & diligenter administraremus omnia, res nostræ meliore loco essent, & molestijs quas parit socordia careremus.

Sed omnium nobilius *Cic: 2. de Legibus.* A Dijs immortalibus sunt nobis agendi capienda principia. Nam Deo demonstrante principiũ nullus officit obex.

Crux infidelem conuertit Imagines in Cruce.

Optimus profectò finis vos manet, ô Kornicij, nam optimè incæpistis à Deo & Christo, Crucem assumendo in Arma. Nullum enim fælicius auspicium esse potuit Cruce, cedit his omnis mustella: *Concil Nicæn. 2. refert:* quendam sibi formandam crucem è ligno gentili contulisse, vt fecit; ex vna parte imago apparuit Crucifixi cum titulo *Emmanuel*, ex altera imago Michaelis Archangeli, cum titulo *Quis vt Deus.* In tertia imago Gabrielis Archangeli, cum titulo *Fortitudo Dei.* Hæret & tremit artifex, ferro displodere satagit attonita manus conuertitur, & credit Christũ Deum & Redemptorem. En quàm auspicatum principium Crux & Deus. Optima principia vestra ornata pane, ornata pennis, solidata in visceribus petræ, optimus quoq; & finis vester.

Ædepol vt quisq; rem accurat suam
Sic ei procedunt post principia deniq; fines.

LINEA FAMILIÆ KORNICZ.

DLugossus *Kornicij genus Ruthenicum dominis suis fidum. Georgius Kornicz, Anno* 1343. *Albertus Strepa, his verbis de illo. Dux de Zegan territorium Regni Pol: cum Ciuitates Cieniawa, Vschow. à temporibus multis occupatum tenebat. Casimirus Rex Anno* 1343. *ciuitatem vallauit, acquisiuit, ibiq; Georgium Kornicz militem nobilem præfecit.* Bielscius folio 229.

Inualdscij *in Zatorień. & Osuiencin. districtu. Nam vt* Paprocius in Nido virtutum refert: *Kornicij ob continua bella in Russia, in Silesia domicilia sub Ducibus elegerunt, & cum tempore cognomina alia assumpserunt. Ioannes Tribunus Osuiecim. Stanislaus similiter Tribunus Osuiecimen. sed hæc familia steriliter iam decessit.*

Biesowie *Kornicij cum propria Russis lingua maledictionem Biesi nomine repeterent, à tali vitio Biesowie nuncupati fuerunt.*

Porębscij *ibidem, tàm probitate vitæ, quàm dignitate scientiarum dignissimi. Ioannes Tribunus Osuiecimen. Baltazar Tribunus Crac: vir magni Iudicij, reliquit tres filios Nicolaum Castellanum Zauichosten. Christopherum Vexilliferum, Andream Iudicem Terrarum Zatorien: & Osuiecimen.*

Iaroszewscij *in Cracouiensi Terra, Erasmus militia, Ioannes doctrina præclarus.*

Sczepanowscios *de Sczekocin, aliqui sub his quoq; armis ponunt.*

Iasienieccij *in Volhinia: maluerunt mori, quàm in seruitutem venire. Docti verbis Menandri; vnum hoc tibi pronuncio, ne ad seruitutem vnquam viuus libens accedas, si liceát tibi libero oppetere mortem.*

Fridrychowscij *in Ducatu Zatorien: & Osuiecim. qui non tantum ex*

carne & sanguine sed etiã multò magis ex virtute & amore erga Rempub: vere nobilitatis formam & characterem sumunt, & ideo magnis Principibus & Regni Senatoribus semper dilecti & chari. Ioannes Frydrychowski S. R. M. Secretarius Canonicus Crac: & Sendomirien. Zupparum Vielicień. Administrator, hic in Ecclesia Cathedrali Crac. sepultus in Capella Maćieiouiorum ad pedes sui benefactoris, & promotoris, cui erat charus & inprimis suæ ætatis Thesaurarius Eminentissimi Cardinalis SS. Ioannis & Pauli Archiepiscopi Gnesneń. Bernardi Maćieiowski. Huius Ioannis Frater vterinus, sub hoc idem tempus egit officium Tribuni Osuiecim: Alter Ioannes in re militari præclarus & ideo Regi Sigismundo III. in cuius peditum militum Capitaneatum longo tempore gessit, & Generali Exercituum Duci Ioan: Zamoyscio charus, ac magno illi suo tempore Palatino Crac: & Generali Capit: Nicolao Zebrzydowski, in cuius aula diu laudabiliter cum honore suæ familiæ versatus in Vicecapitaneatus Osuiecimeń. officio vitam finiuit. Extant & huiusq́; huius familiæ præclari viri, inter quos in iure municipali Regni peritissimus, vir magni iudicij & Consiliorum Tobias Frydrychowski Vicenotarius Castri Cracouień.

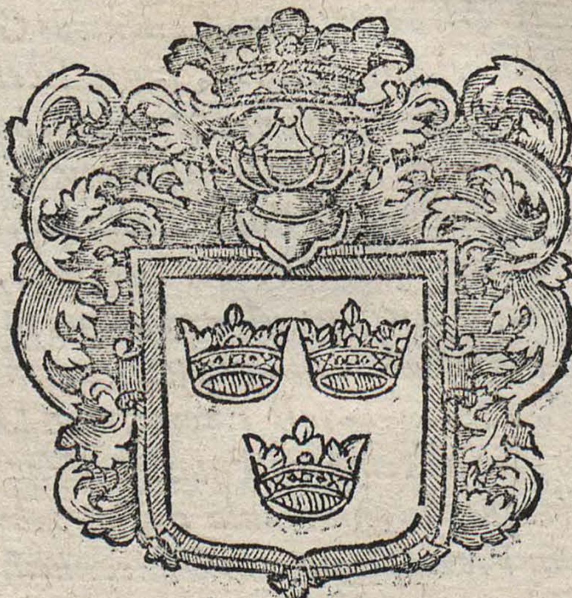
Eodem stemmate vtuntur multæ familiæ in Silesia, vt Sokołouij, Goreccij, & suorum insigniorum nomen retinentes Kornicij, cuius testis est in Ecclesia Porubensi in Ducatu Oppauień. Epitaphium.

Hic Adami Kornicij
Comitis sunt ossa pij
A Rusśis qui ortum duxit
Templum hoc deuotè struxit
Trecentis annis post mille
E viuis decesśit ille.

KORONY

KORONY seu Coronæ Regales.

DELINEATIO.

TRes coronæ Regiæ, duæ in rectam lineam positæ, & tertia sub iisdem ponitur, coloris aurei, in campo albo, intra scutum militare,

ORIGO.

EX Gallorum Regno in Regnum Poloniæ defluxerunt cum Aarone Archiepiscopo Cracouiensi Gallo temporibus Casimiri primi Regis Poloniæ deuotissimi & inuictissimi Anno 1055. vel vt Kantscius Anno 1046. inter Episcopos Cracouien. adnotauit. Huius familiæ dum indigena in Regno nullus relictus foret, Capitulum illustre & excellentissimum Crac. à suo pastore pro successoribus & filijs legittimis, tanti tamq; pij pastoris illis vti, magni honoris duxit. Consequenter dum per inuictissimum Regem Poloniæ & Magnum Ducē Lithuaniæ Iagelonem fides in Lithuanorum oris refloruerat, Capitulum Vilnen. eisdem gaudere deuotissimè cæpit. De quo ita Kantscius;

Adduxi fratres Tinecen. primus in arcem,
Mox rexi populum Vandalis ora tuum.
Multæ sacræ per me sunt additæ & auctæ Cathedræ,
Multa monasterio dona dicata meo.
Fungor & ad Sanctum oratoris munere Papam,
Hincq; fero Seai pallio sacra meæ.

OMEN FÆLICITATIS ÆTERNÆ.

Coronæ Regales omina sūt fælicitatis.

EQuidem abscondito suo decreto contexit ab æterno Deus fælicitatem æuiternam hominis ab intellectu discursiuo: verùm omina

mina tantæ fælicitatis deprompserat misericorditer in sibi dilectis & electis multipliciter. Quid namque aliud est sanctificatio Ioannis Baptistæ in vtero? quid examen apum in infante Ambrosio? quid insolita ieiunia in Nicolao? quid lumina cælestia & stellæ in Dominico? Hæc & horum similia erant certa quædam signa, & omina eorum fælicitatis æternæ. Coronas Armorum dum contemplor vestras, omina fælicitatis æternæ vel inde speculabor, quod coronæ singulæ, quas & summi Pontifices mittunt Regibus & Imperatoribus: & Reges alligant suo consensu Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, signa sunt euidentia magnæ cuiusdam fælicitatis, & ne dum magnæ ex suo principio, sed multo magis magnæ ex fine; conuertuntur namq; in limpidissima omina fælicitatis æternæ, à summo & maximo rerum auctore Deo, præcipuè si spirituales meditari non desistant, non tam gestare pedum quod est facile, quàm reddere de animabus sibi commissis (quod est intentum Dei & Ecclesiæ) rationem. Sæculares verò si reminiscantur verborum Magno Alexandro quondam à Garamanta sapiente prolocutorum: Non esse perfectos Reges, qui multa vident, multa audiunt, multa cognoscunt, multa possident, multa possunt, multisq; imperant: sed qui voluntati parent nutuique Deorum. Quapropter coronas has Armorum sine iniuria Lamniscos quosdam vocitabo antiquos, Lamniscos, inquam, quibus ceù fasceolis quibusdam à sertis dependentibus coronæ capitibus Regum laneæ alligabantur ne deciderent, *sicut refert Polydorus:* Alligarunt namque hæ aureæ fasciolæ sacris capitibus vestris, sanctorum lumina aureolas & Regna beata. Sed quod solennitatis tantæ antecedens fuit, omen fælicitatis inde deducam, quod Armorum istorum Archiepiscopus Cracou: Aaron primus vobis ô Cracouien. intullerit Pallium, qui quidem duraturus in æuum, vos fæliciores fecisset, nisi subsequentis Lamberti in curia an fortuna infesta eripuisset. Sed parce precor verbis amice meis.

Decreta Dei viator non nouit.

Signa decretorum Dei iustificamur.

Coronæ omina fælicitatis, & fælicitatis æternæ.

Quãdo Deus signa in omina vertit.

Omen bonum coronæ Regiæ quando sunt.

Lamnisci coronarum.

Coronæ dignitatis fasciolæ sunt coronarũ cælestium.

IPSA ET VERA GLORIA.

CORONAS fuisse quondam veræ & ipsius gloriæ Symbola, nemini non exploratum est. Vnum ego Bernardum Ducem Saxonum in medium afferro: *Hic vt refert Erant: lib: 5. Sax. Hist: c. 25.* dum à Friderico primo Romanorum Imperatore obnixe postularet, vt arma Ducatui suo veræ & magnæ gloriæ signum conferre dignaretur, quibus tum à cæteris tum ab vterinis fratribus dignosci possit vnus Dux & Dominus Saxonum, ille super scutum ipsius, coronam rutheam à suo vertice resumptam iniecit, ita ille summæ & veræ gloriæ Saxonum nobile obtinuit, alio medio vestris fuisse inditum armis ipsam veramque gloriam contemplor. A cæterorum namque coronis non

Corona Symbolum gloriæ.

Corona additur rutbea pro ducibus Saxoniæ.

nis non viridi ac ruthea discriminantur facie, sed discriminantur perfecto numero coronarum. Et à numero coronarum Gallis proprio, discriminantur iam, & salutari littera & candido lilio. His enim Illustria Capitula Cracouien. & Vilnen. notant & inuoluunt, tam prætiosa sua monilia. Narrat Hector *Boët: lib:* 2. Quod Carolus Magnus Francor: Rex & Imperator Romanorum Coronæ circa quatuor lilia & quatuor Cruces efformauerat, existimo significandi gratia, quod quatuor orbis partium decor & odor: & quatuor partium orbis victor in Domino, & Christianæ fidei promotor, præcipuè post Constantinopolitanum & Orientis Imperium esset ac iustè nominaretur. Vestris in armis Illustrissima ac Reuerendissima Regni ac Lituaniæ Capitula, extensiue quidem & de plano cruces & lilia fortè non apparent, at intensiue & radicaliter non aliud quam lilia spirant, & crucem Domini extollunt. Cruces virtute prominentes in coronis vestris sunt; pati libenter pro Deo, pro Ecclesia, pro Rege & Patria. Primum generat in vobis pietas, alterum officium, tertium curulis Senatoria, vltimum amor insignis Patriæ. Lilia vestra sunt, fides infracta, consilium fidele, veritas consumata, honestas vitæ. Quos vt Illustres ac Empireos demonstrem sæculo Capita sanctitatis, probitatis & excellentiæ Capitulorum Reuerendissimorũ vestrorum per ordinem pono.

Coronæ circa quatuor lilia & quatuor cruces.

Coronis Capituli Crac: & Vilnen. quatuor lilia & quatuor cruces virtuales insunt.

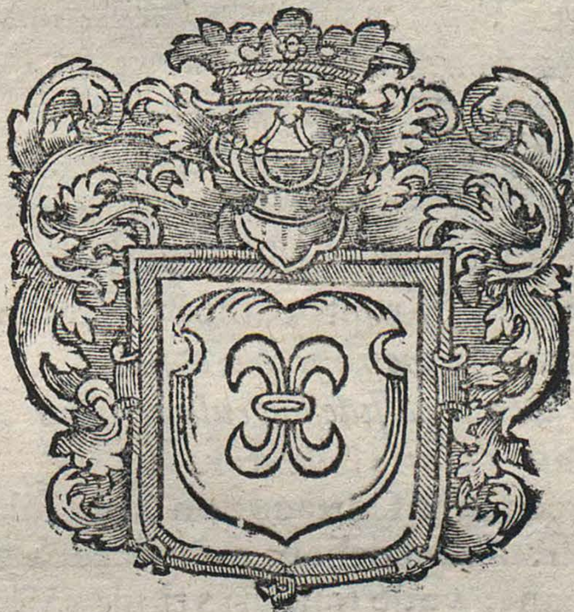
Archiepiscopi Episcopi Crac:

Prochorus Italus.	*Prandota Białaczouius.*
Proculpus Italus.	*Paulus Przemankouius.*
Lamberthus Italus.	*Procopius Ruthenus.*
Poppo Italus.	*Ioannes Muscata.*
Gompo Italus.	*Nauclerus Silesius.*
Rachelinus Italus.	*Ioannes Grot.*
Aaron Gallus.	*Petrus Falcouius.*
Lambertus Zula Polonus.	*Bodzanta Iancouius.*
S. Stanislaus Martyr.	*Florianus Mokrsko.*
Lambertus Polonus.	*Zauissa Curosuancius.*
Balduinus Gallus.	*Ioannes Radlicius.*
Maurus Gallus.	*Petrus Wiß.*
Gaudentius Polonus.	*Albertus Iastrzebecius.*
Robertus Korab.	*Sbigneus Olesnicius Cardinal: Dux Seueriensis.*
Mattheus Choleua.	
Gedeon Griffa.	*Thomas Strampinius Dux Seuer:*
Fulco Mzurá.	*Iacobus Sienienski Dux Seuer:*
Vincentius Kadlabcus.	*Ioannes Grusczynski Dux Seu:*
Iuo Odrouasius.	*Ioannes Lutco.*
Vislimirus.	*Ioannes Rzesouius.*

Fridericus

Fridericus Cardinal:
Ioannes Konarſki.
Petrus Tomicki.
Ioannes Latalſki.
Ioannes Chrinicki.
Petrus Gamratus.
Samuel Maćieiowſki.
Andreas Zebrzydowſki.
Philippus Padniewſki.
Franciſcus Kraśinſki.
Petrus Myſzkowſki.
Georgius Radźiwił Cardinal:
Petrus Tylicki.
Martinus Szyſzkowſki.
Andreas Lipſki.
Ioannes Albertus Cardinalis, Princeps Pol.
Iacobus Zadźik.

KORSZAK.

DELINEATIO.

APparent eſſe duo lilia ad modum Gozdawa armorum, coloris nigri in campo albo, in medio liliorum eſt annulus, ſed Bielſcius dum meminit Korſakorum familiam fol: 743. Non lilia illorum arma nominat, ſed cuiuſdam acinatis defendicula. Etſi conſideraueris attentè ad delineationem illorum, antiqua defendicula enſis ferrea ſpeciem repræſentabunt. Familiam illorum ad præſens non habeo, à qua certior fierem de illorum armis: Sed puto quod defendicula vulgò Ielca ſint, & quia à lateribus admodum creſcentis lunæ ſciſſa imò & supernè & infernè crucem efformant.

ORIGO.

IN bello acquiſita conſtat, pugnabat quoadfractus gladius à capuo quoque & manubrio diſſolueretur, quare ſigna optimi & ſtrenui bellatoris, laminam in modum latæ crucis ſciſſam & efformatam, quæ manum ad manubrium defendebat pro ſentilicijs accepit.

CONSTANTIA MILITARIS.

Deorum tutelarium delineatio. Viri constantis & cordati Arma.

DEos tutelares antiqui cum armis Pilarum delinearunt. Mirandum planè quid firmitatis & tutoriæ pila repræsentet? Pueris non dijs, exilibus non tutelaribus pila conuenit. Vegetius resoluat & constantis viri atque cordati arma fuisse deducat. Missilia inquit exercitus pedestris pilla vocabantur, ferro subtili præfixa, quæ scutis infixæ non possent abscindi & loricam facilè perrumperent. *Dempstr: lib:* 10. *ad Caput* 10. *de Paralel:* Arma igitur bellica & fortia licet pilæ fuerunt vnde & dijs tutelaribus asscripta, consequens igitur erit vt constantem militem pila bellica declaremus. Sed si talem & tantum militem pila demonstrant, iam potius gladiorum cruces ensium tesseræ capulus & manubrium mucronis constantem in bello virum demonstrabit. Framea ad latus vel gladius, erat honoris & dignitatis signum. *Ita Martialis Epigram:* 32.

Miles cōstans pila bellica declaratur. Framea seu gladius ad latus signum erat honoris.

Militiæ decus hoc & grati nomen honoris
Arma Tribunicium cingere docta latus.

Ex bello redire sine gladio vel scuto dishonor. Cum gladio scuto honor. Cum gladio quassato seu scuto transfixo summus honor.

Ita ex bello redire sine gladio vel scuto maximus dishonor fuit, redire cum scuto & gladio maximus honor, redire cum rupto septo trãsfixo scuto gladio quassato, rupto, disiecto, summus honor fuit.

Bellorum exuuiæ truncis affixa trophæis
Lorica & fracta de casside buccula pendens
Humanis maiora bonis creduntur.

Familia Korsakorum cruce ensis & lamina gladij insignita. Constantia Korsakor: in obsidione ad Polockum.

Talis erat estque familia Corsacorum, quæ sola cruce ensis & lamina gladij insignatur. Procedebant non recedebant in bello, pectore non tergo pugnabant: vnde militares titulos Vexilliferri & Rothmagistri detulerunt. Nota est illorum constantia militaris ex fortitudine ad Polockum in obsidione ab Iuano Wasileuicio Moschorum Duce 1563. vbi cum Ioanne Chlebowic & Dowoina Pallatino strenuè contra Moschum & laudabiliter pugnabant, nec recedebant, nisi multitudine superati, vna cum alijs in captiuitatem deducti.

Sunt sacri celebresq; viri quos laude serena
Scutum vel gladius mundo facit esse verendos.

FAMILIA KORSZAKORVM.

KOrszak. *In Samogitia antiqua familia bello & castris clarissima. Raphael Metropolita Ecclesiarum vniatarum Chijouień. & Halicień. ritus Græci. Martinus de Poczapow post hæroicos in Moschouia actus, celebrauit matrimonium cum Alexandra Czarkowska, reliquit filios Christophorum, Stanislaum, Heliam & Ioannem. Numerosam familiam Corsakorum Palatinatus Nouogrodeń. Poloceń. Vitepscensis, & Tribunalia Vilnensia vsq; ad præsens demonstrabunt. Bellatores Corsacos Stricou. meminit l.* 25. *c.* 1. *& Bielsc: fol.* 742.

KORWIN.

KORWIN seu Coruus.

DELINEATIO.

EST Martis auis, seu Coruus niger, vel specie similis Coruo, stans vtrisque pedibus super lignum à frondibus abruptum, armis scilicet Ostrzewa similem, rostro aureum annulum gerit, in campo rubeo, super galeam tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

A Coruinis Romanis profluxisse nullus Historicorum negat. Ibi namque primo insignijs Corui vsus etiam in nummis fuit. Et Valerium Messalium Coruinum Tiberij Cæs: Rom: temporibus qui Alphinos Pannoniosque populos superauit, & à quo Prouincia Valeria, quam nunc Valachiam dicimus vocata fuit. In Epidauro Dalmatiæ quam Raguseam nunc vocant maxima in statuis veteribus & ædificijs monumenta spectantur. Sed ad Regnum Poloniæ, ex Pannonis nostri Scriptores originem ponunt, & ante plurima tempora, quam Ioan: Huniades quibus etiam vsus erat in Regno Poloniæ fuerunt, vt ex litteris Slepowron, à Conrado Duce Mazouiæ datis Vartislao Curiæ Præfecto patet Anno 1224. Vnus namque illorum dum in Regnum appulit Arma hæc natiua detinuit, Coruum scilicet in trunco stantem rostro aureum añulum gestantem. Alter verò Wa-

Valerius Messala.
Valachia ante Valeria.

wrzętá scilicet hæredisam de armis Pobog in matrimonium dum accepit, arma sua armis eius adiunxit, ac super crucem soleæ coruum cum annulo posuit, eademqne super galeam monitis Ducis Masouiæ exposuit, sicut patet in Armis Slepowron apud Paproc:

IAM AVSPICATVM ANIMAL.

Coruus inauspicatum animal.

ITA Coruum nigrum inauspicatum animal ante referebant, quod etiam inauspicacissimo oraculorum authori Apollini in hostiam donaretur. Imò tam inauspicatum animal fuit, vt si aliquis in facie hominis color corui apparuisset, illum à natura notatum referrebant, vnde Horat:

Hic niger est, hunc tu Romane caueto.

Coruus niger malos significat.

Coruus Infortunij signum.

Coruus auspicatū animal.

Coruus albus

Quocirca interpres Alciati Ioannes Thuilius Emblem: 37. per nigros seu coloratos vt coruos, homines improbos & impostores, moribus infames & perniciosos intelligit. Ex his vt puto Cæsar Ripa in sua Teonologia, Infortunium depinxit: Hominem in veste longa talos versus sed vndique lacera, nudis pedibus & brachijs sine pileo, vna manu dextra tenet cornucopia ad terram obuersa & vacua, in sinistra coruum. Sed Armis contemplatis vestris, iam auspicatum est animal cum & annulo ex auro, & albis Strutionum pennis adornata maneant, vt licet nigrum videas coruum, iam tamen illum nedum album, qualem Britanorum Rex Alphonsus Siciliæ Regi dono miserat contemplaberis, sed aureum vocabis & intelliges. Quapropter si hanc specialem nostræ dignitatem in coruo. *Pier: Hieroglif: lib: 23. Cap. 33.* aduertebat inquiens, peculiare aliquid cum Sole habet, nam præter cæterorum animalium naturam medijs æstiui temporis feruoribus, solis beneficio fretus pullos excludit suos. *De quo Petronius.*

Coruus cum Sole habet aliquid.

Si contra rerum naturæ munera notæ,
Coruus maturis frugibus oua refert.

Coruus panē porrigit & aurum.

Iam profectò specialius quid coruo tribuendum venit, dum annullum & aurum rostro porrigit. Porrexerat panem Octauio militum duci, & mox ex pane porrecto Cæsar significatur, eligitur, assumitur, proclamatur. Porrigit modò annulum & aurum, ergò ex inauspicata auspicacissimum animal concipe. Neque enim coruus natura sua est auis inauspicatus, nam in operibus Dei aliquod informe & malum animaduerteremus, sed quia à Pòëtis pro inauspicato & signo infortunij assumebatur, vt Cæsar Ripa optimè notabat. Quocirca Brachmanæ colorem atrum inprimis venerabantur. Et prudentissimus Salomon in Canticis ait: *Crines eius vt abietes, nigri vt corui.* Auspicacissimum vobis ò Coruini animal est. Vnde Coruinus ille Vngarorum Io. Huniades fortunatissimus & auspicacissimus nedum terror

Coruus enim natura inauspicatus.

Color alter venerationi.

Io. Huniades Coruinus.

Othoma-

Othomanicæ domus, ac potentiæ Asiaticæ fuit, ſed totius & amplæ fortunæ ſuæ vnicus ac formatiſsimus faber fuerat. Tales vos in Regno vidit, habuit, adorauit Terra Polona. Tales & fæliciter conſeruet auſpice Deo ac fortuna ſtabili amplectente in æuum.

ORNATVS REGNI & PATRIÆ.

Celebris viri Hierogliphicum Coruum eſſe *Pier: lib: 23. Cap: 32. aſſerit.* Vnde Adagium: *Boni corui bonum ouum, mali corui malum ouum.* Quapropter ad demonſtrandam celebritatem Coracis eximij Rhetoris Metellus Diodorus gratus diſcipulus ejus ſepulchro impoſuit. At celebritas eximia viri, cui non ſolum patria, ſed qui patriæ ſuæ decor eſt, nobilius non poteſt exprimi coruo, quam ſi roſtro aurum deportet. Sic namque nullo illidetur ſcommate. Illũ namque lapideum detorſerat Cicer. dicens: docuit enim dicere vel volare diſcipulum. At talem iam coruum eiuſue virum ornatum regni & patriæ indubiè aſſeret. Dum originem annulorum conſidero; ferunt Promothæum ob ignem à dijs ſurreptum, & mortalibus communicatum, rupi Caucaſi montis ab Ioue alligatum fuiſſe, & poſt ſolutum, in cuius beneficij memoriam vnum ex illis cathenæ annulis, cum ſaxi portione ex rupe ſumpta digito alligaſſe. Inde poſt annulorum & lapidum mos emanauit, Romanis igitur ſolus ferreus annulus in vſu fuit: Antiquus ferre vſus eſt annulorum, ſed quia notam infamiæ cuiuſdam ſecum fert ferreus, aureus annulus maiori ornamento erit, & præcipuè quem coruus roſtro demonſtrat; ex multis quidem ornatus Patriæ & Regni colligitur, at potiſsimum ex vigilanti cuſtodia & florenti virtute. Quis vigilantem cuſtodiam coruo negabit? cum coruus Corpora SS. licet natura ipſe rapax defenderit, ſicut de S. Vincentij corpore 22. Ianuarij legimus. Quis & virtutis normã in eo non conſiderabit? ſobrietas virtus non immodica eſt, & licet coruus ſit natura ſiticuloſus, attamen per dies ſexaginta æſtatis, quibus profluuio laborat, potu abſtinet, vt aluum ſiſtat, quo ſobrietatem homini commendat. *Pier: lib: 23. Cap: 34.* Quid de prudentia illius dicam, qui vt ciſternæ aquam acquirat, lapillos tamdiu inijcit, donec aſcendat aqua, & mitiget illius ſitim, *ſicut refert Paradinus in Symbol:* Talis erat ornatus veſter Regno & Patriæ à vobis inuectus. Cuſtodia vigilans in exercitio diuturno Martis & Palladis quibus ſana conſilia naſcuntur, ac dextera fidelis creſcit: & florida virtus, qua totum Regnum Kochanouius veſter ſua pòëſi ac Oratoriæ facundia adornauit, & reſplendere fecit, vt ipſi ſubſcribere illud Alciati liceat.

Coruus celebris viri Hieroglyphicum.

Coruus lapideus ſuper Rhetorem.

Annulorum origo.

Ferreus annulus.

Ornatus Patriæ & Regni & cuſtodia & virtute.

Coruus cuſtos corporis S. Vincentij.

Coruus ſobrietatis Symbolum.

Prudentia corui.

Kochanouij.

Bellerophon vt fortis eques ſuperare Chimæram
Et Lycij potuit ſternere monſtra Soli.

Sic

Sic tu Pegaseiis vectus petis æthera pennis
Consilioq; animi, monstra superba domas.

NESTOREA ÆTAS.

NVmerosos computant annos, qui Nestoris dies considerant, At Christianorum non ita computantur diuturni ac fælices anni, sed cum virtute vitam colere. Quapropter & *Tulius lib: 8. Rhetoric:* inquit: *Qui nihil habet in vita iucundius vita, is cum virtute vitam colere non potest.* Nescio qua venustate adagium de coruo inualuit, Delusit hiantem coruum. Sed spirituali sensu habet energiam facundam, quam etiam *Alciatus Embl:* 173. *insinuauerat dicens:*

Vita sine virtute non est vita.
Coruum deludere hiantē

Raptabat volucres captum pede coruus in auras
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Ast ille infuso sensim per membra veneno
Raptorem in Stygias compulit vltor aquas
O risu res digna: alis quas fata parabat,
Ipse perit, propriis succubuitq; dolis.

Coruus à Scorpione occiditur.
Coruus est Dæmon.

Delusit hic iuxta literam Scorpion hiantem coruum, verum spiritualiter coruus est dæmon iuxta Salomon: Prouerb: 6. *Effodiant eum corui de torrente*, quod Eucherius de abominoso, contemptibili & abiecto dæmone exposuit. Hunc hiantem coruum deludit, qui vitam virtuosè agendo, plusquam Nestoream in cælis consequitur. Vos estis qui coruum hiantem delusistis, dum rostro corui vestri aurum apposuistis, meritorum scilicet bonorum operum, quapropter Dominum inuocate, qui subministrat cibum pullis coruorum suorum.

FAMILIÆ ARMORVM KORWIN.

KOrwini. *In Rom: Repub: sicut & imagines in nummis illorum antiquis testimonia præbuerunt, summa dignitate viri his gentilitiis vsi fuerunt. Valerius Messala Coruinus Tiberio Cæsare, Alpinos Pannoniosq; populos superauit, Dalmatiæ montes asperos peruios fecit, vltra Danubium ex nomine suo Prouinciam Valeriam stabiliuit, collegit. Quapropter alij cognomen à Valerio Coruino desumptam clarè scripserunt. In Epidauro Dalmatiæ maritima vrbe quam Raguseam Itali vocauêre, huius nobilitatis insigne in veteribus statuis & ædificiis apparet. S. Stephani Regis Vngarorum pientissima consors, his armis vtebatur.* Dubrauius lib: 11. folio 96. *In Pannonia, his Armis multis centenariis abhinc vtitur Illustris familia. Patet indè, quod Gentilitia Slepowron, quæ suam originem habent ex Coruinis, in Regno Poloniæ antiquam ferant notitiam. Conradus enim Mazouiæ Dux*

Dominus

Dominus & hæres Plocen. Cernen. Rauen. &c. qui militi & præfecto Curiæ suæ Vratislao ius teutonicum, & alias immunitates Varsauiæ, Anno 1224. concessit, veritatem confirmet. Et Baßko Historicus Custos Poznan. Waurzetam Ducem Conradi à Clemente Palat. Cracou. deuictum 1224. refert. Si igitur arma hæc ex Pannonia antiquißimis diebus in Regnum Poloniæ illata sunt, quam antiquitatem in Pannonia habebunt Arma Coruinorum? Ioan. Huniades Gubernator & Dux militiæ Vngarorum, genitor Regis Matthiæ Vngarorum his armis vtebatur, & ita vtebatur, quod sanguine Turcico & hostili luna clariores effecisset. Ex his duo in Regnum Poloniæ Coruini venerunt, & vnus retinuit arma gentilicia, alter generosæ familiæ de armis Pobog dum virginem in coniugem accepit, armis Pobog addidit arma Coruinorum, quæ postmodum à successoribus corrupto verò idiomate Slepouron nuncupata fuerunt.

Kochanowscij, *in Palatinatu Sendomir. Ioannes excellentißimus Poëta Græcus, Latinus, Polonicus, nec inter Poëtas idiomatis Polonici maior illo fuit, vndè parens linguæ Polonæ meritò nominatur. Celebratur excellentia illius* à Bielscio & Sarnicio lib. 7. fol. 400. *Vnde Echo illius famæ per Poloniam, Lituaniam & Rußiam spargitur. Propter artem familiares mihi comparaui multos, propter mores verò plurimos amicos. Filij ex fratre illius Marti & Mineruæ dediti, judiciorum terrestrium & tribunaliciorum honore, alijsq; in patria titulis condecorati fuerunt.*

Malacenscij *siuè* Maleczenscij *in Sendomiriensi Palatin. Erant Martinus,* Ioannes, *Christophorus & Adalbertus castris intenti & militaris gloriæ cupidißimi. Dicebat Euripides ad militem cupidum laudis & victoriæ documentum.*

Vnus justus infinitos injustos vincit.
Deo & iustitia adjuuantibus.

Pawłowscij *in Palatinatu Lublinensi.*

Iagodinscij *siuè* Iahodinscij *in Rußia, gens vtriq; Palladi apta, multi eorum in varijs munijs obeundis virtutem suam probarunt. Sed in litteris præ reliquis Stanislaus Iagodinski multa specimina ingenij expresso & suppresso nomine edidit. Tum verò Cantiones Catholicas nuper reformatas Latinopolonicas & Polonolatinas omnibus pijs & deuotis applaudentibus in lucem emisit. Cui tali epigrammate Ioannes Iasinski alludens in stemma applaudit:*

Stemmate stirps nigrum defert Iagodinscia coruum,
Coruinam vnde domum fama vetusta canit,
Sed morem & vocem Coruus mutasse videtur,
Dulciter vt dulcis dum Philomela canit,

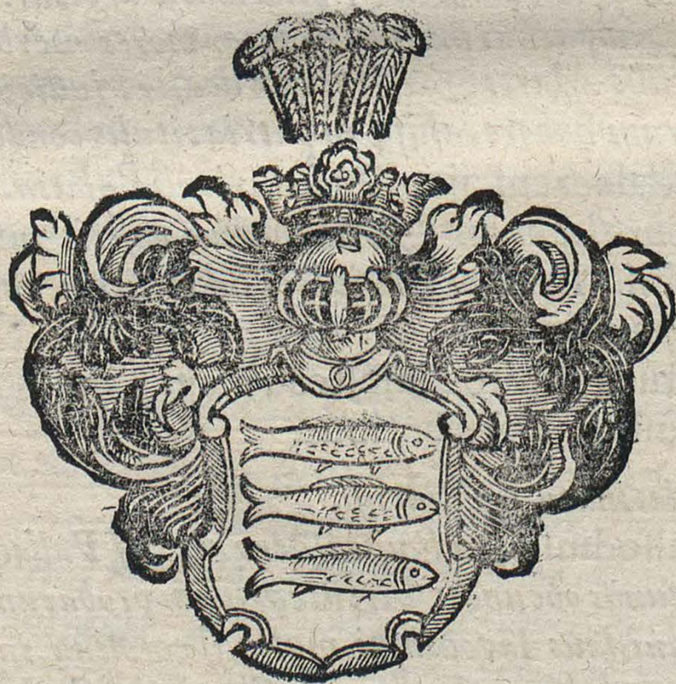
Quid canit? Auditur Iagodinſcia Muſa per orbem
Illius cantus audit & ipſe Deus.

Mlodnicij *in Rauenſi diſtrictu & Palatinatu.*

Bienkowſcij, *in Ciechanouienſi terra.*

Sarniccij *in Plocenſi terra. Iacobus Aulicus Regius Legatus in Scythiam vt linguæ illorum peritus Valachos cum Steph. Palat. grauiter repreſsit in Bucouienſi bello. Accepit pro benè meritis villam Slepcze in Belzeń. terra, & Scultetiam Krczonouienſem. Reliquit ex Heduigi Piatkowſka Andream comitem itineris & belli Struſſorum, cuius ex Tarimirſka filij in Tehinenſis campis aduerſis telis occubuerunt. Stanislaum qui ad Neuel arcem ſub ſignis Goraiſki Ioannis occubuit. Ioannem qui ex Gorſskowſka reliquit Stanislaum, Annalium de Origine & rebus geſtis Polonorum & Lituanorum ſcriptorem. Ita in ſuo Indice, ſub littera Lipſia Ruſsiæ, retulit.*

KORZBOK aliàs Carpiones.

DELINEATIO.

SVnt Carpiones tres, quaſi diſtinctim natantes, aurei coloris in campo albo, ſuper galeam quinque pennæ Strutionis.

ORIGO.

AB exteris nationibus Sileſiam aut Germaniam confinem accipe in Regnum Poloniæ aduenêre. Sub Annum 1500. Epitaph. Wlo-claviæ

clauiæ Petrum Korzbok Canonicum meminit, statiua Domus Witkowo nominabat, vt Cracou. Epitaph. habet. Est domus clara in Silesia, neque degeneres illis in Polonia incolæ fuerant. Hinc Paprocius addit: Erant locupletes satis, & de Repub. optimè meriti.

FORTVNA AVREA.

Nimiam fortunam quis non dicet auream? verùm ex exili si fit summa, ex summa verò si crescat in reuerentem, quomodo non auream nuncupabis? Vnde sapienter admonebat Poëta; *Fortuna Aurea.*

Fortunam reuerenter habe, quicunque repente
ab exili progrediere loco.

Fortunam vestram in immensum deductam, aurum demonstrat, deducendum quoque aurum admonet, considero imagines nobilitatis. Inter illas hanc iconem habeo. Pingitur matrona in veste pretiosa longa & auro distenta, in cuius fronte stella, manu sceptrum gestans. Vestis graues mores & actus expostulat longa, qua Romani nobiles ad differentiam ignobilium tali vsi fuerant, stella quia actiones nobilis ex nobili ingenio, sceptrum quia nobilitas ex animo descendens in corpus conseruatur bonis externis & mundanis. *Cæs. Ripa in Iconol. parte secunda.* Videte dignitatem, & igitur non vos ad tantum generosum animum & splendentes opere actus, excitet. *Marius*, non aliquis alienus, sed vestra excitent arma, splendeat vobis aurum. Pisces soli, cuiuscunque denominationis fuerint, sunt animalia ignobilissima; *Philo in sua Cosmopœia considerabat, dicens:* Primos inter animalia creatos esse pisces, vltimò hominem, quod scilicet illorum anima est ignobilissima, sicut hominis nobilissima. Ergò inter animantes Deus primos condidit pisces, magis corporis substantiæ quàm animæ participes, & quodammodo animalia & non animalia, mobilia in anima, atque ad ipsam solam corporis conseruationem Deus illis indidit spiritum animalem, seù (vt dicitur) sal carnibus inspergitur, ne facilè putrescant. Auro igitur & pennis Strutionis carpiones vestri fulgentes, optimè meritos vos patriæ, summè meritos Deo & Ecclesiæ efficiant. Nam

Nobilis viri imago.

Pisces animalia ignobilissima.

Illa pios recta cæli deducit in axem
Et læsis adfert artibus antidotum.

ARMA SEIANA.

Seianum equum volubilis fortunæ imò allegati cuiusdam infortunij fuisse dicunt, de quo alias diximus. Arma Seiana non ob diuersum sensum, & hæc vocitabo. Nam licet sint aurei pisces, sed iam in quibusdam fumum redolent. non illum quidem qui ob antiquitatem imaginibus Nobilium asscribitur, quibus scilicet opponuntur subitæ *Seiana Arma.*

imagines ac nuper natæ, seù etiam non diu duraturæ, *vt Plin. lib. 8. Epistol.* Sed qui materiam risus inuenit ad omes occursus hominum, *vt ait Satiricus.* Nam cum nobiles essent, degeneres facti sunt, & in quibus Mars laudabatur, laudatur Bachus & Epicurus. Vt non immeritò Alciatus Emb. 41. formauerit in desciscentes, dicens:

Fumosæ imagines.

Nobilis factus ignobilis capræ similis.

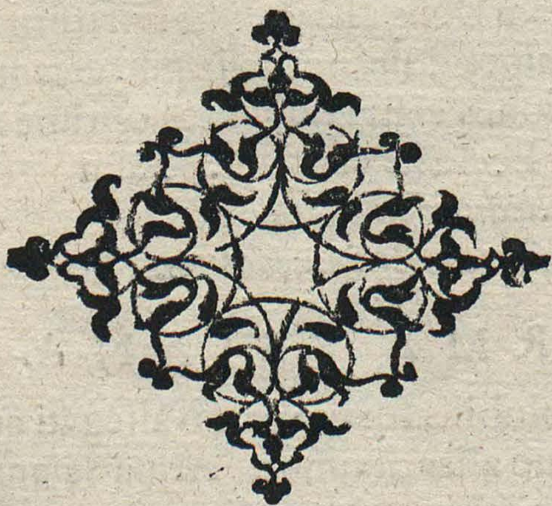
Quod sine egregios turpi maculaueris orsus.
In noxamq; tuam verteris officium.
Fecisti quod capra sui mulctralia lactis
Cùm ferit, & proprias calce profundit opes.

FAMILIA KORZBOK.

KOrzbok, *notabant aliqui familiam suam à Vitkouo. Erant tum probitate vitæ, tum obsequio patriæ ornatißimi. Ioannes Decanus Gnesnensis, Scholasticus Plocensis, Canonicus Cracou., singularis studiorum & Academiæ Cracou. patronus. Petrus Canonicus Wladislau. vt ibidem testatur Epitaphium Anno* 1500. Bielsc. fol. 340.

Rybiensciy, *in Maiori Polon. Eorum studia, mores, fortitudinem, consilia, amorem Reipub. obseruantiam in Regem si consideraueris, magnam illis partem gloriæ conferres. Præcelluerunt enim sapientia & virtute. Meminit Rybienscium Gotardum* Bielsc. fol. 423. *Castellanum Sochacou. sed Raduan armorum fuisse refert. Sufficit, Ribienscios magnos fortuna fauente & celebres fuisse.*

Zaiglicij *in Silesia his armis vtuntur, quorum aliqui & in Regnum Poloniæ venerant. Ioannes litterarum maximus cultor: sed postmodum dignitatem nobilem & libertatem, leuioribus factis & conditionibus depresserunt. Illorum negligentia & aduersæ fortunæ respectu, admonebitur nobilis vir & miles.*

Kos

KOS quaſi Merula.

DELINEATIO.

EST Scutum, in quo alternatim ſex ſtatuuntur campi, tres coloris rubri, & tres albi.

ORIGO.

VT ſole lucente, nullo dubio dies eſt; ita ex ſcuto & campis Marti conuenientibus, bello rem actam & viriliter peractam, meritò ſuſpicamur. Diuerſis igitur prelijs in Pruſsia peractis, tali monumento à Principe honorati fuerunt.

HONORATVS CAMPVS.

ERat Romanis honorificentiſsimum, florentem belli fructum, honorare areis ſacratis, & campis dijs dedicatis. Inſuper litteris honorabant magnificis bellicos actus. *Vnde Cicer. ad M. Cælium Epiſt.* Oppugnaui quinq; & viginti diebus aggeribus vineis, turribus oppidum Pindeniſſum munificentiſsimum, tantis operibus vt mihi ad ſummam gloriam nihil deſit niſi nomen oppidi. Arma veſtra deferunt honoratiſsimum campum Martium & Martialem. Non illum dico Martium campum Romanis notum, nec Martialem illum, quem Romea juuentus quotannis obſeruabat, nam ille campus nomen quandoque ſcelerati ferebat, iſte verò campus Martialis Equiria ſola repræſentabat. Sed vocabo arma veſtra campum Martium & Martialem, quia militarem & bellicam fortunam alto, forti, magnoq; pectore retinuiſtis, quam nec papyrus referre, nec calamus exarare ſufficit. Æternam Sarmatarum & Getorum famam & laudem aliqui deſcribebant, *dicit Sarnicius libro 2.*

Campus Marticus.

 Sar-

Sarmaticæ maior Geticæq; frequentia gentis
Per medias in equis itq; reditq; vias
In quibus est nemo qui non Coryton & arcum
Telaq; vipereo lurida felle gerat
Vox fera, trux vultus, verissima mortis imago
Non coma, non vlla barba refecta manu.

Habent & arma vestra non modicam commendationem, nam & scutum representant bellicum, & pugnæ atræ atque infælicis aduersariorum clara indicia, & lętæ victoriæ aperta signa ostendunt & deducunt.

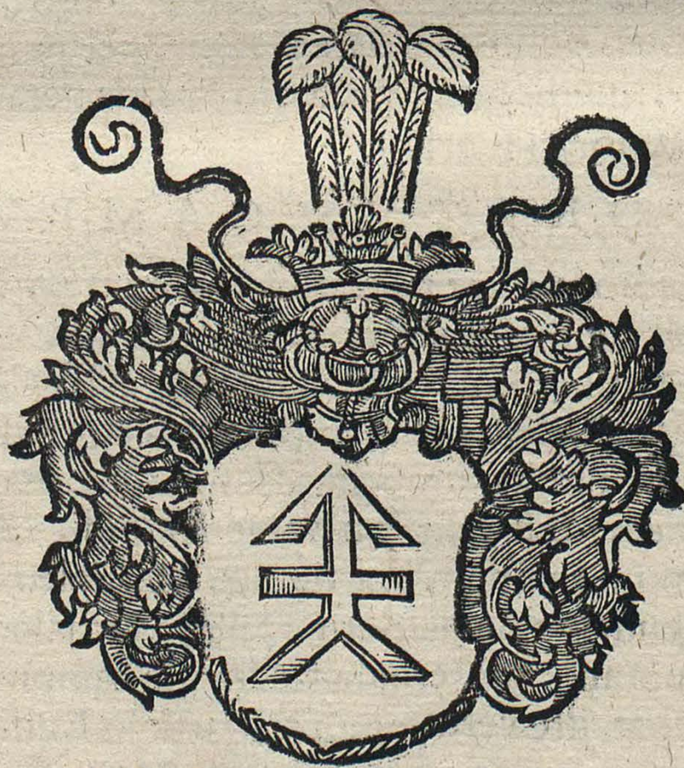
Sarmatia describitur.

Ex hac Familia meo tempore fuit Samuel Kos Succamerarius Vendensis, vir bellicis artibus & doctrina insignis. Felix Kos Abbas Peplinensis, vir meritis in Ecclesia Dei, & erga Sereniß. olim Sigism. III. conspicuus. Ioannes Kos Vexillifer Culmensis, Capit. Borzechouien. Aulicus Sereniß. Vladislai IV. vir qui pariter integritate & meritorum laude maiorum suorum gloriam adæquauit. Alij Chodkieuicio Magno ob varias virtutes erant dilecti.

Oslowscij *in Prussia simili vtuntur stemmate.*

Kosak *in Prußia eisdem armis gaudet.*

KOSCIESZA alias Strzegonia.

DELINEATIO.

EST sagitta lacera per medium vsque ad medium, incipiendo ab auricula. Coloris albi cum ample extento ferro antiquis conuenienti, nam antiqui opera nimis materialia diligebant, forte ad proportionem staturarum, nam homines tunc ferebat tempus, altos

statura

ſtatura & robuſtos, ſupra verò laceraturam ponitur crux gladij ſeu enſis coloris albi. Supra galeam tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

Militi dicto, Koſcieſza Anno 1072. in bello ad Sniewsko in præſentia Regis Boleſlai Audacis fortiter agenti liberaliter conceſſa fuerunt. Hac occaſione. Dum fortuna fauente triumphaſſet exercitus, ſpolia in vnum conferebant. Acceſsit & Koſcieſza miles, vt redderet ſpolia requiſitus, & ille ſagitta intra pedem defixa & diſlacerata, oſtendendo vulnera ingentia in capite, & manibus detexit, depoſuit, & medium gladij fracti, & dixit: Hæc ſunt ſpolia noſtra, vt inter alia recipiantur, & connumerentur obſecrabat Edepol, quaſi ſecreto diceret. Ego pugnabam cum hoſte, vt vos ſpolia colligeretis, ſolers ingenio & inuictus Rex, cognita re, militi tam glorioſo ſagittam laceram, & crucem gladij, in æuiternam memoriam & laudem aſſcripſit, & amplos prouentus commonſtrauit.

SAGITTA SALVTIS.

Ore S. Prophetæ Helizei ſagitta Regis Iſraël, accepit tale encomium, Sagitta ſalutis ſeù ſalutaris. Verùm Koſcieſsijs non dedignabor tantum encomium aureis etiam litteris inſcribere. Sed inprimis ratione hac moueor, quod Koſcieſsio primitus talia arma ceſſerunt, cuius progenies in diem præſentem ampliſsima in Regno, grauiſsima in Senatu, numeroſa in exercitu, laudabilis in vita, conſpicitur & apparet. Longobardorum erat hic vſus ſolennis, vt nobilitatem capientibus ſagitta porrigeretur, tali cum orationis modo: Dij te hac ſagitta nobilitent, conficiantque vbi patriæ ac principi fueris infidelis. Nec alia arma nobiles Longobardi ſciebant, niſi vnam ſagitam: *Olaus lib.* 8. *c.* 10. Inde iam, ò Koſcieſsij liquet, quales vos Regi, quales patriæ quales Deo obtuliſtis, dum mutatio temporum, tantaque inuolucra rerum vos non abſorbuerunt, nec profundarunt. Profectò ſagitta veſtra eſt ſagitta ſalutis. Sagittam lego ſalutis in Bauaria ſancta. S. Capiſtranus dum tremendum ſacrificium pro ſtatu Chriſtianiſsimo contra Turcas offerrebat altiſsimo, è cœlo cecidit ſagitta in qua aureis litteris ſcriptum fuit: *Eſto conſtans Ioannes*. Præibat ergò exercitui Chriſtiano, & hoſtes cadebant. In ſagitta veſtra dum crucem iam video, non aliud contemplabor, quàm eſto conſtans, ſagitta tua eſt ſagitta ſalutaris. Quapropter Reges & Principes conſiderantes quantam ſalutem Regnum ex vobis ſumeret, multa & magni ponderis Priuilegia vobis ac poſſeſsiones contulerunt. Extat priuilegium Semouiti Mazoviæ Ducis, vbi ait: *Diligenter inſpectis fidelibus & conſtantibus ſeruitijs quibus ſe nobis*

Eritné ſagitta magis ſalutaris?

se nobis nobiles viri de Genealogia & Clenodio Kosciessa à multis retroactis temporibus promptos exhibuerunt, omnes ideò liberamus, eximimus, absoluimus ab omni potestate & jurisdictione, &c. Et Anno 1190, Casimirus Suleslaum Kosciessa villa Szerinij donat, quod iterum confirmauit Vladislaus Anno 1440. Erit sagitta vestra salutis sagitta, eiusq; dum contra Syriam & rebelles, non contra Deum, Ecclesiam & Pastores pugnabitis.

INSIGNE AVGVRII MAGNI.

SAgittam, viris bellicosis augurij loco & excellentis appropriam fuisse, sacra pagina testatur, Ezech. 21. *Diuinationem querens commiscens sagittas.* Si modum diuinationis inquirimus, hic duplex erat. Othomana domus exprimit primum: Cùm namq; ex Arabia cæterisq; regionibus expulsi manerent, inito consilio, caput statuere sibi & eligere conarunt. Ponunt modum vt capita turmarum vnum eligant virum, quem vellent in suum gubernatorem habere. Electis igitur quinquaginta viris receperunt à singulis sagittam, factaq; commixtione puerum constituunt, vt quam ille attolleret sagittam illius Dominus sit Rex & Caput omnium. Cecidit sors in Othomanum à quo vsque nunc Turcæ imperant. Alterum modum D. Hieron. in Ezechielis locum adnotat: Nabuchodonozor regiones illas vbi mittere manum cogitabat & expugnare, sagittis conscripsit, in vna scripsit Ierusalem, in altera Chaldeam, in alia Arabiam, aut Rabath, commixtis inuicem, quam primitus è Pharetra educebat, contra illam Regionem procedebat. Est & Saluti Scytharum Ducis non leue augurij exemplum, dum moribundus filijs 12. inuictam potentiam quodam modo ominabatur, & facilem omnium jacturam diuinabatur. Sagittæ 12. non facilè simul franguntur, ita vos 12. fratres si concordes fueritis inuicti manebitis, si verò discordes, sicut sagitta vna facilè frangitur, ita & vos discordes facilè famam, patrimonium amittetis. Fuerat ergo sagitta insigne quoddam augurij magni. Vestram sagittam candidam iamq; cruce ornatam ex ferro, ligno, & gladio junctam, antiquam & tamen recentem magni augurij insigne ò Kosciesij video. Augurata namq; est in familia vestra Magnos Senatores, quocirca figuram litteræ Pithagoricæ quodam modo exprimit, si inuersam inspexeris. Augurata magnos duces Exercituum, quapropter militaria signa sagittam & gladium repræsentat. Augurata magnos in Ecclesia S. Pastores, vnde si sagittam hanc terræ infixeris, antiquum pedum Episcopalem efformabis. Auguratur magnos toga, & Marte, quare & spirituale signum crucem, & Martialem figuram, sagittam continet. Hinc vestris armis subscribunt Magnum Ioannem Carolum Hodkieuicium Palat. Wilnens. Exercituum tàm Regni, quàm

M. Duc.

M. Duc. Litu. ducem supremum. Subscribunt vigilantem Pastorem Leonardum Słonczewium Episcopum Camenecen. Subscribunt Adamum Mniszewsky, Cancellar. Conradi Ducis Mazouiæ. Subscribunt tot & tantos Rothmagistros Wodinscios, Milosewcios, Pudlowscios, Gniewoszos, Szulisewscios, &c. Vnde de domo & familia vestra illud *Ezech.* 27. recensebo: *Pigmei* (quod juxta Hieron. bellatores ad bella promptissimos significat) *qui erant in turribus tuis, pharetras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum, ipsi compleuerunt pulchritudinem eius.* Vos namq; in turribus Regni tàm consiliorum, quàm munitionum sagittis vestris, sanis scilicet consilijs & fortitudine pectoris pulchritudinem ampliastis, addidistis, conseruastis. O quàm

Optimus est ille qui sibi cuncta prospicit
Sapiens, quæ in posterum quoque & ad finem potiora sunt. Dixit Hesiodus.

ARMORVM KOSCIESZA LINEA.

KOsciesza, *cui primum á Boleslao Audace arma hæc ad Snouianum bellum concessa fuerunt, Anno* 1072. *Sulislao Casimirus* 1190. *villam Szerzin donauit, Timconem Priuileg. Tremesen. habet* 1260.

Kosciescij *in Masouia & Cuiauia. Ex nomine namq; suo villas Kosciesse nominarunt.*

Wodynscij. *Nicolaus qui ex Kosobucka suscepit filium Ioannem Castellan. Liuensem* 157. *Palatinum Podlasiæ meminit Pater Olssowski in Prædicatione funebrali Coniugis Sapieha Marschalci M. D. Lit. Vbi dicit Grizella Wodynska nata fuit ex Patre Palat. Podlasiæ, & Matre Zophia Pallat. Lublinen. Sobieska. Iste Palat. erat Ioannes ex Castellano Podlasiæ factus Palat. vir justus & pius. Marcum Castell. Podlasiæ reliquit & Andream.*

Hem quam tumulus nos claudit, quos vix magnus mundus capit.
Seuerus in Spartiano.

De posteris, vide inferius familiam Mnissowsciorum.

Strzegomia, *Dobieslaus perantiqua familia: quapropter hæc Arma etiam Strzegomia vocantur. In Sedomiriensi terra ex cognomine suo fundauit villam.*

Daluicki, *Gnieuossus* 1386. *Pœnitentiam eius ponit Cromer. lib.* 15.

Gniewosouij *de Daleuicze, vnde ab aliquibus Daluiccij vocati, Succam. Cracou.* Bielsc. fol. 269. 307. *Contra Gedanen. ducunt legionem,* Bielsc. 746. & suprà 486.

Słonczewscij, *Leonardus Episc. Cameneceń. in Podolia, Anno* 1400. *Eius Epitaph. in Cathedrali Ecclesia.*

Occidit ante suam Leonardus Slonczouius horam
Præsule quo fælix terra Polona fuit.
Quum patriæ fidus Regiq; fidelis amicus
Tum præco sancti doctus Euangelij.
Quæ velut hic homini dotes cita fata tulêre,
Sic vitæ in cælis præmia digna ferent.
Votis Christe Deus te quæsumus annue nostris,
Si nece confisus concidit ille tua.

Mnisewscij *de Mnisseuo, Iacobus, hunc Semouitus Dux Masouiæ Princeps Plocen. Sochaczou. Rauen. Gostinen. Plonen. & hæres Visnen. cum alijs quorum familiæ sequentur armorum Koscießa, exemit ab omni potestate & iurisdictione, & ab omnibus vexationibus. Eius filius Adamus Cancellarius Principis, Alter filius Benedictus reliquit Petrum, qui diuisione bonorum dum accepit Kolozabum vocata fuit posteritas Kolozabscij. Reliquit & Ioannem qui à bonis Wodynie vocatus fuit Wodynski. Varsauiæ eorum sepulchra dignitates referent in Ecclesia Maiori.*

Kołakowski *de Kolakouo Priticius. Alij ad Lomzensem districtum.*

Zerzinscij *de Zerziny: Bohuchualus. Lucas in Palatin. Lublinensi.*

Mirosewscij *de Mirosseuo: Vsehorius ad Varsauiam.*

Kobylscij *de Kobile in Ciechanou. Troianus.*

Męczinscij *de Męczini: Sobieslaus. Reperiuntur & in Volhinia.*

Zakrzewscij *de Zakrzeuo: Zdislaus. Hos omnes Priuilegium libertatis Semouiti meminit. Datum in Plocko, Anno* 1400. *in Cerscen. districtu.*

Rakowscij *in Præmisl. terra ex Masouia.*

Szulisewscij *in Sendomiriensi Palat. Stanislaus exactor contrib. Regni in eodem Palatinatu Szulissewski.*

Chodziecij, *Albertus Caluus capite fores erumpebat, Zborouiorum miles & familiaris.*

Grziwowie *in Rauen. Palatin. Castris addictissimi.*

Zaluscij *in Ciechanou. districtu.*

Praweccj *in Lencicen. Palatinatu.*

Zdychowscij *qui demum* Praueccij *Iuribus dediti & virtuti.*

Chrząstowscij *in Podgoria: Nicolaus.* Bielsc. fol. 288. 373.

Wolscij *in Varsauien. terra: Ioannes iuuentutem ad Azacum inter Cosacos peregerat.*

Targowie *in Lomzen. Vnus ex illis in Russia dum Bauorouio obtulerat obsequia, reliquit prolem.*

Iaworowie *militia excellentes & doctrina.*

Sałapscij *in Varsauiensi districtu, virtutem cum litteris habent.*

Rzezenscij *in Varsauiensi terra.*

Miłosewscij *in Ciechanou. districtu, Stanislaus Cubicularius Sigismundi*

Aug.

Aug. Regis, hunc pro benè meritis in Samogitia villa Iaſoni prouiderat. Venator erat terræ Bielſceń., ſed magis venabatur virtutem & cælum. Ex Talczewſka Capit. Kobrzineń. & Pinſceń. filia reliquerat filios & filias. Iacobus ſuus germanus Theſaurarius Curiæ, Tribunus Ciechanou. morabatur in Lublinenſi Palatinatu.

Pudłowſcij *ex Maſouia ad Syrad. Palat. duo venerant, quorum filij, vnus in Præmisl. terra ſtatiua ſua & Conjugium elegit, & notat domum ex Mokrzani, alter verò Ioannes cum Tarnowſki & alijs militarem vitam ducendo rediјt ad Syradiam. Hic ex Vrſula Boguſławſka armorum Prus vel Koſy ſuſcepit optimos Reipub. filios. Malcherum electum Iudicem terreſtrem, qui ex Białinſka armorum Iaſtrzebiec reliquit prolem. Stanislaum qui ſteriliter deceßit, & Ioannem Militem Sepulchri Chriſti Hieroſolimitanum, & per Poloniam Terræ ſanctæ Syndicum. Ab Henrico & Stephano Regibus ob virtutes in Secretarium ſuſceptus. Cum Zamoyſcio Ioan. Cancell. & exercituum Regni Generali in tribus expeditionibus operam ſuã ſumma diligentia, fide, & dexteritate nauauit. Huic pro tantis meritis ad pennas Strutionis tres, duas albas & tertiã in medio rubeam, in galea, Stephanus Rex, duas palmas circa mediam pennam, in laudem Malcheri & Ioannis ſuperaddidit, in caſtris ad Pſcouiam* 1582. *Eidem Ioanni idem Steph. Rex Tribunatum Sochacouien. contulerat.*

Chodkieuicij *in Mag. Duc. Litu. Nobiliſſima Familia. Hos aliqui Boreikouios, poſt Chodkios, demum Chodkieuicios appellarunt. Sed ob antiquitatem familiæ difficile originem domus inueſtigare.* Stricouius in Chronica carmine edita à Paganorum Dynaſtis educit in Ducatu Litu. eorum antiquitatem. *Ioannes Chodkiewicz Caſimiro Regnante Palat. Vitepſcenſis & Dux exercituum in Bohemiam* 1454.

Hieronymus Comes Sacri Romani Imperij in Skłow & Myß. Caſtellan. Vilnen. Filius eius Georgius Dominus in Ros reliquit Baſil. Hieron. Georg. Secundus filius Ioannes Caſtell. Vilnen. Capit. Samogit. Supremus Marſchalc. M. D. Litu. Adminiſtrator & dux exercituum Liuoniæ. Murus & antemurale totius Lituaniæ à Moſchis, Liuonenſibus, Pruſſis, &c. vt ex titulis illius patet, fuit, & eſſe, poſteritate commendauit. Reliquit ex Chriſtina Zborowſka Palat. Cracou. filia Hieronymum Caſtell. Vilnen. Alexandrum poſt tot honoratos titulos Palat. Troceń. qui ex Sieninſka ſuſceperat filium Primum Fælicianum, & filiam Procopij Sieniawſki coniugem, ex quo ſuſcepit Hieronymum domus & familiæ Sieniawſciorum vnicum virentis ſpei floſculum. Erat Alexander voto quodam religioni Dominicanæ ſingulariſsimus Patronus & fundator, vt in armis Chodkieuicz deduximus. Tertius filius Ioannis erat Ioann. Carolus. Hic ex Pincerna M. D. L. Dux Campeſtris, Caſtell. Samog. Commiſſarium Liuoniæ, demum Palat. Vilnen. & contra

Osmanum ad Chotinum supremus Dux exercituum Regni & M. D. L. Fundauit in Cretinga P. Bernardinos magnifice. In Bichow Canonicos regulares opulenter. In Patres Soc. Iesu amplissime. Fortuna belli illius talis fuit, Venit, Vidit, Deus vicit. Testis Volmarium, Parnaua, Riga, Dinamuntum, Derptum, Bialokamienium. Testis & Carolus Princeps Sudermaniæ, Testis Moschouia, Rokossum, Chotinia. Ex Zophia Mielecka, filia Palat. Russiæ & supremo Generali exercituum Regni, & Ducissa in Sluck, susceperat filium Hieronymum, sed obijt in florenti juuentute. Altera conjunx relicta Vidua, quæ voto castitatis obligauit Deo dies vitæ suæ, erat filia Alexandri in Ostrog Ducis, Palatini Volhiniæ. Obijt in Castro Chocinensi in Valachia, Anno 1621. Sepultus in Ostrog. Filia eius nupta Sapihæ. Horum Comitatus iam periodum sensit. Sorores Ioannis Ducissa Czartoriska, Lesniewolska, Pacowa. Et Caroli Sorores Anna & Zophia.

Sapicha

Chodkieuicij *qui non erant Comites Imperij, adæquarunt officio & titulis omnes titulos exteros. Chrehorius Castell. Vilnen. M. D. Lit. supremus exercituum. Alexander eius filius Castell. Vilneń. Capitaneus Grodzineń. Andreas alter filius Dapifer M.D.Lit. sed hi decesserunt steriles, quapropter bona Chodkieuiciorum cum filia Chrehorij, ad Ducem Romani Szangusko transierunt. Pax vobiscum sit viri fortissimi. Ex Hieronymo Castell. Vilneń. Christophorus Castell. Vilneń. reliquit ex Kisczanka Ioann. & alios duos filios.*

Naruitouij, *vt genere ita rebus bellicis clarissimi, ex districtu Grodzinensi.*

Tronowscij *ex Duc. Lit. venerunt ad Palat. Belzeń. Iosephus in aula Ostrorogiorum duxit emolumenta virtutum Reliquit Petrum militiæ studiosum Ioan. filius in expeditionibus Prussica, Moschouitica Kazanouij Campiductoris loco tenens signi bellici prouisus ad Starobub à Sereniss. Rege.*

KOSY

KOSY FALCES.

DELINEATIO.

Diuersimodè pinguntur Arma. Alij namq; falces fenarias pingunt, acuminibus inuicem admodum crucis junctis, aut lignis falcium in crucem dispositis, qualia arma Ioannes Fox Archidiaconus Crac. deferebat. Alij falces lupinarias reste torto vel ferro in capite colligatas, ac in circulum diductas, quarum acumina in modũ crucis disponuntur. In campo rubeo, *vt patet ex Paprocij Stemmatibus in Armis Prus tertiò.* Falces coloris albi, super galeam quinque pennæ Strutionis, sicut collector Armorum Regni Poloniæ adnotabat.

ORIGO.

Concessa sunt à Ducibus Masouiæ. Nam illi Duces his armis vsi fuerant, *vt notat Paproc. in Stemmatibus sub armis Prus secundò.* Cum enim Maslai Ducis Mazouiæ exercitu vir de armis Prus dux exercituum Casimiri Regis Maslaum iterum atq; iterum gloriosè fuderit, illi filiam Maslai relictam Rex in matrimonium concessit. Et quia verò Maslaus falcibus vteretur pro insignijs, in æuiternam memoriam falcibus arma sua adjunxit, quæ nunc Prus vice secunda vocantur. Concedebat verò Dux arma propria alijs, vel ob sanguinis coniunctionem, vel ob astutum progressum in bello.

ARMA SAPIENTIÆ MILITARIS.

Non quamlibet falcem tantis titulis honoro. Est namq; falx quam Saturno tribuunt, sed messoria, ille namque eam adinuenit in insidias patri, *vt Pier. Hier. lib. 42. c. 74.* Est falx graminea, *Arma sapientiæ. Falx triplex.*

nea, sed hæc tribuitur morti non vitæ. Est falx lupinaria, quæ lupis insidiantibus pacifico gregi insidiatur. Et de hac in Armis Prus tertiò *dicitur à Paprocio.* In Armis Prus differentias armorum videmus, at idem omnium nomen. Equidem *Historicus antiquus Baßko* quendam ex Prus Burzyma vocat, sed quem ex illis non exprimit. Sed posteritas secundorum Prus vocitant sua Falces Lupinarias, & Prus in nuptias. His igitur falcibus titulum sapientiæ tribuo. Nec solùm ob cautum & gloriosum in bello progressum, quo illi astutos hostes, & in prædam cũ vita hiantes fortiter inuaserant, disperserant. Effugierant enim tanto progressu illud Plauti in Captiuis.

Falx lupinaria falx sapientiæ.

Qui cauet ne decipiatur, vix cauet cum etiam cauet,
Etiam cum cauisse ratus sæpe is cautor captus est.

Nouerãt namq; maiores horum armorum illud sapiens axioma: Omnes qui magnarum rerum consilia suscipiunt, æstimare debent, an quod inchoatur Reipub: vtile, ipsis gloriosum aut promptum effectu, aut certè arduum sit. Adijciantne periculum suum, & si fortuna cæptis adfuerit cui summum decus acquiratur. Neq; solum tantum titulum tribuo, ob sapiens in bello consilium, de quo Comicus:

Omnia priùs sapientem experiri, quàm armis decet.

Superauit namq; quoscunque gladios audaces sua prudentia & ratione, ne vel à paruo vel à magno hoste comprehenderetur, sed omnes comprehendat, sed inde magis tribuo, quia ardua sæpe sectatus fuerat, quo altum culmen honoris ascendat. Vt quidam monebat:

Ardua secteris scansurus culmen honorum.

Falces Militares. Falces ad currum.

Verè namq; istæ sunt falces militares, quibus nec Gelones, nec Getes vsi fuerant. Militares falces in Belgia fuisse *dicit Dempster. Antiquit. lib. 10. c. 10.* Sed curruum falces seù vehiculorum, in pugna Parthica, vbi duo viri armis & ferro induti, & posterior pars currus cultris in orbem extantibus communiebatur, ne ascensus præberetur à tergo, & axibus aptabantur acutissimè falces, quæ machinæ funera hostibus immitebant, & turbatis ordinibus strages efficiebant. Digna res memoriæ, at dignior laude falx est vestra cùm apertè ipsis notatur hostium terror, Patriæ pax, Ecclesiæ decus, Dei honos. Quapropter Arma sunt sapientiæ militaris.

Laus est virtutis prosperitate frui.

FALX GLORIÆ.

NOn sine graui ratione Bion Boristenites gloriam, matrem annorum esse dicebat, *vt Laert. lib. 4. c. 7.* Sed neque deest quod moueat, vt gloriæ falcem ponamus. Xiphiam piscem quam Latini falcem vel gladium dicunt, ob robur rostri insolenter in mari grassari

grassari, vt etiam balænis sit formidabilis, nam naues quoq; rostro perforando in periculum submersionis deducit, sed tanti roboris piscis ab insecto animali æstro seù asylo percitus in rabiem agitur, sæpe in nauem terram exilit, & immensos cruciatus cum morte commutat. *Refert Oppianus & Æleneus lib.* 7. Vnde Xiphiæ æstrum, erit falx, at eius cujusdam gloriæ. Falces has vestras lupinas falces gloriæ dico. Magnorum namq; erat Ducum, magnorum sunt & virorum, vt dicere liceat, sunt falces & murales, de quibus meminit *Dipster. in Antiquit. Rom. fol.* 984. & militares vt dicebamus, & Senatoriæ, vnde falces gloriæ erunt. Verùm quia falx demetens gloriam propriam quandoq; inuenitur, ne quid vobis aduersum contingat falces quærite non Cossos. Hoc enim de Cosis *lib.* 17. reliquit, quod ex his vermiculis culices generantur. Quapropter Ægiptij agmen infestum aliquod exprimentes, Cossos dicebant. Fugite igitur paruam grammaticationem, doctos namque & ratione pollentis benignè Senatus exposcit. Fugite paruam militiam. Gloria namq; strenuos & graues sequitur milites, parua verò militia falcem sæpe acuit in propriam gloriam, non vos Cossos habeant, ob infestos mores & atros. Sed ita sitis falces vt & faces simul ac lumina gloriæ suæ vos conspiciant & teneant.

ARMORVM FALX SEV FALCES NOBILITAS.

MAslaus *Dux Masouiæ Armorum falces vsus pro insigni. Hic magnis & bellicosis viris, quorum infractum pectus in bello, & in aduersis belli nouerat, similia arma concessit. Ita & antecessores sui fecerunt. Quapropter in Masouia multa stemmata falcium reperiuntur. Prussia habuit quoq; plurimos incolas, qui in Regnum Poloniæ ob irratam Principum faciem venerant, & militari toto pectore incumbentes, hæredissas in conjuges concessas à parentibus habebant, imò post cladem Maslai, Casimirus Rex victor in triumpho filiam Maslai deductam Duci Prus armorum suo, illam in conjugem concessit. Hinc falcium diuersa arma obuenerunt, sed hoc videre in Prus armis licebit.*

F*Alcibus fenarijs cum manubrijs dispositis in modum crucis vtebatur Ioannes Foxius Iuris Vtriusq; Doctor, Prothonotarius Apostolicus. Hunc Georgius Radziuil Cardinal. Dux Seueriæ & Episcopus Cracou. in Canonicum Cathedralem Cracou., & Petrus Tylicki in Oculum suum seù Archidiaconum Cathedræ Cracou. nam per talem cura Episc. solicitudinis releuatur, elegit, constituit, creauit. Inter Principes Velleris Aurei Don Matthæus Princeps de Conca, Comes de Palena Admiralis de Naples circa arma sua hoc singraphe posuit:* Negligit ima. *Me profectò qui*

Etò qui falces fenarias & mortis arma pro symbolo sibi & nota momenti assumpsit, jam ille neglexit ima, amplexus est suprema, cogitat mortem, meditatur vitam.

KOT siuè Cattus Marinus.

DELINEATIO.

CAttus erectus & quasi sedens, caudam intra pedes posteriores complicatam gerit. Alij Cattum simplicem & domesticum cui cum muribus deliciæ sunt, *vt ex Nido virtutum Paprocij constat*, alij Cattum Marinum esse volunt, *vt Długossus*. Coloris grisei *ponit Paproc. in Stemmatibus, at in Nido suo* coloris albi *statuit*. Sed in hoc mos gentis seruandus. Diuersæ enim familiæ, diuersis coloribus vtebantur. Est autem Zona aurea cinctus & lata in campo rubeo. Super galeam *in Nido Paprocij*, apparent tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

ANtiqua in Regno Arma omnes referunt, sed quonam pacto concessa & cui, nemo meminit. Vnum tamen colligitur ex armis, quod dum antiqua sunt ab antiquis Romanis originem habent, quibus vsus erat exercitus: præcellentem adnotare Catto, *vt Pier.*

Pier. lib. 14. *c.* 43. Vnionis tempore Regni cum Ducatu Lituanorum, fortes prælio arma hæc gerebant; quocirca à Woysnaro Wilkolewicz amplexata fuerunt.

FÆLICES SENATORES.

DVobus fælices dixissem fieri Senatores, Prudentia nimirum & virtute, seù Toga & Marte. His namq; duobus quodcunq; Regnum si valuerit, illud nedum habere fælices Senatores, sed parentes quoq; ipsos facilè dicemus. Quapropter D. Ambros. de Offic. lib. 2. *Talis debet esse* (puta fælix Senator,) *vt dum consilium dat, seipsum formam alijs ad exemplum bonorum operum exhibeat in doctrina, in integritate, in grauitate, vt sit eius sermo salubris atq; irreprehensibilis, consilium vtile, vita honesta, sententia decora.* Et quoniam Senatus à senibus dicitur, veniunt in mentem Fælices Seniores, hos cum Romani plurimo honore donabant, præsidij quoque summi loco habebant, si Seniores in Castris quoq; versarentur. Quapropter insigne illis Cattum rubeum in parma punicea dilutiore, quod à margine rubro surrectus, pedibus ad lusum compositis blandiretur, cum tali Syngraphe porrexerunt Felicium Seniorum, *Pier. Valer. Hier. lib.* 3. *c.* 44. Me, hercule, nil prohibebit tantos Seniores, Senatores fælices & fælicissimos nuncupari. Non sine graui animaduersione Seneca Epist. 12. de senibus dixit: *Amplectenda est & amanda senectus, plena est voluptatis si illa scias vti.* Iam profectò si Senes sunt milites, & milites pedites, vt Romanis his fuerant: Sciebant sine dubio optimè sua senectute vti; Nec eorum senectus ita ex canitie capitis quàm ex industria eorum iuuentutis atque laborum prætentorum stipendijs metiebatur. Dum igitur Arma vestra Cattus sint, & his fælices Seniores vtebantur, vtebantur verò in Castris, & Castris Romanorum inuictissimorum: iam vos non tantum fælices, sed fælices Seniores & Senatores nominabo. Monet hoc antiqua ætas familiæ vestræ, monent amplissimi Senatores prædecessores vestri, monet antiqua vnio Regni Poloniæ cum Ducatu Magno Lituaniæ, vbi arma hæc vestra & insignia insigna nobilis animi sui & splendidæ domus Woysnarij in delicias vocare, & amplecti consultò voluerunt. Quocirca ò Nobilis Senator,

Felix Senator.

Cattus signum militum senforum felicium.

Senectus plena voluptatis.

Senectus vnde metienda.

Ingentes spes
Viuens incipe
Moriens doce.
Omnia vitæ negotia esse
Conceptus inchoatos
Perficiendos in cælis.

LIBERI BARONES.

Catius Deus unde dictus.

ARma hæc, dum interius ceu ſpecubum quoddam, aut limpidiſsimum fontem inſpicio antiquorum deus Catius dictus ſeſe obtulit, quæro deriuati cognominis originem. en Latinorum ſacratorum ſcriptor *S. Auguſt. lib.* 4. *de Ciuit. c.* 21. prodit. Catius dictus quod homines Catos, id eſt acutos faceret. Attendite Liberi Barones, veſtris commodis indagatio ſubſeruit. Nam ſi malum fit ex quoq; defectu: ne aliquo defectu vel appoſito nouiter, vel non ſublato aliquo in libertate veſtra nobili malum & inconueniens coaleſcat, Catum fieri oportet. Sed verè cati eſtis, nam non immeritò Catum defertis. Hic enim priſcis Alanis & Burgundionibus *teſte Methodio* decori fuit, vt militaribus ſignis exponeretur; nec alio quidem gnomone, quàm quod ſit animal carceris impatientiſsimum, libertatis amantiſsimum. Quo ſignificabant appetentiam ſummam libertatis ſuæ. Maximum namque bonum libertas eſt. Vnde *Cicer. in Parad. penult.* Quid eſt libertas? poteſtas viuendi vt velis. Quis igitur viuit vt vult, niſi qui recta ſequitur? Sed ſoli hoc contingit ſapienti, vt nihil faciat inuitus, nihil dolens, nihil coactus. Talem familiam Cattorum accipite. Non Barones liberos dixi à defectu, quaſi ſint liberi, hoc eſt ſine lege à conſcientia: ſed ab efficientia liberos dico, quod aureæ libertatis & legum quibus libertas honeſta fulcitur, fuerint ſupremi defenſores & Patroni. Ita namq; Romana Reſpublica dicendum ſuadet. Quæ cum libertatem tuendam conſtituerat, Cattis illam commiſit. Elegit namq; cohortes, Auguſteam & Alpinam, quas ob inſinuandam illis ſolertem vigilantiam, Catti imagine inſigniuit. Sic igitur liberi, ſic Barones, leges & libertatem tuendo, promouendo, ſeruando, conſtituti, ipſam vt pupillam obſeruate.

Cattus ſignum militare.

Libertas quid eſt.

Liberi Barones inde.

Cattus Romanarum legionum inſigne.

FAMILIA ARMORVM CATTVS.

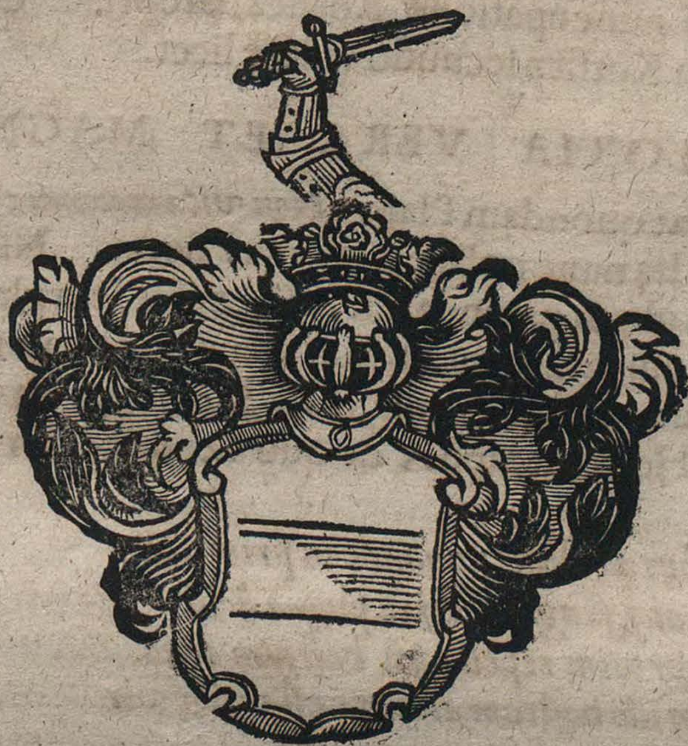
R*Omani cohortes ex ſenibus congregatas in bello, imagine Catti inſignabant, & inſcribebant:* Fælices Senatores, *Pier. Val. li.* 13. *c.* 44. *Similiter, Auguſteam & Alpinam cohortes, imagine Catti ob ſolertem vigilantiam inſigniuit. Alani & Burgundiones antiqui in militaribus ſignis Cattum deferebant,* refert Methodius. *Et quoniam Cattus Marinus eſt, ab exoticis partibus venit in Regnum, vbi nimirum inueniuntur eiuſmodi animalia. In Regno maximè vigiles contra hoſtes & hoſtium ſtratagemata fuerunt, quibus talia arma conceſſa aut confirmata erant.* Docet Galenus. *Operepretium eſt, optimum Medicum meminiſſe præceptorum Matheſeos quibus confortatur virtus attractiua, retentiua, digeſtiua, expulſiua Si hæc optimum Medicum decent, jam & nobilem*

aliqua

aliqua conuenient, quibus conſeruet augeatq́ decorem nobilitatis. Hæc autem erunt. Virtus, Conſcientia, Amor patriæ & militiæ. Sanguine namq́ & hoſtium ſtrage nobilitas creuit.

Woyſnar *in Ducat. Lit. Hic in vnione talia Arma pro ſe & familia ſua accepit,* Paproc. in Stemmat. fol. 575. Bielſc. fol. 313.

KOTFIC ſeu Kotwicz Primò.

DELINEATIO.

Pingitur in campo albo, campus rubens ſanguine in medio, ad latitudinem palmæ inter lineas rectas, ſuper galeam & coronam armata manus diducta & extenſa gladium ſtrictum elatumq; gerit.

ORIGO.

Delatum fuit hoc Nobilitatis inſigne in Regnum Poloniæ ex Germania Regno proxima, quod vel inde patet, quod Domus Auſtriaca & eminentiſsima eiſdem armis, inter cætera armorum illuſtria gaudeat, ſola hac differentia poſita, quod in rubeo campo, campulus albus aſsignetur. Vnde inſinuatur ornatos ab Archiducibus Auſtriæ, atq; ad arma admiſſos fuiſſe, ſpecimen verò meriti ſatis liquidè in animoſo milite exprimitur, dum ſuper galeam tam fortis animus & brachium cum impauido corde exaratur. Primus verò qui inſignia hæc adiunxit nobilium inſigniis in Regno, fuit Ioannes Pochnerus Anno 1281. vt authenticis demonſtrant poſteri. Eius poſteritas clara recenſetur

Kotficÿs arma ſunt ab Auſtriæ Archiducibus.

ſetur in Regno, poſtquam matrimonio in terra Schouenſi domum ac familiam ſtabiliuerat. Sciendum namque venit quod terminos Regni Poloniæ Wroclauiæ Ducatus, pars Sileſiæ & Morauiæ non immodica conſtituebat, *lege Hiſtoricos.* Quapropter dicimus in Regnum Poloniæ delata fuiſſe, licet Pochnerus cum Henrico Wroclauiæ pugnaſſet contra Regem Poloniæ, nam poſtmodum deuictus in Regnum Ducatus adnumeratus fuit. Denominatio autem armorum genuina non eſt Kotficz, ſed forte aliam apud germanos inuenies, hæc namq; à fundata villa & tali nuncupatione Kotficz propriam denominationem comportat, vt in Kotficz ſecundò videre licet.

GLORIA VERA ET MAGNA.

ADmonebat quondam Plato: *Non vita maximi eſt facienda ſed bona vita.* Ita nunc nobilem monere decet. Non gloria ſed vera & magna gloria paranda eſt. Quæ quidem gloria, cum nullatenus pecunia comparari poteſt, jam ſola virtute paranda venit, & virtute inquam, quæ nobilibus congenita & connaturata videtur. Explicet illam nobis Hermi campus, de quo Serapio lib. 13. apud Stob. Sermone 8.

Ac re robur pectoris: quando in prima acie
Furebat, atq; ſanguinarij in pugna belli
Acerba per vim repellentis hoſtium tela.
Non enim illo hoſtium alius præſtantior vir
Erat, percurrendo pugnæ validæ
Opus, quàm diu luce fruebatur ſolis velocis.

Sed quid ego obliteratos vetuſtate dierum in medium voco? Occupent medium armorum Kotficiorum Pochneri, eorumq; clara poſteritas, quibus proprium & ſingulare fuit veram gloriam venari & magnam in lumina ſæculis diffundere. Tam namq; illorum ingens gloria fuit, vt ſuperarent Ombricos, licet illi in pugnis aduerſus hoſtes turpiſsimum ducebant victos viuere: ſed neceſſe erat aut vincere, aut mori. Superabant & Platonis doctrinam qua affectum aduerſus calamitates talem tenere oportere docebant, vt prouideat ne incidat in eas: Si tamen inciderit, condemnationem etiam ſui non curet. Eorum enim gloriæ ingens Muſonij dogma fuit. Arripe mortem honeſtam dum licet ne paulò poſt mori quidem tibi neceſſe ſit, at honeſtè non amplius liceat. Mors quidem hominibus eſt vitæ terminus etiam ſi quis incluſum in cauea ſeſe ſeruet, oportet autem bonos viros ſemper omnia bona capeſſere bona ſpe fultos, & ferre interim quicquid Deus dederit fortiter, *vt Demoſth. in Oratione de Corona addidit:* Erat vitale Pochneris purpureum campum recenti ſanguine hoſtium quotannis bis & vltra con-

Mors & in cauea incluſos præmit.
Boni viri officium.
Pochneri.

conspergere acinatem, viribus hostium acuere, manum ferream non ita metallo, quàm fortitudine & audacia, non infractam restituere, & niueum campum, nec quidem atomis nigris non commaculare. Hoc vobis Dluscij antecessores vestri reliquerunt, ad hoc vos Kriccij admonuerunt, in hoc vos Grodlinscij, Goliccij, &c. vocarunt. Respondebitis verò, & suauiter respondebitis, si Hieroclis propositum animis & oculis obijcieritis. Est patria per Iouem velut alter quidam Deus, & primus maximusq; parens hoc clypeo protecto, hac spe inuicti antecessores vestri ibant, itote & vos. Nam vnum augurium optimum pugnandum esse pro patria Homerus ipse dicebat.

Campus purpureus sanguine hostium conspergatur.

Patria alter Deus.

Augurium optimum pro patria pugnare.

LYDIVS NOBILITATIS.

VEritatem auri Lydius lapis declarat & probat. At si diligentiùs inquirendum est rerum aliquarum aliquod experimentum & proba. profectò nobilitatis Lydius & proba inuestiganda erit. Tum quia nobili animo nil inæstimabilius esse potest, tum quia nobilitas ipsa maximè decorum maximèq; honestum quod infert & dicit, vt non immeritò insinuauerit Euripides in Archelao:

Nobilitas magnum bonum.

Non parum adfert momenti si nobilis exercitus dux fuerit, & gloriosa fama insignis.

Sed quid in lydium nobilitatis vocabimus? Alij vocant in lydium parentes. Nec refugit Euripides in Hecuba: *Egregia & insignis est inter homines nota bona stirpe nasci: & successus augetur.* Propter nobilitatis nomen hominibus dignis. Et in Heraclide:

Parentes proba sunt nobilitatis.

Nihil est tam honorificum liberis
Quam honesto & bono patre natos esse.

Vnde & Sophocles:

Quod si generosius es, vt ais
Indicato, quis & vnde sis oriundus. Nam honestum genus, nullo sermone potest contaminari.

Alij vocant in lydium, liberos, nec aduersatur Euripides in Archelao.

In liberis etenim virtus nobilium
Concipitur: & generosæ nuptiæ præstant opulentis.

Liberi proba nobilitatis.

Equidem lydius est ipse parentes nobiliores reddens, & filios in spe florenti constituens. Verùm quia persuasio ista, patribus filios esse similes sæpè falsa in liberis apparet, ipse Phocylides testatur, dum inquit: *Plurimos esse genere nobiles, quos neque dicendo, neque consulendo vlla gratia sequitur.*

Aliud ergo in lydium Nobilitatis vocemus. Alij vocant in lydium bona propria virtutum. Vnde Menander & Epichar:

Virtuosa opera proba Nobilitatis.

Exitiale mihi genus erit ne quæso mater commemores

Genus tuum in singulis. Nam quicunq; natura
Nullum habuerint sibi bonum proprium,
Illi confugiunt ad monumenta,
Genusq; suum, & auorum recensent numerum.

Nec immodica est proba hæc Nobilis. Tum quia Anacharsis Scytha cuidam dicebat: In te qui propriam virtutem non declaras, iam finita claritas domus, in me autem inchoata manet. Tum quia de Antigono *Homer. Odiss. 2. refert.* Quod adolescenti parum bono militi existimato, & ex strenuo parente nato, dum stipendia patris peteret, responderit. Atqui ego adolescens non paternæ sed propriæ fortitudini mercedem ac præmia largior sit hæc proba nobilis. At nobilis Christiani Lydius est, si in Deum est reuerendus, si in patriam obsequens, si in seipsum munificus sit. Hic est Lydius nobilis Christiani. Quapropter primum collaudando Seneca animosam Demetrij fortissimi viri vocem lib. de prosperitate infert: *Hoc vnum* (inquit) *Dij immortales de vobis queri possum, quod non mihi ante voluntatem vestram notam fecistis. Prior enim ad ista venissem ad quæ nunc vocatus adsum.* Magna reuerentia in Deum, sed quæ addidit, audite: *Vultis liberos sumere: illos vobis offerro. Vultis aliquam partem corporis, sumite. Vultis spiritum, nullam moram facio, à volente feretis quicquid petieritis.* Dicebat quondam Saluator: *Non inueni tantam fidem in Israël.* Et nos Demetrij vocem pensitantes dicamus. Rara hæc reuerentia inter Christianos ad Deum. Quod verò in Lydium Nobilis secundò vocaui. Ratio est, nam qui in patriam obsequens est, metuenda contemnit, cupienda fastidit, ac demùm triumphator æterna fama non moritur. Adducam Domaratum Arcadicorum lib. 2. sicut refert Stob. Serm. XL. *Cum Tegeatis bellum esset contra Pheneatas & acies vtrinq; diu starent instructæ, consultatum est de mittendis trigeminis fratribus, qui pro victoria pugnarent: qua sententia recepta vtrinq; Tegeatæ Rheximachi filios miserunt, Pheneatæ, Demostrati itaq; commissa pugna duo Rheximachi filiorum occisi sunt, tertius autem nomine Critolaus hoc stratagemate vicit aduersarios. Simulata fuga singulos persequentium seorsim omnes occidit, ita potitus victoria lætus rediit. Cumq; eum omnes per quam humaniter amplecterentur, sola Soror ipsius Demodiæ non congratulata est ipsi, occiderat enim desponsatum sibi maritum Demodicum. Hoc ægrè ferens iuuenis virginem occidit: vnde cædis à matre accusatus, absolutus est crimine.* Quid ex tanto decreto concludetis? Ego concludam quod obsequium in patriam sit Lydius quidam seù proba Nobilis Christiani. Etiam probam Christiani militis verissimam esse, si quis in seipsum munificus fuerit, sed munificentiam introrsus considera. Fulgere vos oportet, sed non fulgetis extrinsecus, bona nostra introrsus obuersa sunt, & intus posita, *vt Seneca de prosperitate vitæ.*

In Deum reuerentia, in patriam obsequium, munificentia in seipsum, sunt Lydius Nobilis.

Promptus animus ac religiosus in Deum.

Pugna per tres fratres commissa à partibus.

Patriæ seruiens liber à crimine.

vitæ. Ita fulgebat quondam de Armis Kotwicz Ianislaus Archiepisc. Gnesnen. de quo Ianicius in Epitaph.

Excepit reducem patriæ fauor, ob quod & illam
Ille vir in numeris extulit officijs.

FAMILIA ARMORVM KOTWIC PRIMO.

Pochner, *Ioannes Kotficz* 1281. *Liber Baro ex familia Austriaca.* Kotficz *Ioannes. Casimirum Iagellonis filium dum* refert Cromerus lib. 24. *ibidem Ioannem Kotficz habet, quem cognominat Romno, à Ciuitate fundata Kotficz accepit appellationem. Henricus filius à quo Ianislaus Episcopus Posnanień.* 1312. *Qui Auenione post mortem Borislai Archiep. Gnesnen. à Clemente Papa huius nominis quinto Archiep. Gnesnen. consecratus fuit dum ibi esset præsens. Sed quoniam à Petro Cardinali Hostiensi Auenione consecratus fuit, constat nondum fuisse Episcopum Posnanień. aut nondum consecratum. Fundauit Ordini Prædicator. in Znin Ecclesiam & Monasterium, Deus sit illi in præmium. De hoc Ianicius:*

Borislaus obijt, Clemens, Cape, dixit. Ouile,
Ianislae tui cum titulis Domini
Excepit reducem patriæ fauor ob quod & illam
Ille vir innumeris extulit officijs.

Obijt Lenciciæ plenus bonorum operum, & magnus Reipub. & Ecclesiæ amator & defensor.

Talia Pontifices vestris monimenta Cathedris
Linquite: perpetuum talia nomen habent.

Kotficij *in Polon. Maiori & in Palat. Cracou. vt rebus bellicis clari, & Regiæ Curiæ obseruantissimi, ita & magnis honoris aucti. Quapropter Braniccijs sanguine iuncti.*

Krziccij *in Maiori Pol. Andream Krzicki Catalogus ex Cancell. Reginæ Barbaræ, & Secretario Sigism. Regis, primo Episcopum Præmisl. tum demum Archiep. Gnesnen. meminit, qui Rempub. & Ecclesiam contra Lutheranos, & alias pestes hæreticorum ope opera & inuicto calamo egregiæ tutatus est. De illo Ianicius:*

Omnia solus erat Cricius quem sorsq; Deusq;
Certabant summis vincere muneribus.
Sors tandem indoluit quod erat contempta sub illo
Maturamq; virum sustulit ante diem.
Heu
Quæ restituent misero mihi secula talem.

Hunc & Bielsc. fol. 553. 559. *meminit. Stanislaus Krzicki post peractas legationes ad Henricum Regem, & alia prudentiæ ac fortitudinis indi-*

indicia Palat. Masouiæ, Stricou. lib. 25. Bielsc. fol. 652. *Paprocius, ab Henrico Ioan. Pohner filio deducendo lineam successores Henricum, Nicol. Conrad. Frider. Zaifredum, enumerat. A Nicolao Ioan. Succam: Posnań. relicti filij sex, à quibus longa successit familia.*

Dluscij *qui à Nicol. filio Ioan. Pohner directè procedunt. Posteritas illorum magna numeratur in vtroq; sexu, ornata multis honoribus, & coniuncta magnis familijs. Talis erat Andreas eius filius Petrus, cuius filius Nicolaus multorum mores & castra nationum vidit nec dissimilem reliquit Albertum. Optimè Euripides in Heraclio:*

Nihil est tam honorificum liberis
Quam honesto & bono patre natos esse
Et ingenuas vxores ducere: nam sucessus augetur
Propter nobilitatis nomen hominibus dignis.

Zgorscij, *Considerant quod nulla nobilitas inter malos est, sed apud bonos tantum viros. Ex Friderico Friderici Criccij familiam deducunt.*

Henindowscij *in Maiori Polon. Diogenis dogma est, qui sint nobilissimi. Contemptores dixit opum gloriæ voluptatis & vitæ. Sed non ille posteritatem respexit, gloria relicta & vita speciosa nobilissimos facit.*

Wryskolscij *quos Kotficios vocant. Faciunt initium ab eo quod inprimis vtile est familiæ.*

Wilkowscij. *Quis patriæ mereri potest? Docet Petrus Chrysolog. serm.* 101. *quod ille quem inter amicos Christus asscribit. Vnde dicit:* Christus eos in amicorum jura transscribit, qui studio triumphi, qui amore libertatis sanguinem cum gaudio & sine trepidatione fuderint.

Grodlinscij *Fortes in bello.* Igitur rebus fortiter gestis contingat honesta commemoratio, *vt optabat Epimamondas.*

Węzykowscij: *Lucam in Castro Cracou. juri Nobilium intentum optimè spei adolescentem,* Paproc. meminit.

Golyczccij. *Ciues patriæ optimi.* Chæronidas justissimum ciuem & sanctissimum æstimatur, in quo non reperitur deorum contemptus, parentum afflictio voluntaria, principum legumq; neglectus, & voluntaria aduersus justitiam ignominia.

Smolik *Caspar in Cracou. Palatin. Quis fælicior nobilium sit, ita decernebat quidam:* Feliciores sunt qui fortiter moriuntur, quàm qui prospere viuunt. *Habent Smolicij vtrumq;.*

Kaleczcij. *Matthiæ epitaphium Pultouiæ legitur Rńdus D. Matthias Kaleczki, Cantor Plocensis, Præpositus Pultouień. Canon. Vilneń. Parochus Macouień. Secretarius Regius. Vir singulari eruditione, humanitate, munificentia in suos & egenos, vixit annis 78. Obijt penultima Debembris* 1576.

Radomiccij *Milites strenui. Nam pro patria mori honestius ducitur quàm viuendi*

viuendi cupiditate patriam & honestatem deserere. Præstat enim honestè mori, quàm viuere turpiter & cum opprobrio.

Hieronymus de Radomicko Radomicki, Palat. Inoulodzlan. re non verbis amator patriæ, fortitudine animi & munificentia auita in maiorum suorum vestigijs reperta, quam manus illa non contracta, sed deducta super galeam gladium extentum tenens, repræsentat asuetus tueri Rempub. tutaturus etiam consilio Senatoriam dignitatem à Sereniß. Sigism. III. accepit, quē ille prudentißimis suis consilijs cōdecorare satagit, paratus semper pro salute Regis, Regniq́ sanguine proprio campū Martiū purpurare

KOTFIC Secundô.

DELINEATIO.

EAdem sunt arma vt superius, at super galeam pro gladio loricata manu erigit medium molaris lapidis.

ORIGO.

GErmanos fuisse fratres, Ioannem de quo supra diximus in origine, & Henricum refert Paproc. at ob diuersa specimina fortitudinis Ioanni gladius strictus super galeam, ob res in hostes strenuè factas, datus fuerat: Henrico verò ob insolitum robur in dextra, qua medium lapidis molaris ingentis super caput efferebat, vti viro bellis claro: intra galeam pennæ Strutionis nigræ, & supra has manus elata cum molari lapide addita fuit. Et quoniam statiua sua elegerat ex contracto matrimonio in terra Lusensi, oppidum sibi erexit quod vocitauerat Kotficijs nomine, & propter arma sua & ipse Kotficius vocatus fuit. Vel si ab armis vocauit & Oppidum, ille demùm ab Oppido, Kotficius dictus fuit. Quapropter dum alij Henricum descendentem à Nicolao Ioannis, horum armorum ponunt Dominum: iam non facile concordabitur diuersitas horum armorum. Asserendum itaque alios ab Ioanne, alios ab Henrico descendisse. Demùm Henricus ob dissidentes cum Ducibus Morauiæ Margrabiæ in Silesiam cessit, vbi & posteritas Kotficiorum clara remansit. Vide Cromerum *lib*: 24. *folio* 542. *Kromno, Kotfic.*

Molaris lapidis medium manu extollit

OPVS FORTITVDINIS ADMIRANDÆ.

SI quod est excellens opus & supra ætatem, & supra naturam in homine: nec in progressu adiuuari, nec in defectu diminui, nisi quadam admiranda manu potuit. Porphirius vim naturæ & animæ dum considerat, ait: Quod natura ligauit, id natura soluit: & quod anima ligauit, idipsum rursum soluit. Ligauit autem natura corpus in anima, anima seipsam in corpore. Natura igitur corpus ab anima soluit: anima verò seipsam soluit à corpore. Sed non tetigit Porphyrius tertiam, quod scilicet nec natura, nec anima ligat, ligatum tamen quandoque in homine apparet, quis illud ligauerit, & quis soluturus sit ab homine, pro-

fectò, vt Deus creando ligat, ita annihilando hominem soluit. Remoram pisciculum paruum corpore, maximum fortitudine quis ligauit? Deus. Quis soluet vires illius? Deus. Ita mirandum hoc opus tam vastum lapidem & grauem, vt leue quid attollere, quis homini concessit? Deus. Attollit enim vt ostendat familiam se velle attollere: & deprimet nullus, nisi ipse Deus depresserit. Profectò Kotficij, familiæ vestræ tam mirandæ fortitudinis opus concessum fuit. Sed Cricio vestro Andreæ datum inprimis, vt mirandus sit opere & opere excellenti. Quapropter de illo Poëta Ianicius:

Omnia solus erat Cricius quem sorsq; Deusq;
Certabant summis vincere muneribus
Sors tandem indoluit quod erat contempta sub illo
Maturamq; virum sustulit ante diem.

Remedium ab adulterio modus ad temperantiam aliasq; virtutes.

Remedium sæculo ab adulterio & modum ad temperantiam aliasque virtutes ponebat Plutar. in lib. contra diuitias famem & inopiam. *Fames* (inquit) *nunquam produxit adulterium: neq; pecuniarum inopia luxuriam. Breuis quædam est temperantia, paupertas: & compendiosa legum obseruatio, penuria.* Aliter Cricius noster processit, medijs in diuitijs, amplis in dignitatibus, maximis in honoribus, castus temperans & iustus. Nam operam suam consecrabat Domino, offerebat altari, Regno & Reipub. subministrabat. Ille enim contra Lutheranas hæreses & alias pestes, tum ope, tum opera, tum inuicto calamo egregie tutatus est.

Heu quæ restituent misero mihi sæcula talem.

ARMORVM KOTFIC SECVNDO FAMILIA.

Henricus Pochner germanus Ioannis de quo diximus superius Principi Wroclauiæ, ex familia Austriaca, contra Polonos arma dederat, in Lusensi terra constituerat statiua cum matrimoniali ligamine, sed dum cum Principibus Margrauiæ non conuenit, in Silesiam sese transtulit, vbi posteritate relicta, gloria militari imbutos, in Regnum Poloniæ, & partes transire ostendit.

Kotficij, *Tali cognomine ab Armis posteritas in Silesia illius, donata fuit. Vnde & in Regno Poloniæ Kotficij si qui fuerunt vel sunt Kotficij vocantur.*

KOTFIC Tertiò, aliàs Strzalin.

DELINEATIO.

Similia arma præcedentibus, hoc differentia ab illis, quod campus rubeus illorum per medium inter lineas rectas ducitur: horum verò armorum campus rubeus inter lineas perpendiculares splendescit. Super galeam verò ponuntur tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

ORIGO.

DVm clypeus, gladius, campus militaris ponuntur pro armis, heroicum opus antecesisse existimandum. Nam talia arma, non mollem, sed strenuum, non retro sed ante respicientem, pectore non dorso pugnantem demonstrant. Campum militarem declarat sanguis & arenam Martis. Concessa igitur sunt primò ob Martialia facta. Ad Regnum verò Poloniæ ex Silesia, & Ducatu Raciboriensi deuenerunt. Regnante Wladislao Iagellone per Petrum Strzala postmodum hæredem in Sosnowica, quem Rex Iagello tanti faciebat, quod nec de Regno reuerti ad suas ditiones in Silesiam permitteret. Eorum ditiones sunt oppidum Laznice in Ducatu Raciboriensi. *Strzala.*

GRAVIS EXCELLENTIA MILITARIS.

EXcellit inter lineas Geometrales linea perpendicularis, continet namq; in sui natura & lineam rectam, & lineam diametralem, & superaddit hoc, quod à cælo incipit, & ad terram desinit. Quàm habet excellentiam linea ad alias lineas, eandem campus militaris habebit ad alios campos militares, si campus fuerit suus inter lineas perpendiculares. Tanta namq; dispositio campi militaris non accidentaliter obuenit, sed quid speciale in protomilite exprimit & ostendit, scilicet Grauem Excellentiam militarem. *Vegetius* excellentiam militarem in tribus constituit, in velle, obedire, & reuereri. Vbi igitur velle maius in milite, vbi reuerentia Ducis & obedientia maior in eo, ibi est excellentia militaris; vbi verò illa desunt, deest & excellentia in milite. Agesilaus quoq; Lacedæmoniorum Rex interrogatus, quas res Imperatorem habere oporteat, dixit: Aduersus hostes audaciam, erga subditos beneuolentiam, in opportunitate verò rationem & consilium. Ex his excellentiam militarem in duce colligo, vbi tria hæc fuerint excellens Dux, vbi defuerint, nullus Dux. Grauis excellentia in Kotficijs fuit. Quia excellentia militaris fuit, quæ & Ducem strenuum, & militem officio solertem detinebat. Qualem profectò Gregor. Nazianz. ita depinxerat: *Militis Christiani est tueri Ecclesiam, impugnare perfidiam, sacerdotium venerari, propulsare injurias pauperum, dilatare imperium, pro patria sanguinem fundere, & si opus est vitam ponere.* Quę quidē omnia in milite, nisi velle, obedire, & reuereri prius in eo radicetur locum, non habebunt. Nec in Duce locantur, nisi priùs in eo audacia, beneuolentia, & ratio locetur. Habent excellentē in hoc laudem Kotficij. Vnde & Serenissimus Rex Iagello Anno 1419. in Octaua Assumpt. vsq; Decreto facto in noua Ciuitate Korczyn per Iudices Sendomirieñ. Petrum Kotfic detinuit in Regno. Habet tenor; Serenissimus Princeps & Dominus, D. Wladislaus Rex Poloniæ Noster Dominus

Linea excellit lineam. *Campus militaris excellit campum.* *Excellentia militariam tribus.* *Excellentia Ducis in tribus.* *Militis Christiani officia.* *Strzalam Rex in regno suo decreto tenet.*

minus gratiosus, nollens Nobilem Petrum Strzala in Sosnouice hæredem de regno dimittere, sed illum pro suo terrigena habere. Et licet Conradus Princeps Raciboriæ factus amicissimus Strzalio, multis bonis concessis auocaret illum, Rex tamen non permittebat discessum. Quid causæ? non alia quàm grauis excellentia militaris; quæ in illo sedem sibi elegerat. Notabis igitur illud Pithagoræ:

Robur, & murum, & arma sapienti prudentia præstat.

ARMORVM KOTFIC TERTIO SEV STRZALIN FAMILIA.

Strzalij *in Raciboriensi Ducatu, hæredes in Laznice & Wierzch. Ex illo Ducatu Wladislao Iagello regnante Petrus Strzala venit in Regnum, quem noluit Rex de Regno dimittere, sed pro suo terrigena habere, vt litteræ in Noua Ciuitate Korczyn feria secunda proxima in Octaua Assumpt. datæ, Anno* 1419. *testantur. Hos cum Duce Conrado contra quem Petrus Strzali sæpius arma & victor mouerat, componere in lite Zbigneus de Brzezie Marschalc. Regni sollicitus fuit in Niepołomice, Anno* 1421. *Nicolaum testantur litteræ claræ tumbæ. Georgius fecit reformationem in Castro Cracou. Barbaræ Nicolai Slupski filiæ,* 1464. *Ioannem litteræ compositionis cum Duce Opauiæ meminerunt,* 1482. *Ioannes ViceCapit. Cracou. dum Kmita Præfectus Cracou. fuit. Eius filius Michaël Capit. Tysouiceń. & Incisor Sereniß. Regis Aug. Petrus alter filius Ioan. Burgrab. Cracou. & Exactor contribut. Regalis ex Dębinska suscepit filios.*

Hieronymus tertius filius hæres in Benczin, reliquit ex Tassycka Georgium qui in exteris nationibus studia militaria collegit. Ex Dębinska Subiudicis Cracou. filia reliquit prolem.

Chmielikowie, *quos à Capite crispo parentis, ita in Silesia vocauerunt, Chmielikowie.*

Silchanouij, *qui in Bitomiæ Ducatu residentes, acceperunt tale cognomen ob luscos oculos, qui sic vt plurimùm ibi nascuntur. Erant Iudices quasi succedentes in illo Ducatu Silhanouiæ.*

KOWNIA

KOWNIA.

DELINEATIO.

GLadij tres vnicum punctum suis cuspidinibus efformantes, vt quasi ex gladijs & puncto triangulum oblongum figurares. Campum habet rubeum quadratum, circumductum circulo Augustorum seù torque aureo, desuper & infra ligaturæ diducuntur.

ORIGO.

P*Aproc. in Nido* refert Stemma, sed originem non adnotat. Suspicatur tamen & satis profundè, quod militi exercitato & probato fuerint concessa. His namq; conueniunt gladij acuti & limati.

BRACHIVM DAVIDICVM.

IMperium, virum ostendit, *dicebat Pittacus.* Ita dicendum, vbi gladij militares splendescunt, Gladij sunt. Maximum igitur robur adest. Scandebergo Pannoniorum Duce nato, in manu dextra gladius ita efformatus visebatur, vt manu factum existimares. *Refert Paulus Iouius.* *Gladius in manu.* Dicite quis fuit effectus gladij. Iste. Nulli detrectauit pugnam, nunquam hosti terga vertit, in nullo discrimine versatus, gladio non vulneratus,

plus quàm duo millia ſuo gladio hoſtes occidit & barbaros. O nati ſub tribus & cum tribus gladijs, quod robur vos non manebit? Quæ gloria non veſtra erit? Gladij veſtri, ſunt gladij virtutis & gloriæ, gladij brachium Dauidicum, & fælix repræſentantes. Lego Scipionem apud *Ælianum lib. de Var. Hiſt.* Cui dum quidam ſcutum eleganter efformatum oſtenderet dixiſſe: At qui Romanum ciuem par eſt in dextra ſpem ponere non in ſiniſtra. Iam ſi tres gladij in Stemmata vobis ceſſerunt, dextra vos decet non ſiniſtra. Brachium norit barbarus veſtrum Dauidicum Goliathum proſternentem. Quondam Alexandro Magno vt hoſtes noctu aggrederetur amici ſuadebant, ſed reſpondebat. Non eſt regium victoriam furari. Erat vox viri juxta vires brachij. Me hercule gladij veſtri non aliud annuunt, quàm parentem veſtrum, ſemper cum hoſte, aperta non furata, ſperata non fugata proceſiſſe victoria. Eſt Ducum commune contra impetus hoſtium in ſocietatem quos vellent vocare, licet hoc ſæpius infidum & inuidum ſit. Exemplo eſt Magnus quondam Græcis Aratus Dux Acheorum, qui multoties victor, dum victus audaciam Cleomenis & robur Laconicum metueret ad belli ſocietatem Antigonum Regem Macedonicum inuitauit, ſicut & vicit prælio Cleomenem & in mortem accelerauit. Sed filius ſuus Philippus multis injurijs permiſſis Aratum cum filio necauit veneno. Quare dum ſanguinem Aratus vomeret, præſentibus amicis dicebat: Hæc ſunt præmia Tyrannicæ amicitiæ. Vt videtur contra hoſtes in ſocietatem vocare, periculoſum, *Carion lib. 2.* Hoc vobis vnicum ò Kownij Arma veſtra ominantur bonum contra impetus hoſtium, propriæ vires veſtræ ſufficient, ſi gladij ſufficiunt. Qui enim dedit hoc vobis habere, dabit & velle, dabit & poſſe, cum & natura non deficiat in neceſſarijs. Quapropter vnum obſeruare hic Homerum Iliad. 2. *Non oportet noctem integram dormire conſiliarium virum cui commiſſi ſunt populi, & tantæ res curæ ſunt.*

ARMORVM KOWNIA LINEA.

CVm differenter delineantur hæc arma, difficile notare familiam ſub illis. Alij namq; vtuntur gladijs nudis in campo rubeo. Alij ſubponunt lunam acuminibus gladiorum. Alij inter gladios & manubria ponunt ſtellas, & ſub luna tertiam ſtellam pingunt. Hos tamen notabo qui nominant ſe notatos fuiſſe Armis Kownia. Dlugoſſus ſub his armis meminit Stanislaum de Paſzochow in Ruſſia, quem & militem ſtrenuum dicit.

Ptaczek *in Præmislien, terra. Abuſus enim eſt armorum propriorum, dum gladios infixos pomo ponunt.*

Suſkrajewſcij *in Præmislienſi terra.*

Pcholowieccij *in Podlaſia, His armis vſus fuit N. ex ipſis antequam à Stephano Rege ad Pſcouiam mediam aquillam cum dentibus lupinis Batoriorum inſignijs donatus fuiſſet.*

Turo-

Turowie. *Martinus hæres de Baranki Secretarius Regius & Tribunus Brzestensis.*

Łośniewscij *in Rußia ad Trebowliam militia clari.*

Domaraccij *in Rußia. In jure & Castris periti. Optimum quidem est nobilem virtute, calamo, & armis fulgere.*

KOZIEŁ seù Caper vel Hircus.

DELINEATIO.

CAper albus super firmum tribus pedibus stans, eleuato pede à terra leuo cum cornibus binis & barba. Campus rubeus. Super coronam medius caper.

ORIGO.

EX Silesia in Regnum introducta existimo, nam in Ducatu illo plurimi ex his armis & potentes opibus & honore excellentes vsquemodo inueniuntur. Ex qua verò ratione collata fuerint scriptores non referunt, sed cum in Stemma nobilitatis vocatus fuerit, & ab antiquis diebus Caper non suspicandam rationem mediocrem. Nam hoc vnum experientia didicimus quod:

Ingenium, pietas, modestia, virtus,
Excelsum nominant nobilitate genus.

Vnde Augustus Cæsar cùm sub Capricorno progenitus fuisset, & Mathematicus Theagenes genituram eius erexisset, exiliuit, & regio more ado- *Augustus sub Capricorno progenitus.*

re ado-

re adorauit ipsum. Accepit cum adoleuit in tantum fiduciam genituræ suæ Augustus sub tali signo, vt in nummis argenteis caprum cælestem ex vna, faciem suam ex parte altera excudi jusserit, *Sueton. in Augusto c. 94.* Optima igitur Origo armorum vestrorum conijcienda, optima familia numeranda, optimo omine exemplificanda venit.

RVINA VITIORVM.

Est axioma Aristotelis. Deus & natura nil faciunt frustra. Videas velim quot Deus produxerit scorpiones, serpentes, & reptilia venenata, quot produxerit herbas nociuas homini & viuentibus, quot eleuauerit ingenia, in gladios formandos, bumbardas & tormenta bellica excogitanda, machinas & machinationes ad separandam vitam hominis permiserit, hæc tamē omnia bona nedū creata bona sed optima, vitæ hominum, & vtilia & vtilissima. Adducam igitur rem ad propositum Caper videtur quidem nil boni præsagire, quocirca caper Baccho mactabatur, sed litteræ diuinæ quarum veritas infallibilis est, ruinam vitiorum caprū depinxit, Leuit. 16. cap. *Statuet ante aram hircum, posita manu super caput eius confiteatur omnes iniquitates filiorum Israël, &c.* Vnde Adamantius dixit: *Cùm ad martyrium duceris Hircum obtulisti, quia scilicet authorē peccati Diabolum occidisti.* Firmabit propositum nostrum Xenophon, qui refert quod Athenienses dum Persas cum ingentibus copijs Athenas deleturi in fines eorum inuaserant, fecerunt votum tot Dianæ capros immolaturos quot hostes vicerint. Ruinam igitur vitiorum in familia vestra vester vobis hircus promouebit.

Caper pro victima Baccho mactabatur.

Caper ruina est vitiorum.

MODVS RVINÆ VITIORVM PRÆSCRIBITVR.

Qui dedit dentes dabit & panem, Vilnæ in Lituania idiomate Lituano super lapideam scriptum legi. Habet fundamentum. Nam qui dedit esse, dabit & consequentia ad esse. Caper vester qui ruinam vitiorum in vobis monet, etiam modum innuit. Non ducam in medium illud Poëticum dicterium ad propositum, nempè Hercules domuit caprum, fert namq; immorigerum sensum *apud Pier. Valer. Hierog. lib.* 10. *c.* 12. Sed inducam speciem quandam capri Orygem dictum: Oryx namq; perpetuam sitim perfert, cùm tamen ex natura loci potu omnino careat, remedium tamen sitientibus ex se præbebant, liquorem scilicet haustu saluberrimum, *Pier. lib.* 10. *c.* 16. Remedium igitur deduco. *Sobrij estote & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tanquam leo circuit.* Aliud quoq; medium quod Ægyptijs Regium planè fuit, Insanos & dementes homines euitare, ad quod insinuandum pingebant Elephantum cum capro, probatum enim ab illis, quod Elephas viso capro quàm primum fugit. Tantum inter illos est naturæ dissidium. *Idem lib.*

lib. 2. *c.* 8. Fugienda est vobis pessima conuersatio, nam bonus cum bono, peruersus cum peruerso jucundè conuersantur. Virtus enim vitium tollerare non potest. Nec dedignor id vobis proponere, nam caper nedum per nares, sed etiam per aures spiritum recipit & emittit : quocirca hominem auditu præpollentem hieroglyphicè significabant, vt asserunt Archelaus & Alcmæon grauissimi authores: Arrectis igitur auribus dignum percipite, quod *Silius Poëta Italicus* dixit.

Conuersatio pessima semper est fugienda. *Virtus non potest tollerare vitium.* *Caper non solum per nares sed etiam per aures spiritū recipit & emittit.*

Nec ira Deum tantum, nec tela, nec hostis,
Quantum sola nocet animis illapsa voluptas.

FAMILIA ARMORVM KOZIEŁ SEV HIRCVS.

Wilczek. *De his Historici* 1239. *Nicolaus Palat. Sendomir.* 1364. *Varceslaus Iudex terræ Sendomiricń. vt terrestria acta ibidem testificantur. In Silesia claret familia hæc, quæ ex Regno ibi cum bonis acquisitis remansit. Notabit diligens lector alias familias nobilium, cum ob distantiam loci non potui habere claram certitudinem.*

KROIE seù Crepidarii Cultelli.

DELINEATIO.

SVnt cultri tres curui sine manubrijs, cuiusmodi vsus est ad incidendum corrigium calceorum artificibus, sed deniq; inducuntur ad incidendas delicatas carnes ad mensam Regiam in Gallijs. Disponuntur crassioribus summitatibus quasi punctum in vnum, vt tali modo

ſuis acinatibus efforment quandam ſtellam. Campus eſt rubeus, cultri albi, ſuper coronam pennæ Pauonis.

ORIGO.

ANtiquiſsima arma in Regno acquiſita. Vnde *Dlugoſſus ait de illis*: Genus Polonicum manſuetum. Antiquitatem armorum & inde colligere licet, quod ex his armis arma Rola ortum habeant, vt in origine loco ſuo patebit. Et quoniam *Paprocius in Nido virtutum* Dobrogoſtum Rola Supremum exercitus Curiæ Regiæ ſub Anno 1058. poſuit, jam ſi ex illis originem hæc arma deducunt, quàm antiqua fuerint in Regno inſignia Kroie non erit difficile aſſerere. Quapropter antiquitatem inſigniorum aliqui à Piaſto Principe deducunt, quaſi illi familiæ deſcendenti à ſuis prædeceſſoribus & ſucceſſoribus ex parte hæc arma contuliſſet, deſcendentibus verò à matre arma Lariſſa dicta, *ita Paprocius in Stemmatibus*. Nec annus fallit, nam tam horum armorum quàm Lariſſa vnus ponitur annus 1058. Sed ſi intimius perſpexeris, & arma Lariſſa à Boleſlao mouente bellum pro Iaromiro contra Vratiſlaum Sileſiæ Ducem, conceſſa poſt hanc victoriam viro Lariſſa fuiſſe, arma verò Rola conceſſa à Caſimiro Rege animaduerteris, licet anno eodem hæc arma duo antiquitatem habebunt, antiquiora jam arma Kroie vtriſq; his armis erunt, licet deducere an à Piaſto conceſſa fuerint, ſit perdifficile. Vocantur ab aliquibus hæc arma Dria, quaſi tria, quod ſcilicet ex tribus cultris componatur inſigne hoc gentilicium. Sed ſi arma nobilitatis ob numerum ternarium Dria vocari neceſſe. Arma Grotij Berſteñ. neceſſariò vocanda quoq; eſſet Dria. Vnde abuſus appellationis tollendus erit.

Deductio horum inſigniorum a Piaſto Principe & Matre Lariſſa.

Antiquitas eorundem.

PACIS TVTORES.

CVltellos pacis Stemma eſſe vſus ipſe edocet. Hoc namq; inſtrumentum ex natura ſua eſt pacis non belli, conuiuij non jurgij, Cereris non Martis. Hinc cultelli ſunt conſecrati ad victimas & deſtinati, *vt* 3. *Reg*. 18. *habetur*, Sacerdotes Baal non exauditi à dijs, feriebant ſe cultris. Et Sacerdotes Bellone ſeipſos cultris feriebant, & ſanguine proprio numen placabant, *vt Tertull. in Apol. Lactant. lib.* 1. *Diuin. Inſtitut.* Pacis igitur ſignum eſt cultellus, hinc & amicis & hoſpitibus receptis in domo ad panem præbetur. *Herod. lib.* 1. meminit enigmaticum oraculum Delphis datum. Contra Spartanos (*inquit*) Tegeatæ pugnando, ſemper victi recedebant & confuſi à Tegeatis. Vadunt igitur Delphos quærunt modum vincendi, reſpondet: Si defertis oſſa Oreſtis filij Agamemnonis in veſtram patriam. Et quia locum neſciebant, quærebant vbi poſita fuerint, quibus ſic enarrauit.

Cultellus eſt ſignum pacis.

Eſt pars Arcadiæ Tegeæ in regione patenti,

Hic

Hic duo stant venti vi peruehemente conati
Forma hostis formæ & plagæ superindita plaga,
Hic Agamemnonides terra anni parente tenetur
Quò tu sublato Tegea sperabere victor.

Quæsierunt illi miris modis ejusmodi sepulchrum sed frustra. Tandem casu venit quidam Spartanorum ad Ferarium, & vt vidit ventus flantes ad ignem vehementes, & incudem audiuit cum maleis fabri. Admonitus subitò, Spartanis significauit. Veniunt, ossa quærunt, & inuento prægrandi homine Orestem putantes in patriam reduxerunt, & sic victores semper & triumphatores Spartani remanserunt. Traho oraculi rem ad propositum, nempè quod cultelli sint signa pacis & tutores, nam panem tuum cultello tuo qui degastauerit hostis amicus efficietur, aut deesse hostis cogitur. Vnde Sacra scriptura Prouerb. 23. dicit. *Quando sederis vt comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes animam in potestate tuam, ne desideres de cibis eius in quo est panis mendacij.* Cultelli igitur vestri meritò pacis tutorios vocabo, aut vno verbo Delphicos gladios dicam. Illi enim & ad sacrificandum Deo victimam & ad dandam vitijs pœnam erant apti & destinati, vestri verò cultelli & gladij ad panem scindendum dispositi: habent modum victimæ: apti verò inducendam ingratis & inimicis mortem ferunt rationem pœnæ.

Cultelli sunt sign i pacis & tutores.

Cultelli apti ad sacrificandum Dei victimam & ad dandam vitiis pœnam.

BELLI ACVMINA PRO PATRIA.

PRæsagium acuminis belli, contra hostem patriæ ex cultris his non est imposibile assumere. Nam si eos tantum acumen dare cultro, non potest vt posit cotem ferire, tamen acumen tantum cultri legimus vt nedum cotem per medium secet, sed etiam incudem fabri. Hinc culter Philosophicus asseritur. Ex vestris cultellis acumen belli conijcio, nam si Paulus Aresius Episcopus Tortone, in vigesima impressa cultrum cultro acui docuit, & subscripsit. *Alter alterius puta acumen.* Multò securiùs vestros cultros in insigne nobilitatis vobis concessos acumina belli pro patria vocitabo. Arridet proposito nostro *Eccl.* 39. vbi necessaria vitæ humanæ enumerat, & acumina quædam fortis rationalis commonstrat. *Necessaria* (inquit) *rei vitæ hominum aqua, ignis, ferrum, &c.* Cur non enumerauit aurum vel argentum, sed ferrum? Diceret aliquis illud Poëtæ.

Culter Philosophicus.

Cultri acumina belli & fortis rationalis.

Quis fuit horrendos primos qui protulit enses
Quam ferus & verè ferreus ille fuit.

Sed velim os obduret spiritus, dum vbi loquitur, necessarium ferrum ad vitam hominis, quo innuitur necessarios & cultros ad vitam hominis. Quapropter Indiæ nouæ, pro cultris vsum illorum in scindendo admi-

India noua pro cultris copiam auri ponebant.

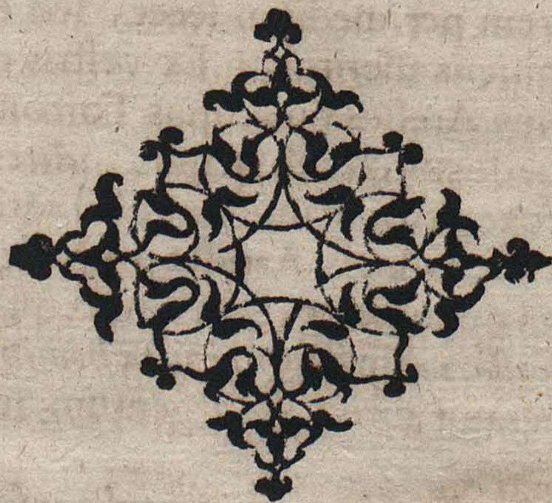
rando copiam auri ponebant, *vt Aresius refert lib. 3. Impresa 20. discurso 1.* Non minori fortuna Reipub. & patriæ estis. ò cultores horum armorum Kroie. Necessaria acumina estis pro patria in bello. vnde antecessori vestro nedum hi curti gladij, vt strenuo in hostes militi pro patria, sed etiam subsequentibus ex illo, corona cum diuitijs, & matrimonialis generosa copula concessa manent vsq; in præsens, ac in armis Rola repræsentantur. Vt medium verò aperiam, quonam pacto acumina belli pro patria maneatis, hoc epigramma adferro de reformatione:

Quos ratio mores docet & lex, prauus abusus
Deformat, longa diminuitq; die,
Hic velut arboribus latè ramalia crescunt,
Nec matura suo tempore poma ferunt.
Sic vana exurgunt vitiorum germina & alta,
Virtus humano in corpore pressa jacet.
Noxia rerum igitur fortis censura recidat,
Vt vitæ redeat splendida forma nouæ.

FAMILIA ARMORVM KROIE.

Krzes, *Comes & Palat. Lenciciæ. Hic villam Krzeßow seu Krzeßyn fundauit. Sunt etiam Krzesij, sed armorum Ostoia.*

Krześowscij *à villa Krzeßow. Et quoniam sunt antiqua arma, puto his Nobilium familias plurimas insignitas fuisse: sed quia ex his creuerunt arma Rola successu temporis ab his armis ad arma Rola posteritas receßit. Non mirandum igitur si pauci crepidarijs cultellis pro armis vtuntur, plurimi verò armis Rola.*

KROMER

KROMER.

DELINEATIO.

ARma ſunt compoſita ex gentilitijs Regni & Imperij. Medius Campus ſuperior coloris rubei, repræſentat mediam aquilam albam extenſis alis & collo, ornatur collum corona viridi. Inferior deinde campus, retinet in ſcuto medium campum coloris albi in lineam rectam à leua ad dextram in campo rubeo. Super galeam verò eſt caput aquilæ biceps cum pectoris medio, puto coloris nigri.

ORIGO.

MArtino Cromero magno prudentia & litteris collata fuerunt. Sigiſmundus Aug. in rebus gerendis Regni & Reipub. dexteritatem in viro admiratus, aquilam ſibi & poſteris conceſsit. Imperator verò Ferdinandus legatione audita & experientia incredibili in componendis Imperij & Regni cauſis, accepta gentilitium Auſtriacæ domus, ad inſigne nuper à Sigiſmundo Rege conceſſum adjunxit:

Si rectè ſapias per omnia beatus eris.

PVLCHRVM EX PVLCHRO.

Pulchrum est gratiosum.

NOn est spernendus Homerus, qui suos hæroas à dignitate vultus ipsaq; pulchritudine commendat, & Achillem omnium pulcherrimum facit. Pulchrum namq; est veniens gratiosum est.

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

Pulchritudo res est diuina & ab omnibus suscipitur

Virtus in pretio quare habetur & honoribus afficitur.

Pulchrum ex pulchro procedit.

Vnde Isocrates in laudatione Helenæ pulchritudinem rem diuinam statuit. Nam illa contemnimus in quibus nulla est pulchritudo, pulchra autem ab omnibus suscipiuntur. imò virtus non alia de causa in pretio est, & summis honoribus afficitur, nisi quod pulcherrima quædam res sit. Pulcherrima est fortitudo apud Principes, & superat omnia, sed quia à pulchritudine superatur, vt patet in Holoferno & Iudith: pulchritudo & diuina quædam res est & pulchrum ex pulchro. Arma hæc vestra dum ò Cromeri inspicio, tam pulchra & pulcherrima, ceù in speculo pulchrũ ex pulchro processisse video. An non pulchrum ex pulchro est, dum vos ex nobilibus nati parentibus vestris & ab annis antiquis (nam pater vester ex gente Pierschalia & Osmorogia, mater ex gente Ramultorum & Iastrzembecia) ita nobilem & splendidam familiam vestram, nedum speciosam virtute, sanguine, prudentia, doctrina reddidistis, sed nouis clenodijs Regijs & Cæsareis illam adeò illustrastis, vt nedum vobis relictis gentilicijs, sed etiam à se partis gaudere & honorari liceat. Addam pulchrum ex pulchro in vobis, quod & Senatus & Ecclesia, & miles & populus, & sapiens & historiæ amator, specimina virtutis honesti & fortitudinis quoad Regnum Lechicum firmatur & stabit, ex historia lecta quam descripsistis colliget tenebitque. Reliquit Virgil. de Aenea.

Ipse ante alios pulcherrimus omnes
Infert se socium Æneas atque agmina iungit.

Cromer Legatus à Regno & Orator.

Exemplum gratitudinis in aquila.

Idem de vobis dicendum erit ante alios doctissimus prudentissimus officiosissimus omnes. Nam Martinus Cromer ad Summos Pontifices, ad Imperatores, & ad Concil. Trident. Legatus & à Regno Orator. Pulchrum ex pulchro. Cauendum igitur vobis ne sicut pulchrum vitrum facilè rumpamini. *Dicit Fulgos. lib. 5. cap. 2.* quod in vrbe Sesto aquila à virgine nutrita, vt educationis gratiam referret, aues quas captabat ad virginem deferrebat, & cum postea virgo decessisset, & rogo ardebat vltrò in eum deuolans cum virgine combusta est. Vos adornati estis clenodijs nobilioribus quàm virgo, deferunt vobis omnes honores, titulos, sed rogus libidinum, auaritiæ, superbiæ, impietatis cauendus vobis est, qui hoc id totum destruit atq; consumit.

FAMILIA KROMERORVM.

KRomer *Martinus cui ex familia Pierschala talia arma concessa fuerunt à Sigismundo Aug. & Ferdinando Imperatore. Vir litteris honoratissi-*

mus

mus, & ob dignitatem litterarum à multis dilectus Regibus. Ex Coadjut. Episc. Varmień. Hosij Episcopus ibidem. Historicus rerum Polonarũ. Erat Legatus ad Carolum V. Imperatorem, ad Ferdinandum Regem Roman. ad Paulum III. Pont. Max., ad Regem Bohæmiæ Ferdinandum, & in Concilium Tridentinum. Bartholomæus eius germanus ingenio & dexteritate magnus. Reliquit filium Sebastianum, & filias tres.

Regulus est Aquilæ auxilio defertur in auras,
Sic quisquis docti nititur ingenio.

KRVPEK.

DELINEATIO.

SVnt duo lilia penes se in rectam lineam disposita, eiusdem qualitatis vt armorum Gozdaua, coloris albi in campo rubeo, super coronam lilium inter duas tubas.

ORIGO.

BLazouius qui Historiam Cromeri Polonico idiomate interpretatus est, ex Franconia Originem ponit, *fol.* 570. Vocata verò sunt ab Arce possessorum Krukberk. Intulit verò in Regnum Petrus Krukberk in terram Cracou. Sed interuallo temporis & euphonia Polonica vocatus fuit Krupka, & ab aliquibus Krupski. Posteritas tamen magis accepit vocabulum Krupka, quasi ad originale cognomen magis acco-

accomodatum quàm Krupski. Sacra Cæsaræa Majestas talia arma illis concesśit pro optimè meritis in bello, in quo coronam militarem exercitui, & odoriferam famam promeruerunt.

SPES PVBLICA AVGVSTA.

Flos hierogly phicum est spei, sicut spes expectatio boni.

EQuidem flos omnis hieroglyphicum est spei, nam sicut spes est expectatio boni, ita & flos in frugibus & arboribus apparens, nos in spem mesśis futuræ & fructuum erigit, sed ex floribus symbolum spei (vt veritate ipsa vincamur) lilio, non nobilius erit. Vnde & antiqui in monumentis cum inscriptione spei, lilij potiùs figuram, quàm alterius floris speciem exarabant & ostendebant. Hinc Apollonius omnes flores lilia vocauit.

Pulchra fremunt vt apes pascentes lilia circum.

Polyd. in Anglica historia in vita Guilielmi Nothi.

Arma vestra lilia sunt, quæ vt in Regibus Christianisśimis à tempore Clodouei Regis Francorum noui tunc Catholici, Glonidis suasu consortis lectisśimæ, & hæc pro Regno insignia suscipientis spem augustam dicunt & publicam: ita & in vobis non aliud commonstrant & suadent. Admouet calamum vester Krupka, quem *Cromerus lib.* 29. Crupscium notauit, qui Ioan. Adalberto electo Regi Vngariæ, & pugnanti minus fæliciter contra fratrem Vladislaum Regem Bohemiæ, qui prætendebat quoq; coronam Regiam, gladium dum fregisset Rex proprium, addidit, quo & persequentes se hostes interemit:

Inter eximios numerandus ciues.

Seruis boni domini, & dominis serui beneuoli nasciuntur.

Nam si jucunda res est seruis bonos dominos nancisci, & dominis seruum beneuolum, *vt adnotauit Euripid.* jucundius & sanctius est ciues optimos Principi habere.

FORTIS MVNITIO REGNI.

VIdetur non delicatus esse miles, qui pro fosśis, vallis, & muro lilia in propugnacula ponit, etsi vicerit, adscribenda illi encomia Maronis?

Si qua fata aspera rumpas,
Tu Marcellus eris: manibus date lilia plenis.

Castra Polonorum quomodo in campis firmantur.

Vsus equidem militaris est, non floribus vel lilijs munire castra. Nam si castra sunt in syluis, compedibus munienda sunt, hoc est sectis arboribus & in terram dejectis, aut facile deijciendis, qualiter strages iteratis vicibus in Valachia ad syluas Bucouianas: vt Historici referunt, Regni venerat. Si verò castra in campis firmantur: fossa vallo muniuntur. Sed firmius non fiunt munita, quàm si in coronam tormentis bellicis & cuniculis in terra defosśis muniantur. Ita fecerat Osmanus Imperator Turcarum ad Chotimum. Sed non cuiq; datur adire Corinthum.

Firma-

Firmamus igitur fortiter castra in campis & munimus fossas & vallos, si illis coronas liliatas & lilia sparsa adhibuerimus. Quapropter Romani ad munitionem & defensionem lilijs inter cippos & ceruos vtebantur, cerui erant stipites præacuti quibus ascensum prohibebant. Lilia verò stipites à summo præacuti ad similitudinem floris liliorum, nondum apertorum, qui tegebantur virgultis in fossa. Cippi verò erant stipites tricipites, vel quadricipites. De hoc *Dempster. libro antiquitatum Romanorum* 10. *cap.* 16. Admirandam fortitudinem & munitionem Reipub. ex lilijs vestris declarastis ò Krukberkij, dum tot strenuos duces, milites, bellatores Regno ex vestra familia reliquistis. Vnus Conradus de Przeclauice Aulicus Regius sit pro forti inductione. Hic dum legationes in Prussiam & Turciam cum Petro Zborouio Palatino Sendomir. Stobnic. Camien. Capitaneo perfecisset, (litteræ datæ Varsauiæ 1571. testantur) atq; plurima tàm in toga quàm in sago specimina declarasset, à Sereniss. Regibus in terra Cracou. & in Palatinatu Rusiæ opulentam benè meritorum testificationem, vt in linea familiæ deducetur, accepit.

Romanorum vsus ad munitionem ac defensionem.

LINEA ARMORVM KRVPEK.

KRukberk *aut* Kruczberk, *Petrus Sigismundi Regis tempore ex Franconia in Regnum venit.*

Krupka *Filius eius Georgius, sed corrupto cognomine Krukberg Krupka vocatus fuit. Reliquit Paulum Aulicum Regis Augusti, qui habuit Annam Cikowska mater Castell Sadeceń. & Castell. Bieceń. Alter filius erat Petrus de Parua Ksiaza. Reliquit Barbaram Kołkowa. Ioannes Krupka filius tertius, qui reliquit Malcherum, hic ex Mężykowna reliquit Stanislaum, & Nicolaum, & Annam Stanislai Morski conjugem.*

Erasmus quartus filius, qui mansit in Sendomir. terra, ex Brzeska armorum Ciolek, reliquit Christophorum Aulicum Steph. virum moribus compositum, & dignum laude. Conradus à quinto filio Petri in Cracou. terra de Przeclauiee notabat familiam. Reliquit Conradum Secret. Regium, Legatum in Prußiam & Turciam. Hunc Reges Henricus & Steph. magnis beneficijs dotarunt in Palatinatibus Rusiæ & Bræstiæ. Ex Philipowska natus est Conradus. Huius germani fratres erant. Hieronymus qui celebrauit matrimonium cum Niewiarowska. Ludouicus alter frater. Sorores erant Heduigis Sczepanowska, Anna Czuriłowa, secundo matrimonio Czepielowska, Catharina Kowalewska, Zuzanna Drohecka, Helisabeth Glinska.

KRVPSKI.

DELINEATIO.

LEo erectus ad dexteram anterioribus pedibus, erecta ad conflictum cauda.

ORIGO.

EX Moſchouia ortum habet. Nam Andreas Krupſki Dux exercituum Moſchouiæ victor multoties hoſtium, ſub Tyrannide Ioan. Waſilewicz Moſchorum Dynaſtæ. Ob Tyrannidem Ioannis licet ſanguine propinquus, ſeceſſerat in Regnum Pol. ad Sigiſmundum Aug. Regem, quem & honore digno ſuſcepit & promouit, ac poſſeſsionibus prouidit, *Bielſc. fol.* 616.

MAGNORVM VIRORVM INSIGNE.

Agamemnonis & Pompeij magni Stemma Leo.

REx inter animalia leo cum ſit, ſi cui in gentilicium inſigne venerit, magnæ fortitudinis virum, & ſingularis prudentiæ commonſtrabit. Hinc Agamemnonis & Pompeij magni Stemma eſſe dicitur Leo. Magnus profectò Krupſcius fuit, nam & ſanguine magnus, ſi Ioanni Moſchorum Duci affinis, & officio magnus, ſi copiarum Moſchouiæ Dux ſupremus, & virtute magnus ſi tantorum victor hoſtium, & fortuna magnus, ſi à Rege Auguſto exul & profugus magnificè ſuſcipitur; & ingenio magnus, nam breui tempore linguam latinam ante ſibi ignotam paruo interuallo prouectus in annis, in Regno didicit. Fingunt Poëtæ quaſi Liciæ Regis Amiſodari fuiſſent filij Leo & Draco, & Soror illorum Chimera, *vt Comment. Alciati refert:* quos nemo debellare potuit. Ipſe

Krupſcius prouectus in Regno linguam latinam didicit.

Belle-

Bellorophon Chimeram ſolam injecto faucibus plumbo deuicit. Hæc ergo & tanta inſignia non decent niſi fortiſsimos, inuictiſsimos, continuos triumphatores. Tales hic leo effert & profert fuiſſe Krupſcios. Nam de illis dicendum non hæſitanter venit:

Longa dies homini docuit parare leones
Longa die molli ſaxa pereunt aquâ.

Et nedum leo magnanimos viros ſignificat, ſed quicquid leonis nomen aſſumpſit, non modicam fert ſui æſtimationem. Vnde herbarum leoninarum mira refertur eſſe natura, & inter cæleſtia ſydera non ſine graui majeſtate leo adnumeratur. Reſtat igitur quod qui ſigno leonis inſignitur, maxima præſtantia à natura, à fortuna donatus maneat. Sed vnum veſtram fortitudinem leoninam frangit. Ignis nimirum. Ignem enim leo maximè aduerſatur, vt deducunt Peripatetici & Homerus. Ignis igitur vobis Venereus cauendus, libido coercenda quæ fortes omnes debilitauit. Hoc claro verſu ipſe Homerus omnibus ad inſtructionem teſtatus eſt:

Herbárum leoninarum mira natura.
Leo inter cæleſtia ſydera adnumeratur
Signo leonis inſignitus maxima præſtantia donatur.
Leo ignem aduerſatur.
Ignis venereus cauendus.

Ardenteſq; faces quas quamuis ſæuiat horret.

TYRANNI DEIECTIO.

LEo inſigne ſi victori quando debetur, victori tyrannorum potiſsimum deberetur. Teſtis erit Hercules Ægyptius qui cum Oſiride Italiam ab amariſsimo Gigantum jugo liberauit, victoria parta leonem primus in gentilicium accepit. Hinc proverbium: *Herculanus Leo.* Si quando Krupſcijs conuenit leo, certè tunc conueniet, quando jugum tyranni Moſchouiæ Ioannis è ceruicibus excuſſerunt, non enim maiorem pœnam & incommodum Regnum Moſchouiticum cogitauit & ſenſit, niſi quando tantus Hercules, Senator, & rerum Moſchouiticarum maximus indagator, vaſallus & ſubditus Regis Poloniæ ſtetit. Cogitauit die & noctu Tyrannus de Krupſcio & illius leone, & quoties in nocte repræſentatum ſibi per phantaſiam vidit, exhorruit. Nam

Leo inſigne tyrannibus debetur.
Leo Herculanus.

Viſæ leonum imagines noctu, indicant occiſionem ab hoſtibus.

Leo ſi quando vulneratus fuerit ab aliquo, mira obſeruatione percuſſorem nouit, & in quantalibet multitudine vnum appetit, vt ſcilicet illum laceret, diſcerperet. Senſit hoc & expertus eſt Iuba Maurorum Rex, quem dum per deſerta Africæ eundo ſagitta percuſiſſet, anno ſequenti dū redit Iuba, leo in tam magno militum numero Iubam velociſsimo curſu hoſtiliter aggreſſus eſt, & miſerabiliter omnibus alijs dimiſsis dilacerauit. Nullus me hercule jugum libenter fert, & multò magis tyrannidem domini ſui: Non igitur aliquis impudenter Krupſcijs inferat, quod relicto tyranno, pacificum Regem & dominum, pium Senatum, & quietam

Leo vulneratus nouit percuſſorem etiā in magna multitudine.
Exemplum in Iuba Maurorum Rege dilacerato.

Rempub: elegerit, cupierit. A tyranno enim justi & innocentes plerunq; interimuntur. Hinc quidam:

Plures lutra necat pisces, quàm condat in aluum
Sic rabie tumidus sæua tyrannus agit.

Familia *Krupsciorum armorum leo jam fortè non extat. Reliquerat Andreas filium non dissimilem actibus generosis sibi, qui habuit quoq; & masculam prolem, sed steriliter decessit,* vide Bielsc. fol. 616.

KRZYWDA seù Iniuria.

DELINEATIO.

Est solea inferius calcibus disposita, intra quam est crux, supra soleam est crux truncata in parte transuersa, in campo ceruleo, alba solea & cruces, supra galeam tres pennæ Strutionis.

ORIGO.

Ex armis Lubicz habet suam originem. Quod autem trunca crux ponitur, differentia ab armis Lubicz esse declaratur. Et sicut ad soleam gladius loco crucis quondam appositus fuerat, & arma ideò vocata Zahłoba quasi pro capite, quia scilicet frater fratrem occiderat. ita hic à Lubic pars crucis ablata notabit defectum in persona quadam descendente à Lubicz, quia scilicet injuriam fratri vel diuisione bono-

rum

rum vel imponendo crimen fecerat. Et inde dicitur Krzywda hoc gentilicium. Vide Orationem funebralem Ioan. Rozycki Præpos. Srzemsczen. & Koscien. in funere Alberti Głębocki Pocillatoris Calis. Aulici Regij & Secret. R. M.

CONCORDIA FOELIX.

EQuidem fœlix est concordia, nam paruæ res per illam in maximas & honoratas crescunt. Ferdinandus I. Imperator ad denotandam intentionem in gubernatione Imperij symbolo vtebatur, ponebat litteras per ordinem eiusmodi A. I. P. Q. N. S. I. A. Varij variè hæc interpretabantur, sed rarus ad sensum proprium & nullus ad intentionem, tandem ipse sensum aperuit: *Accidit in puncto, quod non speratur in anno.* Petra Sancta in Symbol. Duplicem potest ferre sensum ista propositio. Primus in bonum. Dat enim sæpè vna hora quod totus denegat annus, sit testis horum latro in cruce, cui dictum fuit: *Hodie mecum eris in paradiso.* Accidit ergo in puncto, &c. Secundus sensus in malum. Quia bonum non fit nisi ex integra causa malum verò ex quocunq; defectu, jam accidit in puncto, &c. Testis sit grauis sententia Patrum, qui dicunt: *Qui in vno deliquit præcepto, omnium factus est reus.* Arma hæc dum inspicio Krziwda seù injuria nuncupata, ad malum detegendum in fratre directè & primario posita sunt, ex obliquo verò admonent posteros concordiæ fœlicis, ne de concordia fratrum spargatur amplius rumor. Rara Phænix in mundo. Hoc igitur vobis remedium relinquam ad concordiam fœlicem. Hercules Gonzaga Cardinalis nulli spontè nocere, nisi grauiter lacessitus dum cupit, cygnum sibi pro symbolo assumpsit, nulla equidem auis est mansuetior cygno, nec alicui nocere cupit, lacessitus tamen ab aquila, tantam prorumpit in rabiem, vt deuicta aquila illam in frusta discerpat. *Idem ibidem.* Docet tali gestu, parcere prostratis, & debellare superbos. Nunquam tamen discerpit pullos lacessitus cygno, sed eos quos vna mater genuit, sanguine, amore nutrit. Inscribite igitur animis vestris Polyb. dogma. *Duo sunt quibus omnis Respub. seruatur, in hostes fortitudine, & domi concordia.*

Concordia res pauca crescunt.

Accidit in puncto quod non speratur in anno.

Bonum fit ex integra causa Malum ex defectu.

Qui in vno deliquit omnium factus est reus.

Remedium ad concordiam felicem.

Omnis Respub. duobus seruatur.

LINEA FAMILIÆ KRZIWDA.

LAzowscij *in Drohicień. districtu. Andreas Vicecapit. & Iudex causarum Wołkouisiensis.*
Kieskowscij *in Radomiensi terra.*
Swiecicij *in Vielunensi districtu.*
Pogorzelscij *in Masouia.*
Danowscij *in Visceń.*
Sankowscij.
Sieniccij.

KVR. Gallus gallinaceus.

DELINEATIO.

EST Gallus coloris albi in campo rubeo, exprimitur gallus tanquam vigil.

ORIGO.

Gallorum vsus.

ERat antiquus vſus galli gallinacei. Vtebatur illo Idomeneus Mionis nepos Cretenſium Rex in ſcuto bellico. Et Cyrus Perſarum Rex coloris aurei gallum ſuper haſtam affixam lanceæ ferebat. Iſte tamen gallus in Regno Poloniæ acquiſitus eſt ob vigilantem ſolertiam in defenſione Aquilæ Regiæ, ideò coloris albi vt Aquila remanſit. Antiqua arma in Regno, Hiſtorici aſſerunt.

DEVOTI DEO.

Deuotos Deo Gallus ſignat.

Gallus Ioui ſacer.

Inteſtina galli.

Nepotum Dea.

DVm conſidero qua ex ratione Cretenſium Rex Idomeneus gallum gallinaceum pro celebri delineamine ſcuti aſſumpſiſſet, animi ſubmiſsionem ad deos contemplor. Ait namq; *Pauſan. lib.* 4. Quoniam hæc auis Soli ſacra eſt, ideoq; & Solis reditum nuntiat. Moueor igitur ad dicendum, quod illi qui his armis vtebantur in Regno aut vtuntur, deuoti eſſe Deo admonentur. Refert *Alex. ab Alex. Genial. lib.* 3. *cap.* 12. quod in ſacris deæ Phrygiæ quæ Matura & Mater Deûm dicta eſt, galli gallinacei exečti membra ſecabant, ad cuius ædem Nepotes bona ſupplices exoptabant. Loquamur indè ad ſenſum noſtrum. Nepotes ſumus nedum filij Dei, ſed filij ſi in charitate perfecta, nepotes ſi in peccatis, jam enim abjecti ſine gratia vt nepotes, execta igitur membra cordis noſtri ſuſpirio, pœnitentia, contritione ſecemus, & Matri Deûm B. V.

Mariæ. Maturo licet incunabulis Christo offeramus, sic deuoti Deo permanebimus. Talem refert ex vestris Armis Epitaph. Cracouien. in arce Anno 1517. Gallum Dalmatam. *Venerabilis Vir Dominus Bernardinus.* Pridem igitur obseruatores mandatorum Dei & Ecclesiæ estis ac Deuoti Deo. Hinc gallum album meritò exprimitis.

SVNT PVGNA, VICTORES.

VT vigilantiæ ita victoriæ signum gallum gallinaceum Cyrus Rex aurea pompa & alta erectione edocuit. Neq; immeritò. Lego in historia Atheniensium & Pergamorum, sicut & *Alex. ab Alexan. lib. 5. cap. 8. narrat.* Pugna apud illos gallinaceorum & coturnicum tanti decoris erat, vt ad illud tanquam gladiatorium munus effusissimo studio omnes conuenirent. *Pugna galli cum coturnice* Quis aliquando existimabit in tali pugna non gallum victorias retulisse, Nisi fortè multitudine & turba obruatur, trophæa semper referet cantando. Quapr[o]pter Themistocles in bello contra Barbaros ita animabat suos milites: Proposuit eis duos gallos qui inter se subitò acrius pugnabant, & dixit: Isti pugnant inter se non ob patriam, injuriam, deos, gloriam, sed ob solam victoriam, nobis verò ob patriam, aras, & patrios focos. *Gallus incitamentum militi.* Certant galli inter se studio gloriæ, nos certemus cum Barbaris studio patriæ, *Cælius Rodig. lib. 9. cap. 46.* Domitianus instituerat certamina, interq; *ait Sueton.* Instituit *(inquit)* quinquennale certamen Capitolino Ioui triplex. In hoc certamine Luc. Valerius in annis tredecim fuit coronatus. Erat ibidem hujusmodi inscriptio:

In annis 13. coronatus.

Luc. Valerio L. T.
Pudenti.
Hic cum esset annorum XIII.
Romæ certamine Iouis Capitolini.
Lustro Sexto, claritate ingenij coronatus est inter Poëtas Latinos.
Omnibus Sententijs Iudicum.
Huic plebs vniuersa Histonensium statuam
Ære collato decreuit.

Videte certamen, videte honorem certaminis, ò insigniti tam candido stemmate. Victrix pugna contulit vobis arma, victrix pugna conferret tropheos & triumphos, si à iuuentute, Martem & Mineruam, in omni ætate Iouem & Ianum trip[e]rsonatum colueritis.

FAMILIA ARMORVM KVR.

KVr *seu* Kurek.
Kurscij *seu Kurskich familia.*
Kurzescij.

KVRCZ.

KVRCZ.

DELINEATIO.

ESt littera Pithagorica, discrimine secta bicorni, & cruce gladij in medio, loco pedis & fundamenti habet ansam obuersam acuminibus ad litteram, intra crucem verò & ansam ex vna parte dextra ad stipitem litteræ est luna, ex altera parte est stella.

ORIGO.

A Ducibus Russiæ Volhiniam gubernantibus pro maximis in bello & castris meritis Kniazijs collata fuerunt. Verè ipsa delineatio armorum commonstrat & fortes in bello, & graues meritò milites.

FORTVNÆ DOMICILIVM.

FInxerunt Poëtæ virginem Pandoram, cui dij & deæ munera sua affatim contulerunt, vndè, quod sigillatim erant multi virtute & munere dij, illa vna id totum erat. Quocirca non obscurè occupabitur domicilium fortunæ. Arma hæc cum in se exprimant litteram Pithagoricam, secretorum virtutum & vitiorum non modicam regulam, demùm salutarem crucem ex offendiculo gladij ad vltimum lunam, stellam, ansam, quæ omnia & singula nobilitatis gentilitium sunt: opportunè fortunæ domicilium nuncupabuntur. Hinc insignitos Kurcij armis jam conspicere licet, directos regula Pithagoræ, ad gremium Ecclesiæ Romanæ nunquam aberrantis, jam litteris claros & doctos, jam jura tuentes & libertatem, jam lucere virtute & exemplo vt luna & stellæ, nedum in Volhinia, sed & in Magno Ducatu Lituaniæ videmus & gratulamur. Inter insignia gentilitia Equitum Ord. Velleris aurei à Ioanne Iacobo Chiffletro de-

Secretorum virtutum & vitiorum regula.

tro deſcripta, Philippus Boni Princeps Ordinis, ad arma ſua adſcripſerat ab vna, *Meum gaudium nobilis Ducis.* Ab altera parte, *Non aliud habebo.* Puta Symbolum. Ita & vos ò Kurcij conuenit, vt gaudium veſtrum ſit gaudium Ducis, nec aliud habetote gaudium. Nobilis Dux veſter Sereniſsimi Reges, à quibus diuerti ſcelus. Nobilis Dux veſter, eſt Deus veſter, quo nil meliùs nec eſſe nec cogitari poteſt, ab illo recedere, ſummè nefas. Iurate igitur & profitemini. Aliud non habebo, in ore, corde, actu, quàm reuerentiam Regi, honorem Deo. Sic ipſi vobis & alimenta laudis, & domicilia fortunæ conſtruetis.

A Deo recedere eſt grande nefas.

Honor Deo, reuerentia Regi ſemper debetur.

FAMILIAM ARMORVM KVRCZ VOLHINIA ET LITVANIA REFERAT.

BVla *Kniazius* Kurcz.

Kurczeuicz *Demetrius excelſus in caſtris & contra Paganos miles.*

Alexander eius vterinus frater non diſsimilis animo & fortitudine à fratre. In Ducatu Lituaniæ excellentes in Iure reperiuntur vſq; in præſens. Iudicis Terreſtris Nouogrodenſis poſteritas nobiles actus parentis ſui refloreſcere curabunt.

KVSSABA.

DELINEATIO.

MOla aſinaria, cum ferro in medio molæ, circa quod vertitur ſuperior mola: coloris eſt grizei lapis, in ſua circumferentia debita. Super galeam verò & coronã ſunt capita caniolina numero octo.

 ORIGO.

ORIGO.

IN Silesia ortum habuit. Accidit namq; vt subdita quædam tres filios simul peperisset viro. Nobilis Domina id vitio subditę vertit & adulterium objecit, asserens impossibile quod ab vno viro simul essent. Subdita dum graui ignominia objurgata à Domina multa patitur, Deo causam commisit. Vltor Deus, nouē filios parere vno partu nobilem Dominam permisit. Quod vt vidit, hinc peccato agnito, hinc pœna concepta, mergere pro fluuio obstetrici filios octo jussit. Obedit vetula, deportat, & ecce obuium habet ipsum parentem. Quærit quid portet, respondet, caniolos venaticos, vult videre, & filios advertit. Fatetur obstetrix, & quod sint vxoris suæ filij, enarrat. Obstringit juramento vetulam, de silentio seruando, & tradit molitori educandos, quos in annis aliquot vxori reddidit, tantum scelus exprobrando. Molitori verò fideli Arma ista contulit, & loco filiorum octo, caniolos octo in galeam adsciuit.

Nouem filios vno partu.

CORONATA VERITAS.

ANimus, ne dum prophana scientia detersus, veritatem coronat, sed sacra etiam pagina. Vnde de fortitudine disputantibus in palatio Regio, Rex coronam triumphi illi concessit, qui veritatem fortiorem esse omnibus asseruit. Clarius autem Sapiens de veritatis corona à Deo Prouerb. 3. dixit: *Abominatio Domini est omnis illusor.* Assignat rationem August. Epist. 8. *Mentiri non licet, nec pro Dei laude.* Et Isiod. lib. 11. de Summo bono: *Quacunq; artē verborum quis juret, Deus tamen qui conscientiæ testis est, sic illud accipit, sicut ille cui juratur, intelligit.* Coronata etiam veritas his armis exprimitur, nam & libera innocuē objurgata remansit, & procax judicium fuit punitum, & mendacium criminosum est detectum, & filij veritatem patris coronarunt. Refert *Petra Sancta in Symbolis:* Clotarius Rex Francorum in symbolum sibi rotam molendini assumpserat cum hanc inscriptione: *Conuertunt non euertunt, puta aquæ rotam molendini.* Ita planè est & cum veritate, qui vult illam euertere, conuertit illam vt magis pateat. Hinc Cæsar Ripa in sua Iconologia Veritatem ita depingit: *Extollit virgo dextra manu solem, læua tenet librum apertum cuius ramo palmæ, dextro pede retrudit orbem mundi.* Quasi dicat: Veritas est amica lucis, aperta, non cedens alicui, pretiosior rebus omnibus mundi. Explicauit Menander in Nannis: *Est veritas in cælo habitans digna inter Deos collocari.* Tales vos ò Kusabij dicam Coronatos, scilicet veritate: quocirca magnos honore & titulis considero, confirmo dictum meum Soceri Moysis verbis: *Prouide autem* (inquit) *de omni plebe viros timentes Deum, in quibus sit veritas, & constitues ex eis Tribunos, Centuriones, Quinquagenarios, & Decanos.*

Corona triumphalis.
Mendacium non dicendū.
Rota molendini.
Veritatis delineatio.
Veritatis collocatio inter Deos.
Tituli ob veritatem & Dei timorem.

LIBE-

LIBERALITAS BENEFICA.

SOlis proprietatem Aloyſius Cardinalis Eſtenſis tali lemmate expreſſit: *Non exoratus exorior.* Nemine enim rogante ſol oritur,& ſplendet ſuper juſtos & injuſtos. Magna liberalitas in ſole adnotabatur, non minorem video in Principe & parente horum filiorum morti datorum, infantes vix nati non exorarunt liberalitatem & beneficium parentis ſui,& tamen ille non exoratus illis vitæ beneficium præſtitit. Nec molendinarius nobilitatis jura & libertates quando cogitauit, appetijt, rogauit, ille tamen Princeps non exoratus ei hæc contulit. Conſidero & præcordia matris filiorum quæ miſericordia eſſe debebant. Dicebat fortè cum Gallorum Regina Henrici Secundi conjuge demortuo, *Hinc lachrymæ, hinc dolor.* Tenere tot filios peccati mei teſtes lachrymæ ſunt, dare neci filios, dolor eſt. Sed hanc meliorem fortunam notabo, pereant. Liberalitas autem & beneficentia patris. Viuant, nec tu pereas. Liberalitatem ita aliqui depinxerunt. Virgo ſuper caput tenet aquilam, vna manu effudit cornu copia plena auro, margaritis,coronis,torquibus, altera tenet cornu plenum. Pulchra quidem eſt hæc delineatio liberalitatis, ſed dum liberalitatem hujus parentis erga matrem, filios, Molendinatorem conſpicio, apparet hæc delineatio nulla. Sic vos liberales aſſero ò Kuſabij, liberales eſtis in patriam, eccleſiam; pauperes, conſilio, ſumptu, pectore. Quicquid enim eſt homo, Deo & Patriæ debet, quia ab illis habet omnia, quicquid poteſt genio, ingenio, ſtyllo, manu, cum deſiderio & libenter his præſtare debet, quia illis natus eſt, illis viuere & mori debet.

Solis liberalitas.

Lachrymæ, dolor.

Liberalitatis delineatio.

Deo & Patriæ debemus omnia.

LINEA FAMILIÆ KVSZABA.

WArſewiccij *in Maſouia antiqua familia: Stanislaus Palat. Maſouiæ, Anno* 1501. *Ioannes Caſtellanus Warſauiæ. Cujus filij Stanislaus, hic vt regnet cum Deo ſeruire Chriſto elegit in Societ. Ieſu, Vir litteris & pietate magnus. Illius frater Chriſtophorus juuentutem cultam in exteris nationibus, ita moribus perfectam reddidit, vt maturior ætas ſpecimina litterarum & morum alijs reliquerit. Scripſit plurima opuſcula & orationes excellentes. In lingua Germanica, Italica, Gallica perfectiſsimus fuit, in Latina verò excellentiſsimus, S. R. M. Secretarius, Stephano ſceptra Regni gubernante. Manet illius memoria in Repub. in æuum. Refert de illo* Bielſc. fol. 719. 790.

Dambrowſcij *in Cerſceń. diſtrictu, Viri in jure & litteris periti. Martinus Iudex terreſtris ibidem fuit.*

Lubouieſcij *in Dobrzinenſi terra, Marti & Reipub. vitam & ſubſtantiam conſecrarunt. Matthiæ Epitaph. Wloclau.* Hic ſitus eſt Matthias Lu-

bouieſki clarus fortuna ſed varia 1552. *In Cracouień. Palatinatum aliqui horum venerant, & magnis poſſeßionibus celebres manent Bartholomæus vt ingenio, ita domus gubernatione ſummus. Ex Borzikowſka ſuſcepit filios Adrianum, Bartholom. Fælicem, Stanislaum, Ioannem, & filias Catharinam Macieiowſka & Heliſabetham Puczkowa.*

Siekluccij *in Podlaſia. Ad negotia Reipub. & Militarem aptißimi. Vnde & in Caſtris, & in negotijs Patriæ prudentißimi.*

Struſienſcij *in Podlaſia.*

Łochowſcij *in Maſouia.*

Iwiccij *in Lenciceń. Palat. Nicolaus dum militarem exercebat, Scythica multitudine adſtrictus in captiuitatem venerat, poſt aliquot annos liberatus fuit.*

Grochowſcij *in Lenciceń. Palatinatu.*

Zupek *in Sendomir. Palat. ad Vsliciam.*

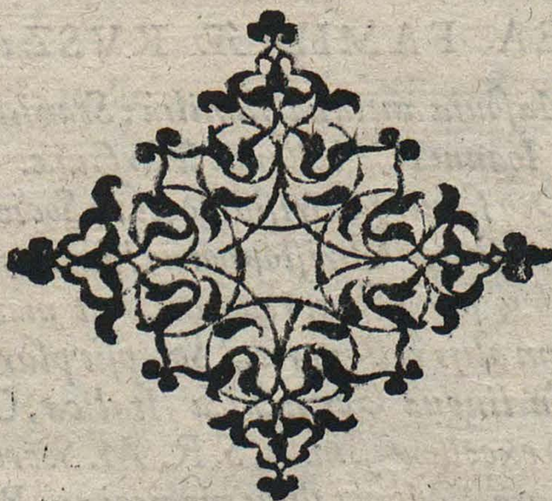
Ganowſcij.

Nieprzeccij *in Maiori Polonia.*

Grodzinſcij.

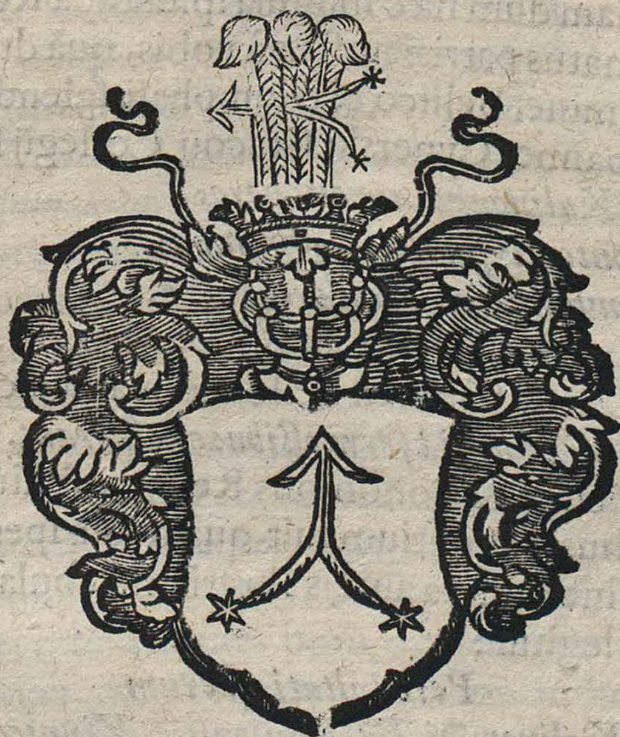
Potrikowſcij *de Potrikoſi in Maſouia. Poſtmodum aliqui horum militarem exercendo in Podoliam tranſierunt. Filij duo Religioſi in Ord. Prædicat. Ioannes verò filius Andreæ ex Zauacka natus, cùm Margaretha Smiotanczanka Martinum filium habuit. Andreæ autem filiæ vnam Groth alteram Garnyß habuit conjugem.*

Zberkmulowij *in Sileſia, & alij ibi plurimi his armis vtuntur.*

KALINO-

KALINOWA.

DELINEATIO.

SVnt arma Kalinowſciorum. Sagitta ferrum habet coloris aurei, per medium apparet diſcerpta, ad diſcerptam auriculam, ſunt ſingulæ ſtellæ coloris aurei, ipſa ſagitta eſt coloris albi, in campo rubeo. Super galeam ſunt tres pennæ Strutij, per quorum tranſuerſum, eadem arma apparent.

ORIGO.

ACquiſita arma per fortia bellica geſta die & nocte Regibus & Patria declarata, nemo eſt qui inſpectis armis dubitet. Docent hoc ſtellæ, demonſtrant ruptæ ſagittæ. Erat illorum promeritor infractis viribus & fortis animo. In Sileſia acquiſita fuerunt ſicut priuilegia Kalinowſciorum teſtantur, in bello cum Gothis & Vandalis, vbi & in præſens vſum ſagittarum familia Auſiorum teſtatur. Poſt annum milleſimum trecenteſimum Kalinowſcij in Regnum Poloniæ deſcenderunt, primùm ſtrenui milites, poſtmodum optimi Patriæ ciues, & Senatores, vt ex linea familiæ patebit.

HONESTVM PATRIÆ.

NIl præſtantiùs claro & illuſtri viro eſſe poteſt, quàm honeſtum patriæ & cura illius. Patria enim per Iouem eſt velut alter quidam Deus, primus maximuſq; parens, *vt dixit Heroclis.* Arma

hæc veſtra ò Kalinowſcij ſunt honeſtum Patriæ. Adornaſtis namq; primitus Sileſiam tam præcellentibus meritis, vt tanta inſignia mereretis. Adornaſtis & Poloniam dum hæc inſignia ſplendida Regno intuliſtis : at maior nequit eſſe ornatus patriæ noſtræ à vobis, quā dum patriam iſtam honeſto virtutum agmine, bellico & triumphali ſplendore adornatis. Meritò id de vobis Ioannes Cynerski Cracou. Collegij Profeſſor reliquit:

O quoties rupit Kalinouius aureus heros,
Spicula contortis fortia in agminibus.
Aureus illi animus, mores, candorq́; fuêre,
Aurea nec niſi mors traxit ad aſtra virum.

Dicebat quondam *Cornel. Tacit.* in bello Germanico cum Vandalis. *Sola ſpes eorum in ſagittis quas inopiâ ferri oſsibus exaſperant.* Nec alia vox, nomen, & votum in Pocutia & Confinibus Regni nobilium ſub varijs Tartarorum incurſionibus gementium fuit, quàm ſola ſpes in ſagitta Kalinouij. Quapropter ſine inuidia aureis litteris in tabula argentea Neſteruari in ſarcophago legitur:

Perennitati ſacrum
Adamus de Vſiatin Kalinowſki, Braclauienſis, Vinniceñ. Lubeceñ. Loiou. Capitan. Religione in Deum, amore in Patriam clarus.
Cuius bellicam virtutem
Othomanicæ, Scythicæ, Sueticæ, Koſacorumq́; Phalanges ſuo malo expertæ ſunt, & gemuêrunt,
Debellare hoſtem ſemper nouit, vinci nunquam, Decies in prælio victor trophæis reportatis.

Dum igitur in vobis honeſtum Patriæ perenniter hoſpitare curatis : jam vt amari ab omnibus poſsitis, dignos vos præſtitiſtis.

FOELICITAS DOMVS.

FOelicem domum Altitonantis Dei, illuſtrant menti humanæ poſt Planetas orbium, mirifica Zodiaci imago. Et quoniam inter alias imagines intellectui noſtro & ſublunaribus omnibus Sagittarius cum arcu ac vibrata ſagitta exponitur, profectò Sagittarius ille fælicitatem domus altiſsimæ, conſequenter domus nobilis fælicitatem, demonſtrabit. Inſinuat fauendo propoſito interpres *Alciati Emblem.* 146. Sagittarius iſte Chyron nuncupatur, qui nedum rerum cæleſtium erat peritiſsimus, ſed & herbarum naturæ peritiſsimus, & Cithareda nobiliſsimus, & juſtitiæ ſanctæ obſeruantiſsimus fuit. Hinc Euripides Iphigenia in Aulide, dum Chyronem Achillis præceptorem refert, ita loquitur voce Achillis:

Sagittarius in Zodiaco.

Chyron quis.

Ego viro à pio educatus ſum puer
Chyrone, mores ſimplices tantum imbibi.

Domum

Domum igitur fœlicem in ſublunaribus ſignificabit Sagittarius Zodiaci. Confirmabit dictum magnus Eccleſiaſtes & Orator Corn. Muſſus in ſermone de Natiuitate Domini, qui de fœlicitate domus nobilis diſſeruit: *Quæ inquit fœlicitas in hac Vrbe noſtra eſſe poteſt ſtantibus mœnibus, ruentibus moribus.* Confirmat & B. Nilus Epiſc. & Martyr in ſentent. Tropologicis. Ait ille: *Cunctis igitur rebus anima præferatur, & virtutis curſus indefatigate conſumabitur.* Tales vos ò Kalinouij ſemper referam, in quibus & conſilij grauitas, & fortitudinis robur, & virtutis ſpecimen, ſua domicilia fundarunt. Talem in vobis Martinum Kalinouium Caſtell. Syradienſem juxta annum 1413. viuentem referam, quem tot priuilegia Regia mirificè atq; Hiſtorici commendarunt. Talem Ioannem Kalinouium quem ante 160. annos Acta Leopolien. Caſtren. referunt. Talem ſanctimonia celebrem Alexandri conjugem domus Struſſorum referam. Talem auum & proauum progenitorem poſteriorum referam. Huic namq; & animus à Deo inflexibilis, & habitus morum & honeſtatis, grauiſsimus fuit, quem omnes boni obſeruabant, & mali & incompti moribus formidabant. Tales plurimos in familia veſtra adnotare licebit, qui nedum Eccleſiarum Catholicarum erant magnifici fundatores, & religioſiſsimi cultores, verùm etiam qui Pocutiam, Podoliam Confinia Regni, ſacra religione & obſeruantia pietatis, florentem virtutibus reddiderunt. Hinc in laudem Adami Kalinowſki in exequijs adnotatum fuit:

Qua domum fœlicem facit.

Tibi Adamo Kalinowſki olim magno in finibus Regni Capitaneo, nunc fundatori munificentiſsimo.

Quia Aquilam Regiam protexiſti,
Quia patrios hoſtes extinxiſti,
Quia inimicis tuis peperciſti,
Quia Catholicam fidem ad limina Othomanica fæliciter extendiſti.
Quia vitam cum morte pijßimè commutaſti,
Hoc immortalitatis monumentum vouemus & reddimus.

REGNES CVM CHRISTO IN ÆTERNVM.

INFRACTVS MILES.

INfractum militem filios dum Scilurus Scytha optabat, hoc medio illos commonuit. Faſciam ſagittarum obtulit vni filiorum, quam frangere juſsit, qui dum impoſsibile affirmaſſet, obtulit alteri, hic idem cum referet, recepit faſciam, & ſingulas ſagittas porrexit, quas & fregerunt. Tunc adjecit: Ita vos ſi vniti inter ſe fueritis, nullus vos franget, nec ſuperabit, ſi verò diuiſim & diſrupti manſeritis, quiuis debilium vos vincet, proſternet. Non eſt hoc aſpernendum medium, tum quia vnita virtus eſt fortior, tum quod concordia paruæ res in immenſum

Sciluri faſcia

creſcunt,

crescunt, discordia magnæ res in nihilum dilabuntur. Verùm licet infractum animum & militem deducere, sagitta Kalinouiorum ponenda est in medium. Infractus miles erit, si arma & sagitta illius cœlesti fauore & regio adornabitur, sicut hæc arma stellis & auro adornantur. Fracta quidem hæc sagitta est, sed his infracta jam manet, discerpta per medium est, at his jam consolidatur in æuum. Retulit *Plin. lib.* 18. *cap.* 26. Quod in fine Capricorni sagitta in cœlo apparet ex quinque stellis composita. Quid indè colligendum sit in aëre, Astrologis committo. Mihi mirandum indè venit. Sagittam illam ex stellis habere conformitatem ad sagittam Kalinouiorum stellis & auro ornatam. Proindè deducere licebit, fauere illis cœlum Dei ministerio, fauere Regem auri indicio. Talis animi erat Ioannes Kalinouius, de quo Cromerus ipse testatur. Talis animi erant Kalinouij ad campos Obertinenses, vt ipsa sepulchra referunt. Talis erat Alexander Valentinus Kalinowski, sicut bellum ad Guzow vbi pro Regia Majestate pugnauit, testatur. Reducam igitur in mentem vestram ó Kalinouij *Isocratem in Cypr.* Æmulamini non opulentissimos, sed nullius criminis sibi conscios, cum hac enim fortuna suauissimè quisquis vitam agere potest.

Fauore cœli & regio miles munitus.

LINEA FAMILIÆ KALINOWSCIORVM.

KAlinowski *Martinus de Kàlinow, aut Kalinowa, erecta namq; villa in oppidum fluentibus seculis fuit. Meminit illius Priuilegium Regni, in quo Alexander alias Vitoldus M. Dux Litu: de consensu Serenissimi Principis Domini Vladislai Iagellonis Regis Poloniæ fratris sui nobiles Lituaniæ, ad arma & clenodia Regni Pol. præsentabat. In illo namq; Priuilegio subscripsit Martinus Kalinowski Castel. Syradien. de Kalinowa, Anno Dñi* 1413. *Refert tale Priuilegium Ioannes Iánnßowski, in suo statuto. Ioannes Kàlinowski cognomento Łopátá: Hic pro Vitoldo cum Casimiro Duce Masouiæ, & Samotulio Castel. Miedzirziceń. Duce Exercituum oppugnabat, Nouogrodum & Polociam, vnâ cum aliis Rothmagistris Polonis, Anno* 1428. De hoc Cromer lib: 19. *Hic vt opinor ex annis fuit postmodum Castel: Sadeceń. qui priuilegium pacis & concordiæ Vladislai Pol. & Vngariæ Regis datum Brestiæ in Cuiauia, cum Paulo de Rudorff, Magistro Prussiæ subscripsit, Anno* 1436. *Retulit tale priuilegium in statuto, Ioannes Iánusowski folio* 860. *Laurentius Kàlinowski Castel. Syradień. qui Priuilegium datum Ducibus in Czartorysko, Iuoni Alexandro & Michaëli à Vladislao Pol. & Vngariæ Rege, in quo consanguineos suos asserit, & vt equo cui vir armatus insidet gladium euaginatum in manu tenendo pro insigni teneant, subscripsit Anno* 1442. *Refert priuilegium Paprocius in Stemmatibus folio* 644. *Andreas Kàlinowski, in bello Valachico ad Obertinum occisus, vbi & tumulus Kalinowscij*

scij nuncupatur. Ioannes & Adrianus germani fratres, in dispositionibus Leopoli & Haliciæ memorantur. Christophorus Ioannes & Martinus germani fratres, filij Ioannis, qui in Pocutia ad Colomiam villas Dziatkowice, & Kamionki pro bene meritis acceperat, Chocimirscium citant de reddenda villa Dziatkowice, patet in terminis Halicień. particularibus ante festum S. Dorotheæ, Anno 1579. Christophorus prænominatus de Kamionki in Mirisczou, post bellica trophæa Rothmagister strenuus, ab exercitu Serenissimum Regem Stephanum venientem ex Transsiluania in Regnum oratione eximia salutauit. Cum Margaretha Swierska de Romanow Andreæ Tribuni Tremboulień. filia celebrauit matrimonium: Reformatio Leopoli Anno 1557. declarat, reliquit filios quinque.

I. *Nicolaum strenuum militem sub signis Ioannis Potocki Generalis Podoliæ, occisus à Scythis in villa Kamionki. Habuit filium ex Drogomirzowna, Adamum eximium militem in Valachia, & Moldauia, Rothmag. in Moschouia militauit sub signis Strus, Capit: Chmelniceń. cum quo & in captiuitatem Scythicam venit, vt redijt post nouem annos ex captiuitate Rothmag. ducentos Cosacos contra Osmanum sub Chotinum adduxit. Reliquerat filiam Kruselniccij coniugem.*

II. *Valentinum Tribunum Halicień. militem ad Gedanum cum Serenissimo Rege Stephano. Ex Eua Dworzycka, suscepit filios Iacobum & Ioannem, ille miles cum Radziuilo & Potoccio in variis expeditionibus, ex Heduigi Smiotanczanka Vexilliferi Podoliæ filia, reliquit Valentinum Ioannem, habuit in præmium meritorum à Serenissimo Rege Podwysokie, honoratus titulo Tribuni Czeruonogrodeń. Iste verò post militaria exercitia, locotenens signorum Palatini Czerniechouień. captus in Cecora à Turcis sub signis Capit: Camenecen. ibi contra Persas pugnauit, eliberatus verò pro patria constanter pectus obiecit, honoratus titulo Gladiferi Braclauień. accepit à Vladislao IV. Serenissimo Rege pro bene meritis Werbniki cum aliis bonis in Seueria.*

III. *Adalbertum militem cum Ioanne Potocki Venatorem Podoliæ, habuit in coniugem Heduigim Lanckoronska, cum qua in Podolia villas Borisskouce, Kalinie & alias acceperat, quæ ex parentibus hæreticis nata, cura mariti fidem Catholicam amplexata est. Reliquit filios Albertum, qui in bello cum Schinderbasa ad Cecoram occubuit, & Andream, qui ex Kopyczynska Barbara duas reliquit filias. Sorores horum erant Zophia Skotniccij coniunx, Marianna Chocimirscij demum Bogusij, Zuzanna Iarmolinscij.*

IV. *Bartholomæum strenuum bellatorem, cum Potoccio, ex Sophia Wierzbowska Rothmag. filia, reliquerat filium qui in bello captus Cecoriano, redemptus non modica pecunia à Scythis. Sorores illius Anna Zlocouij, Catharina Blazeiouij, Marianna Kiewlicij, Eua Kamienieccij, coniunx.*

iunx. Sorores horum Kurzanska, Stárzicka, Swoßowska, Vlánicka.

V. *Martinum qui in Moschouia, Sigismundo III. Serenissimo Rege exercitum ducente, obijt. Ioannes alter frater Christophori totus militiæ deditus, filiam vnicam habuit, quam Prusinouio in coniugem concessit. Martinus tertius illorum frater germanus, post militares strenuos actus, cum Iázłouieccio, hæreditaria bona in Podolia acquisiuit, & ex Pocutia in Podoliam sese transtulit. Hæres in Humince, Nefedówce, Demankowce, Patet in Termin: Terrest. Camen. post festum S. Petri vinculati 1574. Habuit in coniugem Sophiam Andreæ Sieciech de Horodnicá, Tribuni Camen. filiam, cum qua & bona terrestria accepit & acquisiuit, patet ex Actis Cameneceń. Anno 1596. Hic primus Dominus in Husiatin familiam suam adnotauit. Repressit ingruentes Scythas in Husiatinum, & senio cōfectus occubuit. Reliquit filium Valentinum Alexandrum, qui Illustrem Kálinowsciorum familiam crescenti fama illustrauit, contra rebelles S. R. Maiestati Rokosanos, sumptibus propriis mille & quingentos milites adduxit, vbi in prælio á Guzow commissō signo perpetui affectus in Regem vulnere graui in manu reportato demonstrauit. Nullam occasionem bellicam prætermisit, vbiq; lætus pugnauit. Honoratus titulis Capitanei Cameneceń. Laticou. Braclau. Vinniceń. & Generalis Podoliæ. Obijt in bello vna cum Zolkiewski Supremo exercituum Duce in campo Cecoriano, dum Palatinum Moldauiæ Gratianum defenderet. Reliquit ex Helena Strusowna pientissima fœmina, quæ Domino dies vitæ suæ omnes consecrauit, filios tres.*

I. *Adamum Braclauień. Vinniceń. Lubeceń. Loiouień. Capitaneum. Fundatorem Ord. Prædicatorum Nesteruari. Cujus strenuos actus epitaphium ibidem offerat.*

D. O. M.

Lacesſita mors inter arma

Pacatum Domi suæ

Lethali consumpsit pleurytide

Illustriss. & Magnif. Dn. D. Adamum de Husiatyn Kalinowski Braclau. Vinnicen. Lubecen. Loiou. &c. Capitaneum,

Quem

Auita generis claritudo ex vtroq; parente vt gloriosi sanguinis sic hæredem virtutis togatæ & sagatæ effecerunt

Pro Deo, Ecclesia, Lege, Patria, Rege.

Contra Osmanum Turcarum Imperatorem ad Chotinum,

Chamum, Cantimirum Scytharum Dinastas ad Smankouce, Czartkouum, Haliciam, Leopolim, Burstinum,

Rebelles Cosacos ad Crucouiam & Vrsinas paludes,

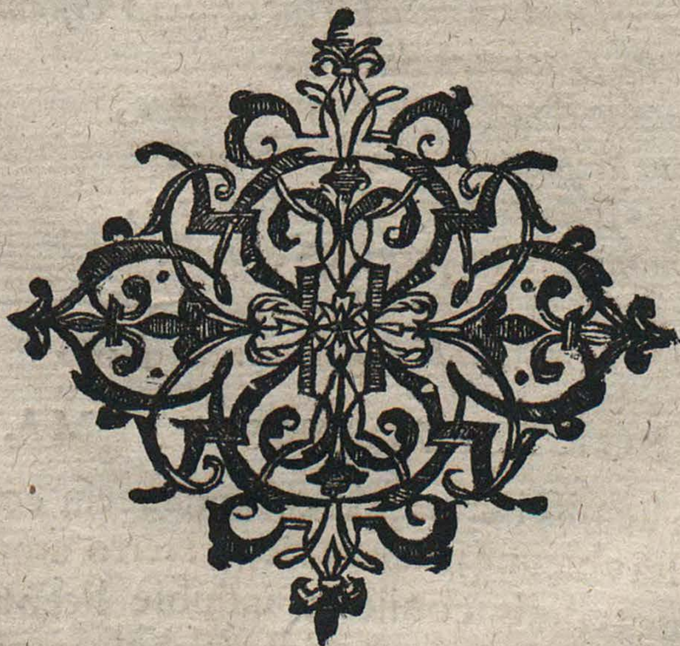
Gustauum Sueciæ Tyrannum ad Dersouiam,

Abasium

Abasium Pasam Turcici belli Ducem ad Camenecum
Decies heroicum objecit pectus,
Stipatus fortisimorum globo militum ductu & sumptu suo
Absq; præmio in terris, sed non in cœlis.
Erga Deiparam Virginem apprimè deuotus,
Erga clerum & religiosos munificus,
Erga milites peregrinosque hospitalis,
In ipso virilitatis flore
Anno salutis 1638. die 2. Maij, Ætatis suæ 36.
Decesit.

II. *Georgium Virum ingenio & judicio magnum, dignum Patriæ & Reipub. ciuem, qui dum cum Varsycka connubia celebrauit, sterilis, fortunæ suæ & expectationis gloriosæ, finem imposuit.*

III. *Martinum, qui dum juuentutem suam vna cum fratribus in diuersis nationibus excoluit, Marti adolescentiam suam consecrauit, reddidit. Videbat infractum illius pectus Scytha, Valachus, & Turca; videbat & Moschus ad Smolenscum, vbi cum detrimento vitæ hostium viribus sese objecerat. Testantur hoc globis confixi pedes, & non inuidus miles. Honoratus tot & tantis titulis Succameratus Podoliæ, Castellani Chijouiæ, Capit. Braclau. Palatinatus Czerniechouiensis, meritorum suorum excellentiam demonstrauit. Continuus miles, Ecclesiarum Patronus, religiosorum parens, boni Patriæ amator, altiora meretur præmia. Suscepit vnicum filium ex Ducissa in Korzec, cui sit benedictio in æternum.* Melior est enim vnus timens Deum, quàm mille filij impij, *vt dixit Eccles. 16.*

KITA ſeù Criſta.

DELINEATIO.

MAnus dextra hominis armata criſtam coloris nigri repræſentat in campo rubeo. Supra coronam eadem manus cum criſta.

ORIGINEM *ita Iagodynſki:*

Stemmata Krzyſciadum quod portat dextera viſtam,
Victoris vires denotat illa viri.
Clarus erat regno Krzicki ſtratiora Bohemo,
Stemma cui priſcum Criſta decoro fuit,
Acri ſed pugna fortem congreſſus vt hoſtem,
Arma armumq; hoſtis fregit & eripuit.
Fortia facta ſtupens Virtus & Fama dederunt
Pro palma vt Criſtam Krziſcia dextra ferat.

FORTITVDINIS PALMA.

QVocunq; in hemiſpherio appareat Sol, lucem conſpicere neceſſe prouenit. Ita vbicunq; manus victrici ferro armata conſpicitur, palmam fortitudinis conijcere indubiè licebit. Quapropter manus armata, licet ſit cum annulo, eſt ſymbolum gentilitium Schonen-beckieorum in Brunſuigia, & licet ſit cum floſculis, eſt gentilitium Donder-

Armata manus cum annulo & floſculis.

Donderfiorum in Franconia, vt author Tesseræ Gentilitiæ collustrat. Sed referant secula illorum famam. Præstabant plurimum fortitudine, fidem & amicitiam patriæ obtulerunt, odorem suaueolentem domui reliquerunt. Mihi tamen manus armata acinatem vel gladium gestans liquidè fortitudinis & virentis palmæ, monumentum est, vt primo aspectu digna sit laude, trophæis, calamis, fama, tàm à suis, quàm ab exteris. Vnde Cicer. 2. Orat. *Magna laus & admirabilis videri solet, tulisse casus sapienter aduersos, non fractum esse fortuna, retinuisse in rebus asperis dignitatem.* Quod quidem talis dextera gladio minanti de semetipsa exprimit. Liceat tamen mihi obsecro dexteræ gladium ferenti, dexteram cristam deferentem p[illegible]re. Quid namq; fasciculus iste pennarum prominentium in fort[illegible]manu prætendit? Copiam Honoris & Oneris, Odorem floris & oris, pharetram armorum & amorum, est fortitudinis palma & alma. Gestamen namq; & decor capitis Regij, cessit in manus bellatoris, in perpetuæ fortitudinis notam & honorem. Tales vos ò nobilissimi Krziscij meritò Respublica Polona miratur & obseruat; quod vt in æuum vobis gratuletur, æstimate priùs animi affectus domare, ne illud Mantuani de Hercule obueniat. Omnia cum domuit, Veneri seruiuit & iræ.

Manus armata cum gladio

Laus magna quæ?

Pennarum fasciculus quid?

Domandus animi affectus.

EXOTICVM ROBVR.

ANtiquæ & sacræ litteræ maximum & exoticum robur in Samsone demonstrarunt. Pastor abegit lupum & vrsum à gregibus, atque eripiebat ab eis de faucibus oues Dauid. Veniebat Leo, discerptus fuit ab eo, columnæ machinis onustæ leuiter attractæ cadebant, portas vrbis funditas mouebat, tollebat Samson. Conforme in parte ad robur exoticum erit, trabes vni viro tollere, quos triginta tollere non valebant, sicut refertur in Historia Polona. Rumpebant alij per medium bina equi solea, & laminas ferri inspiram conuoluebant, sunt alia multa roboris exotici exempla, sed palmam eripuit promeritor armorum præsentium, qui cum hoste congressus, nedum arma sed armum quoq; hostis fregit & eripuit, vt Historia Bohemica testatur. Refert *Fulgosius*, quod Probus antequam ad Imperium eueheretur, in Africa Proconsul Aradionem fortissimum virum singulari certamine interemit. Profectò armorum præsentium parens, ad certamina aptus. Dicunt quod Achillinus miles Belisarij Romæ ad portam solus impetum Gothorum repressit. Dicerem tantum bellatorem Cristam, quod occasione porrecta idem fecisset. Vt enim magnus gubernator & scisso nauigat velo, etsi infæliciter exarmauit, tamen reliquias nauigij aptat adcursum; ita fortis & inuictus animus, in rebus aduersis erigit animum, atq; insuperabilis manet, & quo magis sæuit fortuna, hoc est erectior. Vobis iste honos porrigitur

Vnus repressit hostem.

Nauigator bonus vt bonus miles.

tur ò Krziccij. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus, præripere palmam non permittatis, nam fortuna fortes metuit ignauos premit. Lego dexteram armatam in Petra sancta, sed pro gladio vel crista, stringit flagellum, quod quidem insigne gentilitium est Palleotæ in Piceno. Quæ sit ratio gentilitiorum non requiro, at inde colligo, degenerem moribus & meritis primorum, ablata crista, & flagello imposito meritò puniendum. Pelle igitur moras, breuis est magni fortuna fauoris.

LINEA CRISTARVM.

Krziccij. *Adamus de Bysouiec Aulicus S. R. M. Vladisl. IV. Capit. Eyßyßensis, multoties in Comitijs Regni Legatus & consultor, & Iudiciorum Tribunaliciorum æquus judex legumq; obseruator.*

KORIBVTH.

DELINEATIO.

ESt media luna cornua ad sublunaria dirigens, intra quam est clarissima stella. Desuper est crux triplicata prout Ducibus Rusiæ erat in vsu. Obducitur parma supra quam est tyara Ducalis. Alij intra pectora Aquilæ in scuto reponunt talia arma, neq; sine graui respectu, gloria enim parentum descendit in filios, & gloria fratris est fratrum corona. Erat Koributh germanus Iagellonis Regis Poloniæ, qui gentilitio relicto, viri armati super equum phaleratum, Aquilæ vtebatur: adjuncti hi Regno Poloniæ fratres, meritò aquila intra cujus pectora sua essent arma propria vti deberent. Et ne quid dubij oriatur, cur his armis potius

tiùs quàm gentilitio Magnorum Ducum Lituaniæ Koributhij vterentur, in discursu ad arma probabili ratione deduximus.

ORIGO.

ORiginem Armorum Korybuthorum partem in familia Illustrissimorum Ducum in Corec, partim inferius videre licebit. Ardua per preceps gloria vadit iter. Aduertendum venit, quod tam Illustris & clarissima familia Korybuthorum, vt ad gremium Ecclesiæ Romanæ à ritu Græco deuenit, morem in crucibus Ruthenum rejecerunt, & vna ac simplici cruce vti cæperunt, imò & stellam à luna amouerunt antiquum potiùs morem, quàm aliquorum in additione fauorem, tali in gentilitio obseruando. Hinc in Oratorio Ducum in Zbaraz Korybuthorum ipsa luna cum simplici cruce supra circumferentiam lunæ Cracouiæ conspicitur.

RERVM STRENVE GESTARVM NOBILISSIMVM PRÆMIVM.

MEritò strenuis nec impigrè operam suam Reipub. commodantibus præmia conferuntur. Erat hic mos & antiquis, & benè ordinatis Regnis & populis. De L. Sicinio Dentato qui pugnasse in hostem centum viginti prælijs dicitur *Agellius ex veteribus Annalibus lib.* 2. *cap.* 11. quo præmium tantum meritum pensatum fuisset, refert. *Donatus* (inquit) *fuerat coronis aureis octo, obsidionali vna, muralibus tribus, ciuicis quatuordecim, Phaleris donatus fuerat quinquies viciesq́, Torquibus tribus & Octuaginta, Armillis plus centum sexaginta, Hastis duo de viginti.* Refert & *Liuius* de L. Papirij Coss. præmijs, & *Suetonius* de præmijs Augusti Cæs. quibus scilicet eorum præclara gesta præmiarentur, coronarentur. Hæc arma vestra Illustrissimi Duces in Wisniowiec referam ego symbolum esse præmij rerum à vobis magnificè gestarum. Nam dum ex antiqua Ducum Origine in M. Duc. Litu. profluxeritis, qui pro insigni gentilitio virum armatum in equo gladium euaginatum in manu tenentem deferebant, sola indelebili hominum memoria & æuo, talia arma seruanda concessistis, meritorumq́; suorum clarissimorum, virtute, robore & Religione perillustrium, viuum specimen in arma gentilitia appropriastis, magnas Turcarum & Scytharum clades fortissima manu agminibus eorum illatas media luna expressistis, fide verò Christiana & Catholica perlustrati crucem apposuistis, & quia seditiones inter Bohemos, Moschos, Lituanos domuistis, triplicata cruce id testificati estis. Et quoniam nullus Wisniowiecciorum à fide & fidelitate defecit, sed à diebus Olgierdi Litu. Principis ad Iagellonidis sceptra moderna Wladislai IV. manu moderata, semper lucere fama, vita, sumptibus nititis stel-

lam

Iam antiquitus promeruistis. Est igitur gentilitium vestrum Illustrissimi Duces strenuè rerum gestarum nobilissimum præmium. Dicat igitur qui velit optando sibi majorem gloriam: *Nondum in auge.* Illustrissima Korybuthorum familia, jam est in auge. Sunt in ea Duces Lituaniæ, Duces Nouogrodi, Duces Seueriæ, sunt Reges Bohemiæ, Principes Volhiniæ, Principes in Wisniowiec & Zbaraz, sunt exercituum Duces, Castrorum Præfecti. Patriæ amatores, magni Senatores. Quapropter si eques Ordinis Velleris aurei, Philippus Boni ad insigne lemma aureum appendere hoc ausus fuit: *Aliud non habebo.* Iam vos Illustrissimi Duces qui intra Aquilam Regiam lunam & cruces cum stella defertis, eoq; in auge jam constituti manetis, vestris insignijs subducite: *Aliud non habebo gentilitium.* Maneat vos vltima cœlo, gloria, fama.

Philippus Boni. Non aliud habebo.

VIRENS GLORIA.

GLoria, si annorum mater, à Biante, eò quod honesta memoria hominis in multa sæcula propagatur, rectè nuncupata fuit, profectò virens gloria annorum mater rectius dicenda erit. Quid enim æquius est, quàm vt virtutem sequatur honos, virentem gloriam sequatur merces. Prosper Columna quo tempore Rauennatis Reip. Præfectus vrbem obsessam defendebat, duplicem ramum pro symbolo circumtulerat, alterum è Cupresso, alterum è Palma, subscripsitq;: *Erit altera merces.* Insinuare cupiebat, per ramum mortis, & ramum vitæ in ea expeditione sibi certissimum vel mori, vel vincere; vbi quicquid horum accessisset, pro mercede gloriam virentem anteponebat, & matrem annorum expostulabat. Virens quidem hæc gloria fuit, sed desiderata & pennicillo efformata, Ducum Koributorum virens gloria manet realis, vera, & in effectu, tàm ab antiquo, quàm in æuum. Quis Narimundum, Witenem, Olgierdum, Iagellonem, gloria virentes, ex quibus & cum quibus descendunt successores Korybuthi, non affirmabit? Quis Fedorios, Dascones, Demetrios, Sigismundum, Constantinum, Alexandrum, Andream, Michaëlem virentes gloria non referet? Erant Hercules Regni, militum coronæ, ornamentum Patriæ, Reipub. tutores. Carolus Lotharenius Cardinalis, quomodo virentem familiam nomine, gloria, fama conseruaret, tali declarauit symbolo: *Extruxerat altam pyramidem cui hæderam apposuit cum Hemistichio:* Te stante virebo. *Vox quidem apponitur hæderæ, quæ sine fulcro virescere nequit.* Domus Illustrissima Wisniouecciorum sine fulcro viret, virebitq; donec totum luna illorum impleat Orbem. Hoc nobis in posteritate relicta persuadet Illustrissimus Palat. Rusiæ, Constantinus Dux in Wisniowiec. Hoc in sua posteritate promittit Ianusius Korybuth in Zbaraz Wisniowiecki, Præfectus Stabuli Regni, Capit. Cremenecensis. Hoc in se demonstrat Illustrissi-

Mater annorum.

Columna prosper. Cupressus & Palma. Ramus mortis & vitæ.

strisimus Ieremias Koributh Wisniowiecki, Cosacorum rebellium flagellum, Abazæ domitor, Patriæ gloria. Quod fælix faustum sit, virtute duce, comite fortuna. Sicut Nicolaus Laurinowicz, S. Th. D. Ord. S. Francisci, postulabat. Nil Koributhæo facis atra ecclipsis in orbe. Quadruplex axem crux vice Solis obit.

LINEA ILLVSTRISSIMORVM DVCVM IN WISNIOWIEC KORIBVTHORVM.

KOributh *filius Olgerdi, M. Ducis Lituaniæ, qui filius Gedimini tertius fuit. Quorum Vithemenon auus & Proauus.*

Ex his venerare, & admirare,

Stirpem,
Virtutem,
Eruditionem,
Dignitatem,
Religionem.

Nam æui Heroes Wiśniowieccij sunt: Eminere, Præesse, & Regere nati.

Fedorius *Koributhi filius*, *Ducis Seueriæ in Litu.* Princeps *in Nieświeź. Ab isto in Podolia & Wolhinia oppida cum munitionibus Winnicia & Zbaraz, fuerunt erecta, sicut* Paprocius refert in vtroque stemmatum opere, *quod etiam Albertus Czarnocki Societ. Iesu in sermone nuptiali Illust. Hieremiæ Wiśniowieceń. Ducis cum Grizelda Zamoyscij Magni Cancell. Thomæ filia asseruit. At* Stricouius lib: 14. cap: 2. aliter refert, & posibilius iuxta temporum ætatem videtur. *Vitoldus*, inquit, *ad Demetrium Koributh, cuius erat Nouogrodum Seueriæ, iuxta diuisionem cum fratribus, nuntios misit, vt subiectiones & tributi ex Seueria summam assignatam sibi transmitteret. Negauit Demetrius, & propiorem se esse ad Magnum Ducatum Litu. possidendum asseruit. Congrediuntur igitur ad Niedocudouiam amborum exercitus, at superatus Koributhus in Nouogrodum recessit. Insequitur Vitoldus, & captum cum coniuge Alexandri Ducis Rzezaneń. filia Vilnam conduxit. Liberatur intercessione & fideiussoria prædicti Ducis Alex. & Cholchæ, quorum litteræ in archiuio Cracou.* ait Cromerus lib: 15. *Hoc igitur tempore Ducatus Seueriæ cum Bransco ad Vitoldum transijt, & Demetrio in Podolia Braclauiam, & Vinniciam, Socoleciam, & Cremeneciam concessit. Postmodum ipse Demetrius Arcem in Zbaraz & Wiśniowiec cum oppidis extruxit.*

Daszko *seu Dániel*, vt exponit Stricou. 497. fol. *filius Fedorij, vir clarus Marte*, vt Paproc. meminit in Nido virtutum, fol. 1147. *Conuenit enim omni ratione & arte amantes patriam, salutem eius moliri*, vt monet

Euripid. *Basilius filius Dasconis, quem ita in prole benedixit Dominus, vt posteritas eius æuiterna gloria gaudeat. Descendunt namq; ab illo sole clariores familiæ, Ducum in Wiśniowiec, Ducum in Zbaraz, Ducum Poreccioru, & Voroniciorum. Demetrius ergò erat huius Basilij seu Vasilij filius, qui loco motus fuerat à Vitoldo, cuius posteritas ob diuisionem bonorum, Duces in Wiśniowiec & Zbaraz cognominati fuerunt. Nam si Fedorius Koributhi filius erexit Vinniciam & Zbaraz,* vt ait Paproc. *velim ostendat aliquis, quid haberet Niesuiesiæ Dux ad Volhiniam, quam lato nomine Podoliam vocitamus?* Salutarius igitur dixit Stricouius. *Sigismundus filius Demetrij,* vt Stricou. fol. 497. *quem Vitoldus in Regnum Bohemiæ miserat. Hic quanta ibi prælia confecerit, Anno* 1422. Miechouius lib: 4. cap: 46. referat, *vbi promotionem illius registrat. Sigismundum Koributh, Lituaniæ Ducem, Nepotem Regium germanum, Rege VLADISLAO consentiente, & approbante, ad acceptandum Regnum Bohemiæ, nomine Vitoldi, cum frequenti & valido exercitu expeditum misit. Qualis & quantus fuerat vir in pace & bello, satis ex hoc vno colligat lector. Et sicut creuit in augmentum & incrementum Clarissima hæc domus, ita crescet & exurget in omnem æuiternitatem. In bello pro Swidrigailo ad Vilkomiriam captus, & à Sigismundo Kieystutouicio aquis suffocatus fuit.* Stricou. fol. 553. 497. Bielf. 321. 329. *Fedorius alter Demetrij filius, & frater SIGISMVNDO Sereniss. Regi Iagelloni, dum bello aduersatur, deuictus Anno* 1430. *Dedit in conditionem pacis Regi Cremenetiam & Braslauiam, fortè & Vinniciam, ipse contentus possessionibus in Wiśniowiec & Zbaraz, cum Kolodno & Snuliżnice.* Stric. 497. fol. *Demetrius Maximus Reipublicæ tutor, & hostium illius perpetuus hostis, quo nomen æternum & gloriosam laudem sibi & suis comparauit. Verus profectò successor prædecessorum, & zelantissimus Senator. Nouerunt fortitudinem illius, Moschus, Scytha, Valachus & Turca, ac rebelles Cosaci, quorum audaciam, fortitudinem, maximè represserat. Tandem fraude aliquorum detentus, Valachis missus, qui in Turciam delatus, ignominiosam à Tyranno mortem, lucenti fama & gloria illustrauit. Sed si vita hominis est:*

Somnus, bulla, vitrum, glacies, flos, fabula, fænum,
Vmbra, Cinis, punctum, vox, sonus, aura, nihil.

Gloriæ studendum, & famæ perenni magnorum parentum filio, vt docuit clarè Demetrius Wiśniowiecki. De illo Stricouius in bello Tamerlani, fol. 509. Paproc. in Stemmat. fol. 649. *Constantinus Wiśniowiecki Corona militum, Parens & tutor. Ex Swierczowna, quæ secundo matrimonio Ostrogij Capit. Stęzyceń. erat coniunx, reliquit prolem. Obijt* 1574. Paproc. in vtroque opere. *Michael Wiśniowiecki, tertius frater, Præfectus Circasiorum.*

Alexan-

Alexander quartus frater, terror Scytharum, & Regni hostium strages. Paproc. in Stemmat. fol: 649. *Hunc innata gloria quemuis perferre laborem suasit, & induxit noctes vigilare Serenas. Andreas quintus frater Palatinus Volchiniæ, publici boni amator pientissimus.* Quem Paprocius Herculem Volhiniæ & Cocletem in Nido virtutum fol: 1148. appellauit. *Optimè igitur Sarnicius in descriptione Pol. Lit. Russiæ de Wisniouiecjs. Quorum fama & decus bellicarum virtutum impleuit Europam ita vt vbiuis locorum cantilenis eos celebrant. Aduertendum venit, quod in gloriam perpetuam Koributhorum* Stricou. fol. 510. refert. *Anno 1399, in bello Vitoldi contra Tamerlanum. Obijt ibi Demetrius Koributh Visniouiecciorum & Zbarasciorum antecessor, & filij Demetrij Koributh, Iuanus, Scinderus & Andreas, Bielscius quoq; de Demetrio Principe Seueriæ & Starodubi* fol: 272. 275. meminit. *Lector si placet, videbit. Hæc adnotare volui donec ad Superstites & proximè demortuos descendero Visniouieccios, qui & Schysmata repudiarunt, & fidem Catholicam promouerunt, & Rempub. auxerunt. Quæ ipsis laus toto terrarum orbe laudum est maxima atq; clarißima. Michaël Wiśniowiecki Castell. Chiouień. magnus ingenio & fortitudine, contra quemlibet hostem Reipub. & Regni Studiosissimus & promptissimus, vti qui parcere sumptibus & vitæ abhorruit. Georgius filius eius, qui ingenio & moribus expreßit in se templum virtutis & honoris, prudens erat in consilio, magnus in Senatu, hinc frequentissimus in Comitiis, & Tribunalibus Regni Iudex & censor. Et quia rectum & salubre consuluit, Castellania Chiouień. decoratur. Fidem Catholicam Romanam, quæ est fulcrum & basis omnis probitatis & veræ vitæ, reiecto ritu Græco, erroribus hæreticorum in Russia ingrauato, amplexatus est. Fundauit Monasterium Buscense Ordini Prædicatorum amplissimum. Ex Czapliczowna susceperat filiam, quæ in annis aliquot vitæ inter Angelos à Saluatore collocata fuit. Sepultus in Załosce cum tali Epitaphio.*

Illustris. & Mag. Dominus Dux in Wisniowiec, Georgius Koributh, Castellanus Chiouień. id quod mortalitatis habuit, hîc deposuit. Viator Vale, & bene precare.

Adamus Wiśniowiecki qui ex familia Chodkieuicia coniugem habuit bonorum & filiæ derelictæ, Georgij tutor. Ianusius Constantini Palatini Russiæ filius, Stabuli Regij præfectus, Capit. Cremeneceń. &c. Optimus ciuis patriæ, tam in sago, quam in toga. Reliquit ex Tyskieuicowna filios & filias. Alij fratres Ianusij filij Palatini Russiæ sunt, Alexander magnus vir in bello, obijt in ipsa florenti ætate. Alter illius germanus, celebrauit connubia, cum filia Castellani Tarnau. Tarnawska, quem protegat, & conseruet Maiestas diuina. Ieremias Wiśniowiecki corona familiæ Illustrissimæ Wiśniouiecciorum, domitor rebellium

 Kosaco-

Kosacorum ad Starzec, in cuius pectore Mars cum Minerua domicilium fecerunt. Cum Griselda Magni Cancell. Regni Thomæ Zamojscij filia suscepit hæredem procul dubio virtutum & actuum heroicorũ amplectorem.

Magnum iter ascende cum dat tibi gloria vires,
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.

LINEA ILLVSTRISSIMORVM DVCVM IN ZBARAZ KORIBVTHORVM.

Zbarascij *Principes à Zbaraz Arce munitissima in Volhinia, quam sibi ad nomen munitionis Zbaraz in Lituania erexerant, nuncupati sunt, sicut à Wiśniowiec Wiśniouieccij, iam in superiori linea declarauimus. Stephanus Zbaraski Palat. Troceñ. Augusto Rege sceptra Regni gubernante, contra Moschum ad Vitepscum fortissimus, prudentia, sumptu bellico præstantissimus.* De hoc Stricou. lib. 14. Cap. 4. *Progenitus ex Demetrio,* vt Stricou. fol: 503. *& Herburthi filia,* vt Paproc: in Nido virtutum. *Coniunx prima illius, ex Iaunuto Principe Litu. Ioan. Monuid. filia ditissima in possessionibus.* Paproc. in Stemmatibus 657. *Altera, Firleij Castell. Lublineñ. Præfecti Sandomir. filia.* vt Paproc. in Stemmatibus fol: 649. retulit. *Vitepscensem arcem per Vitoldum disruptam reparauit.* Stricou. fol: 503. *Nicolaus germanus frater, Capit. Cremenecensis, qui pro amore Reipub. & religionis multarum expeditionum, contra Paganos & varios patriæ hostes particeps illustris fuit. Vladislaus Zbaraski, Maximus imitator antecessorum, tam in bello, quàm in pace, propriis expensis copias deducebat, nullamq; expeditionem neglexit. Reliquit liberos. Georgius non dissimilis successor, tam in bonis quàm in perpetua gloria. Reliquit posteros qui tuerentur nomen & famam. Soror istorum, ex Herbuthi filia omnium horum progenitorum.* vt Paproc. in Stemmatibus fol. 652. *Barbara primum Bauorouij postmodum Valentini Strzinski coniux fuit. Ianusius Zbarawski filius Nicolai, Palatinus Braclau. Capit. Cremeneceñ. Erat iste salus & ornamentum familiæ Zbarasciorum. Ad Iuanum Vasilij filium Moschorum ducem, legatus. Ad Velicolucum Præfectus exercituum, Stephano Rege spectante solertissimus, victoriosissimus. Quid de bello ad Sokoliam, quid de expeditione illius ad Toporciam referam? Fortia acta illius Historiæ referant, dum signa bellica cum capitibus Serenissimo suo Regi adduxit, reddidit. Accepit à Serenissimo Rege tam salutare elogium.* Regio imperio dignus. Ioannes Bandorkouicz in Calend. Paprocius in Stemmat. fol. 650. Stricou. lib. 25. Cap. 1. Bielsc. fol. 521. 622. *Reliquit ex Ducissa Czetuertineñ. Georgium, Virum armis, prudentia, & consilio magnum, nam hæroicarum virtutum domicilium factus, religionis & Reipub. amantissimus fuit. Hinc ad quamcunq; expeditionem,*

numero

numero & robore ingenti procedebat, & mori pro patria non dubitabat. Quapropter honoratus fuit à Regibus titulo Pocillatoris Regni, & Præfectura Pinscen. Sokalień. Deinde primus Senatorum, Castellanus Cracouiensis fuit. Multis dignus encomiis. Sed nulla potest virtus tam fausto tramite duci, quam nemo plane vellicet. Sepultus Cracouiæ in Capella propria apud Prædicatores. Christophorus germanus frater, post adolescentiam litteris & claris virtutibus ornatam, aulæ Regiæ Sigism. 3. Pol. & Sueciæ deditus fuit. Dum viri ætatem attigit, cum Sereniss. Rege ad Smolenscum, & in Rokoso, miles vitæ & sumptibus non parcens. Contra Osmanum copias ingentes suis expensis deduxerat. Legationem Turcicam post Osmani obitum ad Mustapham dignissimè obijt. Detentos ex clade Cecorensi proceres Regni ex captiuitate liberauit. Pacem Regno à Turca, confirmatis pactis, detulit. Pietate, eleemosyna, deuotione, conscientia, amore patriæ, præstantissimus & eximius. Obijt exemplo moriendi omnibus dato, piè, deuotè, lachrymabiliter. vt à R. Pr. Fab. Bircou. in Conc. funeb. *Eius Epitaph. Cracou: apud Prædicat:*

Hospes

Disce sortem tuam fato magnorum Virorum,
Christophorus Dux in Zbaraz Supremus Regni
Stabili Præfectus hic situs est.

Quem

Ad summas ciuiles ac bellicas virtutes natum vitæ
Ad fortunarum omnium pro salute Reipub. prodigum
Frater natu maior
Heu infælix ordine inuerso Superstes vltimus familiæ suæ
Castell. Cracou. coactus ipse à Superis in mille ærumnas
Viuere tota lugente Repub. quę illius ope tum vel maxime indigebat
Prior iuniorem mæstissimus tumulauit, Anno 1627. Ætat. 47.

Poryccij *etiam Zbarascij sunt, sed ob diuisionem in bonis, aliud sortiti fuerunt cognomen.* Papr. in Nido virtutis, fol. 1148. *Alexander, qui licet non Orator à natura vel fuerit, sed optimus ciuis patriæ & protector illius strenuus ex familia. Ex Scythis ad Visogrodum Russiæ dignissimè triumphauit. Reliquit ex Bavvorovvska armorum Prus, prolem. Obijt Poryccius Dux, dum proprio sumptu ad Supremum Ducem exercituum Zolkieuium militem deducebat ad Castra in Orinino, oppressus multitudine Tartarica cum Soltan Galga. Extant Poryccij Duces in Volhinia, Regi & Patriæ fideles, quorum soror Koniecpolscio, Vexillifero Regni, Capit. Striensi, in coniugem data est.*

Woronieccij. *Hi descendunt à linea Koributh, vti & Wiśniowieccij, cum Zbarascijs,* sicut Papr. in vtroque opere demonstrat. *Andreas Woroniecki acutissimi ingenij & lepidi, Regibus & Senatui ex dictis suis*

gratissimus. Prædicator iucundus, dum animam ad spiritualem vitam adiecerat. Iacobus Woroniecki, sed in eo cæpit deficere familia ob sterilitatem. Dicebat Cardanus: Eclipsis in florentem arborem si incidat, eius fructus eo anno affert penuriam.

KONCZYC, Aut Pennæ Camelostrutionis.

DELINEATIO.

Delineatio Armorum Konczyc diuersa est. Nam ante Carolum Magnum Imperatorem, vna penna Strutionis maiores tantorum gentilitium insigniebantur. Regnante verò prædicto Imperatore, sex pennæ Strutionis fuerunt additæ, quomodo nunc Konczycij insigniuntur. *Meminit Paproc. in Nido virtutum, fol.* 1121. armorum trium pennarum Strutionis, & antiqua in Regno asserit, sed sunt differentia ab istis, cùm sint coloris albi, hæ verò nigri. Disponuntur in modum mediæ lunæ crescentis, sursum sumitatibus ad differentiam caudæ aquilinæ, qua Principes Capadociæ & Philistinæ vtebantur, vt refert Berosus. Campus est sanguineus, supereminet verò corona aurea preciosis lapidibus adornata, ex qua prominent eædem pennæ nigræ Strutionis.

ORIGO.

ORIGO.

PEnnæ aut plumæ maximæ fortitudinis indicia & ſigna fuerunt. Quapropter Alciatus Emb. 14. *Pegaſeis vectus petis ætera pennis.* Dantur huic Strutij pennæ, quia ita conficiebat hoſtem & proſtrabat, vt ſtrutio ferrum. Facta autem additio à Carolo Magno Imperatore Occid. cum Vandalinus Mniſcheck Ducem exercitus ageret, & ſeptem currentibus annis hoſtem victorioſe repreſsiſſet. Addidit igitur ſex pennas quibus ſeptem anni victoriarum illius exprimerentur, ſuper addidit & coronam auream, gemmis aut lapidibus precioſis diſtinctam, in honorem æuiternum. Inſuper Comitem Imperij declarauit, in Konczyce & Oſſownica. Quapropter arma hæc Konczyc, vocata fuerunt à magna Konczyce Comitatus ſui, qui diſtat à Friſtat ſeſquimiliari verſus Pragam, habet munitiſsimam arcem. Nicolaus Mniſcheck circa annum 1513. Ferdinandi Imper. offenſam declinando in Regnum Pol. diſcedit, quem dum Sigiſmundus Auguſt. honorificè ſuſcepit, conſtituit in animo Regni indigenatum, quo cognito Imperator, reuocare contendit, at ille cùm retuliſſet gratias, & recuſaret commendatum Sereniſsimo Regi, promouendi dedit non modicam occaſionem. Eius merita & virtutes, in linea Konczyciorum videre licebit, ſicut magnorum quoque prædeceſſorum illius.

7 pennæ ſtrutij vnde ponuntur.

KONCZYCII IVSTITIÆ CVLTORES.

TAm excellentiſsimis Strutionum & numeroſis pennis, excellentiſsimam virtutum annumerare condecet. Qualis eſt Iuſtitia. De hac namque ita Ariſtoteles. 1. Ethic. *Neq; Heſperus ita, neque Lucifer admirabilis, ſicut iuſtitia, quæ præclariſſima virtutum perſæpe videtur.* Vnde & Menander de Iuſto & Iuſtitia. *Si iuſtus fueris, mores habebis tanquam leges.* Nec modica ex ratione pennæ Strutionis iuſtitiam ſignant. Tum quod præter aliarum auium morem, æquales omnes pennæ inter ſe ſunt, quo æqualitatem & iuſtitiam erga omnes ſignificant, *vt Homerus apud Ioan. Pier. lib. 25. Cap. 2. habet*, tum; quod in nummis vbi iuſtitiæ caput exaratum eſt, adduntur capiti pennæ æquales Strutionum cum ſubſcriptione tali, IVSTITIA. Cùm igitur iuſtitia adornatur pennis Strutionum, & vbi pennæ exarantur ſimiles, exaratur & iuſtitia: rectè Iuſtitiæ cultores, pennis Strutionum adnotabantur. Iuſtitiæ illius, inquam, de qua Heſiodus dicebat:

Iuſtitia Virgo eſt Ioue prognata,
Caſta & veneranda, diis cælicolis
Et quando quiſpiam læſerit, oblique iniuriam inferens,
Statim apud Iouem patrem Saturniam ſedens,

Iniuſtam

Iniustam narrat hominum mentem, donec luat
Populus peccata regum, qui male sentientes
Alio deflectunt iura, oblique interpretantes.

Vobis, ô Illustrissimi Mniszkouij, hi ac tales conueniunt tituli, Cultores iustitiæ in regnis clarissimis Bohemiæ & Poloniæ semper fuistis. Et plus, hæc vnica virtus honoris & præmij, famæ vestræ incorruptæ intulit, quàm præterfluens gratia Principum & Regum, cessistis natiuo loco, cessistis hereditate, ne cederetis iustitiæ, vel vt planius dicam, ne iustitiæ cultum desereretis. Hinc Echo relictæ Patriæ ab Illustrissimo Nicolao, eo vsque insonuit. Dicebat namque suspirans illud Orphei ex hymnis de Iustitia:

O Nemesi, aduoco te Dea, regina maxima
Cuncta videns, inspiciens vitam hominum, per varias gentes
Æterna veneranda, sola gaudens iustis:
Veni beata, sancta, semper opifera mistis,
Da verò mentem bonam vt habeant, extinguens odiosas
Cogitationes profanas, nimis superbas, ac scelestissimas.

Et breui interuallo reddit Ferdinandus, cultori iusto Nicolao, religatas ab inquieto affectu, floridas palmas ac victrices pennas. Vestrum recentiori medio cultores vos ô Mniszkouij affirmabo, cùm ab anno 1534. maximi Iudices, Senatores Regni, Capitanei altissimarum Vrbiũ fieri incepistis, & quasi interuallo nunquam interrupto, ad annum præsentem 1638. eiusmodi titulis & honoribus, vt veri & legittimi iustitiæ cultores, Regum beneuolentia, ac vestris dignissimis meritis, permanetis. Quapropter illud tritum Emblema Nemesis seu Iustitiæ, quæ vna manu stateram, altera gladium tenebat, innuendo videlicet quod iustitiæ munia in duobus consistant, in tribuendo cuicunque quod suum est, ac in puniendis facinorosis: iam conuertere liceat, in vestras pennas Strutionis, atras delictis, lætas honoratis. Fuistis enim omnes quotquot adulti eratis, semper iudices, semper amplissimi Capitanei & Senatores. Pergite igitur, iustitiam animo complectentes, memores summi Iouis & inclytæ familiæ vestræ. Et vos Musæ Pierides audite me precantem: *Fælicitatem à Diis immortalibus illis præbete, & ab hominibus optimam gloriam.*

HOSTIVM TERROR ET STRAGES.

Titulos superbos, & maximos victoriarum fastus, in Tamerlano, Baiazete, & Turcarum capite dum recolo: reiecta omni mora, terrorem omnium hostium, ipsam quoque stragem, ex illis contemplor. Quid enim est. Sum flagellum Dei, sum orbis Dominus & sol, sum terræ & maris alter Deus. Si tam superbis vocibus apposuerimus

Scythæ & Turcæ hostiũ terror.

mus

mus sacculos aurium Sarmaticarum, & modios annulorum Romanorum, de quibus Historici referunt, si non conformabuntur in toto res tantis vocibus, profecto obligabunt sibi titulos nostros, hos inquam. *Sunt hostium terror & strages.* Sed cedant iam victores victis, Turcæ & Scythæ Christianis. Iniquissimum enim videtur *ait Isocr: ad Nicoclem*, bonos & improbos in eadem reputatione esse. Constituit nos Seruator mundi sua opera & Euangelio, vti bonos, ita victores hostium & triumphatores, dicente Psal: 19. *Hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus. Ipsi ceciderunt, nos autem surreximus & erecti sumus.* Quapropter si fidem Politicam Cato ita magnifaciebat, vt diceret: *Maximum maioribus nostris telum fides, ex qua plures pace susceptæ, quàm bello gentes fuerunt deuictæ.* Fidem Christianam multò altius ponendam. Est namque & fuit summum Christianis telum. Sed iam ad vos, ô Illustris Familia Mniszkonum rem deducere animus cupit. Pennis vestris, & pennis Strutionum nigris, terror conuenit, & hostium strages alludit. Duobus namque hostes in terrorem, & stragem deducuntur. Si dux scilicet belli sciat inuadere, & euadere, Strutio vester, & nullus illo aptior, & ad inuadendum, & ad euadendum. Deglutit ille ferrum, deglutit vt Marc. Ant. Zimara *in problem.* refert, & aurum & vtrumque digerit. Tantæ quoque pedum pernicitatis est, vt equites venantes desistere & desperare faciat sicut Xenophon de Cyri militibus ad Euphratem refert. Est & ipse terror Strutio camelus, nam sua magnitudine sessorem cum equo superat simul bos & auis est, crura namque & vngulas habet bouillos, & plumas atque alas vt volucer. Vnde Strutio optimi Ducis speculum est, qui & inuadere, ac deglutire hostem nouit, & euadere hostium vires, & consulta didicit. Quomodo hostium terror & strages, fieri incipit, sed licet ex vngue cognoscitur Leo, & ex pennis Strutionum cognoscitur Strutio, ne tamen aliquis neget ascensum à pennis ad Strutionem, ac dicere id de domo pennarum, quod in natura Strutionis contemplamur recuset, tunc ex ipsis pennis Strutionum hostium terrorem & stragem venabor. Habent innatum pennæ Aquilarum, vt columbinis appositæ, eas conterent & deuorent illas, sed si casu aquila, suam deglutiret pennam, penè & digereret. Verum Strutionum pennæ, hoc habent singulare, vt licet Strutio digeret ferrum, digerat & aurum, suam tamen pennam nunquam digerere potest. Vnde de pennis Strutionis Marc. Ant. Zimara in Problem. Nullum animal digerere plumas, quia indigestæ efficiuntur, & omnino siccæ sunt, & ineptæ ad alimentum.

Christus bonos & triumphatores nos effecit.

Fides est maximum telum.

Terror in hostes duobus fit.

Strutio deglutit & digerit ferrum & aurum.

Strutio bos & volucer.

Strutionis pernicitas, magnitudo.

Strutio speculũ optimi ducis belli.

Sit igitur quicunque hostis patriæ, siue intus, siue extra, siue crescat manu exterra, siue ciuili, & rustica, pennarum filij, non digerentur. Indigestibiles pennæ sunt, sed sit quicunque hostis, ab illis deglutietur,

digererur. Magni illius ac Illustrissimi Palatini Sendomirień. Georgius Mnisek Capitan. Samborień. & Leopolień. &c. rem afferre liceat, qui cùm Demetrium Moschouiticum olim Ducem cui filiam in matrimonium concesserat in Moschouiam deduceret, tantus rebellibus ac Mæcenati suo renunciantibus Moschis horror stragesque remansit, vt totam ferre Moschouiam deglutiret, sedem Cæsaream, Boiarios, ac omnem nobilitatem digereret. Eius nomen & fama vt quondam Alexandri, *dicente Q. Curtio lib. 5.* omnes in fugam conuertebat, maximumq; in bello & pace momentum fuit. Imo:

Adhuc Achilles viuit in pœnas Moschi.

Contulerant ante se & sua cum Regno Vladislao Sigismundi III. Regis Poloniæ filio, moderno Inuictissimo Regi nostro. Contulerunt nunc Ducatus Smolenscen. Nouogrodeń. Czerniechouień. sed necdum finis. Indigestibiles pennæ sunt Strutionis, Præsagunt ornatum patriæ, victricia signa & triumphos de Moschis. Viuunt in pænas Moschorum pennæ Strutionum.

Cinis ipse sepulti.

In genus hoc pugnat. Pugnabit donec fateantur quod Senec. 9. Cont: 5.

Tumulo quoq; sensimus hostem.

DECVS PATRIÆ ET REGNI.

Fælix Alexan. quomodo Fælicitas ciuis & Senatoris si est decor Patris.

SVmmam fælicitatem Alexandri Magni *Demost. Epist.* 1. in hoc ponebat. Quod agendo & laborando & gaudendo, non desidendo, fælix fortunatusq; fuisset. Sit hæc fælicitas in Rege Regumq; votis, at in ciue optimo, in Senatore grauissimo summa fælicitas erit, si decor patriæ extiterit. Quapropter ipse *Demosten. in Orat. funeb.* Non solum ad Patrem & maiores suos viritim genus, ortumque suum referre vnicuique licet, sed ad totam communiter Patriam. Sed dic amabo, Quod centrũ est decoris patriæ? An ex Reipub. gubernatione, suam rem augere? Ita quidem de Themistocle Critius affirmat qui antequam ad Rempub. accederet trium talentorũ rem hæreditatis habuit, post centum talentorum facultas sua reperta fuit. Similiter Cleon, antequam Rempub. capesseret, non habuit libero homine substantiam, post vero Quingentorum Talentorum rem reliquit. Non est hoc decoris centrum, sed vel perfidiæ. Qui vero in patriam perfidi fuerint, nihil eis tuto credi potest, vel iniustitiæ. Nullus autem eorum qui beati sunt & fælices, terminum aut finem habet cupiditatem habendi *ait Demosth. Orat. con. Aristogil.* Centrum decoris patriæ est, pro patria mori, ei se totum dare, & pro illa omnia sua ponere, & consecrare. Nobilissima hæc Arma pennarum, clarissima quoque & Illustrissima Mniskonum qui eis vtuntur

Augere bona sua est decor Patriæ.

Augere bona ex magistratu est perfidia & iniustitia.

tuntur familia & domus decor patriæ, & decor Regni fuit, est, & erit. Pennarum enim Strutionum vsus, ipsos conos bellicos, & galeas adornandas, & apud veteres Samnites, & Romanorum Coruinos, & apud nostros fuit. Docent Gallia, Anglia, Dania. Dabantur quoque plures & variæ pennæ pro varijs & plurimis contra hostes virium audaciæ & sagacitatis demonstratis testificationibus. At vobis septem & coloris nigri, non nisi ob magnum decus per vos Patriæ & Regno oblatum, concessæ fuerunt. Non immodicum decus Bohemiæ Regno obtulistis, dum vos hæredes tantorum bonorum Reges illi effecerunt. Non immodicum decus & Regno Poloniæ obtulistis, quibus tanti viri Regni Palatini & Magni exercituum Duces, Cracouiæ & Russiæ &c. filias concesserunt & Reges in suos Senatores digne elegerunt. At superat hoc omne, quod vestris initijs ac fortitudine, Vladislaus quartus Rex Poloniæ, Electus Moschorum Dux magnus nominaretur. Decus hinc Patriæ, decus & regni extitistis, superabit verò in æuum, quod omnia mala Patriæ in se transferre, libera sit vt patria, prompti & alacres esse desideratis. Ex vobis igitur studeant quod virtute ornatus prius ipse debet esse, quicunque non sibi tantum, ac suis, sed patriæ & Regno decor esse voluerit. Cæterum erit cubile draconum & pascua Strutionum.

Pennæ Strutionum ornant galeas.

Pennæ variæ & numerosæ vnde veniunt.

Domus Mniskonum decus Patriæ.

LINEA ARMORVM KONCZYC.

MNischeck, *quos in Regno Poloniæ vocarunt euphoniæ gratia Mnißek. Familia perantiqua longè ante tempora Caroli Magni Imperatoris, in Imperio. Wandalinus, quem Carolus Magnus, pius & inuictus Imperator, Ducem militum, consiliorum participem, periculorum socium, victoriarum adiutorem, elegerat: cuius merita dignis præmiis decorauit & auxit. Diximus in origine armorum. Walerianus Mnißek. In bello Ottonis III. Imperat. contra Crescentium Romanum Præfectus, vbi & occubuit. Illius coniunx cùm ob internecionem mariti, tristitia consternata, & lugubriter vestita, cum filiis Cæsari obuiam venisset, Cæsar his verbis mærentem consolatus est. Ob mortem tam illustrem mariti tui, qui ad Imperatorem Summum fortis miles perrexit, vt diuina luce frueretur, indignum est talia vestimenta deferre: congratulari eius fælicitati æquius censeo. His dictis, præciosas vestes offerri iussit viduæ & filiis, quos tanquam suos fouit, Comitatum in Magna Konczyca & Ossounica confirmauit. Hæc ex antiquis autoribus Imperij & Regni Bohemiæ in Calendario Herbipoli typis mandato, Simon Wędzicki Doctor Philosophiæ, & Decanus Iaslensis. Nicolaus Mnißek, qui primus ex Imperio in Regnum Pol. descendit, Sigismundo I. Sceptra gubernante, Anno 1508. Qui tam genere nobili quàm actibus strenuis & virtuosis ita Serenissimo Regi gratissimus fuit, vt Cameræ suæ primum Officialem præficeret.*

Promeruit florentissima ætas, & animi prudentia, vlteriores honores: nam Dux militiæ Supremus & Palat. Podoliæ Nicolaus Kamieniecki, filiam in coniugem obtulit, & Serenissimus Rex altas Præfecturas adscripsit. Hoc Cracouiæ in arce ex Epitaphio apparet.

Hic sepultus iacet strenuus ac Generosus Dn̄us Nicolaus Mnißek, de Magna Konczyce & Ossounica hæres, Serenissimi D. Sigismundi Augusti Regis Pol. Archicamerarius, Burgrab. Cracouień. Łucouień. Socaliensisque Capit. Obijt 1551. 22. Iunij, agens annum 69.

Ioannes filius primus Nicolai ex Barbara Kamieniecka. Non dissimilis parenti filius, at strenuus morum & virtutum cultor & imitator. Difficile enim est, vt animaduertebat Cicer. Mutare animum viro, & si quid est insitum, moribus id subitò euellere. *Quapropter Serenissimus Rex Sigismundus Augustus, Præfecturam Crasnostauień. & Iastensem illi contulerat. Inijt matrimonium cum filia Palat. Cracouień. Fierley Heduigi, ex qua susceperat Nicolaum, Capit. Crasnostau. & Hieronymum. Georgius alter filius Nicolai, hic post consecratam Palladi iuuentutem, Marti adolescentiam, Ioui prouectiorem ætatem, Incisor Regni & Præfectus Sanoceń. à Sereniss. Sigism. Aug. institutus, à Sereniss. Stephano Castell. Radomsceń. intitulatus, à Sereniss. Rege Sigism. III. Palat. Sandomir. Capit. Generalis Leopol. Sambor. Sanoceń. Socalień. Mediniceń. Zupparius Terrarum Russiæ intitulatus fuit. Maximus erat in toga, sago, Vir & Senator. Qui dum Moschorum legittimo Imperatori Demetrio filiam Marinam in coniugem dederat, occasionem obtulit Moschouiam Regno Pol. adiungendam, nam post fata Demetrij Boiarij Moschorum iure iurando, VLADISLAVM Sigism. III. Regis Pol. filium, nunc nobis fæliciter imperantem, in Cæsarem suum elegerant, susceperant. Confido quod fortuna adhuc Regno suppeditabit talem effectum, quem hæ exprimunt voces:*

Mox discet Moschus, quam non sibi Numen amicum
Spiret, & iratum senserit esse Polum:
Et sortes, tua queîs tumuerunt Sceptra, Polonis
(Experiere) Aquilis se dare Mosche volent.

Celebrauit matrimonium cum Heduigi Tarlo filia, ex qua susceperat Ioannem & Stanislaum filios, Capitaneos Sanoceń. Secundò matrimonio cum Zophia Olowczynska, Ducissa ex M. D. Litu. filios & filias, Nicolaum. Sigismundum, magnæ spei ab Adolescentia virum. De cuius indole quondam Andr. Leæchius Scotus in Anagram.

Impiger inceptæ calca virtutis arenam,
Sisque olim Laribus tu decus omne tuis.

Franci-

Franciscum, cuius miratus senium in puero Leæchius ita de illo reliquit:

Corpore penè puer plusquam grauitate senili
Augurio haud impar Dotibus esto tuis.

Stanislaum Bonifacium Capit. Leopolień, virtute, doctrina, & experientia militari clarissimum. Vrsulam filiam coniugem Ducis in Wiśniowiec. Marinam coniugem Ducis Moschorum Demetrij. Annam. Christinam. Euprosinam. Nicolaus Mnißek tertius frater, obseruantissimus ciuis patriæ & morum, Capitaneus Łukouień. ex Zophia Dżiatyńska suscepit Georgium Capit. Lucouień. Paulum Capit. Lucouień. Michaëlem. Christophorum. Andream, Capit. Ostrołęceń. & filiam Helizabeth.

KIEYSTVCZ.

DELINEATIO.

DVcum Magni Ducatus Lituaniæ, vt ab origine Principibus, conueniunt insignia Kieystucijs Ducibus in Troki, Samogitia, Grodno, qui ex Monuid progeniem habet filius vltimus, *Stricou. fol.* 463. De morte illius *idem, fol.* 467. reliquerat filios sex:

1. *Witoudum, cuius fama lippis & tonsoribus nota, quam nullus historicorum præterijt. Variam illius fortunam* Stricouius fol. 468. *descripsit. Durum affectum in Narimundum*, idem fol. 488. declarauit. *Reliquit duas filias, Anastasiam Basilij Moschorum Ducis coniugem, de qua* Stricou. in prodromo virtutum Anno 1406. *Racam alteram Kormult Dinastæ in Litu. coniugem, à quo Wolodkiewicij originem deducunt.* Paprocius in stemmatibus fol: 666.

2. *Patrikieium, qui sine prole decessit.* Paprocius in Nido virtutum fol: 1141.

3. *Sigisdum siue Sigismundum, qui à Duce in Czartoryisko occisus fuit, eo quod militarem virum penitus extirpare conatus esset,* sicut Paproc. in Nido virtutum fol: 1141. & Stricou. in prodromo virtutum, ad Annum 1440. referunt.

4. *Tochtylum siue Totiuilum, qui oppugnando arcem Vilnensem, quam tunc Nicolaus Moscorowski Præfectus Vilneń. defendebat, occubuit.* Stricouius fol: 488.

5. *Wolzynum*—.

6. *Woidatum*, vt Paprocius in Nido virtutum fol: 1141. *Hic postmodum Andreas nominatus fuit cognominatus verò gibbosus, erat Poloceń. Dux.* Stricouius fol: 464.

DVCVM KORIAT. LINEA.

KOriat *Gedimini Vitenesouicij filius minimus*, iuxta Stricouium, lib: 11. cap: 8. *Habuit enim Gediminus hos septem filios: Montiuidum, Narimuntum, Olgierdum, Kieystutum, Lubartum, Iaunucium, Koriatum. Hos dum Gediminus bonorum suorum hæredes instituebat, Koriatum hæredem & Principem Nouogrodeń. Ducatus in Litu. & Dominum in Wolkowisko Mscibohou constituit.* Stricou. lib: 11. cap: 8. *Reliquit filios quatuor: Alexandrum, Constantinum, Georgium, & Fedorium, qui cum Olgierdo tres Tartarorum Principes, Anno Dni.* 1331. *cum toto exercitu fuderunt, occiderunt. Hos Olgierdus in Podolia à Scythis purgata præfecerat*, Stricou. fol. 416. & seq. *Quomodo Podoliam auxerint, munierint, ædificauerint*, ibidem refert. *Sed saniori iudicio committo*, vt Cromerus lib: 15. lumen subministrat legenti. *Alexander gubernator Podoliæ, Volhiniæ, Pocutiæ, &c, à Casimiro Polon. Monarcha obtinuerat arcem Olesko, & Volodimiriensis oræ partem.* Cromer. lib: 12. Stricou. fol. 418. *Constantinus, qui à Patruo diuisa bona à Scythis acquisita cum Alexandro tenuit, dum à Casimiro Rege Oloscum &c. accepit, & totam Podoliam &c. gubernauit. Hunc Casimirus Rex, postquam Gedimini filiam Annam in coniugem accepit, & sterilem à filio vidit, Candidatum in Regem voto suo effecit; sed ritum proprium magis ille* ample-

amplexatus fuit. Refert ex manuscriptis Ruthenorum Stric. fol. 427. *Georgius tertius eorum Germanus ex Podolia, in Palatinum Moldauiæ & Valachiæ electus, Socauiæ Coronatus fuit. Verum inconstantia Valachorum Socauiæ veneno extinctus est. Sepultus in Vaslui vltra Berladum.* Stricou. fol: 418. Cromer. lib: 15. *Fedorius eorum frater, Hic post Parentis sui Koriati obitum, à nobilitate Nouogrodeń. ex Podolia vocatus, Olgerdi Patrui bono affectu, Nouogrodensem Principatum obtinuit.* Stricou. fol: 418. *Demum post obitum Constantini fratris sui, & Gubernatoris Vniuersalis Prouinciarum acquisitarum à Scythis per Olgierdum Ducem Litu. consensu Patrui vnus in gubernatione Podoliæ &c. successor fuit. Verùm potentia & ditione elatus, Olgierdo tributum recusauit, contra quem dum arma Olgierdus mouit, in Vngariam ad Carolum Regem, reductis secum preciosioribus, secessit: atque ibidem vitam finiuit.* Stricou. fol: 428. *Fedorius seu Theodorus filius vnius horum, Dominus Podoliæ, à quo Vitoldus tributum ex Podolia exigebat.* Sricou. lib: 14. cap: 2. *Constat namq; pulsum Fedorium ab Olgierdo ex Podolia in Vngariam, non fuisse istum, à quo Vitoldus tributum requirebat.* De quo clare & Stricouius, *dum Vitoldi oppugnationem in Fedorium Koriatum describit,* refert fol: 499. *Primus igitur Fedorius eiectus fuit ex Podolia ab Olgierdo Anno* 1339. *alter verò Fedorius eiectus ex Podolia, Anno* 1395. vt addit Stricou. fol: 500. *Et in his periodus familiæ stetit.*

Adnotauit Paproc. in vtroq; suo opere, quod ex Koriato descendant Duces in Rozyno, sed ex Epitaphio illorum Chiouiæ in Ecclesia Ordin. Prædic. constat, quod fuerint posteri Narimundi Gedimini filij. Constat hoc & ex diuisione bonorum inter Koriatum & Narimundum fratres. Nam Koriat Nouogrodi erat Princeps in Litu. Narimundus verò cum Pinscensi ora, tenuit quæ fuerant inter Pripeć fluuium & Dneprum, & quæcunq; Gediminus acquiserat bello à Wlodimirio Duce Wlodimiriensi. Ita Stricouius fol. 407. *Quapropter sub Narimundo vel Rozynscio, loco scilicet proprio, arma gentilicia Rozynsciorum deducemus.*

KOSER.

K O S E R.

LINEA DVCVM IN KOSER.

LVbardus *Gedimini filius, tres filios procreauerat: Michaelem, à quo sunt Duces in Czartorysko. Alexandrum, à quo sunt Duces Sanguscij. Iuonium, à quo sunt Duces in Koser.* Paproc. in Nido virtutum 1143. In stemmat. 648.

KOSERSCII DVCES.

Andreas Sanguskowicz Dux de Koser, Ioan. Ianissowski, in Priuilegio, vbi districtus Bielscen. Iuri Polonico adscribitur, fol. 837. Sarnicius verò in suo Statuto Capitaneum Luceoriensem nominat, fol. 1036.

Sed hæc familia Ducum, quia eadem est cum Sanguscijs, ibi clariùs de illa dicemus, dum eorum familiam adnotabimus.

D. KORECCII ACHILLES REGNI & REIPVBLICÆ POLONÆ.

FOrtiſsimos prælíatores atque ſolius Martis præcipuos bello filios Achilles nominamus. Superant namq; quoſuis milites audacia, fortitudine, ſapientia, ceu illi qui nedum tenere ſed etiam regere campum cum exercitu vbique norunt. At inter Scutatos haſtatos alioſq; ex forti experientia præſtantes honore milites equitibus Cataphractis, qui nedum gladio & ferro ſunt milites, ſed ipſo pectore animo & manu, Achillis nomen cum dignitate tribuendum. Erat namque & eſt Sacramentum militum Cataphractorum nunquam ſe terga daturos externo hoſti, vnde ab illis non in vno loco Britones profligati, Galli cæſi, pulſi deuictique Germani, Hiſpani fuſi, Allobroges Angliq; deleti. Hinc in Italia Sfortianus Bracianuſque miles, hinc tot clariſsimi Imperatores, & Duces, Franciſcus Sfortia, Nicolaus Picininus, Federicus Vrbinas Dux, Robertus Santoſeuerinas, & innumeri alij floruerunt. *Teſtantur hoc Egnatius lib. 2. Cap. 2. Platina in Bonifacio IX. Fulgoſ. lib. 2. Cap. 2. Iouius in vita Magni Sfortiæ.*

Achilles qui?

Cathafractus miles.

Cæterum quia omne honoratum augetur contemptum autem imminuitur; equitum Cataphractorum honos & in hoc auctus fuerat, vt equites Cataphracti, Regnorum & Reipub. ſint præſides, tutores, parietes. Cuius rei gratia, Narimundus M. D. Lit: Princeps, dimiſsis antiquis gentiliciis, Magni Ducatus Litu: Centauro, Cataphractum militem ſuper velociter calcaria mouentem equum cum gladio diſtricto aſſumpſit. Inſinuabat ſpectatoribus non aliud, quàm quod virum omnis Reſpub. requireret, qui nedum fortiter tueretur & dilataret, commiſſum regnum, ſed etiam promoueret ſubditos ad diuerſa ſtudia, conuenientem ſingulis dignitatem tribueret, & ciuitatem optimis virtutibus impleret. Igitur iure meritò equites Cataphractos Achilles Regnorum vocabimus. D. Korecciis à Magno Olgerdo, Achille Litu: gentis deſcendentibus, hic titulus conuenit. Erant enim & erunt Domino cælorum fauente, Achilles Regni & Reipubl. Polonæ. Conſidera Demetrium Buthauum, ſpeculare Iuanum, vide Fedorium, mirare Bochuſium, & quod Achilles fuerint Regni & Reipub. Regibus fideles & dilecti, vero veriùs affirmabis.

Annumerabo noſtris temporibus virum Koreccium ex Ioachimo Samuelem, qui ſe totum Marti & Reipub. Polonæ conſecrarat, neque pro patria mori formidabat. Ille dum nullam expeditionem recuſauit, contra quemlibet hoſtem patriæ proceſsit, proprio ſumptu contra Moſchum, Scythas, Valachos, Turcas, Coſacos pugnauit, meritò & ille Achilles fuit. Quocirca tale Epitaphium in Eccleſia S. Franciſci in Korec, illi appenſum fuerat.

D. O. M.

Clara ducum ſoboles Olgerdi ſanguine cretus,
Princeps militiæ & dum vixit gloria gentis,
Lechiacæ, Moſchi terror terrorq; fugacis
Tartariæ, æquales tantum virtute feroci
Exuperans, quantum te Cynthia vincit Apollo
Lumine, vel quantum magno conceſſit Achilli,
Hector Dardanius, vel quis de gente Pelaſga.
Præſidium patriæ magnum, magnum & incrementum
Victor Moldaui Tomſſæ Buſiridis atri
Korecki Samuel, quem Turcis iuſſu Tyranni
Sanguine conſperſum inde heu funere merſit acerbo.
Germani Caroli cura aſt auctus ab oris
Turci, hac exigua exuuias heu ponit in vrna.

TRIVMPHATORES PERPETVI.

Hyena pellis intrepidum

GRæci vt Hieroglyphicæ triumphatores perpetuos ſignificarent, hyænam ponebant. Vndè Orus Apollo Niliacus, *vt interpretatur*

tatur Bernardinus Trebatius Vincentius lib: 2. Hierogl. C. 545. Si quis hyenæ pelle succinctus medios feratur in hostes, à nullo læditur & intrepide præterit. Oculis tamen ad veritatem directis, nullo magis triumphatores perpetui significãtur, quam equite Cataphracto pernici equo cum gladio extento asidenti. In hoc namq; & fortitudo conspicitur, & mors honesta speratur, quæ fortibus, *vt Isocrates ad Dæmonicum notauit*, tantummodo propriè à natura tributa est. Tales erant Duces Koreccij, quibus ceu triumphatoribus, magnificas laudes & præmia, Serenissimi Reges, Sigismundus primus, Sigism: August: Steph: Sigism: Tertius referebant. Vixissent Fedorius, Bohusius, Samuel, vt Leonem Alexandrum Basilium taceam, quibus Serenissimi Reges, & laureas triumphales, & victricia omina scribebãt precabanturq;. Sint indè vt exopto triumphatores perpetui Korecci, sed aliud quoq; ad tantum honorem & titulum calcar mihi addidit. Triumpharunt D. Koreccij, nedum de hostibus corporis, sed etiam animæ: Cum enim graui Schysmate detinerentur, & in captiuitatem hostibus obuenirent, fidem Catholicam Romanam votis conceperunt, & liberati fuerunt. Samuel Korecki in captiuitatem Turcicam deductus, agnouit Constantinopoli veram fidem, & Ordini S. Francisci vbi liberatus extiterit, erigendam & fundandam Ecclesiam in Korec vouit, & breui temporis spatio eliberatus fuit. Quidam iterum ex Cecora Constantinopolim reducitur, multis persuasionibus & donis vt à fide recederet, & Turcarum Dynastæ supremi militarem exhiberet, impetitus magis mori quàm fidem abijcere elegit. Carolus Korecki, dum in Holandiam bellici exercitij gratia, per mare iter dirigit, à Sudermanorum Duce ac Tyrano Suetiæ quinquennio detentus, dum hæreticorum dogmata repudiasset, Schysma Russorum abiecit, ac veram & sanctam Catholicam fidem amplexatus fuit, atq; vbi in patriam redijt primus Ecclesiam in Korec vt vouit erexit. Hinc tale Epitaphium in Korec legimus.

inter hostes ponit.

Cathapractus eques.

D. O. M.

Atauis editus Regibus,
Clarum Olgerdi à stipite genus.
Clarus Dux in Korec,
Maior suis maioribus
Primum ob susceptam à se Orthodoxam Religionem
Cuius vbiq; acerrimus propugnator Vindex & Parens,
Metropoli in suo Ducatu Catholici templi fundator.
Cuius inuictissimum herois animum,
Non carcer quinquennalis Suecorum immanium infregit,
Non illecebræ exterarum nationum abduxerunt.
Non charissima Patria, ciuem mortuum expectauit.

Profuit egenti sago & toga.
Volhiniæ maturo consilio prudentissimus Castellanus,
Contra Osmanum tetra minitantem.
Aluit plurima centena veteranorum militum.
HVIVS,
Illustrissima prosapia Samuel & Eufrosina
VT
Mortalibus immortalibusq; sidus Coreccianum luceret,
Hoc trophæum virtuti & gloriæ defixerunt:

LINEA ILLVSTRISSIMORVM OLGERDO-VICIORVM DVCVM IN KOREC.

D. Koreccij, *originem lineæ natalis à Magnis Duc: Litu: Olgerdo parente, Gedimino Auo, Vithene Proauo retinent. Commonstrant hoc Priuilegia in Archiuo Ducum in Korec consignata, quibus cum filiis Olgerdi D. in Korec, ex Demetrio Buthauo defluentes bona, tàm in M. D. L. quàm in Volhynia in hæreditatem diuisione receperunt, possederunt. Commonstrant & literæ Vitoldi sui Suidrigelonis, & Casimiri Ducum M. L. Ducibus in Korec & hæredibus consignatæ. Insuper Serenissimorum Regum Ducibus in Korec, priuilegia & literæ conscriptæ, Casimiri Magni Sigism: Primi, Sigism: Augusti & Alexandri. Demum, vbi Regum Cancellariæ charactere latino litteras mittebant, illos Duces Coreccios nominabant. Ita Henricus Rex, Stephanus Rex, Sigismuudus III. Rex & Vladislaus IV. Rex, quem nobis diuina maiestas diu incolumem conseruet, Quapropter insignis gentiliciis ab antiquo M. D. Litu: conuenientibus, equite scilicet cataphracto vtuntur, prout clarissimè demonstrant antiquæ litteræ, dispositiones, contractus.*

Demetrius Olgerdowicz quintus filius Olgerdi, ex Maria Ducissa Treuereń. à quo bellicosissimi Duces in Korec descendunt. Hæc ad verbum Stricou: lib. 12. Cap. 13. folio 461. *At hæc omnia ex Priuilegiis patent. Cromerus dum prisca solum nomina gentis Lituanæ lib:* 14. *filiorum ex Olgerdo memorat aperte à quo descendant, non expressit, sicut nec aliorum; sed non difficile est intentum (dum Buthauum vltimo loco posuerit, ac per hoc iuniorem inter fratres fuisse assignauerit) colligere. Computemus velim filios Olgerdi ex Maria Ducissa Treuereń. iuxta computum Stricouij, & luce clarius Buthauum quem vltimo loco Cromerus posuit, quemq; penultimum Stricouius inter filios Olgerdi nominauit, verè Demetrium fuisse conspiciemus. Filij inquit ex Maria fuerunt Iagello, qui nominatus in baptismo Vladislaus, Skirgello qui nominatus Casimirus, Suidrigelus nominatus Boleslaus, & Leo, vt in Constitutione Lublineń. dicitur. Korybuth nominatus Demetrius, Vigundus nominatus in ritu Græco Vasilius,*

Vasilius, in Romano Alexander. Restat igitur quod penultimus Olgerdi filius, quem Cromerus vltimum posuit & Buthauum nominauit, post susceptum Baptisma Demetrius nominatus fuerit. Neq; mirandum quod duo germani fratres idem nomen assumpserint, nam & fratres qui cum Iagellone ad sacrum baptisma Skirgello & Korigello accesserunt, vnico quoq; nomine Casimiri insigniti fuerunt. Suscepit autem Buthauus sacri fontis gratiam in Prussia, in terra Sambień. in celeberrimo Promontorio Regiomonti, sicut Miechouius lib: 4. Cap. 28. fol: 246. adnotauit.

Demetrius Buthauus Olgerdowicz, hic præter bona in M. D. Lit: dum in Volhinia accepit diuisione oram ad fluuium Korec, vbi in fluuium Slucz illabitur, conspecto ibidem loco eminenti, petra & præterfluenti à natura munito arcem erexit, & à fluuio Korec, itidem nominauit. Obijt Demetrius Olgerdowicz in bello Scythico, dum Ediga Dux Tamerlani cum Vitoldo, Anno 1399. arma conseruit. Plurimi namq; Olgerdouicij in hoc bello præcipuè Demetrij, cum aliis Ducibus ab Historicis nominatis & innominatis occubuerunt. Vbi & Demetrius Buthauus cum filio occubuit, vnde Stricouius dum folio 509. dixisset Demetrij obierunt cum filiis suis, dedit intelligere sensum folio 499. Obijt Demetrius Korybuth cum duobus filiis, vbi dum hic duos nominat & ibi tres filios, constare docuit alium quoq; Demetrium ibidem obijsse cum filio suo, quem non iam alium intelligere licebit, quam Demetrium Buthauum Olgerdouicium.

Alexander Dimitrowicz Olgerdowicz. Hunc expresse Priuilegium Suidrigelonis datum Basilio seu Vasilio Alexandri filio in Boiaros & Curiæ seruos circa Korec statiua tenentes, meminit. Inquit enim, Vasilio Duci omnem exhibete obedientiam prout parenti ipsius Alexandro exhibuistis. Datum Luceoriæ 9. Nouemb: Indictione 7.

Vasilius Alexandrowicz Olgerdowicz. Hic à Casimiro Rege confirmationem Priuilegiorum, tàm à Vitoldo & Suidrigailo, quàm ab ipsomet Casimiro, dum M. D. Lit: fuisset datorum, accepit. In quo quidem priuilegio primus Coreccium à Korec nominauit. Hinc Vasilius Alexandrowic Olgerdowicz Korecki, ad maiorem differentiam ab aliis filiis Olgerdi & successoribus nominari cæpit.

Iuanus Wasilewicz Olgerdowicz Korecki, constat filium fuisse Vasilij ex quibusdam litteris contractus cum Bochdano Sienkiewicz Hoiski, datis in Woisiepsse, 20. Iulij, Indict: 5. Qui post exercitia bellica vinculi matrimonium cum Vasilissa Kniazij Chleb Lizinosowicz celebrauit, & cum posteritas alia non superesse litteris Alexandri Regis Vilnæ 18. Febr. Ind. 11. datis, omnia bona demortui Lizinosouicij possedit & obtinuit. Suscepit ex illa filios quinque viros fama & bello conspicuos, Fedorium, Iuanum, Vasilium, Leonem, & Alexandrum. Declarat progeniem diuisio bonorum, nam amicabili compositione, M. D. Iuanus Puciatycz Czetwertinscij,

 & Cza-

& Czaplicz bona Iuani Wasilewicz, his quinq; filiis diuiserunt. Quarum diuisionum litteras & parens eorum Vasilea proprio sigillo communiuit.

Fedorius Iwanowicz Korecki. *Hic toto ferme tempore vitæ semper in castris pro Rege & lege, vt ex multis litteris ad eum per Serenissimos Reges, Sigis: I. Sigism: August. hostilis impetus & incursionum in negotio datis, latissimè apparet. Accepit pro benè meritis* 21. *Iulij,* 1520. *ad Luceorium Targouiciam arcem cum villis plurimis in perpetuam hæreditatem. In quorum priuilegio ita Serenis: Rex ad eum & illius germanum. Quoniam quotidiana experientia certificati sumus, nullum Reipub. negotium vos intermisisse, sed contra quemuis hostem verè, sincerè, & alacriter processisse, vt aptiores & promptiores vos redderemus, arcem nostram Targouiciam, cum villis Lichacowka, Woynicá, Rudłow, Białoboki, Białybrzeg, Rudlowiec, vobis euiternæ damus, &c. Habuit in coniugem Annam Kniazij Zyzemscij filiam, quæ erat consanguinea Bogdani Kniazij Putywlceń. vt ex testamento Bohusij Korecki filij eius apparet.*

Iuanus Iuanouicius Korecki alter filius Vasilij, strenuus & perpetuus patriæ defensor, & Maiestatis Regiæ obseruantissimus. Quapropter ita ad eum Sigis: I. Sicut in omni occasione erga nos Regem, & Rempub. nostram planum affectum sincerè & promptè offertis, ita nunc in hostem ingruentem excurrite, profligate. Gratia nostra regia præmiaturi, Dat. Cracou: 7. *Martij* 1539. *Habuit vnicam filiam Annam Iuani Vasilewicz. Maßalski coniugem.*

Vasilius Leo & Alexander fratres horum & filij Iuani Wasileuicz, post spectatam in castris virtutem & turmarum hostilium stragem, connubia celebrarunt. Sed quia steriles in alteram vitam transierunt, bona illorum ad Fedorium & Iuanum fratres redierunt. Fertur quod ad Socalum cum Constantino Duce in Ostrog pugnando cum Tartaris gloriosum finem oppetierint. Extant illorum memoriæ Chijouiæ in Piecarensi Russorum Oratorio. Horum soror vnica erat Anna, coniunx Michnæ Zbrochowicz Hulewicz, vt dos illius & reformatio edocent.

Bochusius Fedorowicz Korecki, *Palatinus Volhyniæ, Lucceoriæ Vinnıciæ, Braslauiæ, Zytomiriæ Præfectus. Quantus hic in bello victoriis & trophæis fuerit, confinia Regni & Palatinatus Volhyniæ vsq; modo testantur. Ipse Sigis: August. summas illi retulit gratias, quod Scythicam manum è finibus Regni propulsauerit, atq; plurimos neci & captiuitati commiserit, Anno* 1549. *atq; iterum, Anno* 1550. *Illius fortitudinem in bello ad Vle,* Stricou: lib. 25. Cap. 2. retulit. *Magnus erat vir in marte & toga, maximus in Volhynia, & in confinibus Regni, vnde Sigism: August. ita in litteris suis: Generose, fidelis nobis dilecte Dux. Erexit ex commissione Regia arcem Vinniceń. Anno* 1571. *& Bractauień. Anno* 1550. *Habuit in matrimonium Andreæ Ducis in Kosyr filiam, prout Sigism:*

primi

primi litteræ 1541. *Vilnæ datæ testantur. Qua steriliter fatis sublata, accepit in coniugem Mariam Vasili Szpanowski Czaplicz filiam, ex qua susceperat Georgium, qui ante virilem ætatem obijt, & Ioachimum filios. Proximus verò morti, equum bello generosum Serenissimo Regi legauit. Filium verò Ioanni Chodkiewicz Hieronymi filio, Castel: Vilneń. Capit. Samog. & Kaunen. Marschalco M. D. Litu. Administratori & Duci exercituum Liuoniæ, atq; Michaeli Alexandrowicz, Duci in Czartorysko & Hoiscio, cum Mylski tutoribus assignatis, reddidit. Mortuus Luceoriæ, præ concepta vnione iuxta adhortatorias Regias, quapropter in testamento confitetur. Credo Sanctam Ecclesiam, & in ea morior, quam quatuor Patriarchæ gubernant & administrant, sepultus Chijouiæ in æde B. V. M. Pieczareń.*

Ioachimus Bohusowicz Korecki Palatinides Volhiniæ. Qui à tutoribus præcipuè verò ab Ioanne Chodkiewicz post litterarũ studia in militari dignitate instructus, in Moschouiam & contra Scythicas incursiones manum non modicam proprio sumptu deducebat, & pro Maiestate Regia contra Rokosanos numerosum militem cum vita profudebat. Declarant hoc litteræ Regum, & Registrorum numeri. Demum vbi connubia cum Anna filia Ioannis Chodkiewicz sui tutoris celebrauit, iura diuersa compescuit & finiuit, posterisq; suis bona acquisiuit & auxit, reliquit filios & filias. Samuelem & Carolum, quibus vbi virtutis tyrocinia cum litteris commonstrauit, ob honorem magnificæ familiæ & Reipub. maius emolumentum, illos ad exteras nationes linguarum exoticarum, & maioris experientiæ in litteris & armis gratia transmisit. Filiæ illius erant Leuinia Adalberti Radźiuilij Domini in Klecko & Grodek Sacramento matrimonij coniunx. Marcibella Ioannis Chlebouicij Castel. Vilneń. consors, Isabella Nicolai Czartoryski Ducis in Kleuan. Castel. Volhyniæ coniunx. Helena Martini Kálinowski Palat: Czerniechou: Bractaw, Litineń, Lubeceń. Loiou: Præfecti consors. Zophia Seraphina monialis ritus Græci in Korec, sepultus est Ioachimus more Russorum in Oratorio in arce Coreceń.

Samuel Olgerdowicz Korecki, hic primam ætatem ad martem & virtutem à natura dispositam, dum in exteris nationibus excellenti studio morum & armorum excolluisset, maximam spem ipso in egressu suæ patriæ de semetipso declarauit. Subitò enim maturam iuuentutem ad martem contulit & ita consecrauit, vt Achilles quidam & prædecessorum imago viua extiterit. Cognouerunt virtutem illius phalanges Scythicæ, Moschouiticæ, Turcarum, Valachorum, Cosacorum. Quapropter Sigis. III. dum animi fortitudinem & familiæ Corecciorum decus Samuelem animaduertisset hanc sibi epistolam miserat. Instat bellum Turcicum, dum & Otuinouius legatus noster Constantinopoli spernitur, litteræ nostræ contemnuntur, pacta fraude celantur. Et quoniam magnificentiæ tuæ virtus & forti-

& fortitudo, quàm toto pectore & prompto nobis & Reipub. multoties obtulit, maxime nota est, paratam esse ad bellum volumus & præsentibus inuitamus. Quapropter ab omnibus impedimentis iurium eximimus, quandoquidem cohortes nostra voluntate & consensu ad tuendos Regni & Reipub. fines deducis, Dat: 1619. Adferam & Illustris. Stan Zolkiewski, Magni exercituum Præfecti litteras, quibus compellit orando contra rebelles Cosacos ad Rasteuiciam procedere. Illustris & Magn. Dux in Korec, ceu nobilem patriæ ciuem, & cupidum immortalis famæ & laudis, inuito & expecto. Erat igitur Koreccius Samuel, vir martis & vir Catholicus. Reddidit ille patriæ & Regi quod optimo Duci competebat, fecit ille quod Olgerdouicium spectabat, obseruabat ille quod verum patriæ ciuem & obsequentem S. R. M. conueniebat. Habuit in coniugem Catharinam Ieremiæ Mohylá, Palat: Moldauiæ filiam, quam optimus maritus & à Schysmate retraxit, & vnitam fidei Rom: Orthodoxæ reddidit, sicut declarant hoc litteræ & gratiæ Pauli V. Pont. Max. Suscepit filiam Annam Andreæ Leſczynſki Comitis in Leſno coniugem, cui ad prolem mortuæ licet alienus à fide Catholica Rom: erexit Ecclesiam in Czartorysko & decem millibus fundauit. Obijt in captiuitate Turcica occisus, dum iterata vice contra Skinderbasam & Tartarorum Dynastas, cum Zolkiewski Supremo Duce exercituum in Moldauiam processisset. Exuuiæ illius Coreciam deportare fuerant. Rectè ad sepulchra vestra exaratum manet. Et venient tandem sub mea sceptra Duces.

CAROLVS OLGERDOWICZ KORECKI
CASTELLANVS VOLHINIÆ.

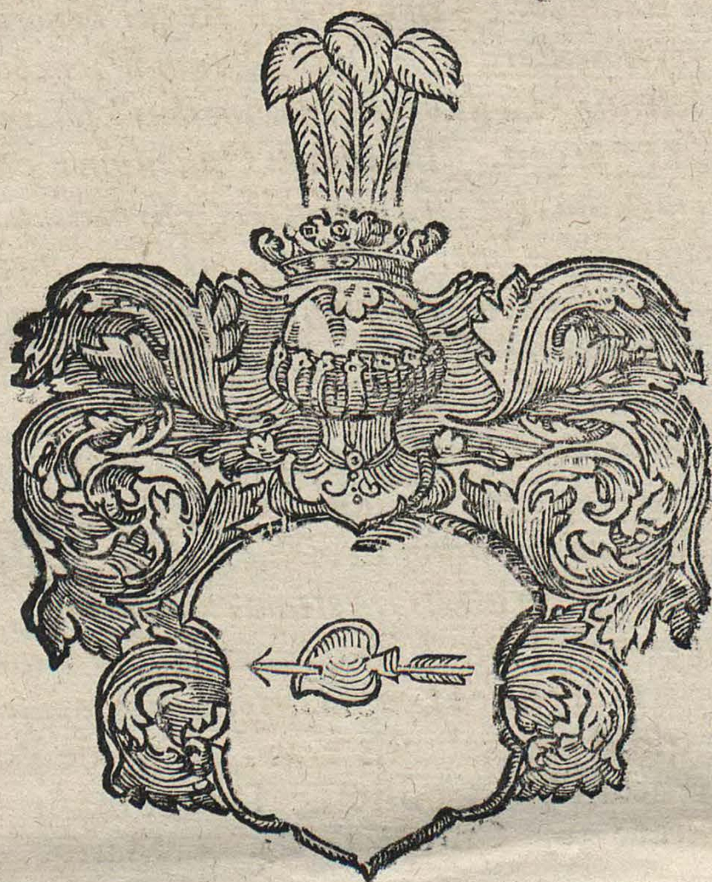
Qui dum litterarum summa exercitia domi & in exteris nationibus ferè cōpleuit, animum ad militarem quæ cuiuslibet Reip. ornamentum & præsidium est, adiecit. Quod vt perfectius nedum tanquam miles, sed Dux quoq; perficere posset, in Holandiam vbi belli iura cum præceptis tunc florebant iter accepit, sed inuida Marti fortuna illius interupit intentum. Carolus Sudermanorum Princeps, qui tunc Neptuno rates concrediderat, vellis remigantem versus Amsterodamum, quia Caroli Chodkiewicz triūphatoris ex milite Suetico nepotem fuisse accepit, Socolmum detinendum remisit. Quinque annis innocens, ætate & moribus Dux carcerem perpessus, hoc medio libertate donatur. Fecit votum Domino, quod si me ab hoc carcere gratia Dei liberauerit, vti inter medios hæreticos & in carcere repudio hæresim, ita abnegabo Schysma Græcorum & fidem Catholicam Romanam toto pectore amplectar & totis viribus promouebo. Fecit tale votum, & diues in misericordia Dominus suscepit innocentis ac veridici mentem, & mox inter Principes ordinauit, vt Ponthus Caroli Sudermanorum nothus pro Coreccio liberationis gratia concedatur. Redijt in patriam,

triam, & primus inter Duces Coreccios Catholicus factus, Ecclesiam illicò in Korec erexit, fundauit. Martia tamen facta vt in effectum deducta promoueret, nulla intermisit castra nec hostiles repellendi incursus. Ille confederatos in Rempub. & in Comitiis Regni honore militari degradatos Lisowscios, forti dextera cum Duce illorum Wierzbowscio ad Tuczynum oppressit, debellauit. Et dum alternis vicibus Vsciam inuaderent, vires eorum discerpsit & fregit. Ille contra Osmanum numerosum militem pro Rege & Patria deducebat, sed porrectis & firmatis pactis cum Tyranno & Turca regredi coactus fuit. Matrimonij Sacramentum cum Anna Potocka Andr. Castel: Cameneceń. filia, iam ex Stanislao Golski Palatina Russiæ & vidua, obseruauit & coluit. Erat hæc matrona pia & religiosa, quæ inter hæreticos patre & nouerca educata, dum virago graui infirmitate oppressa fuisset, fidei sacræ Catholicæ Romanæ protestationem publice, arguendò imperterritè hæresim pronunciauit, & duos fratres germanos Georgium & Iacobum ad gremium Ecclesiæ reduxit. Quæ vt aliis proficuè & sibi salutariter superuixit; ita etiam cum optima spe salutis vitam cum morte commutauit. Huic Epitaphium in Korec mæstus & derelictus Dux & maritus in argentea lamina litteris aureis inscripsit:

Deposuit hic quod mortalitatis erat, Anna de Potok Potocka. perpetuum monumentum sibi & posteris. Dux & maritus reliquit & esse voluit. Obijt Ætat: 30. Christi 1623. 4. Martij. Requiescat in sancta pace.

Suscepit ex illa præter demortuum Alexandrum, Samuelem Carolum, cui in exteris nationibus Dux & Parens, dum præbuit occasionem litterarum & virtutum, maximam spem Reipub. domui Coreccianæ non immodicum decus, Ecclesiæ verò ornamentum eximium reliquit. Quem sicut in Tribunaliciis Regni iam Iudicem causarum & Tribunalitiorum legum conspicimus, ita inter grauitatem Senatus vtinam admiremur. Det tibi Regum altissimus, vna cum lectissima sorore & Ducissa Euphrosina fontem benedictionis & gratiam. Sic enim benedicitur homo, qui timet Dominum.

KARA alias Obroná.

DELINEATIO.

EST Cor hominis per medium ſagitta antiqua ſciſſum, ita quod vix partes cordis ſibi adhæreant, ponitur in ſcuto, Pennæ tres Strutij decorant galeam cum corona. Campus erit ſanguineus ſeù Martialis.

ORIGO.

IN bello pro Magno Ducatu Lituaniæ contra Moſchum pugnando acquiſita fuerunt, vel vt alij ex Moſchouia originem deducunt, in bello pro Moſchis contra Scythas & Tartaros Kazaneñ. pro libertate pugnando collata fuère. Vbi enim in congreſſu belli primus inſigniorum parens ducem cum valida hoſtium manu ingruentem interemit, ſtrages hoſtium, & magnus liberator ſuorum nuncupatus fuit. *Hinc Stricouius in idiomate Lituanico expoſuit*: Akſak *Obrona*, hoc eſt liberatio & defenſio.

NON CVNCTANDVM.

ALexander Magnus à quodam Regum interrogatus, quomodo tàm breui tẽpore totius orbis imperium obtinuiſſet, reſpondit: Nihil cunctando, id eſt celeritate Optima grauitas belli. Nam licet maximæ

mæ prudentiæ & obseruationis sint istæ doctrinæ: *Nil temerè, Festina lente. Sat citò si sat benè &c.* In congressu tamen belli, iam cunctatio generabit cladem, celeritas verò victoriam. Tum quia tempus consilij & resolutionis disrumpitur, tùm quia fortitudo hostium annihilatur. Hostes autem hoc pacto vehementissimè læduntur, si quæ maximè illis terribilia sunt exercentur. Hinc Demosthenes contra Philip. *Turpe est seipsos decipere, ac omnia quæ difficilia fuerint differendo in rebus omnibus nimis esse tardos: & ne hoc quidem intelligere posse, quod oporteat illos qui rectè bellum gessuri sint, non sequi res & occasiones à tergo, sed ipsas antecedere. Stob: serm.* 54. Hinc & Ferd. I. assumpsit pro Symb. *Accidit in puncto, quod non speratur in anno.* Ita planè parens armorum & liberator suorum processit, non militem sed ducem; non multitudinem, sed singularitatem speculando, ipsi exercituum ductori in summa vitæ lethalem infixit sagittam, quapropter Aksak hoc est liberator nominatus fuerat. *Dicebat aliquando Thucydides lib.* 4. *in Concio: Hermocratis,* solet humanum genus perpetuò cedentibus imperare, cauere autem à resistentibus & præstantioribus. Sed vobis iam contrarium euenit, imò proprium & singulare fuit resistere præstantioribus in bello illosq; debellare. Vndè si relucet exemplum, posteritas imitetur. Nam & Sophocles dixit.

Virorum fortium pectus non languescit
Quisquis audacter periculum adit.

LINEA FAMILIÆ KARA.

AKsak *qui primus tale cognomen accepit in Magno Ducatu Lituaniæ, pro rebus strenuè gestis in bello, cum Moschis, dum & hostem profligauit, & suos ab ingenti clade Deo auxiliante liberum reddidit.* Quapropter Stricouius fol: 511. *cognomen Akszak eliberatorem & eliberationem exposuit. Horum aliqui in Polesiam deuenerunt, multisq; annis tenutarij Norynscij fuerunt, posteritas illorum vsq; in præsens benedicetur à Dño.*

Ioannes litteris & iuri cum iuuentutem apprime adornaret, ex milite idoneo in Moschouia & Liuonia compatriota Palatinatus Chiouień. factus, Vicepalatinatus officium assumpsit, quodquidem officium in M. D. Litu: & vbi iura Lituaniæ Ducatus recensentur non modicè authoritatis est. Dexteritas sua effecit, quod grauis iudex causarum terrestrium constitutus, nullius sententiæ suæ ex appellatione, à Tribunali & Regio iudicio, repulsam passus fuerit.

Michael germanus Ioannis, dum defendit fortiter natiua patrimonia ad Vlanniki à Tartaris occisus, ibidemq; in loco prælij sepultus quiescit.

Marcus filius Ioannis, ex Barbara Kłonska, strenuus miles in quacumq; expeditione.

Stephanus filius Ioannis alter, qui post studiosè tractatam iuuentutem

optimus miles demum Iudex causarum Terrestrium Chijouień. & Capit: Ostrzeń. & Bobrouicień. Ex Zophia Lusczanká Marschalci Mozyreń. filia, suscepit Ioannem & Gabrielem. Ex Catharina verò Czolhanska, altera coniuge suscepit Michaelem & Alex: & filias tres.

Michael tertius filius, qui post exercitia litteraria eximius miles. Demùm cum Ziemblicka celebrauit matrimonium. Soror illorum, coniunx Grabij quæ post decessum mariti dies suos cõsecrauit Domino Leopoli in habitu religioso Ordinis S. Dominici, ad ædes S. Catharinæ Senensis.

KROCII, alias Strocii.

DELINEATIO.

Lunæ tres. SVNT tres lunæ vna supra alteram in lineam rectam seù perpendicularem, in campo cælesti lunæ albæ intra scutum, in fascia per medium muricata.

ORIGO.

Krocij Strocij. EX Italia in Regno Poloniæ originem habent. Retinent autem talia arma Strotij & familia Narræ, sed in hoc differunt, quod Strotiorum familia defert lunas in lineam diametralem dispositas, Narræ verò in lineam perpendicularem, sicut Petrasanta è Soc: IESV inter Tesseras gentilicias folio 450. obseruauit. Quoniam verò Krocij seù Strocij cum Serenissima Regina Poloniæ Bona Sfortia in Regnum venerunt, vbi gratia Regali bona & possesiones ad Volodimiriam obtinuerant, sicut eorum priuilegia commonstrant, ideò corrupto sermone Krocij pro Strocij appellati fuerunt. Et quia etiam tale cognomen aliquid

quid in idiomate Polono & Russo implicatum deferebat, ex nomine Anibalis, qui hic primus venerat, & successores postmodum Anibalowie nominati fuerunt. *Anibal.*

VSVS ET EXPERIENTIA DOCENT.

HAnibal elatus quondam multis trophæis, cum aliquando audisset cuiusdam Stoici argumenta quibus probabat solùm sapientem imperatorem esse, risit: existimans fieri non posse, vt militaris scientia paretur sine vsu & experientia in rebus ipsis? Nec immeritò. *Experientia enim est rerum magistra.* Quapropter Ioan. Francisc: Gambara Cardinalis eminentissimus vomere in Symb. posito adscripsit. *Longo splendescit in vsu.* Sicut in Symb. Petrasantæ videmus. Quod ad culturam animi referendo Plato dicebat: *Otio labores anteponite, nisi fortè rubiginem splendori præstare existimatis.* Dum porrigo mentem ad insigne Strotiorum in Regno, non imeritò tres lunas contemplor, Collegerunt enim meritis præmia dignitatis & virentis famæ die & nocte, vsum & experientiam practicando in castris & militaribus campis. Henricus filius Francisci Regis Gallorum, quia crescere omni laude & magnanimitate parentis cupiebat, assumpserat symbolum lunam crescentem cui & subscripsit: *Donec totum impleat orbem.* Hoc est ita crescere cupio, vt laude & fama totum impleam orbem. Lunæ Strotiorum non erunt dissimiles, creuerunt enim in immensum & totum ferè orbem, gloriosa nec immortali impleuerunt laude, Nouerat eos Roma, nouerat Neapolis, Mediolanum, Italia, nouit nunc Polonia, Russia, Prussia, Liuonia, Moschouia, Moldaui, Tartari, Turcæ ob bella & exercitia militaria Marti & Bellonæ iucunda & victricia. *Lunæ subscriptio.*

Aggredite igitur agenda, & aggressa agite constanter.

FAMILIA KROCIORVM seù STROTIORVM.

STrocij *in M. Ducatu Florentino vulgo nuncupati Strozzae.*

Anibal qui cum Regina Bona Sforcia in Regnum Pol. venerat vna cum fratre Nicolao.

Nicolaus in Curia Aug. Regis Pol. eximius Legatus à Rege in Galliam. Ad Volodimiriam bonis & possessionibus, à Serenissimo Rege benè prouisus fuit. Ex Cholowinska suscepit liberos.

Ioannes qui contra Rokosanos pugnando pro Rege ad Gusouiam obijt.

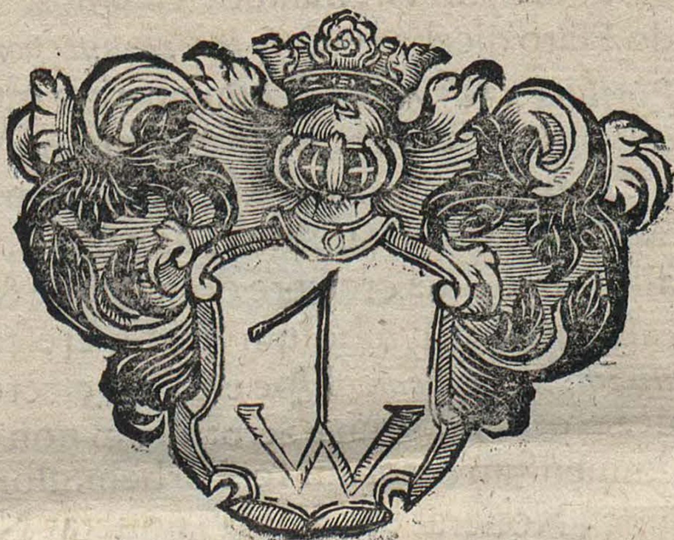
Nicolaus S. R. M. Rothmag. in bello ad Lubnie à Cosacis occisus fuit. Ex Zorawinska reliquerat filiam coniugem Báránowski.

Iacobus qui etiam à Cosacis occisus.

Iosephus Rothmag. ad annum 80. in castris continuus, in variis expeditionibus plurima indicia fortitudinis reliquit & retulit. Ad Radulium Moldauiæ Palat: nuntius fuit, & ducentorum peditum caput.

Albertus & Hieronymus continui milites, cum Herburth Castel. Cameneceń. Capit. Scaleń. & Siekierzynscio.

KROKWY seù Cantheri, aut Tigna fastigii domus.

DELINEATIO.

SVNT fulcra ad tegendam casam seu domicilium exile, cum signo bellico desuper extento, in campo ceruleo. Apparent fieri ab Abdank iuxta aliquorum existimationem, vnde & coloris albi, in campo ceruleo pinguntur.

ORIGO.

POstquam ad clasicum personuit echo tubæ contra hostem patriæ in Ducatu Chijouień. & Russorum, ille dum intendit domum erectam & ab hostibus ante quassatam cooperire, reiecit intentum cum incepto opere, & erecto signo belli collegit manum, & cum Principe victor euasit. Quapropter ponuntur fulcra cum signo bellico, euersa tamen; quia ob amorem pacis & patriæ protinus reiecta fuerant.

OPTIMVS CIVIS ET MILES.

VNicum est quod optimum tàm ciuem, quàm militem statuunt. Nimirum prodesse patriæ & cominus & eminus. Nam sicut hosti

patriæ

patriæ cõuenit, optimo ciui & militi semper & vndequaq; obesse, ita bono ciui conuenit patriæ semper prodesse. Quapropter Ludouicus duodecimus Gallorum Rex, dum assumpserat Echinum in Symbol. subscripsit, cominus & eminus innuendo quod suis aduersarijs sit hostis, tàm ex propinquo, quàm longinquo loco. Optimos ciues Patriæ & milites ô Holubouicij, iam vos declarastis in primo hoc vestro parente qui plus bonum commune, quàm particulare amplexatus fuerat, & magis patriæ, quàm sibi prodesse elegerat. Declarastis & in vobis metipsis, nam qui & quales fueritis in bello & in Regno historiæ plurimæ retulerunt. Nam vt sol nullas exhorrescit tenebras, ita veritas nullis opprimitur incommodis. Lego Clotharium Regem Francorum in Symbol. Petrasantæ, quilicet rotam molendini, quàm aquæ rotant & inuadunt in Symbol. acceperit, tamen subscripsit: *Conuertunt non euertunt.* quasi dicat, præbent exercitium non exitium. Ita optimus ciuis Patriæ & miles, qui magis mori pro Patria, quàm viuere ingruente malo in eam eligit, licet appetatur iniurijs, tumuletur inuidijs, nunquam tamen euertitur, sed magis conuertitur; nec quando exitium plus, quam exercitium virtutis, inde moderatur & cogitat. Hæc vestra fuit semper intentio, hic amor in patriam hoc desiderium in Principem; vt prodesse non obesse, veri non ficti, ciues & milites haberi & fieri concupieritis. Mori enim cum laude mauultis, quàm viuere cum ignominia.

Rota molendini aquea.

FAMILIA CANTHERIORVM.

HOlub. *Quidam ex illis Kleßczeium ducem exercitus Moschorum in bello aggressum Serenissimo Regi captiuum conduxit, reddidit, cuius rei gratia & bene remuneratus accepit bona & possessiones in Volhynia. Extat eorum priuilegium inductum in Actis Chijouiensibus. Manet eorum familia vsq; in præsens.*

Holubek diminutiuum ab Holub, vel ob staturam mediocrem, vel ob affectum optimè aliis merentem.

Haurilius Hołubek, sub Vielicoluki oppressit Tartaros cum Volminsci a Georgio Castel. Polocen. filio, sub Rabstino magna specimina fortitudinis declarauit. Occisus in bello ad Bycinam 1588. Cui Stanislaus Grochowski in suo poëmate Epitaphium non vulgare conscripsit.

LAVS DEO & VIRGINI MATRI.

TESSERÆ GENTILICIÆ IN REGNO POLONIÆ & M. D. LIT.

INDEX

INDEX TITVLORVM ET DISCVRSVVM.

)()(Honoris

INDEX.

Secre-

INDEX.

ALPHABETICVS RERVM.

)()(2 Bellum

INDEX.

Crux

Leones

INDEX.

)()(

Veritas

INDEX.

GNOMON

GNOMON NOBILIVM IN HOC TOMO PRIMO.

Giedroc

INDEX.

INDEX.

Koilenski

Mikołá-

INDEX.

Pozowski

INDEX.

Sołomiey Hippocentaurus. Ex his ex Moſchouia Pleſcouiam ad caſtra Steph Regis tranſierat. Acceperat pro benè meritis villam in diſtrictu Vpicenſi reliquerat filios Theodorum & Ioannem, qui ex Strawinska ſuſcepit Troianum, Petrum, Alexand. Quorum poſteritas digna virtuti, fortitudini molitur.

)O(O(

Sobieski

INDEX.

Węgierski

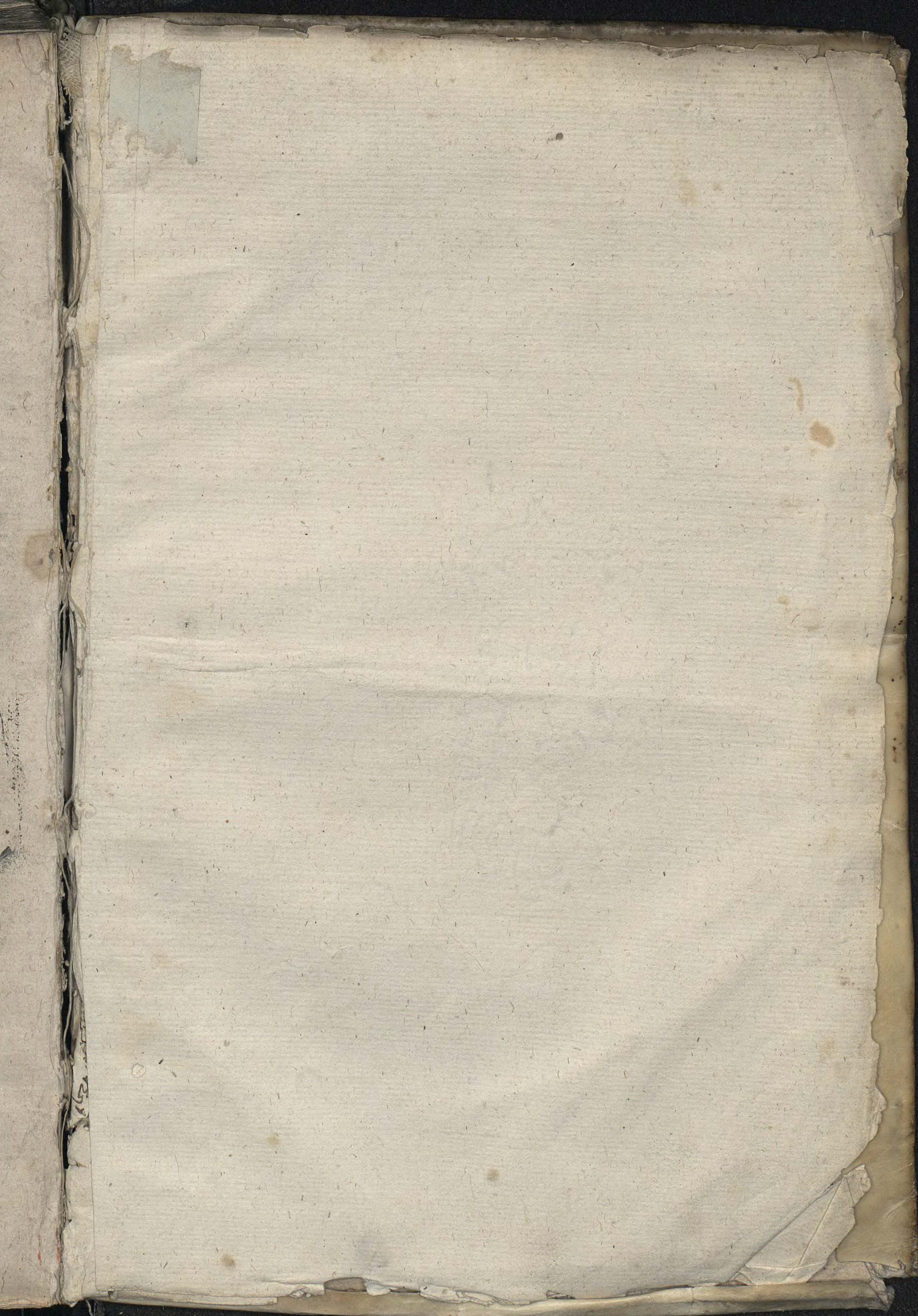
INDEX.

Errata sic corrige.

Numerabis folium, numerabis & versum, vel à principio vel à fine.

Folio 5. versu 15. scriptum lege strictum.
11. ℣. 2. & lege ex ℣. 3. Adde Natus.
14. ℣. 2. mane l. manet.
20. ℣. 8. Arripe l. arripere. licet l. liceat.
24. ℣. 15. à nobis l. ab omnibus. ℣. 2. à fine cohonestari vt fuerint l. cohonestare non fuerunt.
30. Baworowscij lege Bauorscij.
37. ℣. 22. produxit, l. productio. ℣. 33. ex patre & matre, adde, terra & peccato. Hoc cos &c.
59. ℣. 10. à fine, quis l. quidam.
40. ad finem Gorgius lege Gordius.
47. ℣. 16. Achaias l. Achaicis.
℣. 22. Micander l. Minander.
℣. 11. à fine memorans l. memorandum.
54. ℣. 23. de filio l. de filo.
55. ℣. 11 infælices l. fælices.
58. ℣. 13. à fine. Heraclium l. Heraclius.
℣. 12. interrogabat l. in terra orabat.
71. ℣. 9. videlicet adde & cupressi.
22. Bozezdarz Deus fauet l. faueas.
83. ℣. 4. à fine adde, Nunquam satis dicitur, quod nunquam satis discitur.
84. ℣. 14. à fine, talenetis l. talentis.
34. ℣. 9. per auia l. inuia.
℣. 10. post l. per
102. ℣. 9. à fine equo l. equi
101. ℣. 19. à fine Chodkieuiciorum, adde diceres. An non germen fortunarum Chodkieuiciorũ est cum adolescẽtem &c.
104. ℣. 14 à fine causam l. casum.
118. ℣. 1. excellentibus, lege excellentes & ingenio præditi.
135. ℣. 5. peridum l. periodum
139. ℣. 10. annorum l. armorum
207. ℣. 15. à fine, pectoris l. pectusque
311. ℣. 6. allendo l. alludendo
422. ℣. 14. à fine, vt lege ne.

Cætera Errata prudens Lector animaduertet.

Matrona fortis 465. Pulchritudo res e divina. NB prof. Z. p. 18. 500

Vellum transparens vide fol. 300

Decori delineatio. 396

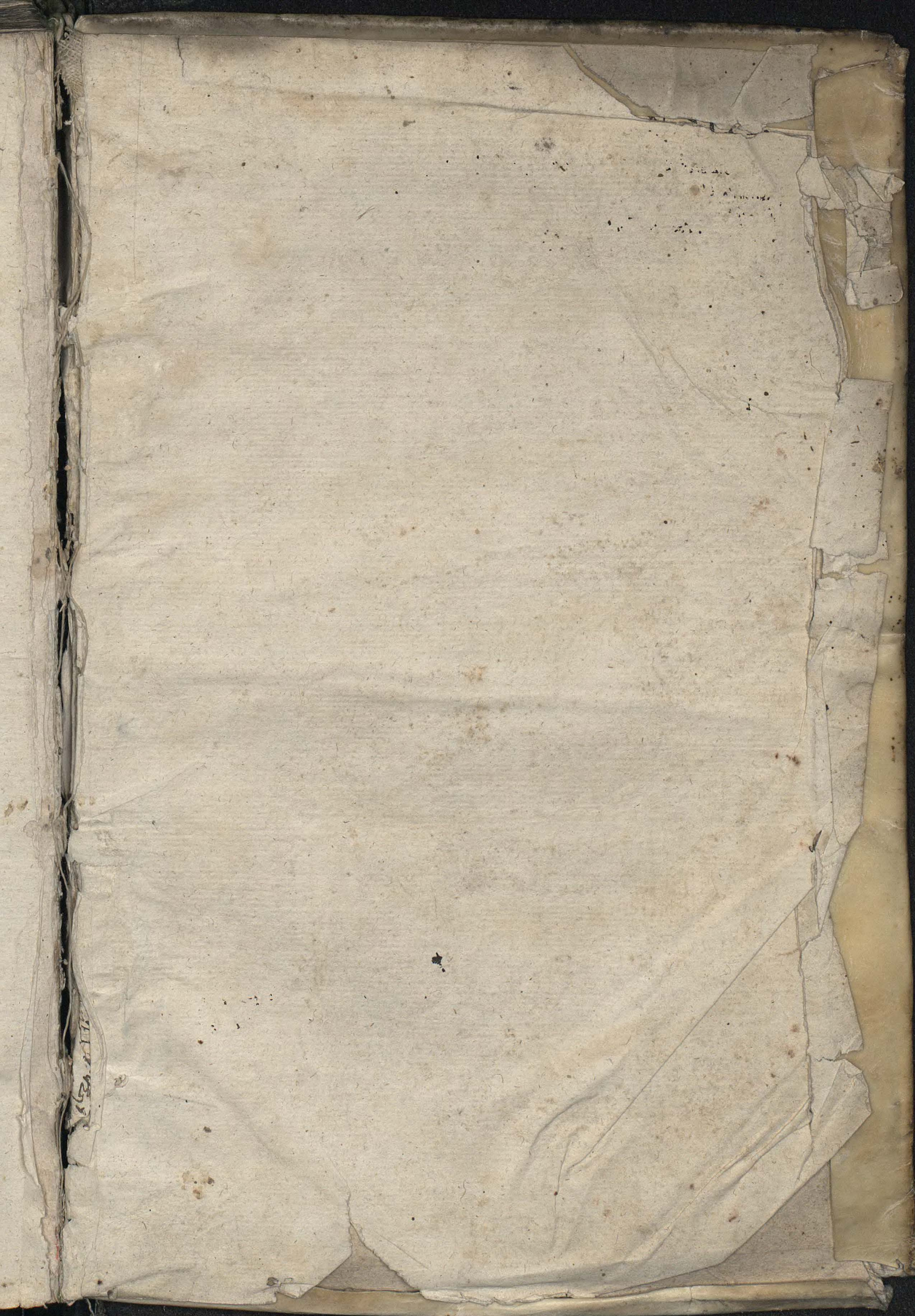
De Dracone vide et Draconarijs. 401

Coronata Veritas 512

Pandora 510

De Iubis vide & 391

Ambrosie fructus 193
cum pomi liquore.

Generoso Domino Felici Necanda Trepka, & in Kamyk Hæredi, de domo Toporow, viro militari, strenuo & forti; moribus graui & maturo. In viros probitate conspicuos, benigno & gratioso: Generosus D. Ioannes Necanda Trepka, Iudex Terræ Cracouien. Nepos Auo suo dilectissimo, hoc monumentum fieri curauit. Anno Domini, 1597.

Barbara de Szydłowiec, Illustris & Magnifici Domini, D. Spytkonis, Comitis de Tarnow, Palatini Siradiensis vxor, spectatæ pudicitiæ fœmina, Anno Domini, M. D. LXV. Mense Februario hic requiescit.

In operculo Sepulchri.

Atrium mortale, quod primus Gentis suæ calcat Gaspar Donhoff, vt vitæ Magister sic mortis: hac felici via dux posteris. Cuius fata sibi dura orba Coniunx, mœsti liberi, lachrymis scribunt in marmore læsi.

Luge Hospes,
Si virtutem æstimas,
Extinctam leges.
HIC SITVS EST
Magnâ Domo de Liuonum Gente ortus,
GASPAR DONHOFF,
Patriâ dignitate: Siradiensium Palatinus,
Peregrinâ: Romani Imperij Princeps.
Diuinorum: Catholicus Cultor.
Domus Regiæ: Optimus Senator.
Ephœbus. Adolescens.
Amœnus ingenio, validus consilio.
Sigismundi III. Imperatorij senis gratiam
Præ reliquis

